Artpool Művészetkutató Központ, Budapest VI. Liszt Ferenc tér 10. I. em. 1.
tel.: 268 01 14 • fax: 121 08 33 • postacím: 1277 Budapest 23, Pf. 52

HANG / FORMANSZ

avagy a hang kiterjedése a cselekvés terébe

Szeretettel meghívjuk «A performansz» c. sorozatunk következő előadására:

1995. május 12., péntek 16 óra

előadó: Szkárosi Endre

«...egy perzsa költő a világmindenséget egy régi kézirathoz hasonlította, amelynek első és utolsó lapja elveszett. Két alapkérdés vetődik fel előtte: vagyis hogy mi az ő életének a jelentése, és milyen annak a mindenségnek a természete, amelyet maga előtt lát.»

(Demetrio Stratos: Levél Claudio Costához)

A happening, majd a performansz, mint fogalmilag és megnevezéssel elkülönített műfajok, igazán csak a hatvanas évek végétől kezdődően tudatosultak. Sokkal régebbre nyúlik azonban vissza az a művészi gyakorlat, amely az élet érzéki egységét, illetve az arról szerzett benyomást nem hajlandó valamely hagyományosan kialakult műfaji absztrakció egysíkú kódrendszerén átküldeni, hanem a rendelkezésre álló művészi nyelvek teljességével gazdálkodva kívánja — ösztönösen és/vagy tudatosan — konfrontálni azt. A komplex érzékenység ilyen ösztönzésére az egysíkú nyelvből (irodalom, festészet, zene stb.) való bármilyen kilépés a térbe vezeti a művészt és a befogadót, ahol az — legalábbis az előbbi — cselekedni (zéró fokon: legalább saját testével jelen lenni) kényszerül.

Előadásomban azt szeretném felvázolni — elsősorban a futurizmus és a dada gyakorlata alapján —, hogy a hang költői funkciójának újrafelfedezése miként vezeti el a művészt a cselekvés és a komplex jelhasználat terébe, ami a performansz elidegeníthetetlen jellemzője.

Szkárosi Endre

«Amikor azt mondtam: minden nap le kell köpni a „Művészet oltárát", arra buzdítottam a futuristákat, hogy szabadítsák fel a költészet nyelvét az alól az ünnepélyességet árasztó, könnyfakasztó és tömjénes bódulat alól, melyet Művészetnek neveznek, nagy M-mel. A nagy kezdőbetűvel írt Művészet az alkotó lélek klerikalizmusát jelenti. Arra biztattam hát a futuristákat, hogy rombolják le és tegyék nevetségessé a rózsafüzéreket és babérokat, a dicsfényt, a drága kereteket, stólákat és terjengős frázisokat, vagyis mindazt a történelmi kelléktárat és romantikus nyavalyát, mely szinte mind a mai napig a költészet alapja. Én ezzel ellentétben egy pergő, brutális és közvetlen költészetet hirdettem, olyat, mely minden elődünk számára költőietlennek hat; egyfajta távirati lírizmust, mely a legkevésbé sem könyvízű, ám annál inkább életszerű. Innen származik a hangutánzók bevezetésének merész ötlete, hogy visszaadható legyen a modern élet minden hangja és zaja, még a legfurcsábbak is.
A hangutánzókkal — melyek arra szolgálnak, hogy nyers és brutális, a való életből vett elemekkel életszerűbbé tegyük a lírát — Arisztofanész és Pascoli még elég bátortalanul bántak. Mi, futuristák kezdeményeztük a hangutánzás merész és állandó használatát. Ez persze nem feltétlenül kell, hogy következetes legyen. Az én *Adrianapolisz Ostrom-Zenekar* és a *Csata Súly+Szag* című munkáimhoz például rengeteg hangutánzó kellett. Szintén abból a célból, hogy az életet minél lüktetőbben, minél szintetikusabban tudjuk megjeleníteni, eltörlünk mindenféle stilisztikai kötelmet, az összes „cifra szerszámot",mellyel a hagyományos költők körmondatokba foglalják képeiket. Ezzel szemben mi nagyon rövid vagy anonim matematikai és zenei jeleket használunk, és zárójelben megadjuk a szükséges utasításokat, mint pl. (gyorsan) (gyorsabban) (lassítva) (kétütemű), hogy ily módon szabályozzuk a stílus-sebességet. A zárójeles utasítások el is vághatják a szavakat, vagy a hangutánzók akkordjait.»

(Filippo Tomaso Marinetti, 1913)

«A művészetek egyre inkább egymásba olvadnak bonyolult és olyannyira fogékony művészi érzékenységünk révén, vagyis újabb esztétikai emóciókra sarkalló ösztönünk révén.
Az ezeréves művészetek egyenként, önmagukban mára már csak olyanok, mint a kifacsart dicső citromok — ó jaj, akárcsak a szerelem!
Éppen ezért a művészi Eredetiség és Érzékenység ma csakis a Költészet, Zene, Festészet és Szobrászat által alkotott Műből születhet. Szükségszerű tehát, hogy a művész költő, zenész, festő és szobrász is legyen egyben, technikailag is. Ez azt jelenti, hogy csakis komplex, egyszerre poétikus, plasztikus, színes és zenei műveket alkothat, melyek aztán — bár a négy Szép Művészetből lettek — egy új Művészetet hoznak létre, mely sem költészetnek, sem festészetnek, sem pedig szobrászatnak vagy zenének nem nevezhető, hanem valami egészen más: egy ötödik Szép Művészet, amely még szebb mint a többi, mert még új, érintetlen és fiatal.
Ez persze a legtöbb, ami csak a művész-ifjúságtól elvárható, de ez magától értetődő is, azon egyszerű oknál fogva, hogy sokkal könnyebb volt újat alkotni más időkben mintsem saját koromban.»

(Francesco Cangiullo, 1922)

Dobjátok már el ezeket a papírokat, a lapokat, a fecniket, a hajtogatásokat. Az emberi test a költészet, és az utca.

(Henri Chopin, 1969)

«Kitaláltam egy újfajta verset: Vers szavak nékül, vagyis hangköltemény, melyben a magánhangzók előfordulását és eloszlását kizárólag az első sorhoz viszonyítva határozzuk meg. Ma este olvastam fel az első ilyen szerzeményeket. Kifejezetten e célra tervezett ruha volt rajtam. A lábaimat fényes, kék kartonpapírba tekertem, ami egészen a csípőmig ért, úgyhogy úgy néztem ki, mint egy obeliszk. Felül hosszú, belül tűzpiros, kívül aranyszínű kartongallért viseltem, ami úgy volt a nyakamhoz erősítve, hogy a karomat úgy tudjam mozgatni, mintha szárnyak lennének, föl-le húzogatva a könyökömet. A fejemen kék-fehér csíkos sámán-cilindert viseltem.
Mivel ily módon járni nem tudtam, úgy vittek fel a sötétben a színpadra, mint egy oszlopot. Odafent aztán lassan és ünnepélyesen rákezdtem:

Gadji beri bimba / Glandridi lauli lonni cadori / Gadjama bim ber glassala
Glandridi glassala tuffm i zimbrabin / Blassa galassasa tuffm i zimbrabin

A hangsúlyok súlyosabbakká váltak, az előadásmód a mássalhangzók kiejtésének intenzitásával erősödött. Hamarosan észrevettem, hogy amennyiben komoly akarok maradni (márpedig komolyságomat feltétlenül meg akartam őrizni), kifejezőeszközeim nem illenek színpadi jelenlétem pompájához.[...] újra a középső kottaállvány felé fordultam, és ütemesen verdestem a szárnyaimmal. Az elefántok nehézkes járásának ritmusát érzékelendő bevehettem még egy utolsó crescendót. [...] De hogyan fejezzem be? Ekkor vettem észre, hogy a hangom, más választása láthatóan nem lévén, a papi siralmak antik lejtését kezdte felvenni olyan mise-stílusban, amilyenben a Kelet és Nyugat katolikus templomaiban síránkoznak.
Nem tudom, mi ihlettte ezt a zenét, de magánhangzó-szekvenciáimat liturgikus módon, recitatívóban kezdtem el énekelni.
A fények kialudtak, s verejtékben úszva vittek le a színpadról, mint egy mágikus püspököt, akit elnyel a mélység.»

(Hugo Ball, 1946)

Az idézetek megtalálhatók az Artpool 1994-ben megjelent "Hangköltészet" c. szöveggyűjteményében.

Szkamacs (Skomos)

könnüves (operator)

Gamáson ∓ 1279-ben

Lázár tihanyi apát

és konventje fentit bi-

zonyos fölsetelek mellett

a szolgaságból fölszaba

ditottak

Erdtihanyi apáts

25, 378, 623. l.

∓ a tihanyi apátság

bertokán

Lásd Bartalá-nyótát az „operatori"

-re vonatkozóan

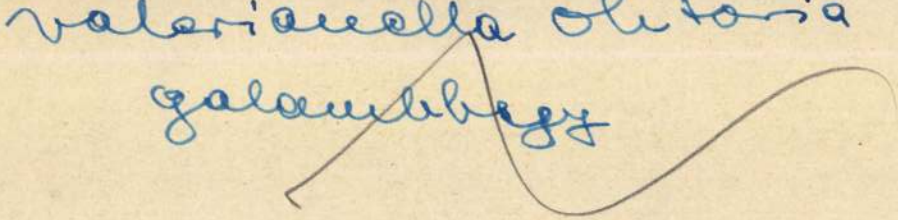

Szkapa Konrád

1892

Élmunk 1930

89. l.

ttságának,

Budapest.

Szkárosi Endre

PLÓ

Ötszáz címmel Szkárosi Endre térköltészeti kiállítása nyílik ma, február 15-én, 18 órakor a Lágymányosi Közösségi Házban. A megnyitón közreműködik a szerző és a KFT együttes.

Magyar Nemzet 1986. II. 15.

Hackenberg Györgyné özv.
Szul Szkalnitzky Zsófia
Szkalniczky Antal leánya
festőművésznő, szul.
1868-ban. Felsőgödöi
lakik. Atyjára vonat-
kozó emlékeket a jándékozott
a MMÉE egyletnek 1937 ben
Fábian Gáspár dr.

Ujabb adatok Szkal-
niczky Antalról.
MMÉE Közl.
1937. 50. l.

K

SZKÁROSI ENDRE

Üdvözlet (1991) (12'40")

Video-Expedition in the Performance-World

Videó-Expedíció a performans-világban

Ugrapolos Galéria
Kapolos 1995 jul.

Artpool Művészetkutató Központ
Bp 1995 sept.

Szkalos Gyula

Hobrán

1931–34

Iparm.Isk.Évk.

1930–34. 46. l.

848. esztendőkben a hadikincstár a kincstár

ıs veszteségeinek ez a rövid története eléggé
ztalnunk kell, amikor a kincstárnak régi lel-
apottal. Az első rendszeres leltár 1523-ból
ázadból még három. Azután már átlag min-
ieket az újabb szerzeményekkel kiegészítették.
általában annyira szűkszavúak, hogy leírásuk
l, mégis felvilágosítást adnak a legtöbb meg-
nagy tömegéről. Az egyházi ruhaneműek,
ɔben pusztultak. Így a régi arany- és gyöngy-
ékből egyetlen darab sem maradt fenn; a
csipkék és hímzett fehérneműek is elpusz-
ɛlinek. A nemes fémekből készült nagyobb
reszteket, kandelábereket, kannákat, tálakat,
arany- és ezüstkelyheket, monstranciákat és
fordították 1523—30 közt, 1683-ban, 1793—
agy történelmünk címerével ellátott kiváló
rült megmenteni, azért is váltságdíjat kellett
akadt, s így az ötvösművek anyagának arány-
gy tömegének elpusztítását.
án is eléggé gazdag, abban leli magyarázatát

SZKÁROSI Endre

Bőrtemplom c. művének képét közli
Uj Irás 1989 7.sz. Melléklet: II-III.

ILLÉS Béla: Země vykoupená. [Honfoglalás.] Roman. (Přel. Jan Lichtenstein.) Praha, 1956, Naše Vojsko. 572 p. 20 cm.

268/167
ILLÉS Endre: Halandók. [Elbeszélések.] (1.)[köt.] (Bp. 1980), Magvető. 521 p.-1 t. 19 cm.

269/168
ILLÉS Endre: Hamisjátékosok. [Elbeszélések.] Bp. 1958, Magvető. 509 p. 19 cm.

270/169
ILLÉS Endre: Kettős kör. [Elbeszélések.] Bp. 1962, Magvető. 318 p. 20 cm.

271/170
(ILLÉS Endre): A megnőtt é-

A KÉZ, A SZEM, A SZÁJ

Feljegyzések az élet művészetéből

Nyár van. Hirtelen megállok: a lámpaoszlopokon, a falszegélyeken, megtépázva, többhetes plakátok. „Kézzelfogható uborkaszezon." Pedig tavasszal még nagy plakátháború dúlt: valaki végigterítette a várost; mire befejezte, kezdhette elölről, mert másvalakik már leragasztották. A józan hangok — ne egymás ellen dolgozzunk — ritkán érvényesültek. A közterület-fenntartó meg büntetett rendesen, amennyire győzte — büntette a kultúrateremtést. (Most nyugodtan nyaralhatnak.)

Az utcai plakátok a *sajtója* annak a kultúrának, amelyről a hivatalos nem vesz tudomást. Amelyet sokféleképpen neveznek: avantgárdnak, kísérletinek stb.; egyre inkább meggyökerezik azonban az *alternatív művészet* fogalma. Ez azt jelenti, hogy ez a fajta zenei, költészeti, képzőművészeti, színpadi gyakorlat nem kérdőjelezi meg a hagyományos művészet létjogát, de egy attól markánsan eltérő kulturális tevékenységet gyakorol, s így alakítja ki — sok nehézséggel — saját intézményrendszerét. A költő nemcsak ír, de zenél és „szobor", a zenész fest és filmet készít, a képzőművész pedig neo-futurista drámát ír.

Vagyis eldobták a kaptafát. Segített ebben a hatvanas-hetvenes évek immár több generációra kiterjedő nemzedéki élménye: a beat, rock, punk, újhullámos zenei és viselkedéskultúra, amely beépült a mai művészek nyelvébe. Ha valaki színpadra lép, nem elég, ha elmond valamit; szükségképpen kihasználja a környezetet, belakja a teljes teret: birtokba veszi a hangot, a látványt, a mozdulatot, a szót — s immár ez lesz a műegész, nem a leírt vers vagy kotta.

Poétikai gyakorlatában ez a művészet valóban rokon a történeti avantgárddal: a világot nem ábrázolja, bemutatja, kifejezi — hanem *birtokba veszi és alakítja*. Egy kiállításon nemcsak képeket akaszt a falra, hanem berendezi a teret, a megnyitón okoskodás helyett zenél és „akciózik", berendezi az előteret, esetleg az utcára is kimegy. Hogy könyvet, kazettát, videót, képet vagy installációt csinál-e, a pillanatnyi helyzet, a szükség és a lehetőség dönti el: a művészet lényege egy, s a művész — ha az — mindenben illetékes.

Aki nem találkozik vele, hírére megdöbben, vagy a fejét csóválja. Ha odamegy, észreveszi: *itt* nem kell beavatottnak lennie, teljesen természetesen illeszkedhet bele a dolgok folyamatába, *részese* lehet az eseményeknek — szorongásra, ellenségességre semmi ok.

Ez a művészet nemcsak az életet akarja „kulturálttá" tenni (valamiféle távoli, az ember feje fölé helyezett, arisztokratikus, de inkább csak célérdekeket védő, az „illetéktelen" köznapi embert a művészi gyakorlattól távol tartó kultúrakép alapján), hanem a kultúrát is lakhatóvá. 1988. ápr. 7. *Új Hölgyfutár Revue 0/4*, Vigadó Kamara, telt ház. *feLugossy Laca* tíztagú motoroskórust vezényel: a szavalat töredékei a zúgó szájmotorzajba ékelődnek. *Kozma György* felolvas: de több nemzedéken áthagyományozódott sétabotját távozáskor a színpad terébe akasztja. *Bernáth(y) Sándor* közvélemény-kutatást rendez. *Révész László* és *Bora Gábor* akciójuk végén egy festményt széttörnek egymás fején. *Szilágyi Ákos* énekel, és sokan jönnek még. (Az én szerepem az őrült szpíkeré.) Az Új Hölgyfutár Revue — amelyet 86 óta működtetek — azokat igyekszik rendszeresen összehozni, akik módszeresen és színvonalasan tevékenykednek az alternatív művészet szférájában.

Ugrás az időben: 1988. jún. 25. Kiállítás és koncert-performansz a Hadtörténeti Múzeum előtt, *Szirtes János* gondozásában. A fákon zsinegek, rajtuk képek, tárgyak, szobrok. *Swierkiewicz Róbert* az egyik ágyú fölé pirossal-

Hollandok a virágokkal televetített füstben

Szkárosi & Konnektor Rt

A fenomenális Joel Hubaut

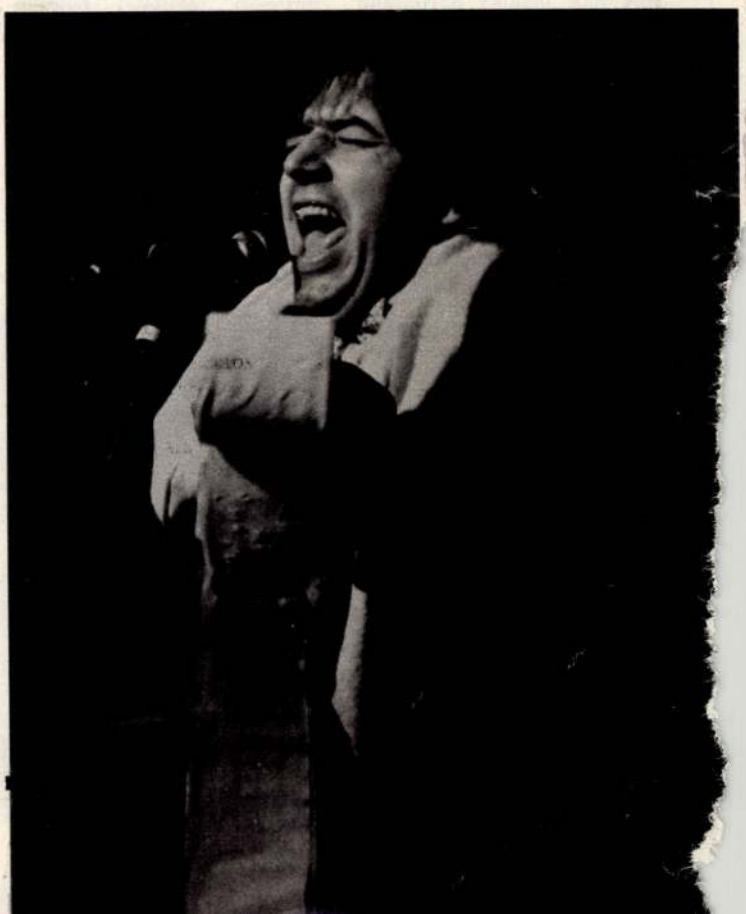

Jelenet a filmből

AZ AMERIKAI FELESÉG

Néhány évvel ezelőtt jelent meg Soldati könyve az Európa zsebkönyvek sorozatban, s hogy nem volt igazán sikerkönyv, azt abból is látni, hogy évek óta minden árleszállításnál ott áll hatalmas stószokban . . .

A filmnek jószerével ugyanez lehetne a sorsa, de mostanság leszállított árú filmvetítést nem nagyon hirdetnek, és ha nem, hát akkor önként adja önmagát a kérdés: egy film, amely nem ugorja át az alapkönyv árnyékát, miért kell magyar szinkronnal ellátva moziinkba kerüljön — talán azért, hogy a fél- és negyedházas előadások számát szaporítsa?

Igaz, vannak esetek, amikor rossz regényből vagy novellából zseniális alkotások születnek, de ez a film nem erősíti a szabályt.

Miről is szól ez a film?

Tulajdonképpen a legklasszikusabb szerelmi háromszög, amelyben Férj, Feleség, Sógornő addig-addig szeretgetik egymást, amíg a klasszikus háromszög egyik szára ki nem hull. A helyzet pikantériáját hivatott emelni az, hogy Férj és Sógornő — mindketten olaszok, az amerikai testvérpár, akikkel Férj—Feleség viszonyban lennének: cseh emigránsok. Még jó is lehetne ettől az európai bevándorlóktól hemzsegő közösségi létben zajló film, de nem róluk szól, nem az ő nyavalyájukról, csupán arról az időnként gyűlöletbe átcsapó szerelemről készít *Giovanni Soldati* filmet, amely, mint mondottam, regény formájában is éppen csak annyi pluszt hordoz önmagában, hogy a cseh sógor életébe enged némi bepillantást. Ugyanis Vaclav homoszexuális, s így állandó jelleggel ott kísért valamiféle erkölcsi ítéletmondás lehetősége a háromszög másik szára fölött — nevezetesen Anna és Vaclav „be nem teljesedett" szerelme fölött, hisz házasságuk csak valaminek a kendőzésére szolgál, s ezt nem is értjük egész pontosan . . . Miért kellene kendőzni a tényt, hogy Sógor homoszexuális, amikor mindenki tudja, nem csinálnak belőle titkot?

Ez a film tipikusan abba a kategóriába tartozik, amelyről nemhogy vitatkozni, de még írni sem kellene. Jó színészek, jó rendező és jó operatőr együttes munkája ez az amúgy döccenőmentes rossz film. Talán ellentmondásnak tűnik, hogy a filmesgárda szaktudását dicsérem, ugyanakkor pocskondiázom a végtermék filmet. Nem az. Nem az Amerikai feleség volt és lesz az első és az utolsó ebben a kategóriában.

Az a szex, amely a nézők egy bizonyos kategóriáját lenne hivatott moziba csábítani, azt hiszem, hogy nem elegendő a film hosszú, unalmas epizódjainak kendőzéséhez.

Vári Attila

FILMKALAUZ A FILMMÚZEUMHOZ

Közeledik az ősz, rövid nyári szünet után folytatódik a Filmmúzeum közkedvelt sorozata, a magyar hangosfilm története. Az 1942-es évnél tartunk, melynek legelső napjaiban forgatták a „Tavaszi szonáta" című filmet. A rendező, Hegedűs Tibor neve színházi rendezőként jól ismert volt, 1921 óta rendezett, a rádióban is dolgozott. Végül is a film műfaja sem volt idegen tőle, a hangosfilm legelső kísérleteinek számító „Kacagó asszony" és „Az orvos titka" című Paramount-filmek magyar változatainak felvételeit vezette Párizsban. A „Tavaszi szonáta" népszerű témához közelít, zeneművészek világához, szerelméhez. Ezekben az években nálunk is nagy siker volt az „Intermezzo" című film, melynek, a magyar filmhez hasonlóan, szintén hegedűművész volt a főhőse. Nos, a *Szörényi Éva, Benkő Gyula* páros történetét ezúttal is jól segíti a zene, Beethoven F-dúr szonátájának aláfestése.

Az „Éjfélre kiderül" a kor népszerű írója, *Barabás Pál* regénye nyomán készült. Rendezője, *Cserépy László*, igényes, kísérletező kedvű rendező volt. Ezúttal „franciás" témához nyúlt, egy bérház keresztmetszetén át ismerjük meg az ott élő embereket és gyengéiket. Szerencsére a valóban meglévő francia filmes hatásnál erősebbnek bizonyult a valóság beáramlása a filmbe, a háborús hétköznapok ábrázolása. Nagy színészparádé is egyben a film: *Simor Erzsi, Bulla Elma, Csortos, Lehotay, Tímár* stb. révén.

Sajátos műfaj színpadon és filmen egyaránt az úgynevezett „katonavígjáték". A „Kadétszerelem" társforgatókönyvírója és rendezője, Bán Frigyes szinte el sem kerülhette ezt a témát, hiszen fiatal éveiben maga is hadapródnövendék volt. A kor szellemének megfelelő hangvételű, két idősíkban, 1913-ban és 1941-ben játszódó nosztalgikus, szerelemmel, humorral fűszerezett filmet forgatott, a műfajt és ezt a világot jól érző, értő színészekkel.

Karády Katalin és Rajczy Lajos a Szíriusz című filmben

Hamza D. Ákos jelenleg Brazíliában él, megbecsült festőművészként látogat haza. A negyvenes években az egyik legérdekesebb magyar filmrendező volt. A „Szíriusz" című filmjének érdekessége például, hogy tudományos-fantasztikus játék, jóval megelőzve a műfaj napjainkban szélesen kibontakozott divatját. *Herczeg Ferenc* elbeszélése, melyből a film készült, megelőzte H. G. Wells „Időgép" című regényét is! A magyar időgép Mária Terézia korába röpíti vissza a főszereplő *Karády Katalint* és a nézőket.

Ismét a Barabás Pál—Cserépy László kettős készített filmet 1942 februárjában „Kétezer pengős férfi" címen. Az író munkája korábban már regényként és színdarabként is sikert aratott. A nem különösen új téma, kényszerből összekerült pár egymásra találása, akkor válik érdekessé, mikor a korra jellemző társadalmi motívumok bukkannak elő. *Bulla Elma, Hajmássy Miklós, Simor Erzsi* vonzóan tartott hangon tolmácsolják szerepeiket.

Karcsai Kulcsár István

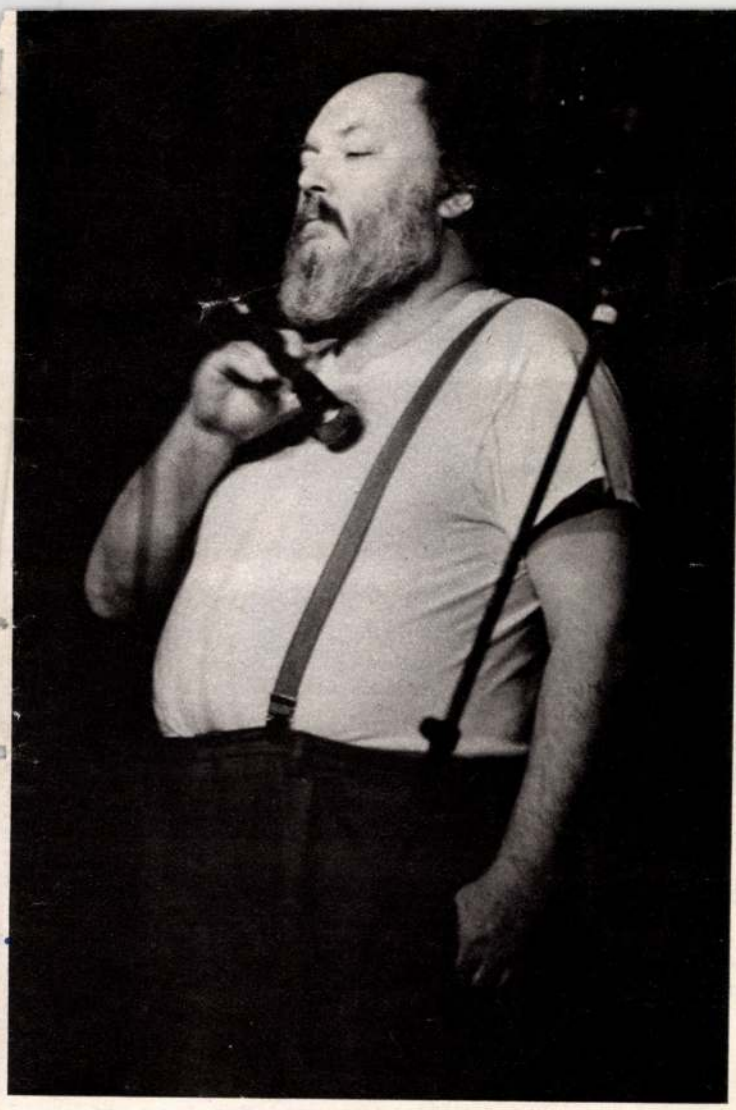

Adriano Spatola, a totális költészet elementáris alakja

Tomáš Ruller akciója

kékkel összemázolt sátrat emel: emlékmű egy elvesztett történelemnek. *Lois Viktor* és a Nehezék-csoport mechanikus, többnyire háztartási gépekből összeállított mobilokon zenél. *BpSzabó György* ugyanezt generátorokkal teszi. Mi viszont (Konnektor Rt.) — elvégre költő vagyok — hangszereken játszunk.

Ugrás vissza: 1988. ápr. 12—16. A JATE-klub vállalkozókedvének, az Olasz és a Francia Kultúrintézet támogatásának köszönhetően sikerül egy egyhetes fesztiválsorozatot rendezni az alternatív művészet nemzetközi gyakorlatából. Ezúttal „régi motorosok", a műfaj klasszikusai is itt vannak: a fesztivált *Jean-Jacques Lebel* nyitja meg, ő alapította a Polyphonix nemzetközi társaságát. Először látható-hallható itthon *Bernard Heidsieck*, a hangköltészet egyik legjelentősebb alakja. A közönség végigélvezi a fenomenális *Joel Hubaut* akcióját, a mérnöki pontosságú *Giovanni Fontana* hangperformanszát. *Alberto Masala, Anton Roca* és *Steve Liporesi* multimediális trióját. A hollandok *(Hans Plomp, Mignon Omoroka, Ted Doorgeest)* minden napra kitalálnak valamit. (A végén, a virágokkal televetített füstben kollektíven anyaszült meztelenre vetkőznek.) A magyarok közül *Székely Ákos, Petőcz András, Garaczi László*, a *Matuska Silver Sound, Galántai György, Márta István* a fónikus költészettől a videóperformanszig a hazai gyakorlat legszélesebb műfaji skáláját mutatják be.

Intermámor. Gálaest az Almássy téren; négy emelet, ezer ember, szinte valamennyi részt vevő művész együtt. A „totális költészet" elementáris képviselőjének, Adriano Spatolának a mutatványát a technikusgárda is élvezi, a hangosító „beszáll". Hubaut ismét villog. Végre együtt a műfaj külhoni magyarjai: *Bujdosó Alpár, Nagy Pál, Papp Tibor, Szombathy Bálint, Lantos Erzsébet, Juhász József*, a tiszteletbeli magyar, *Slavko Matkovic*. A több szupernyolcas vetítővel és diavetítővel önálló látványszólamot is komponáló Towering Inferno (London) mágikusan szép zenéjét éjjel 2-kor is több száz tenyér és láb köszöni meg.

1988. ápr. 22. Alig van vége a fesztiválnak, a Vigadóban *Hangár*-est. A Hangár magyar élőköltészeti kazettafolyóirat, *Császár László* szerkeszti Amszterdamban. Szerzőinek első magyarországi estjén *Ladik Katalin* hang- és akciószínpadot csinál; *Petri György* olvas, nyugodtan, rezignáltan; Szilágyi Ákos kántál; feLugossy László vízbe dugja a fejét és egy mandolinzenekar kíséretében énekel. Bernáth(y) Sándor és én ezúttal hangszerek nélkül is instrumentális zenét játszunk: emberi testen, csak szuggerált zongorán, rádión és mikrofonon, zörgő papírtengerben. *Fedor Zoltán* a költészetet balettal ötvözi.

1988. jún. 17—19. Kis-közép-európai „experimentális" költészeti fesztivál. Megint magyar kéz van a dologban: a *studio erté*-é, Juhász Józsefé, *Németh Ilonáé*. Érsekújvárott, Kassák szülővárosában csehek, szlovákok, „itteni" és „ottani" magyarok — végre együtt. *Jiri Látal* összegyűjti a fellelhető székeket, festett papír fölhasználásával belőlük épít emlékművet.

Julius Koller, Rudolf Sikora akciófestészettel, *Svatopluk Klimes* akciószobrászattal, *Tomás Ruhler* akcióval, *Dezider Tóth* előadással, *Matej Kren* videóval, *Kelényi Béla* víz hangjával és tűz képével mutatkozik be. Három nap utópisztikus történelem a Csemadok Petőfi utcai épületében.

1988. jún. 10—11. Fiatal Művészek Klubja. Segélykoncert az erdélyi menekültek javára, szervezője *Szász György*. Nyolcszáz ember fordul meg a lepedőnyi klubban. Rockzenekarok mellett *Waszlawik Gazember*, Szirtes János, feLugossy, Bernáth(y) és magam is közreműködünk. Meghitt pillanatok, mindenki magáért, de nem a maga javára dolgozik.

Egy tévészerkesztő megkérdezi: mi köze az avantgárdnak Erdélyhez?

Úgy látszik, egyelőre marad a plakátháború. Ha lesz még papír.

Szkárosi Endre

Jelenet a filmből

Jenny Lewis, Kamie Harper

A Mafilm fóti stúdióiban nagyüzem volt az elmúlt napokban. Több külföldi megrendelésre készülő játékfilm forgatását fejezték be.

AZ ÖRDÖG BÉCSBEN című film — *Arthur Seidelmann* rendezte, az operatőr *Hanania Baer* — 1938-ban az Anschluss napjaiban játszódik. Két bécsi iskoláskorú lány történetét idézi fel, akik a náci téboly napjaiban sem szakadnak el egymástól. Életet mentve őrzik meg az események során igaznak bizonyult, egymásnak megfogadott örök barátságukat.

A varázslás órája (Christiane Rücker, Veronika Faber, Mila Mladek)

A WUTZENSTEIN VÁRÁBAN című tizenkét részes sorozat (Polyphon—André Libik produkció) derűs vígjáték a XIII. századból. A Wutzenstein család életét mutatja be fanyar humorral. A játékfüzért az angol *Ron Jones* rendezte, az operatőr *Andor Tamás*.

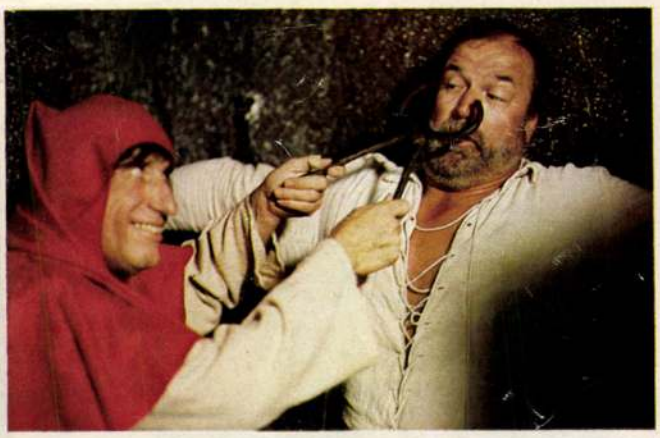

Herbert Fux és Bujtor István

Riogatnak az ősök (Mila Mladek és Oliver Hörner)

Egy furcsa kísértet (Renato Grünig) (Fotó: Endrényi Egon és Szabó Róbert)

virágharang csüggött, mely a menyegzői esküvői harangot jelképezte. Ennek a nászünnepnek a költségeit körűlbelűl 200,000 koronára becsűlték, melyből tetemes rész jutott a virágkereskedők zsebébe.

Magától értetődik, hogy ilyen előkelő esküvőknél a csokrok a legritkább, legdrágább virágokból készűlnek. A múlt télen a rózsa és pedig az «American beauty» nevű rózsa volt divatban, az idén a gyöngyvirág és az orchis az uralkodók, melyek közűl az első a Bermuda-szigeteken terem, honnan évenkint vagy 100,000 dollár értékűt szállitanak New-Yorkba.

És ép úgy, mint a csokrok a menyasszony és nyoszolyó-leányok ruhája is teljesen egyforma. Ezért az amerikai lapokban, a szerint, a milyen szinű volt a menyasszony ruhája, vagy a díszlet, — fehér, kék, vagy rózsaszinü, azután meg rózsa- és orgona-esküvőkről olvasunk.

A nászlakománál az a jó szokás uralkodik, hogy a vendégeket nem zsúfolják össze egyetlen hatalmas asztalnál, hanem apró asztalok köré ültetik, melyek mindegyike másképen van diszítve. Nemrég egy san-franciskói milliomosnak egy new-yorki milliomos egyetlen leányával való esküvőjén, melyet a new-yorki leggazdagabb társaság divatos fürdőhelyén, Newportban tartottak, ötszáz vendég volt hivatalos, kik egy hatalmas sátorban, hatvankét asztal körűl ebédeltek. A menyasszony asztalánál tizenketten ültek, a többi asztalnál négy-négy pár, minden asztal a legpompásabb virágokkal volt diszítve.

SZKICZÓ.

József főherczeg újabban ismét megszaporította magyarországi birtokainak számát a barsmegyei *szkiczói* uradalom megszerzésével.

Az új birtok közvetlen szomszédos a főherczegnek már régebben tulajdonában levő kistapolcsányi uradalommal, a mely Barsmegye székvárosának, Aranyos-Marótnak közelében fekszik s *József Ágost* főherczeg nyári tartózkodási helyéül szokott szolgálni. Így most már József főherczeg barsmegyei birtoka Kis-Tapolcsánytól csaknem egészen Nagy-Ugróczig terjed.

Szkiczó a legszebb fekvésű és sok tekintetben párját ritkitó helyek közé tartozik. Barsmegye egyik legmagasabb pontján fekszik a Zsitva völgyéből a Nyitra völgyébe vezető útvonalon, a kistapolcsányi vasuti állomástól kocsin mintegy háromnegyed órányira. Hatalmas, ősrégi tölgy- és fenyő-erdőkön keresztül vezet fel Szkiczóra a kitünően gondozott kocsiút. Az erdők híresek roppant gazdag vadállományukról; az arra járó lépten-nyomon legelésző őzcsordákkal találkozik, melyek csak akkor iramodnak beljebb az erdőbe, ha az utas egészen a közelükbe ért. Újabb időben a szarvas is elszaporodott itt, sőt a mufflon is gyakori; ez utóbbi vadjuh-fajtát Ghymesen honosította meg gróf Forgách Károly s onnan terjedt el az egész környéken. A szkiczói uradalom terjedelme mintegy 4—5000 hold, többnyire tölgy- és fenyő-erdő, szántóföld kevés, de a rendkívül szép fekvésű völgyekben pompás legelők vannak.

Különös nevezetessége a kastély, mely eredetileg vadászkastély volt s egykori tulajdonosa, a jeles műkedvelő, herczeg *Odescalchi* Arthur épittette. Regényes fekvésű és külsejű várkastély, a mely külső díszében és belső berendezésében egyaránt a középkori várakat utánozza. Sánczokkal van körülvéve s terjedelmes tornyok őrzik, felvonó-híd köti össze a külvilággal. Belsejében a fegyvertorony, az ősök csarnoka s egyéb hatalmas csarnokok keltenek regényes hangulatot. Öregtornya, az úgynevezett «Nebajsza»-torony egyetlen szobát foglal magában: a palotaszobát, melynek a román stilű kettős ablakok s az óriási kandalló kölcsönöznek középkori jelleget. A terem mennyezetén minden gerenda végét az Odescalchi herczegi család mindkét ágon való őseinek egy-egy szines czimerpajzsa ékesíti. A kastély képét a «Magyarország vármegyéi és városai» czímű monografiai mű nyomán közöljük.

Szkiczó régente a Keglevich grófi család birtoka volt s ettől került örökség útján 1812-ben az Odescalchi herczegi család tulajdonába. Odescalchi Arthur herczegnek, a kastély építőjének kezéről Lónyay Pálma, most Odescalchi Zoárd herczeg neje birtokába jutott s most tőle vette meg József főherczeg. Szkiczó község, melybe az uradalom tartozik, 817 lakosú kisközség, lakossága egészen tót.

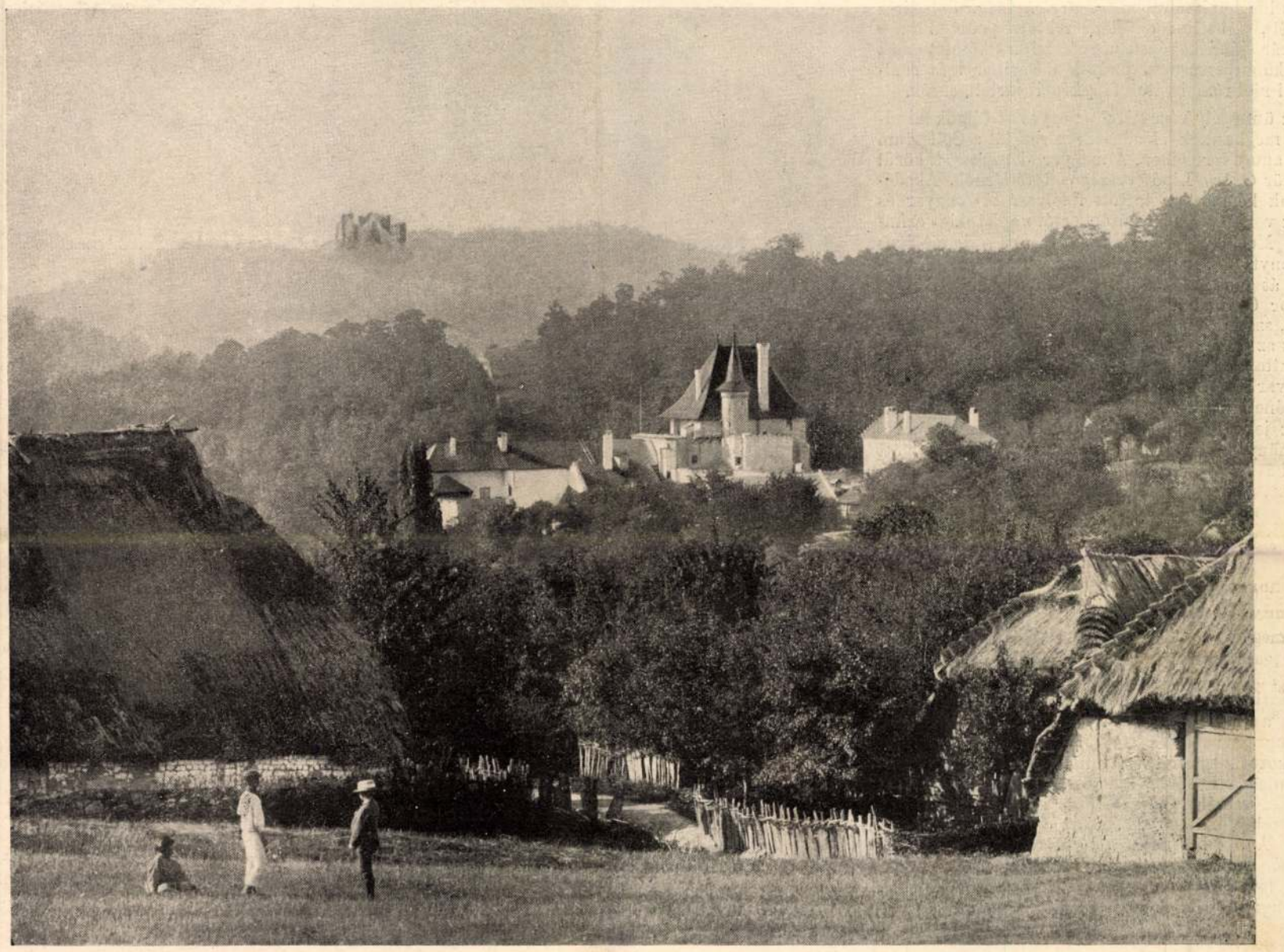

A SZKICZÓI KASTÉLY. *A „Magyarország vármegyéi és városai" czímű munkából.*

EGYVELEG.

* **Az ausztráliai nők** ez évben gyakorolják először választói jogukat. Érdekes, hogy több nagyvárosban számuk meghaladja a férfiakét. Így pl. Sidneyben 122 ezer nő- és csak 102 ezer férfi szavazó van. Országos átlagban azonban mégis jóval több a férfi szavazó, nevezetesen ez utóbbiak száma kereken 973 ezer, a női szavazók száma pedig 854 ezer.

* **A korai házasságok** Kelet-Indiában most is szokásban vannak. A legutóbbi népszámlálás alkalmával India területén hat milliónál több 5—9 éves nőt írtak össze, a kik már férjnél voltak, sőt már özvegyek is akadtak köztük.

* **Legarányosabb testnek** azt tartják az embernél, midőn a test magasságának minden egy lábjára $12^1/_2$ kilogram suly esik. Vagyis e szerint pl. egy 6 láb magasságu ember sulyának 75 kilónak kellene lenni. A ki ennél könnyebb az roszúl fejlett, vagy kelleténél soványabb, a ki pedig nehezebb, az már túlhízott.

* **A legújabb éjszaksarki expediczióról** visszatért Peary tengerészhadnagy, ki egész a 85-ik fokig eljutott, azt tapasztalta, hogy az eszkimók rohamosan pusztúlnak. Ezelőtt 12 évvel még 30 ezren voltak, most már a fele sincs meg. Peary továbbra véglegesen megállapította, hogy Grönland csakugyan sziget s hogy az éjszaki sark vidéke — a grönlandi szigetcsoporton túl — egy teljesen befagyott tenger, melynek jege soha fel nem olvad.

* **Legtöbb eső** esik valószinűleg az Anamban fekvő Khaszi-hegység tájékán. Itt az esős időszak juniusban kezdődik és augusztus végeig, sőt néha tovább is tart. Az évi esőmagasság $13/_2$ méter, a minek nagyságáról csak úgy lehet fogalmunk, ha tudjuk, hogy Közép-Európa szárazföldjének évi esőmagassága $^3/_4$ méter körül van.

resszus tagjai, mellükön a kis csillogó emlékéremmel, a mely egy VII. századbeli s a Capitoliumon talált római éremnek a királyi pénzverde által készített szép másolata.

A kongresszus ünnepélyes megnyitása április 2-ikán történt a Capitolium dísztermében, a királyi pár, a miniszterium, a parlament és a városi tanács képviselőinek jelenlétében. Gyönyörű ünnepély volt ez, mely soká emlékezetes lesz mindazoknak, a kik jelen voltak. Verőfényes tavaszi nap szórta sugarait az ősi város híres hét halmára, melyek között legkisebb, de történelmi szereplése folytán a legismertebbek egyike épen a «Mons Capitolinus». Megfelelőbb helyet keresve sem lehetett volna találni ennél, hol minden kődarab kétezer éves múlt tanúja.

A Michel Angelo tervezte pompás piazzán Marcus Aurelius hatalmas lovas-szobra körűl gyülekeztek a kongresszus tagjai s onnan vonultak föl az ülésterembe, melynek falait a régi Róma konzulainak egykori márvány képmásai diszítik. Itt először *Colonna* herczeg, Róma polgármestere üdvözölte a vendégeket, majd *Nasi* közoktatásügyi miniszter nagyszabású beszéddel, a király nevében megnyitotta a kongresszust, melynek elnökévé egyhangulag *Villari* szenátort választották meg.

Az idegenek nevében *Frederich* belga delegátus beszélt, a berlini egyetem rektora pedig *Vilmos* császár ajándékaképen négy hatalmas kötetet adott át a kongresszusnak, melyek a saalburgi és baalbachi régi római várak fényképeit tartalmazzák.

Az ünnepély végeztével az egyes osztályok mindjárt megkezdték előadásaik sorozatát a Collegium Romanum termeiben. A magyar delegátusok közűl először *Óváry* Lipót országos levéltárnok, Akadémiánk képviselője tartott fölolvasást «Magyar és olasz vonatkozások a középkortól napjainkig» czímmel. Meleg szinekkel festette azt a barátságos viszonyt, mely a két nemzet között hosszú századokon át fennállott. Különösen nagy hatást keltett, mikor Garibaldi hőstetteiről szólt, kinek zászlói alatt, számos magyar bajtársával ő maga is ott harczolt az olasz egység kivívásáért. Egyszersmind bemutatta és a kongresszus tagjai között kiosztotta a Magyar Tud. Akadémia történeti kiadványainak s a Történelmi Társulat kiadványainak általa készített olasz jegyzékét. *Lánczy* Gyula egyetemi tanár, a kormány küldötte, a Szilveszter-bulláról tartott érdekes előadást. *Darvai* Mór Bolyai Farkasról értekezett, majd ugyancsak *Óváry* Lipót egy második előadásában az Országos Levéltár diplomatikai osztályát ismertette. A Nemzeti Múzeumot *Schönherr* Gyula képviselte. A nevezetteken kívül a magyarok közűl még *Erődi* Béla, *Veres* Endre dévai tanár s *Oberschall* Pál pozsonyi jogtanár vettek részt a kongresszuson.

Az olasz kormány és Róma városa a legmelegebb vendégszeretettel fogadták a kongresszus tagjait. Nasi közoktatási miniszter vasárnap, április 5-ikén a Palatinus hegyen adott fényes vendégséget, este pedig a Quirinal (királyi palota) termei nyiltak meg a kongresszisták előtt. A király a magyar delegátusok közűl megszólítással tűntette ki Óváry Lipótot, a ki olasz vitézségi rendjelével jelent meg. Hosszasabban beszélgetett vele a magyar viszonyokról s megemlítette, hogy sok Anjou-korbeli magyar érme van. A király tudvalevőleg szenvedélyes éremgyűjtő. Colonna herczeg, polgármester a Capitoliumon látta Róma vendégeiűl az idegen tudósokat. A kongresszus magyar és osztrák tagjai tiszteletére Pasetti báró, a monarchia római követe is adott estélyt.

A záró ülés április 9-ikén volt a Collegium Romanum nagytermében, a hol egyszersmind azt is elhatározták, hogy a következő kongresszust Berlinben tartják. Ezen az ülésen már leginkább csak a római tagok jelentek meg, mert az idegenek nagy része a kitört sztrájk kellemetlenségei elől (a kocsi és villamos közlekedés szünetelt, üzletek zárva voltak), már elutazott. *Lampérth Géza.*

FERENCZ FERDINÁND TRÓNÖRÖKÖS NEJÉVEL ÉS KISÉRETÉVEL EGYIPTOMBAN, A PIRAMISOK LÁBÁNÁL.

VIRÁGOK AZ AMERIKAI NÁSZÜNNEPEKEN.

Újabb divat szerint az amerikai milliomosok egybekelési ünnepélyein rendkívül nagy szerep jutott a virágoknak s el lehet mondani, hogy a jegyespár valóságos virágtengeren keresztűl jut a házasság révébe. A mint a vőlegény és menyasszony a templomba lép, két-három kis leány virággal hinti be útjukat egészen az oltár lépcsőjéig. Maga a templom is virágtengerben úszik, az oltár valósággal eltünik a csokrok és koszorúk alatt, sőt még a falak és oszlopok is virággirlandokkal vannak diszítve s a vőlegény jóbarátjai, az úgynevezett «usher»-ek, kik a meghivott vendégeket helyeikre vezetik, ezen tisztjük jeléűl virággal ékített botot hordanak. A nyoszolyó-lányok, kik többnyire egyformán vannak öltözve, csokraikat a vőlegénytől kapják s a násznagy, meg a vőfélyek ugyanilyen csokrokat viselnek gomblyukaikban.

De nemcsak New-Yorkban, az ottani milliomosok körében üznek ilyen pazarlást a virággal. Ugyanez történt például pár évvel ezelőtt St.-Louisban, midőn egy előkelő berlini család egyik tagja tartotta esküvőjét egy dúsgazdag st.-louisi serfőző leányával. A templom, melyben a szertartás végbement, virágdiszben úszott. A nászlakomát az egyik ottani szállóban rendezték, miután az após palotája nem volt elégséges a roppant vendégsereg befogadására. Az óriási szálloda első emeletének fele volt e czélra kibérelve és tündérien feldiszítve. Az a terem pedig, hol a jegyespár a jókivánságokat fogadta, valóságos virágtenger volt. A falakat és a mennyezetet teljesen elfödte a halványzöld sassaparilla, melyből művészi csoportosításban gyöngyvirágok és rózsák mosolyogtak elő. Azon hely felett, hol a jegyespár állott, hatalmas

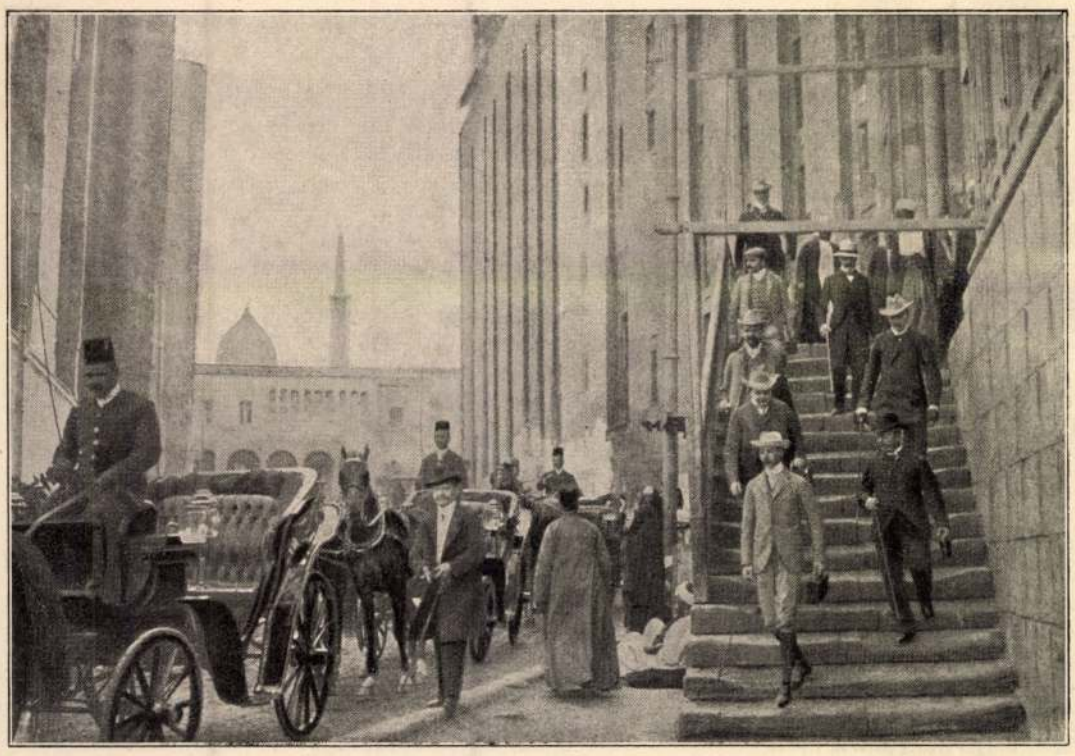

A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS ÉS ÖCSCSE KAIRÓBAN, EGY TÖRÖK MECSETBEN TETT LÁTOGATÁSÁRÓL TÁVOZVA.

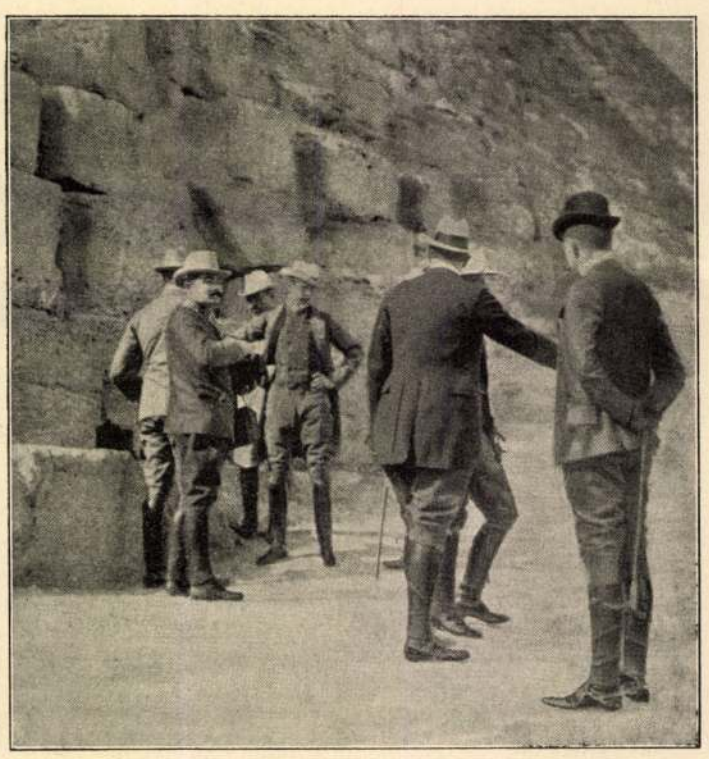

A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS ÉS ÖCSCSE A KHEOPS-PIRAMIS ALJÁN.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szkenár András
grafikusművész.

NÉPSZABADSÁG
1984 NOV 2 4

1021

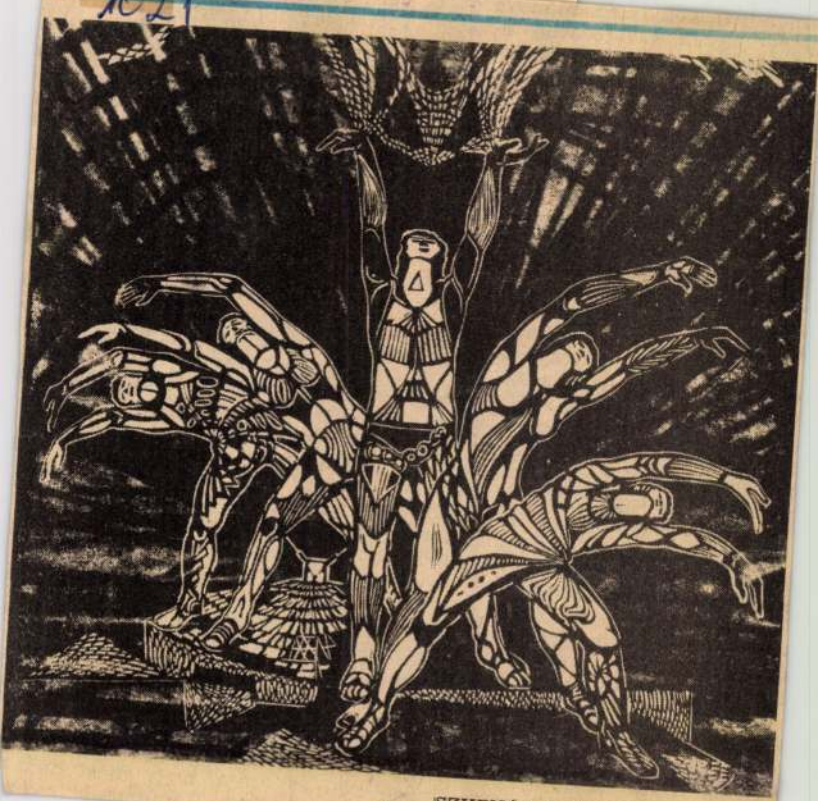

SZKENÁR ANDRÁS GRAFIKÁJA

lmannyal kenytelen
nelyet egy alácsúszó
ző jégtábla utasaival
en pillanatban felborí
blák közé szorulva ö
at, esetleg egy felcsúsz
en perem feletti ember
at. Ilyen helyzetben ne
inket senki és semmi
sra. Annak is tudatáb
ogy bármilyen baleset
indenképpen a hadbi
ána meg a büntetés-vé
ötnénk ki. Ám amikor
ik a túlpartról átszür
eksírást vagy jajgatást, mindig pa-
ncsot adtam az indulásra, mert a
alesettől, büntetéstől való félelem
az emberi, katonai kötelesség tel-
sítése közötti vívódásban mindig
utóbbi hatott ránk erősebben. A
ormányos és egyben a parancsnok
voltam. Segítségemre volt ebben
helyzetben tapasztalatom is, amit
939-ben a Duna gátjának lórévi át-
zakadása során szereztem.

Egyik március végi napon katonai
zsipen a Tiszához érkezett a Szö-
etséges Ellenőrző Bizottság négy
ülönböző nemzetiségű főtisztje és
ábornoka meg egy gépkocsivezető-
olmács hadnagy.

A csoport rangidős tábornoka kö-
ülnézett a parton, és látta, hogy raj-
ink kívül semmiféle átkelési lehe-
ség Szolnoknál nincs. A tolmács

dol
na
, a
t h
, A
l I
C
it.
ak
t
ett
c
t
partiskola is, és egyik kö
iskolai program keretében egyr
elleni focimérkőzést játszottunk.

A mi csapatkapitányunk Bu
elvtárs volt, az intéző edző pe
Fock Jenő elvtárs. Rólam, aki á
lában kapus szoktam lenni, mos
„vezetés" úgy döntött, hogy a mi
punkat Virág elvtárs védi, én r
jobbösszekötőt játszom.

A taktikai utasítás úgy szólt, h
„A te feladatod semmi más, mint
hogy azt a nyurga csatárt álland
kövesd, ragadj rá, állandóan zava
és ha gólveszélyt teremt, tarts be
ki." Ő ugyanis aktív focista v
igen gyors, jól cselez és jól lő.
elvtársak, ez a csatár Kádár elvt
aki tagja a KV-nak, mondtam.

— Na és ha tagja! Érti ő a j
kot, és tudja, hogy most nem
ülésen van! — mondták csap

SZKER (Schger?) fertő

1786 Pozsony

An 1998 245.

rozták, a fát Révkomáromból, a cserepet, zsindölyt Nagyaláson lányból, a követ Tapolcafőről, a meszet Városlőd és Kislődről.

34. P. 1216. 35. cs. capsa 64. N. 247.
35. N. 7-es és N. 4-es oklevél alapján
36. N. 7-es oklevél alapján
37. P. 125.
38. P. 125. Az N. 6. és 7-ként később ketté választott telek ezen ős még egy telek volt, mivel a két személyt egy rublikába vették fel, jelzi
39. P. 1216. 23. cs. capsa 62. N. 35.
40. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8. skk.
41. P. 1216. 24. cs. capsa 61. N. 54. p. 362. és P. 1216. 21. cs. capsa
42. P. 1216. 24. cs. capsa 61. N. 54. p. 358-360. Neumann ekkor k prefektushoz, miszerint ő tavaly eladta házát Zinger Salamon n nyert arra, hogy Pápán bármikor házat vehessen. Ha nem enge akkor engedje át cserébe neki az uradalom a Thanhoffer házat,
43. Esterházy levéltár. Cseklészi ág levéltára, Szlovák Állami Leve Kutató: Détshy Mihály
44. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 62.
45. P. 125.
46. P. 125.
47. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.

virágharang csüggött, mely a menyegzői esküvői harangot jelképezte. Ennek a nászünnepnek a költségeit körülbelül 200,000 koronára becsülték, melyből tetemes rész jutott a virágkereskedők zsebébe.

Magától értetődik, hogy ilyen előkelő esküvőknél a csokrok a legritkább, legdrágább virágokból készülnek. A múlt télen a rózsa és pedig az «American beauty» nevű rózsa volt divatban, az idén a gyöngyvirág és az orchis az uralkodók, melyek közül az első a Bermuda-szigeteken terem, honnan évenkint vagy 100,000 dollár értékűt szállítanak New-Yorkba.

És ép úgy, mint a csokrok a menyasszony és nyoszolyó-leányok ruhája is teljesen egyforma. Ezért az amerikai lapokban, a szerint, a milyen szinű volt a menyasszony ruhája, vagy a díszlet, — fehér, kék, vagy rózsaszinü, azután meg rózsa- és orgona-esküvőkről olvasunk.

A nászlakománál az a jó szokás uralkodik, hogy a vendégeket nem zsúfolják össze egyetlen hatalmas asztalnál, hanem apró asztalok köré ültetik, melyek mindegyike másképen van díszítve. Nemrég egy san-franciskói milliomosnak egy new-yorki milliomos egyetlen leányával való esküvőjén, melyet a new-yorki leggazdagabb társaság divatos fürdőhelyén, Newportban tartottak, ötszáz vendég volt hivatalos, kik egy hatalmas sátorban, hatvankét asztal körül ebédeltek. A menyasszony asztalánál tizenketten ültek, a többi asztalnál négy-négy pár, minden asztal a legpompásabb virágokkal volt díszítve.

SZKICZÓ.

József főherczeg újabban ismét megszaporította magyarországi birtokainak számát a barsmegyei *szkiczói* uradalom megszerzésével.

Az új birtok közvetlen szomszédos a főherczegnek már régebben tulajdonában levő kistapolcsányi uradalommal, a mely Barsmegye székvárosának, Aranyos-Marótnak közelében fekszik s *József Ágost* főherczeg nyári tartózkodási helyéül szokott szolgálni. Így most már József főherczeg barsmegyei birtoka Kis-Tapolcsánytól csaknem egészen Nagy-Ugróczig terjed.

Szkiczó a legszebb fekvésü és sok tekintetben párját ritkitó helyek közé tartozik. Barsmegye egyik legmagasabb pontján fekszik a Zsitva völgyéből a Nyitra völgyébe vezető útvonalon, a kistapolcsányi vasuti állomástól kocsin mintegy háromnegyed órányira. Hatalmas, ősrégi tölgy- és fenyő-erdőkön keresztül vezet fel Szkiczóra a kitünően gondozott kocsiút. Az erdők híresek roppant gazdag vadállományukról; az arra járó lépten-nyomon legelésző őzcsordákkal találkozik, melyek csak akkor iramodnak beljebb az erdőbe, ha az utas egészen a közelükbe ért. Újabb időben a szarvas is elszaporodott itt, sőt a mufflon is gyakori; ez utóbbi vadjuh-fajtát Ghymesen honosította meg gróf Forgách Károly s onnan terjedt el az egész környéken. A szkiczói uradalom terjedelme mintegy 4—5000 hold, többnyire tölgy- és fenyő-erdő, szántóföld kevés, de a rendkívül szép fekvésü völgyekben pompás legelők vannak.

Különös nevezetessége a kastély, mely eredetileg vadászkastély volt s egykori tulajdonosa, a jeles műkedvelő, herczeg *Odescalchi* Arthur építtette. Regényes fekvésü és külsejü várkastély, a mely külső díszében és belső berendezésében egyaránt a középkori várakat utánozza. Sánczokkal van körülvéve s terjedelmes tornyok őrzik, felvonó-híd köti össze a külvilággal. Belsejében a fegyvertorony, az ősök csarnoka s egyéb hatalmas csarnokok keltenek regényes hangulatot. Öregtornya, az úgynevezett «Nebajsza»-torony egyetlen szobát foglal magában: a palotaszobát, melynek a román stilü kettős ablakok s az óriási kandalló kölcsönöznek középkori jelleget. A terem mennyezetén minden gerenda végét az Odescalchi herczegi család mindkét ágon való őseinek egy-egy szines czimerpajzsa ékesíti. A kastély képét a «Magyarország vármegyéi és városai» czimü monografiai mü nyomán közöljük.

Szkiczó régente a Keglevich grófi család birtoka volt s ettől került örökség útján 1812-ben az Odescalchi herczegi család tulajdonába. Odescalchi Arthur herczegnek, a kastély építőjének kezéről Lónyay Pálma, most Odescalchi Zoárd herczeg neje birtokába jutott s most tőle vette meg József főherczeg. Szkiczó község, melybe az uradalom tartozik, 817 lakosú kisközség, lakossága egészen tót.

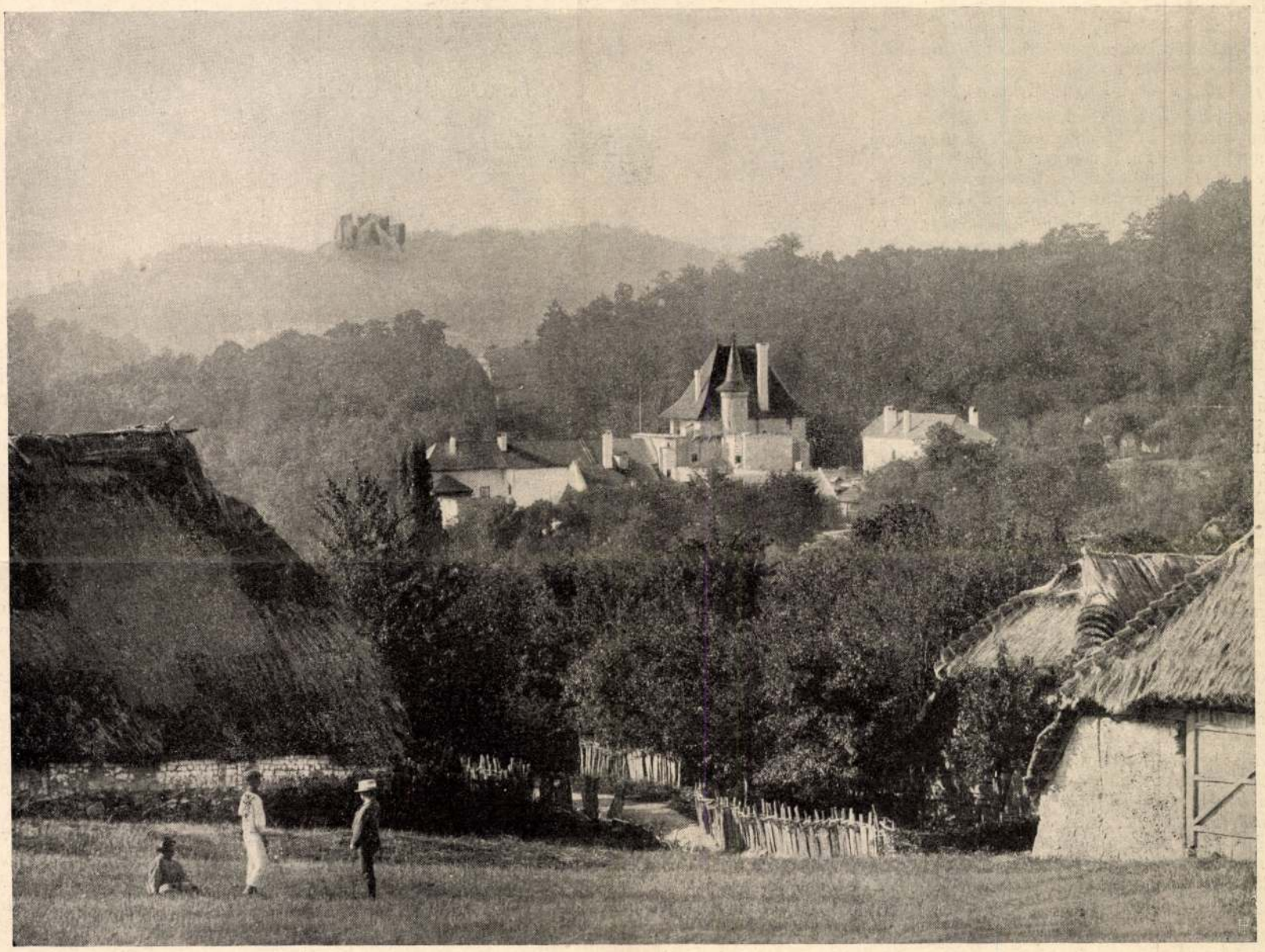

A SZKICZÓI KASTÉLY.

A „Magyarország vármegyéi és városai" czimü munkából.

EGYVELEG.

* **Az ausztráliai nők** ez évben gyakorolják először választói jogukat. Érdekes, hogy több nagyvárosban számuk meghaladja a férfiakét. Így pl. Sidneyben 122 ezer nő- és csak 102 ezer férfi szavazó van. Országos átlagban azonban mégis jóval több a férfi szavazó, nevezetesen ez utóbbiak száma kereken 973 ezer, a női szavazók száma pedig 854 ezer.

* **A korai házasságok** Kelet-Indiában most is szokásban vannak. A legutóbbi népszámlálás alkalmával India területén hat milliónál több 5—9 éves nőt írtak össze, a kik már férjnél voltak, sőt már özvegyek is akadtak köztük.

* **Legarányosabb testnek** azt tartják az embernél, midőn a test magasságának minden egy lábjára $12^1/_2$ kilogram suly esik. Vagyis e szerint pl. egy 6 láb magasságu ember sulyának 75 kilónak kellene lenni. A ki ennél könnyebb az roszúl fejlett, vagy kelleténél soványabb, a ki pedig nehezebb, az már túlhízott.

* **A legújabb éjszaksarki expediczióról** visszatért Peary tengerészhadnagy, ki egész a 85-ik fokig eljutott, azt tapasztalta, hogy az eszkimók rohamosan pusztúlnak. Ezelőtt 12 évvel még 30 ezren voltak, most már a fele sincs meg. Peary továbbra véglegesen megállapította, hogy Grönland csakugyan sziget s hogy az éjszaki sark vidéke — a grönlandi szigetcsoporton túl — egy teljesen befagyott tenger, melynek jege soha fel nem olvad.

* **Legtöbb eső** esik valószinűleg az Anamban fekvő Khaszi-hegység tájékán. Itt az esős időszak juniusban kezdődik és augusztus végeig, sőt néha tovább is tart. Az évi esőmagasság $13/_2$ méter, a minek nagyságáról csak úgy lehet fogalmunk, ha tudjuk, hogy Közép-Európa szárazföldjének évi esőmagassága $^3/_4$ méter körül van.

resszus tagjai, mellükön a kis csillogó emlékéremmel, a mely egy VII. századbeli s a Capitoliumon talált római éremnek a királyi pénzverde által készített szép másolata.

A kongresszus ünnepélyes megnyitása április 2-ikán történt a Capitolium dísztermében, a királyi pár, a miniszterium, a parlament és a városi tanács képviselőinek jelenlétében. Gyönyörű ünnepély volt ez, mely soká emlékezetes lesz mindazoknak, a kik jelen voltak. Verőfényes tavaszi nap szórta sugarait az ősi város híres hét halmára, melyek között legkisebb, de történelmi szereplése folytán a legismertebbek egyike épen a «Mons Capitolinus». Megfelelőbb helyet keresve sem lehetett volna találni ennél, hol minden kődarab kétezer éves múlt tanúja.

A Michel Angelo tervezte pompás piazzán Marcus Aurelius hatalmas lovas-szobra körűl gyülekeztek a kongresszus tagjai s onnan vonultak föl az ülésterembe, melynek falait a régi Róma konzulainak egykori márvány képmásai diszítik. Itt először *Colonna* herczeg, Róma polgármestere üdvözölte a vendégeket, majd *Nasi* közoktatásügyi miniszter nagyszabású beszéddel, a király nevében megnyitotta a kongresszust, melynek elnökévé egyhangulag *Villari* szenátort választották meg.

Az idegenek nevében *Frederich* belga delegátus beszélt, a berlini egyetem rektora pedig *Vilmos* császár ajándékaképen négy hatalmas kötetet adott át a kongresszusnak, melyek a saalburgi és baalbachi régi római várak fényképeit tartalmazzák.

Az ünnepély végeztével az egyes osztályok mindjárt megkezdték előadásaik sorozatát a Collegium Romanum termeiben. A magyar delegátusok közűl először *Óváry* Lipót országos levéltárnok, Akadémiánk képviselője tartott fölolvasást «Magyar és olasz vonatkozások a középkortól napjainkig» czímmel. Meleg szinekkel festette azt a barátságos viszonyt, mely a két nemzet között hosszú századokon át fennállott. Különösen nagy hatást keltett, mikor Garibaldi hőstetteiről szólt, kinek zászlói alatt, számos magyar bajtársával ő maga is ott harczolt az olasz egység kivívásáért. Egyszersmind bemutatta és a kongresszus tagjai között kiosztotta a Magyar Tud. Akadémia történeti kiadványainak s a Történelmi Társulat kiadványainak általa készített olasz jegyzékét. *Lánczy* Gyula egyetemi tanár, a kormány küldötte, a Szilveszter-bulláról tartott érdekes előadást. *Darvai* Mór Bolyai Farkasról értekezett, majd ugyancsak *Óváry* Lipót egy második előadásában az Országos Levéltár diplomatikai osztályát ismertette. A Nemzeti Múzeumot *Schönherr* Gyula képviselte. A nevezetteken kívül a magyarok közűl még *Erődi* Béla, *Veres* Endre dévai tanár s *Oberschall* Pál pozsonyi jogtanár vettek részt a kongresszuson.

Az olasz kormány és Róma városa a legmelegebb vendégszeretettel fogadták a kongresszus tagjait. Nasi közoktatási miniszter vasárnap, április 5-ikén a Palatinus hegyen adott fényes vendégséget, este pedig a Quirinal (királyi palota) termei nyiltak meg a kongresszisták előtt. A király a magyar delegátusok közűl megszólítással tűntette ki Óváry Lipótot, a ki olasz vitézségi rendjelével jelent meg. Hosszasabban beszélgetett vele a magyar viszonyokról s megemlítette, hogy sok Anjou-korbeli magyar érme van. A király tudvalevőleg szenvedélyes éremgyűjtő. Colonna herczeg, polgármester a Capitoliumon látta Róma vendégeiűl az idegen tudósokat. A kongresszus magyar és osztrák tagjai tiszteletére Pasetti báró, a monarchia római követe is adott estélyt.

A záró ülés április 9-ikén volt a Collegium Romanum nagytermében, a hol egyszersmind azt is elhatározták, hogy a következő kongresszust Berlinben tartják. Ezen az ülésen már leginkább csak a római tagok jelentek meg, mert az idegenek nagy része a kitört sztrájk kellemetlenségei elől (a kocsi és villamos közlekedés szünetelt, üzletek zárva voltak), már elutazott. *Lampérth Géza.*

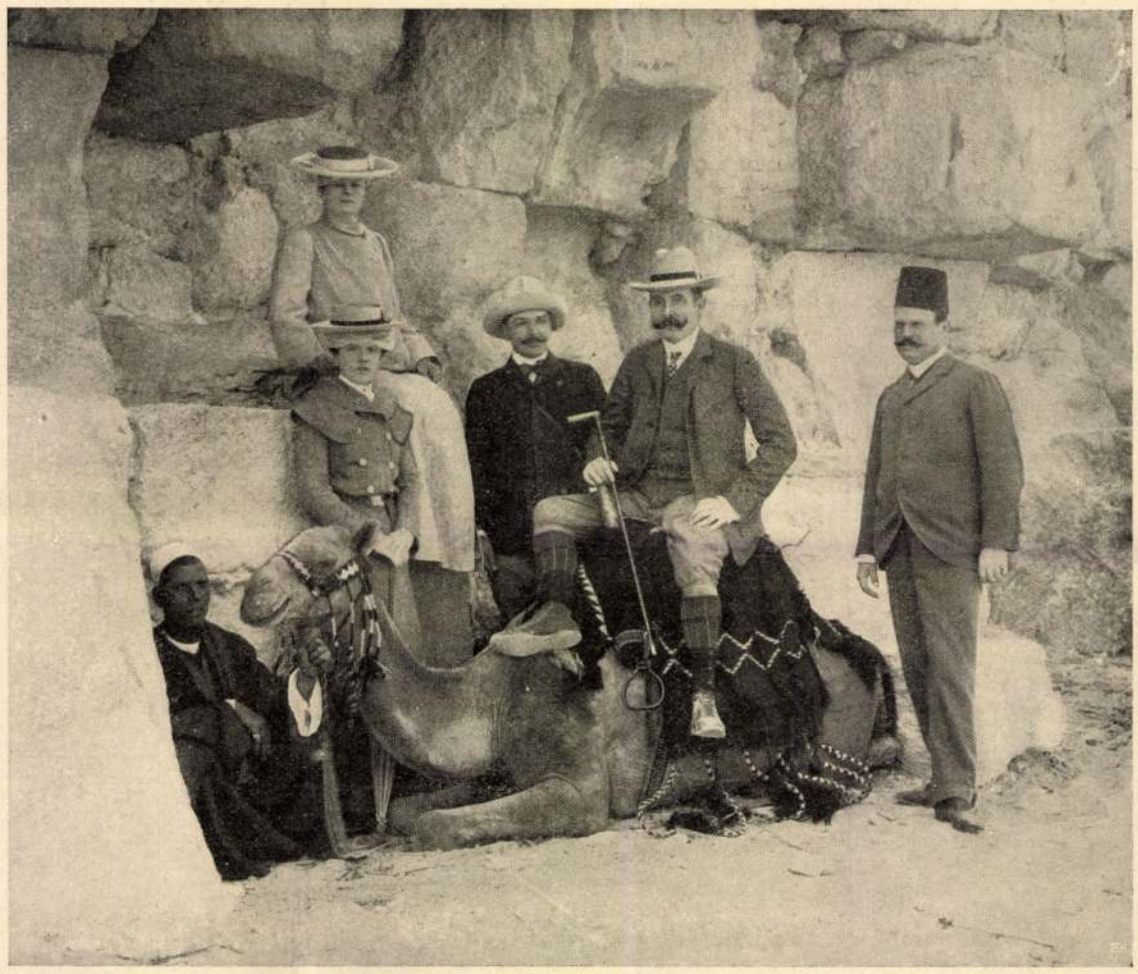

FERENCZ FERDINÁND TRÓNÖRÖKÖS NEJÉVEL ÉS KISÉRETÉVEL EGYIPTOMBAN, A PIRAMISOK LÁBÁNÁL.

VIRÁGOK AZ AMERIKAI NÁSZÜNNEPEKEN.

Újabb divat szerint az amerikai milliomosok egybekelési ünnepélyein rendkívül nagy szerep jutott a virágoknak s el lehet mondani, hogy a jegyespár valóságos virágtengeren keresztül jut a házasság révébe. A mint a vőlegény és menyasszony a templomba lép, két-három kis leány virággal hinti be útjukat egészen az oltár lépcsőjéig. Maga a templom is virágtengerben úszik, az oltár valósággal eltünik a csokrok és koszorúk alatt, sőt még a falak és oszlopok is virággirlandokkal vannak diszítve s a vőlegény jóbarátjai, az úgynevezett «usher»-ek, kik a meghivott vendégeket helyeikre vezetik, ezen tisztjük jeléül virággal ékített botot hordanak. A nyoszolyó-lányok, kik többnyire egyformán vannak öltözve, csokraikat a vőlegénytől kapják s a násznagy, meg a vőfélyek ugyanilyen csokrokat viselnek gomblyukaikban.

De nemcsak New-Yorkban, az ottani milliomosok körében űznek ilyen pazarlást a virággal. Ugyanez történt például pár évvel ezelőtt St.-Louisban, midőn egy előkelő berlini család egyik tagja tartotta esküvőjét egy dúsgazdag st.-louisi serfőző leányával. A templom, melyben a szertartás végbement, virágdíszben úszott. A nászlakomát az egyik ottani szállóban rendezték, miután az após palotája nem volt elégséges a roppant vendégsereg befogadására. Az óriási szálloda első emeletének fele volt e czélra kibérelve és tündérien feldiszítve. Az a terem pedig, hol a jegyespár a jókivánságokat fogadta, valóságos virágtenger volt. A falakat és a mennyezetet teljesen elfödte a halványzöld sassaparilla, melyből művészi csoportosításban gyöngyvirágok és rózsák mosolyogtak elő. Azon hely felett, hol a jegyespár állott, {hatalmas

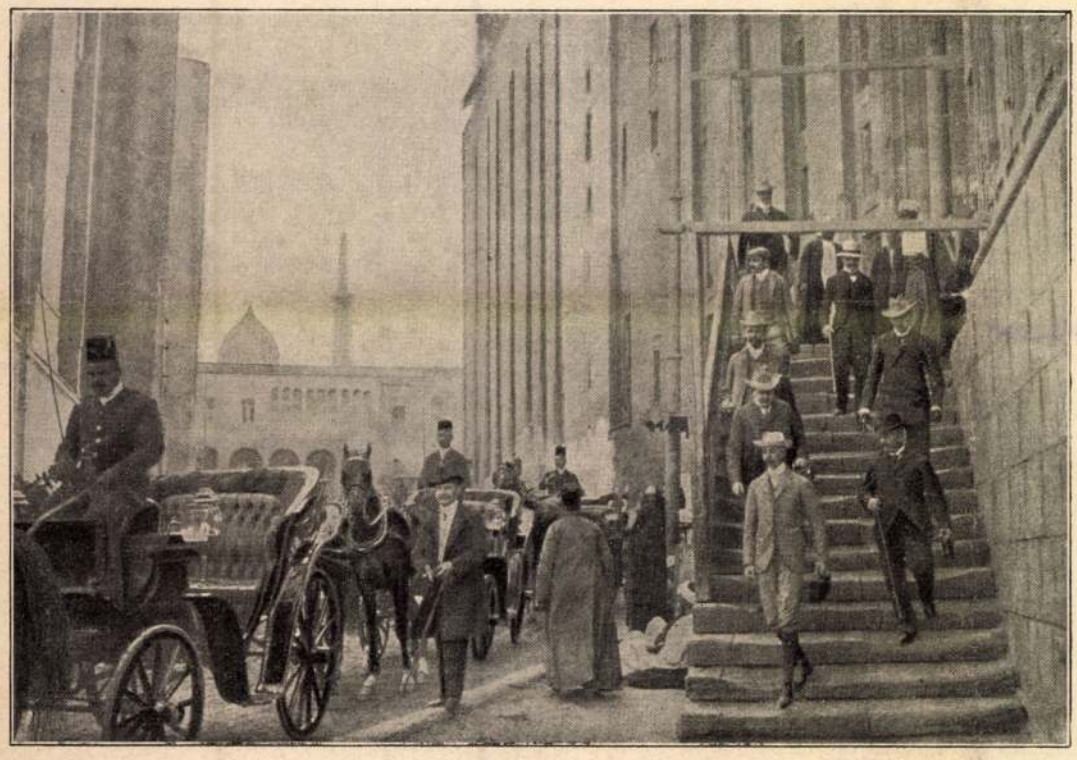

A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS ÉS ÖCSCSE KAIRÓBAN, EGY TÖRÖK MECSETBEN TETT LÁTOGATÁSÁRÓL TÁVOZVA.

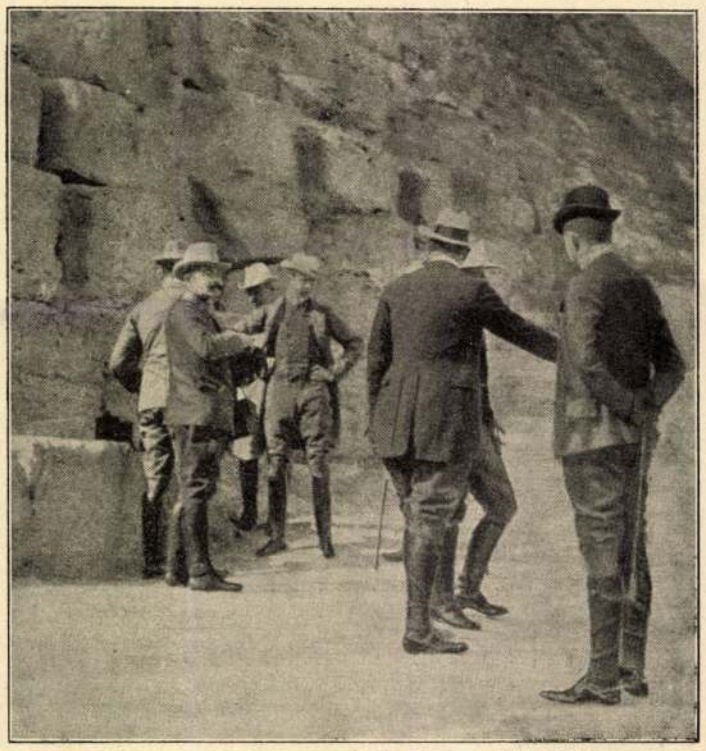

A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS ÉS ÖCSCSE A KHEOPS-PIRAMIS ALJÁN.

Szkicsák (Klinkovszky) András

1823-ban a muzeum irattárnok lett egyszersmind az egyetemnél írnok vols. A muzeum könyvtári munkáknál is tegédkezett, „miben azonban nem nagy kösönet volt".

A festő Szkicsák apja?

ivód

Mátr nemzmuzkosz

27. l.

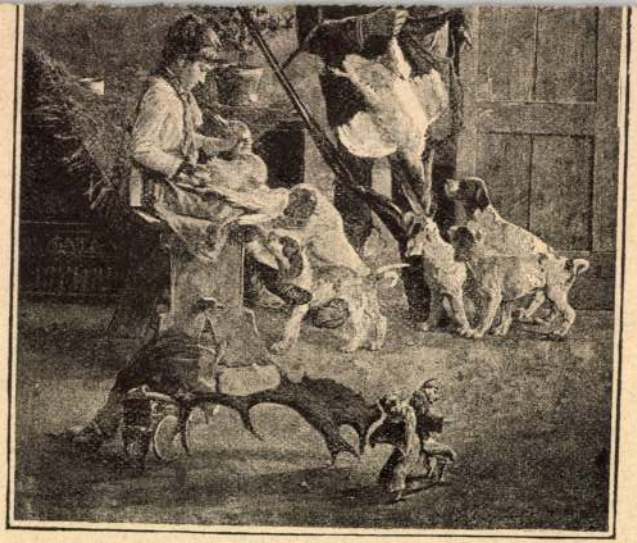

QUADRONE G. B. VADPECSENYE HÍJÁN.

Szkicsák B

lásd

s

Pérlapot 170

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta –

Szkicsák Ferenc

Jestő

l:

Szent György Cél

XII. anke. 5.9.17.

NEUE BUCHHANDLUNG
Buchdruckerei – Buchbinderei – Rastrier-Anstalt – Radio-Niederlage
UJ KÖNYVKERESKEDÉS
Könyvnyomda – Könyvkötészet – Vonalzó intézet – Rádió-raktár
Telefon 18
SÄCHSISCH-REGEN – SZÁSZRÉGEN

T. c.

Europa Film-Kölcsön-
Lapterjesztő R. T.

Budapest V.

Klinovszky István

Festő

lásd Szkicsák –

Klinovszky I.

Ujházy Ferenc szerint

aronos

L 1845.

~~Szöny h. n. V. 178.~~

Szkicsár

feltig meddig
dilettáns festő Pes-
ten az 1870-80-as
években

Fono-cigaryláz az
olajf. a Ut. U. Rene
Szénor Társaság
1923, évi aukciója

Pécsi vasúti állomásfőnökség IX. 85.

...t. Megjegyzem, hogy csupán csak a ro-
...entésnek nem tekinthető; az ivekben
...latok azonban a tömör rövidsággel meg
...llőzhetetlenul szükséges kiegészitő.

...rlevelem 3. pontját Czimnek ez alka-
...ajánlom.
...hó 14-én

S z a l a y I m r e s.k.

...min. tanácsos, h.orsz.főfelügyelő.

Szkicsák

Fonó cigányleány, olajf.

jelt. Szkicsák Pest.

Magy. Nemz. Renesszánsz

Társaság aukciója

1923

Győr városi Könyvtár II. 238.

Szkicsák – Klinovszky
István

festő Pesten. Ujházy Ferenc
szerint Szkicsák Klinovszky Ró-
mában tanult 6 évig. Elsze-
gényedett s öreg korában há-
zalt szenge képeinel a kávé-
házakban Pesten.

1845. pesti kiáll.

A 12 éves Krisztus az
írástudoknak a jeruzsálemi
templomban szónokol,
olajf.

L 1845.

Szolnok-Doboka megyei Irodalmi, Történelmi
és Ethnographiai Társulat múzeális
gyűjteményének fejlődése 1910-ben.

V. 177, 178.

SZKICSÁK-KLINOVSZKY *István*, festő, * 1820 k., † az 1880-as években Budapesten (?). Pesten és hat évig Rómában tanult. 1845. a Pesti Műegyletben Krisztus az írástudóknak szónokol a jeruzsálemi templomban c. képével tűnt fel. Főleg történeti és genreképeket festett. Öreg korában nagy nyomorban élt s gyenge képeivel a pesti kávéházakban házalt.

E-G II. 573 l

R. P. K

SZKICSÁK Ilona

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336 l

M.D.K.

SZKICSÁK Ilona

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 337.l.

Szkicsák Flora M.D.K.

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja
1927.

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 338.l.

M.D.K.

Szkicsák Ilona

1926-ban Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 333.l.

Szkicsák Ilona M.D.A.

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti

Iskolában.

Réti: Nagybánya... Bp. 1930. 340.l.

Szkicsák Ilona

M.D.K.

1928-ban Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: "agybánya.... Bp. 1954. 339.l.

Szkicsák - Klinovszky István (1820-1880)

„Zrínyi Ilona" o.v. 74 x 100

s. l. j.: Szkicsák Pesten (sérült)

Ziáltási ár: 10000 ft

BÁV 42.Képaukció Budapest,1977.május

MDK.

Szkicsák /XIX/ festő

"Bethlen Gábor képmása" /olaj/

"Báthory István képmása" "

Árvoréci Közlöny 4.sz.1939. december.

48.1.

MDK

Szkicsák

Fonó cigányleány, of.

M.N. Reneszánsz Társ. V.aukc. 1923. 23. o.

MDK

Szkicsák, festőm.
XIX.

922/a Bethlen Gábor képmása, Olf.

922/b Báthory István képmása. Olf.

J.l.b.

Szkicsák Árverési Csarnok aukció.4,sz,
1931.dec. Kat.48.l.

XIX.

922/a Bethlen Gábor képmása, OIF.

922/b Bethory István képmása. OIF.

J.I.b.

1931.dec. Kat.48.I.

153. **SZKITSÁK-KLINOVSZKY ISTVÁN**
(1820 körül – Budapest, 1880)
Guzsalyos cigánylány
Olaj, vászon 100x75. Jelezve lent balra:
Szkitsák Bpest. (Restaurált) 25.000,-

85. Müvészei Képaukció. Bp., 1991. augusztus
BÁV

Szkircsák Bertalan

farchas

Sárospatak

l. Ladányi II.

III. 191. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután $^1/_2$5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

MDK

Szkircsák Bertalanné

meg. 1957.

A fazekasságban a pataki stilus fejlesztette.

és a "népmüvészet mestere " cimet is elnyerte.

45.o.

Repr.: Leveses fazék.

u.o.

BALASSA IVÁN: Vezető a sárospataki várban.
Sárospatak. 1960. /Nyomtatva: Miskolc/

Szkircsák Bertalanné fazekas

Népmüvészet mestere

III. Magyar Iparmüvészeti és Népmüvészeti kiállitás Iparmüvészeti Muzeum, katalogusa Bp, 1955
13 lap

MDK

Szkicsák Bertalanné

III. Ipar- és Népművészeti kiáll. Iparmüv. Muz. Bp. 1955. 15 l.

MOK

Szkirosák Bertalanné, özv.

sárospataki fazekas, a népművészet mestere

(A közölt fénykép munka közben ábrázolja a népművészt.) (repr.)

Az idei Alkotmány Ünnepe tiszteletére...
(Képfelirat.)

Nők lapja, Bp. 1953. augusztus 27. [1.l.]

MDK

Szkircsák Bertalanné fazekas,

„a népművészet mestere", sárospataki

munkái szerepelnek a Műcsarnok augusztus 20-a tiszteletére megnyílt népművészeti és iparművészeti kiállításán. (Fényképe – Kovács Margit kerámikus társaságában – repr.)

Dégh Linda: Népművészeti és iparművészeti kiállítás.

[Nők Lapja, Bp. 1953. augusztus 27. [6. l.]

Szkircsák Bertalanné, Sárospatak

Szilke, cserépedény

Leveses tál, fedővel, cserépedény

" " " "

Ernst Museum. I. iparmüvészeti kiállitás. 1952.

18 1.

asonlóképpen tagozódik. Az északnyu-
e gyengén előreugrik, előtte ujkori
ilások: 4 ablak + /1 ablak + ajtó +

kontyolt nyeregtetője beomlott.
pontjában egymással érintkező két
k el, ezek közül a délkelet felé fek-
folyosó ágazik, amelyről a fagáran-
g nyilik.
jdonosa, Veres Pál, jóbarátságban élt
ran tartózkodott itt a kastélyban.
e 13o l. - Rados Jenő: Magyar kas-
26 l.

Szkircsák Bertalanné, Sárospatak
Tányér, cserépedény
" "
" "
Tál, "
" "
Kisszilke, "
" "

Ernst Múzeum. I. iparművészeti kiállítás. 1952.
18 l.

an, később a Dessewffy- és Pálffy-
et eltünt. Vasrácsmaradványok, az épü-
ebbá egyes homlokzatkiképzési részle-
alakitását az 187o-es év körüli idő-
redeti barokk részlet már csak néhány
a délkeleti homlokzat jobbszárnyán lé-
ró kerete. A délnyugati szárny és a tető-
való.
va.
kőkeretén lévő vésett felirat szerint:
GO DE DRASROTZ 1763.
n átalakitott épület, mely eredeti-
lna, de épitését sohasem fejezték be.
lkeleti főhomlokzattól párhuzamosan
yiségek részben csehsüveg-, részben
ész épitmény mai állapotában érdek-

g, 1896, képe 249 l. - Borovszky
ádor-Rados: A klasszicizmus épitésze-

Szkricsák Bertalanné
leveses tál

Ernst Museum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
3 l.

MDK

Szkircsák Bertalanné kitüntetett

fazekas népművész

Tizenhárom gyerek anyja; tizenhét unokája van. A sárospataki Fazekas-soron lakik. Ötvenkét évvel ezelőtt születtek meg első „tarkázásai". A „vászon" és „mázas" csuprokat „zsinórozással", „eresztgetéssel", „futtatással" tarkázta.

Silzong Ilona: Szkircsák néni.

Nők Lapja, Bp. 1954. szeptember 16. [6-7. l.]

Szkircsák Bertalanné kitüntetett fazekas népművész.

Tőle tanultak a sárospataki „virágozó asszonyok". Sárospatakon ma már csak ő és családja festi a színes mintákat, készíti az agyagedényeket. Tölti a szakmájáit. Csak két tanítványa van; ezek is csak szabad idejükben foglalkoznak fazekázással.

Silzong Ilona: Szkircsák néni.
Nők Lapja, Bp. 1954. szeptember 16. [6-7.l.]

MDK

Szkircsák Bertalanné kitüntetett fazekas népművész

Néhány éve még műhelye volt; most a Sárospataki Cserépkályhagyár fazekas műhelyében dolgozik. Itt keresik fel a sárospataki alkotóház művész vendégei, közöttük Gádor mester. Kunvári Illa szobrász ceruzarajzot készít róla.

Silzong Ilona: Szkircsák néni.

Nők Lapja, Bp. 1954. szeptember 16. [6-7. l.]

MDK

Szkircsák Bertalanné kitüntetett fazekas nepművész

Két fia, Endre és Ferenc szintén a Sárospataki Cserépkályhagyárban dolgozik, mint korongoló. (Szkircsáknéról két fénykép repr.)

Silzong Ilona: Szkircsák néni.

Nők Lapja, Bp. 1954. szeptember 16. [6-7. l.]

Szkircsák Bertalanné népműnén

a népm. mestere: kerámia műnéret meg-
mentése az utókor számára

φ: Szkircsák Bertalanné, a 80
éves hires sárospataki népműnén

Mti Hirlap, II. cáf. 24. sz. jan. 30. sze.
2. old.

Szkircsák Bertalanné

Sárospatakon dolgozott

A *legutolsó teremtő, alkotó mester* az Ungvárról idetelepült család sarja, *Szkircsák Bertalanné* volt, aki még a második világháború után is folytatta a mesterséget; 1952-ben megkapta a népművészet mestere címet. Hírnevet és megbecsülést élvezve halt meg 1957-ben, de a magánkisipart fojtogató szigor az ötvenes évek elején leányának és fiának is elvette kedvét a szakma folytatásától.

Magyar Hirlap 1977-3o3-6

Szkircsák Bertalanné, fazekas, népművész

Korszerűsítik a sárospataki kerámiaüzemet

(Tudósítónktól.)

Régi hagyományt újítanak fel Sárospatakon. A város legrégibb céhes mesterei a fazekasok, akik Sárospatak külön negyedében, a *Hécén* laktak, s emléküket a *Fazekassor* nevű utca ma is őrzi.

A felszabadulás utáni években a szakma szinte teljesen kihalt a városban. A Bodrog partján levő negyedben az utolsó neves fazekasnak, *Szkircsák Bertalannénak*, a népművészet mesterének kemencéit a folyó áradása döntötte össze, mindössze a kályhacsempegyár működött tovább a városban. Itt kísérelték meg az ötvenes években feleleveníteni a népi hagyományt, de ez a próbálkozás nem járt sikerrel. Nem volt kereslet a kerámia iránt.

A közelmúltban azonban a kereslet ismét megnőtt, másrészt a cserépkályhákat lassanként kiszorítják a modern fűtőberendezések, ezért a borsodi építőanyagipari vállalat sárospataki kerámiaüzeme a fazekasság felélesztésével gondoskodott jövőjéről. 1973-tól kezdve fokozatosan áttértek a díszkerámia gyártására, az idén pedig befejezték a csempegyártást, mindössze szolgáltató, javító tevékenységet végeznek még.

A népi kerámiák — csipkés szélű tálak, bokályok, komaszilkék, kávéskészletek, butykosok — készítésének mesterfogásaira a Szkircsák család időközben más munkaterületre került és nyugdíjba vonult tagjai tanították meg a fiatalokat. A korongozók és festők tehát ma is a régi formákkal, fekete alapon fehér, zöld, vörös virágozással, törökös, habános mintázással dolgoznak, mint a régi pataki mesterek. Jelenleg 360 ezer használati tárgyat és díszkerámiát készítenek évente, s ez mind egyedi darab.

Jövőre az üzem kapacitása a jelenleginek két és félszeresére nő, s a mostani 160-as létszámot 250-re emelik. A szakember-utánpótlást az üzemen belül igyekeznek megoldani, jelenleg is 25, többségében érettségizett fiatal tanulja az ősi szakmát.

— : K ... 5,

Nép... Bp. 1976. abt. 22.

megkezdte próbaüzemelését az or-
Épületkerámiaipari Vállalat új
ű téglának megfelelő falazóanya-
dásra kerülő új létesítmény egyik
t nem igénylő és az épületeknek
t adó burkolótégla.

MDK

Szkicsák Ilona, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

Szkicsak Ilus festő

Pásztortűz, 1927. 23 sz.

551. l.

sz. j.: A dén festőiskola első képkiállítása

Kollonics Siegfried lovag, XVI sz. köze

pe előtt,

arcképe, rézmetszet

Századok 1868. 57-58 o.

Szkicsák Ilona

grafikus

1931 – 34

Iparm.Isk É/k.

1930 – 34. 46. l.

HÁZI KINCSTÁR

MŰVEK

Mérey Mihály esztergomi kanonok (1689—1711) birtokából.
Lepold Adatok, 30. l.

BÉKECSÓK-TÁBLA, (232. kép)
aranyozott ezüst, rekeszzománccal. Közepén bemélyített kettős kereszt fából, a Szt Kereszt állítólagos ereklyéjével. A táblát két vízszintes rekeszzománcos sáv osztja háromfelé. Fent két szárnyas angyal látható, középütt I. alak Konstantin császár

Új népművészeti tárgyakat készítenek Sárospatakon

A sárospataki népművészet, a fazekasság több évszázados múltra tekint vissza. Az egykori híres sárospataki korongolt árut a felszabadulás után a sárospataki kerámiagyárban készítették az utolsó fazekas-dinasztia a Szkircsák-család tagjai. Ők mentették át az egykori pataki fazekasok formakincsét is napjainkba.

Az égetett cseréptárgyak iránt az utóbbi időben a kereslet megcsappant. Éppen ezért a sárospataki cserépkályhagyárban kísérleteket kezdtek a mai igényeknek megfelelő népművészeti áru előállítására. Ennek során az úgynevezett »egri feketeföldet« sárospataki kaolinnal keverték. Ebből a masszából korongon formálják ki a különböző szilkéket, vázákat, virágtartókat és egyéb népművészeti árut. A kiformált tárgyat a régi sárospataki fazekas-díszítő motívumok felhasználásával kézzel festik, majd pedig kiégetik. Kiégetés után az eddigi cserép helyett félporcelánszerű anyagot kapnak.

A sárospataki cserépkályhagyárban már üzemben helyezték a nyersanyag előkészítéséhez szükséges őrlő-, valamint iszapolóberendezéseket. Az anyag helyes összetételének kikísérletezése után most kezdték meg az égetési kísérleteket. A tervek szerint a kísérletek befejezése után még ebben az évben megjelennek a piacon az új sárospataki népművészeti tárgyak.

seg[illegible]kásokat keres[illegible]inc-barci[illegible]ére

Kereseti leh[illegible]
munkásokná[illegible]orinttól. Szak-
[illegible] norma teljesítés
esetén. Ezenkívül 15 százalékos idénypótlék.
Kereseti felsőhatár nincs. Családfenntartóknak napi 6 forint
különélési pótlékot fizetünk. Napi 7 forintért bőséges étke-
zést (reggeli 1.60 forint, ebéd 3 forint, vacsora 2.40 forint)
kaphatnak az üzemi konyhán. Vidékieknek díjtalan szál-
lást biztosítunk. A havonta egyszeri haza- és visszautazást
megtérítjük. Rövidebb lejáratú megállapodást is kötünk.

Jelentkezni lehet: Járási tanács munkaügyi csoportjánál, városi és községi tanácsnál, — valamint Kazincbarcikán, B-épület 8-es szekció.

Szkircsák Bertalan

az utolsó zárospataki. farekesmester

Molnár László: Farekasság. Bp. 1963.

14.o.

Szkircsák Bertalan

Fazekas

Népművészeti és ipar-
művészeti kiállí-
tás. Műcsarnok.
1953 aug.-okt.

XTV. tábla
Leveses tál.

Szkircsák Bertalanné MDK

Leveses tál, repr.

Miskarnok 1953 Népművészeti és Iparművészeti Kiáll.

~~[illegible]~~ Szkircsák Bertalanné

Szárospataki szilke.
1930 körül
17 cm magas
magánapjtemény
Fekete - fehér repr.

Molnár Lóntó: Fazekasság. Bp 1963.

22.o.

öw. Schiras ák Bertalanné fazekasmester

Gárospotaki tányér
1954.
átm. 25 cm.
mogóngyűjt.
pap.

Molnár Lőrlő: Fazekasság. Bp. 1963
32.o

özv. Szkiresák Bertalanné fazekasmesté

1953-ban a „népművészet mestere" címet kapta.

Molnár László: Fazekasság Bp. 1963.

29.

Szkircsák Bertalanné, sárospataki fazekoscuszter

Komaszilke (magosság fedővel együtt 24,5 cm)
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma, 686
1939
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
46.o.

Szkicsák Bertalanné, Sárospataki fazekósnoster

Nagytányér (átm: 23 cm)
Lelőhely: Cigánd
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma,
1910 körül 1425
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia. Bp. 1955.
46.6.

Szkiresák Bertalanné, sárospataki fazekasmester

Nagytányér (átm.: 22 cm)
Lelőhely: Kenézlő
Sárospataki Rákóczi Múzeum 52.59.1
1910 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
46.o.

Szkircsák Bertalanné, Sárospataki fazekosmester -

Lapos dísztál (átm: 27,5 cm)
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma, 1323
1949.
Fekete-fehér repr.

Román János. Sárospataki kerámia, Bp. 1955.
46.o.

Szkiresák Bertalanné, Sárospataki fazekasmester

Tejeskupor (magassága 24 cm)
Sárospataki Tud. Gyűjteményes Múzeuma. 1309
1950.
Fekete-fehér repr.

Domán János: Sárospataki kerámia. Bp. 1957
46.o.

Szkircsák Bertalanné, sárospataki fazekosmester

Második tál (átm. 35,5 cm)
Lelőhely: Cigánd
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma 1421
1910 körül
Fekete - fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
46.o.

Szkivcsák Bertalanné, Sárospataki fazekasmester

Nagytányér (fekete festés, nincs virágozás. Átmérő: 22,5 cm)
Lelőhely: Cigánd
Sárospataki Tud. Gyűjtemények Múzeuma, 1224
1910 körül
Fekete-fehér repr.

Román János, Sárospataki kerámia Bp. 1955.
46.o.

Szkiricsár Bertalanné, Sárospataki fazekasmester

Butykos (tojásdad alakú. magassága 13,5 cm)
Sárospataki Tudományos Gyűjteményes Múzeuma 98.
1936
Fehér-fekete repr.

Román Sándor: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
46.o.

Szkircsák Bertalanné, Sárospataki fazekasmester

Harmadik tál (fekete festés, nincs virágozás)
Lelőhely: Cigánd
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma,
átmérő: 28,5 cm 1422
1920 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia, Bp, 1955
46.o.

Szkircsák Bertalanné, Sárospataki fazekasmesté

Pufti (fekete festés, nincs virágozás)
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma, 338.
magossága 10 cm
1937 tájt
Fekete - fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
45.o.

Szkicsák Bertalanné, Sárospataki fazekasmesté

Libaszilke (tekete festés, nincs virágozás)
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma, 775
magasság 13 cm
1940.
Tekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia. Bp. 1955.
45.o.

Szkircsák Bertalanné, Sárospataki fazekasmester

Szilke (fekete festés, sínes virágozás)
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma 118.
magasság: 14,5 cm
1935
Fekete-felső repar.

Román János: Sárospataki kerámia. Bp. 1955
45-o.

Szkircsák Bertalanné, sárospataki fazekasmester

Első tál (feketefestés, nincs virágozás)
Lelőhely: Cigánd
Sárospataki Rákóczi Múzeum, 52.256.1.
átm. 43,2 cm
1920 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
45.o.

Szkircsák Bertalanné, sárospataki fazekasmester

Csipkésnélű tál (néle kihajtott, recés, népmáz és testés)
Lelőhely: Cigánd
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma, 1424
átm: 39,5 cm
1905 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia. Bp. 1955.
45.o.

Szkircsák Bertalanné, sárospataki fazekasmester

Csipkésnélű lapos tál (fehér festés, nincs virágos)
Magyar Nemzeti Múzeum 54.61.20.
átm. 29,5 cm.
1910 körül
Ferete-fehér repr.

Román János: Sárospataki fazámie. Bp. 1955.
45.o.

Szkicsák Bertalanné

Szárospataki fazekasmesterek

Kresz Mária: Fazekas, kosztós, tálas Bp. 1960.
348.o.

özv. Szkirosák Bertalanné

sárospataki fazekasmester.

Molnár Lőrlő: Fazekasság. Bp. 1963

15.0

Szkircsak Bertalanné
népművész

M.D.K

A sárospataki fauhasság művelője.

Gyurkó László: Népművészet és iparművészet
Élet és Irodalom, 1961. szeptember 2 – 10 l.

Szkircsák Bertalanné, (Sárospatak)

népi iparművész,

I. ~~Képző~~ Ipar művészeti kiállításon szerepel tálakkal és szilkékkel (említve)

Szabad Nép, 1952, aug. 17.

Szkircsák Bertalanné, özv.

legöregebb fazekasunk, a sárospataki fazekas népiművészet egyetlen képviselője.

Irod

Népiművészeti és iparművészeti kiállítás. Művészet. 1953. aug–okt. 13. lap

Szkitsák festő M. DK.

19 n.

Vöi képmés, jelenve Szkitsák Pesten

vánon 77 × 62

Engedy Lukács és neje hagyatéka Bp 1923

5'

Szkircsák Bertalanné
sárospataki fazekas nép-
művész 1953. I-
díjat kapott a nép-
művészeti pályáza-
ton.

Szabad Művészet
1953. 3. sz. borítók.
(A Népművészeti pá-
lyázat eredménye.

Lengyel Gy.

Szkircsák Bertalanné

zárospataki fazekas?

az alábbi kiállitá-
son

Domanovszky György

Népművészeti és ipar-
művészeti kiállitás

Sz. M. 1953. 201. l.

özv. Szkircsák Betalanné fazékas-művész
Sárospatak.

Béke és Szabadság. 1953. 35. sz. aug. 26. 8. 9. l.

Kirimi

Szkincsák Bertalanné

Irodalmi Ujság, 1953. aug. 29. 8. old.

Kirimi

Szkicsák Bertalanné
fazekas mester

Művelt Nép, 1953. jún. 6. 15. old.

Szkircsák Bertalanné, Sárospatak, keramikus

Rényi P: Az 8.l. Iparm.kiáll. Szabad Nép, 1952. aug. 17. 7.l.

126994	2538	"	"
126995	2538	"	"
126996	2538	"	"
126997	2538	"	"
126998	2538	"	"
126999	2538	"	"
127000	2538	"	"
127001	2538	"	"
127002	2538	"	"
127003	2538	"	"

Szkircsák Bertalanné (Sárospatak)

az utolsó tarkázó asszony, aki értett az írókával és ecsettel való virágozáskoz.
1950-ben Balassa Iván rendelt nála egy sorozatot.

Kresz Mária: Magyar népi cserépedények
Képsajzi M. Évkönyve 1961, 149. l.

Szkircsák Bertalanné

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 JUN 3 0.

SZABAD FÖLD

HŰTLEN *VIRÁGOK* ÉDESANYJA

AHOL *mint tekergő szőlőinda, kígyózik a Görbe utca, Fazekas sor: ott él a megfáradt öregasszony — a képzelet virágerdőinek*

édesanyja. Sárospatak végében, alacsony kis ház palakockái alatt Szkircsák Bertalanné népművész álmodja vissza nappal-éjjel zöld leveleinek, tarka virágszirmainak messzire elszállt színeit, vonalait.

Századunk fordulóján, e század születésének világánál simult először ujjai közé a karcsú ecset. S ahogy növekedett, lombosodott ez a század, véle növekedtek, lombosodtak a korsók, fazekak pompás virágai is; életrekeltvén Szkircsák néni szívemelegetől. Kivirágoztak az agyagtálak, kancsók; virágzott akkoriban Sárospatak fazekasmestereinek művészete is. Azután évek múltak, s lassan a Fazekas sort odahagyták a művészhivatás megvénült napszámosai. Helyükön üresség sír ma naphosszat a Görbe utcán; mert virágpingáló művelőit pótolatlanul veszíti el a nép művészete.

Hiszen egyedül a nép, csakis a népi erő adott mindegyikünknek, Szkircsák néninek is ösztönt, hivatást. Valahonnét, az idő végtelenéből hozta magával Szkircsák Bertalanné a formák és elemek hatalmas útravalóját. Mesék bőségkosara volt az ő képzelete: évezredek álmait, leíratlan virághangjegyeit festette ő a sok tízezernyi váza, edény falaira. Életét a virágoknak adta, hogy azok hordozzák, megsokszorozva, gyönyörködtető színeikben. És termékeny élete tizenhárom gyermeket is adott a világnak, — sivalkodó, eleven virágokat.

SOHASEM *rajzolta előre, sosem tervezte előre, amit a korsókra festett. Ecsetje fürgén és gazdagon osztotta kincseit az anyagnak, hiszen Szkircsák néni ujjait a teremtés bősége fogta-vezette.*

És ezek a teremtő ujjak fél évszázad munkája után fellázadtak Szkircsák néni ellen, s megkezdték külön életüket. Nem fest már ez a kéz, csak remeg és nem engedelmeskedik. Fogja Szkircsák néni a tollat, s kusza vonalakat rajzol elénk: reszkető árnyékát a hajdani fényes virágoknak. Hetvenhárom évére Szkircsák nénit elhagyták a virágok. Bárhogy hívogatja őket, messze vannak azok már: múzeumok, kirakatok üvegablakai mögött, külországok kiállításain. Rajtuk a híres jel: alkotójuk; és szülőhelyük, Sárospatak kezdőbetűivel. Megismeri őket Szkircsák néni akárhol, de drága pénzen vásárolni, visszaváltani magának egyet se tud.

CSAK EZ *a barna váza maradt egyedül, ez maradt a művésznek egy élet termése nyomán. Ezt ölelí magához, ezt simítja meg ujjaival, megköszönvén szinte, hogy együtt öregedtek. Mert nem fest többé a virágok öreg édesanyja; csak mintha őszi réten pipacsok bársonyát keresné: idézgeti hűtelen levelek zöldjét, szirmok pirosát,*

Hárs György

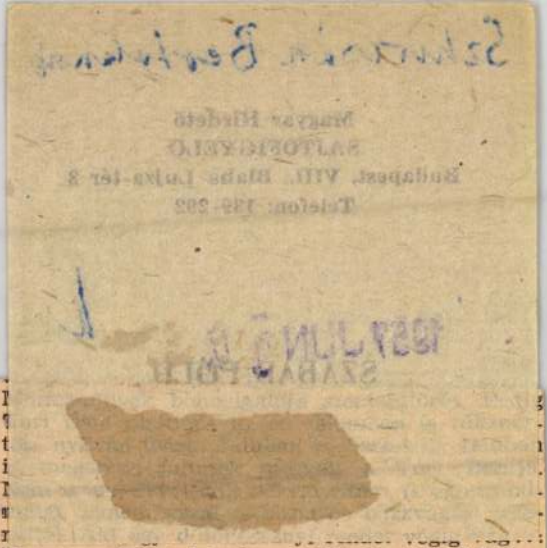

dikat, negyediket, s rendre közölte. Egyszer mellékelt leveléhez egy néhány soros kézzel kitépett újsághírt, amelyben arról volt szó, hogy egy fiatal, tán tizenkilenc éves falusi parasztlegény felakasztotta magát. S Zsiga bácsi feladja a kérdést: mi ez? Erről egy novellát kérek! S én megírtam a novellát. „Minden olyan, mintha ezüst volna" címmel, s így jelent meg a Nyugatban.

Tehát röviden, velősen, s mi az, amiért egy fiatal parasztlegény felakasztja magát. Az első kívánságnak nem tehettem eleget, de a másodiknak igen.

A magyar prózát ezidőben két ellentétes pólus tartotta vonzásában, Móricz Zsigmond és Szabó Dezső. (Tamási, Nyírő valójában még ekkor kezdtek kibontakozni.) Ha röviden írok, akkor tulajdonképpen Móricz módszereivel és eszközeivel írok, de egyrészt ami jó a tulajdonosnak, nem jó az epigonnak. Másrészt nem igaz, hogy minden cserépdarabban megcsillan az ég, legfeljebb, ha sugárnyi vetül belé. Vagyis, én nem keresheték semmit a szegénység felületén. A szegénység nem egysíkú, hanem ezer és ezer színre. Ízre bomlik a mélyben, nekem ezeket a színeket kell felszínre hoznom. Legalább is annyit belőle, amennyit elbírok. Belülről kell írnom a szegénységről, nem pedig róla írnom. S ez nagy különbség.

A Szabó Dezső prózája fergeteges, minden elébe akadt tárgyat, göröngyöt, követ magával sodró lavinája kétségtelen, hogy mellbe vágja az embert, ha író volt, ha nem. De ez se az, amibe az ember, s főként a parasztember benne van. Még az Elsodort falu olvasásakor is az volt az érzésem, hogy íme, itt van egy jóltáplált úriember, s mögötte seregnyi fakó, nyűtt paraszt, s az úriember ragyogó gyűrűkkel, arany óralánccal, fehér manzsettával, csíkos nadrágban s fekete zakóban s fehér öklöllel dörömböl a pusztuló magyar paraszt érdekében a bőség kapuján.

A Móricz Zsigmond ereje, embersége énbennem végképpen elhalványította az ellenkező pólust, s számomra mindmáig az, aki. Ereje, tehetsége, embersége fellángol a lelkemben, ha itthon ülök, ha az országban járok, hiszen alig van az országnak olyan tája, ahol meg ne fordult volna. Jó néhány helyen velem is. Láttam őt a gyorsvonatok kocsijában ahogy ködös, borongós, télPersze, az írói indulatban a dolgok, erők, felfokozódnak, de engem a tényleges, reális élet és helyzet érdekelt.

Ellenben, mikor az „Életem regénye" megjelent, nem álltam meg, hogy fel ne keressem és ne beszéljek a könyvről. Mindmáig érthetetlen számomra, hogy akkor se, azóta se kapott illő kritikai méltatást ez a könyv. Itt az emberi szegénység lírája az egyetemes emberi szomorúsággá mélyül a gyötrődő, az életre készülő gyermeklélek úgy látszik ebben a könyvben, mintha lehetne, hogy a lehelettel a lélek is kirajzolódjon a tükörben. Valami hasonlót mondhattam neki, s csak nézett rám, nézett, az arca megrándult és nyomban beszélni kezdett gyermekkoráról, az édesapjáról, méghozzá olyan frissen és élénken, hogy ha leírta volna, méltó helyen állna könyvei glédájában. Ekkor beszélt többek között Fridrichről, a vasgyárosról, és miniszterelnökről, akit az édesapja egyszer kivert az épületből egy darab vigliéccel. Beszélt Adyról, s kisebb kortársakról, nagyon érdekesek, megdöbbentően jellegzetesek voltak ezek az emlékezések, s én most határozottan tudtam, mert eddig csak sejtettem, hogy emberekről, sorsokról nem szabad mindent megírni.

Sokat írtak már Móricz Zsigmondról, barátok, kortársak, én magam is megemlékeztem már talán féltucatnyi írásban is, de most érzem, hogy a múló idővel egyre és egyre több emlék bukkan fel bennem. Közel jönnek hozzám az emlékek, s az emlékek özönét innen irányítja, rendezgeti jó Zsiga bátyám a szívem forró közepéből, van, amit megírok még majd, van, amit magammal viszek az elmúlásba, ha ugyan van ilyen egyáltalán. Én nem hiszem, hogy legyen. Móricz Zsigmond se hitte. Ha az anyag nem vész el, hogyan veszne el a tudat, ami minden anyagoknak értelmet ád? Ő is kereste ennek a titkát. Én is keresem. Minden író keresi. Akkor tudjuk ezt meg, ha majd az író átveszi a papok és püspökök szerepét a társadalomban.

Új Idők. 1935. Pünkösd. 24/4

Mühlbeck-híradó. Az Állatkertben kis viziló született. A közönség kedvence: „Arany" minta-anyának bizonyult

pátokban." Igen jó novella, mert meghal benne vagy száz ember . . . Magyar katonák meg muszka katonák. Azt hiszem, olyan jó, hogy a tanár úr fel fogja olvasni az egész osztály előtt . . .

— No, majd megnézzük ebéd után... Mert remélem, meg fogod mutatni . . .

— Meg, kedves apám — s abban a pillanatban kissé izgatottan kezdte kanalazni a levest.

Megmutatta!

Ebéd után átvonultunk ugyanis a szobámba János (a mappa alól) előkotorta az elbeszélést s ideadta, még tisztázatlanul. Hanem égnek állt a hajam, amint átfutottam rajta.

Égnek állt a hajam, mert ameddig vissza tudok emlékezni, soha még hazai és külországi szépíró ekkora vandál vérengzést nem vitt végbe élő emberek soraiban. Idézem az első, nehány mondatát:

„Sírhatnék, ha az jut eszembe, milyen dicsőn harcoltak a magyar katonák az Északkeleti Kárpátokban s mégis vissza kellett vonulniok vagy másfél kilométert. És pedig azért, mivel, sajnos, kevesen voltak . . ."

E bevezetés után kezdődött a kézitusa ecsetelése, amelyhez képest satnya erőlködés volt az Iliász valamennyi pajzscsapkodó párharca. Először Kovács honvédtizedes esik el a hazájáért, nyomban utána Szabó Péter hadnagy úr sebesül meg halálosan, dűlnek a magyarok, mint a kéve, de a muszkák is potyognak, mint őszidőben a legyek. Amikor már sok magyar és ijesztően-temérdek orosz hullt el a lelketlen dulakodásban, a honvédek — világszégyenére! — meghátrálni kénytelenek a képtelen tömegű túlerő elől. S a végén fájdalmasan kiáltott föl a szerző:

„Az a nagy bajunk nekünk, magyaroknak, hogy igen kevesen vagyunk ebbe a világba!"

Elolvasván a hazafias novellát, visszaadtam neki a kéziratot s annyit mondtam:

— Azt hiszem, jelest fogsz kapni reá a tanár úrtól. Föltéve, hogy a letisztázás is hasonlóan fog sikerülni . . .

— Biztos, hogy jeles lesz, — hagyta helyben János. — Mert Magyarországot védik benne a honvédek.

. . . Ez is elmult.

Elmultak aztán a husvéti ünnepek, János időközben letisztázta a beszélyt, mely állt harminckilenc sorból összesen s egyszer csak, anélkül, hogy észrevettük volna, itt volt az indulás napja is...

Jánost kikísértük a Keleti pályaudvarra, ahol sok-sok kispajtása zsongott már. Mert — bevett szokás szerint — szállítmányban indultak vissza egytől-egyig a nevelőintézetbe.

Beszállást jeleztek: itt volt az utolsó perc!

János megcsókolta az édesanyját, megcsókolta a kisnénjét, újra az édesanyját karolta át és csak akkor állt elém. Elémállott, katonásan:

— Kedves apám, megkérnélek valamire... De csak akkor kérlek meg, ha nem fogol megharagudni érte . . .

— Mi az, kisfiam? — s ellágyult a hangom.

Váratlanul megkeményedtek az arcvonásai. A hangja is csaknem hidegnek hatott:

— Arra kérlek, ne írjál rólam többet az ujságokba!

Nagyot néztem:

— S ugyan miért?

— Azért, — s nyelt egyet, — mert aki olvas rólam, nevet s azt hiszi, hogy huncut vagyok. Pedig én úriember leszek, hát add ide a kezedet, hogy nem irsz rólam többet!

Mit tehettem? Kezet adtam neki.

Már a vonatban volt s többi kispajtásával együtt kidugta fejét az ablakon s ahogy megdöccent a vonat és ők búcsut kiáltottak, olyanok voltak, mint a tátogó fecskefiókák.

Édesanyja és kisnénje a szemét törölgette, a vonat kerekei fölzengtek, de a zengésen túl is kivettem a János hangját, amint élesen kiáltott vissza:

— Uriember szavát tartja!

Hát megtartom a szavamat.

— — — — — — — — — — — —

Pont . . . Vége . . .

Mühlbeck-hiradó. A Magyar Anekdotakincs diadala a könyvsátorban

Bronz préselő minta. A Kr. e. VI. század körüli dnjepervidéki szkitha művészet terméke. Találták: a bulgáriai Garcsinovóban. Előkelő magyarországi rokona: a tápiószentmártoni s a zöldhalompusztai aranyszarvas. A rajta kikalapált állatmotivumokat valószínűen az aranyszarvasok módjára körülvágták és pajzsok díszítésére alkalmazták. A mezőkövesdi köténydíszekre emlékeztető zsúfoltsága tehát inkább csak a verőtőkével való takarékoskodást jelenti.

Amit mindenkinek tudnia kell

A tiszavidéki szkitha emlékekről

Irta: **Czakó Elemér**

Körülbelül harmadfélezer évvel ezelőtt a Közép-Tisza mentén, továbbá Erdélyben a Maros és Kőrös táján jelentős kultura virágzott. Szkitha-szittya népelemek éltek itt, melyeknek nyelvét és fajtáját nem ismerjük eléggé. Legfeljebb annyit tudunk róluk, — Herodotos és mások híradásai nyomán — hogy itteni településük Ázsiából Déloroszországon át kinyuló hatalmas birodalom tartozéka volt és hogy nemcsak vitézek, hanem gazdagok is lehettek e szkitha-törzsek.

Néprajzi tudósaink Nagy Gézával és Munkácsi Bernáttal az élükön, ugor népnek vagy legalább is mongol-turáni fajtának vélik ezeket. Mások igyekeznek azonosságokat látni a honfoglaló magyarok s az ezerötszáz évvel korábbi szkitha sírleletek között. De vannak olyanok is, kik mindezeknél tovább menve, a rokonságot annyira vállalják velük, hogy a római Traján emlékoszlopon ábrázolt szkithák öltözékén egyenesen fölismerhetőnek tartják a mi alföldi parasztjaink gatya és ködmen viseletének formáit is.

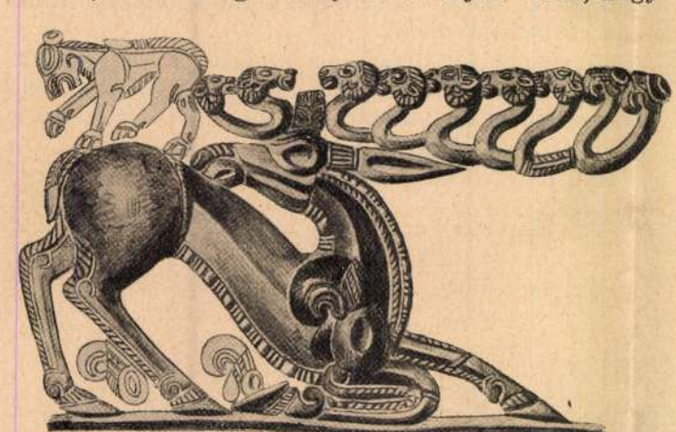

Szkitha szarvas ábrája a garcsinovói leletről. Fettich Nándor analizáló rajza. A fényképnél tárgyilagosabban adja az alásüppedt hátat, a síkon nyugvó három patát, a nyaksörény és egyéb szőrzet ornamentális kiképzését, a gím szarvai körüli állatfejes mellékzöngéket és egyéb stiluskritikai megfigyeléseket, melyekről a régészeti irodalomnak még sok publikálni és megállapítani valója van hátra.

A történelem tanusága szerint a magyarországi kulturlendület kezdetének idején 630-ban Krisztus előtt a szkithák, mint hódítók benyomultak Egyiptom szívéig. 513-ban pedig Darius perzsa király milliós hadsereggel vonult ellenük abban a hitben, hogy roppant kincseket fog tőlük zsákmányolhatni. Ezzel ugyan megjárta, mert a szkithák ügyes csellel pusztáikba csalták a perzsa hadat és mikor azok már az éhségtől s szomjúságtól elgyötörve teljesen kimerültek, akkor a vakmerő lovasok szembe fordulva szétszórták és felkoncolták a legendás nagyságú sereget.

Az újabb magyarországi ásatások teljesen igazolják a szkithák ilyen vitézi voltát és kincsekben dúskálkodó hírnevét. A tiszamenti halotthamvasztó helyek hamujából s az erdélyi csontvázas sírokból nagy számú és fejlett műipari értékű hadi és használati tárgy került napfényre: tőr, kard, bronznyil, tegez-dísz, urna és edénytöredék, karperec és tükörnyél, pajzsveret és a családi kocsisátor rúdjára való csöngetyű stb. stb. Ezekből egy gazdag és kulturált életforma képe bontakozik ki. A fejedelmi kincsek koronája az a két aranyszarvas, melynek egyikét Bella Lajos Tápiószentmártonban, a másikát meg Fettich Nándor Zöldhalompusztán talált. A szakkörök ámulva látták ezeket a remekeket, melyeknek formai eredetisége nem tartozik koruknak hellenisztikus művészetéhez és egyenesen ellentétben áll az ugyanakkori egyiptomi alkotások sajátságaival is.

A mi régész tudósainkra várt az a feladat, hogy e rejtélyes művek születési titkaihoz közelebb férkőzzenek. Fettich finom elmeéllel összevetette a két magyarországi aranyszarvast a délorosz rokonemlékekkel. A Szovjet tudósai is kezére jártak, mikor evégből ott járt közöttük. Elutazott Bulgáriába is, mert ott egy olyan bronz préselőmintát lel-

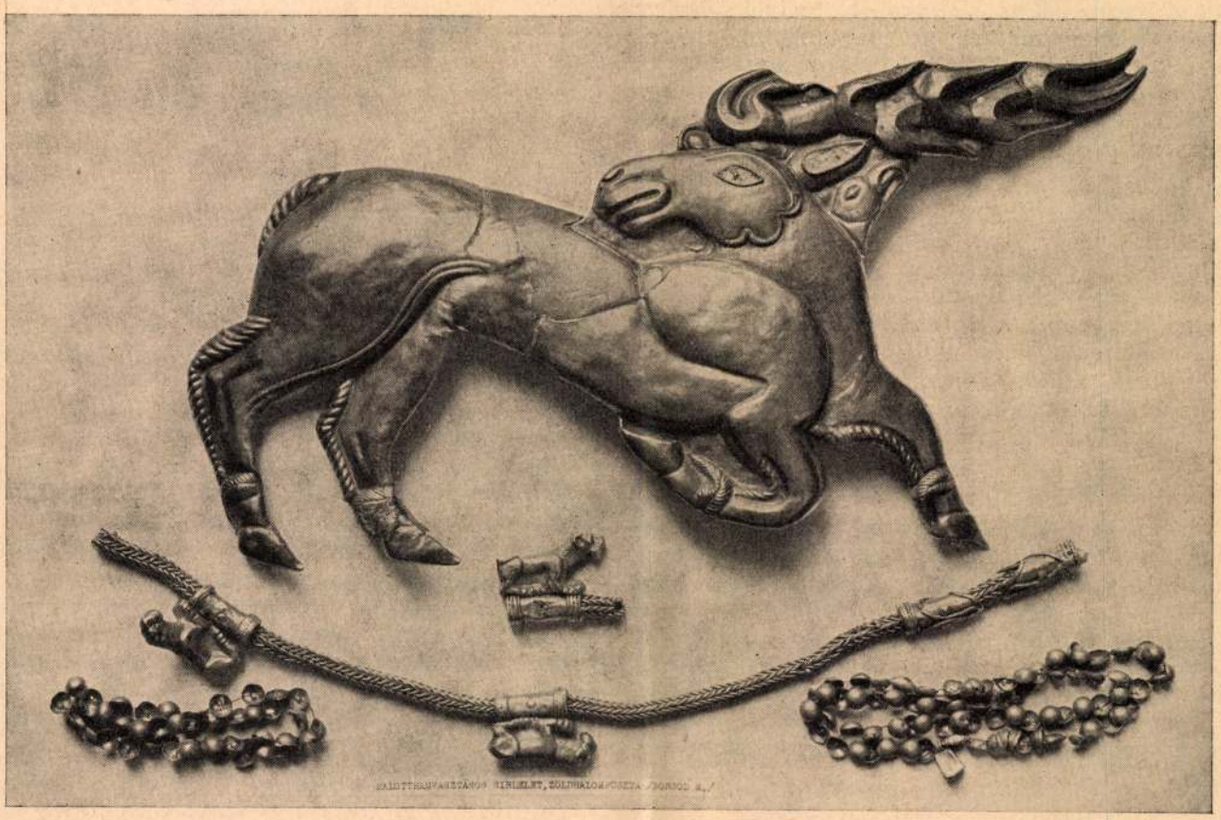

Szkitha aranyszarvas. A Miskolctól délnek fekvő Zöldhalompusztán lelték. Eredeti nagysága széltében 37 cm., súlya körülbelül félkiló. A munkások ásója igen megsértette. Derekának háti részén gipszbetoldás. A szem és fül mélyedéseiben kék üvegpaszta nyoma. A magyarországi szkithaművelődés kezdeti korszakából.
Eredetije a Nemzeti Múzeumban

tek, mellyel kulcsot lehet kapni az aranyszarvasok stílusbeli s műhelygyakorlati ismereteihez. Sokszor a tudósnak alaposabb nyomozást és analízist kell végezni a szeme elé kerülő jelenségek közt, mint az angol regények detektívjeinek.

A két magyarországi aranyszarvas a bronz préselő mintával együtt a készítés, a tartalmi összefüggés, a stílus és a származás sok jelentős kérdésére meg tudja adni a feleletet. A nyujtott s esetleg tűzben lágyított aranylemezt kézzel rákalapálták a bronz mélyedésekre és domborulatokra, aztán poncvasakkal és vésőkkel javítgatták az ábrázolás élességét és díszítését. E műveken a testiség érzékeltetése síkokban van kifejezve, szinte kubista ízléssel, mert valamikor az első segédmintát fából faragták és ebből a jellegből az öntött és kalapált fémanyag mindvégig megőrzött valamit.

A bolgár garcsinovoi lelet a magyarországi aranyszarvasok tartalmi megértéséhez is magyarázatot nyujt. Kiderül, hogy a magános szarvasok a keleti állatküzdelmi képtípusok sorozatának csak kiszakított tagjai. Az egész jelenet úgy teljes, ha a lerogyni készülő szarvashoz hozzávesszük a grifforoszlánt, a nagycsőrű ragadozó madarat s mind-

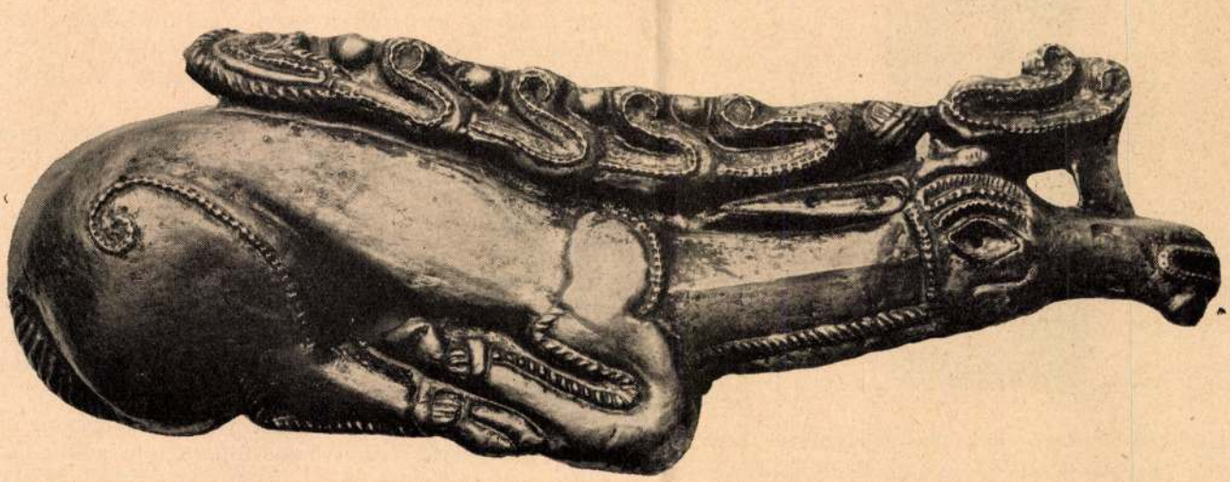

Tápiószentmártoni szkitha aranyszarvas. A Kr. e. V. század végéről való. (Nemzeti Múzeum.) A kompoziciót még jobban egységbe foglalja a zsinórzásszerű díszítésnek erőteljes előtérbenyomúlása, amely hangsúlyt ád a testformákra, szemre, fülre, szájra is. Művészetileg a magyarországi leletek legértékesebbike.

azokat a fantasztikus szörnyeket, melyek barbár kegyetlenséggel készülnek szétmarcangolni áldozatukat. A szereplők egymás mellett vannak ugyan ábrázolva, de olyan végzetszerű feszültséggel, hogy a tragikus esemény végső pillanatáról is tiszta fogalmat nyerünk.

A kegyetlenségnek és vérengzésnek e brutális dicsőítése merőben ázsiai gondolat. Az erőnek és valóságnak a dekoratív hangszerelésen át inakkal és izmokkal kihangsúlyozott túlzásai nincsenek benne az antik szépségideálban; mindezek a steppenépek sajátságaihoz tartoznak. E keletről jött művészet mestereinél önkéntelenül a telloi szobrok keménykötésű fejeire gondolunk, vagy a ninivei domborművekre, melyeken despota lelkű urak leigázott ellenfeleiket és rabszolgáikat saskeselyűkkel szaggatják szét, vadászataikon pedig a lenyilazott nemes vadak hörögnek és vonaglanak.

Valahányszor Ázsia megindul Nyugat felé, annak mindig van valami véres kegyetlenséget jelentő velejárója. Az ősi tiszamenti szkitha kulturában is az állatküzdelmi jelenetek igazi értelme az, hogy e népek legendái ilyenekről regéltek, a kelet felől jövő harcosok pedig mindennap ilyenekről álmodtak. Az azonban bizonyos, hogy ezek a fajták nemcsak csatazajt, de műremekeket létrehozó kulturát is terjesztettek maguk körül a Feketetengertől Skandináviáig.

Szkitha bronzöntvény, tegez függesztőszíjjának a dísze. Mezőlak vidékéről (Veszprém m.), dr. Schmidt Lajos orvos szombathelyi gyűjteményében. A tömegsokszorosításra készült, durvább mintázású állatküzdelmi motívumok kapcsolatot mutatnak a garczinovói lelet egyes elemeivel.

A mama

— Elbeszélés —

Irta: **Harsányi Zsolt**

I.

A gazdag ember felállt az íróasztalától és odament az ablakhoz. Kinézett az utcára. Odalent ragyogott a kora nyári nap, emberek jöttek-mentek, az egész világra jókedvet és életet hintett a verőfény. Ő lepillantott jókedvre és életre; nagyot kellett nyelnie, hogy feltörekvő sírását visszafojtsa. Annyira erőt vett rajta saját keserűségének, bánatának, megcsalattatásának tudata, hogy eddigi vak dühének helyét érzelmes ellágyulás foglalta el. Roppantúl sajnálta önmagát. Szerette volna önmagát jóságosan, becéző szavakkal dédelgetni, önmaga lehajtott fejét apailag megsimogatni.

A háta mögött csend volt. Az asszony, akit három és fél órája tartó viharos jelenetben faggatott, meg sem moccant a karosszékben. S ő, anélkül, hogy hátranézett volna, látatlanul is látta maga előtt: vészes, kívánatos, kissé érett szépségét, dacosan és konokul kihívó nézését, kezében az összegyűrt csipkezsebkendőt, egymásra rakott, finom bokáin a fényes selyemharisnyát.

Visszafordult, odalépett az asszonyhoz.

— Szóval ez az utolsó szavad. Nem vagy hajlandó elárulni, hogy kivel csaltál meg?

Ekkor váratlan fordulat történt. Az asszony felnézett rá hideg, ellenséges, elszánt pillantással és kimondta, amit három és félórai faggatás nem tudott belőle kiszedni.

— Tudod mit: hajlandó vagyok. Most már únom ezt a jelenetet. El is fáradtam. Petky volt, a festő.

A férfi felhördült.

— Az a gyerek? Az lehetetlen.

Az asszony csak vállat vont.

— Miért mondanám, ha nem ő volna?

S mikor a férfi eltorzult arccal az íróasztalhoz lépett, hogy a telefon után nyúljon, még hozzátette:

— Felhívni ne is próbáld. Tegnap elutazott vidékre és csak négy-öt nap mulva jön haza.

A férfi keze, mellyel a készülék után nyúlt volna, lehanyatlott. Mereven nézett maga elé. Majd megsimította homlokát.

— Rendben van. Most végeztünk. Talán legjobb volna, ha most egyenesen anyádhoz mennél. Én még ma beadom a válókeresetet. Természetesen az én hibámból fogjuk kimondatni a válást, a botrányt szeretném mennél simábban megúszni. A többi az ügyvédek dolga. Isten veled, Irén.

Az asszony felkelt, nem válaszolt a köszöntésre. Indult az ajtó felé. Ott férje szavára még visszafordult:

— Mondd, — szólt a férfi. — hozzá akarsz menni?

— Ahhoz a senkihez? Eszem ágában sincs. Éppen most úntam meg. Nem való az semmire, csak fest. Szemtelen és neveletlen. Engem különben ne félts, én nagyon jól tudom, mit fogok a jövőmmel kezdeni.

— Rendben van. De azt vedd tudomásul, hogy ezt a nyavalyás fickót össze fogom morzsolni. Értetted? Tönkre fogom tenni, ki fogom irtani, értetted?

Az asszony lebiggyesztette a szája sarkát, vállat vont és sarkon fordult. Már ki is ment a szárnyas ajtón.

M.D.K.

Özv. Szkizcsár Bertalanné

fazekas népművész

Sáros putakon dolgozik

Sebestyén György: Karcagi beszélgetés a népmüszet jövőjéről

Magyar Nemzet, 1956, jun. 19.

mdk

Szkircsák Bertalanné népművész
keramikus

A mai sárospataki fazekasművészet népművésze, kár, logy a szerző Román Sándos Sárospataki kerámiá c. munkájában csak követet ír róla.

Böngésző
Varga Imre: Két értékes képzőművészeti könyv
Népművelés 1955, 2. évf. 11. sz 733 l.

MDK

Szkircsák Bertalanné fazekas

3.M. ipm. és népműv. Kiáll. 1955. Ipm.Mus.

Szkircsák Bertalanné a Népmüvészet Mestere

A sárospataki müvész tarkavirágos edényei, "egyedülálló ecsetkezelésükkel elragadóak, -irja kritikájában Koós Judit, a Mücsarnokban rendezett Népmüvészeti és iparmüvészeti kiállitáson szereplő müvészekről és munkájukról.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. aug. 29.
IV. évf. 18. sz. 8. lap.

Szkircsák Ferenc (Sárospatak)
A Népi Iparművészeti Tanács, Népi iparművész minősítéssel tüntette ki. Hagyományos edényeket, meg ünyvendeltetésü díszlárgyakat készít. A mesterséget szüleitől tanúlta. Édes anyja a Népművészet mestere címet is megkapta.

Berecz József: Egy családban három népművész.

Észak-Magyarország 1974/31 4 old.

Sekircsák Endre. (Sárospatak)
A Népi Iparművészeti Tanács, Népi iparművész minősítéssel tüntette ki. Ilagyományos edényeket, meg új rendeltetésű díszlárgyakat készít. A mesterséget szüleitől tanulla. Édesanyja Népművészet mestere címet is megkapta.

Berecz József: Egy családban három népművész

Észak. Magyarország 1974/31 4 old.

Szkvicsák Ilona, Saláta Jánosné (Sárospatak)
A Népi Iparművészeti Tanács, Népi iparművész minősítéssel tüntette ki. Fivérei Ferenc és Andre hagyományos edényeket meg ny rendeltetésü disztárgyakat és készítenek. Szkvicsák Ilona pedig az édes anyjától tanult mintákat előrajzolás nélkül, nyomban az ecsettel festi a megszikkadt edényekre.

Berecz József: Egy családban három népművész.

Észak-Magyarország 1974/31 4 old.

Szkirsár Mihály

1890 körül Lengyánál Sárospatakra jön segédnek.
Később önálló fazekasmester.
Kiváló fazekas leányát veszi el.

Román János: A sárospataki fazekasság. Bp. 1955.
29. o.

Szkircsák Mihály fazekasmester műhelyéből

Levesestál (öblös forma, domborúan kihajló néllel.
Fehér festés. Lúnes virágozás)
Sárospataki Rákóczi Múzeum 52. 134. 1
átm. 29,5 cm
1890 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia. Bp. 1955.
44.o. - 45.o.

Szkiresák Mihály, sárospataki fazekosmester

Második tál: átm: 33,5 cm
Lelőhely: Cigánd
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma, 1410
párja: 1411

A mester maga tankásta.
1903 körül
Tekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia Op. 1955.
45.o.

Szkircsák Mihály, sárospataki fazekosmester

Második tál (fehér festés, nincs virágozás, egéniforma)
átm.: 33,5
Lelőhely: Cigánd
Sárospataki Tudományos gyűjtemények tűzenna, 1411
A mester maga tarkázta
1903 körül
Fekete-fehér repr.
párja: 1410

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
45.o.

Szkiresák Mihály, sárospataki fazekasmester

csupor (nilke és tejcsupor közti átmeneti forma) fekete tests
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma 1423
magasság 16 cm
A mester maga tarkázta
1900 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955.
45.o.

Szkircsák Mihály, sárospataki fazekosmester

Mélytál (átm. 26,8 cm)
Sárospataki Rákóczi Múzeum 52. 487. 1
1930 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia Bp. 1955
46.o.

Szkircsák Mihály, sárospataki fazekasmester

Butykos (magosság: 15 cm)
Lelőhely: Cigand
Sárospataki Rákóczi Múzeum 52.249.1
A mester maga tarkázta
1920-30 között
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia. Bp. 1955.
46.o.

Szkiresák Mihály, sárospataki fazekasmester

Nagytányér (átm: 22,5 cm)
Lelőhely: Karos
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma 359
1920 körül
A mester maga tarkázta.
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia. Bp. 1955
46. o.

Szkicsák Mihály: Sárospataki fazekösnyte

Nagytányér (átm: ~~23,5cm~~ 23,5cm)
Lelőhely: Cigánd
Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Múzeuma, 1408
1910 körül
Fekete-fehér repr.

Román János: Sárospataki kerámia. Bp. 1955.
46.o.

MDK

Szkitsák (19.század)

"Női képmás" Jelzés lent balra: Szkitsak Pesten
Vászon 77x62.

Ernst Muzeum aukciói. XXII. 51.l.

MDK

Szkitsák, festëm.
19.sz.

602. Nöi képmás. J.l.b.: Szkitsák Pesten.
77 x 62. Vászon.

Ernst Múzeum aukciói. XXII. Bl.I.

MDK

Szkitsák, festém.
19.sz.

535. Szent Jeromos. J.l.b.: Skitsák Pesten..
64 x 51. Vászon.

Ernst Museum aukciói. XXI. 42.l.

meglepő, amit ő adni tudott. Nem hiába volt az övé korának legnagyobb és legjobban felszerelt betűöntődéje és nyomdája, ahol a latin, görög, héber, armeniai, arab, szíriai stb. betűkkel egyforma virtuozitással bántak, hanem századának legjobb xilografusai és rézmetsző művészei is pompás illusztrált kiadásai számára dolgoztak. Nem csoda, hogy így egymásután nyíltak meg fiókjai Párizsban, Salamancában, Leydenben, és hogy ügynökei az összes európai államokon kívül még Amerikában és az afrikai Barbariában is eredménnyel dolgoztak.

Az anyagi eredmény azonban sohasem volt az, ami Plantin-t elkábította. Sokkal többre értékelte azokat a szellemi összeköttetéseket, amelyek kiadói tevékenysége nyomán korának sok nagyságával meleg barátsággá mélyültek el. Elég, ha egy pár olyan nevet említünk meg, mint *Arias Montanus*, *Ortelius*, *Coignot*, *Goltzius*, *Simon Stévin*, *Justus Lipsius*-é, akik Plantin köréhez tartozván, gyakran mint korrektorok is, a házában napról napra vele együtt éltek, hogy fogalmat alkothassunk arról a lelki meggazdagodásról, amit az ilyen barátság jelenthet. Ha pedig elolvassuk Plantin levelezését e tudós cenákulummal, kitűnik, hogy minden szerénysége ellenére, szellemiekben is tartja a rangot vele, — szívben pedig uralja.

Most pedig, hogy tudjuk, milyen talajra épült Plantin háza, bízvást beléphetünk abba.

* * *

Jóléttől duzzadó város volt már akkor, 1576-ban Antwerpen, amikor a »Marché-de-Vendredi«-téren Plantin a házát felépítette. Mármost, hogy csak egyet mondjunk külső jellemzésképpen, a kortársak szemében ez a ház Rubensével egyenrangún volt a jólét művészi kifejezője. Ma azonban, a Plantin-Moretus dinasztia által három évszázadon át bővítve és gazdagítva, sokkal több annál: *egy egyedülálló dokumentum, a flamand és humanisztikus reneszansz szintézise, egy egész korszak, egy egész élet, egy egész ember élő monumentuma.* És az se ejtsen tévedésbe senkit, hogy ennek az épületnek most múzeum a neve. Nincs olyan múzeum, amelyben annyi volna az egycélúság, annyi a harmónia. De nem is egyike azoknak a »főúri« palotáknak, amelyeket műgyüjteményükkel, teljes bútorzatukkal egyetemben hagyományoz a bőkezű adakozó és amelyek valahogyan mégis parvenű módra hatnak, mert kincseik talajtalanul, szinte parthenogenesis útján látszanak környezetükbe szökkenni. Nem úgy a Plantin-Moretus-ház. Itt a csirázástól a fává terebélyesedésig szakadatlan láncban vonul el előttünk egy élet nemesítése: és a gyümölcs a fán és a fa a televényben marad. »Ez adta azt!«

Kezdődik a betűöntő-műhelyen csupasz meszelt falával, diluviális otrombaságú mozsaraival, tégelyeivel és végződik a királyi pompájú fogadótermeken selyem, bársony, aranyozott bőrkárpitokkal, dúsfaragású bútoraikkal. Közben három évszázad verejtéke-gyönyöre, míg Plantina lesz az ólomból, a Plantinából arany, az aranyból műkincs és a munkásból tudós és egy patricius dinasztia őse. Így láthatjuk még ma is a betűszedő-termet, ahol a latintól arabsig tonnaszám sorakoznak egymás mellé a tipográfia még ma is felülmulhatatlan csodái és a géptermek sorozatát, ahol még most is ugyanazokkal a betűkkel és ugyanazon a sajtón nyomnak egy Plantin-ivadék költötte verset, mint amelyeket a nagy Christoph használt.

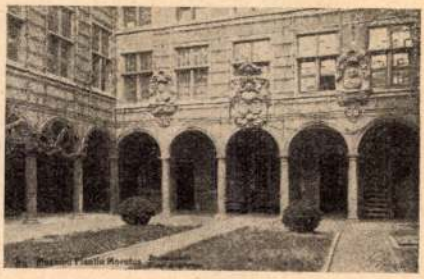

És itt van a tölgyfapultos könyvesbolt, ahol az állványok fölött még ma is becsomagoltan fekszenek a tartalékba helyezett könyvek. Na de itt csak az úgynevezett »kommerc« áru van, az igazi kincsek a könyvtártermek-

ben vannak, az óriási oszlopos, olasz palazzo-ra emlékeztető udvar körül csoportosítva, ott, ahol minden ablak előtt egy-egy Plantin-Moretus ivadék szobra őrködik még a beszűrődő világosságra is. Méltó itt ezekhez a drágaságokhoz képest azoknak kerete is, a szépfaragású polcok, szekrények, asztalok, a művészi értékű szobrok és képek tömege.

Ezek után természetes, hogy a lakószobák sem maradhattak ki a munka és a művészet e szimbiozisából. Aranyozott bőr kárpítozza Plantin szobáját, cordovai a korrektorokét, amelynek sugárzó melegében fürödnek a fényesre patinázott reneszansz faszobrok, bútorok. A hálószobában az évszázadok luxusa halmozódik fel a komoly flamand reneszansz ágyaktól, fiókosszekrényektől a legauttentikusabb Louis XIV—Louis XVI. karosszékekig, *Erasmus Quellin*, *van Orley* képeitől a könnyed XVIII. századbeli metszetekig, rajzokig.

Ha pedig meg akarjuk tudni, hogy kik éltek, kik haltak meg ezekben a szobákban, minden nyomtatott betűnél ékesebben, élőbben magyarázza ezt meg az ősök galériája a pazar gobelinektől ékes fogadószobákban. A képmásokat *Van Noort*, *Willeborts*, *de Vos*, *Jordaens*, *Van Dyck*, *A. Quellin*, főkép pedig — tucatszámra — *Rubens* festette.

Egy pillanatra se felejtsük, hogy miért épült ennyi fény, ennyi pompa. Ezért mindenütt végigkisér a Rubens festette aranykörzős családi címer és jelmondata:

»Labore et constantia.«

Népszerűség

Gabrielle D'Annunzio belépett egy régiségüzletbe. A tulajdonos minden ereje megfeszítésével igyekszik neki eladni egy ládát. Végül is ezt mondja:

— Önnek, uram, de csakis Önnek engedek az árából tíz font sterlinget.

Az olasz költőt elbódítja ez a figyelmesség. Hízeleg neki a gondolat, hogy felismerték s belemegy a vételbe. Emelt fejjel lép ki a boltból. Egyszerre csak rohan utána a kereskedő s hívja vissza:

— Bocsánat, uram, a címét elfelejtette megadni.

D'Annunzio csodálkozva néz rá. De a kereskedő nyugodtan magyarázza:

— Igen, mert ha nem tudjuk a becses nevét és címét, nem küldhetjük haza a ládát . . .

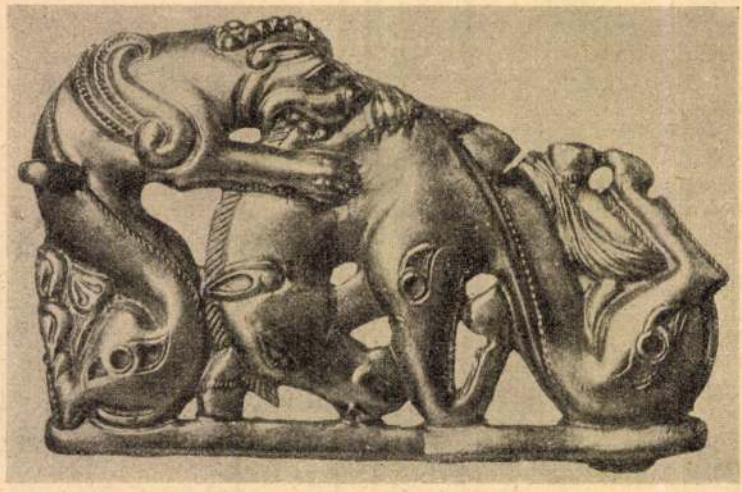

Szkytha állat. Szibériai aranylelet Nagy Péter cár gyüjteményéből, Leningrad, Eremitage

pedig az idevágó ázsiai emlékek még a föld alatt pihentek, hiszen sem a Jenisszei vidéke, sem a Turfán, sem Stein Aurél ásatásainak területe még nem volt föltárva — nehezen ment az érvelésem. Annyit végül mégis sikerült Hampelnél elérnem, hogy könyvének utolsó fejezetében fenntartotta az új kutatási lehetőségek új eredményeire való kilátást s ezzel legalább nem zárta le végérvényesen az aktákat.

Valahányszor azonban Ázsiára, mint művészetalkotó centrumra és népvándorlási emlékeink stílusforrásaira került a szó, a hivatalos álláspont mindenkor bizonyos jóindulatú,de tagadhatatlanul gúnyos mosolyban nyilatkozott meg. Szegény *Pósta* Béla, aki a Zichy-expediciók tapasztalatai alapján meglehetősen tisztán látta a dolgokat, ennek a tisztánlátásának köszönhette, hogy kolozsvári exiliumába került és az ottani szűkös viszonyok mellett igen keveset tehetett abban az irányban, hogy a népvándorláskori régészet egyetlen helyes útját : az Ázsiában, a helyszínén való kutatásokat előmozdíthassa. Hivatalos tudományos körökben nem volt egészen »salonfähig«, többé-kevésbé álmodozónak tartották, mint ahogy ugyanez a sors érte a másik Ázsia-irányú népvándorláskori kutatónkat, *Nagy* Gézát, a szkiták kultúrájának úttörő ismertetőjét. Kettőjüket egy vödörbe öntötték a derék, jóhiszemű és nagy erkölcsi bátorsággal rendelkező *Huszka* Józseffel, a székely népművészet kutatójával, aki igen nagy anyagismerettel rendelkezett, csak éppen hiányával volt a szükséges tudományos erudíciónak és stíluskritikának, aminek folytán népvándorláskori, honfoglaláskori és egészen kései török és turko-perzsa elemeket összekevergetett és ebből iparkodott egy históriai magyar díszítő stílust rekonstruálni.

A magyar népvándorlási anyag felállítása.

Végtelenül távol áll tőlem a szándék, hogy Hampel József tudományos érdemeit lekicsinyeljem : amikor 1913 tavaszán mindannyiunk nagy fájdalmára elhunyt, mélyen megrendülve írtam meg róla, hogy mit köszönhet neki a magyar tudományosság. És azért mégis, tárgyilagos szempontból nem minden megkönnyebbülés nélkül láttam neki az ő halála után *az új, önálló népvándorláskori gyüjtemény* felállításának. Egyúttal — az eddigi gátlások megszüntével — most már, a rendelkezésemre álló igen szerény tudományos összehasonlító anyag segítségével, nekikezdtem a népvándorláskori régészetünk Ázsia felé centralizálódó iránya elméleti megalapozásának is.

A feladat igazán nem volt könnyű. Minden lépés egy harc volt : magának az anyagnak a nehézségeivel, kollégiális megnemértéssel, hivatalos copffal, intézetünk szegénységével, háborúokozta elzártságunkkal és mindenekfölött a XVIII. század közepe óta hatalmasul fellendült germano-klasszicista régészet irtózatos túlsúlyával. Ennek az utóbbi tudományágnak úgyszólván minden tere széles országúttá volt már taposva : maga a gimnáziumi és egyetemi oktatás is erre volt beállítva. Aki antik régésznek ment, már eleve, gimnázista kora óta magával hozta az antik nyelvek ismeretét, az antik művészet főbb emlékeinek lelki hangulatát. Emitt, a népvándorláskori régészet terén úgyszólván mindent a semmiből kellett teremteni. Itt nem használt az európai nyelvek ismerete, itt nem használt a görög és a latin tudás, itt nem adódtak pontos kronológiai táblázatok, itt még a históriai elemek legapróbb részletei is hiányoztak. Ami anyag publikálva volt, az orosz nyelven jelent meg ; az emlékek egy tetemes és mindenesetre legfontosabb része ismeretlen ótörök betűkkel, ismeretlen középázsiai nyelvjárásokban bujkál. A kutatónak itt nyelvésznek, írástörténésznek, etnografusnak és geografusnak kell lennie ;

A Múzeum 1930. 2 17

a semmiből kell egész kultúrhistóriát revellálnia ; összehasonlító vallástörténetet névtelen ritusok emlékeiből kell rekonstruálnia. Egyben teljesen parlagon heverő numizmatikai tanulmányokat kell folytatnia és még az ötvösséget is *ex asse* kell gyakorolnia, hogy fínom stílusbeli nüanszok végokaira és összefüggéseire világosságot deríthessen. Szóval : a szó nemesebb értelmében vett polihisztornak kell lennie, aki ennek a tudományágnak szenteli magát és amellett égnie kell benne annak a nem nagy lánggal lobogó, de maradandó tűzű örökmécsnek, amelyet nemzetének becsületes és mélyenérzett szeretete jelent : hiszen ennek a súlyos munkának az eredménye aligha jelenthet nagyméretű nemzetközi elismerést, csupán egy kis téglát ahhoz a panteonhoz, amelyet hazánk multja számunkra és csakis számunkra jelent.

Középázsia boszorkányüstje.

Mit tudják azok, akik a klasszicista régészet kényelmes országútját járják, minő utat kell a népvándorlási régészet művelőjének megjárnia, amíg aprólékos, barátszorgalmú munkával differenciálja a népvándorláskori művészet kialakulásában szerepet játszó egyes ázsiai kultúrköröket : a Jenisszei-vidék autochton bronz-kultúráját, a mongol-kínai tranzit-kultúrát, az állatjegyeiről neves ótörök kultúrát, a fejlettebb turfáni uigur-török telepeket, az *Altun-Sán* avar ötvösvidékét, Északnyugat-India hindu és hellenisztikus művészetét, a baktriai görög és achaimenida befolyásokat és későbbi török-buddhista-samán kultuszait, az iráni korszakok stílusait és dualisztikus eszmevilágát le egészen a honfoglalási emlékeinkre döntő jelentőségű szasszanida művészetig, az itteni és főként ferghánai nesztoriánus kereszténység légkörét, sőt — mint régebben sejtettem és újabban Fettich Nándor kutatásaiból be is bizonyult — japán-koreai kisugárzásokat is ; aztán a finn-ugor totemista kultúra emlékeit, természetesen Bizánc egész világát, valamint a népvándorláskori germánság mindhárom : északi, középső és déli ágának sajátos művészi alkotókészségét, a szláv terület furcsa és ősi elemekkel kevert kultúráját s végül az iszlámnak a világvándora-arabok által északi vidékekre plántált egyes művészeti elemeit.

Ennyi sok és ki tudja még hányféle elem összeszűrődéséből keveredik össze az a nagy középázsiai művészeti *koiné*, amelyet általánosító, összefogó névvel népvándorláskori művészetnek nevezünk és amelynek természetesen csupán annyira, vagy még annyira sem egységes a képe, mint amennyire például valamely ázsiai szemlélőre nézve jelent bizonyos fokú egységet Európának művészete a Kr. e. 5. századtól máig.

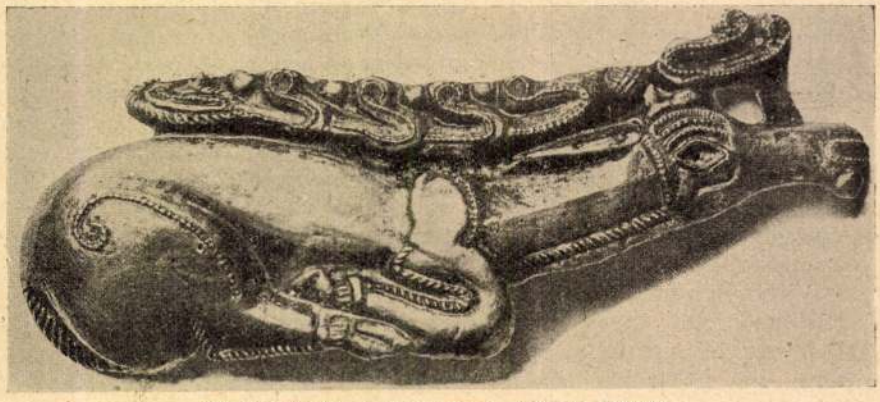

Tápiószentmártoni aranyszarvas. Nemzeti Múzeum

Miért divatos a „szkitha" művészet?

Irta: *Felvinczi Takács Zoltán.*

Ki ne tudná nálunk Magyarországon, hogy a művelt Nyugat osztrákoknak tartott minket évszázadokon át, sőt osztrákoknak tart bizony sokszor ma is? Tudja mindenki az okát is. A művelt nyugati eljutott Bécsig és megállapodott abban, hogy ami a Kaiserstadtól kezdve Belgrádig és Bukarestig van, éppúgy Ausztria, mint akár Innsbruck vagy Salzburg.

Igy volt ez az ókorban is. A klasszikus görög eljutott a Fekete tenger északi partvidékére, ahol gyarmatosított, mert az ő hazája több követ termett, mint gabonát, míg a Pontustól északra fekvő kövér termőföld bőven ontotta az áldást. A mai Oroszország legdélibb részén azután megismerkedett barbár népekkel, melyeket saját nyelvhasználatuk alapján szkitháknak (σκυθοι) nevezett el. Ezektől megtudta, hogy tőlük távolabb északra és keletre is laknak emberek. Hasonlóknak képzelte ezeket is és elnevezte őket is szkitháknak, pont úgy, ahogy minket nevezett el pár rövid évezreddel később osztrákoknak a művelt Nyugat.

Hogy a görögök nyomán a rómaiak is »scytha« névvel illettek minden népet, amely a klasszikus művelődési körtől északkeletre élte a maga lovas, harcos pásztoréletét, az már igazán természetes. Sőt természetes az is, hogy mi magyarok, azaz a mi latin iskolázottságú nagyapáink ugyancsak a »szittya« vitézek közt látták a hunnokat és a honfoglaló ősöket. Igazuk is volt addig míg a kutatás nem derített nagyobb fényt a feketetengeri szkithák iráni mivoltára.

Ma tehát már másképen áll a helyzet. De azért bizony ma is azt tapasztaljuk, hogy a tápiószentmártoni elektronszarvast, a zöldhalompusztai aranyszarvast, a Dnyeper melletti csertomliki, krasznokucki és elizabetgrad-kör-

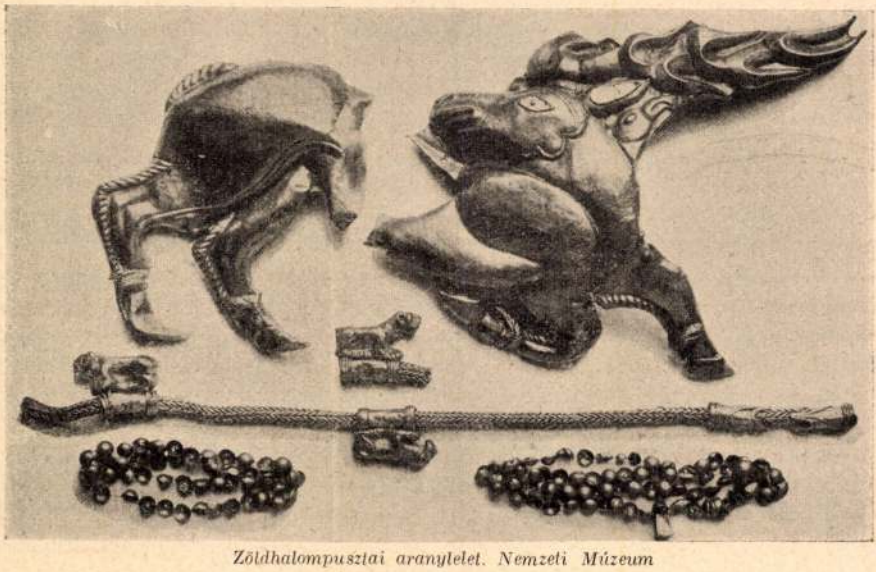

Zöldhalompusztai aranylelet. Nemzeti Múzeum

nyéki leleteket, számtalan kiev-, kercs- és kubánvidékivel együtt, nemkülönben Szibériából a krasznojarszk- és minuszinszk-környéki, valamint a hasonló ordosterületi és északkínai leleteket az egyszerűség kedvéért mind »szkithá«-nak nevezik. Pedig nyilvánvaló, hogy pl. a pontusvidéki és a szibériai »szkitha« régiségek közt igen jelentős stílus- és korkülönbség van.

A Fekete-tenger északi partvidékein erősen érvényesült a görög hatás. Ismerünk innen egész leletcsoportokat, mint a csertomlykit és a kul-obait, melyek egyszerűen görögnek nevezhetők. E két híres emlékcsoport még hozzá a hellenizmus legjobb korát képviseli és ennek alapján az időszámításunk előtti 4—3-ik századba helyezhető. A Kubán-területen felásott »hét testvér«-nek nevezett kurgánokból archaikus kisázsiai görög művészet került elő.

Más csoportokban, mint az Elizavetgrad környékén kiásott úgynevezett Melgunov-kurgánban kétségtelen asszír-jellegű művészetet találtak és a legkülönbözőbb helyen felmerült leletek nagy részén elvitathatatlan az erős iráni hatás.

Ezt kell egyáltalában legelsősorban szem előtt tartanunk, ha az úgynevezett szkitha művészetről beszélünk.

A kőkorszaki Susa emlékei közé tartozó festett cserépedényeken az ékítményes állatok már a stílusművészet nagyon magas fokáról tanuskodnak. Mezopotámia és Irán szorosan összefüggő történelmi fejlődését tovább követve, az állatábrázolás művészetének számtalan remekére találunk. Ez emlékek arról tanuskodnak, hogy Mezopotámia és Irán művészetében az állatábrázolásnak valóságos hőskorai követték egymást. Példák erre, hogy csak a legjellemzőbbeket és legismertebbeket említsem: a babiloni hengeres pecsétnyomók állatalakjai, Entemena ezüstvázája Tello-Lagasból a hatalmas oroszlángriffel, az oroszlánokkal és a vadkecskékkel (a Louvre gyüjteményében), az ugyancsak Tello-Lagasból származó, nyugvó bikákat ábrázoló, áldozati réztárgyak, a színes csempéből készült babiloni oroszlán és bika a berlini Kaiser Friedrich Museumban, a babiloni vár monumentális dolerit oroszlánja, mely élénken emlékeztet a hunnok ellen győzelmesen hadakozó Ho Chű Ping kínai tábornok később emelt síremlékére, a Murduk és Tiamat harcát ábrázoló dombormű Nimrud Kalachból a British Museumban, a Kujundzsuk-Ninivéből származó oroszlán- és lóábrázolások, valamint a Nimrud-Kalachból való, tábort ábrázoló dombormű ugyanott, a hettita művészet emlékei közül a karkemisi dolerit kherub és a szendzsirli kaput őrző oroszlán.

Ezek és a hasonló jelentőségű művészi alkotások felfedezett és még fel nem fedezett beláthatatlan tömege előzte meg a Tigris és Eufrates vidékén, az iráni fensíkon és Kisázsia északi részén a »szkitha« művészet felléptét, melyet ma többen szeretnek már őseitől lehetőleg függetlenül értelmezni.

A szkitha gyüjtőnév alatt szereplő vagy rejtőző különböző népek ma óriási kedveltségre tettek szert művészetük révén. Hogy röviden fejezzem ki magam: a »szkithák« ma divatban vannak. Sokan szeretik a »szkitha« műtárgyakat, mint régiségeket. Mások rokonságot — szellemi rokonságot — látnak köztük és a legújabb ékítményes művészet alkotásai közt. Legtöbben természetesen egyszerűen mások hatása alatt méltatják őket figyelemre.

A mai korszellem határozottan kedvez az úgynevezett szkitha népek művészetének. Ma sem haladunk a naturalizmus útján, éppúgy, mint ahogy a keleteurópai és belsőázsiai népek sem haladtak azon. Ők is önkényesen bántak, ékítményes érzésüknek megfelelően a formákkal, azaz teljesen a ruháikat,

lószerszámaikat, sátraikat és szekereiket díszítő tárgyak vagy fegyvereik alakjához idomították őket.

Az alkalmazkodásnak ez a tagadhatatlanul nagy művészete az, mely az ókori keleteurópai és belsőázsiai népek művészetét, hogy úgy mondjuk, »szkithává« teszi. Olyasvalaminek kell tekintenünk ezt a »szkithaságot«, mint a természetben a mimikrit, mint a tiszta fajok elváltozását a mostoha környezet hatása alatt.

Mert ne felejtsük el. A maguk alá húzott lábakkal nyugvó szarvasoknak van nagyszerű előzményük Irán művészetében az általánosan ismert állatalakos perzsa oszlopfőkben. A botra húzható csörgők csúcsán kényelmetlenül álló szkitha őzek és szarvasok, meg szibériai argalik ősei ott láthatók a tábort ábrázoló nimrud-kalachi asszir domborművön, a British Museumban, a sátrat tartó oszlopok tetején. Igy állítottam én ezt már jó ideje, egy feledésbe ment dolgozatomban(Archaeologiai Értesítő,Új folyam,XXXV. kötet,1915, 65—79. l.) és így állítom ma is, annak ellenére, hogy az újabb szkitha-elméletek az ilyesmit tekintetbe se veszik.

Rosztovcev tanítványa, Gregor Borovka, a »Scythian Art« szerzője (»Kai Khosru Series on Oriental Art« ; szerkesztője Arthur Waley) voltaképen északinak tartja az úgynevezett szkitha művészetet, melynek alapját az állatokat ábrázoló északoroszországi (olonyeci), urali, szibériai, sőt skandináviai csont- és faragványokban látja. Véleményem szerint ez a magyarázat már csak azért is helytelen, mert az északeurópai és északázsiai példányokhoz hasonló csont- és egyéb faragványok a világ legkülönbözőbb részein készültek az őskorban. Viszont, ha az úgynevezett szkitha művészetben akár az egész alakok, akár a részletformák elrendezését, feldolgozását nézzük, rátalálunk mindenütt a régi mezopotámiai és iráni stilusténvezőkre.

Szembeszökő ez a mezopotámiai—iráni származás a ragadozó állatok ábrázolásánál. A sumirok művészetében már megtalálható a szarvast marcangoló oroszlán, aminek a késő utóda lett az Achemenida-kor perzsa művészetében (Kr. e. 550—331) a bikát marcangoló oroszlán Xerxes perzepoliszi palotáján. A vadászó ragadozók ábrázolása azonban korántsem szűnik meg itt az iráni művészetben. Még ma is él, mert ma is készülnek vadászatokat árbázoló perzsaszőnyegek, gyönge utánzatai azoknak a csodálatraméltó alkotásoknak, melyek a XVI. századból maradtak ránk, de fényes bizonyítékai annak, hogy Irán művészete mennyire döntő hatású tényezője lett Belsőázsia művészetének.

Elhatott ugyanis, éppen az úgynevezett szkitha területen át, egészen Kináig. A szó szoros értelmében ragyogó példái ennek a hatásnak azok az aranytárgyak, melyeket a szibériai kurgánokból, azaz sírhalmokból nagy tömegben ástak ki a régi orosz telepesek és amelyekből egy kis részt nagy Péter cár parancsszava mentett meg az utókor számára. (Ma az Eremitage gyüjteményében láthatók.) Ezek az állatkompoziciók, melyek közt kengyel nélkül, tehát iráni és nem turáni módon lovagló vadászok alakjai is láthatók, minden nyilvánvaló iráni származásuk mellett is, jókora eltérést mutatnak a nyugatázsiai stilustól. A küzdő állatok ugyanis gyakran fordulnak elő itt kiforgatott vagy egybecsavarodó kígyózó testtel. Az ilyenfajta kompoziciók Iránnak vagy Mezopotámiának területén idegenek maradtak.

Annál otthonosabbak voltak azonban mindig Kínában, hol a legrégibb történelmi hagyomány szerint elrendelte már a nagyemlékű Shun császár, hogy a főtisztviselők ruhájára hímezzék rá, egyéb jelképes díszítő formák közt, a mindig kígyózó testtel ábrázolt sárkányt is.

Az orvosok mestersége elég komoly és úgy tapasztaljuk mégis, hogy az orvostudományban is vannak divatok. Hogyne volnának hát a művészettudományban, mikor tudomásunk szerint még a legvadabb elméletektől se pusztult el eddig soha senki sem, még azok sem, akik csinálták őket. Ezen a téren nyugodtan lehet hát hódolni a mindenkori divatoknak.

Ilyen divat ma azt állítani, hogy Kína művészetének legnagyobb fénykoraiban képtelen volt arra, hogy egyéniségét nyugati irányban érvényesítse. Gyakran szoktam foglalkozni azzal, hogy e tétel ellenkezőjét bizonyítsam. Álláspontom támogatására most, helyszűke miatt, csak egyre hivatkozhatom. Az északi Mongoliában, Urga környékén, a Noin Ula hegységben kutató Kozlov-féle szovjetorosz expedíció 1923-ban gazdagon felszerelt kurgánokat bontott fel, melyekből előkerültek, mint egy és ugyanazon berendezésnek egyidőben egymás mellé helyezett tárgyai: a hellenizált Irán művészetét képviselő hellenisztikus hímzések, valóságos kínai lakktárgyak és selyemszövetek és az úgynevezett szkitha művészet szibériai ágát jellemző állatviaskodásokat ábrázoló hímzések, azaz varrottasok. Egy kínai lakkcsészén az időszámításunk előtti második évnek megfelelő dátum olvasható. Az egész lelettömeg ennélfogva a kínai Han-korszaknak (Kr. e. 206—Kr. u. 220) megfelelő idő emléke. A kormegállapítás egyébiránt semmi, de semmi meglepetéssel sem szolgált, mert a Han-korszak művészetét régóta ismerjük és az úgynevezett szkitho-szibériai állatstílusról is tudta minden elfogulatlan ember régen, hogy az időszámításunk kezdete körüli évszázadokban élő művészet volt.

Látjuk hát most világosan a Kozlov-féle leletekből, hogy a tulajdonképpeni Kína területétől messze északra nagyon tekintélyes volt a kínai művészet behozatala. Ugyanezt állapították meg már régen elfogulatlan kutatók (F. R. Martin, L'age du bronze au Musée de Minoussinsk) az Altaj vidékéről is. Látjuk azt is, hogy az úgynevezett szkitho-szibériai emlékek stílusában van egy sajátosság, az egybefonódó állati formák ábrázolása, amely egyáltalában nem jellemzi az iráni művészetet, de annál inkább emlékeztet a legrégibb kínai írásjegyekre, amennyiben ezek közt gyakori az oldalnézetből és rálátással látott alakok váltakozó jelölése. A Rosztovcev-Borovka-irányzat mégis azt igyekszik bizonyítani, hogy valami mindeddig kellő módon fel nem ismert »szkitha«-művészet uralkodott a görög, az iráni, a mezopotámiai és a kínai fölött a Krisztus előtti hatodik évszázadtól a Krisztus utáni hatodik évszázadig az összes szkithának nevezett iráni és turáni népeknél, Magyarországtól kezdve Kínáig.

Nem tehetek róla, most is azt hiszem, hogy az említett nagy művelődési területek szava volt ott akkor is a döntő, akárcsak ma is. A keleteurópai és belsőázsiai pásztorkodó népek művészi hivatottsága átvett formák alkalmazásában, azaz átalakításában nyilvánult meg.

A »szkithákra« és művészetükre nézve különben a legjobb forrás ma is Ellis H. Minns cambridgei professzor »Scythians and Greeks« című, 1913-ban megjelent műve. A tápiószentmártoni és zöldhalompusztai emlékekről Fettich Nándor írt tanulmányokat. Az előbbiről az Archaeologiai Értesítőben (Új folyam XLI. 1927, 138—145 l.), az utóbbiról az »Archaeologia Hungarica« sorozatban »La trouvaille scythe de Zöldhalompuszta« cím alatt. Azokat a nézeteket, melyeknek itt röviden adtam kifejezést, a megfelelő emlékekkel illusztrálva az Ostasiatische Zeitschrift 1929. évfolyamában (4. szám) közöltem »Some Irano-Hellenistic and Sino-Hunnic Art Forms« című, korábbi munkáimra hivatkozó tanulmányomban.

Szkitsák Klénovyti István
(1820-1880)

„Halányat" O. v. 66x92 J.l.j.
Szkitsák Pesten (Sérült)
Kiáltási ár: 8000 ft

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976.május

Szklabinya (Podzámok) Turócz m

vársom Könyöki 1886.

1) alapsaje 15 mm = 10 m

2) nyugati oldal

3) délnyugati és északkeleti oldal.

4.) 1610. kandalló 1:10 Révay és forgách czimer rel.

részletek: Révay czimer dinstlábak. borda profil.
Szakinek 1875.

a) Szklabinya vár Itörzsve

b) " mátyás király kápolnaja

c) " Tál rész

d. " giskra János czimere.

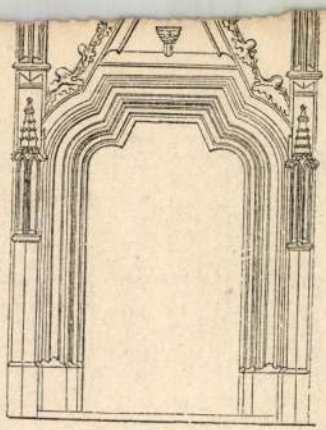

14.

Szklabinya régi és
új vár

Ernyey József: A
turóci várhelyek és
Szklabinya. Az Orsz.
Magyar Régészeti Társulat
Évkönyve. I. 1920–22.
Bp. 1923
104–127. l.
képek

Szklabinya vára

(Turóc m)

Képei repr:

Deák Farkas:

Forgách Zsuzsanna.
1582–1632.
M. Tört. Elektr.
Bp. 1885.
9. l. és 38. l.

Sok adat a
várról

alopecurus pratensis

réti ecsetpázsit

Szklabinya vár

Túróc vár

l.

Hadtört. Közl

1904. 594. l.

L Sz. Sopronban

4640. Brandl Gusztáv:
L Budapesten 19

Fehérruhás nő. .

(L. Stefánia bárónő
(Térden alólig, kis
szembenézve ábrázolja
a melynek ujjait ékköves
Szemöldöke és haja sötéts
kezével támaszkodik, test
A háttér kékesszürke
»Brandl Guszt.905.«.

Vászon, mér.116:9
téke 1500 K.-- Brandl Gus
25-én (72-910).-- Állagba
(1271-914).

6.

Szklabinya vára
(Turóc vm.)

l.

Hadtört. Közl

1914. 212. l

lemondott elnöki méltóságáról. A sajtóban nagy megdöbbenést keltett Herczeg Ferenc elhatározása és lépését sulyos kritikával illették. Az illusztris iró népszerüségének, személye sulyának és országos tekintélyének bizonyára nem sokat ártott, hogy hátat forditott annak a kisded társaságnak, amely éveken át nagyon tisztes és nagyon előkelő közéleti szerepet biztositott néki, — de a sajtó e különös magatartása után még évekig bizonyos hüvös rezerváltsággal kisérte nyilvános müködését és bizony, ahol tehette és ahol módja volt rá, mellőzte nevének publikálását.

Amint emlitettük, ez nem igen ártott Herczeg Ferencnek, aki akkor már régen magas piedesztálon állt, de Herczeg Ferenc lemondása nem árthatott egy jottányit sem a sajtószabadság elvének és a lapok terjesztési szabadságának sem, mert a Khuen-Héderváry-kormány hamarosan nullifikálta azt a közigazgatási rendelkezést, amely A Napot meg akarta fosztani a levegőtől és igy létének egyetlen lehetőségétől.

De hát az élet nem áll meg! Herczeg Ferenc távozása nem

Szklenár András,
MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337 748, 340-726
dekorációs, amatőr festő-grafikus
1982 OKT 14
IZZÓ

1021

Kiállítás után — Szklenár Andrással

Festmények, grafikák — szabad időben

Az Izzó 14-es épületén ott a felirat: *Porfesték*. A ház egyik szobájában azonban nemvárt kép fogad. Festői rendetlenség, papírok és rajzeszközök, elkészült képek és most készülő feliratok kuszának tűnő, de bizonyára mégis szisztematikus összevisszasága. Ez *Szklenár András* munkahelye — a dekoráció. A falnak döntve képek, grafikák állnak, egy kiállítás képei. Szeptember 20-tól láthattuk munkáit az ifjúsági klubban. Azokat a munkáit, amelyeket szabad idejében készített, hiszen akkor is rajzol, tervez, alkot, csak másként.

Napközben meghívót, plakátot, színpadi dekorációt tervez. Hat éve dolgozik az Izzóban. S kevesen tudják, hogy az ő rajzasztalán készülnek a május elsejei felvonulás kocsidíszletének tervei is. *Változatosnak tartja munkáját, csak olykor azt sajnálja — ami egyébként természetes —, hogy a fantázia szárnyalását földhöz kötik az anyagi keretek és az előzetes elképzelések korlátai.* Számomra úgy tetszik, igényes önmagával szemben. Nem a régi sablonokat akarja variálni kis változtatással, szeretne mindig újat hozni, más szemmel nézni ugyanarra.

Aztán munka után maradéktalanul szabadjára engedheti gondolatait az otthoni rajzasztalnál, képei, grafikái világában, a levegő, a fény, a madarak, a lovak és az emberek között. Az elkészült munkák otthon függnek a falon, egy gondolkodásmód alakulását rögzítve azt is mutatják, hogyan alakult, formálódott az őket készítő ember. Egy kezének ujjain meg tudná számolni, hogy hány képétől vált meg eddig. A legtöbbet nem is szívesen adná, hiányoznának neki az egyszeri hangulat rajzvonalai. S ha mégis odaadna belőle, csupán azért, mert ahogy másnak, neki is pénz kell, ha vásárolni indul. S amíg mások a délután egy részét is pénzkeressésel töltik, ő inkább a vásznat, az ecsetet választja. Nem üzletember, amatőr művész. Nem házal a képekkel, s csak akkor gondol arra, hogy adjon is belőle, ha kérik tőle. Inkább rajzol, szerkeszt, tervez, mint ügyeket intéz. Csak mintegy mellesleg tudom meg, hogy a kiállításra, amely felett KISZ-szervezete, a személyzeti és szociális igazgatóság fiataljai vállaltak védnökséget, hogyan hozta el képeit. Szólhatott volna, kérhetett volna egy kocsit, segítséget. Ehelyett minden nap a hóna alá vett egyet, s úgy villamosozott be az Izzóba.

Amikor arról kérdezem, hogy hol kezdte az ismerkedést a rajzzal, járt-e gyerekkorában szakkörökbe, váratlanul arra kér, hogy kapcsoljam ki a magnetofont, ne rögzítsem szavait. Azután megtudom, hogy intézetekben nevelkedett, s hogy azért nem szeret erről beszélni, mert manapság sokan túl hangosan hivatkoznak erre. Tény, hogy nem a rajzszakkörök formálták első rajzait. S az is tény, hogy a termekben, ahol elteltek a tanítás utáni téli délutánok, mindig akadt ceruza és papír. Időnként ma is kijár Fótra egykori tanárához, akivel közösen festenek, s megbeszélik, megvitatják egymás képeit.

Már beszélgetésünk első perceiben őszintén elmondja, hogy nem tud megmaradni egyetlen dolog mellett. A képek életének, de még szabad idejének is csak egy töredékét jelentik. Jelentkezett a Testnevelési Főiskolára, tízpróbázott, s világosan látja, ha az ember sokfélébe fog bele egyszerre, akkor fenyeget a veszély, hogy egyiket sem tudja igazán kiteljesíteni, semmiben sem lesz igazán tökéletes. *Látja és tudatosan vállalja ezt.* Természetes, hogy játszik a gondolattal, mi lenne ha egyszer munkái alapján elfogadnák, elismernék mint művészt. Mégis úgy érzem az ilyen elismerés hiánya kisebb gondot jelent számára, mint az, ha nem készíthetne képeket. Mert vonalakkal, árnyalatokkal, színekkel kifejezni azt, amit szavakkal talán nem is tudna igazán — ez mindennapjainak szerves része.

A rövidre sikerült kiállításon, amelyet tavasszal megismételnek majd az ifjúsági klubban, tanára azt írta a vendégkönyvbe: „Most már a választott úton haladsz. Irigyellek."

Hogy mi ez a választott út? Pontosan nem tudom. A mindig többirányú érdeklődés szórtságát vállaló *Szklenár Andrásból* igazi festő lesz-e? *Meglehet.* Nem érdemes találgatásokba bocsátkozni. *Biztosan azt sem tekinti sorstragédiának, ha a választott úton haladva nem lesz több „csak" önmagát kiteljesítő, értelmes életet élő ember.*

K. P.

Szklenár András: Balett

gozat sem válik rögtön technológiai előírássá. Összekötő láncolatra van szükség. Valójában nem két fogaskerék van — az egyik a kutató, a másik az üzem —, amelyek közvetlenül összeilleszthetők, hanem fogaskerekek sorozata. Ezeknek kellene megfelelően összekapcsolódniuk. Mostanában sokat hallani az innovációról, ami lényegében ugyanezeket a problémákat boncolgatja. *Én azt hiszem, hogy amit ebben egy kutató alkatú ember tenni tud, az az, hogy úgy ismertesse, ha tetszik, tálalja, a kutatás eredményeit, hogy a következő partner át tudja és át is akarja azokat venni.* Ezt próbáltam meg ezzel a könyvvel.

— *Hogyan készült az első kötet és milyen lesz a folytatás?*

— Ahhoz, hogy az ember egy ilyen munkára vállalkozzon, nagyon sok időt kell eltölteni a szakmában. Ez azzal a hátránnyal jár, hogy bizonyos dolgok túl megszokottá válnak, nem is gondolná az ember, hogy más számára érdekes lehet, másrészt viszont több olyan mozzanat van, amiben még nem látunk tisztán. Nehéz egységesen összefogni egy ilyen nagy anyagot, és bevallom, nem is mertem volna hozzákezdeni, ha ezeknek a fiatal kollégáknak — elsősorban *Kovács Andrásnak* — az érdeklődése nem segít. Magnóra mondtam a tapasztalataimat, és ez nagyon jó módszernek bizonyult. Menet közben kiderült, hogy amiről azt hittem, hogy talán nem is érdekes, a fiatal kollégáknak az volt. Egy-egy kérdésük, megjegyzésük sokat lendített a munkán.

— Az első kötetben az az ismeretanyag van, amivel első nekifutásra igyekeztünk az egész területet felölelni. A továbbiakban olyan részletező munkákat szeretnék összegyűjteni, amelyeknél a vizsgálatokban vagy magam is részt vettem, vagy olyan megjelent és egyes esetekben meg nem jelent publikációkat, amelyekkel kapcsolatban saját tapasztalatokat is szereztem. Ezt az egész tevékenységet a keresztrejtvény-

A kiállítást megnyitó Erwin Skeib, az NDK Centrum igaz-

legmagasabb
ber 7-én ün
sának 33. év

Tíz kivált dolgozó, két KISZ-titkár

Mechwart András nevét viselik

A hajdúböszörményi alkatrészgyár tmk-műhelyének géplakatosai öt évvel ezelőtt elhatározták: *brigádot alakítanak.* Az elhatározást tett követte, *Mechwart András* nevét vették föl.

A főmechanika géplakatosszakterületén tevékenykedő *Varga Andrást* választották meg brigádvezetőnek.

Tizennégy tagú a kis közösség, valamennyien fizikai munkát végző dolgozók. Törekvésük, hogy gyorsan, pontosan dolgozzanak.

Már akkor, az alakuláskor bevették brigádvállalásukba, hogy üzemzavar esetén a leggyorsabb munkatempót diktálják. Így az állásidő is csökken, s vele a termeléskiesés.

A nyári leállás alatti nagykarbantartáskor is iparkodtak, hibamentes munkát végeztek.

Azonban nemcsak saját ázsiójuk táján sepernek, kapcsolatot létesítettek más brigáddal is, együttműködve eredményesebben tudják feladataikat teljesíteni.

A brigád tagjai közül négyen dolgoznak teljesítményben: *Papp Lajos, Dóka András, Balogh Gábor és Takács Sándor.* Teljesítményük 110 százalék, még ennél is fontosabb azonban, hogy munkájuk selejtmentes.

Gondot fordít a kollektíva munkaterületén az energiatakarékosságra. Ahol veszteséges helyet észlelnek — jelentik, sőt meg is szüntetik, ha lehet. Üresjáratban gépet nem üzemeltetnek.

A tanulásban, továbbképzésben is az elsők között kívánnak lenni. *Balogh Gábor és Tóth Sándor az MHSZ-en belül gépjárművezetői tanfolyamon vizsgázott sikerrel, így jogosítványuk „hivatásos". Nagy Antal tizenkét hetes SZMT-továbbképzésen vett részt.* Páran vették a fáradságot és bejártak Debrecenbe öthónapos lánghegesztői tanfolyamra.

Politikai vitakörre éppúgy aktívan eljárók a brigádtagok, mint a közös megmozdulásokra. A nyáron például családostól kerekedtek fel és a gyári busszal az északi hegyvidék kies tájait látogatták meg.

Tokaj, Sárospatak, Sátoraljaújhely nevezetességeivel ismerkedtek. Az emlékezetes együttlétre „fedezetet" a brigádpénz nyújtott.

De helyben is össze-összejárnak, közös mozi-, színházlátogatás is szerepel a brigádnaplóban. A közelmúltban a Kabos-estre látogattak el jó páran.

És mint a jó közösséghez illik, együtt vannak akkor is, ha segítségre van szükség. Társadalmi munkaóra teljesítésből fejenként tizennégy órát vállaltak a „mechwartosok". Ezt még pontosan sohasem sikerült teljesíteni, mindig több lett...

Olyan esztendő is volt, hogy a duplája jött ki. Az idén a kétszáztizennyolc óránál tartanak, ez forintban is kifejezve, több mint százezret jelent.

Hol is „találnak" maguknak társadalmi munkát? A városi úttörőházat elkészítettek egy darab négyes és egy hármas hajóhintát — a gyermeknapon került „birtokba vételre".

A Weszprémi Gáspár utcai tanácsi óvodának a Bocskai brigáddal közösen, nyolcszemélyes körforgót építettek. A város VI-os számú általános iskolájának ablakaira védőrácsokat szereltek föl.

A II-es számú általános iskola ötödik osztályának rajával pedig együttműködési szerződést kötöttek. Az izzós lakatosok javítják a zárakat, szekrényeket, székeket, a tanulók „cserébe" egy-egy ünnepen műsorral köszönik meg

Négyen a brigádból a hármas hajóhintánál
Fotó: Iván Alfréd

Szklenár András

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyáfi Mariann

NÉPSZABADSÁG
1984 OKT 2 7

1021

SZKLENÁR ANDRÁS RAJZA

fejre kerül a maskar
farsangol nagyja, ap

zizeg a nád, szól a b
csörgedeznek a cser

s a fakó szemű ég al
az élőkért szól a har

már mindenük megvan — lakás, kocsi, nyaraló (s ez a réteg ma 1 milliós nagyságúra becsült) —, és akkor nekilátnak műalkotásokat gyűjteni.

— *Miféléket?*

— Ezek veszik a századvégi-szá-

Szklabinya vára

kéje vepr.

Bártfai Szabó László

A Hunt Paznan
nemzetségbeli Forgách
család története.
Esztergom, 1910.
495. l.
és tárgymutató

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Szkabínya vára

(Skalabiňa)

Turóc vm

képpel és
alaprajzzal

Janota III

18 — 26 l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Szklabina vára

Dörre Tivadar rajta

Repr -

Om V. 341. l.

GYULA

Vár

Z. G: Gróf Wenckheim Gyula kastélya Gyulán.
VV 1812, 517-518.

vegőben elkezdett szétesni. Szakértők szerint ez arra utal, hogy a gép fedélzetén történt robbanás. Az egyik fekete dobozt már megtalálták, a helyszínen lapunk zártakor is keresték a roncsokat és a holttesteket.

ızmány Péterről

zik *Käfer Istvánnak*, a piliscsabai Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanárának előadása Pázmány és a protestánsok viszonyáról.

A pozsonyi rendezvényen – egyebek között – *Kovács Sándor István* egyetemi tanár tart előadást Pázmány és a szlovák irodalom címmel. Csütörtök délután a konferencia résztvevői megkoszorúzzák a pozsonyi koronázótemplomban Pázmány Péter sírját.

ıpész taxisok

ırkáért fuvaroztak

– A két taxis bevallotta, fejenBAN. Kedden a déli órákban Tihany Alsóvári út 1. szám alatti ideiglenes lakásán brutális módon megölték F. István 55 éves budapesti lakost. Az elkövetők jelentős összegű készpénzt vittek el magukkal. A Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság kéri, hogy aki március 18-án a déli órákban a helyszín környékén járt, vagy bármilyen információval rendelkezik az üggyel kapcsolatban, jelentkezzen. A nyomravezető 500 ezer jutalomban részesül.

● LOMTALANÍTÁS. A Fővárosi Közterület-fenntartó Rt. március 25. és 29. között szabadítja meg a lomoktól a VIII. kerület lakóit.

● TÉVÉKALÓZOK VELENCÉBEN. A kétszáz évvel ezelőtt megszűnt Velencei Köztársaság közleményét hallhatták hétfőn este az olasz televízió legnézettebb tévéhíradójában a velenceiek. A híradó második percében elhallgatott az eredeti hang, és helyét egy akcentussal beszélő férfihang vette át. A tévékalóz arra szólította fel a velenceieket, hogy állítsák helyre a dózsék ezeréves köztársaságát. A nyomozás eddig csak azt tudta megállapítani, hogy a hangot sugárzó kalózadó valahol a város törhelyi Végállomás klubban holnap kezdődik a Hobo Blues Band és a Ferenczi György vezette Herfli Davidson közös turnéja. A húsz vidéki várost is érintő blues-rock koncertsorozat június 14-én Budapesten, a Budai Parkszínpadon ér véget. A rendezvényekre az érintett helyőrségekből ingyen juthatnak be a kimaradáson lévő kiskatonák.

● KIÁLLÍTÁS. Megnyílt Szklenár András festőművész kiállítása a Nemzeti Szállodában Budapesten. A megnyitón a Capo di Tutti i Capi kamarakórus énekelt Zongor Attila vezényletével, és bemutatkoztak a Baross Alapítvány diákjai, akik a Milliomos akarok lenni elnevezésű programban vesznek részt.

● POSTARABLÓ BILINCSBEN. Fegyvernek látszó tárgygyal rabolta ki tegnap a déli órákban egy fiatal férfi Szombathelyen a Szent Imre herceg úton lévő postahivatalt. A fiatalember körülbelül százezer forintnyi készpénz átadására kényszerítette a postáskisasszonyt. A rabló gépkocsival menekült el a helyszínről, ám a posta egyik alkalmazottja leolvasta a jármű rendszámát. Így a rendőrségnek néhány óra alatt sikerült elfognia a tettest.

Ven mellékelve 1992 március 19
SZKLENÁR András festőm.

az együttes következő mérkőzésén, április másodikán Chile ellen a Romário, Ronaldo csatárkettős lép pályára.

hátralevő szerződött.

ANTWERPEN: Belgium és Hollandia labdarúgó-vezetői megegyez-

január 16-i sorsolását.

BÁZEL: Az 1999-es női kézilabda-világbajnokságot Norvégia rendezi meg – adta hírül a sportág nemzetközi szövetsége. A vb első körében néhány találkozónak Dánia és Svédország is otthont adhat.

LONDON: Damon Hillt, a Forma–1-es autós gyorsasági világbajnokság tavalyi győztesét a Buckingham-palotában a Brit Birodalmi Érdemrenddel tüntette ki II. Erzsébet királynő.

KEY BISCAYNE: A 2,7 millió dolláros nemzetközi férfi tenisztorna selejtezőjében Sávolt Attila 6:3, 6:2-es vereséget szenvedett a francia Jerome Golmard-tól, így kiesett.

SAN SEBASTIAN: A spanyol labdarúgó-bajnokságban vezető Real Madrid 2-1-re nyerte a 29. forduló zárómérkőzését a Real Sociedad otthonában. Az élcsoport állása: 1. Real Madrid 68 pont, 2. Barcelona 59, 3. Real Betis 59.

CHARLOTTE: Tizenhárom év alatt tizenkétezer kosarat érő átadással segítette társait John Stockton, és ezzel ebben a tekintetben a Utah Jazz játékosa az NBA legjobbja. A profiliga legújabb eredményei: Cleveland Cavaliers–Detroit Pistons 85:82, Atlanta Hawks–Orlando Magic 112:107, Charlotte Hornets–Utah Jazz 93:114, Boston Celtics–Milwaukee Bucks 126:117, San Antonio Spurs–Washington Bullets 85:109, Denver Nuggets–Los Angeles Lakers 94:113.

BÉCS: Pénzügyi csalás miatt öt év

Szklenár András festő
Új Pesti-i Hírlap.
1997. IV. 25

Szklenár András megfesti Buda várát

Fóton át az európai hírnévig

Basel repülőtéren állította ki festményeit tavaly Szklenár András. Amíg azonban eljutott a svájci városig, hosszú utat tett meg a magyar művész. Élete mozgalmas. Tevékenysége sokoldalú. Szklenár Andrást diákkorában vonzotta a sport, jelentkezett a Testnevelési Főiskolára. Alkatát tekintve, lehetett volna középtávfutó vagy ökölvívó. Minden fiatalember életében van ilyen fordulópont.

Mi lett volna, ha...? Ezen tűnődni lehet. *Szklenár András* névjegyén ez olvasható: festőművész. Az előzmények változatosan alakultak. Szerencséjére korán összetalálkozott *Sebestyén J. András* fóti rajztanárrral.

– Sokat köszönhetnek manapság is a lelkiismeretes pedagógusnak a gyerekek – mondja Szklenár András. – Tanítványai indiai rajzkiállításon díjakat nyernek. Hálás lehetek neki én is. Biztatott, hogy rajzoljak, fessek. Elemezte, bírálta a munkáimat.

Szklenár András gyakran kereste fel *Sebestyén J. András*t. Mester és tanítvány. Az ilyen kapcsolatnak már számtalan remekmű köszönhető. Szklenár addig, amíg mestere Sebestyén J. András Fóton pedagógusként tevékenykedett, gyakran felkereste. A fiatal művész kapott tanácsokat és kritikát másoktól is. Így *M. Szabó Istvántól,* aki ugyancsak fóti volt. Ő megismertette a művészettörténet tanulságos fejezeteivel és nagy egyéniségeinek kompozícióteremtő készségével, a freskófestőktől a miniatűrök megalkotóiig. A fóti órák-napok döntően befolyásolták a tehetséges fiatalember világképének kialakulását. Ami annyi más magyar festőnek az egykori nagybányai festőiskola volt, az volt Szklenárnak, némi túlzással a fóti tartózkodások sorozata.

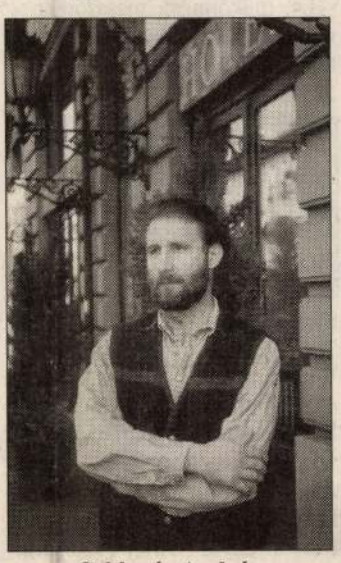

Szklenár András

Életének következő állomása az Egyesült Izzó, vagy ha úgy tetszik, a Tungsram. Ha Párizs a fények városa, akkor ez a világhírű üzem a fények gyára.

– Olyan volt a tevékenységem, mint amikor a Milánói Scala tenoristája skálázik – emlékezik vissza a festőművész. – Meghívót, plakátot, színpadképet terveztem. Nagy gyakorlatot szereztem és akár egy felirattal is érzékeltettem, én ilyennek látom a világot. Túloznék, ha azt mondanám, hogy egyéni látásmódom eredményét mindig örömmel fogadták a főnökeim. A betűk, a dekorációk emberekhez szólnak, ez volt az ars poeticám.

Díjak érzékeltetik pályáját: 1975-ben az Alkotó Ifjúság pályázaton I. díjat, 1976-ban, a fóti őszi versenyen ugyancsak I. díjat, míg 1982-ben a Tungsram-Fesztiválon II. díjat nyer. Témái változatosak. Fest nógrádi tájat, erre Pásztó, a szülőföldje ihleti. Önarcképet. Hamar elkészül ez is. Egyre nagyobb a Szklenár-képek gyűjtőinek-kedvelőinek a holdudvara.

Termékeny művész Szklenár András. Alkotóerejének senki és semmi sem parancsolhat „stop"-ot. Legfeljebb annyi időre, amíg az autósor megáll az útkereszteződés piros lámpájánál.

– Belső kényszer, hogy fessék – így vélekedik. – Nem lehet abbahagyni. Leteszem az ecsetet, azután szinte észre sem veszem és már újra a kezemben van. Rengeteg a téma, az ötlet. Változik az ember és változik az is, amit a festő meg akar jeleníteni a vásznon. A környezet is más, mint amilyen korábban volt. Kevesebb a növény, a fa, a virág, elfogyhat a Duna, a Szigetköz vagy a Tisza vize. Több körülöttünk a beton. A szerelem, a női szépség sem olyan, mint valaha volt, például Leonardo da Vinci korában. Itt van például „A várakozás, múlt, jelen, jövő" című képem. Gyereket váró nő. A feje fölött ott az atomfelhő.

– Milyen téma megfestésére készül?

– Áll Buda és él magyar még – így válaszol a költővel a festőművész. – Az ellenségek hada akarta elpusztítani Budát, de mindig újjáépült, tehát létezik. Háromszor ötméteres festményt szeretnék készíteni a Várról. Ez azonban akár kétesztendei munkát is kíván, az előtanulmányokkal együtt.

Szklenár András bátor, nem ijed meg a nagy magyar elődök hírnevének fényétől, az immár klasszikus *Munkácsy Mihály, Lotz Károly* és *Feszty Árpád* nyomába óhajt lépni.

Molnár Károly

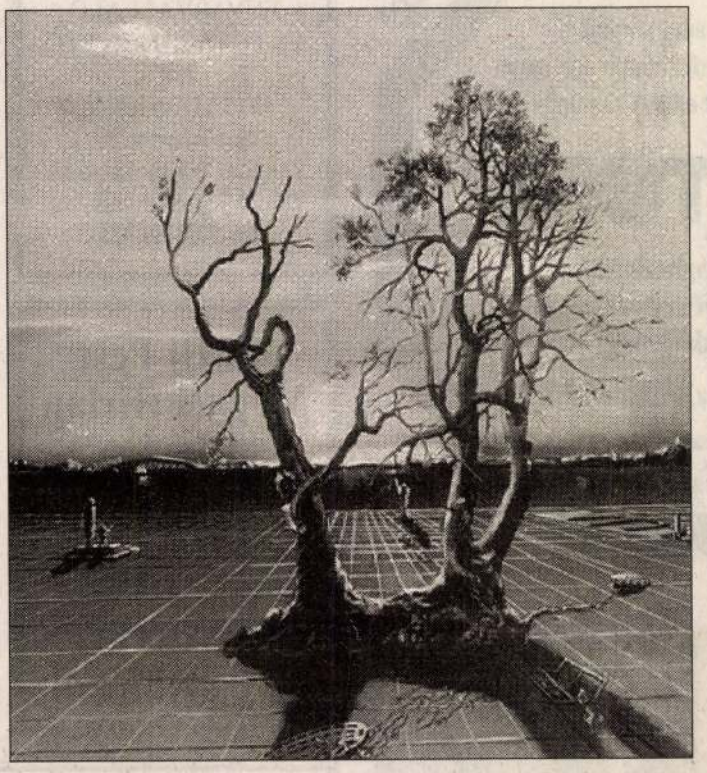

A beton (olajfestmény)

APRÓHIRDETÉS

Eladó 2 db. felújított, zárt szekrényű BARKAS gk. (9–11 évesek). Friss műszaki vizsgával. Érdeklődni a: 251-73-63-as telefon számon.

Tojótyúkjaimat április 28-tól 300 Ft/db áron értékesítem. Rezneki János, Göd-Újtelep, Fóti út 6. Tel.: 06-27/332-012. A tyúkok vágását 50 Ft/db áron vállalom. Göd-Újtelep, Zrínyi u. 30. Tel.: 06-27/332-014.

Eladó kézi tejszeparátor üzemképes állapotban, illetve kézi szövésű kenderponyva (3,5x4,5). Tel.: 06-27-330-279.

Oxigén, diszu és CO-szénsav palack eladó. 06-29-427-231 este.*MAHIR 67597/21K*

Budapesti elegáns szépségszalonunkba keresünk gyakorlott fodrászt, műkörmöst, masszőrt, pedikűröst, kozmetikust, jó kereseti lehetőséggel. Telefon: 06-30-225-574.

Autóügynökségünk bizományos értékesítésre átvesz személy- és tehergépkocsikat. Reális ár esetén készpénzes felvásárlás. Tel.: 06-30-345-198 és 06-27-348-054.

Skodát vásárolnék: 06/30/491-764.*MAHIR 87571/15K*

Wartburgot vásárolnék: 06/30-418-910.*MAHIR 87578/15K*

Balatonalmádiban 165 négyszögöl telek, berendezett faházzal eladó. Tel.: 06-1-316-9007.

Hirdetésfelvétel Monoron az Új Pest Megyei Hírlap számára: Aqua Könyvesbolt, Monor, Deák Ferenc u. 2. Telefon: 06 (30) 464-220 és 29/415-043.

„Pest megye kézikönyve" adatgyűjtésének irányítására diplomás régió szerkesztőkoordinátorokat keresünk Budaörs, Aszód, Nagykáta, Szob, Ráckeve városokból vagy környékéről. Jövedelem: kb. 150 000–300 000 Ft között (fix + jutalékos rendszerben). Jelentkezés: CEBA Kiadó Budapest, Benczúr u. 45. Tel.: 342-1775–78/51, 52-es mellék, vagy 06-30/576-553

A Dunakeszi Áruházban, Gáspár Rezsőnél (kulcsmásoló) adhatják fel hirdetéseiket az Új Pest Megyei Hírlap számára olvasóink. Telefon: 27/341-108 és 27/342-097.

HIRDETÉSFELVÉTEL Nagykőrösön, az Új Pest Megyei Hírlap számára Miklay Jenőnél, Dugonics u. 10. Telefon: 53/350-588.

KÖZÜLETI ÉS LAKOSSÁGI FUVAROZÁS
(KÜL- BELFÖLDI)
1-24 T-IG
KONTÉNERES ÉS BILLENŐS AUTÓKKAL
(sitt-, föld- és építőanyag-szállítás és beszerzés)
KONTÉNER HÁZAK, VALAMINT HOSSZÚ ÉS SPECIÁLIS ANYAGOK SZÁLLÍTÁSA, ÉPÍTŐANYAG-BESZERZÉS, KÖLTÖZTETÉS RAKODÁSSAL.
NEHÉZGÉPSZÁLLITÁS KCR ÉS DARUZÁSI MUNKÁK
FÖLDMUNKÁK, ALAPOK, ÁRKOK, GÉPI MUNKÁI, KERTÉPÍTÉS.
Minden megrendelhető minden nap 05.00–22.00 óráig.
ROTÁCIÓ NEMZETKÖZI FUVARVÁLLALÓ ÉS FUVARSZERVEZŐ Kft.
2132 Göd-felső, Szőlőkert u. 5.
Telefon: 06-30-421-563, 06-27/332-981 (fax is), 06-27/332-724.

Az Új Pest Megyei Hírlap számára
budaörsi olvasóink hirdetéseiket az alábbi címen adhatják fel, délután 5 órától:
Bánhidi József, Lévai u. 31. X/100. Tel.: 06-23-421-044.

MAKSA HÍRADÓ
Virág Tihamér főkertész kertészeti tanácsai
Hívja Maksa Zoltán vonalát!

06/90 312 458
Studio 10* 1399 Pf.701 csak 88 Ft+Áfa/p.

Újdonság! Újdonság!
Kukorica termelők!
Vetés után vagy akár kelés után kukoricában az egy- és kétszikű gyomok ellen a megoldás:
TAZASTOMP®
STOP a gyomoknak! Keresse a növényvédőszer kereskedőknél!
Ha nem találja, reklamálja!
CYANAMID Hungary Kft.
1133 Budapest, Váci út 110.
Tel.: (06-1) 267-1689

Asztrológiai útjelző szolgálat

A visegrádi gyógyító vonala

Szklabinye vára

Vas. Ujs 1910. 610. l.

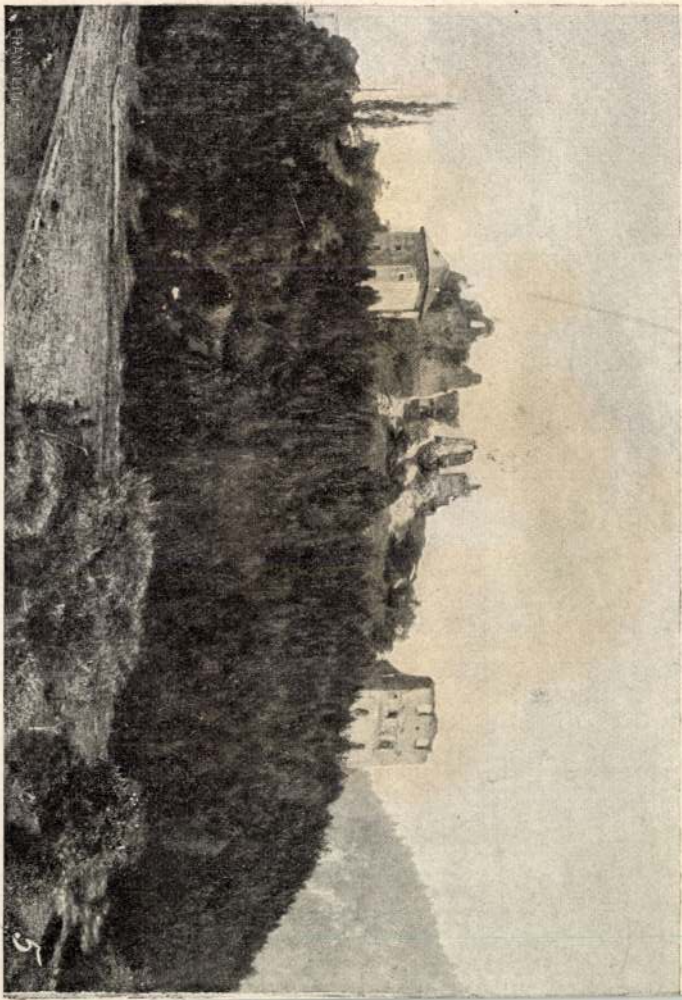

Szklabonyai vár

Szklabonyai várrom.

Képes Krónika 1929. 28. sz.

unt mozicsillag.

nymellékletel együtt 60 fillér

Szklabinya Túrócmi

Szklabinya vára

Varjú: magyar várak

Szklabinyai vár

Képpel

Vas. Lyc. 1886. 87. I.

A cikket lásd

Bitsei vár

alatt.

Szkláné Lain Ilona

Buffes a hajón,
tempera

Művészeti Hotek Komárom

1941.

Szkladányi József

"Fonnyadt bimbó" cimmel Vadas József számol be a Mücsarnokban rendezett "Studió 76" c. kiállitásról. Megemlit néhány nevet, akiknek hatása érződik a fiatalok munkáján: Domanovszky Endre, Kokas Ignác, Sváby Lajos.
Véssey Gábor: "Mesterek és tanitványok" c. kompozicióját mintegy mottóul ajánlja a kiállitás tartalmának megvilágitására. Babos Évát, Gábor Istvánt, Hidvégi Valériát és Kollár Györgyöt a mesterek követői közé sorolja. Ezután a más utat keresők következnek: Dienes Gábor, El kazovszkij, Záborszky Gábor. Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18. 51. sz. 12. lap.

Szkladányi József

A más utat keresők között szerepel két szobrász is: Nádler Tibor és Bohus Zoltán.
Kecskés H. Tibor, Ef Zámbó István, Szabó M. László, Szkladányi József, Holdas György és Kecskés H. Péter müvei a„legérdekesebb"jelzőt kapták a kritikától, de ellensulyozásul kijelenti azt is, hogy az ifju müvésznemzedék meg sem közeliti, legfeljebb„csak közeledik" az előző nemzedékhez: Kondor Béla, Deim Pál, Keserü Ilona, Berki Viola, Melocco Miklós a példaképek, akik ugyan szintén választott példaképek után indultak.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18.
XX. évf. 51. sz. 12. lap.

Szkladányi József

Lakner László neve, mint a montázs technika meghonositója -Kecskés H. Péter két festményével- került szóba. Ef Zámbó István munkájáról Kondor Béla jut eszébe és Vajda Lajos, "akitől Kondor tanult". Farkas Ádám és Váró Márton müvészeket a kritika már nem sorolja a példaképek követői közé. Ok nem tanitványok, hanem önálló müvészek, mint a grafikusok közül: Almásy Aladár, Banga Ferenc, Szemethy Imre. Kiemeli Nagy Gábor szép Kondor parafrázisait.

A "Fonnyadt bimbók" c. Vadas-kritikát lásd: Farkas Ádám nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18. XX. évf. 51. sz. 12. lap.

Szkladányi Károly

fénylépész

1866-ban jelent meg az első ismertetés az „Úrhoporsóról", amiben akkori áll apotiát Szkladányi Károly „fénylépszete" örökített meg.

Mucsi András: Nézzük meg együtt.

Müvészet, 1974.szeptember - 26. oldal

Szklenár András

A Fáti Gyermekváros rajzoktatásának új erőssége Sebestyén József András, — kiállítást szervezett több Fáton élő művészjelölt alkotásaiból, pld. Szklenár András, Csukás Ilona is a kiállítók között van.

Losonci Miklós: A szépség a beszélgetőlárs.

Magyar Ifjúság, 1976. szept. 24.

DANIEL SZKLENKA, textilfestőmester

1820-ban hat Liptó-megyei helység/Liptószentmiklós, Rózsahegy, Német-Lipcse, Tarnóc, Szelnice, és Hibbe/ közös festőcéhet alakítottak szentmiklósi központtal, 19 mester részvételével.-Ezek egyike:

2.- Daniel Szklenka, Liptószentmiklós.

124.old. 4a.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARHAROMA: A Kantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

JOSEPHUS SZKLENKA, textilfestőmester

1820-ban hat Liptó-megyei helység/Liptószentmiklós, Rózsahegy, Német-Lipcse, Farnóc, Szelnice és Hibbe/közös festőcéhet alakított Liptószentmiklósi központtal, 19 mester részvételével.- Ezek egyike:
3.- Josephus Szklenka, Liptószentmiklós
124.old. 42.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARHABOMA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

EURO

40 év között... szabadidővel rendelkező ... 156-1799, szerda 11–18 óra, csütörtök 9–11 óra között. (B025193)

SZÁMÍTÓGÉP-KEZELŐI tanfolyam! Irodai munkához szükséges ismeretek. 8600 Ft. 343-8025. (B025678)

AUSZTRIAI autókulcsgyártó vállalkozás keres bedolgozókat háromrészes kulcstartó összerakásához. A vállalkozás befektetést nem számít fel, az anyagot az egész ország területén díjmentesen kipostázzuk. Havi kereset nettó 45 000 Ft. A nyilvántartási díjat előre kell befizetni, 1300 Ft-ot postai csekken. Cím: Sebők András vállalkozó 9144 Kóny, Kossuth u. 51. (T25496)

ÉVES, esetleg nyári nevelőnő Németországban. 06-30/270-456 (T25526)

NYUGDÍJAS rajztanárnő keres heti egy alkalomra keramikust. 384-2037 (T25532)

KERESETKIEGÉSZÍTÉS 4 főnek: 30 000 Ft. 214-2632, jelentkezés csak ma 12-ig. (T25535)

SZÁMÍTÓGÉP- és hálózatszerelő tanfolyam, pályázható állásokkal. 06-20/670-737, 403-8268 (T25605)

SZOLGÁLTATÁS

TEMETÉSFELVÉTEL, női alkalmi és gyászruhák árusítása a Budapesti Temetkezési Intézet Rt. Kegyeleti Stúdióiban, Budapest I., Batthyány u. 13. (tel.: 201-1019), IX., Üllői út 95. (tel.: 215-0087). (T25326)

MŰBÚTORASZTALOS vállalja antik, styl bútorok javítását, fényezését, restaurálását. Tel.: 06 (30) 442-206. (B023202)

KÁDFELÚJÍTÁS! Tel.: 243-8174 (T24178)

REDŐNY-, reluxakészítés, gyorsjavítás. 06-20/654-910 (T24414)

Ha kíváncsi a jövőjére vagy problémái megoldásában keresne megfelelő palmológust, aki sorsát tudja elemezni, egy olyan adottságú ember, aki lát a jövőbe (múltba). Telefonszámok: 425-2148, 420-0700, 06-30/667-895. (T24787)

PARKETTÁSMUNKÁK! Tel.: 330-1043 (T25053)

DUGULÁSELHÁRÍTÁS. Tel.: 407-0307. (T25311)

FESTÉS, mázolás, tapétázás, parkettcsiszolás, nyílászárók szigetelése garanciával. 303-0304, 06-30-505-095 (T25410)

BUDAI 68 nm-es lakás kiadó. 175-4879 (C676760)

ZSÁMBÉK-TÖKÖN parasztházhoz hozzáépített, összkomfortos, kétszintes házrész, kandallóval, szaunával, uszodával, központi fűtéssel, nagy kerttel hosszabb távra is kiadó. Érdeklődni: 212-8709. (T25453)

LAKÁS

XIII. kerületben igényesen megépített, teremgarázsos társasházban másfél szobás lakás garázzsal, tárolóval eladó. Irányár: 6 800 000 Ft. Érd.: 350-6676. (T25428)

BUDÁN turistalakás külföldinek – telefonos, garázsos – kiadó. 202-2957. (T25539)

VÁLLALKOZÁS

KÖNYVVIZSGÁLAT: 200-6924. (C254549)

SZOMBATHELY központjában kiadó vagy eladó rendelőnek vagy irodának alkalmas 65 nm-es, 1 + 2 fél szobás, telefonos, bútorozatlan, I. emeleti lakás, havi 36 000 Ft. Telefon: 06-94/330-637. (C676802)

INGATLAN

ERDŐ, szántóföld adásvétel! 06-30/423-324. (B025252)

„BUDAVÁR" INGATLANKÖZVETÍTŐ, ÉRTÉKBECSLŐ, MAGÁNIRODA! KETTŐSZÁZEGYHETVENHÉT-TIZENKILENC, ZWILLINGER. (T25363)

SÁRISÁPON eladó vagy pesti lakásra cserélhető 600 n.-öles, panorámás telken 3 szintes, 120 nm-es ház ólakkal, garázzsal 2 350 000 forintért. 312-8458 (T25366)

ALCSÚTDOBOZON 780 n.-öles telek gyümölcsfákkal, pincével és 32 nm-es ERDÉRT-faházzal eladó. Érdeklődni: 06-27/347-078. (T25371)

KÁPOSZTÁSMEGYERI lakótelepen, 67 nm-es, telefonos öröklakás eladó. 06-26/395-701 (T25378)

70 nm-es, teraszos, II. emeleti (lift van), egy szoba + 2 fél társasházi öröklakás a VI. kerület, Ó utcában 6 millió Ft készpénzért eladó (cirkofűtés, autóbeálló az udvarban). Telefon: 06-30/774-078. (T25399)

KIS-DUNÁHOZ közeli, 28 nm, padlásteres nyaraló eladó vagy lakáscsere. 277-5649 (C676759)

...ENDRE-PISMÁNYBAN 3 szintes, 4 szoba + garázsos, berendezett, téliesíthető nyaraló Szüret utcában 10,5 millióért eladó. Telefon: 06-26-312-374 napközben, 06-26-318-201 este. (T25577)

6 LAKÁSOS zuglói kertes, társasházi, 19 nm-es minigarzon azonnal beköltözhető, gázfűtéses, kis rezsijű, eladó. Érdeklődni munkanapokon 17–19 óra között: 221-4241. (C676761)

KERESEK Városligetnél (Zuglóban) 2,5–3 szobás, 76 nm körüli, egyedi fűtésű, világos, csendes, emeleti öröklakást. Telefon: 343-0381. (C676804)

BELVÁROSBAN eladó 133 nm-es, 3 szoba, hallos, felújított, csendes öröklakás, áron alul 9,6 millió forintért. Telefon: 312-2093. (C676787)

NAGYKOVÁCSI Zsíroshegyen 202 n.-öles üdülőtelek alpesi faházzal, termő gyümölcsfákkal eladó. Villany, víz a házban. Irányár: 3,8 mlló Ft. Telefon: 117-1827. (C676789)

ELCSERÉLNÉM 400 n.-öles telkem, 42 nm-es házzal, budapestire. Önkormányzatira is. Konkoly Józsefné, 3043 Egyházasdengeleg, Rákóczi út 24. (C676791)

ZUGLÓBAN 4 emeletes házban, nem panel szövetkezeti minigarzon eladó. 29 nm-es, egyedi fűtésű. Irányár: 2,8 millió. Érdeklődni: 291-9610. (C676751)

BUDAPEST, VI. kerület, Szondy utcai, Városligethez közeli részén, 104 nm-es, 3 szoba + cselédszobás, utcai, I. emeleti, erkélyes, felújítandó öröklakás 4,3 M Ft-ért eladó. 06-30-481-999. (C676797)

DUNAHARASZTIBAN 80 nm-es, 2 szobás, étkezőkonyhás, komfortos, jó állapotú ház, telefonnal, 70 n.-öles telken 5,3 M Ft-ért eladó. 06-30-481-999. (C676798)

JÁRMŰ

AUTÓJÁT KARAMBOLOSAN, TOTÁLKÁROSAN MEGVENNÉM LEGMAGASABB ÁRON. 06-30/517-938 (T25008)

TÖRÖTT AUTÓT VESZEK LEGMAGASABB ÁRON 1984-estől. 06-30-319-897. (69301/1K)

GYÁRILAG páncélozott golyóálló, 9 személyes Volkswagen busz eladó. Érdeklődni: 06-20-459-418. (73163/3K)

MTZ-80-as panorámafülkés 4 éves, jó állapotban eladó. 06-25-259-446 18–20 óráig. (T25537)

GONDOZÁS

VÁLLALJUK betegek otthoni ápolását. Telefon: 06-30-348-264, 06-30-707-674. (B025429)

OKTATÁS

AUTÓS-, MOTOROSISKOLÁNKBAN tanfolyamok délután 138-4065, 10–16-ig. (B023639)

NYELVTANFOLYAMOK külföldön! BigBen 118-5732. (C846420)

PASARÉTI Gimnázium az 1998/99-es tanévre négy, hat és nyolc évfolyamos tagozataira felvételt hirdet. Érdeklődni: 326-9016, 326-8620. (B024536)

WORD, Excel, számítógép-kezelői tanfolyam! Hét végén is! Külön gépek biztosítva. 8600 Ft. 343-8025. (B025675)

MŰVÉSZTELEP CSOPAKON június 28-tól július 11-ig, azoknak a fiataloknak, akik rajzolni, festeni, mintázni, fotózni, videózni szeretnének a Balaton partján vezető művészek irányításával (szállás, teljes ellátás biztosítva). Jelentkezni lehet 311-5169-es telefonon. (T25596)

ÜDÜLÉS

ÜDÜLJÖN Velencén. 06-22/356-704, 06-20/205-229. (72661/7K)

BALATONNÁL diákszálló, diákáron várja kedves vendégeit májustól. Maximum 45 fő. Tel./fax: 06-84-340-688. (CH-374/98)

BÜKFÜRDŐN egyszobás apartman május 13–26-ig 14 000 Ft-ért átadó. Telefon: 06-99/331-881, 19 órától. (B025609)

KÜLFÖLDI turistáknak belbudai villában apartman kiadó. Olcsó, kényelmes. 201-3252. (B025623)

BÜKFÜRDŐN az üdülőszövetkezetben, egyszobás apartman május 27-től június 9-ig átadó. Telefon: 319-2464. (C676890)

UTAZÁS

SZERETNÉ Ön Magyarországot megismerni? Vasúton fél áron utazni, sok pénzt megtakarítani. **Magyar Turizmus Kártya**, Hotel-Info Utazási Iroda. Telefon: 267-0896. (T24840)

... jelentette az MTI. Az áldozat körülbelül három éve élt családjával Magyarországon, lakása a Thomán utcai házban volt. Üzleti tevékenysége a FÁK országaira terjedt ki.

lup válasz... felméréseivel.) Az ad... bítást a Westel 900 SMS rendszere segíti.

Lapunk választási különkiadását rögtön a szavazóhelyiségek lezárását követően, azaz ... a ... lyékről. A ... kiadványunkban a választási eredmények mellett érdekes háttérinformációkkal szolgálunk nemcsak a mostani, hanem a korábbi voksolásokról is.

MOZAIK

ÚJABB LINEÁRIS gyorsítót adtak át kedden a kecskeméti onkoradiológiai központban. A második készülék belépésével biztonságosabbá válik a betegek sugárkezelése. Ugyanakkor a várakozási idő jelentősen lecsökken.

BETÖRŐK jártak egy sörözőben hétfőn Szarvason. Két játékgépből 70 ezer forintot emeltek ki, dohányárut, italt és édességet pakoltak össze, majd mindezt egy páncélszekrénnyel, s a benne lévő 70 ezer forinttal együtt magukkal vitték.

NEMZETI CSOPORT tagjai ellen elkövetett erőszakért ítéltek el első fokon tíz skinhead fiatalt tegnap délelőtt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon – jelenti a Roma Sajtóközpont. A román állampolgárokat bántalmazó társaság elsőrendű vádlottját, Sz. Tibort hat év, a másodrendűt, B. Miklóst két és fél év, a harmadrendűt, F. Józsefet pedig négy év, fegyházban letöltendő szabadságvesztésre ítélték. Az ítélet nem jogerős.

SÚLYOS közlekedési balesetet okozott egy ittas teherautó-sofőr Venezuelában: kocsijával – amely ráadásul csempészáruként jelentős mennyiségű gázolajat szállított – a hétfőre virradó éjszaka belerohant egy buszba, s a gázolaj azonnal meggyulladt. A katasztrófában 29 ember életét vesztette, 28-an pedig megsebesültek.

PREISICH GÁBORT május 12-én, kedden 11 órakor a Fiumei úti nemzeti sírkertben helyezik örök nyugalomra – tudatta a Magyar Tudományos Akadémia, Budapest Főváros Önkormányzata és az elhunyt családja. Preisich Gábor Ybl- és Herder-díjas építész, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, Budapest díszpolgára, mintegy 20 szakkönyv szerzője, társszerzője, április 20-án, életének 89. évében hunyt el.

FELMÁSZOTT a Szabadság hídra egy férfi kedden délben. Két óra előtt néhány perccel a tűzoltók – hosszas rábeszélés után, emelőkosár segítségével – lehozták a pesti hídfő tartópilléréről. A középkorú hajléktalan feltehetőleg öngyilkossági szándékkal mászott fel a hídra, megfigyelésre az Erzsébet kórházba szállították. A forgalom két óra körül állt helyre.

A DUNÁBA esett kedden délelőtt a Margit hídról, a szigeti bejáró környékén egy férfi, akit a tűzoltók és a vízi rendőrök kimentettek a folyóból, majd a mentők bordatöréssel kórházba szállítottak - jelentette az MTI. A 44 éves férfi elmondta, hogy a híd korlátján ült, amikor megszédült, és a Parlament felőli oldalon beleesett a vízbe. A tűzoltók kötélen leereszkedve emelték ki a vízből, majd rendőrségi motorcsónakba tették. A sebesültet a pesti hídfőhöz szállították, ahol átadták a mentőknek.

A MOZIMŰSORTÓL eltérően a Balkáni szabályok című film helyes címe: Balkáni törvények. A Cirko-Gejzírben a Törökfürdőt 9–10-én öt órakor is vetítik.

KETTŐS KÖNYVPREMIER lesz az írószövetség klubjában május 7-én, csütörtökön 17 órakor. Tóth-Máté Miklós Romrázók és Anyám könyve című művét – Szalay Károly megnyitója után – Dizseri Eszter és Pósa Zoltán mutatja be. Közreműködik Kovács Titusz színművész. (Cím: Bp. VI., Bajza utca 18.)

SZKLENÁR ANDRÁS festőművész és Szabó Tibor üvegtárgy-iparművész kiállítását Balázs Ferenc, az Ungarn Panorama főszerkesztője nyitotta meg Pilismaróton, a polgármesteri hivatalban (Rákóczi u. 15.). A tárlat május 14-ig látható.

AZ ÖZÖNVÍZSZERŰ hétfői esővel nem bírt az egyébként sekély vízű kaposvári Zselic-patak, így olyannyira megáradt, hogy a polgári védelem és a tűzoltóság alakulatait kellett mozgósítani.

GERINCSÉRÜLÉST szenvedett egy Taszáron szolgáló amerikai katona, aki vasárnap fejest ugrott a sekély Balatonba. A harmincéves Wayne L. Pompey közlegényt helikopterrel szállították a székesfehérvári kórházba, majd onnan Németországba viszik.

MN 1998. május 6.

Pesten

hímző-utcza 1. szám.

+ (*Kisfaludy-album.*) *Libay* Lajos jeles hazai festészünk, közelebb egy csinos albumot állított ki, mely a Balatonvidék festői pontjait ábrázolja. E mű különösen arra volt számva, hogy Kisfaludy szobrának leleplezési ünnepélyéről (junius 14.) maradandó emlékül vihessék haza mind azok, kik e vidék koszorus dalnoka iránt kegyelettel viseltetnek.

Libay Lajos

Vas. Ug. 1860

380 l

Pest, 1860. Nyomatott Landerer és Heckenastnál.

Vas. Ujs. 1860

tulajdonairól értekezvén, latinul azt „litteraturának," magyarul pedig „betükről való tudománynak" nevezi. Számtalan összehasonlításokat tesz a magyar, héber és görög szavak közt, melyekből a magyar nyelvnek, az emlitett nyelvekkeli rokonságára tesz következtetést, — kijelentvén egyuttal ***sajátságos meggyőződését*** : hogy a ki a héber és görög nyelvekben járatlan, az tökéletes magyar nyelvtant nem irhat. — Mondottuk előbb, hogy az ujszigeti — neonesiumi — typographia főkép Szylveszter János fáradozása folytán állittatott fel 1539. évben, meg kell itt egyuttal jegyeznünk, hogy ennek ***első zsengéje*** : Szylveszterünk grammatikája volt. Azonban mily tevékenységgel működött az ujszigeti nyomda mindjárt keletkezésének első éveiben, kitünik abból : miszerint 1541. évben Szylveszter Jánosnak ujtestamentomi magyar forditása is itt jött ki, nyomatván az — Abády Benedek tudós pap — és jeles könyvnyomtatónak felügyelete alatt. Mivel pedig Szylveszter János Mózses könyvei, és a próféták irataiból is közöl emlitett grammatikájában terjedelmes idézéseket, alapos okunk van gyanitani, hogy neki az ó-szövetségi sz. könyveket is magyarra forditasággal teljes időszakban keresendő : midőn századok hosszu során keresztül, pusztitó féregkint rágódott a kül- és belellenség édes hazánk kebelén. Ki ne tudná azt : miszerint a kor, melyről emlékezünk, nem egy hazai műemlék, nem egy becses régiségnek volt a jelen nemzedék kimondhatatlan kárára — megsemmisitője!? — Valóban, nem csupán mint ***hazai régiséget*** tekintve, — de különösen a ***magyar nyelvészet*** érdekében tenne jó szolgálatot az, ki könyvtáraink szüette foliánsai közt, Szylveszter első magyar grammatikáját felfödözvén, azt a jövő 1861. évi pesti régiség- és müki-állitáson bemutatná, s addig is a tudománykedvelő közönséggel részletesebben megismertetné.

Fehér Nándor.

Szklenó.

Szklenó kis tót falu Barsvármegyében, a Körmöczről Selmeczre vivő igen járt országutban. Neve annyit tesz : ***üveghuta.*** Hiressé tették meleg vasas fürdői, melyek az ország különböző részeiből gyüjtik ide a vendégeket.

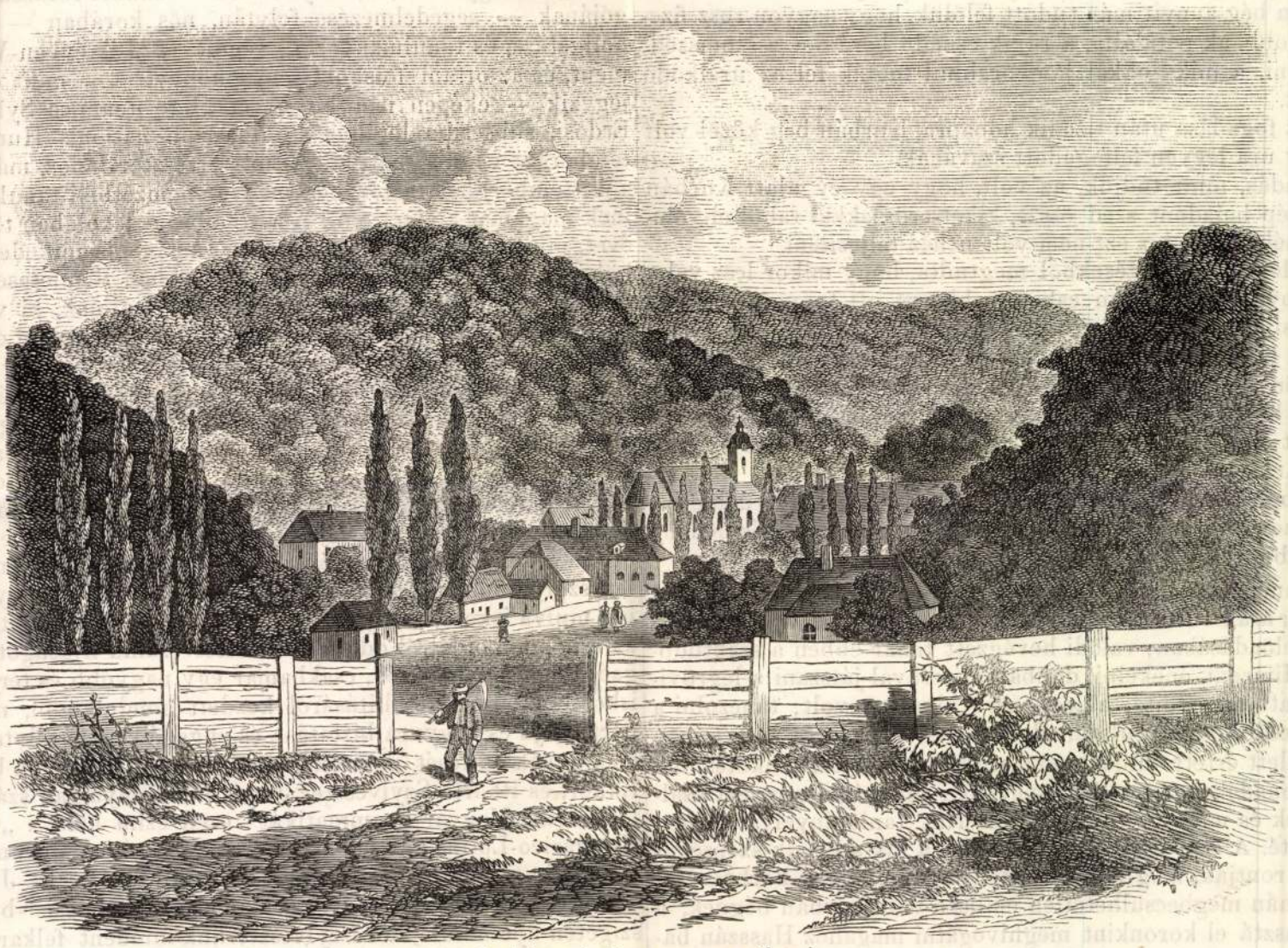

Szklenó (Barsmegyében).

nia kellett, mely forditás mindazonáltal nyilvánosságra nem jutott. Ezen idézések közöl — azoknak kedveért, kik a régiebb nyelvemlékekben gyönyörködni szoktak, — csak egyet hozunk föl : „Es liszen az utolsó napokban, az Isten monga, ki fogok ötteni az en lelkemből minden testre, es profetalni fognak az tü fjaitok, es a tü leanitok. Az tü ifjaitok latast fognak latni, es a tü uineitek almat fognak latni, es bizonaual a napokban ki fogok ötteni az en lelkemből az en szolgaimra, es az en szolgalo leanimra es profetalni fognak." Joel próféta II. r. 28. 29. v. stb.

Mindazokat pedig, miket mi ezen nevezetes, és régi magyar nyelvtan ismertetéseül e lapok tisztelt olvasóinak felhoztunk; kérjük, nem mint saját tapasztalásunk és meggyőződésünkből meritetteket, — hanem mint egyes iróknak e tárgyra vonatkozó szétszórt jegyzeteikből összeszedetteket — tekinteni; mert — fájdalom — ezen becses régiség hazánkban ugy elenyészett, hogy könyvtáraink — legalább az én tudtomra — aligha képesek többé ennek egyes példányait felmutathatni! Ennek, valamint számtalan más jeles könyveink elritkulásának is, — melyek közöl soknak még csak emlékezete sem marad fenn köztünk, — oka, azon viszontag-

Hazánk felső vidékei igen számos fürdöt mutathatnak föl, a melyek itt ott meglehetősen el vannak látva némi kényelmet nyujtó épületekkel — ezek közé tartozik *Szklenó* is.

Nem valami vad vidék ez, hanem szép zöld erdőkkel boritott hegylánczolatok összetóduló csoportozata s e zöld hegyek által képzett völgyben fekszik *Szklenó*, szilvások, gyümölcsösök között, s csak itt-ott pillant elő egy szerény, tiszta, fehér lak, s nyulik ég felé a karcsu nyárfa.

A ki e tájt igy pillantja meg, az annak regényességéről, szépségeiről azonnal meg lesz hatva s lépteit a falu felé siettetni fogja.

Van Szklenón vendégfogadó, csinos étteremmel, hol a vendégek kész szolgálatra találnak mindenkor. Van továbbá négy fürdőház, szintén kényelmesen fölszerelve, s ezek közöl az ugynevezett „*Urak fürdője*" a legszebb, melyet második rajzunk ábrázol. — Ez valóban gonddal, izléssel épült, s e nemben magában az országban is ritkitja párját. Van közelében egy kis park s a fürdő udvaráról is gyönyörü a kilátás a közel fekvő hegyekre. Mindamellett, hogy a kényelemről eléggé van itt gondoskodva, az ár nem valami tulcsigázott, erre a kincstár mint a fürdők tulajdonosa, ügyel-

Van azonban Déznavár mellett egy Boros nevü falu.

Kurbán béget jó eleve inték már bánkutai és jenöi uri-barátai, hogy ennek a falunak a mennyire lehet, hagyjon békét, mert azok igen vállalkozó emberek.

Valaha nemes emberek voltak — és kalvinisták — és magyarok.

Hires verekedök!

Hires kiabálók; szabadságaikat emlegetök, és pörpatvar-kedvelök. Ezeket jó lesz nem bolygatni.

Egy félszázad alatt ugyan rendszeresen kiforgatták a jámborokat, a miből ki lehetett forgatni, elvették a papjaikat; kénytelenek voltak gyermekeiket a szomszéd oláh faluba hordani megkereszteltetni, s hogy egy kis imádságot halljanak, oda kellett járniok; elolláhosodtak, elhagyták a magyar nyelvet, viseletet, az ujitott vallást; a nemesség természetesen kárba esett egészen; ki lettek vetköztetve régi tulajdonaikból; hanem egy megmaradt mégis náluk, a makacs kálvinista nyak, a kemény magyar ököl és a nemes veszekedni vágyás.

Ezeket pedig jó figyelembe venni okos elöljáróknak.

Kurbán bég annyit már tudott felölük, hogy nagyon rosz fizetök. Ezért jobbnak is találta, a rájuk esendö harácsot a szomszédfalvakra róni, a mik sokkal jámborabbul fogták fel az uralkodó viszonyokat.

Merész fogadása után tizedik hónapra Kurbán bég közel volt hozzá, hogy ura legyen felfogadott szavának.

A fogadás, mint tudjuk, az volt, hogy egy év alatt Kurbán bég száz szép hajadont szed össze, kiket erőszakkal rabol el völegényeik kezéből. No, biz ezt nem volt nehéz teljesiteni.

Az elöleges kihirdetésekből megtudta, hogy mikor lesz valamelyik környékbeli faluban esketö; akkorra ott toppant egy pár száz szarácsival; elég volt az oda; s mikor a násznépség jött a templomból kifelé, azt a lyánt, melyiknek koszoru volt a fején, felkapták a lóra; a kinek valami szava volt ellene, annak adtak egy párt a fejére buzogánynyal; azzal csendesen mentek haza; senkisem üldözte öket; tán csak egy pár oláh átok, a mit pedig nem értenek a török dsinek.

Az elfogott arát pedig bezárták a vár alatti kerek épületbe, melynek a neve maig is palota. Ott egy eunuch háremör és nehány szerecsen rabnö vigyázott reájuk s szolgált körülöttük.

Az eunuch igen becses darab jószága volt Kurbán bégnek. Kétszáz ökör árán vette Edrenei vásáron. Nagy tudós volt asszonyi tudnivalók elöadásában; valódi bevégzett tanár ebben a szaktudományban. Himzeni, énekelni, dobbal, cziterával játszani a legrövidebb idö alatt megtanitá, akinek arra hivatása volt, tánczolni a bayadérek csábitó mozdulataival alaposan betanitott két hónap alatt s a mellett értett mindenhez; arczkendözés, turbánkötés, hajak czifra fonadéka, fogak fehérsége, bör lágysága, mindezt csalhatlan szerek és müértö utmutatás szerint tanitványaival szépen megismertetté. A szófogadatlanokat, vagy a kik szemeik szépségét pityergéssel rontják, meg is fenyitette, ha kellett még korbácscsal is; ilyenformán megbecsülhetetlen embere volt Kurbán bégnek, a ki nem mulasztá el koronkint meghivogatni magához Hasszán basát, hogy bemutassa, mennyit haladtak elö tanitványai; s hányan vannak? már van hetven, aztán nyolczvan, majd kilenczven.

A mint az év végéhez közelitett, együtt volt szépen a fogadott száz szép hajadon a palotában. Senki sem követelt belölük vissza egyet is; s nem is vehette volna el töle.

Hanem egy nagy ur mégis volt, a ki elvehette, azt kifelejté Kurbán bég a számitásból; ö hatalmassága, a halál!

Mikor mind a száz együtt volt már, akkor jö nagy ijedten az eunuch a palotából, jelenteni Kurbán bégnek, hogy egy a szép odaliszkák közöl megszünt tulajdona lenni; meghalt.

— Utczu! Kilenczvenkilencz! kiálta fel ijedségtöl dühösen Kurbán bég.

(Vége következik.)

A legelsö magyar nyelvtan,

és irója — Szylveszter János.

Korunkban, midön a magyar nemzet öntudatra ébredni, és nemzeti sajátságainak pártolása, ugy szintén jeleseinek kegyeletes megemlékezése által régi dicsöségét, és hagyományos multját megörökiteni siet, — most, midön édes anyai nyelvünk, — óriási lépésekkel törve naponkint elöbbre a czivilizatió ösvényén — ezredéves pongyolájából az európai nyelvek müveltségi fokára eljutott, ugyhiszem kedves szolgálatot teszünk a Vas. Ujság tisztelt olvasóinak: ha velük egyikét azon jeles egyéniségeknek ismertetjük meg, kik nyelvünk fejlesztésében az elsö lépéseket megtevén, e részben — a szó legszorosabb értelmében — *uttörök* és *kezdök* voltak; mi által nemcsak mint *nyelvmüvelök* szereztek a nemzet elött érdemeket maguknak, hanem *nemzeti fönmaradásunk jelentékeny tényezöivé* is lettek. Ilyennek van szerencsénk bemutatni Szylveszter, — máskép Erdösy Jánost — nagy reformátort, jeles tanárt, és kitünö nyelvészt — a tizenhatodik század elsö feléből. Ki midön a reformatió terjesztése körül egy Dévay, Sztáray, és Kálmánczy vallásos lángbuzgalmának épen nem engedett, leginkább az által érdemelt ki magának felejthetlen nevet a magyar nemzetnél, mivel — tudtunkra — ö szerkesztette és irta — háromszázhuszonegy évvel ezelött a *legelsö* *) *magyar nyelvtant.*

Szylveszter János született Szinérváralján, Szatmármegyében, a tizenhatodik század elején. — Hallván Luther, és Melanchton tanainak nagy hirét, Perényi János — akkori földesura, és pártfogójának — segedelmezése folytán, nös korában — az uj tanok hallgatása, és tanulmányozása végett 1534-ik évben Wittenbergbe ment, és az ottani föiskola jegyzökönyvébe — mint életirói megjegyzik — eképen irta be nevét „Ego Joannes Sylvester aliter Erdösi, subscribo legibus studiosorum nationis Hungaricae Vittembergae commorantium.“ (Én Szylveszter János, máskép Erdösi, a Wittembergben tartózkodó magyar nemzetbeli tanulók törvényeinek magamat alája irom.) A wittembergi iskolában töltvén el pár évet, miután Luther tanaival alaposan megismerkedett, mint jeles bölcsész, — s a héber és görög nyelvekben tökéletesen jártas férfiu tért vissza hazájába. Azonban itt — Válinak, ki viszontagsággal teljes életét leirja, elöadása szerint — az irigység és roszakarat ezer nemével találkozott, a miért is huzamosb ideig egy helyen sem levén megmaradása, valóságos lapda volt a szeszélyes sorsnak kezében; mignem Magyarország akkori nádorának, gróf Nádasdy Tamásnak Ujsziget (mostani Szigetvár) nevü városában, melyet ö görögül „Neonesium“-nak nevezett el, bátorságos menedékhelyet talált. Letelepedvén Ujszigeten, a protestáns valláshoz szitó gróf Nádasdy család kegyét teljesen megnyerte, melynek engedelmével ott a serdülö ifjuság számára iskolát állitott, és abban fáradhatatlan szorgalommal tanitgatta az alsóbb elemi tudományokat. Rövid idö mulva iskolája az egész környéken legjobb hirü lett, ugy, hogy az a minden oldalról oda tóduló feles számu ifjuságot többé befogadni képes nem levén, csakhamar egy nagyobb és terjedelmesebb iskola-épületnek fölállitásáról kezdett gondolkodni, mit hatalmas pártfogója és kegyura biztatása és engedélyezése folytán megkezdvén, annak épitését nemsokára maga saját költségén be is fejezte. Ekkor, és itt irta Szylveszter János tanitványainak számára az emlékezetes „Magyar grammatikát“ ezen czim alatt: „Grammatica Hungarico-Latina, in usum puerorum scripta, Joanne Sylvestro Pannonio autore. — — Neonesi Anno 1539. Die 14. Junii.“

Tehát a legelsö magyar grammatika „Neonesis“-ban az az Ujszigeten nyomatott, hol Szylveszterünk mindent felkaroló ügyekezete, s a tudománypártoló gróf Nádasdy család áldozatkészsége folytán — melynek ö udvari lelkésze is volt — a nevezett évben, könyvnyomtató-intézet is keletkezett. Ajánlotta pedig ezen munkáját Szylveszterünk: tulajdon édes fiának, az akkoron iskolába járó Tivadarnak, mint ez a hozzá intézett, és a könyv elején olvasható szép latin versezetből kitünik Alakja e nagy ritkaságu könyvecskének: nyolczadrét, — terjedelme: hat iv, papirosa: tiszta, erös és jó, — ezenfelül sem a levelek, sem pedig azoknak lapjai számokkal jelölve nincsenek. Ennyiből áll mindaz, mit annak külsejéről mondhatunk.

Beltartalmát illetöleg, czélunk nem levén annak birálatába bocsátkozni, elhallgatjuk a szerző alkotta helyes, avagy helytelen nyelvszabályok részletes elösorolását, csak azt jegyezzük meg röviden: hogy Szylveszter János, könyvében a nyelvtan természeti

*) Decius Barovius ugyan — mint ezt Bod Péter is 1766 évi „Magyar Athénásában“ megjegyzi, — azt állitja: hogy Jánus Pannonius, máskép családi néven — Czezinge János, — Mátyáskori pécsi püspök, és nagy költö — irta volna 1465. táján a legelsö magyar grammatikát. És csakugyan Czezinge életirói, midön az általa irt munkákat elösorolják, magyar grammatikájáról is említést tesznek — azon megjegyzéssel: hogy az — majdnem emlékezetével együtt, — végkép elenyészett! Ily kevés az, mit Czezinge grammatikájáról tudunk. Sokkal világosabbak levén adataink Szylveszter grammatikájáról, azt e nemben méltán „elsönek“ ismerhetjük. F. N.

*

tet. Az itteni élet szórakozást is szerez a betegeknek s ha a közel Selmecz bányász-akademistái néha ide jönek mulatni, akkor a vigság és jó kedv tanyájává alakul át e fürdő.

Szklenóról, a völgyben tekergő smaragd-zöld pázsittal környezett patak mentén gyönyörü ut visz tovább. Ez valóban oly szép, s kellemes, hogy alig lehet elhinni, miszerint emberi kéz s művészet ne járultak volna hozzá a szabad természet e remek alkotásához. Ily vidéken száz esztendöt élhetne minden ember, ha megbecsülné magát!

Hazánk felső része szép tájairól nevezetes. Jó részét bebarangoltam, de ily szendét és megragadót csak ritkán láttam. Innen két mérföldre van Selmecz. *Luppa Péter.*

fogadják. Mikor a hollók egymással szembe röpülnek, háboru lesz; a bagoly huhogása a házon halált, a szarka csörgése veszekedést, pörpatvart jelent. — A kakuk a pogánykorban isteni madárnak tartatott, mely közel viszonyban állt némely istenekkel; a ki e madarat tavaszszal először hallja szólni, csak olvassa meg, hányat kukkant, annyi évig fog még élni. Pókot, kivált aprót reggel látni, szerencsés jel, de este nem jót jövendöl. — Ha a méhraj valamely [illegible] száll, abban tüz fog támadni. — A ki két szalmaszálat ke[illegible] jár.

támadt. Németországban ogy ha az asztalnál tizen- ell halni. Ha a kés vagy várhatunk. Ki a sót vi- tvara lesz. Ha a gyertya l éhgyomorra háromszor

nek, különben az álmos- ó kelete. Ha valaki álmá- várhat, ellenben szeren- s czivódást, a féreg pénzt, ely fog kiesése rokonok mok a tele hold első éjje-

Szkladónyi Annamária, grafikus

'86. Szkladányi Annamária

Szkladányi Annamária rajza

Szkladányi Annamária: Rajz

16.

Élet és Irodalom, Bp. 1986. jan. 17 XXX/3

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szkladányi Annamária, grafikus

VALÓSÁG

1984 3

1021

Szkladányi Annamária rajza

és nem rángatna elő efféle minősítéseket, amelyeknek se
Mivel azonban ehhez nem volt türelme, Száraz György ha
csábos és forró (és kissé mérgező) gőzétől, és nagy, túlsá
a megtévesztésért és a legalja rágalomért.

Nem fogom azt mondani Száraz Györgynek, hogy
gyorsabban túlhaladni. Nem szokásom efféle minősítéseket
még csak a kezdet kezdetén tart abban a bizonyos érettsé
kényszerítve) önmagának tulajdonít, és ez az érettség ma
valójában (elvégre mindig előttünk az idő).

Ha nem így lenne, Száraz György nem írt volna düh
cikket, amelyet, ha ő az volna, aminek kiadja magát, m
azt jelenti, hogy igazam volt és van mindabban, amit itt elmondtam róla, és ennek, állítom teljes tisztelettel, egy cseppet sem örülnék.

Ion Lăncrănjan olyasmit sugall olvasóinak, hogy én — mondjuk, Dücső Csaba eszmetársaként — az ő „kinyírását" követelem. Az idézet torz. Valójában ezt írtam: „Lăncrănjan az én szememben *valami olyasmit képvisel, amin* jó lenne gyorsan túlhaladni." Ezt változatlanul fönntartom.

A „svájci kérdés". Amit önmagától idéz, annak alapján még igaza is lehetne: valóban nem egy magyar nacionalista politikus „benne lett volna" a „keleti Svájc-megoldásban" — és valóban csak 1918 után. Ámde van egy szépséghiba: az, hogy én nem ebbe a passzusba „kapaszkodtam bele", hanem egy másikba, amely viszont így hangzik: „Erdély nem volt és nem is lehet az, ami a múltban és ma is a kantonok Svájca, úgy, ahogyan azt egyesek egy időben vélték, ahogyan mások még ma is vélik, olyanok, akik örök frigyre léptek a nyugtalansággal és agresszivitással, függetlenül attól, hogy hol boldogulnak, Európában, Amerikában vagy Ausztráliában, vagyis e földrészeknek a szélein, ugyanis a bujtogatók csakis a széleken és félhomályban tudnak élni..."

Szklenszky Ferenc

építész

Tervezte

Erzsébet

23-25 sz. házat

4 emeletes

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

SZKOK IVÁN festő, szobrász

1997. dec. 28. Tolnai Népújság

Homorú-domború terek. Ars poeticám az érthető magyar beszéd – írja magáról a Simontornyai Vármúzeumban kiállító Szkok Iván. Ezt a beszédet a művész hagyományos és kevésbé hagyományos eljárások – például negatív plasztikák – által közvetíti a nézőnek. Simontornyai kiállításán portrészobrok, akvarellek mellett olyan plasztikák is láthatóak, amelyek a képsík mögé domborulva teremtenek térhatást. A tárlat december 31-ig várja a közönséget.

;i Világnapon

rencnek, a Szakcs és Vidéke Takarékszövetkezet idén nyugállományba vonuló igazgató elnök-ügyvezetőjének, *Kamarás Györgynének,* a Tolnai Népújság főszerkesztőjének, *Maráth Józsefnének,* a Hőgyész és Vidéke Takarékszövetkezet főkönyvelőjének, *Schuller Andrásnénak,* a Nagymányok és Vidéke Takarékszövetkezet pénztárosának, *Szász Miklósnak,* a „Völgységi" Takarékszövetkezet lengyeli kihelyezett pénztára vezetőjének, *Szeri Mihálynénak,* a Fadd és Vidéke Takarékszövetkezet kirendeltség vezetőjének, valamint *Szilvási Lászlónénak,* a Zomba és Vidéke Takarékszövetkezet Szekszárd I. kirendeltség vezetőjének.

A győri országos ünnepségen október 31-én, *Kolozsi Imréné* arany, *Gyimóthy Kálmánné* ezüst, *Buják Imréné* pedig bronz fokozatú kitüntést vehet át. ***– péteri –***

HÍREK

Vallás, egyház, baloldal

A Szegfű-klub következő rendezvényét október 30-án, csütörtökön este 18 órai kezdettel tartja Szekszárdon, a Kölcsey lakótelep 24 szám alatti helyiségében. A téma: Vallás, egyház, baloldal, az előadó pedig Donáth László, evangélikus lelkész, országgyűlési képviselő lesz.

Élménybeszámoló Afrikáról

Szekszárdon, a Gemenc Hotelben ma este 18 órakor tartja összejövetelét a Tolna Megyei Vadászklub. Az érdeklődők meghallgathatják Sándorfalvi Lászlónak, a Vadex Rt. Soponyai Erdészete fővadászának élménybeszámolóját Vadgazdálkodás és vadászat Kelet- és Dél-Nyugat-Afrikában címmel. Sipos György dermoplasztikus pedig a vadásztrófeák kikészítéséről tart előadást. Minden

A CENTRUM ÁRUHÁZ MEGLEPETÉS AJÁNLATA!

CENTRUM ÁRUHÁZ, SZOLNOK

Női selyemblúzok	2.980 - 3.980 Ft
Férfinadrág	3.980 Ft
Férfiing	1.980 - 2.980 Ft
Olasz farmernadrágok	4.980 - 5.980 Ft
Gyermek kertésznadrág	380 Ft
Kordbársony ingkabát	2.980 Ft
Férfipizsama (kék)	598 Ft
Női körömcipő	2.780 Ft
Gyermek száras sportcipő	1.780 Ft
Férfi félcipő	3.480 - 4.980 Ft
Philips robot mixer	6.990 Ft helyett 5.490 Ft
Solac kenyérpirító	7.690 Ft helyett 5.490 Ft
Philips turmixgép	9.990 Ft helyett 6.990 Ft

Egyes műszaki cikkek jelentős árengedménnyel.

Vásároljon most! Amíg a készlet tart!

marketing program bebizonyította, hogy éppen a lakosság az, gyámolítására hivatott. –hgy–

Szkok Iván festő- és szobrászművész munkáiból nyílt kiállítás tegnap Szolnokon, a Mol Rt. galériájában. Az érdeklődők december 10-ig nézhetik meg a tárlatot.

FOTÓ: MÉSZÁROS

Néplap 1997. nov. 22.

Pénztárak Garancia Alapja. Az alap a pénztártagok nyugdíjszolgáltatásainak biztosítására, a magánnyugdíjpénztárakról szóló törvény előírásai alapján jött létre. A jövőben folyamatosan figyelemmel kíséri majd a szervezet a pénztárak befektetési tevékenységét, elért hozamait, s ha válságjelenséget észlel, haladéktalanul kezdeményezi a Pénztárfelügyelet intézkedését. Az alap igazgatóságának négy tagját a pénzügyminiszter nevezte ki, kettőt a Pénztártanács, egyet pedig a pénztárszövetségek delegáltak.

amely szerint szerdán kilakoltatják a lakókat. A rendelkezés ellen vasárnap több emberjogi szervezet is tüntetni kíván.

Törvénysértő keblek. Hivatalból indított reklámfelügyeleti eljárás során az első fokon eljáró fővárosi fogyasztóvédelmi felügyelőség megállapította, hogy törvénysértő a Cosmopolitan című női magazin reklámja, amelyet az ország számos pontján tettek közzé. A kifogásolt reklám egy meztelen nőt ábrázol, akinek melleit két előrenyúló férfikéz tartja, s ez a gyermek- és fiatalkorúak fizikai, szellemi erkölcsi fejlődésére károsnak ítéltetett.

Fogyasztóvédelmi adatbank

A pénz felével a német testvérszervezet segített

Mindenki utálja, ha átverik az üzletben, ám csak kevesen vannak azok, akik ha kell, reklamálnak is. Az Or-

delkezésekhez, bírósági precedensekhez.

Az élelmiszer, a táplálkozás, a háztartás, a szolgáltatá-

lakás irodának, rendelőnek eladó. Érdeklődni: szombat, vasárnap 56/372-785 telefonszámon. *5309/1K*

SZÁNTÓ krt-i, I. emeleti, másfél szobás, gázos lakás eladó. Irányár: 2.5 millió Ft. Érdeklődni: 56/344-221. *5342/1K*

60/488-781, 56/371-921. *5421/2K*

RÁKÓCZIFALVÁN 92 négyzetméteres társasházi lakás, Szandaszőlősön 600 négyszögöl építési telek, teljes kőzművel eladó. Érdeklődni: 56/412-912, 06-60/486-660. *5451/1K*

szaki vizsgával eladó. Érdeklődni: 56/376-105. *5396/1K*

☎ 2 éves Suzuki Sedan GLX sok extrával, hitel átvállalással eladó. Érdeklődni: Martfű, Simon Ferenc út 9. III/9. Telefon: 56/451-227. *5424/2T*

A Jászberény, Kossuth L. út 48-50. sz. alatti
HORIZONT ÜZLETHÁZ EMELETÉN
MEGNYITOTTUK
A TÉRSÉG egyetlen

SAMSUNG MINTABOLTJÁT,

ahol a
SAMSUNG Electronics Magyar Rt.
által gyártott termékek teljes áruskálájával
várjuk kedves vásárlóinkat!

A kínálatból:
színes televíziók, videokamerák,
mikrohullámú sütők, porszívók, stb.

Szkok István

Festőművész

Kiállítás Szegeden

1 ~~1973~~

Magyar Hirlap 1973 XII. 332

Szkok István, festőművész

Minden év nagy összegző kiállítása az Országos Képzőművészeti Kiállítás a Műcsarnokban, amelyet az idén a tavaszi fesztivál keretében rendeztek meg. Mai összeállításunkat — Kőhidi Imre reprodukcióit — e tárlat anyagából válogattuk.

Szkok István: Kapcsolat

Népújság (Heves), 1984. sept. 7.

Szkok István

„Dörsa" c. mure emlére

Magyar Nemzet 1972 október 18 4.old.

Szlovák István

Ablakban plexidoll
62×35

Studio Galéria 12

Szlok Iván
festő.

A Lenin portré pályázat III
díjat kapta.

— : —

Művészet, 1970. február – Slap

Szkok István

Gobelin-szer. olaj 40×80

Tizenkatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai János Múzeum

Szkok Iván

grafikus

„Lenin" (repro)

Kovács Gyula: Lenin portré palyázat.

Művészet, 1970 április - 12 lap

Szkok Gyula
festő.

Az ujságolvasó Lenin festette
meg.

Kovács Gyula: Lenin portré pályázat
Művészet, 1970. április – 12 lap.

Szkok Iván

Szerepel az alábbi táslatban

(bl.): A képzőművészeti Főiskola
növendékeinek) kiállítása

Dolgozók Lapja 1969 VII. 1

Szkok Iván festő-tanár

az 1969/70 tanévben fejezte be pak-
mai tanulmányát.

A Magyar Képző művészeti Főiskola
közlése alapján.

M.D.K.

Szkok Iván
grafikus

„Rajz"

— : Kortészet napja - 1968
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 6-9 lap

Szkok Iván

Szerepelt a főiskolások vásárhelyi nyári tárlatán.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 9.

Meghívó

Az OTP Bank Rt. tisztelettel meghívja Önt
1998. március16-án (hétfőn) 17 órára
az OTP Bank Galériába
(Budapest, Szabadság tér7-9. Bank Center épület)

Szkok Iván
festőművész
kiállításának megnyitására
A kiállítást megnyitja:
Jurenka Csaba az OTP Bank Rt. igazgatója
és
Feledy Balázs művészeti író

A kiállítás megtekinthető:
március 16-tól, március.28-ig
naponta 10-től 18 óráig
Szombaton és vasárnap is.

OTP
BANK
GALÉRIA

Szkok Iván
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

1966 JUN 26

1021

Szkok Iván rajza

Ideges korban é

Írta: Marek Antoni Wasile

— Gazember! — hallottam a hátam mögül.

Elhatároztam, hogy nem fordulok vissza.

— Barom! — kiáltották utánam.

Meginogtam.

— Úgy teszel, mintha nem ismernél! Nem akarsz rámnézni. Na várj csak, majd odasózok a hülye pofádba, akkor mindjárt idenézel! Akkor megismersz. Hajaj, te még nem ismersz engem...

Vacogó foggal állapítottam meg, hogy a hang mintha csakugyan ismerős lenne. Meggyorsítottam a lépteimet.

— Csirkefogó! — hallottam.

Tűnődtem, vajon sikerül-e elmenekülnöm. A Kultúra Palotája előtti tér elég nagy, nem könnyű kereket oldani.

— Állj meg, te szemét. Megfizetsz még mindenért! — bömbölt nyomomban a hang.

Ami azt illeti — ismertem be magamban, — csakugyan nem a legszebben bántam vele, dehát ilyenek vagyunk, mi férfiak. Nem is tudom már, ígértem-e neki házasságot. Talán nem is. Vagy legfeljebb egyszer.

Észrevettem, hogy autóbusz közeledik a megállóhoz. Ezen a vonalon sohasem utazom, de most gondolkodás nélkül futásnak eredtem, hogy elérjem.

— Azt ne hidd, hogy megszökhetsz, te akasztófavirág! Azt ne hidd, hogy nyakon csíplek! Ha pedig a kezem közé kerülsz...

Vágtattam, mint az őrült. Csak úgy zúgott a szél mellettem. Zakóm szárnya lobogott, mint a vitorla. Úgy rém-

Mesélik

Feleség a férjhez:

— Tudd meg, hogy a gyerek az én intelligenciámat örökölte.

— Én is azt hiszem. Az

Termelőszövetkezeti E

Új lehetőségeket a szerződéses

A süldők árát a kereslet és k melők azonban ezt előre nem ki vannak téve annak, hogy s ban készülnek el, amikor a nyabbak, ezért egyes esetekb ják gazdaságosnak. Az 1967. natkozó szerződéses süldő v jük, annak érdekében, hogy módjuk legyen az anyakocál nevelését úgy irányítani, hogy

SZKOK IVÁN

Dátum

(ii): Élethü homormű. = Reform, IV.évf.11.sz.1991. 27.p. ill.

SZKOK Iván

RIDEG Gábor: Szine és fonákja. = Magyar Nemzet, LV.évf.80.sz. 1992 április 3. 10.p.

Bp.,Mednyánszky Terem, Deák Ilona és Bráda Tibor kiáll.1992

Bp.,Csók Galéria, Magyar Keramikusok Társasága kiáll,1992

Bp,Csillaghegyi Müterem Galéria, Szkok Iván kiáll,1992

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: AUGUSZTUS 10—25.

Szkalnitzky Rudolf, épitész

Divatcsarnok, 1859.juni 7.637.
Fővárosi és vidéki hirek

Épitészeti pályázat, Bécs, II.dij
Szkalnitzky Rudolf

Divatcsarnok, 1859.juni 7.637.
Fővárosi és vidéki hirek

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A TV GALÉRIÁJA
MEGHÍVJA ÖNT

SZKOK IVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ:

1974. AUGUSZTUS 10-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

A MŰCSARNOK KAMARATERMÉBEN

BUDAPEST — HŐSÖK TERE

4457 FNYV 1.

SZKOK IVÁN

Hommage à Millecentenosium

Kempinsky Gallery

1996 06.04 - 08.24.

MDK

Szkok Iván

Barokk, temp.

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.
1967. okt.

Szkok Iván, festő

Tárlata a Műszaznokban látható.

—: A hét végi kulturális programból

9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 24.

Szkok Iván, Jeff

Kiállít a Műcsarnokban.

– A két végi kulturális programból 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 10.

Iskolák Iván festőművésznek

Az Ernst Múzeumban a Stúdió '42 gyűjteményes kiállításán a Fiatal Képzőművészek Stúdiója 5 ezer ft.-tal jutalmazta alkotásait.

Magyar Hírlap, 1942. dec. 22.

Szkok Iván

Az Ernst Múzeumban Stúdió '72 c. kiállításon szerepelnek művei; műanyaglapra készült két műve.
„Sinek között" (repr.)

Tükör, 1973. jan. 9.

Szkok Iván

Képei szerepelnek a Studió '72

Kiállításon az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1973 január 6

4. old.

Szőcs Iván

képe szerepel a Studió 72
kiállításon az Ernst Muzeumban
-neve említve-

Népszava 1973 január 14
9.old.

Szkok Iván

„Sínek között" c. lépe
emlékve – szerepel a „Studió 72"
kiállításon

Kritika 1973 március
27. old.

Szkok Iván
festő

Dózsa György emlékére készített művét mutatta be a társaságban.

Kovács Gyula: Studió '72
MŰVÉSZET, 1972.december - 31.oldal

Szkok Iván

A Magyar Képzőművészeti Főiskola II. díját kapta.

Magyar Hírlap, 1970. IV. 7. 9. l.

Szkok Iván

szintétikus anyagokkal dolgozik: „Dózsa" című művét a Műcsarnokban legutóbb rendezett tárlaton mutatta be.

Nagy Zoltán: Studió 72 - Exhibition of young artists. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 50. p.

1931

Szkok Iván

Ars poetica vegyestechn.
120×140

Stúdió '73 Ernst Múzeum Bp.

Szkak Iván képzőművész

Karcagon júl. 5 én nyílott meg kiállítása, melyet közösen rendeztek három képzőművésszel. – A Derkovits-ösztöndíjas művész hat festményén kívül néhány terakotta szobrát is kiállította.

Szolnok Megyei Néplap, 1972. júl. 9.

Gakok Iván festőművésa

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: AUGUSZTUS 10—25.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A TV GALÉRIÁJA

MEGHÍVJA ÖNT

SZKOK IVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ:

1974. AUGUSZTUS 10-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

A MŰCSARNOK KAMARATERMÉBEN

BUDAPEST — HŐSÖK TERE

4457 FNYV 1.

Szkok Iván

A 100 éves fennállását ünneplő Margitszigeti Nagyszállóban megnyílt tárlaton gobelintervei szerepelnek.

Malnár Zsolt: Kiállítás a Margitszigeten.

Magyar Sfjúság, 1973. dec. 14.

Szkok Iván

A müvész nem titkolja, „hogy korunk labirintusát akarja megörökiteni festményein. A müvek arról vallanak, hogy az élet kibogozhatatlan." A zajos jelenségeket kutatja. „Száguldó motorosokat, bárokban üvöltő szakszofonokat és a fülsiketitő környezethez igazitja a szemsértően goromba szineket, -mondja kritikájában Vadas József: "A labirintus zsákutcái" cimmel, mely több kiállitást ismertet. Kifejti, hogy a nyugati "pop artból átvett jelképek azonban vajmi keveset mondanak a mi életünk labirintusáról. Az ismert jelképekhez saját stilust gyártott" mely dicséretes ugyan de nem eredeti.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 24. XVIII. évf. 34. sz. 12. lap.

Szkok Iván

Az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '72 c. kiállításon szerepeltek képei, melyeknek képfelületét plasztikusan is megnüveli.

Tasnádi Attila: Stúdió '72
Népszava, 1973. jan. 14.

Szkok Iván, festő

Szerepel az Ernst Múzeumban.

Nagy Zoltán: Studió '72 7.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 12.

Szkok Iván

Bemutatott műve:

„Ballada," műanyag, 160 x 150 cm.

Rozványi Mósta: Studió 71.

Budapest, 1971

Szkok Iván

már egyenesen az anyaghatást használja fel a mondanivaló hordozójaként: olyan felületet visz képére, minden tárgyi utalás nélkül, amely úgy hat, mintha parázsban elszenésedett, de messzire világító csontok halmazalenne. A Fiatalok Stúdiójának Dožsa-emlékpályázatán díjazott műneket a budafoki népfrontbizottság klubjában állították ki.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/128 6 old.

Szkok Iván

A festmény műfajában az egyik III. díjat kapta.

Vadas József: A Lenin-pontpályázatról; Magyar Hírlap 1970. jan. 17. 9. l.

Szkok Iván festő

A Stúdió '73, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának – évente megrendezett – kiállításán szerepel munkája, kezekből, kézfogásokból formál jelképet.

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika. Jelenkor, Pécs, 1974. febr. 172. old.

Szkok Iván

grafikus - festő

„Kopernikusz" (repro)

------:Körkérdés.

Művészet, 1973. junius - 13.oldal

Szkok Iván
festő

Szkok Iván ars poeticája az
eithető magyar beszéd!

-----: Körkérdés.

Müvészet, 1973. junius - 13.oldal

Szlock Iván
grafikus

A Szivós völgyben inkány művész
a többi között a fent nevezett lakott
egyjett egy családi ház alagsorában.

Asszonyi Tamás: Götz Jánosról.
Müvészet, 1973. junius - 26.oldal

Schok Iván
nobrán

M.D.K

Remenyik Zsigmond
plakett (repro)

Élet és Irodalom, 1963. febr. 9 – 6 lap

Szkok Iván

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1963 FEB 9

1021

Szkok Iván plakettje: Remenyik Zsigmond

nehézségek v
adják nemcsak
de a gyümölc
a cipőt is. Mé
nagy a munk
ma. Ahány
tülhajtottunk,
zsongott a sok életerős fiatal
embertől, lánytól, a nap min-
den időpontjában — s nem
látszott rajtuk, hogy túlságo-
san bántaná őket a munkanél-
küliség. Vidám nép, vidáman
viseli a nélkülözéseket is. Sok
és különböző társadalmi ré-
teghez tartozó emberrel be-
széltünk — és soha nem pa-
naszkodott senki. Nem azért,
mert udvariasak a külföldi-
hez. Nem tudnak hazudni —
még annyira sem, amennyi az
udvariassághoz néha kell.
Őszintén beszélnek minden-
ről, még arról is, hogy szere-
tik-e Fidelt, vagy nem. Talál-
koztunk olyannal is, aki nem
szereti.

A másik, amiért nem keseríti el, az, hogy — süt a nap. Szakadatlanul süt a nap. Ugy süt a nap, hogy a külföldinek belefájdul a szeme, s két

— Sok volt — bólogat[illegible]ak
— Én is az voltam.

— Hogy hívják magát?

Mond egy dallamos spanyol nevet. Megkérem, hogy írja bele a jegyzetfüzetembe. Megkérem, hogy a falu nevét és a tartomány nevét is írja bele — szeretném tudni, mennyire tanult meg írni. Most nézegetem az írását — ki lehet betűzni. Kezdetnek nem is rossz. Mert itt nem állt meg a kulturális forradalom; továbbképző iskolák vannak mindenütt a felnőttek számára, ebben a faluban is. Járnak rá? Járnak, mondják, csak kissé rendszertelenül.

Mi van még?

Van a mozgószínház, ami néha ellátogat hozzájuk és van a kocsma és a kakasviadalok. (A kubaiak azt tervezik, hogy néhány éven belül minden iskolát — a falusi is-

SZKOK tván

Szalai ilyen értelemben viszi le regényének elején a kamasz korú Listiust a köpcsényi vár elzárt pincéjébe, ahol a sötét erők befolyása alá kerül, s ahonnan már a varázsló archetípusaként emelkedik a felszínre. Ellentétpárja Kerekes Menyhért alispán, a hősmotívum megtestesítője. Jelenlétét nem csupán a regény szerkezeti egyensúlya indokolja; Kerekes is korának jellegzetes, nélkülözhetetlen alakja, az isteni rend törvényeinek őre. S ott van közöttük a tragikus sorsú Bánffy Advíga, a férfilélek mélyén élő nőideál, az anima, valamint az ő ellentéte, a nem kevésbé tragikus véget ért, gonosz hajlamú Keczkés Éva. Noha ismert történelmi alakok — Zrínyi Miklós, Wesselényi Ferenc, Szécsi Mária stb. — tűnnek föl a regényben, az események cselekvő, alakító részeseként, az írói szándék észrevehetően új utakat keres. Szalay nem elégszik meg azzal, hogy csupán régiségtani segédolvasmányt adjon — ami nagy általánosságban a történelmi regény műfaji jellemzője —, bár annak számos elemével él, általános érvényű, komplex megoldásra törekszik. Értelmezése szerint a társadalmi mozgások mélyén uralkodó erők — mindegy, hogy politikai vagy gazdasági színezetűek — a pszichés energiáktól függően működnek. A hatalom természetrajza ezért, bármely történelmi korszakról legyen szó, mivel a tudattalanban ered, irracionalizmusában, démoni mivoltában mindenkor hasonló, nehezen kiismerhető. A hatalom gyakorlói a kollektív tudattalanból áramló projekció révén így válnak emberfölötti erők szimbólumává: varázslókká, mint Listius vagy karizmatikus vezérekké, mint századunk diktátorai.

A regény szereplőinek nem mindegyike archetípus, csak azok, akik a cselekmény erőterében mozognak. A mű középpontjában a mandala áll, az a mágikus kör, amit Listius báró vára jelképez. A koncentrált erőtér egyszerre bezár és kirekeszt. Mint ahogyan az a hatalom természetéből következik. Félelemetes ez az erő, amely a társadalmi életben állandó indukálója a védekező és a támadó mozgásoknak.

Szalay Károly regényének újszerűsége a jelenségek összefüggéseinek mélylélektani átvilágításában van. Életünkben a tudattalan meghatározó szerepe az elmúlt diktatúrák óta nyert tapasztalataink alapján bizonyítottan nem fikció, nem üres elmélet. „Mert az ember nem csupán értelmes lény, nem tud csak az lenni, és nem is lesz soha az. Ezt minden kultúrbonc jegyezze meg jól magának. Lényünk irracionális oldalát nem tudjuk kiirtani, de nem is szabadna megtennünk" — figyelmeztet Jung. Ez Szalay Károly regényének — „történelmi krimijének" — is legfőbb mondandója.

Szubjektív portré

Zászlós Levente

Szalay Károly: A sátán helytartója

NESZTOR, 1993

Az irodalomtudomány vissza-visszatérő dilemmája: lehetséges-e a régen volt események összetevőinek hiteles föltárása, csoportosítása, a valódi élet újraélesztése a történelmi regény keretein belül, s ha lehetséges, milyen eszközökkel? A kérdésben filozófiai probléma is lappang: megfogható-e az idő? Végtére is ezen dől el a történelmi regény önálló műfaji elkülöníthetősége. Az időérzékeltetés természetesen az epikai műfajok mindegyikében a legnehezebb technikai feladatok egyike, s különösen az, ha a történelemmé vált események művészi, életteli rekonstruálása a cél. Ez utóbbi esetében ugyanis nem csupán a folyamatosság illúziója a követelmény, hanem mindenekelőtt az idő misztikumának fölidézése, megjelenítése. A technikai probléma metafizikaivá válik.

Megoldására — kidolgozott, általános módszertan hiányában — különféle módon történtek kísérletek, amelyek kezdete bizonyára nem véletlenül esik egybe a mélylélektan megjelenésének kezdeti periódusával. Krúdy Gyula Szindbád-történetei és Rezeda Kázmérról szóló regényei a félmúlt idősíkjába helyezve játszódnak le, amelyekbe korábbi események emlékanyaga szövődik, s szecessziós, indázó mondatok fűzik egybe az álomszerű jeleneteket. Itt nincs jelen idő, mert az a születés pillanatában elillan a múltba. Az idő misztériuma voltaképpen nem más, mint az elmúlás árnyékhatása. Ettől sejtelmes, megfejthetetlen és fájdalmas. Kodolányi János történelmi regényei egy másik útkeresés lehetőségeit példázzák. Árpád-kori regényeit archaizáló nyelvhasználata miatt fulmináns támadások sorozata érte, s csupán egyetlen irodalomtörténész (Baránszky-Jób László) figyelt föl arra, hogy az archaizálás nem a műalkotás célja, hanem az eltűnő idő fölidézésének eszköze. Ezt szolgálta a cselekmény mitológiai rendszerbe történő beillesztése is. Az idő misztikuma és a mítosz egymástól szétválaszthatatlan; segítségével abba a rejtett létezésbe hatolhatunk, „amelyből a látható létezés ered, állandó támasza ez annak, aki az élet változásainak és esetlegességeinek van alávetve. Az okok érzékelhetetlen világába érkeztünk." (Henri Wallon)

Szalay Károly három olvasmányos társadalmi regény megírása után, negyedik művével leereszkedett a 17. századba. Időben nem nagy távolság, ez azonban az írói vállalkozás nehézségi fokát semmilyen mértékben sem csökkenti. Az idő rögzítése kezdetben Szalay számára is az emlékképek sűrű közbeiktatásával látszott megoldhatónak, s a *Szerelmes éveink*, a *Párhuzamos viszonyok* és a *Bikakolostor* című regényeiben hatásosnak bizonyult. Báró Listius László élettörténete már más írástechnikai megoldást igényelt. Szalay jó érzékkel ismerte föl, hogy a történelmi múlt romantikus hátterének fölvázolása s a Krúdy—Proust—Joyce-féle szerkesztői elv alkalmazása kétes erdménnyel biztat. Itt kell megemlítenünk Kodolányi János eddig kellően nem méltányolt fölismerését, mely szerint a rekonstruálandó korszaknak mindenekelőtt a hatékony tényezőként működő szimbólumrendszerét kell föltárni. Mitikus korban ember és szerep tehát az élő mítosz közegében hiteles. A feladat elsőrendűen pszichológiai: a kollektív tudat, illetve az élő mítosz föltárása.

Szalay Károly regénye ilyen értelemben irodalmunkban az első analitikus lélektani történelmi regény. Ideje és tere a 17. századi Magyarország, a költő Zrínyi Miklós százada. Irracionális korszak ez, a rettegés, a bizonytalanság érzetének világa. A kollektív tudat sötét hatalmakkal, boszorkányokkal, démoni alakokkal terhelt. A rettegés — mondja C. G. Jung — még civilizált körülmények között sem föltétlenül rendellenes jelenség. Különösen nem az a három részre szakadt országban. Érthető hát, ha a psziché mágikus erejű, démoni figurákat vetít ki magából, amelyek megtestesülése konkrét tény. A mélyből Jung archetípusai emelkednek föl, s a realitás paradox módon az irracionalitás lesz. A regény cselekménye lényegében történelmi krimi: báró Listius László életútja 1662. április 11-én történt bécsi kivégeztetéséig. Az életrajz egyik különlegessége, hogy a költői babérokra is pályázó báró, mint említésre méltó szerző, Beöthy Zsolt század eleji középiskolai irodalomtörténetében helyet kapott. Példaképénél, az eposzíró Zrínyi Miklósnál kisebb invencióval, de hellyel-közzel gördülékenyebben verselt.

Pszichoanalitikus feltevések szerint az irodalmi pokoljárások (Vergilius, Homérosz, Dante stb.) a tudattalanba való lemerülés jelképi ábrázolásai. Jung az ember lelki struktúrájának képét egy olyan épület rajzolatával magyarázza, amelynek felső emeleteit a 19. században emelték, földszintje a 16. századból származik, a pincében római alapfalak fedezhetők föl, amely alatt betemetett barlang rejlik, a mélyebb rétegekben pedig kőkorszaki eszközök találhatók.

A Jelenkor—Kriterion közös kiadásában napvilágot látott legutóbbi Lászlóffy-kötet az előző verseskönyvvel ellentétben kizárólag az egyetemes történelmi múltból meríti témáját. E páros rímekbe szedett, nyolcsoros szövegek szinte kivétel nélkül kis filozófiai remekek, melyekben a szerző az emberi történelem kezdeteit kíséri végig a Teremtéstől a modern európai kultúra hajnaláig. Érdeklődése az értékalkotó, sorsdöntő pillanatokat ragadja meg, melyekbe az első hajó megépítése, vallás és mitológia, az univerzum megismerésének vágya avagy a kínai fal éppúgy jelképként összpontosulhat, miként a szellem emberei: az egyiptomiak, a sumerok, a görögök s általuk az irodalom (Homérosz), a színház, a tudás (Alexandria), a szerelem, a művészet megjelenése, azé a külső tekinteté, mely ,,tényleg maradandó". És így idéződik fel a történelem kegyetlen dinamikája is Nagy Sándor gordiuszi megoldásában, Róma légióiban avagy a népvándorlás megtisztító viharában. Ezek a rövid meditációk, filozófiai eszmefuttatások azonban sok esetben bővebb vagy más műfaji formát, kibontást igényelnének, így aztán a szerzőnek hol sikerül a lényeget a választott formával összhangba hoznia, hol viszont ez csak részben ,,jön össze", s olykor bizonyára maga is érzi: elbeszél mellette.

Leginkább a kötet végén, ahol a leíró, múltat felvillantó verseket tisztán bölcseleti jellegű szövegek váltják fel, sikerül e kettős feladatot maradandó módon megoldania. A népvándorlás kapcsán például, az új és régi világ találkozásának örök dilemmáját: ,,Megtorpanván ott elején a hadnak, / megérezték, hogy kissé elmaradtak? / áttekintvén e működő egészet, / beléjük döbbent valami, hogy késtek?" *(Az érkezők)*. Vagy azt az egész költészetében oly jellemzően meglevő nosztalgiát, mely emlékért újra és újra az értékek, a teremtett és létrehozott emberi kultúra felé s általa egy nemesebbnek remélt világ felé fordul, ama bizonysággal mindenek tükrében s mindenek ellenében is, hogy ,,megérdemli a világ a bizalmat". *(Életünk Könyvek, 1994; Jelenkor Kiadó—Kriterion Kiadó, 1995)*

Bohócok

képekkel ellensúlyozó (megérkeztek a madarak stb.) s ezáltal azt még inkább felnagyító múltidézést *(A tatárjárás reggelén)*. Ez utóbbira rímel a *Symphonia antiqua* egyik darabja is: „talán valaki harmóniát érzett? / vagy mindig éppen válságos a képlet / s utólag látják csak aranykoroknak / azt, amit mások végig átszorongtak?" *(Idill)*. A Domokos Pál Péter emlékére írt vers *(A tudós halála)* zárlata viszont arra figyelmeztet, hogy az élet éppúgy, mint a szellem, minden viszontagság ellenére is követeli a maga igazát: jogát a túlélésre. Olykor ironikusan: „Egy átlagos télvégi enyhe éjen / megérthető: hogy ázott el az éden. // A bárkában ama nehéz napokban / két írógép is megúszta titokban." *(Vízözön-mondák)*, más esetben (lásd a csángók kutatójára emlékező verset) bölcs melankóliával: „valahol / egy aszkézisre hajlamos kamaszban / már kél az édes inger, és a sor / új koravénnel egészül ki lassan".

Mégis, a két kötet meglehetősen egyenetlen színvonalú szövegeket tartalmaz. S ami már a könyvek kézhezvételekor is szembetűnik, hogy azok külleme bizony igencsak hagy kívánnivalót maga után. Az Életünk-könyvek sorozatában megjelent kötet jellegtelen betűtípusánál már csak a belső címlap elmosódott, torz betűi lehangolóbbak. S bár a *Simphonia antiqua* kötetének összeállításakor valami újat és érdekeset szándékoztak létrehozni annak szerkesztői, sem a tipográfia, sem a verseket kísérő grafikák nem mondhatók szerencsés választásnak, mi több, a szövegek és a konstruktivista, nonfiguratív illusztrációk egymás mellett is teljesen elbeszélnek, de még az is megkockáztatható, hogy éppen kioltják egymás hatását. Másrészt erős a gyanúm, hogy ezek a képek — bár kiállítás anyagaként bizonyára nagyon is szuggesztívek lehetnek — könyvillusztrációnak egyáltalán nem valók.

A Lászlóffy által újabban művelt versvilág gyakran kiszámítható, valamiképpen „joviális" — néha sémákat működtet (madár-metafora stb.). Olykor a kelleténél jobban túlcsavarja, túlbeszéli a verset, s ezáltal amellett, hogy kezdeti érdekességét is lépésről lépésre tompítja, éppen az eredeti ötlet, illetve annak művészi kifejezhetősége vész el *(Én egyedül csak félek fuldokolva; Légszomj)*. Néhány strófakitöltő sorra pedig egy ilyen kiváló alkotó esetében aligha van mentség, hiszen azok kínrímekben végződnek, vagy egyszerűen csak hülyeségek: „amiben te törsz ki, barátom, / nem tesz túl a szamárordításon", vagy „kit elválaszt a múltak árka / az lehet csak a pátriárka".

Színvonalbeli ingadozás mutatkozik a *Kőfalon kőszó* kötetét meghatározó, erdélyi témájú versekben is. A kisebbségvédelem, a helytállás nemes gesztusa ugyanis nem mindig találja meg az esztétikailag erős formát: „Álljad. Nekem puszta léted vállalása / a megtehető legtöbb, / különösen, ha úgy adódott, / hogy kő vagy — / és különösen / ha már csak egy falnak része" *(Álljad.)* Ez próza vagy egy erkölcsi-politikai szándéknyilatkozat, legkevésbé lírai mű. Lászlóffy tehetsége azonban általában megtalálja a szerencsés formát. Jellegzetesen „transzszilván versek" is olvashatók ugyanis tőle — gyönyörű sorokban: „Vándor, ha átvonulsz e tájon, / a harangszó csak akkor fájjon, / ha Istent s földjét — ezt az egyet, / valami folytán elfeledted" *(Erdélyi templomok fehére)*; „mert Szépkenyerűszentmárton se más, / mint névből nyíló hangos látomás, / egy szóból zengő bonyolult delej, / mit névtelen pór-ízlés hangszerelt / a szimfónikus anyanyelv szerint, / mely minden szóra, névre visszaint" *(Fohász, titokzatos)* — mintegy az anyanyelv himnuszaként. S van úgy, hogy a táj, a múlt, az erdélyi lét tere a személyes szférával összeolvadva fejeződik ki, és sugall valami önmagán is túlmutatót: „és most az őszeleji napban, / most hasít először belém, / hogy ezt és bármely kedves képet / ugyan még meddig őrzöm én" *(A látvány)*.

A nemzeti múltat idézi meg két tán anakronisztikus, ám mindenképpen érdekes versezet. Az *„Ének István királról"* sajátos történelmi lecke, egyfajta modern históriás ének, amely a valamikori történelmi tettet, az államalapítást és országépítést, annak értelmét és állandó veszélyeztetettségét eleveníti fel. Hasonló az István-énekhez az az erdélyi múltba tekintő krónika, amely bár vásári kikiáltói hangütésével szerencsésen indul, a már említett szövegekhez hasonlóan a vers közepére túlbeszéltté válik, s többnyire ötletszerű történelmi példákkal él *(A kikiáltó)*.

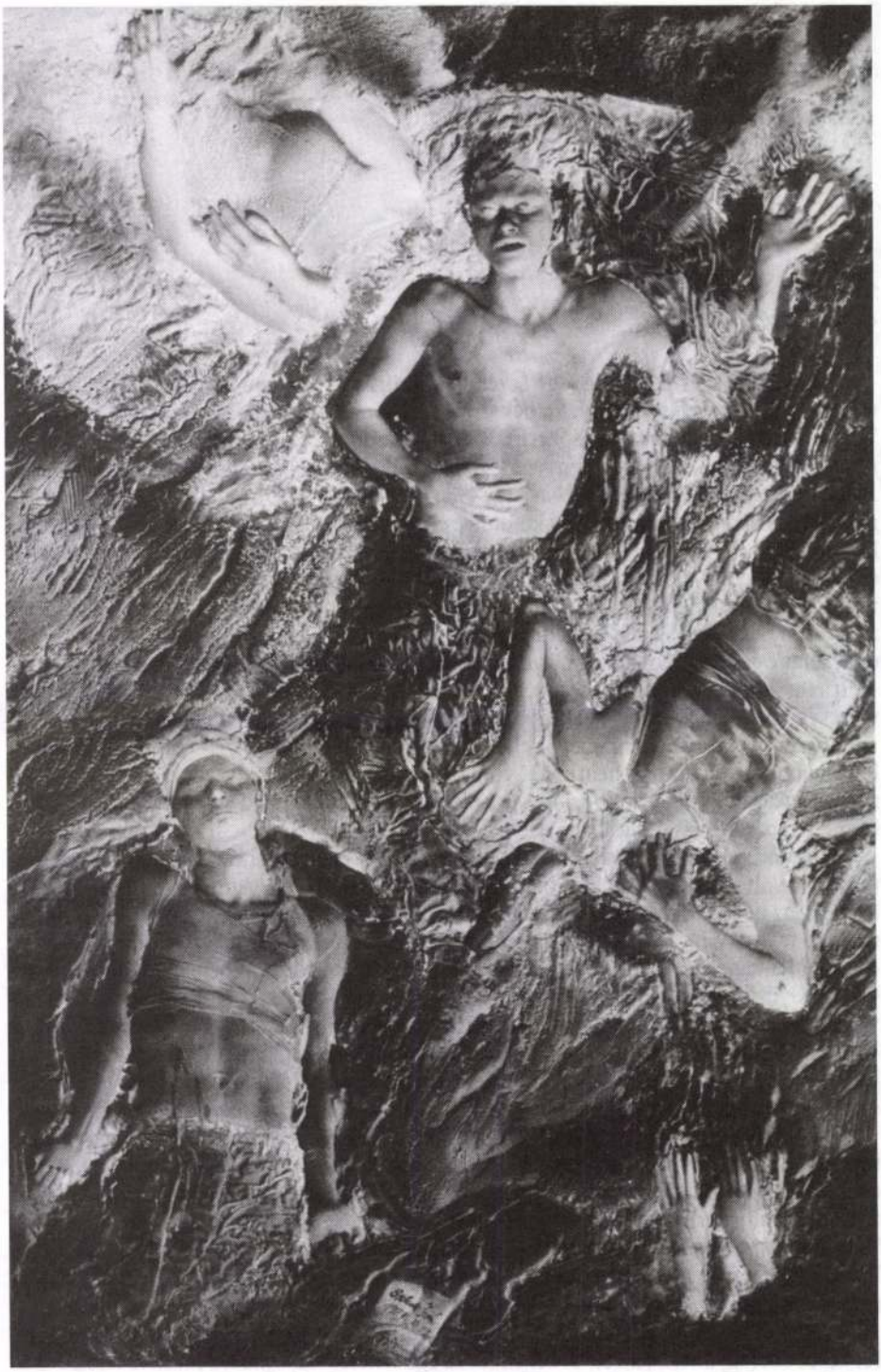

A győzelem géniuszai

TÜSKÉS TIBOR

Az utolsó verseskötet

CSORBA GYŐZŐ: CSIKORGÓ

A költő utolsó verseskötete van a kezemben. Csorba Győző nem tartozott azok közé a költők közé, akik keveset írtak, vagy akiknek terjedelmes versanyag maradt haláluk után kiadatlan. Viszonylag magas életkort élt és sokat írt. Verseskötetei (ha jól számolom: tizenhat kötet) sorrarendre megjelentek, életében négy versválogatása látott napvilágot *(A lélek évszakai,* 1970; *Válogatott versek,* 1979; *Vissza Ithakába,* 1986; *Kétféle idő,* 1995), s kiadták 1978-ban *Összegyűjtött verseit* is. Ha hozzávesszük különféle elismeréseit, díjait, az élete utolsó éveiben vele készített könyvnyi interjút (*A város oldalában,* 1991), valamint az 1993-ban megjelent pontos és részletes életmű-bibliográfiát, elmondhatjuk, hogy egy áttekinthető és már életében megbecsült, méltatott életművet hagyott maga után. Jövője, sorsa, irodalomtörténeti értékelése, az olvasók szívében és emlékezetében elfoglalt helye ma még kiszámíthatatlan. Ha analógiás emlékeimre gondolok, akkor úgy érzem: valamely költő megismertetéséért és megszerettetéséért az utókor sokkal többet tehet egy szerencsés versválogatás közreadásával, mint az „összes verseket" magában foglaló kötet kiadásával. Annak idején Babits Mihályt is egy válogatott kötetből ismertem és szerettem meg, s csak ezt követte az életmű egészének föltérképezése és bebarangolása. Bár ma még nem ez a fő gondunk, alighanem azt az ügyet is, hogy Csorba Győző költészete beépüljön az irodalmi és az olvasói köztudatba, majd egy gondosan megszerkesztett versválogatás szolgálhatja igazán.

Most még a fájdalom, a veszteség érzése az erősebb. Az a tudat, hogy a költőtől új verseket többé nem olvashatunk. Korábbi kötete, a *Szemközt vele* 1991-ben látott napvilágot. Elméletileg tehát az új kötet az utolsó négy-öt év verstermését tartalmazza. Ugyanakkor a versek egy részéről nyilvánvaló, hogy korábbi években keletkezett (pl. az *Eztán is*), de azokat valami — gyanítható: néha esztétikai vagy etikai — okból korábbi köteteitből a költő kihagyta. Bár Csorba Győző verseit soha nem keltezte, az időrendet (és az időt, a kort!) mindig tisztelte, s válogatott és összegyűjtött versesköteteinek összeállításakor a laza időrendet követte. A *Csikorgó* korábban keletkezett verseinek a helye egy jövendő összegyűjtött kötetben tehát másutt lesz. Viszont van a kötetben vers *(Gyöngéd vizit)*, amely alatt az évszám (1950) semmiképpen sem a vers megírásának idejét jelzi, hanem a versben fölidézett esemény időpontjára utal.

A kötet egységét a kompozíció, a versek ciklikus beosztása teremti meg. Csorba Győző mindig kedvelte a verseskötéteknek ezt a tételszerű beosztását, a verseknek a hangulati-tematikai rokonság alapján való egymás mellé sorolását, elrendezését. A *Csikorgó* fölépítése is ezt az elvet követi: a csaknem száznegyven vers öt, nagyjából azonos terjedelmű ciklusra oszlik. Talán az utolsó, legterjedelmesebb ciklusból kerülhettek volna át a nyilvánvalóan gyász- és búcsúversek a téma rokonsága okán az elsőbe, akár annak árán is, hogy a kötet komor tónusa ezáltal még jobban fölerősödik.

A kötet alaphangját az első versciklus határozza meg. A ciklus és a kötet ezzel a rövid versel kezdődik (egyúttal ez a vers adott címet az egész kötetnek): „fáklya fordítva lefelé / üres szobában egerek / kés-él fűrésze kőlapon / fagytól didergő hátgerinc / álmatlan éjek árkai..."

A jel

Szamár botorkál. Szegények lova
viszi az anyát, pólyált gyermeket.
Nem izzik hátán ember ostora,
szőre alatt még nincsenek hegek.

Szikár hegyoldal. Kövek gördülése.
A fáklya fénye emberek nyoma.
Izzó a hajnal. Szamár lép az égre.
Fölötte felhő, ünnep sátora.

Kövekre hág. Tavasz, de szikkadt, száraz.
Jeruzsálembe, ösvényen, pálmaágak.
A szamárháton férfi. Elszánt. Vállas.
Amerre jár, mögötte vihar támad.

Villámcsapás. Anyaggá válik. Rávág.
A fájdalomtól ránduló sebek.
A városszélen kódorog. Szamárhát.
Földnéz a hegyre, őrzi a jelet.

Nappal és éjszaka

RESTÁR SÁNDOR

levél apámnak — a lőrinci temetőbe

hát te is elmentél
itthagytál árván
ki integet most már botjával
mikor meglát a zebrán
— még ma is felpattanok
ha csörren a telefon
várom a hangod:
— „na mi újság Kisapám?"

a temetés „szép volt"
— ahogy te mondanád
Illés úgy zokogott
mintha az ő apját temetnék
— Szilvi nem tudott eljönni
akkor volt tüdőgyulladása
— én méltóságteljesen viselkedtem
(nyugi: nem farmer volt rajtam!)
— István gyászmegemlékezést
celebráltatott
a fasori templomban
— ha hallhattad volna
biztos elröhögöd magad
vagy lelépsz két deci vörösre
— a kaparós sorsjegyen nyertél
egy százast
(posztumusz)
nem váltottam ki
:
majd átadom!

mert szorított az emlékektől a szíve. Szorított amiatt, élnek-e, halnak-e. Szorított amiatt, mire is van az élet. De most a jacht miatt végigvette a fiúkat, sorra, egyesével, melyik is volt dunai hajós. Nem jutott eszébe.

Ettől meg kellett állnia, várni, csendesedjen a szorítás.

Szvimingpúl

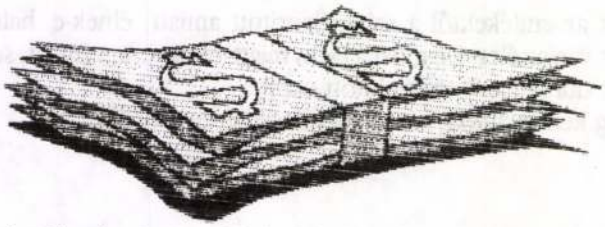

társai. De néhány napon belül már *előszáradt*. Ha a feltételek adottak, a szerszámok munkára készek, a műhely beállítva, fejtő arra van kitalálva, hogy a bőröket feldolgozza a megrendelő igényei szerint, nincs mese.

Kora este.

Nyári kora este, lejtő fényekkel, éledő vörössel, meg-meglóduló szélrohamokkal, s a szokatlan kánikulának köszönhetően ágaikról leégett, foltos falevelekkel. A levelek belibegtek a sátrak közé, megállnak a horpadt vászonoldalakon. Összegyűjtik és megtartják a hajnali harmatot.

Látta, amikor elvezették.

Nemcsak látta, nézte is.

Nézte a foglyot. Mindkét felkar tetovált. Magas fickó. Lelóg majd nekem,

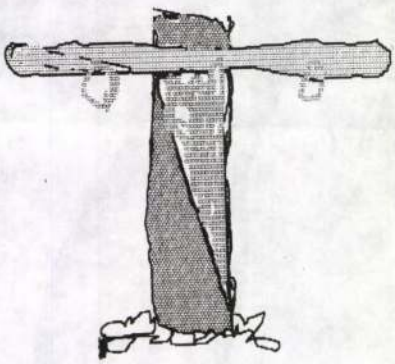

gondolta.

Még arra is lehet vevő, ha sokáig kóborol a bázison, gondolta.

Kéziszerszámait összemarkolva átvágott a sátrak között, hátra, műhelye felé indult, hogy nyúzásra előkészítse az egyik nyúzóoszlopot, friss fűrészporral beszórja a vonatkozó két négyzetmétert, vizet hordjon fel a patakról, mésszel lekenje a falemezeket, amelyre majd a bőrt feszíti az előszárításhoz, vegykezeléshez.

A fejtő fogoly volt, de nem őrizte senki. Öregember nem ugrál, szabadon mozgott a tábor területén. Fogoly volt, de más foglyokkal ellentétben ő nem forgatta fejében a szökés gondolatát. Fogoly volt, de innen többé nem indulhat sehová. Számára addig tart az egész, amíg a háború.

Nem sietett. Nem volt hová sietnie. Ballagott, óvatosan emelgetve bakancsát. Gyakran, minden előzetes jelzés nélkül belenyilallt kora a csontjaiba. Ezért járt a túloldalra, a nap miatt. Nap nélkül hetekig a műhelyben vacogott, pálinkás kenyérrel tömte a hegyi pockokat.

Ballagott ráérősen, hóna alatt az újraélezett, vén nyúzószerszámokkal.

Ballagott, és fiaira gondolt. Pedig régen nem. Nem szívesen gondolt rájuk,

A *Bűnrossz Versek Anthológiáját* felelős kiadóként (és „nem-levelező szerkesztő levélnökként", valamint „a levélnök bizottság elnökeként") Vágó Zsuzsanna jegyzi. Munkatársaival jól elszórakozhattak a kötet munkálatai közben, amit a beküldött verseket intepretáló „köszönőlevelek" humoros, de mindig egy kissé bennfenteskedő hangja is bizonyít. Bár a fotómontázsok szellemesek, jól díszítik a könyvet, a *bűnrossz versek* kéjét, a *költő* által megvalósíthatatlan tökélyt, sajnos, nem éreztem. Költőink „elbutulása" ígéretes, de az *elemi erő*nek azt a szikráját egyiküknél sem érezni, amit egy „klasszikus", a feledhetetlen Schack Béláné „verse" mutat: „Volna sok millió koronám! / Katonák, nektek mind od'adnám! / Od'adnám, ha lenne, sok szemem, / Megvakult katonák, szivesen... / Adhatnék sok lábat, sok kezet — / Od'adnám nektek — mankó helyett... / Lenne csak sok földem, birtokom, / Enyhítnék bajokon, gondokon. / Tehetném, az égről — igazán, / Nektek a napot is lehoznám! / De mert nem születtem gazdagon / Nektek csak szivemet adhatom..." *(Katonák!)*

Odüsszeusz távol Penelopétól

CSUKÁS ISTVÁN

Köszöntjük a 60 éves költőt.

Ez a dilinyós hónap már hatvanadszor lep meg

1. (TÉZIS)

Ez a dilinyós hónap már hatvanadszor lep meg
együgyű csodáival és átlátszó trükkjeivel, a földből
kihúzza a fűszálakat, a rügyekből kipattogtatja
a virágokat, bedugja az ujját a konnektorba,
és ívfényes mosolyt villant, vacogva szimatolják
a kutyák az égetthús-szagú ózont, fütyörészve
felmossa az utcákat, lesöpri a háztetőket, koromból
bajuszt rajzol a kéményseprőknek, letépi a tavalyi
plakátokat, táncol egyet a testes hirdetőoszlopokkal,
mesterséges légzést ad a transzformátoroknak,
fülembe súg incselkedve: új életet varázsoltam,
elhiszed-e? Boldogan bólogatok: elhiszem, elhiszem,
te drága dilinyós, hatvanadszor is elhiszem!

2. (ANTITÉZIS)

Milyen nehéz verset írni erről a tavaszról!
Csontig soványodott nő, némi kórházszaggal,
írom, de hát ez nem jó, mesterkélt és túl fanyar,
valami tüdőt tágító látomás kéne, vagy legalább
izgatott, mint a kamasz gumilabda-ádámcsutkája,
vagy mint a szimatoló kutyaorr, maszturbáló orrsövény.
Fent ködös agy az ég, ez még a téli bambaság,
nem vitás, hogy az én agyam is lehetne, mért
lenne különb? Élünk, meghalunk. De hát valami mégis
történik velünk, velem, míg ballagok a semmibe.
Talán a villanásnyi szünet, amely megállít: fényfolt
vetül elém a falra, nyújtózik, mint egy meztelen lány,
fülzúgató káprázat, mintha elvágták volna a fékcsikorgást,
a villamoscsörömpölést, vagyis a tavasz születése

ebből az ócska, poros, rovarirtó-szagú tengerből!
Fűzfahéj íze a számban, herezacskómban hangyaboly,
íme a pillanat, sejtjeim áldott üzemzavara, szünet
a zuhanásban, s jönnek mosolyomra a kitekert nyakú
madarak, a vízbe fojtott macskák, a feltépett szájú
halak, sebzett hátsójukat mutatják a kiherélt
kutyák, sütkéreznek a vakok s a földben a fehér
halottak, bólogatnak a tavaly őszi lomb-Skandináviák,
kisiklott telek korcsolya-betűkkel teleróva: Isten
szemüvegére írt hieroglifák, nagyeres nyár anyaöl-melege,
a férfit elbizonytalanító édes hőség, kócos folyó
fölött hajnali pára, kövér szerelemgyerek-nap...
És medve-képemet fordítom feléjük, mormogok meg
dünnyögök érthetetlen örömömben, s fohászkodom:
ó, gyere el jövőre is, tavasz! És találj itt engem is.

3. (SZINTÉZIS)

Elértem a hatvanat,
elöl kevesebb maradt,
ami meg jön utánam,
nem látja, csak a hátam.
Így ballagok középen,
fel-feltámadok szépen,
gyermeke a tavasznak,
s a keresztről levesznek.

Vasút (murális terv)

LÁSZLÓFFY ALADÁR

Fasor vonatból

1. NOMÁD

A ritka köd. S ezek csak fák,
nem törökök, nem gepidák.
Azok itt ülnek már velem:
bensőm egész történelem,

velem, ki alkalom vagyok,
akin a sok gén felragyog,
szemöldökszőr és pofacsont
folyton felépít és lebont,

a vállizmom, a vérerem,
az indulat mint fegyverem —
ki tudja, hol ömlesztve át.
Különben: ködben, ritka fák.

2. A JÖVŐ

Mily szemmel láthatóan nő!
Szeméttelep és temető,
parlag és milliós telek,
hol ma még tél-köbméterek,

holnap már fűtött irodák
s egy új, egy szép, egy bankvilág
lakik a természet helyett,
mely eddig úgy kínált helyet,

mint érdektelen, bamba társ:
arrébb ült, hogy te mit csinálsz,
oda se nézett... Épülő
szeméttelep és temető.

3. FESZÜLT

A drótok idegrendszerén,
érzem, e tél ott is kemény:
visel egy ilyen ég alatt
impulzust, hirtelen havat.

Jégcsap és madárürülék —
semmi se sok s minden elég,
miközben parancsot közöl
a mozdonyomnak ott elöl.

Csak áthaladunk. Nem zavar,
hogy ez a Cegléd mit akar,
hogy az a Várad hogy telel?...
HOLT IDŐK ÉLETE A HELY.

Kalotaszegi menyasszony

ORBÁN OTTÓ

Cantio optima

Siralmas énnékem így megöregednem,
porrá őröltetnem testben és lélekben.
Vajon s mikor lészen én szabadulásom?

Napjaim egy fele nyelvharapó rángás,
napjaim más fele béna ágyon fekvés.
Vajon s mikor lészen én szabadulásom?

Ez világi élet szememben igen rút,
pokolba vivő út, dögvész, mérgezett kút.
Vajon s mikor lészen én szabadulásom?

Ki háltam valaha sikogató lánnyal,
most hálok csak a meddő orvostudománnyal.
Vajon s mikor lészen én szabadulásom?

Nászunkon nyerítve habotáz az ördög,
ki teszi, hogy éjjel horkolok és hörgök.
Vajon s mikor lészen én szabadulásom?

S rémálmot bocsát rám: valami fekete tárna
mélyén rőt derengés, kapuja sarkig tárva...
Vajon s mikor lészen én szabadulásom?

Írtam ezt a verset kórházból jövőben,
nem bízva csodában, fényesebb jövőben.
Vajon s mikor lészen én szabadulásom?

Csak az ezüstfejű botban; ő tette, hogy el nem estem,
mikor megszédültem az ezredvégi Pesten.
Vajon s mikor lészen én szabadulásom?

Rembrandt-tanulmány

Ára: 134 Ft
Előfizetőknek: 68 Ft

ÚJ PETŐFI-KÉZIRATOK
hasonmás kiadásban

Ez év március idusán a magyar sajtóban eddig ismeretlen Petőfi-versek és -elbeszélések láttak napvilágot. Forrásuk az a nemrég előkerült, **Ibolyák** című kéziratos füzet, melyet maga Petőfi írt, 1843 tavaszán.

A **Kortárs Könyvkiadó** az **Argumentum Könyvkiadóval** karöltve **1996 Ünnepi Könyvhetére** hasonmás kiadásban, dr. Szekeres László utószavával megjelenteti a kéziratot. Teszi mindezt azért, hogy a magyar olvasók és gyűjtők mihamarabb hozzájussanak e nemzeti kincsünkhöz.

A kiadók egy olcsóbb, nagy példányszámú változatot terveznek, elérhető áron, hogy akár az iskolák és a kevésbé tehetős érdeklődők is meg tudják vásárolni a könyvet. A díszes, igényes köntösben megjelenő változat pedig a könyvgyűjtők számára készül, és ajándékozási célokra is kiválóan megfelel.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Fehér Ivánné
NÓGRÁD

1966 JUN 12

1021

„Korok" (Szkok Iván rajza)

A négyken
Alma Ma

Snuki, a „csehszlovák állampolgár" beszagol a különös Alma Materba (Probst Cirkusz, Schulewagon), és izgatott farkcsóválással adva kifejezését — gondolom! — minden hasonló jellegű intézmény iránt érzett megvetésének, eltűnik, mint a nyíl.

— Snukiii... — száll utána egy éles, elnyújtott kiál- — köti le. Valamennyien — hat évestől felfelé — Jack Hilton társai, részt vesznek annak műsorzáró cowboy-kavalkádjában lovasprodukcióikkal.)

A folytatásban — ezúttal! — ugyancsak nincs semmi eredeti. Ez a világ minden általános iskolájában így történik: előszedik a füzetet,

Szkok Iván

Gy Anya, 1974. gobelin 240x160cm

Szkok Iván kiállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván 1.

Minkákat emlitünk, s nem festményeket, tekintettel arra, hogy hazai terminológiánk még nem találta meg e plasztikusan fölrakott és színes – dombormünek azonban mégsem nevezhető – alkotások megfelelőjét.

Bojár Iván: Studió '72 Piatalok az Ernst Múzeumban.

Magyar Hírlap 1973/2 6 old.

Szkok Iván 2

A müvésznél szükségképpen jelentkez-
nek a kemény, konkrét formák, a meg
fogalmazás világos egyértelmüsége: világné-
zetileg elkötelezett, s mondanivalója nem tü-
ri meg a hevenyészett, ár a dozó előadásmó-
dot. Sinek között cimü kompozíciójában – ki
nem mondottan is – József Attilának állít
emléket.

Bojár Iván: Stúdió '72. Fiatalok az Ernst
Múzeumban.

Magyar Hírlap 1973/2 6 old.

Szkok Iván

Résztvett a Studió 76 kiállitásán a Mü-

csarnokban.

FÉLÚTON VANNAK azért is, mert akiknek alkotásaiban a gondolati mag — amely igazán alkotássá tesz egy művészi produktumot — megtalálható, úgy tűnik, azok sem gondolták végig, nem érlelték ki ötletüket, így azután megrekednek ötlet és gondolat közt. Így *Szkok Iván* két murális festett terrakotta terve mintha visszalépés lenne tavalyi Villanyoltásához képest, s ez annál is fájóbb, mert mindkettőben nagy lehetőségek maradtak kihasználatlanul.

Magyar H[illegible] 1976/3086

Kenessei: Féluton

Szkok Iván festő

„Család" acril, 170 x 130 cm

c. képe szerepel az 1978-as Stúdió kiállításon

– katalógus a könyvtárban –

Szkok Iván, festő

L.: König Kálmán

Szkok Iván: Kemencénél 71.

Mozgó világ, Bp. 1978. jún. IV/3

Szkok Iván, festő

L: Deim Pál

Lóska L: Vázlata... 24-29

Mozgó Világ, Bp. 1978. ápr. IV/2

Szkoh Iván

„Sünk között"
(repro)

Baracs Dénes Hein látomások Párizsban.
Új Tükör, 1978. ápriles 83 – 10 lap.

Szkok Ivan

„Sinek hóziott" (repro)

Bonnes Dénes: Hun látomások Párizsban
Új Tükör, 1978. április 23 - 10. lap.

Szkok István, festő

L: Bujdosó Ernő

(Schiffer): Studio de Budapest

2.

Esti Hirlap, Br. 1978 márc. 17.

Szkok Iván
egymásba csúrgatott foltokból álló festészetével részt vett a 19. hódmezővásárhelyi Őszi Tárlaton.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1972/310 6 old.

Szakok Iván festőművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: AUGUSZTUS 10–25.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A TV GALÉRIÁJA
MEGHÍVJA ÖNT

SZKOK IVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ:

1974. AUGUSZTUS 10-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

A MŰCSARNOK KAMARATERMÉBEN
BUDAPEST — HŐSÖK TERE

4457 FNYV 1.

Szkok Iván

1, Barokk, 1966. 123 x 86 cm

2, Orgonasípok, 1971. 92 x 79 cm

Szkok Iván kiállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

3, Kőműves Kelemenné 1., 1971.
4, Az Apokalipsis lovasai, 1972.

Szkok Iván kiállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

5, Sinel Zörött, 1972.
6, Kopernikusz, 1973.

Szkok Iván kiállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

9, Az Apokalipszis lovasai II., 1974.
10, Kőműves Kelemenné, II., 1974.

Szkok Iván Kiállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

7, September, 1973.
8, Ars Poetica, 1973.

Szkok Iván Diállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

11, Dózsa, 1974.
12, Rendőrpályaudvar, 1974.

Szkok Iván kiállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

13; Láncos Kornél, 1974.
14., TV önarckép, 1974.

Szkok Iván kiállítása
Fiúcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

15, Célfotó, 1974.

Szkok Iván kiállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

18, Entere gondoltam, 1974.
19, Ujságárus, 1974.

Szkok Iván kiállítása
Miskolcon, '80. 1974.

Szkok Iván

16, Dr Kovacz Józsefné, 1974.
17, Portré, 1974.

Szkok Iván kiállítása
Miskolc, Tv. 1974.

Szkok Iván

20, Az utcaseprő, 1974.
21, Angyali üdvözlet

Szkok Iván kiállítása
Miskolcon, '80. 1974.

Szkok Iván

22, Villanygyújtás, 1974.
23, Ipari jelenet, 1974.
24, Babilon, 1974.

Szkok Iván kiállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

1, Vasút I., 1971.
2, — " — II. 1971.

Szkok Iván kiállítása
Műcsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

3 f Vir I. 1973. /gobelin-terv/
4 f Vir II. 1973.

Szkok Iván kiállítása
Miskolc, Bp. 1974.

Szkok Iván

5, Vár III. 1973. 52 × 120 cm
6, Vár, 1974. 156 × 375 cm

Szkok Iván kiállítása
Mücsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván

7.) Történelem I. 1974. 40×180 cm
8.) ——"—— II. ——"——

Szkok Iván kiállítása
Mücsarnok, Bp. 1974.

Szkok Iván festő

a Fiatalok Stúdiójának Dózsa-emlékpályázatán díjazott műveket a budafoki népfőiskolai kirendeltség klubjában állították ki, melyen képe szerepelt.

Rajzi Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap, 1942. máj. 10.

Szkok Iván, [ ]

Kiállít

↓

– : Új tárlat a Stúdió Galériában 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 27.

Szkok István

Ballada műanyag 160×150 cm

Studio 71

Szkok Iván

A főiskoláról alig kikerült festő. Első önálló kiállitását a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségiben rendezte.

V. J. - A Ferencvárosi Pincetárlat; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 56. l.

Szécsi Iván

A Főiskolánról alig kikerült fiatal, Első önálló kiállítását a Fotóművészet Házában helyiségében rendezte.

V. J. - A Fotóművészet Házában; Megnyitó, 1971. 4. sz. 56. l.

Szkok Iván festőművész

Képe szerepel a Fiatal Művészek Stúdiójának Dózsa emlékpályázat – Vallásháború

Magyar Nemzet 1972 május 12
4. old.

Szkok Iván, [.]

Szerepel az Ernst Múzeumban.

P. Szűcs Julianna: Stúdió, '71

7.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 15-

Szkok Iván festő

a harmadéves Derkovits-ösztöndíjasok kiállításán szerepettek munkái: „Babilon" (emlékei) „Utcaseprő" (repr.) Élénk színű, vegyes technikájú mindkettő.

Budai Rózsa: Fiatal képzőművészek Szombathelyen.

Életünk, 1974. 3. 274. old.

Szkok Iván

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának idei tárlatán szerepel~~nek~~ munkája, képkeretből kihajló piroslila női félaktja. (emlétve)

Beke László: Stúdi-ó!

Egyetemi Lapok, Budapest, 1974. okt. 14

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG 17

Szkok Iván festő-

Esti Hirlap művész

□ SZKOK IVÁN festőművész tárlata augusztus 10-én, szombaton délben nyílik a Műcsarnok Kamaratermében. A tv-nézők már holnap este megismerkedhetnek a művésszel és képeivel a Tv Galériája adásában.

Szkok Iván Sertő

Szombathelyen a Derkovits-ösztöndíjasok kiállításán képeit látjuk. Plakátbatású, vegyes technikájú képein álom és valóság találkozik. – „Utcaseprők" – „Babilon" c. (emlétve).

Budai Rózsa: Fiatal képzőművészek kiállításai

Vas Népe, 1974. ápr. 21.

Szkok Iván, festő

Megemlítve. (Studió 73.)

Miklós Pál: Képzőművészeti Mónika
165-173,

JELENKOR, Pécs, 1974. február XVII/2.

Szkok Iván festő

Kiállítása augusztusban
nyílott meg.

Miklós Pál: Képzőművészeti hetünk 839-846.

JELENKOR, Pécs, 1974. szeptember XVII/9.

Szkok Ivan, festő

Kiállít a Ernst Múzeumban. (Stúdió '74)

P. Imre Julianna: Pathelyzet

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 4.

Szkok Imre, festő

A Műcsarnokban nyílik
meg tárlata.

– : □ Szkok Imre ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 7.

Szkok Iván

festő

Szkok Iván „Lány hagyóval"
cinnü festett fél-domborműve
meghökkentő alkotás.

Passuth Krisztina: Fiatalok Stúdiója
Tükör, 1974. okt. 8. – 11 lap.

Szkok Iván
fesső

„Az utcaseprő"
(repro)

Passuth Krisztina: Fiatalok Stúdiója
Tükör, 1974. ort. 8 - 11 lap.

Szkok Iván festőművész

Balassagyarmat városi tanácsa terebe vette a művész egy alkotásának megvásárlását.

Nógrád, 1975. okt. 22.

Szkok Iván

festőművész kiállitása a balassagyarmati Horváth Endre galériábannyilt meg.A művész huszonöt alkotását mutatják be.

Magyar Hirlap 1975 8.évf. 69/6

Iskok Iván [ ]

Lásd: Balás Piroska

P. Kiss Julianna: A szocializmus ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 20.

Szkok Iván, grafikus

L.: Gadányi J.

[Szkok Iván: Villanyoltás a műre 256. old.]

Láncz Sándor: Képzőművészeti mónika 252-256.

XIX/3

Jélenkar, Pécs, 1976. márc.

Szkok Iván, festő

□ SZKOK IVÁN kiállítása holnap délután fél 6-kor nyílik a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában. A tárlat május 22-ig látogatható.

– : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. máj. 4.

Szkok Iván

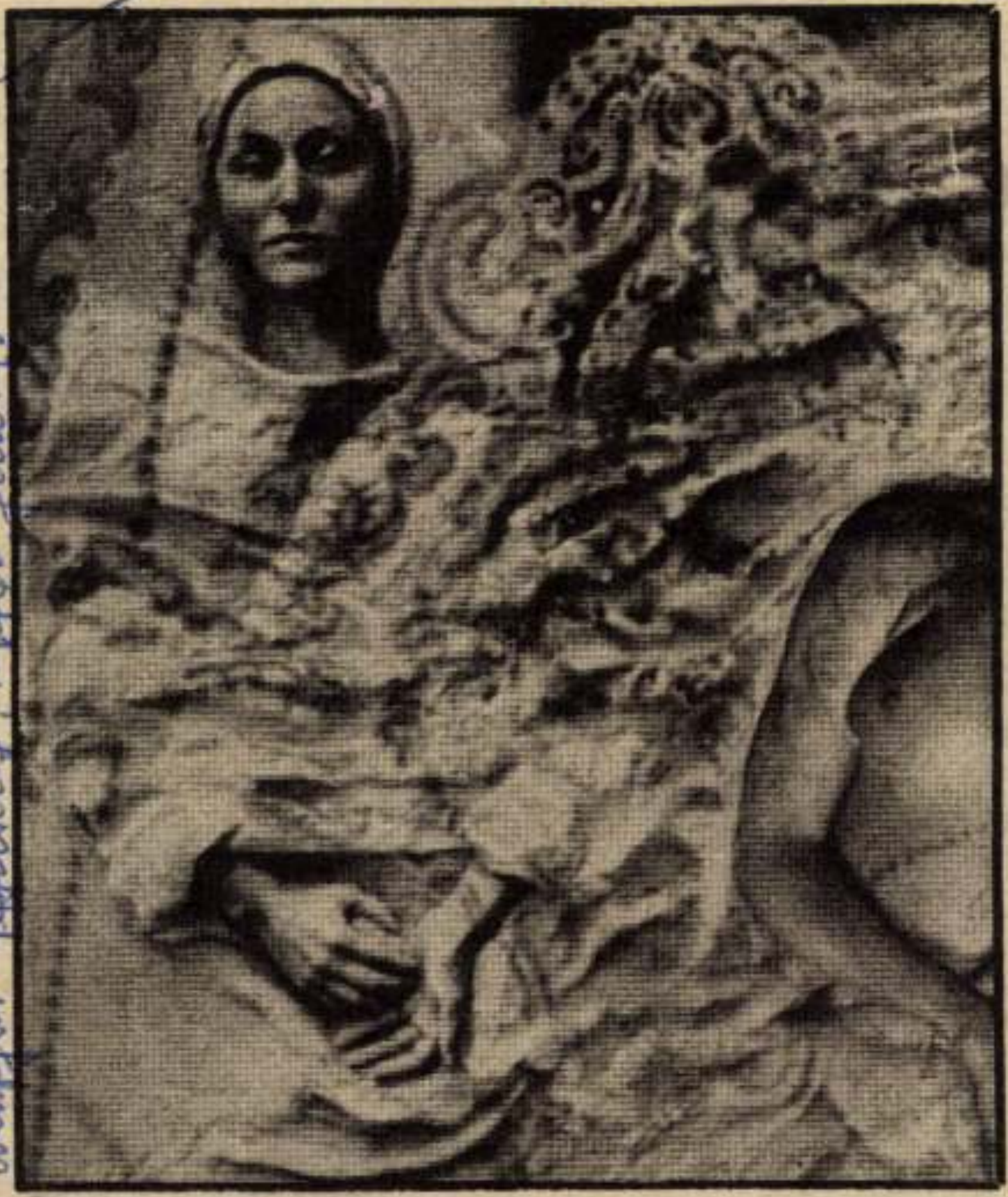

Szkok Iván: Villanyoltás (részlet)

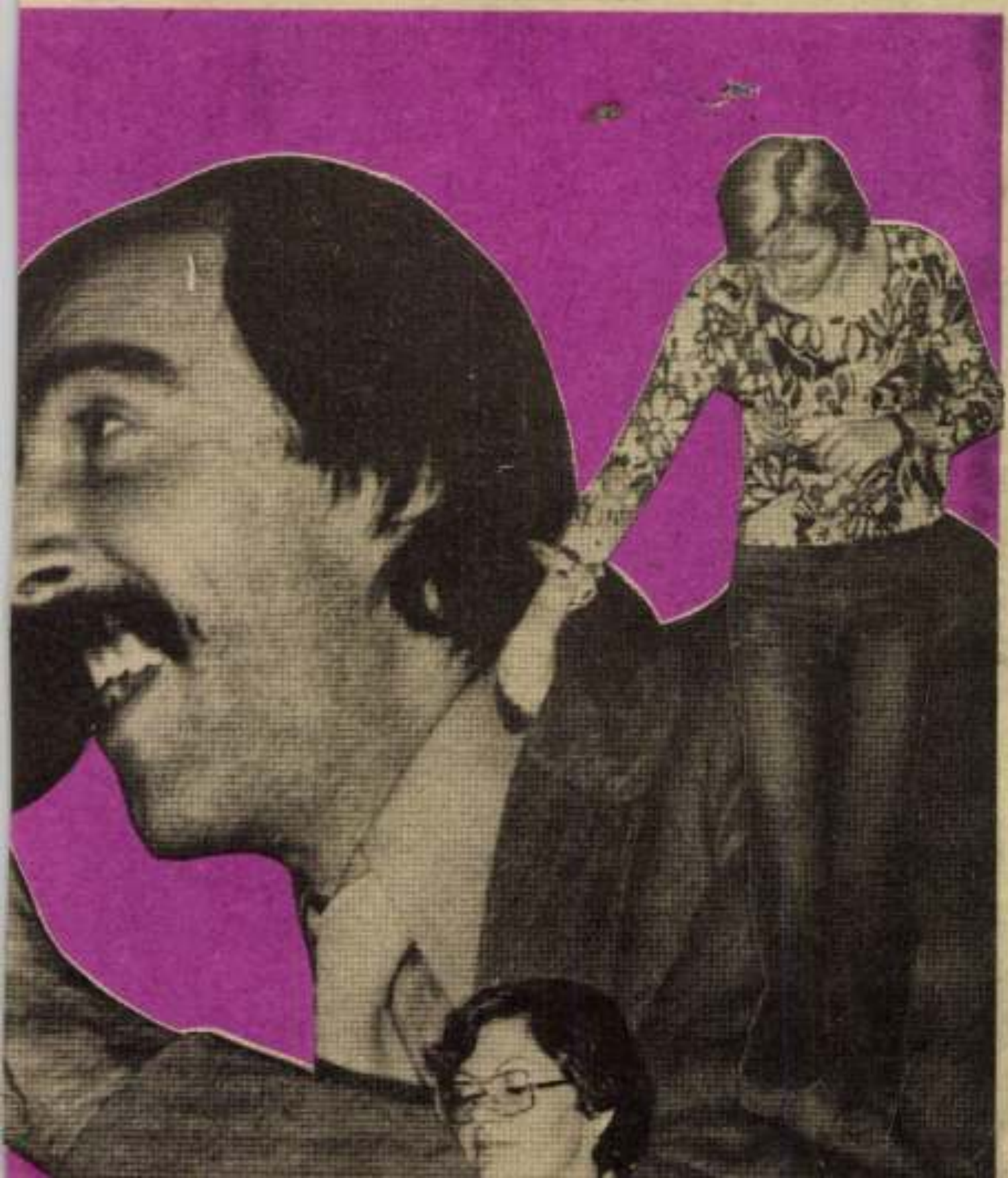

IVÁN SZKOK: PORTRAIT

(WOOD-FIBRE, PLASTER-RELIEF, ACRYLIC, 63×94 CM, 1974)

Photo Károly Szelényi

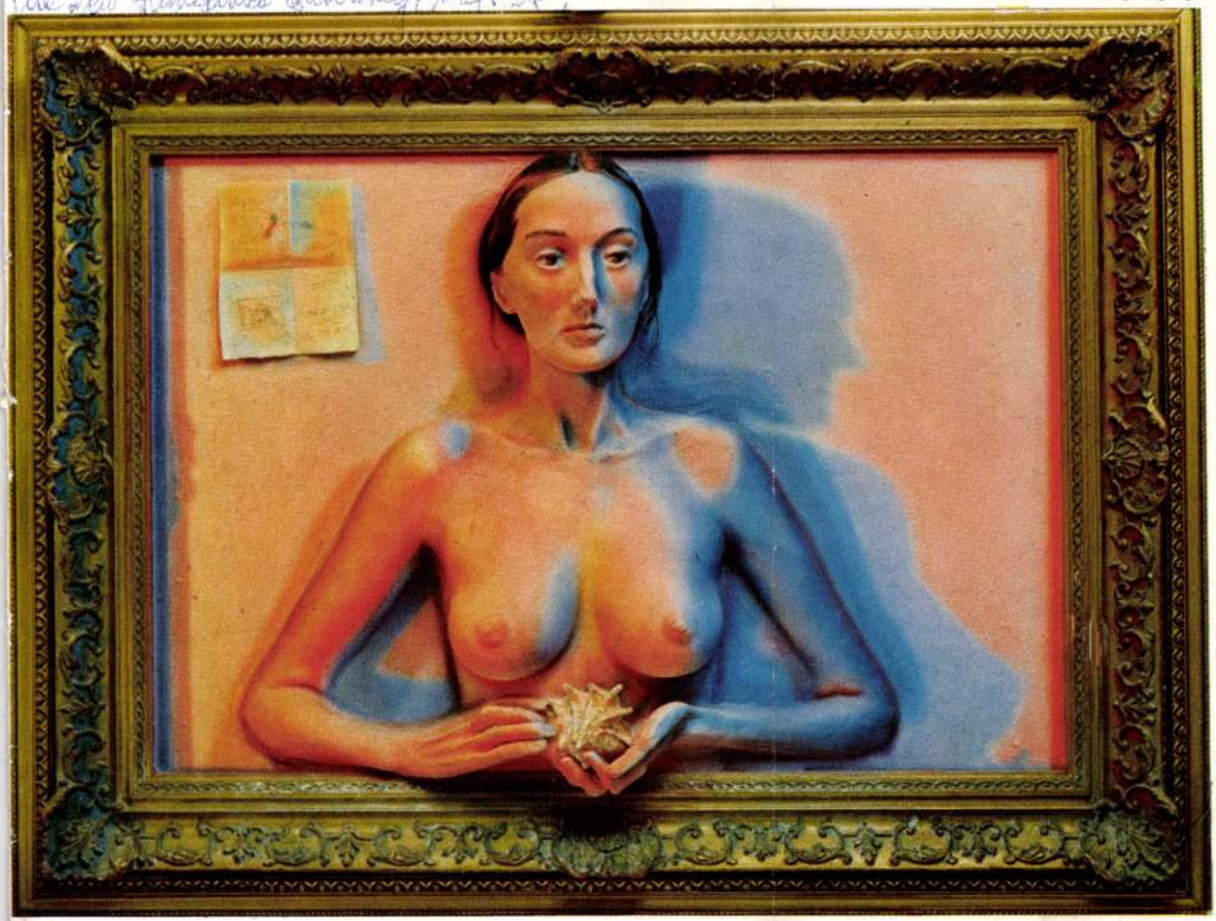

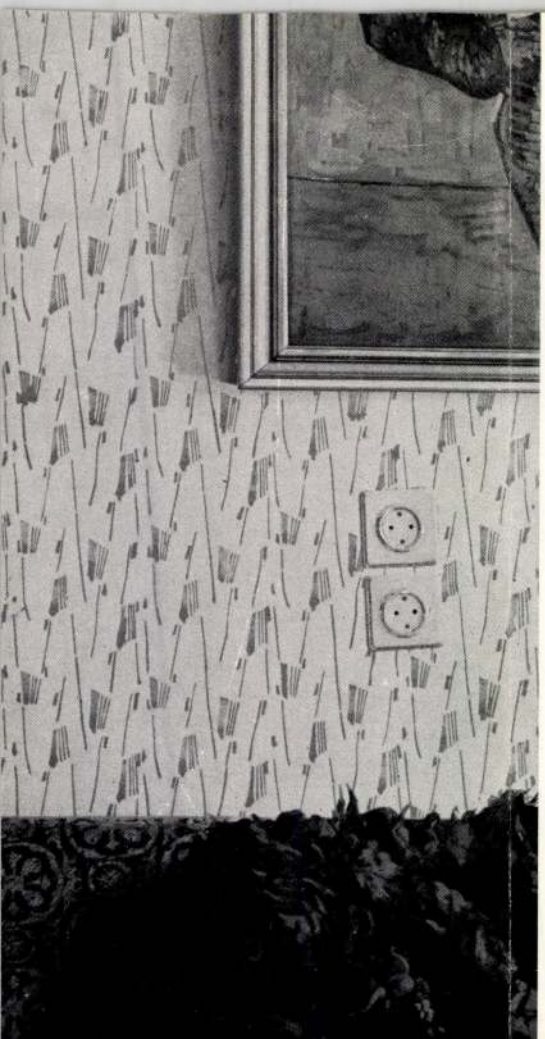

Ákos Birkás: Interior
(oil on canvas, 200×60 cm, 1974)

Photo Ferenc Kovács

Szkok Iván lesz

Olyan, mintha élne

Jegyzetek egy stúdió galériabeli kiállítás alkalmából

Jó ideje kutatok egy siker titka után. Nem hagy nyugodni a legutóbbi nagy Stúdió Kiállítás egyik vendégkönyvi bejegyzése: „volt, ami tetszett, volt, ami nem, de Szkok csodálatos". Valaminek lennie kell *Szkok Iván* művében, ha annak idején az Ernst Múzeumban a nézők rendre megszakították a tárlatnézés ritmusát, és megbűvölten hol közeledtek, hol távolodtak egyetlen kiállított kompozíciója előtt, és nyilván most is van benne valami, ha a *Stúdió Galériát* annyira megtöltik látogatói, hogy már közeledni és távolodni se nagyon lehet a képek előtt.

Pedig a témák ismerősek. Van közöttük családportré, csatajelenet, ölelkező szerelmespár és félakt. Ami a motívumokat illeti — legtöbbjük alig tér el a táblakép és relief évszázados gyakorlatától. Témáival Szkok tehát aligha toborozna ma ennyi nézőt. Delejes hatását is másnak köszönheti.

Például annak a szociológiai mérésekkel hitelesített felismerésnek, hogy a művészettől sokan még ma is *a pontos utánzatot várják*. Olyan hűséges ábrázolatot, amelyik azért valami bűvésztrükkel még rá is dupláz az eredeti természetre, hogy így bizonyítsa be a „művészet" felsőbbrendűségét az egyszerű látvány fölött. Mint például a *Villanyoltás* nyitott szemű, tökéletes szépségű asszonyreliefje mellett a fedetlen keblű másik női figura, amely nem domborodik, hanem homorodik — lévén negatív —, de ezt a fizikai tényt tökéletesen elfedi a színező szórópisztoly varázslatos használata. Megszületett a csoda, és mindannyian csodálkozunk is: néhány méterről a pozitív és a negatív hölgy egyaránt domborúnek látszik, és ráadásul „olyan valószerűnek, mintha élne".

Ilyen furfangos dolog lenne a művészet? Azok számára biztosan az, akik semmiféle lényeges különbséget nem éreznek és nem keresnek mondjuk a Vidám Park Viharvasútjának színes diorámái és a Szépművészeti Múzeum szobrai között. És milyen könnyű lenne a kritikus dolga, ha módjában állna Szkok Iván látványosan csali képeit és foszforeszkálóra festett plasztikáit a klasszikus művészet paraméterei szerint egyszerűen *művészeten kívülinek* nyilvánítania, csupán azért, mert olyan formai eszközökkel találta magát szembe, amelyek eddig csak illúziókeltő mutatványokra voltak jók, de nem művészi tükrözésre. A klasszikus művészet mércéje szerint azonban nemcsak Szkok Iván művei felett mondhatna ítéletet, hanem — lássunk messzebb a kiskörúti minikiállításnál — arról a látszólag nagyon demokratikus, nagyon népszerű neoavantgarde irányzatról is, amelyik úgy kerülte meg az ábrázolás-nem ábrázolás dilemmáját, hogy *a másolatot nyilvánította műalkotásnak*. „Hiperrealizmusnak", helyesebben hipernaturalizmusnak nevezik ezt az irányzatot, és sokan félreértve lényegét, újfajta közösségi képzőművészet csíráit vélik felfedezni eszközeiben. Pedig a valóságos bőr színére festett valószerű kezek, a lepedő hiteles gyűrődései közül kiemelkedő tapintható alakok, a film- és televízióképek pontosan visszaadott kópiái *éppolyan esztétikai fegyverletétel eredményei*, mintha alkotójuk üres vásznakat állított volna ki, vagy üres vásznak helyett — neoavantgarde közhely szerint — csupán önmagát.

Ez a fajta művészet tehát válságtermék. Kétszeresen az, mert egyrészt jelzi művész és közönség, másrészt jelzi képzőművészet és a többi művészet között keletkezett válságos viszonyt. Akik jól művelik, ezt nyilván sejtik is, mert másolataikkal, utánzataikkal legalább gorombán „beolvasnak" annak a társadalomnak, amelyik ilyen dicstelen fináléra kényszerítette az áruvá vált képzőművészetet.

Ám Szkok Ivántól — hogy visszatérjek mondanivalóm apropójához — az udvariatlanság távol áll. Ő csak a szép és a megrendítő dolgokat másolja le. A tévé sikeres sorozatának egyik kockáját a *Nagy csatákból*, *A katona búcsúját* és a *Magyar föld* szivárványos olajtócsáját. Közben pedig elfeledkezik arról, hogy ezeknek az eszközöknek igazi értelmet a tiltakozás ad, mert a hatásos újnaturalizmus pontosságával, kegyetlenségével éppen az utánzott tárgyat járatja le. De miért volna szükség erre a kegyetlen hangra, ha a mondanivaló csendes líra és életigenlés?

Szkok egyelőre elérte, hogy munkáit azok élvezik, akik eddig a művészet alatti és művészeten kívüli világban kerestek vizuális kikapcsolódást. Elérte, hogy értik azok is, akik ismerték azt a neoavantgarde irányzatot, amelyik éppen ebből a művészet alatti és művészeten kívüli világból táplálkozik. Csak éppen neki sem sikerült a nagy mutatvány: talmi eszközökkel értéket teremteni. Neki sem sikerülhetett — színes gipszeinek mintájára — a negatív szándékú irányzatot pozitívvá fordítania.

P. Szűcs Julianna

jogo
legpedig
óta a kut
vált, amelyet
megvan a kock
csakis kutatási
dukálása céljáb
kísérleteket is
lyek csak a ku
gálják, de kül
esetben is fölö
lönbség van a s
pitalista országo
országon az ala
ségügyi (1972.
elő. Az egészség
állampolgárra k
ségügyi Miniszté
Tudományos Al
módon, erre k
szerrel *ellenőrzi*
vosi kutatásokat
készítésének és
sérleteknek a
Mostani akadém
még további sz
tézkedéseket is
lyek arra irán
emberek bevonásával folyó kísérletek ellenőrzésének *különleges figyelmet szentelhessünk, és a fölöslegesen kockázatosnak tűnőket megszüntessük, illetve eleve ne engedélyezzük* — mondotta befejezésül Petrányi Gyula professzor.

Pető Gábor Pál

házak mai műsora

szonáta (7). **Fővárosi Operettszínház:** Orfeusz az alvilágban (7). **József Attila Színház:** Mai történet (Vörös Október bérlet, 5. ea., 7). **Thália Színház:** A remény (7). **Vidám Színpad:** Lehetünk őszinték? (fél 8). **Mikroszkóp Színpad:** Magától nem megy... (a Csepeli Munkásotthonban 4 és 8). **Huszonötödik Színház:** Lear király (fél 8). **Állami Bábszínház:** Misi mókus vándorúton (de. 10); Kököjszi és Bobojszi (du. 3). **Fővárosi Nagycirkusz:** Trolle Rodin vízicirkusz (fél 4 és fél 8).

színen meghalt, a tehergépkocsi utasai közül *Götz János* 19 éves lakatos hercegkúti lakos, *Hoffmann József* 29 éves mérlegkészítő, *Sáfrány Gábor* 20 éves lakatos és *Traszik Csaba* 16 éves lakatos, sárospataki lakos súlyos, három utas könnyű sérülést szenvedett.

Gyorshajtás miatt Tiszaszalka és Vásárosnamény között egy útkanyarban *Kovács Imre* 31 éves szobafestő kisiparos, vásárosnaményi lakos személygépkocsijával áttért a bal oldalra és összeütközött a vele szemben szabályosan közlekedő személygépkocsival. Kovács Imre utasa, *László Gyula* 29 éves szobafestő kisiparos, vásárosnaményi lakos olyan súlyosan megsérült, hogy kórházba szállítás közben meghalt. Kovács Imre és utasa, *Kiss Gusztáv Balázs* 32 éves ellenőr, vásárosnaményi lakos súlyosan, a másik személygépkocsiban ketten könnyebben sérültek meg.

kocsiban tartózkodók közül pedig egy személyt könnyű sérüléssel szállítottak kórházba.

— **A férfiak hosszú hajviselete** ellen rendelet született Dél-Koreában. Aki június 15-ig nem vágatja le haját a kormány által előírt hosszúságúra, azt megnyírják és 29 napra elzárják.

— **Most jelent meg:** Lászlóffy Aladár: Az álomkatona hadifogsága. Regény. Magyar—román közös kiadás (Dacia). — Területi idősorok. Statisztikai időszaki közlemények. — Népszámlálás 28. A felsőfokú végzettségűek demográfiai adatai (Statisztikai). — Bertóti István: Ózhívás. 2. bőv. kiad. — Széchenyi—Szemerédi—Horn: Kisállatok egészségvédelme (Mezőgazdasági). — Az ember énekei. Fejér megyében élő írók, költők antológiája. Szerk. Győri János (Székesfehérvár). — Herczeg Beáta: Színesen, szépen. Kézimunkakönyv. Csináld magad! sorozat (Táncsics).

1974. VIII.25. /Petőfi/ 9,40. Ka.

Láttuk, hallottuk.

– Szkok Iván, Műcsarnokbeli kiállításáról számol be D. Fehér Géza.

– Szkok Iván kísérletező művész. Kísérletei szokatlanok, plasztikus képeket fest. Felfedezett egy új technikát, amely új tartalmat is hozott magával, de lehet hogy fordítva történt. Mindenesetre egy csokorra való eredményét adta át a Műcsarnok kamaratermében megrendezett kiállításán. Képei azt az igazságot hirdetik, hogy az emberek közötti jelbeszéd, a figuralitásban válik leginkább érthetővé. A felismerhető formálás elvont gondolatok közlésére is alkalmas lehet. Elmélete vannak, hallhattuk a Tévé Galériájában, szeretné megtanítani az embereket látni, szeretné megszabaditani őket a téves beidegződésektől. A plasztikus és sik felület, formai gyökereit kutatja és a Kézfogások cimü képén, rajzzal, szinnel és mintázással, fokozza ugyanazt a mondanivalót, a találkozást, az összetartozást, a szövetséget, egységes komponicióvá fejlesztve elméletét. Védelmezi a szinezett plasztikát és a domborított felület kifejező erejét, nem mintha nem tudná, hogy a klasszikus művészet régen elfogadott törvényeinek szerep érvényt korunkban, csak mert a ma művészete előtt akarja megtisztitani az útat, az eszközökről beszél és nem a lényegről, amit kísérleteivel ostromol.

A tartalom lényege, a fiatal festő képei az elidegenedés problematikája. Az ember és az ember között épült hid roncsainak összeillesztésére vállalkozik. Ezt harsogja plakátoreju, képi agresszivitással, ezért hivja segitségüla keretbe helyezett sikre festett képen belül a plasztikus vagy mintázott formálást, a fény és a szin kiemelő hangsúlyait. Témái tragikusak. Tüzes tronjához láncolt Dózsa, a Sinek közé hullott ember és maguk a halálhordozó sinek, fényes, sima éleikkel. Befalazott élet, melyet Kőnüves Kelemenének hiv, de a cimek ne zavarjanak meg senkit. A népviselet, az ornamentika csak arra kell, hogy a beszártság elégiáját elsirja. De talán nem is az elégia kifejezés illik müveire. Inkább a dühöt és javitó szérum harapása. Tündöklő szine ellentmondanak a müvekben szereplő kérdésnek, miért pusztitja az ember önmagát? a Motorosok miért törik szét a csendet, fülsiketitő lármáikkal a sebesség őrületében. A képek fuldokló foltjai, aritmiás felületei segitségért kiáltanak. Megvizsgálja az ember arcot is közelről és a képernyő kiméletlen fényei mögül. Táncos Korméi portréját és saját arcmását is, egyenesen a képernyőre festette, akárcsak a célba érkezett fütök ernyedt, halálosan fáradt mozdulatait.
A Kopernikusszt ábrázoló festményén a nagy csillagász, apró égitestekkel játszadozik és a keretbe helyezett, fél-aktnak mintázott nő tekintete a nézőfelé fordulvakérdez. Ha akarom tényleg arról a megvilágitási számitásról, amelyet a kép bal sarkában helyezett el a müvész, de ha akarom kiszolgáltatottságról, bánatról.
Szines, plasztikus képeket láthattunk ezen a kiállitáson,ahol a látogatók szivesen megvizsgálták volna a képek anyagát, hogyanpréselt, miből csinálja. Vajon a poliészter anyag,ellenálle az időnek? Méltó-e a tartalomhoz? Szokatlan, de eredeti Szkok Iván festészete, mely újat keres eszközeiben és szellemében is. Botránkoztat vagy meditálásra kényszerit és nem sorakozik fel a ma divatos főirányok egyikéhez sem. Kisérlet,melynek eredményei talán nem évtizedekre szólnak, de az indulat, mely képeinek szin és formarendszerét létrehozta, sokat változhat, csillapulhat majd évek során. Még is úgy gondolom, a pályakezdő évek elkötelezett magatartása végig kiséri választott útján. Harminc éves.

Szkok Iván

SZKOK IVÁN: AZ UTCASEPRŐ

Tükör, 1944. okt. 8.

**A Zenei Hetek megnyitó hangversenye — Vezényel: K
András, a zongoránál Ránki Dezső**

Szkok Iván

A Stúdió 75 évi szeregszemléjén szerepelnek munkái

Losonci Miklós: Stúdió 75
Pest megyei Hírlap, 1975. dec. 21.

Szkok Iván

Szkok Iván festőművész
május 2-án megnyitotta
meg a Stúdió-Galéria-
ban kiállítását.

------: Kiállítási naptár.
Művészet, 1976. május - 48. oldal.

Szkok Iván [nobrán]

L.: Váli Dezső

P. Szücs J.: Eklektikák 6.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1976. jan. 3.

Szkak Iván

Az Ernst Múzeumban rendezett stúdió kiállítás megnyílt, melyen művei szerepelnek: „Lány kagylóval" c. festett fél-domborműve (emlétve) „Az utcaseprő" c. (repr.)

Passuth Krisztina: Fiatalok stúdiója.

Tükör, 1974. okt. 8.

Szkok Iván 1

A Tv Galériája legutóbb *Szkok Iván* munkásságát mutatta be, s tegyük mindjárt hozzá, hogy *Kernács Gabriella* szerkesztő, *Szilágyi János* riporter és *B. Farkas Tamás* rendező jóvoltából sokkal elevenebben, érdekfeszítőbben, mint az elmúlt években talán bármikor. Ellenérzéseim tehát nem a műsornak szólnak, a maga műfaji határain belül, az átlagból messze kimagaslott. Mégis óhatatlanul ez a műsor is tükrözte a szemléleti „gyermekbetegségeket, amelyekről ezúttal szólni kívánok.

Azt hiszem, ha sokat emlegetett provincializmusunkat röviden kellene meghatároznom, úgy ezt a vonását kellene kiemelnem: minden alkalommal újra feltaláljuk a spanyolviaszt, s alkalmanként újra meg újra úgy teszünk, mintha a problémák előttünk és rajtunk kívül még nem léteztek volna, vagy esetleg nem oldódtak volna meg. Máskor meg — s ez ugyanannak a szemléletnek a másik oldala — álproblémákat találunk ki, ott keressük a kérdés gyökerét, ahol a koronája van, a végeredményt tesszük kérdésessé.

Magyar Hirlap 1974

Szkok Iván festő

Augusztusban lesz nyitva kiállítása a művésznek.

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika. Jelenkor, Pécs, 1974. 9. 839. old.

Szkok Iván

Vadas József: "Képek a várfalon" cimmel ir a Nemzeti Galéria által rendezett, "Képek és szobrok három évtized művészetéből" c. kiállításról, felsorolja az ott szereplő művészeket és ismerteti munkáikat: Anna Margit, Baranyó Sándor, Balogh András, Balogh Ervin, Barcsay Jenő, Barta Lajos, Bartha László, Bartl József, Bálint Endre, Benedek György, Benedek Jenő, Berényi Ferenc, Berki Viola, Bernáth Aurél, Bér Rudol Bokros Birman Dezső, Borsos Miklós, Breznay József, Csáky-Maronyák József, Csernus Tibor, Csikszentmihályi Róbert, Deim Pál. A nevek folytatását lásd: a 2.-es cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Szkok Iván

Domanovszky Endre, Ék Sándor, Farkas Aladár Fejér Csaba, Ferenci Béni, Fónyi Géza, Fóth Ernő, Frank Frigyes, Gadányi Jenő, Göllner Miklós, Gyarmathy Tihamér, Hajnal János, Hincz Gyula, Holló László, Iván Szilárd, Kerényi Jenő, Keserű Ilona, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Kóka Ferenc, Kokas Ignác, Kondor Béla, Korniss Dezső, Kucs Béla, Lakner László, Makrisz Agamemnon, Marton László, Martyn Ferenc.
A további nevek a 3.-as cédulán következnek.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XX. évf. 52. sz. 7. lap.

Szkok Iván

Medgyessy Ferenc, Melocco Miklós, Miháltz Pál, Németh József, Orosz János, Papp Gyula, Pirk János, Pór Bertalan, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Schéner Mihály, Scholz Erik, Sikuta Gusztáv, Somogyi Árpád, Somogyi János, Somogyi József, Svábi Lajos, Szabó Vladimir, Szalay Ferenc, Szentiványi Lajos, Szentgyörgyi Kornél, Szőnyi István, Szkok Iván, Tar István, Tóth Béla, Vigh Tamás, Záborszky Viola.
A tárlatot ismertető részletes beszámolót, -Vadas József cikkét- lásd: Bernáth Aurél nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Szkok Iván

Az Iparmüvészeti Muzeum diszteremében Bálint Endre festőmüvész kiállitása megtekinthető május 23.-ig.
A Studió Galériában Szkok Iván festőmüvész kiállitását május 2.-án,
a Fővárosi Müvelődési Házban Buti István kiállitását május 4.-én nyitják meg, -közli a lap kulturális eseményeket tudósitó rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 1.
XX. évf. 18. sz. 8. lap.

Szlek Iván

2

„Egy ősz emléke"
farost, gipsz, vas
100 x 110 cm. – lepró –

"Ifjuság a szocializmusban"kiállitás katalógusa
MNG,Fiatal Képzőművészek Studiója Bp.1976.

Szőke Iván festő

1944. Gombaszög –

1970-ben fejezte be a Képzőművészeti Főiskolát Kádár György osztályán. 1971-ben Derkovits ösztöndíjat kapott. Egyéni kiállításai: 1971-ben a Ferencvárosi Pincetárlat és 1974 a Műcsarnok.

"Ifjuság a szocializmusban"kiállitás katalógusa
MNG,Fiatal Képzőművészek Studiója Bp.1976.

Szkok Iván Gesti

Kiállítása a Studió Galériában

1976. május 5–22

Katalógus a Könyvtárban

Szikszai Iván festőművész

a MOM Művelődési Központ Képző-
művészeti Köre kétnapos vendégkiállí-
tást rendezett a képzőművészeti nap-
pok alkalmából. — a művész a kép-
zőművészeti kör vendége volt.

Tokaj, 1977. jan. 3.

Szkok Iván

a Kulturális Kapcsolatok Intézetében mutatták be a Balázs Népkörtársaság pályázatára készült festményeket, melyeket a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagjai készítettek. A művész műve is szerepel a kiállításon. „Rendező pályaudvar." (említve)

Lasonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1946. aug. 4.

Szkok Iván, [Jestő]

L.: Farkas Ádám

P. Szűcs J.: Emelvényen 7.

Népszabadság, Bp. 1976. dec. 17.

Szkok Iván

Szkok Iván „tervei" most átgondolt programok, amelyekben az igazi dekoratívitás, illetve a monumentalitás iránti érzék érvényesül.

Bereczki Loránd: Tegnap - ma - holnap.
Művészet, 1977. május - 2. oldal.

Szkok Iván

Szkok Iván képeiből kikiáltó testiségű nőalakok lógnak ki a harmadik dimenzióba.

Pap Gábor: Élmények és tanulmányok, Művészet, 1977. április – 34. oldal.

Szabó Iván festőművész

kiállítása Montrealban

Magyar Nemzet 1983. XII. 10.

Szkok Iván, festőművész, i

2

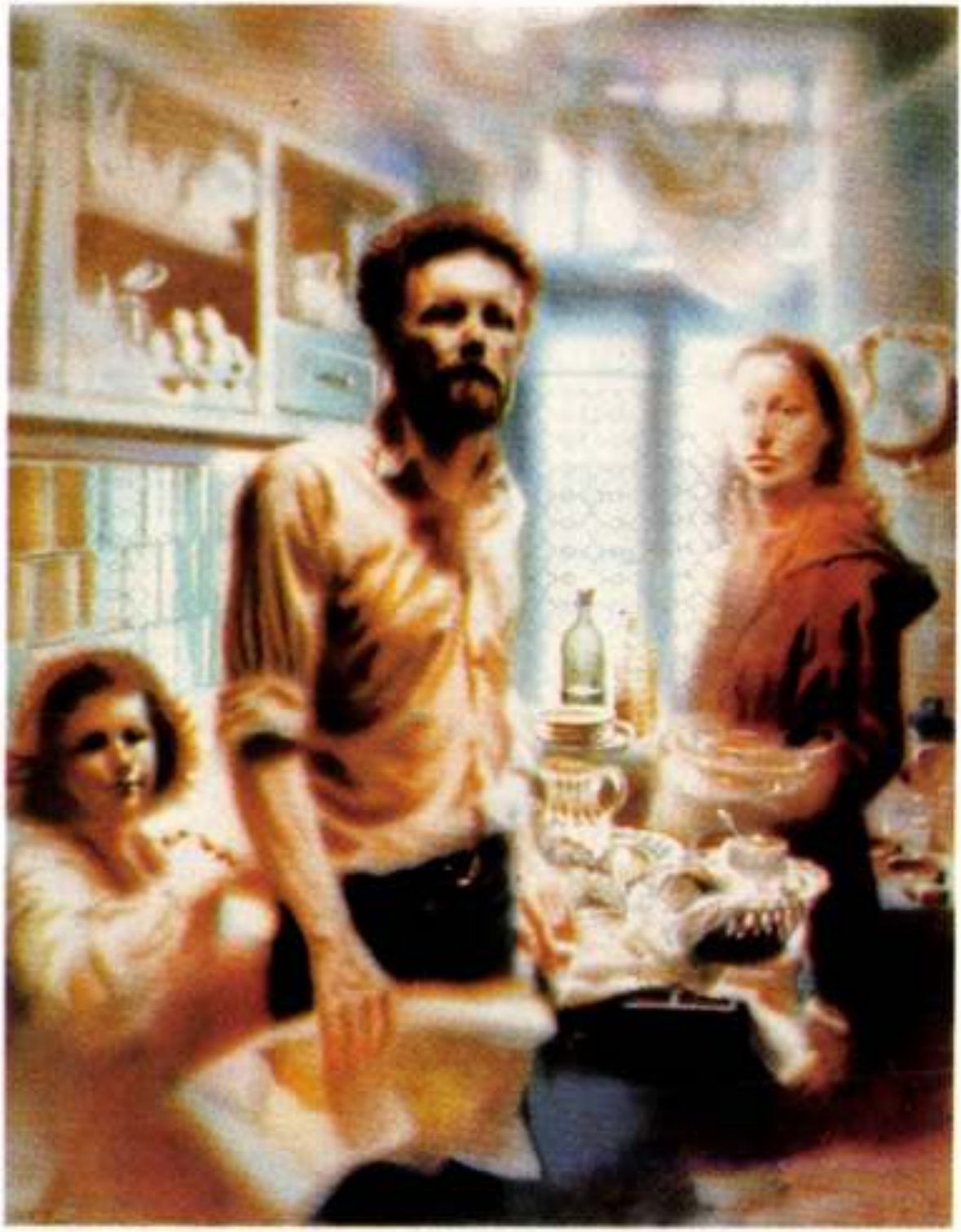

Családi, akvil, 1940 × 130 cm.

Művészet, Budapest, 1949. Nov. 4. old.

szüntelen fejlesztésével adhatja. A művészet e n
színvonalnak egyszerre aktív alakítója és „
Az ilyen értelemben felfogott támogatásba teh
tási és közművelődési rendszerünk egésze is (a n
mán értve mind oktatásunk, mind közművel
struktúráját, programját, tárgyi és eszmei-szelle
szességét). Ezt azért tartom fontosnak hangsúl
képpen a társadalmi „mecenatúra" leszűkítésé
szet közvetlenül érzékelhető „támogatási rend
még akkor is, ha ez a lehető legkomplexebb
alapoktól az intézményrendszeren (Művészeti A
keresztül a közvetlen műtárgyforgalmazásig m
gyelemmel – tesszük. Éppen ezért a magam
nevezem ezt a közvetlen „támogatási rendszer
intézményesített *közvetítő* rendszerének. Ide so
tebb módon „mecénáló" társadalmi tevékenysé
tási mechanizmust, a társadalom erkölcsi elism
zási rendszert és nem utolsó sorban a művész
mait is.

Már e puszta felsorolásból is érzékelhető, ho
szűkítés ellenére is milyen hallatlanul összetet
merátumról van szó. És még nem is beszéltem a
közgazdasági aspektusból megkülönböztethetü

Szkok Iván, festő

A BALASSAGYARMATI VÁROSI KÉPTÁR 1978. évi szerzeményeiből rendeztek kiállítást a Horváth Endre Galériában. A tegnap megnyílt tárlaton a többi között Szkok Iván, Jánossy Ferenc, Tóth Menyhért, Kokas Ignác, Patay László és Iványi Ödön nagyméretű olajképei láthatók.

-hü

21.

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 14.

Szkok Iván festő

neve emlitve, szerepelt a Fiatalok Studiójának kiállitásán

Bereczky Lóránd: A fiatalok studiójának kiállitása
Kritika 1979/3 37-38.o.

Sikok Ivan

Sikok szerint a lakótelepek nem
mesterségesek, tehát kapcsolódnak
a tenyerőkhöz és a lakókhoz.

Aistai Csaba: Kísérleti Műhely.
Művészet, 1979. április – 21. lap.

Szkok Iván

„Utazás vidéken" cinnü mü-
„vét mutatta be a tárlaton.

Menyhárt László: Ön nosság - de mivel?
Művészet, 1979. április - 18. lap.

A Magyar Köztársaság
Művészeti Alapja és a
Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő Intézet

tisztelettel meghívja Önt

SZKOK IVÁN

festőművész

KIÁLLÍTÁSÁRA,

a Sziráki kastélygalériába

A kiállítás megtekinthető
1990. november 28-tól 1991. január 3-ig

HOTEL KASTÉLY
SZIRAK

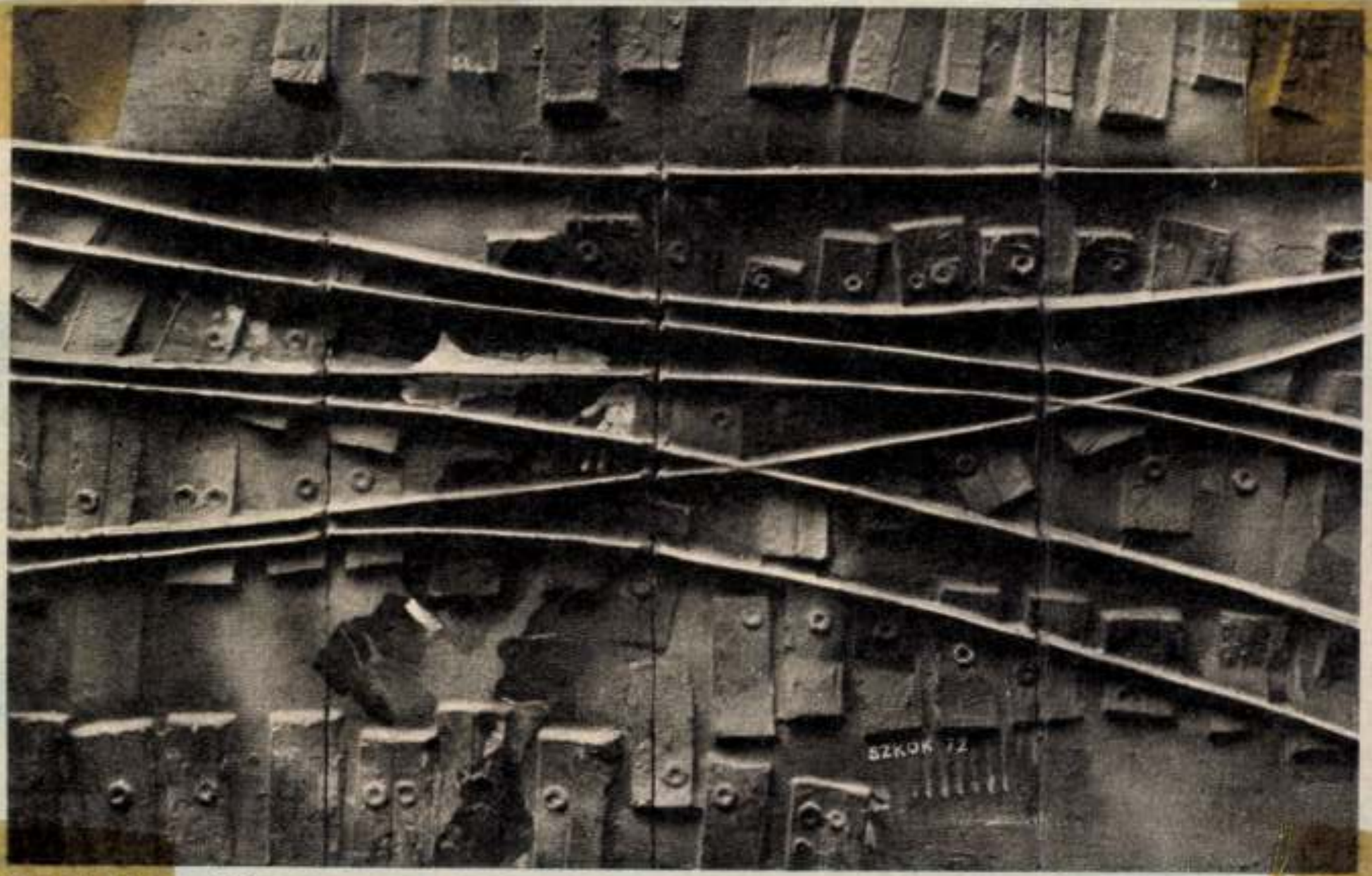

Szkok Iván: Sínek között

ALFRED POLGAR

BESZÉL
AZ ÖREGSÉGR

Anaxiász, a filozófus, Szókratész kortársa és földije egy írással töltött nehéz nap után szükségét érezte, hogy mozogjon egy keveset. Az utcákon ballagva ahhoz a térhez ért, ahonnan a legjobban lehetett látni a birkózókat. Megállt és nézni kezdte őket. Az épületek kiugró lábazata körül emberek üldögéltek, és egyszerre ketten is felálltak, hogy átadják helyüket a tisztes külsejű, fehér hajú úrnak.

HORNYÁK LÁSZLÓ RAJZA

Köszönöm, de én inkább állok.

Szkok
Iván.

Baracs Dénes: Kultúránk a világban.
Tükör, Budapest, 1948. ápr. 23.

Szkok Iván, festőművész

a Műcsarnokban látható a Festészet '77 c. kiállítás. – A művész műve szerepel e tárlaton: óriási méretűre kinagyított filmkockája részlete Bergman művének egy jelenetét idézi, a színeiben elcsúszott szinkronfeliratot is gondosan megoldva. /említve/.

Gellér István: Festészet '77.
Dunántúli Napló, 1978. márc. 5.

Szkok Iván

A magyar föld cimű samottkipét mutatta be a tárlaton.

P. Szabó Ernő: Határvestek.
Új Tükör, 1979. április 29-4 lap.

Szkok Iván

Család

2

Borbély Károly: A müvészet anyagi alapjairól.
MÜVÉSZET,1979. november - 4.lap.

Szkalak Iván

a Magyar Nemzeti Galériában e hó végéig látható a Fiatalok Stúdiójának jubileumi kiállítása, melyen a művész műve szerepel.

Losonci Miklós: a Fiatalok Stúdiójának jubileuma.
Pest Megyei Hírlap, 19~~78~~ dec. 6.

Szkok Iván. [ ]

L. Illési Klára

Lóska 1. Plasztikus képek - képzeli plasztikák 895-896

Jelenkor, Pécs, 1980. okt. XXIII/10.

Szkok Iván

Szkok Iván

ezúttal a múltkorinál jóval kevesebb művet, mindössze nyolc kompozíciót mutat be a *Studió Galériában* megnyitott kiállításán. Igaz, törekvéseinek panorámáját ez a nyolc munka is kitűnően körvonalazza: pontosan elkülöníthetők benne útjai és elképzelései.

Új elgondolás és új megoldás volta képpen nem is nagyon szerepel a felsorakoztatott közöttt: a tévéképernyőre emlékeztető kivágásokkal, illetve a Pop art-tól eltanult hangsúlyozott fotóreprodukáló komp

is derekasan kivette a részét. társadalmi hozzájárulással. Az itt élők régi óhaja vált valóra nemrég, amikor megnyitották a 81 vállalat összefogásával épített belvárosi ifjúsági házat és tanuszodát. Az óvodák 175, a bölcsődék 30 hellyel bővültek, s ma már a kerületi lakók igényeit teljes egészében kielégítik, sőt, más kerületi lakó szülők gondjain is tudnak segíteni. Valamennyi iskolában áttértek a gáz- illetve olajfűtésre, s ezzel — ha talán nem is elégszé — de *segíteni a belváros levegőjét.* Ja- 81 üzletet korszerűsítettek és 8 újat nyitottak meg. A Józ ellátás, a szolgáltatás: ök a

Magyar Nemzet 1976. május 13.

Szkok Iván

részt vett a balassagyarmati városi kép/
tár 1978 évi szerzeményeiből rendezett tárlaton

Magyar Hirlap 1979/11/13

Szkok Iván

Plasztikus képek, képszerű plasztikák című tárlaton szerepelt a művész Pécsett közös tárlaton.

Magyar Hirlap 1980/3/29/9

Szkok Iván, festőművész

Az év utolsó hónapjában rendezte bemutatóját a Fiatal Képzőművészek Stúdiója. Két dolgot nevekkel jelezni, hogy kik azok, akik elsősorban igazik a portás festészet körének egészséges bővülését: Szkok Iván, Fábiánszky Gábor és még többen.

Beszerky Loránd: a fiatalok stúdiójának kiállítása.
Kritika, Budapest, 1979. 3.

Szkok Iván, Jestő

L. Fehér László

P. k. J. Élettenut

7.

Nepszabadság, Bp. 1980 máj. 9.

Szkok Iván,

L. Deim Pál

Vadas József: Generál art 13.

Élet és Irodalom, Bp. 1984. ápr. 20. XXVIII/16

Szkok Iván

Szuromi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983. november

Szkok Iván, festőművész

A magyar és a szovjet képzőművész szövetség között ismert jó kapcsolat alakult ki régóta. A kapcsolat rendszeres kiállítócserékben is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek korosztálya mutatkozik be: Dienes Gábor, Galambos Tamás, Kocsis Imre, Szkok Iván, Nagy Gábor, Kárpáti Tamás, Szrinyifalvi Gábor és Földi Péter művei a realizmus határait igyekeznek tágítani. – Szkok Iván nagy sikert aratott 1956-os sorozatával. (említve).

Losonci Miklós: Kiállítás Moszkvában.
Népújság (Tolna), 1984. jan. 21.

Szkok Iván festőművész

A magyar és a szovjet képzőművész-szövetség között ismert jó kapcsolat alakult ki régóta, amely abban is megnyilvánul, hogy tagjai közös nemzetközi művésztelepeken vesznek részt. A kapcsolat rendszeres kiállításcserékben is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek korosztálya mutatkozik be: Szkok Iván, Nagy Gábor és még többen vettek részt. Szkok Iván 1956-os sorozata szerepelt a kiállításon. A művész Galambos Tamással közösen a magyar szövetség képviselőiként és kiállítóiként vettek részt a vernisszázson. (említve).

Losonci Miklós: Magyar festők kiállítása Moszkvában, Nógrád, 1984. jan. 5.

Szkok Iván, festőművész

A Műcsarnokban ezúttal másodszor kerül sor az elmúlt esztendők legjelentősebb alkotásai közül kiválogatott művek gyűjteményes bemutatására. — Szkok Iván gipsz-műanyag-tempera képe, a „Kapcsolat" c., amely már hordozóanyaga formájával különleges hatást kelt egymásba épülő alakjaival. /említve/.

-bányai-: Több esztendő munkáiból.

Magyar Papíripar, 1984. máj. 5. 6. old.

Szkok Iván festő

Nagy sikert aratott 1956-os sorozatával.

Losonci Miklós: „A magyar festők kiállítása Moszkvában"

Fejérmegyei Hírlap
1984. I. 7

Szkok Iván

Kiállítás a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1985. IV. 13.

Szkok Iván, festőművész 1.) Folytatás

A Magyar és a Szovjet Képzőművész Szövetség között a kapcsolat a rendszeres kiállításcserékben is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek korosztálya mutatkozik be: Dienes Gábor, Galambos Tamás, Kocsis Imre, Szkok Iván, Nagy Gábor, Kárpáti Tamás, Szinyifalvi Gábor és Földi Péter művei a realizmus határait igyekeznek tágítani. – A megnyitón Szkok Iván és Galambos Tamás a moszkvai művészeti élet képviselőivel, a közös teendőkről beszélgettek. – Nagy sikert aratott Szkok Iván 1956-os sorozatával. /említve/ Szkok Iván és Galambos Tamás Szuzdalban, Vlagyimirben is járt, a műemlékek motívumgyűjtést is eredményeztek számukra.

Losonczi Miklós: Magyar festők kiállítása Moszkvában.
Hajdú-Bihari Napló, 1984. jan. 5.

Szkok Iván.

Szkok Iván

a *Műcsarnok* vitákat kiváltó kiállítója. Jó jel, hogy műveinek nincsenek közömbös szemlélői — csak barátai és ellenfelei. Már maga a műfaj újítás: *a festményszobor*, mely a tömeget és a színt kapcsolja egységgé, nem az attraktív meghökkentés, hanem a frissebb kifejezés kedvéért.

Az igazság az, hogy a domborzatilag is kiemelkedő kép hatékonyabban jeleníti az utcaseprő vagy akár a rendezőpályaudvar hangulatát, századunk pontos lüktetését még akkor is, ha a célszerű vegyes technikát választva a történelem múltjából idézi a kéz köré fonódó negatív kard- és láncfonalat, melyet az ember gondolkodása és forradalma végérvényesen megszüntet. Ilyen felismerésekre döbbentő elemzésekre is alkalmas a szobor, tiszte nem korlátozódhat a természet és az ember anatómiájának megörökítésére.

Szkok Iván problémája a külalak időnkénti csapzottsága, a teendő ennek nagyvonalú móodosítása az eszmeileg bátran hasznos és újszerű szobrászi, eszmei célkitűzésekhez.

Lasonci Miklós: Kiállítótermekben.

Pekingyei Hírlap, 1974. aug. 24.

Szkok Iván

Magyar Hirlap 1974/2[illegible]3/6

Ebben a műsorban is szinte mindvégig arról volt szó, vajon lehet-e plasztikus egy „kép", meg az, hogy ha plasztikus, akkor egyáltalán képnek tekinthetjük-e; másrészt meg azt firtatták szüntelenül, hogy lehet-e színes egy szobor. Ebből azután hosszas magyarázgatás született egy mondvacsinált probléma körül. Tegyük hozzá: a mondvacsináltság és az álprobléma nem a műsor, és nem a művész szükségképpi sajátja volt.

Képzőművészeink [illegible]avarésze eredetileg nem állít fel ma[illegible]ának külön elméleteket ahhoz, hogy egy képet vagy szobrot megformáljon, de kénytelen utólagos magyarázatokat és látszatideológiákat alkotni azért, hogy m[illegible]ggyőzze a nézőt, a kritikát arról, hogy a[illegible]mit tesz, az tulajdonképpen nem agyrém, és nem is valamiféle elfajzás, hiszen a művészet története hasonló jelenségekre számtalan példát sorakoztathat föl. Más kérdés azután, hogy e magy[illegible]rázgatások következtében, amelyek ál[illegible]általánosak és elméletiek, sőt légben mozg[illegible]ók, feledésbe megy a bemutatott mű té[illegible]yleges művészeti értéke, s a műtárgy á[illegible]problémák illusztrációjává válik. Mint jelen esetben is.

Szkok Iván művészetének megvannak a maga gyengéi, amelyek részben — gondolom — a művész képességeiből fakadnak, vagy esetleg e képességek kialakulásának az idő pillanatnyilag még nem kedvez. Lehetnek persze ezek az

SZÉLES, zsúfolt terem, alacsonyra ereszkedett mennyezet. Három vulkanizáló gép sistereg, eresztékein néhol fúj a gőz.

A Taurus Gumiipari Vállalat *camping-*

1021

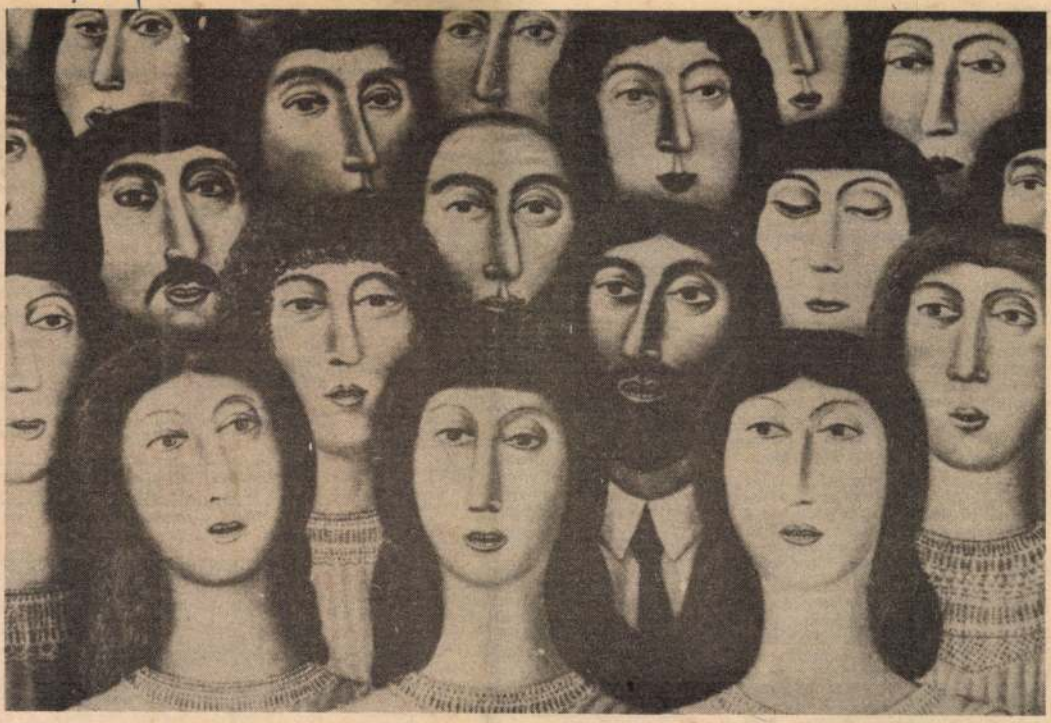

Galambos Tamás festőművész alkotása.

Magyar festők kiállítása Moszkvában

Szkok Iván festőművész alkotása.

Földi Péter festőművész alkotása.

A Magyar és a Szovjet Képzőművész Szövetség között ismert jó kapcsolat alakult ki régóta, amely a szívélyességen túl abban is megnyilvánul, hogy tagjai közös nemzetközi művésztelepeken vesznek részt.

A kapcsolat rendszeres kiállításcsereként is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek korosztálya mutatkozik be: *Dienes Gábor, Galambos Tamás, Kocsis Imre, Szkok Iván, Nagy Gábor, Kárpáti Tamás, Zrínyifalvi Gábor* és *Földi Péter* művei a realizmus határait igyekeznek tágítani. A Szovjet Képzőművészek Szövetségének titkára, *Oleg Butkevics* megnyitó szavaiban okkal hangsúlyozta a fiatal magyar festők magas hőfokú emberségét, politikai elkötelezettségét és fogékonyságukat az újra.

A megnyitón a moszkvai művészeti élet számos kiváló képviselője vett részt.

vélben is feladható. Telefonon sem hirdet

APRÓHIRDETÉSEK

ÁLLÁST KÍNÁL

Ajka és Vidéke Áfész pályázatot hirdet a Devecserben nyíló kisáruház vezetésére. Az üzlet fő profilja: ruházat, vegyesiparcikk, kultúrcikk. Várható éves forgalom 30 millió forint. Várjuk azok jelentkezését, akik kereskedelmi szakközépiskolai érettségivel, valamint szakmai és vezetői gyakorlattal rendelkeznek. Jelentkezni lehet a személyzeti osztályon, Ajka, Szabadság tér 7.

Központi Statisztikai Hivatal Veszprém megyei Igazgatósága ügyviteli munkakör betöltésére állást hirdet. Erkölcsi bizonyítvány szükséges. Cím: Veszprém, Radnóti tér 2., II. emelet.

Bakony Művek fémtömegcikk gyáregysége felvételre keres: fényező szak- vagy betanított munkásokat. Állandó egyműszakos munka, 40 órás munkahét biztosított. Jó kereseti lehetőség! Vidékről bejárók részére autóbusz rendelkezésre áll! Jelentkezni lehet: Bakony Művek, Kerta, munkaügyi előadónál.

Veszprémi Állami Gazdaság kőműves és húsipari szakmunkást keres. Bérezés a kollektív szerződés alapján, teljesítménybérben történik. Jelentkezni Szabadság lakótelepen, az üzemvezetőnél lehet.

Tanácsi Talajerőgazdálkodási Vállalat Pápa, felvételre keres termelésirányítói munkakörbe termelésben és szolgáltatásban jártas, felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalembert. Környezetvédelmi szakképesítéssel rendelkezők előnyben. Jelentkezni lehet: személyzeti vezetőnél, Pápa, László M. u. 1.

Marcalvölgye MGTSZ Csögle, pályázatot hirdet jogtanácsosi munkakör betöltésére. Követelmény: jogi egyetemi végzettség. A munkakör nyugdíjasként vagy másodállásként is betölthető. Fizetés, egyéb juttatások a 4/1981. MÉM–MÜM rendelet alapján, megegyezéssel. Jelentkezni lehet írásban vagy személyesen a tsz-elnöknél.

VÁÉV felvételre keres szellőzésszerelői munkakörbe vas-, fémipari szakmunkásokat, hőszigetelői munkakörbe betanított munkásokat, fűtésszerelőket. Jelentkezés szerelőipari főüzemvezetőnél, Veszprém, Házgyár út 1.

FERROVILL Kereskedelmi Vállalat Veszprém megyei kirendeltsége felvesz raktári dolgozót, árukísérőt, vas-műszaki eladói képesítéssel rendelkező bolti eladót, gyors- és gépírót, valamint nyugdíjast éjjeliőri és portási munkakörbe. Jelentkezni lehet: Veszprém, Budapest u. 34., munkaügy.

Textilnagykereskedelmi Vállalat felvesz kereskedelmi gyakorlattal nő dolgozókat és szakképzett férfidolgozót is. Jelentkezés szóban vagy írásban. Textilnagykereskedelmi Vállalat, Veszprém, Ibolya u. 10/I.

Felveszünk targoncavezetőt, árukísérőket, portást, raktári fizikai dolgozókat. Jelentkezni lehet: ZÖLDÉRT-kirendeltség, Pápa, Külső-Győri u. 5. kirendeltségvezetőnél. Telefon: 11-315.

Az Erdőkémia Vállalat franciavágási falepárló üzeme (8564) Ugod, termelésirányítói feladatok ellátására művezetői munkakörbe vegyésztechnikust, esetleg gépésztechnikust, továbbá tmk-villanyszerelőt keres felvételre. Jelentkezni lehet személyesen a helyszínen az üzemvezetőnél, vagy levélben, a művezetői munkakörhöz rövid életrajzot mellékelve.

Az Ernst Thälmann Megyei Üttőrőház Veszprém, felvételre keres takarítónőt 4 órás elfoglaltsággal. Jelentkezés a gazdasági csoportnál.

Vegyészmérnököt ker
tai Állami Gazdaság
kerületébe ipari tevék
tató üzeme vezetésére.
gazdaság személyzeti vez
het. Cím: 8139 Pétpuszta
32-550.

Szakácsnőt, villanysze
gépkocsivezetőt felveszünk
nyák Udülője Balatongyör
u. 5.

INGATLAN

Ajkán szőlő présházzal és vel eladó. Érdeklődni: egés Sport u. 1., V. emelet, 18.

Kapolcson gazdálkodásra mas családi ház beköltözhető adó. Víz, villany van. Érde levélben: „Kapolcsi ház" je a Veszprém megyei Lapkiadó lalathoz, Veszprém, Szabadság 15.

Vennék Balatonalmádiban ponttól 8–10 percen belül, 1–3 básig jó állapotban lévő házat, vagy építési telket elvi engedéllyel, készpénzért. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Érték szerint, ötszáztól kilencszázezerig" jeligére a Magyar Hirdetőbe, Keszthely 8360.

Noszlop, Ady u. 6. szám alatti 2 szobás családi ház gazdasági épülettel, 500 négyszögöl telekkel, tavaszi beköltözéssel eladó. Érdeklődni a fenti címen minden nap.

LAKÁS

Elcserélném Veszprém, Haszkovó u. 15/B. IV. emelet 14. alatti tanácsi garzonlakásomat veszprémi kertes kis családi házra. Érdeklődni a helyszínen, szombat, vasárnap.

Pápa, Killián lakótelepi I. emeleti tanácsi összkomfortos, erkélyes garzonomat elcserélném belvárosi 1–2 szobás komfortosra, vagy killiáni másfélszobásra. Érdeklődni lehet keddtől péntekig, 12-146-os telefonon.

Várpalotai két szoba, összkomfortos tanácsi lakásomat elcserélném kisebb családi házra megegyezéssel. Inota-újfalu is érdekel. Levelet: „Garázs van" jeligére a Várpalotai Vegytisztító Szolonba.

Elcserélném két és félszobás, összkomfortos családi házamat kétszobás, tanácsi, központifűtéses lakásra. Minden megoldás érdekel. Érdeklődni minden nap 14–17 óráig. Cím: Rigó Béla, Várpalota, Sallai út 55.

Ajkán a központban kétszobás, 54 négyzetméteres OTP-öröklakás eladó kp+OTP-átvállalással. Érdeklődni: 11-887 telefonon, illetve Ajka, Alkotmány u. 2., VI. 39.

Két és félszobás, összkomfortos, földszinti tanácsi lakásunkat elcserélnénk két kisebbre, egyszobásokra Ajkán. „Kudarc" jeligére Ajka, Fotószalon, hirdetésfelvétel, Szabadság tér 7.

AUTÓ-MOTOR

Wartburg de Luxe személygépkocsi 36 000 kilométerrel, megkímélt állapotban eladó. Érdeklődni lehet: Balatonkenese, Széchenyi u. 112. szám alatt délutánonként.

125-ös Polski Fiat alkatrésznek, egyben eladó. Érdeklődni lehet: Nagyesztergár, Petőfi u. 109., 16 óra után. Kovács József.

Kitűnő állapotban lévő 344-es Csepel terepes tehergépkocsi, pótkocsival együtt eladó. Érdeklődni: Keszthely, Stromfeld A. u. 2.

ZF-es ARÓ vegyeshasználatú, vonóhoroggal ellátott, 30 000-ért eladó. Kerta, Bem út 20.

Szerelőaknás garázs eladó. Ajka, IV. Szegfű u. 5., II. em. 11.

IR-es Fiat 127-es eladó. Érdeklődni: Várpalota II. (Inota), Thököly

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1091 BUDAPEST IX., Ülői út 51.
Telefon: 337-158, 340-726
MHSAJTÓFIGYELŐ
1984 JAN 13

...ELTES számítóadatbank alapján, diszkrécióval. Kérje díjtalan tájékoztatónkat! Levélcím: Szignál Iroda 8201 Veszprém, Pf. 92.

MENYASSZONYI RUHAKÖLCSÖNZÉS! Gyönyörű külföldi modellek nagy választékban. Szombaton nyitva: 13 óráig. Siófok, Mártírok u. 5. Kertmozi mellett. Telefon: 10-037.

Értesítjük kedves ügyfeleinket, hogy szervizünk megkezdte működését. Vállaljuk háztartási gépek javítását, karbantartását garanciával. Thermo-Vill. GMK Veszprém, Koltói A. u. 7/D.

Pioneer CT–F 950 Deck, Pioneer SA 8800 erősítő, Pioneer PL–200 lemezjátszó, ICV TX–1L Tuner eladó. Levelet: „189" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Zöldségbolt és berendezés Veszprémben eladó. Levelet: „Tavasz 17" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Naplófőkönyvek szakszerű vezetését, évvégi átvizsgálását, vagyonkimutatások, adóbevallások készítését vállaljuk. Leveleket: Unferdorben Anikó 8001 Várpalota, Schönherz Zoltán u. 2. címre.

Esküvői ruhakülönlegességek kölcsönzése Délinél, szombati nyitvatartással. Budapest, XII., Greguss u. 6.

Házasságközvetítés az egész ország területéről. Tökéletes diszkréció, különleges módszer, ingyenes tájékoztató! Szimpátia 8002, Székesfehérvár, Pf. 90.

Figyelem! Tüzelőolaj házhozszállítását rövid határidőre közületnek is vállalom. Felhő Ferenc tüzelőolajkereskedő, Balatonfüred, Petőfi u. 47. Tel.: 40-619.

Anyakoca 7 darab malaccal eladó. Veszprém, Rozmaring u. 20.

Naposcsibe, tetrael húshibrid, F 1 Hampshire, sávozott Plymouth, Rhodeizland, napos, előnevelt kacsa megrendelhető. Kamarás baromfikeltető, 2146 Mogyoród, Dózsa Gy. u. 19. Telefon: 13.

GYÁSZJELENTÉSEK

Szomorúan tudatjuk, hogy
MISKEI ISTVÁN
életének 75. évében súlyos betegség után elhunyt. Temetése 16-án 13.30 órakor lesz Veszprémben a Vámosi úti temetőben. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy
FERENCZI JÁNOS
nyug. MÁV távirdamester
73 éves korában elhunyt. Temetése jan. 18-án, szerdán 14 órakor lesz Veszprémben a Vámosi úti temetőben. Gyászoló család.

Srbok Tvůr: „Kopernikus"

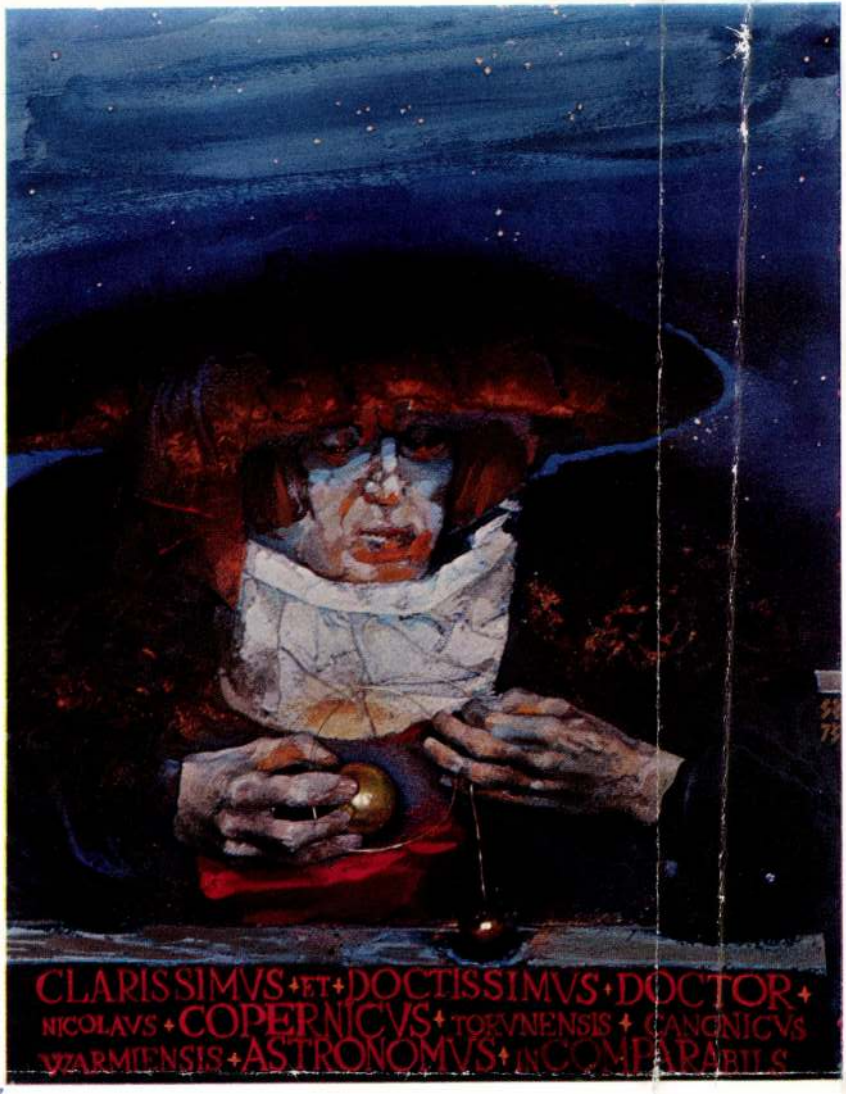

Mirovet 1943, Jan.

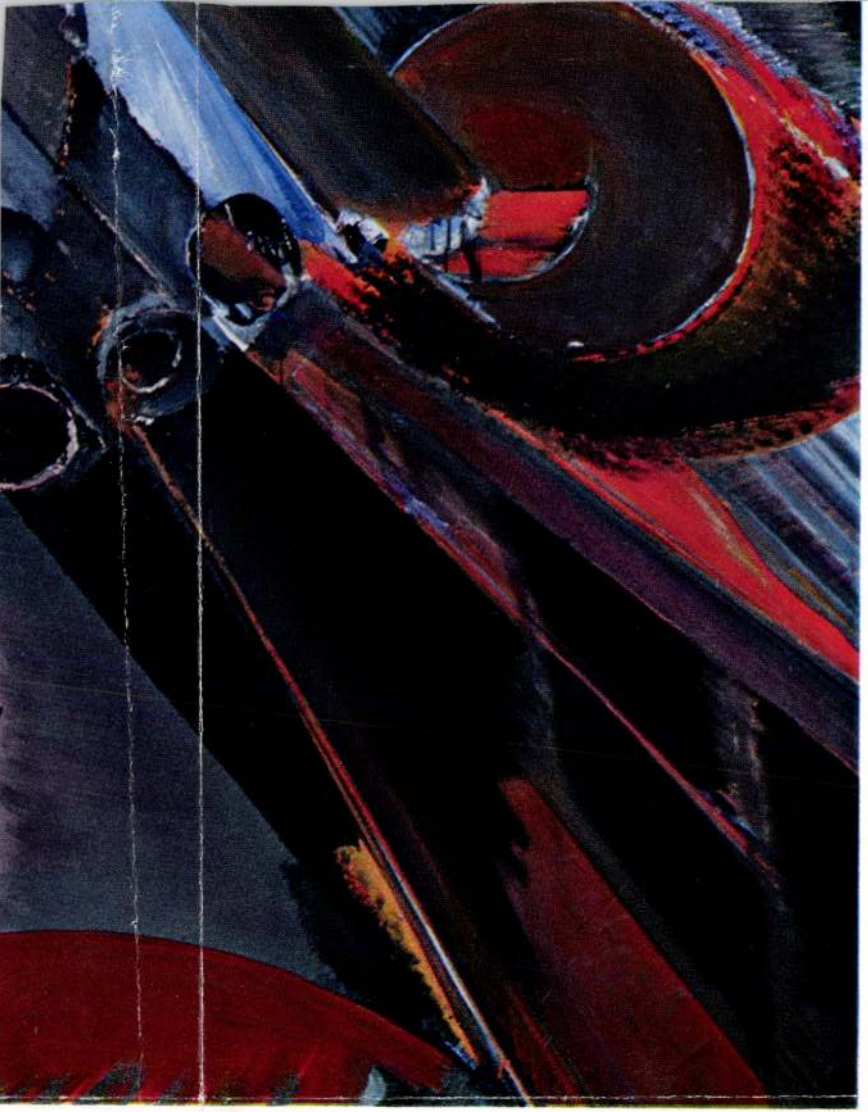

MEGHÍVÓ

MŰTEREMGALÉRIA

A

... CÉLJA: EGY KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNY LÉTREHOZÁSA, ITT A HARMADIK KERÜLETBEN.
TÁMOGATJA A MAGYAR MŰVÉSZET HAZAI ÉS KÜLFÖLDI ELISMERTETÉSÉT, VALAMINT A KÜLÖNBÖZŐ MŰVÉSZETI ÁGAK KÖZÖTTI KAPCSOLAT ELMÉLYÍTÉSÉT.

MŰKÖDTETI A MŰTEREM GALÉRIÁT

CÍM: III. KER. CSILLAGHEGY, RÓZSA UTCA 12.
Telefon: 160-9272

MEGKÖZELÍTHETŐ: A CSILLAGHEGYI HÉV-ÁLLOMÁSTÓL AZ ÜRÖMI ÚTON FEL A HEGYRE.

A

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT A
MŰTEREMGALÉRIÁBA

SZKOK IVÁN
FELSTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:
MOLNÁR KÁROLY
A GEOFIZIKAI KUTATÓ VÁLLALAT IGAZATÓJA

1992. MÁRCIUS 14-ÉN SZOMBATON, 16 ÓRAKOR
MEGTEKINTHETŐ: ÁPRILIS 12-IG MINDEN SZOMBAT, VASÁRNAP 10–18 ÓRÁIG

SZVOK Iván

POSTA BANK

A KIÁLLÍTÁS A
POSTABANK
TÁMOGATÁSÁVAL JÖTT LÉTRE.
KÖSZÖNET ÉRTE!

A CSILLAGHEGYI Műterem Galériában *Szkok* Iván festőművész kiállítása nyílt meg. A műterem gazdája *Tenk* László festőművész, aki művészkollegáival, -barátaival, többek között a most kiállító festővel is kortárs gyűjtemény létrehozására szövetkezett. A T-Art Alapítványnak ma már több mint hatvan művész a tagja, tevékenységét a helyi önkormányzaton, honi vállalkozókon, intézményeken kívül egy világcég, a Philippe Morris is támogatja. Amíg nem teremtődik meg az állandó bemutatkozási lehetőség, időről időre a Rózsa utcai festőműterem ad otthont a kollegák kamarakiállításainak. Ezuttal egyéni utat járó festő munkáinak bemutatójára zarándokoltak fel a hegyre a művész és a művészet barátai. Ezeken a vernisszázsokon részt vevők megsejthetnek valamit a régi párizsi műteremkiállítások hangulatából, azt a bensőséges, egymásra és a művekre figyelő légkört érezhetik maguk körül, amely oly sok kiállítóteremből sajnos ma már hiányzik. Szkok munkái ki is érdemlik ezt a bensőséges figyelmet, dióhéjnyi áttekintést láthatunk az utóbbi öt-nyolc év munkáiból, Szkok legismertebb műveiből: a relieffestmény, stukkóképektől kezdve a rajzokon keresztül a legújabb, meghökkentő optikai hatást keltő portrékig. A művész decemberben elkészült plasztikus falfestményéről is fogalmat alkothatunk a kiállított vázlatok alapján. A

SZKOK Iván

RIDEG Gábor: Szine és fonákja. = Magyar Nemzet, 1992. ápr. 2. 10.p.

munka a *Geofizikai Kutató Intézet* Gorkij fasori székházát díszíti.

Rideg Gábor

SZKOK Iván

10. 18. unalmas posztimpromionista Zépe a Balanagyarmati Képtárba

Új Müvészet 1992

zterme: Cyparissus átváltozása

az sem, hogy a helyiség supraportáit karikákon ülő madarak díszítik. Az a tény, hogy a két különféle kínai tapétáról önállósult motívum a század vége felé egy azon térdekoráció részeként összetalálkozik azt mutatja, hogy a forrás ekkor még nem merült feledésbe s a kortárs szemlélő számára ez a szoba a kínai szobát jelentette. Mint ilyen, a 18. századi hagyományokhoz kötődik. A másik falképszoba (32. kép) dekorációja ezzel szemben a francia igazodású új divat szellemében készült. A magas, karcsú arányok, a keskenyebb és szélesebb táblák váltakozó ritmusa, a keskeny léckeretbe foglalt festett jelenetek az ifjabbik Boucher faldekorációinak stílusát idézik (33. kép).

Ez a kifestés egyértelműen *Wandbespannung*gal díszített faburkolatú szobabelsőt jelenít meg. A kor viszonylag szép számban előkerült táblás rendszerű szobafestése között éppúgy megtaláljuk azonban továbbra is a kőre, pannóra, tapétára (34. kép) utaló dekorációt is, mint a húsz évvel korábbi emlékanyagban. Közös jellemzőjük a minél nagyobbra feszített homogén falmező, amit bordűrként fut körbe a dekoráció[23].

A Gambrinus-ház második tájképszobájának figurális részletei külön figyelmet érdemelnek. Míg ugyanis a korábbi példák esetében — a Zichy-palotától a Gambrinus ház kínai szobájáig — a figuráknak csak dekoratív vagy

Szkok Iván

3

okok objektívabbak is, mint például bizonyos anyagok, vagy technika nem helyénvaló alkalmazása stb. Minderről azonban a képernyőn nem esett szó. Persze, nem is eshetett. Hiszen — és ez már a tévés műfaj sajátossága — az a képzőművész, akit a képernyőre kiszemelnek, az már eleve megszűrt és jóváhagyott alkotó, ellenkező esetben meg sem érdemelné a nyilvánosságot. Gondolom, lehetne ez másképp is. Esetleg a művek értékelése a közönség előtt is folyhatna, tanulságul, a szemlélet fejlesztése érdekében. Valahogy meg kellene találnunk a középarányt, a leleplező dorongolás, és a felmagasztalás között. Ellenkező esetben *magánügyeink* társadalmiasulnak. A művészek magánügyei, akiknek a mű mögött lappangó gondolatai végső soron csak akkor és annyiban érdekesek, amikor már művé változtak, testet öltöttek. A kész művet nem pótolhatja semmiféle vélekedés és nyilatkozat. Persze megintcsak érdekes lehetne egyazon műsoron belül a nyilatkozatok szembesítése magukkal a művekkel. De magánügy az is. — ámbár a gyakorlat, sajnos, közüggyé teszi —, hogy ki, mikor, miféle álkritériumok alapján teszi kétségessé egy képzőművészeti *műfaj létjogosultságát.*

Magyar Hirlap 1974/2

A Magyar Köztársaság
Művészeti Alapja és a
Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő Intézet

tisztelettel meghívja Önt

SZKOK IVÁN

festőművész

KIÁLLÍTÁSÁRA,

a Sziráki kastélygalériába

A kiállítás megtekinthető
1990. november 28-tól 1991. január 3-ig

HOTEL KASTÉLY
SZIRAK

Ráfael Győző, vagy ahogy ifjabb korában keresztneve olaszos változatát használta: Viktor 1900-ban született Rév-Komáromban. Budapesten (Vaszary János tanítványaként), Párizsban, Münchenben és Rómában tanulta a festészet mesterségét. Megismerte és követte a piktúra modern törekvéseit és eredményeit, az Új Művészek Egyesülete tagjaként a két háború közti modern magyar művészet fő áramában haladt.

1929-ben Egyiptomba ment, onnan Szíriába, Irakba, évekig dolgozott Libanonban, ő festette a bejruti parlament freskóit is. A művészet ókori őserejű és kikezdhetetlen szépségű alkotásai vonzották oda, a kortárs áramlatok kavargásában bennük lelt biztos alapra, támaszra. Régész-restaurátori munkássága ugyanolyan elismerést váltott ki ott, mint festői: a Francia Művészeti Akadémia levelező tagjául választotta.

1940-ben hazatért székelyföldi ösztöndíjasként Erdélybe, 1946-tól pedig három évig a Balatonnál dolgozott. A szocreál időszak kirekesztette az ő műveit is a kiállításokról, csak 1964-ben mutathatta be műveit az Ernst Múzeumban, egy évre rá pedig Bejrutban. Az ötvenes években az Aquincumi Múzeum restaurátoraként kamatoztatta régészeti ismereteit. 1981-ben hunyt el.

Ráfael Győző a festészet hithű és nagy felkészültségű mestereként sokrétű és értékes életművet épített fel, melyben a természeti forma és az elvont alakzat egyaránt hitelt sugárzóan jelenik meg a tüzes színek harmóniájában. Emlékkiállítása egy csendes festő tudatos és következetes munkálkodásának szemléletes példája.

Heitler László

A Magyar Köztársaság Művészeti Alapja
és a Duna Galéria
szeretettel és tisztelettel meghívja Önt
és kedves családját

RAFAEL GYŐZŐ VIKTOR

festőművész
emlékkiállításának megnyitására
a Duna Galériába
(Budapest XIII., Pannónia (Rajk László) u. 95.

A kiállítást megnyitja:
LÁSZLÓ BALÁZS,
a kormány szóvivője

Verset mond:
SINKOVITS–VITAI ANDRÁS

Megtekinthető:
1990. december 5-től 1991. január 3-ig
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

SZKOK IVÁN

ARTEDER '83 Avagy hogy születik a külföldi tárlat?

Bilbaóban (Spanyolország) harmadszor rendezték meg az ARTEDER elnevezésű nemzetközi művészeti vásárt. Az ARTEDER '83-on, április—májusban kilenc magyar művész is részt vett, mint kiállító csoport. Anyagukat a Generalart megbízásából a Generalimpex Vállalat vitte ki: az előkészítésben a kilenc művész és mindkét vállalat részt vett.

A művészek saját költségükön katalógust készítettek, amelyben egy-egy munka és rövid életrajz szerepelt. Színes fotó készült minden kivitt műről, ezek egy albumban az érdeklődők rendelkezésére álltak. Összeállítottunk egy rövid tájékoztatót a művészek munkásságáról és a képekről: meghívó-kártyákat nyomtattunk spanyol és angol nyelven... Kártyáinkat a helyi lapoknak, konzulátusoknak, valamint — szeretik a képeket! — például a fogorvosoknak küldtük el.

Az ARTEDER '83 Bilbao központjában, egy modern, nemzetközi vásárépület három nagy csarnokában került megrendezésre. A kiállítók 6×4 m-es bokszokat bérelhettek ki; nekünk két boksz jutott, a képeknek kb. fele fért el. Sikerült úgy elrendeznünk az anyagot, hogy minden kép előnyös helyre került. A bokszok külső falán két művet naponta cseréltünk.

Bokszaink a galériák és a csoportos kiállítók között, kiváló helyen, a főbejárat közelében voltak. Az ARTEDER nagyszámú látogatója közül a mi anyagunkat különösen sokan nézték meg. Sok elismerést kaptunk spanyol és más nemzetiségű kollégáinktól: ennek kézzelfogható jeleként a helyi Szépművészeti Múzeum megvásárolta Ujházi Péter egyik munkáját.

Nagyon sok érdeklődő volt: Szkok Iván egyik művét megvásárolták. Míg a szakma érdeklődése minden kiállítónak kijutott, a nagyközönségé elsősorban Szkok Iván, Hepp Edig, Ujházi Péter, Mészáros Géza és Kudász Emese képeire irányult. Sajnos, áraink a velünk azonos jellegű spanyol művészek árainál magasabbnak bizonyultak. Elsősorban azért, mert a kiállítók többsége egyéni kiállító volt (nem galéria), s ezért alacsonyabb áron adhatták munkáikat. Az egyéni kiállítók többségét még a boksz bérleti díja sem terhelte, mert különböző helyi cégek, bankok fizették be őket a kiállításra. A külföldi munkák után pedig a vásárlónak még 25 százalék importvámot is kellett fizetni, ami ezeket csaknem „versenyképtelenné" tette.

Az ARTEDER '83 szervezői olyan nemzetközi kiállítást és vásárt akartak rendezni, amely a mai művészetről a legteljesebb képet adja. Bár a résztvevők száma nagy volt, az ARTEDER '83 inkább spanyol volt, mint nemzetközi. Ennek ellenére igen jó képet adott a mai művészetről. Voltak „élő klasszikusokat" árusító galériák; kultúrmissziót teljesítő művészeti szervezetek; láthattunk kommersz műveket és az eladás szempontját teljesen figyelmen kívül hagyó alkotásokat. Egyáltalán nem, vagy csak nagyon közvetve lehetett „nemzeti karaktert" felfedezni, ezért a hiányérzetért kárpótolt viszont az az öröm, hogy a spanyol kiállítók között „szellemi rokonokra" leltünk és viszont. Ez az eszmecsere és a szakmai elismerés lett számunkra a kiállítás legnagyobb haszna.

BODÓCZKY ISTVÁN

RADNÓTI

MÓRA

ÚJDONSÁGOK

Akiknek még nem jutott kezükbe, újabb kiadásban vásárolhatják meg a legnépszerűbb ifjúsági regényeket, például Dickens: Twist Oliver, Verne Gyula: Grant kapitány gyermekei, Szabó Magda: Születésnap, Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember, May Károly: Az inka öröksége című művét és Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk-ját, amely ezúttal a 25. kiadásban jelenik meg. A Diákkönyvtár sorozat újabb kötetekén kerül az üzletekbe Jókai Mór: Fekete gyémántok, Sárgarózsa, és Kárpáthy Zoltán című regénye. Míg a mai magyar írókat a többi között Bárány Tamás, Barabás Tibor, Thiery Árpád, Mezei András, Katkó István és Tamkó Sirató Károly képviseli.

Bizonyára gyorsan sláger lesz Romhányi József író és Ternovszky Béla rajzfilmrendező közös könyve, a Dr. Bubó, amelynek történetét a népszerű rajzfilmsorozatból már ismerik a nézők, valamint Peter Jacobs amerikai újságíró Mivel Jane Fonda vagyok című, a filmsztár életéről és politikai harcáról szóló munkája. Hegedüs Géza ezúttal száz magyar írót bemutató Arcképvázlatok-kal jelentkezik, míg Zelk Zoltán: Az ezernevű lány című, színpadon már sikert aratott mesejátékával. Néhány verseskötet megjelentetését is tervezi a kiadó, így Jeszenyin és Radnóti Miklós költeményeinek válogatását. A Kozmosz fantasztikus-könyvek olvasóinak az esztendőben három kötetet ígérnek: Arthur C. Clarke: A város és a csillagok, Ursula LeGuin: A sötétség bal keze és Georges Walter: Repülnek a Vanesszák című sci-fijét.

A kiadó új sorozatot is kezd Én és a világ címmel a társadalom, a fiatalság, és a világpolitika sokakat érdeklő témáiról szóló írásokból, tanulmányokból ismeretterjesztő munkákból. Elsőként Makai György: a fejlődő országok történelmét, felszabadító harcait bemutató Harmadik világ és Bálint B. András a fiatalok társkeresési problémáit taglaló A róka megszelídítése című kötetét vehetik kézbe az olvasók.

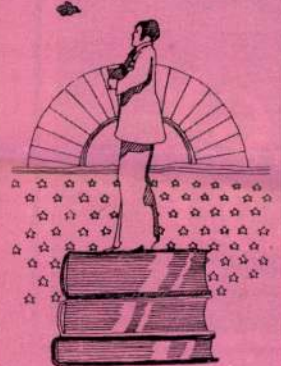

10.21

Nézzük meg!

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának jubileumi tárlatán, a Magyar Nemzeti Galériában több művész azt a kiállítási formát választotta, hogy oldalfalakkal körülhatárolt, külön kis térrészben mutatta be alkotását. Közéjük tartozott Szkok Iván is, aki az itt reprodukált tablót helyezte el saját „box"-ának falán.

— Engedj meg egy furcsán hangzó kérdést: kinek csináltad ezt a munkát?

— Mint általában minden alkotás, ez is részben magamnak, részben a közönségnek készült. Hiszen egyrészt egy hosszú folyamat lezáró munkájának szántam, ugyanakkor első ránézésre világos, hogy egy kifejezetten didaktikus alkotásról van szó.

— Mit kívántál lezárni vele?

— Eddigi művészeti törekvéseimet szerettem volna összegezni egy embereket megindító költeményben. Egy szép, érzelmekben gazdag mesét szerettem volna elmondani öt életnagyságú vagy nagyobb álló figurával. Sajnos, munka közben elmaradt a mese, elmaradt a szépség.

— És mi maradt?

— Maradt a didaktikus program: bemutatni, hogyan lehet egy figurát a művészi alakítás különböző eszközeivel úgy megjeleníteni, hogy optikailag azonos kép jelenjen meg a néző előtt.

— Egy fekete-fehér fotó és egy színezett plasztika hogyan lehet optikailag azonos?

— Úgy értem ezt, hogy a tabló minden négyzetlapjánál a nézőnek ugyanazokat az elemeket kell éreznie, amelyek a tárgy és valóságos test közötti lényeges azonosságokat és különbségeket jelentik.

— Még mindig probléma nekem a szín . . .

— A színeknél sem törekedtem a fotónaturalisztikus hatásokra. Sőt! Azt szerettem volna ezen a munkán keresztül is elmondani, hogy szerintem nincsen a dolgoknak saját színe. A szín minden esetben megvilágítás kérdése.

— Ezért van az, hogy a gipszfiguráknál sem a szokványos színezéssel imitáltad a fényt?

— Igen. Szeretném a nézőt elgondolkodtatni arról, hogy tulajdonképpen a realizmus és az absztrakció (akár színről, akár formáról van szó) bizonyos fokig nem mond ellent egymásnak. Hiszen ha a művész ceruzához vagy ecsethez nyúl — máris absztrakciót követ el: térbeli jelenséget fog egy kétdimenziós felületen megjeleníteni.

— És amikor a háromdimenziós gipszöntvényről van szó?

— Ott is tulajdonképpen a realizmus-naturalizmus problémája foglalkoztat. Egy olyan antiszobrot szeretnék készíteni, amely három lépés távolságból már a szobor tökéletes illúzióját adja.

— További kérdés adódik a kiállított munkáddal kapcsolatban. A beszélgetés elején arról szóltál, hogy öt teljes figurát gondoltál készíteni. Ez miért változott meg? És még egy: nem érzed-e úgy, hogy a munka közben „elmaradt mese és szépség" hiányzik az alkotásból?

— Az öt figura kérdése a könnyebb. Mikor biztossá vált, hogy elkészíthetem a munkát, ki lesz állítva, már technikailag volt lehetetlen az ötfigurás munkát elkészíteni. Ezért választottam ezt a logikai struktúrát, amelynek egyszerű ritmusa rávezeti a szemet arra, hogy az előbb soroltakat lássa. Másrészt ez a változás hozta magával, hogy csak a gondolkodási sémákat jelenítsem meg, és ne esztétizálásra törekedjek.

— Úgy érzed, hogy ez a munka lezáró műve lett eddigi törekvéseidnek?

— Nem. Bár annak szántam, nem úgy sikerült. További problémákat vetett fel, ahelyett, hogy lezárta volna a régieket. Nagyon hiányzik még egy oszlop a kompozícióból.

— S mit mondana a hiányzó oszlop?

— Azt kellene abban kutatni, hogy végső soron mit kell a művészetnek mondania, mit kell megvalósítania ahhoz, hogy elérje célját. Azaz, hogy jobb legyen a világ annál, mint amilyen most.

CHIKÁN BÁLINT

MI LESZEL, HA NAGY LESZEL?

Ezt a kérdést szegezik minduntalan serdülő fiataljaink mellének, s mi tagadás a megkérdezett fiúk és leányok válasza bizony sok esetben csak a tétova vállvonogatás.

Ebben a tanácstalanságban szeretnénk segítséget nyújtani és ötleteket adni különösen a budapesti, vagy Pest környéki fiataloknak. Mint tudjátok Budapest nemcsak az ország fővárosa, hanem egyben a körülötte elterülő Pest megye székhelye is.

A több mint 900 000 lélekszámú legnagyobb megye lakosságának többségét a helyi Fogyasztási Szövetkezetek hivatottak ellátni.

1970-ben 1250 kiskereskedelmi és 600 vendéglátóipari üzlet, 1978-ban pedig már 1440 kiskereskedelmi bolt, ebből: 34 ABC áruház, 624 vendéglátó egység, összesen: 214 162 négyzetméter alapterületen állt a lakosság szolgálatára.

Az igényeknek megfelelően a megye kereskedelmének és vendéglátóiparának korszerű fejlődése a hálózat állandó terebélyesedése természetesen mind nagyobb feladatokat támaszt, melyek maradéktalan ellátásához nagy létszámú, jól képzett dolgozógárda szükséges.

A FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETEK igen széles skálájú tevékenysége nagyon sok lehetőséget kínál a szakmát tanulni akaró fiataloknak. Az élelmiszer-vegyesbolti és iparcikk kereskedelem eladói vagy a vendéglátóipari szakmák közül szinte valamennyi területre történik beiskolázás. Három év alatt — a szakmunkásképző iskola elvégzésével — bolti eladó, cukrász, felszolgáló, szakács képesítéssel jól fizetett szakmát és elhelyezést szerezhetnek az általános iskolát elvégzett fiatalok. Érettségizettek pedig másfél év alatt szerezhetik meg ugyanezt.

A középiskolát végzett fiatalok *3 hónapos gyorsított* tanfolyami képzéssel is szerezhetnek szakmunkás-képesítést — élelmiszer-, kozmetika-, vegyi-, háztartási-felszerelés eladó szakmákban. A tanfolyam ideje alatt a fiatalok már eladói besorolást kapnak.

A beiskolázás elsősorban a szövetkezeti bolt, vendéglátó egység telephelyén lakó lányoknak, fiúknak nyújt jó lehetőséget, de a megye kitűnő közlekedési hálózata révén a máshol lakóknak, vagy budapestieknek sem jelenthet nehézséget a munkahelyek megközelítése.

LÁNYOK, FIÚK!

Érdemes tehát jól körülnézni és tájékozódni. Forduljatok felvilágosításért az illetékes ÁFÉSZ-irodához, ahol részletes tájékoztatással szolgálnak a beiskolázás valamennyi feltételéről.

SZÖVETKEZETI SAJTÓIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726
1979 FEB
Ifjúsági Magazin

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 JUN 23
NÉPHADSEREG
Szkok Iván
grafi munkái
1021

Látogatóban SZKOK IVÁNNÁL

A múlt év őszén a Hadtörténeti Múzeumban a „Honvédelmünk, hadseregünk" című képzőművészeti kiállításon nagy feltűnést keltett és díjat is kapott *Szkok Iván* „Start" című festménye, amely erőteljes színekkel egy harci gép felszállásának pillanatait jelenítette meg. Sokan kérdezték: ki ez a festő, aki ilyen nagyszerű alkotással rukkolt ki a Honvédelmi Minisztérium és a Képzőművészek Szövetsége közös pályázatán.

Az akkor mindössze harmincnégy éves művész szerényen átvette a második díjat és csak annyit mondott: *„Örömmel vettem részt ezen a pályázaton, és képeimből szívesen rendeznék kiállítást a hadsereg egyik művelődési intézményében."*

Nos, erre a kiállításra még nem került sor, de Szkok Iván díjnyertes képét azóta sokan látták. A fiatal művész legutóbb már Párizsban és Isztambulban is sikerrel mutatkozott be a képeivel, és nyilvánvaló tehetsége, szakmai tudása, egyéni festészete máris tekintélyt biztosít számára az idősebb pályatársai között is. Amikor felkerestük Bartók Béla úti kis műtermében, első kérdésünk az volt: mi indította a „Start" című képének megfestésére?

— Már főiskolás korom óta izgatja a fantáziámat a repülés. Tíz évvel ezelőtt tanulmányúton voltam a Szovjetunióban, és a repülőtereken mindig nagy élményt jelentett számomra egy-egy repülőgép felemelkedése. Igaz, hogy katonai repülőtéren még sohasem voltam, de gyakran elképzeltem, hogy startol az erőt demonstráló harci repülőgép. Úgy éreztem, hogy a pályázatra küldött képemen vadászbombázó gépünk védő és elrettentő erejét kell megfogalmaznom, a festészet sajátos formanyelvén.

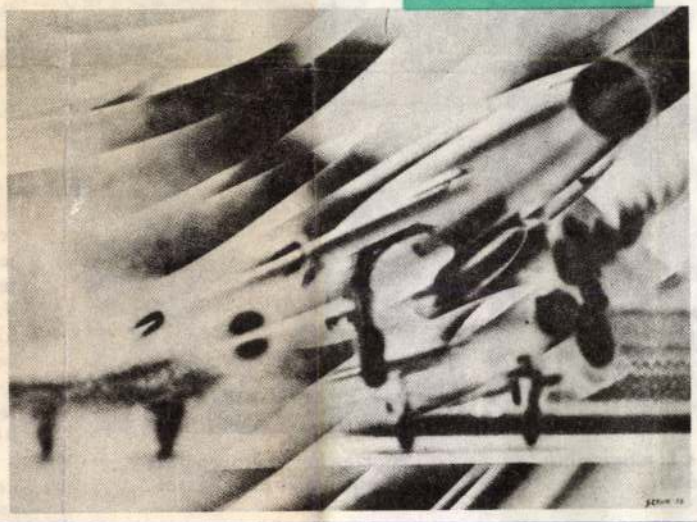

A díjnyertes kép: „Start"

– Sokat dolgoztam a „Tankcsata" című képemen is

— Korábban milyen katonatémájú festményei voltak?

— Elsőnek az „In memóriam" című képemet említeném, amely jelenleg a Nemzeti Galériában látható. Ez az ellenforradalmárok által legyilkolt katonáknak állít emléket. De szeretem a „Nagy csaták" című kompozíciómat is, amelynek megalkotására a tévé azonos című dokumentumfilm sorozata ösztönzött. Ezt a képemet éppen úgy, mint később a „Tankcsata" című festményemet, a Honvédelmi Minisztérium és a Képzőművészek Szövetsége közös pályázatára készítettem.

— Sikeres festőnek tartják, hisz eddig több pályázaton díjat nyert, három önálló kiállítása volt, és a képeit Kubától Egyiptomig tizenkét országban állították ki. Hogyan fogalmazná meg művészi törekvéseit?

— A Képzőművészeti Főiskolán Kádár György volt a mesterem, és ő nemcsak arra tanított, hogy a realizmus talaján mozogjak, hanem arra is, hogy bátran kísérletezzek. Sokat dolgozom a fontos gondolati tartalmat hordozó képeimen. Nem festek például akvarellt. Lefestés helyett — a mesterem kifejezéset idézve — „beszédékeny" művészetet szeretnék. Úgy érzem, hogy ez a művészi tartás segítette, hogy sikeresen szerepeljek a „Forradalmi hagyományaink", a „Munkánk a holnapért" és még számos pályázaton. Tagja vagyok a Fiatal Művészek Stúdiójának, és jó érzés, hogy a közös kiállításainknak egyre nagyobb a sikere. Stúdiónk párizsi kiállításait például naponta öt-hatezren tekintették meg.

— Tervei?

— Engem a díjak, a sikerek sohasem szédítettek meg. Továbbra is keményen megdolgozom majd az újabb műveimért. Szeretnék majd részt venni a Honvédelmi Minisztérium és a Képzőművészek Szövetsége közös pályázatán. Bár katona sohasem voltam, úgy érzem, hogy van mondanivalóm ahonvédelemről és a testvéri hadseregek békét védelmező összefogásáról. S ha már a terveimet kérdezi: a Fiatal Művésze Stúdiójának tagjaiv együtt szívesen rendez nénk kiállítást a Magya Néphadsereg Művelődés Házában és a vidéki mű velődési intézményekbe Titkos tervem pedig a szeretném közelebbről megismerni légterünk vé delmezőit.

KACSÓ LAJOS

Szkok Iván műtermének e részlete. Balra fent az „ memoriam" című kép

Fotó: MÁRKUS ANDRA és arch

…tertől.

…dásan …ytállnak

…ai tanintézetek kibocsá… …psége is mindig szám… …szteti az elöljárót, a ne… …diákot egyaránt. Az öt …lőtt verbuválódott első …ai katonai kollégium …honalapító diákjai na… …mindent készen kaptak. …teket, szobákat, könyv… …bhelyiségeket, sportpá… …tizennégy éves kama… …égsem volt könnyű, tá… …ői háztól, a testvérek… …átoktól. Többségük jó …de többnyire kedve… …iális körülmények kö… …alád gyermeke.

…i száz végzős diák kö… …ai főiskolák első évfo… …-en megállták a he… …matoztatva mindazt, …égiumi évek alatt el… …a főiskolák szorgal… …, a KISZ- és társadal… …elvégzésének élenjá… …ő fecskék" nem bán… …kollégiumban eltöltött …ennek híre, a követ… …amokhoz is elérkezett. …példává vált a kollé… …dékei előtt, s ha le… …g jobb eredményekre

…végzett évfolyam át… …nányi eredménye 3,3

A kollégium és a szülők büszkesége Jenei Gyula, aki 4 évig kitünő tanuló volt, s így is érettségizett

Fotó: MÁRKUS ANDRÁS

anyja a háztartásban dolgozik. Három fiuk közül Gyuszi a középső.

— *Úgy gondolom* — mondja az édesanya —, *egy szülőnek nincs nagyobb öröme, mint a gyerekének a boldogulása. Nagyon büszkék vagyunk rá. Egyszerű ember létünkre, ilyen okos, szorgalmas fiunk van. S a kollégium nagy segítséget adott ahhoz, hogy a gyerek továbbtanulhasson. Ha a honvédség nem támogat bennünket, Gyuszi szakmát tanult volna. Így meg, katonatiszt lesz belőle.*

Tóth István egyszer már elképesztette szüleit, amikor nyolcadikos korában azzal állt elő, hogy talált magának egy kollégiumot,

vel azonban teljesül az álmunk. Mit mondjak? Ősztől a fiam több ezer kilométerre lesz tőlem… Az egyik szemem sír, a másik meg nevet. Nagyon távol leszünk egymástól. Egyedül maradok. De megértem, hogy a gyerek jövője, a társadalomnak, a hadseregnek tett ígérete ezt követeli. Ismerem a fiamat. Tudom, hogy becsületesen elvégzi, amit vállalt.

Öt esztendővel ezelőtt — a kollégium alapításakor — jó néhányan kételkedtek abban, hogy az új intézmény komoly részt vállalhat a tiszti pályára irányítás feladataiból. Nos, az eredmények megcáfolták a kétkedők véleményét. Az egyre javuló tanulmányi eredmények, a nevelőtanárok növekvő tapasztalatai, az eddig végzettek példamutatása, s nem utolsósorban a társadalom, a hadsereg vezetésének mindenre kiterjedő gondoskodása meghozta, s a jelek szerint a jövőben még gazdagabban érleli gyümölcsét: az idén már valamennyi növendék a katonai pályát választotta. Az 1-es számú Katonai Kollégium tehát évről évre több mint száz, hivatásának elkötelezett fiatalt ad a tisztképzésnek, s ez bizony nem kevés…

SZABÓ MÁRIA

— A kollégiumban mindent biztosítottak számunkra: otthont, tanulást, szórakozást (Both Ferenc)

Ősztől Czakó Gyuri is Leningrádban tanul tovább

Vinkler János programozó matematikusnak készül

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 339-748, 340-726

1980 JUL 11

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Szkok Iván,
festőművész

1021

SZKOK IVÁN: KÖTÖDÉS
(Vörös János felvétele)

Felfigyeltünk, s figyeltünk rá

Átalakítása óta bátran mondhatjuk, hogy az Uitz terem az ország egyik legjobb adottságú kiállítótermévé vált. Az egyszerű, nemes anyagok, tiszta színek megfelelő, diszkrét hátteret adnak a kiállításoknak. A Bartók Béla Művelődési Központ szándéka — amely szerint a hozzátartozó kiállítóterem ez évi programjában a kortárs generáció legtehetségesebb alkotóit mutatja be — és választása — Szkok Iván személyében — telitalálat.

A művészt a kritika némileg felületesen — a fotónaturalistákhoz sorolja. Méhes Lászlóhoz és a megyénkben élő Fehér Lászlóhoz rokonítva törekvéseit. Ez a kiállítás bizonyíték arra, hogy Szkok nem a fényképezőgép személytelen objektívén keresztül látja és láttatja a világot. Nem szemlélőként, kívülálló megfigyelőként vesz részt közös dolgainkban, hanem a valósághoz a mindennapok problémáihoz kötötten, arra érzékenyen alakítja művészetét.

Képeit nézegetve az egyik „kishercegi" alapigazság idézodik bennem: „jól csak a szívével lát az ember". Mert nagy hiba lenne, ha a felületes rácsodálkozás után a plasztikus „homború" képek virtuóz technikája eltakarná előlünk a lényeget .

Azt ugyanis, hogy Szkok nem megdöbbenteni, szemünket becsapni, „olyan mintha" képet csinálni indult. Táblaképtiszteletünket, régi nagymesterek iránti csodálatunkat ürügyül felhasználva, az emberi kapcsolatok, viszonylatok, azok értelmezése, képi megfogalmazása a fő gondja. És nem ez az egyik legnagyobb problémánk nekünk is? A pillanat megragadása, amikor megvan még szorosan, testközelin a másik, de érezzük, hogy gondolata már másutt jár. A kiállítás egyik legszebb képe ez, a „Kötődés" egy átölelve tartott női hátakt, de az ölelésből már ellebben a szép női arc, és egy még sehova nem tartozó kéz jelzi a lehetséges harmadikat.

Nem pusztán leíró jellegű, nem fotószerű a méltán főfalon szereplő Hajnal című kép sem. A narancsos hajnali fényben fürdő, szuggesztív tekintetű nő arca, megkettőzött tekintete, riadt kiáltásra nyíló ajka azt a pillanatot rögzíti, amikor reggel valamiért hirtelen riadva ébred az ember. Amikor egy töredékmásodpercig azt sem tudjuk, hogy hol vagyunk, amikor az álom és ébrenlét határán hálásan találja meg kezünk a mellettünk szunyadót, vagy egyedül ébredve keserűn gyújtunk egy hajnali cigarettára. Ebben a gondolatkörben mozogva idézi Szkok Iván a filmvásznon és tv-képernyőn Bergman híres filmjének kulcsmondatát „ez a válság mindkettőnk számára nagy lehetőség."

Az emberi kapcsolatok sokrétű és bonyolult világának faggatása, tükrözése világjelenség. Szkok teszi ezt olyan közvetlenséggel, átéléssel, hallatlan technikai, mesterségbeli virtuozitással, mint a zenében, az irodalomban más nagymesterek. Sorozatművével, a „Tanulmány"-nyal bizonyítja, milyen sokrétűek egy téma művészi megközelítésének lehetséges módozatai. A női arc megjelenik fotón (pozitív-negatív), rajzban, festményként, pszeudó és plasztikus formában ugyanarról az arcról, testről más-más hatást keltve a művészi szándék szerint.

Hazaszeretet, mély kötődés tükröződik a Magyar föld változatainak és az Utazás vidéken című képein. Azt az érzést ábrázolja, festi meg, amit mindannyian érzünk a szülőföld iránt. A századok rajtahagyott nyomai, paták, talpak, traktorok, lánctalpak által megjelölt föld nemcsak hord, éltet, de emlékezik is. Emlékezik és emlékeztet, ahogy ezt teszi a lassan korhadó széprajzú falusi deszkakerítés, egy életmód lassan eltűnő, fakuló emlékké váló jeleként.

Ahogy minden egyes képe a mának szól, így ábrázol tv-képein is. A televízió, ha tetszik, ha nem, mindennapos információs, szellemi kenyerünkké vált. Még az ellene berzenkedők is innen szerzik be ismereteik jelentős részét az űrből, az országról, közeli és távoli eseményekről, háborúkról, híres vagy annak vélt személyiségekről. Milliók nézik, mit mondunk, teszünk, s így előbb-utóbb másképp is beszélünk, cselekszünk: nagyobb felelősséggel, erről szól a tv-önarckép ...

Szkok Iván minden képén felelősséggel szól. Nemcsak felfigyelni, hanem figyelni is érdemes rá. És figyeltünk is. Ezt bizonyítja, hogy dunaújvárosi tárlatát ezrek látták, s hogy a tárlatlátogatók száma szinte naponta növekedett. Szkok Iván tárlatát eleinte naponként negyven—ötven látogató tekintette meg, az első hét végén már nyolcvan—száz, a második héttől kezdve pedig a látogatók száma a napi kétszázat is meghaladta.

E. L.

Honvédelmi sport:

Ejtőernyősök versenye

Kedden délután Tomcsányi Elemér, a PIV dunaújvárosi gyárának igazgatója nyitotta meg az MHSZ dunaújvárosi repülőterén az ezévi ejtőernyős MNK-kupa középdöntőjének háromnapos versenyét. Négy klub ejtőernyősei indulnak az egyéni célbaugrásból, illetve stílusugrásból álló versenyen, s a harminc versenyzőből — az I. osztályú minősítéssel rendelkezőkön kívül — mindkét versenyágban az első három helyezett jut tovább az országos döntőre. A versenyen induló négy klub, a győri, a pécsi, a kiskunfélegyházi és a dunaújvárosi csapatok versenyzői összemérik tudásukat.

Országos Bajnokság

Tegnap délelőtt tíz órakor az ünnepélyes megnyitóval kezdődött meg az 1980. ORSZÁGOS KÖNNYŰBÚVÁR USZONYOS és BŰVÁRÚSZÓ BAJNOKSÁG. A négy napig tartó országos bajnokságon rajthoz áll az MHSZ Könnyűbúvár Klubok valamennyi neves versenyzője, köztük a Dunai Vasmű Könnyűbúvár Klub tagjai is. A 21 versenyszámból álló bajnokságot mindennap délelőtt 9 és 15 órakor a fedettuszodában rendezik. A záróünnepségre vasárnap délután négy órakor kerül sor.

Kié a k

A kupát pillanatnyilag a dunaújvárosi BVM SE ökölvívó szakosztálya őrzi, gyakorlatilag teljes joggal, hivatalosan pedig abszolúte jogtalanul.

Az ökölvívó Duna Kupáról van szó, amelyért már évek óta a mi városunkban küzdenek a csapatok, amelyet tavaly a SZIM Vasas ökölvívói vittek haza, s amelyet az idei versenyen a hazai öklözők nyertek el. A szorítóban. A dunaújvárosi öklözőket ünneplő közönség még nem gondolta, hogy ezért a kupáért a szorítón kívül is meg kell küzdeni . . .

Az idei májusi versenyen a dunaújvárosi BVM SE öklözői 31 pontot szereztek, a Kaposvári Dózsa versenyzői 24 pontot, a kaposvári Városi SI versenyzői pedig tizet. Ami igaz, az igaz, ezen a versenyen a kaposváriak kétségkívül fölényben voltak, már csak azért is, mert a versenybíróság elnöke ugyancsak kaposvári volt, ráadásul számolni is tudott, és a két kaposvári egyesület öklözői által szerzett pontokat hirtelen elhatározással összeadta. És miután 24 meg 10 valóban több 31-nél, azonnal megfosztotta volna a kupától a hazaiakat, amennyiben a hazaiak nem ragaszkodtak volna ahhoz, hogy a verseny titkára — a Magyar Ökölvívó Szövetség képviselője — ellenőrizze a kaposvári versenyzők tagsági könyvét. Miután azonban az ellenőrzés megtörtént, s miután az is nyilvánvaló volt, hogy a két önálló egyesület színeiben küzdött öklözők által szerzett pontokat a szabályok értelmében nem lehet egyetlen egyesület — nevezetesen a Kaposvári Dózsa — javára írni, a dunaújvárosi BVM sportolói okkal örültek az elnyert kupának.

Csakhogy a szorítón kívüli küzdelem még nem ért véget. A versenybíróság elnöke aludt néhányat a versenyre, majd — kereken egy hó-

Úszás:

Ellenfelek nélkül is magas színvonal

A Dunaújvárosi Kohász úszószakosztálya évente két alkalommal rendez országos meghívásos utánpótlás versenyt a helyi fedettuszodában. Ilyen versenyre került sor az elmúlt vasárnap, amely versenyre azonban a megszokott háromszáz—ötszáz versenyző helyett elenyészően kevés ellenfél jelentkezett. Ez a tény annál kevésbé érthető, mivel éppen Dunaújvárosban adottak a legjobb versenyzési lehetőségek, nem beszélve arról, hogy a dunaújvárosi utánpótláshoz mérni magát az ország minden úszószakosztályának érdeke. Budapestről egyedül a TFSE versenyzői, vidékről pedig csak a székesfehérvári sportiskolások és a Kaposvári Rákóczi úszói vettek részt a Kohász versenyén. Elsősorban a hazaiak révén mégis színvonalas küzdelmeket láthatott a közönség.

Sok versenyszámban születtek olyan eredmények, amelyekre az ország bármely más egyesületében egyenként is büszkék lehetnének. Ezek között is kiemelkedő eredményt hozott a kétszáz méteres vegyesúszás, mind a fiúk, mind a lányok mezőnyében. Érdemes megemlíteni, hogy a fiúknál az első kilenc versenyző (valamennyien Kohászosok) két perc ötven másodpercen belül teljesítette a távot! A lányoknál ismét *Szabó Vera* teljesítménye érdemel kiemelést, aki a száz méteres gyorsúszás megnyerése után, a kétszáz méteres vegyesen teljesítette az ifjúsági aranyjelvényes szintet!

Eredmények:

Békák: 50 m fiú gyors: 1. Agócsi Attila 43,09, 2. Szabó Richárd 43,32, 3. Sebestyén Zsolt 43,39.

50 m leány gyors: 1. Szremkó Krisztina 37,69, 2. Kemény Kata 37,91, 3. Farkas Judit 40,59.

Delfinek: 100 m fiú hát: 1. Ágh Norbert 1:20, 59, 2. Mucsányi Lóránt 1:20, 92,3. Bernáth Attila 1:21, 21.

100 m leány hát: 1. Nagy Edina 1:24,74, 2. Prédl Szilvia 1:25,09, 3. Kovács Márta 1:26,14.

100 m fiú gyors: 1. Ágh Norbert 1:11,07, 2. Tóth Szabó Dusán 1:11,32, 3. Mucsányi Lóránt 1:13,75.

100 m. leány gyors: 1. Kass Ágnes (TFSE) 1:15,68, 2. Varga Dóra 1:17,14, 3. Nagy Edina 1:17,47.

Úttörők: 100 m. fiú gyors: 1. Kemény Ákos 1:04,69, 2. Fenyvesi Gábor 1:08,51, 3. Tarr Krisztián 1:09,25.

200 m. fiú vegyes: 1. Kemény Ákos 2:41,60, 2. Varga Imre 2:43,46, 3. Molnár Attila 2:44,66.

100 m leány gyors: 1. Szabó Vera 1:08,00, 2. Bodor Gyöngyi 1:08,25, 3. Sunyál Kornélia 1:102,6.

200 m leány vegyes: 1. Szabó Vera 2:38,52, 2. Sunyál Kornélia 2:41,11, 3. Bedő Gabriella 2:44,71.

(A 100 méteres delfin leány gyorsúszásban győztes kislány kivételével valamennyien a D. Kohász versenyzői.)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Szkok Iván
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
1980 JUN 04
Festőművész
1021

Szkok Iván homborművei

A dunaújvárosi Uitz-teremben *Szkok Iván* alkotásaiból nyílt tárlat. Bevallom, kerestem ezt a szót, hogy alkotás. Festmény, szobor, relief — ezek a hagyományos képzőművészeti műfajhatárok — ezúttal nem feleltek meg. Szkok Iván a festészet és a szobrászat hagyományos eszközeivel egy furcsa keverék műfajt állít elő; a festményekből kidomborodik vagy éppen behomorodik a gipszes mintázott, kifestett figura, s a színek értő, míves keveréséből még valami belső fény — mint valami furcsa, rejtett megvilágítás — is sugárzik. Útkeresés? Ami azt illeti, Szkok Iván annyira biztos saját útjának igazában, hogy Sorozatok című alkotásával meg is próbálja bizonyítani a hagyományos grafika, festészet alacsonyabb rendűségét. Ahogyan a női portré fényképgrafikából átalakul festménydomborművé és „festmény-homborművé", valóban azt állítja, hogy látványban, hatásban Szkok Iván ebben a sajátos világban éri el a legtöbbet.

Ez a konvencionálisnak nem nevezhető művész kísérletezik mással is, de kevesebb sikerrel. Nagy „felfedezését", hogy a kábelek anyagszerűségét leginkább a kábelekkel lehet érzékeltetni, inkább nem soroljuk a művészet gyűjtőfogalmába. A formai jegyek, a televíziós, filmes, vetítővásznas keretek, külsőségek is inkább tétova útkeresést, pózt érzékeltetnek, nem kiérlelt művészetet. A mesterségbeli tudást, az értő, alapos megformálást az „Eurydiké"-szerű „homborművek" igazolják, amelyeken a negatívban formázott nőalak a fényképezőgép keresőlencséjében mindjárt pozitívvá változik, a három dimenzió úgy fordul ki-be a néző szemeláttára, mint valamiféle hologramfelvételen. Itt nem érezzük az ötletet erőltetettnek; ellentétben a képernyős, filmvásznas keretekkel, az ötletesség itt a látványosságot, az érzékletességet szolgálja.

Szkok Iván dunaújvárosi kiállítása egészében jól reprezentálja az útkereső művészek (már azok, akiket tehetséggel is megáldott a sors) kettősségét, dilemmáját. A jelenlegi pontról már elindulhat a művész a megtalált jó úton is, de ha nem tudja reálisan értékelni saját alkotásait, akkor hatalmába kerítheti a formalizmus, a tartalmatlan l'art pour l'art. Hiszem, hogy Szkok Ivánnak — vagy akár néhány hasonló úton járó megyei képzőművészünknek — kevés az a jelző művészetük értékelésekor, hogy *érdekes*. Már pedig erről a tárlatról jelenleg csak ennyit lehet mondani.

V. J. A.

(Fotó: Fási László)

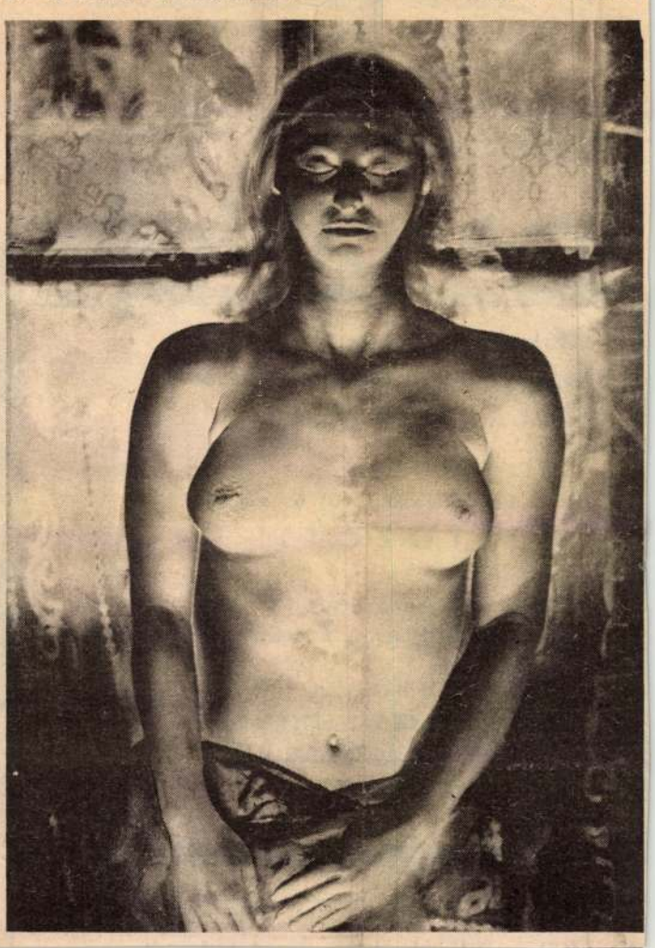

HALÁLOZÁS. Fájdalommal tudatjuk, hogy sze
édesapánk, apósunk, nagyapánk, dédapám, testvérü
SZENTRÓNAI ÁRPÁD életének 84-ik évében hossz
után elhunyt. Temetése június 6-án, pénteken fél h
lesz a Fecskeparti temetőben. **Gyászoló család.** L
Vörösmarty tér 3.

HALÁLOZÁS. Mély fájdalommal tudatjuk mindazol
merték **HOROG PÉTER** volt pálfai lakost, hogy é
évében elhunyt. Temetése június 6-án, pénteken fé
lesz a Fecskeparti temetőben. **Gyászoló család.**

HALÁLOZÁS. Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, nagyanyánk, dédanyánk **ÖZV. ARANY PÁLNÉ született Szűcs Erzsébet** 1980. június 2-án, hosszú szenvedés után, 90 éves korában csendesen elhunyt. Temetése június 6-án **fél tizenkettő** órakor lesz a Fecskeparti temetőben. **Gyászoló család.** Lakáscím: Szfvár, Építőmunkások u. 18. 3161

komfortos tömbiakást cserélnénk Velencei tó környéki kisebb villára, vagy eladjuk. „Azonnali csere vagy készpénz 3076" jeligére a Kiadóba. 3076

x **ELCSERÉLNÉM** várpalotai 2 szobás komfortos tanácsi lakásomat Zsiguli személygépkocsival, garázzsal együtt. Kérek székesfehérvári 1 szoba összkomfortos tanácsi lakást. Várpalota, Batsányi u. 10. I. em. 4. Molnár. 3068

x Balaton mellett, Akarattya felett 2 éves alápincézett, tetőtérbeépítésű, hideg-meleg vizes, háromfázisú árammal ellátott ház, 740 n.-öl telekkel családi okok miatt **ELADÓ.** Telefon: Budapest 841-572. 3053

x Családi **HÁZ** eladó 3 és fél szobás, központi fűtéses, Pusztaszabolcs, Magyar út 44. 2958

x **HÉVIZ** központjában 2 szoba összkomfortos házrész, garázzsal eladó. Érdeklődni: Szfvár 13-788 telefonon 16 h-tól. 3050

— **ELCSERÉLNÉM** tanácsi, garzon lakásomat nagyobbra. Érdeklődni 18 óra után. Németh, Szfvár, Mészöly G. u. 1. VI/604. 003935

— 100 000.— Ft kp-ig erkélyes **LAKÁSMEGOLDÁST** keresek. „Liftes házban" jeligére a Hirdetőbe. 003921

— Öreghegyen, Tapolcsányi út 16. sz. 400 n.-öl **TELEK** öreg házzal eladó. Érdeklődni: Szfvár, Kadocsa u. 3. 003914

— K
ses
sürgős
Kőszeg

—
LAKÁS
üdülőr

x **RI**
és beé
Nyári
Segesv

x **SZ**
üzemü
TOTTU
hegy
alatt 1
25 1-es
gezzük

x M
gű,
ÁLLÁ
iparos
jeligér

x 20
és 10
kű
Szfvár

x S
BÉRLI
előnyb
hegy,
szám.

x Ö
kást
évre
latoka
Vállala
us 307

x H
eladó.
szentgy
deklőd
után.

x N
hegesz
Tác, Z

x 5
eladó.
Táncsi

fémmunkás

A „fémmunkás" Vállalat Építés-Szerelési Uzeme

felvételre keres

lakatos,
hegesztő szakmunkásokat,
betanított
és segédmunkásokat

Jelentkezés személyesen vagy levélben:

„fémmunkás" Vállalat Építés-Szerelési Uzem
Budapest XIII., Teve utca 12—16.
Irányítószám: 1139

2959

iparcikk

Értesítjük Kedves Vásárlóinkat,
hogy SZÉKESFEHÉRVÁRON a Lenin úti
ILLATSZERBOLT
új helyre
a VÖRÖS HADSEREG ÚT 6. szám alá
KÖLTÖZÖTT!

Nyitás: 1980. június 5-én,
CSÜTÖRTÖKÖN reggel 8.30 órakor lesz!

AZ ÚJ HELYEN ILLATSZER
ÉS AJÁNDÉKCIKK VÁLASZTÉKKAL,
UDVARIAS KISZOLGÁLÁSSAL VÁRJUK
VÁSÁRLÓINKAT.

3124

A Székesfehérvári Bútoripari Vállalat
FELVÉTELT HIRDET
3—5 éves ipari gyakorlattal rendelkező faipari technikusok részére, gyártmányfejlesztési, gyártáselőkészítési munkakörök betöltésére.

Jelentkezés a vállalat Munkaügyi Osztályán, Székesfehérvár, Tátra u.

SOROS HIRDETÉS

x Építők és építtetők szíves figyelmét felhívjuk, **HOGY HOMOKBÁNYÁNKAT** a 70-es út 73 km-tól 300 méterre megnyitottuk. Lakossági és közületi igényeket egyaránt kielégítünk. Külön megrendelésre házhoz szállítást is vállalunk. A homokbánya nyitva tartása hétfőtől—szombatig 6—18 óráig. A homok ára: 70,— Ft, színföld 60,— Ft, töltésföld 40,— Ft m3-ként a felrakással együtt. Fizetés a helyszínen. Közleteket kérjük, hogy megrendeléseiket a központi irodánkba juttassák el, melyre érvényesített homokutalványokat bocsátunk ki. Az ellenérték beszedése inkasszó útján történik. Kossuth Mgtsz. Szfvár, Börgöndi u. 53. Tel.: 12-355-356. Telexszám: 21-353. 3043

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Szkok Ivan,
DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
Történelem
1980 JUN 10

1021

ARS POETICA

SZKOK

KŐMŰVES KELEMENNÉ

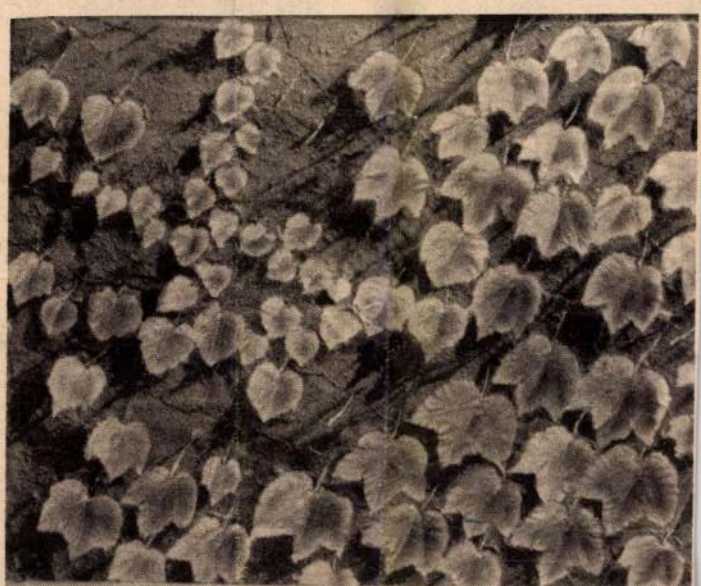

REPKÉNY

sorozatos büntetésével igyekszik megfékezni az indulatokat. Sikerrel. (A Kohász megpróbál a játékkal törődni. Csakhamar 5:1 a szögletarány a Kohász javára.

37. perc. Az ötödik Kohász-szöglet Kuti íveli be. Giron a léc alá fejel. 1:1.

45. perc. Már 9:1 a szögletarány a Kohász javára. 49. perc. (Jaczina hosszabbított) Tóth hibázik. Dudás fut el a balösszekötő helyén, visszagurít. Az érkező P. Nagy gólhelyzetben, kapásból közelről az elévetődő Timárt találja el.

A második félidő. Viharos hazai támadások. 52. perc. Váratlan ellentámadás: a felfutó Knapik labdáját Csapó kapásból nyesi kapu elé. P. Nagy előrevetődve, csukafejessel küldi a jobb kapufa mellé. 55. perc. Kuti szóló, nagy lövés, oldalháló. 56. perc. Magyar harcosan küzd az alapvonalnál, visszaszerzi a labdát Udvarditól, kapu elé lő, Lakatos szögletre ment. 60. perc. Nagy II jobbról balra fordít. Segesvári kapásból emel középre Kutihoz, őt azonban a lövés pillanatában szerelik. 63. perc. Magyar a saját térfele közepetáján jó csellel teremt magának „folyosót", nagy lendülettel jut túl a felező-

ri a balössz
tíz méterről,
kapásból la
kapufa mellé
ner emel üg
hoz, aki üg
után azon
mellé! 70. perc. Kuti elől
Dombai kirúgja a stadionból a labdát. 73. perc. Knapik Magyar felvágásáért kap sárga lapot. A szögletarány már 12:1 a Kohász javára.

74. perc. Parázs jelenetek a tatabányai kapu előtt, a védők kétszer is kétségbeesetten fejelik ki a labdát, Segesvári ugyancsak fejjel Kutihoz továbbít, aki a 16-os vonalán kapásból lágyan átemel egy védőn. Nagy II-höz játszik középre, aki ügyes csel után a jobb felső sarokba emel. 2:1.

78. perc. Kuti nagyerejű lövése Dombairól kipattan, Lakatos az utolsó pillanatban ment Segesvári elől. A szögletarány már 14:1 a Kohász javára. 82. perc. Hermann elfut a baloldalon, középre ívelt labdáját Kovács értékesíthetné kapásból, de leperdül a lábáról. 83. perc. Udvardi kíméletlenül letalpalja Segesvárit. Amíg a csatár magához tér, Nagy II. a háta mögé dugja a labdát. Jaczina hosszabbítást jelez. 87. perc. Nagy II. faultolja Csapót, sárga lapot kap. 88. perc. Egy nagyon távolról a

7. PMSC	32	11	10	11	52-38	32
8. Rába ETO	32	14	4	14	56-56	32
9. D.-újváros	32	10	11	11	54-55	31
10. MTK-VM	32	11	9	12	44-47	31
11. ZTE	32	10	11	11	47-53	31
12. B.-csaba	32	10	11	11	50-61	31
13. DVTK	32	11	8	13	42-39	30
14. Volán SC	32	10	9	13	39-55	29
15. DMVSC	32	7	13	12	35-43	27
16. MÁV Előre	32	6	10	16	27-54	22
17. STC	32	5	10	17	32-54	20
18. PVSK	32	4	7	21	24-69	15

Játékosaink, akiket látnivalóan nagyon megviselt Szűcs sérülése, a döntetlen eredmény ellenére is megmutatták, hogy nem véletlenül szereztek több pontot ezen a tavaszon, mint az őket a tabellán megelőző csapatok többsége. Dicséretükre válik, hogy viszonylag gyorsan úrrá lettek idegeiken, s hogy a második félidőben úgy „összekapták" magukat, hogy akár több góllal is győzhettek volna. Nem volt szerencséjük. A csapatból ezúttal Giron volt a legjobb, de jól játszott mindenekelőtt Nagy II., valamint Sulia, Weitner, Segesvári és Magyar is: a második félidőben valósággal felőrölték az ellenfél erejét. Tóth és Kuti játéka csak önmaguk képességeihez mérten keltett csalódást. A csapatnak — noha a sérülések megtizedelték, s a két sárga lapot „begyűjtő" Segesvári is hiányozni fog — van győzelmi esélye kedden, Pesten, a Volán ellen is.

Aczél Gábor

„Mikor mehetek vissza a fiúk

Május 30-a, péntek.

A két nappal korábbi, Kohász–győzelemmel végződő győri találkozóról szóló tudósítás Szűcs Jancsi fényképével jelenik meg a Dunaújvárosi Hírlapban — két góljával ő volt a mezőny legjobbja, a Képes Sport szerint pedig a „Hét embere"...

* * *

Június 7-e, szombat, 18 óra 6 perc.

A zápor áztatta gyepen Szűcs a tőle megszokott, ravasz mozdulattal, jobb lábával akarja tovább „fűzni" a hozzá közeledő labdát, a jobbról-balról feléje száguldó két tatabányai védő között...

Még a zsúfolt nézőtéren is hallható a hátborzongató reccsenés...

Eltörött a lába-a-a! — üvölti a kispadon ülőknek az esettől húsz méterre tartózkodó Tóth Pista, a Kohász csapatkapitánya.

Sajnos, igaznak bizonyul Totya „távdiagnózisa"... Zathureczky doktor, a csapat orvosa előbb elsősegélyben részesíti a súlyosan megsérült dunaújvárosi jobbszélsőt, majd intésére a zöld pázsitra gördül az ügyeletes mentőautó, hogy Szűcsöt a kórházba szállítsa.

— Lábszártörés! — mondja lehangoltan, a pályáról lesiető orvos.

* * *

Június 8-a, 9 óra után néhány perccel.

A kórház baleseti sebészeti osztályának egyik hatágyas kórtermében fekszik Szűcs Jancsi. Felpolcolva rögzített jobb lábát súlyokkal húzatják egy csigarendszer segítségével.

— Csak arra emlékszem, hogy ketten rohantak rám — suttogja, s fel-felszisszen a fájdalomtól, ahogy följebb próbál csúszni az ágyban. — Nem hiszem, hogy szándékosan rúgtak meg, így nem is haragszom egyik tatabányai fiúra sem...

— Hogy telt az éjszaka?

— Nemigen tudtam aludni, borzasztóan fájt a lábam...

Aztán a szombati meccsről kérdez, sajnálkozik a pontvesztés miatt, majd kissé indulatosan így folytatja:

— A csudába is! Milyen balszerencsés vagyok! Pont akkor jártam pórul, amikor kezdett jól menni a játék, úgy, mint a bevonulásom előtt... S persze, itt a szezon vége is, a nyár! A szüleimhez készülődtünk Függődre a feleségemmel és Krisztina lányommal. A mindenségit! Mikor jutunk el oda? S egyáltalán, mikor mehetek vissza a fiúk közé? Mikor fogok újra játszani? Elvégre én még focizni akarok!

* * *

A baleseti sebészeti osztály ügyeletes orvosától, dr. Sártory László adjunktustól Szűcs Jancsi — és az érte aggódó, mielőbbi gyógyulását kívánó sok ezer

szurkoló —
— Szűcs
szenvedett.
törött csont
gyógyítás
nyel. A k
juk a sérü
tegnek szig
gipszelhetji
fiatalember
első lépése
bottal, vég
lekkel elle
gően, nyo
vesszük le
meg a föl

A jövő.
Vasárnap
betegágyát
tatva, sáp
ball volt
Jancsinak.
gai közöt
vakat, de
kardoskod
Akiben
még a lá
meregve
Különbe
huszonné

1021

1974. augusztus 8. Televizió 21,45 KGyné

A Tv-Galériája: Szkok Iván festőművész

- A Tv-Galériája. Sorozatunk augusztusi adását látják. Bemutatjuk Szkok Iván festőművészt. Őt, akit egy képernyőn látnak, a sajátjukon odahaza és ezen , amit itt tartok. S , aki mögött a festő, Szkok Iván ül, cigarettázik, ugyanugy, mint a képen.
Hogy létezik az, hogy nem egy hagyományos képre festette Önmagát, hanem egy tv-képernyőre ?

- Ez a festményem, ez a portrém a Tv Galériája számára készült. Arra gondoltam, hogy engem, nagyon sokan az országban csak a Televizió képernyőről fognak ismerni. Tehát én arra gondoltam, hogy kilépek itt is az egyszerü sikból és megpróbálok egyszer a müsor számára alkalmas méretben és felületen gondolkodni, másrészt pedig a modern vivmányunk, a Televiziónak ezzel hódolni és a nagyrabecsülésemet kifejezni. /Nevet/

- Egyébként.. egyébként egyáltalán nem hülyeség, ugyhogy nyugodtan folytathatjuk.. egyébként ez a padlástér, ahol itt ülünk, ez egyáltalán nem modern, de.. ez elég régi, Szkok Iván itt rendezte be a mütermét. Azt hiszem elég erősen hallják, hogy fuj a szél, ezen nem tudunk segiteni, mert itt a tetőn, a fejünk fölött át-át-rohangálja szél, és emelgeti a cserepeket, az a zaj, emiatt van. Ez sok munkába került, megcsinálni ezt a mütermet?

- Hát én.. kb. egy és negyedéve fogtam hozzá ennek a müteremnek az épitéséhez. Nagyon sok energiám van benne. Másrészt a barátaim segitsége. Egyy 80 m²-es müterem. Le kellett betonozni, falakat huzni. Megtanultam ajtót, ablakot épiteni, tetőt fedni, ácsmunkát stb.. Ugy érzem, hogy nem vált a káromra.

- Hát mielőtt ebbe a müterembe beköltözött, azért sok minden történt Önnel. Jó lenne ha bemutatkozna egy kicsit, hogy mikor végezte a főiskolát? Kik tanitották ?

- A főiskolát 1971-ben végeztem el, Kádár osztályon, akire nagyon nagy szeretettel gondolok vissza, s aki egészen furcsa módon tanitotta a képzőművészetet. Ennyit erről..

- Ennyit erről. És utána? Derkovits ösztöndijat kapott..?

- Igen. A Derkovits ösztöndij az követte a főiskolai éveket, ugyanis én a főiskolán hét évet töltöttem el, négy rendes évet és három, ugynevezett müvész-továbbképzőn, vagy mesteriskolán vettem részt.

- Körünkben ül Végvári Lajos művészettörténész, A kérdésem az, hogy miért ül Ő itt mellettünk ? Ön hivta meg ugyanis.

- Igen. Végvári mester a legkedvesebb tanáraim közé tartozik.Nagyon sokat köszönhetek neki és.. talán a.. a.művészettörténet iránti alázatom, vagy szeretetem az talán hozzá kapcsolódik.

- Van itt az asztalon néhány alma, amit nem fogunk megenni.. más célt szolgál. Legalábbis Szkok Iván azt mondta, hogy ezt ne egyyük meg. Ő ezzel valamit el akar magyarázni.

- Az alma, most ebben az előadásban, világunk egy kis jelképe. Egy gyönyörü gyümölcs. Ön mit gondol, ennek az almának, mi a legfontosabb tulajdonsága egy festő számára ?

- Az, hogy piros a szine.

- Igen. Valóban. Az almának, ahány tulajdonsága, annyi -izmus a művészetben és ahány jelzője az almának, annyi festő. Minden festő egy-egy jelzőt kiválaszt az almáról és azt a zászlóra tüzi.
Akik a szinét tüzik, a pirosságát céljuk.. céljukká, azok lettek a koloristák. Akik arra gondoltak, hogy az alma más villanyfényben, más reggel, más este, azok lettek az inpresszionisták.
De az almának nem a szine a legfontosabb tulajdonsága, hanem számomra.. vagy ugy gondolom, hogy lehetne esetleg a formája is.

- Valóban.

- Ezek a kubisták. De az almának gyönyörü konturja van, könnyen lerajzolható, ezek a karigrafisták. Tehát a grafikusok, a vonal művészetei.. vonal művészei.
De, hogyha még tüzetesebben vizsgálom az almát, kettévágom, akkor látjuk, hogy az alma 99 %-ban nem piros, hanem csak a megtévesztő felülete. És még tovább vizsgálom. Rájövök, hogy nem is a húsa a legfontosabb tulajdonsága , ami miatt mi termesztjük, hanem a magja. Mert, hogyha egy almamagom van, egy egész almafa-ligetet varázsolok belőle.

- Ezt az utóbbit, hogyan tudná példázni? A művészetek melyik ágával? Az almamagot..

- Hát ez már a nonfiguratiy művészetnek a világa, az a.. művészeteknek az a tulajdonsága, hogy mindig belelátni, belehatolni a dolognak a lényegébe, A mag, itt az én szórendszeremben, vagy jelrendszeremben a dolognak a lényegét jelenti, absztrakt művészek számára.

- Ez azt jelenti, legalábbis számomra, mint naiv néző számára,hogyha Ön egy - teszem azt egy 70 x 50 nagyságu - képen egy almamagot fest

meg és azt a cimet adja neki, hogy Alma, vagy a Lényeg, akkor szám-o-mra az érthetetlen az első pillantásra, most viszont már tudom, hogy Ön tulajdonképpen a dolog lényegét akarta megfogni. De annyira megragadott engem ez az alma példa, hogy hadd tegyek fel egy illetlen kérdést.. Mi van, ha az alma kukacos ?

- Igen. Mert, ahány tulajdonsága az almának, annyi lehetőség. A kukacos alma az a karikatura..

- /nevet/ Ez jó. Szerintem.
Na, most azt kellene megvizsgálnunk, hogy Szkok Iván almái, müvei milyenek ?

- Hogy válaszoljak az előző kérdésre, én egy almamagot nem festek meg, mert számomra egy almamag az nem festői probléma, hanem az egy biológus számára probléma és gond.
Az én almám az összeillesztett alma, vagy a teljes alma. Ugyanis számomra, a világ teljessége a döntő. De annyiban különbözöm én at-tól a müvésztől, ugy gondolom, aki megmaradt mindig csak az alma felületén, hogy én most már legalább tudom, mi van benne?
Tehát szerintem az absztrakt müvészetek óriási feladatot teljesitettek. Persze egy nagy visszalépés volt, a reneszánsz értelemben vett festészethez képest. De ez egy olyan visszalépés, mint, amikor a magasugró, már ott van a cél előtt, de nem ugrik, hanem visszaszám olja a lépéseket, hátramegy, erőt gyüjt ezzel, lendületet vesz és átugorja.
Tehát én abban a müvészetben bizom és hiszem, amelyik most talán soha nem látott feladatokra lesz képes.

- Persze egy valamit. Minden müvésznek joga van az egész müvészettörténetet a maga szempontjából megitélni. Nyilvánvaló, hogy az absztrakt müvészeteknek a fénykora hanyatlóban van. Persze, azt, am it hoztak, a forma, a szin, az anyag-szerü hatások szempontjából nézve, nigen nagy jelentőségünek kell tartanunk. És én azt hiszem, abban, amikor Szkok Iván azt mondta, hogy erőgyüjtés, hátralépés, akkor ezzel ki is fejezte az Ő nézetét.

- Én most viszont azt javasolom, mint az előbb is, hogy mi lépjünk előre és nézzük meg Szkok Iván almáit, azaz müveit.

- Jó.

- Ön előbb ezzel az alma példával, tulajdonképpen elmondta a hitvallását és ime, itt állunk a kép előtt, aminek cime , ugyancsak egy hitvallás, az Ars poetika. Hát, hogyan fogalmazná meg az ars poetikáját ? -most a vizuális látványon kivül.

- Kiáltvány-szerüen. Én irtam egy kiáltványt, a Plasztikus képek Kiáltványát.

Ugyanis minden modelem, amivel eddig találkoztam, szines volt és formás. Ezért a kiáltványom igy hangzik: Az alma piros és kerek. A szin és forma testvérek. Az egyiptomiak, görögök és középkor után ma ne tiltsátok meg a plasztikusan mintázott képet! A tény és a megoldás, tehát az régi. A gondolat, amit kifejezni kivántam, az uj. Egy ősi, emberi probléma a bajtársiasság és a.. és az emberi kapcsolatok kifejezésének akartam, vagy emberi kapcsolatoknak kivántam emléket állitani.
A kézfogás a leggyönyörübb szimbólum, amit találni tudtam az.. a bajtársiasság, vagy a megértés, s az elvtársiasság kifejezésére. Ugyanakkor bizonyitani, demonstrálni akartam azt, hogy egy képkereten belül igenis megfér a rajz, megfér egymással a festmény, a mintázott kézfogás egy furcsa világitott relációban és ennek a plasztikának a festészetté bontott, lágyitott megfogalmazása.

- Azt hiszem ebben az az érdekes, hogy egy kép felületen belül próbálja Szkok Iván megvalósitani azt a szintézist, amit azelőtt csak az épitészet keretén belül gondoltak megvalósithatónak. Itt a vászon felülete, tehát egy egészen uj szituációt ad, amelyben ezek a képzőművészet, különböző, eddig egymástól elválasztott - főleg a XIX.sz. óta - elválasztott motivumai találkoznak egymással. Igy én azt hiszem, hogy Szkok itt a.. tulajdonképpen régi ösvényeken jár, mert hiszen a szines szobrot csak XIX-XX.század elején tartották valami gyanus dolognak.Azt hiszem, az a görögöknek a félreértéséből fakad, hiszen a görög klasszikus, mintának tekinthető alkotások.. azokról a festést levette az oxidáció, de az uj ásatások teljesen szines szobrokat hoztak elő.
Tehát mindenképpen a szin a szintézist szolgálja.

- Ez azt jelenti, hogy a régi.. számunkra és valóban is klasszikus görög szobrok, ezek a szép márványszobrok, ezek szines szobrok voltak ?

- Hogyne!

- Egyetért azzal, amit Végvári Lajos mondott a görög szobrokról?

- Igen. Hogyne!

- És akkor Ön végülis hová sorolja magát ? Festőként tartja számon magát, vagy szobrászként ?

- Hát ezt a kérdést Ön csak ma tehette fel nekem. Korábban nem. Görögországban ez a kérdés nem hangozhatott volna el. A modern kor sznobizmusa tette fel nekem ezt a kérdést és én a válaszomat a korunk sznobizmusának az elvetésével adom meg.
Mert az Ön fejét is az Ur Isten, ha teremtette volna, szinesre és plasztikussá varázsolta. Én soha nem láttam falfehér, vagyy gipszfehér arcokat az utcán és jellegtelen, szintelen szemeket..

vagy pedig másoktól átvehet, ami az epigonizmus határát surolja.

- Pedig a müvészek a XX.század elején irtóztak a modelektől, elvetették a model szükségességét.

- Igen. Nagyon sokszor hangsulyozták azt, hogy jobb volna, ha a müvész nem is nézné a világot, akkor jobban tudná a szerkezeteket, a formákat és egyéb olyan elvont spekulációkat, amelyek a XX.sz. elejének a problémáját kitették. Ezeket jobban tudná megvalósitani. Most itt én azt hiszem, hogy részben a tárgyakhoz való ragaszkodás következtében, ami az uj müvészeti törekvésekben van, az emberhez való visszakapcsolódás is egy igen fontos motivum.
Hát ennél, a Kőmives Kelemennénél éppen ez az érdekes, ember és tárgy. S egy sajátos, realisztikus kapcsolatban van egymással.

- Az ember és a tárgy sajátos kapcsolatát, a legsajátosabban azt hiszem Kopernikusz képén fogalmazta meg, ahol a nagy csillagász tárgyakat, nevezetesen nagy tárgyakat, azt hiszem a világ-mindenséget, vagy néhány csillagot, bolygót tart a kezében. Ezt a képet miért csinálta, alkotta ? Nekem ez a kép egy kicsit ugy tünik, hogy a.. ezt a nagy tudóst nem vette komolyan. Egy kicsit olyan mágusnak ábrázolja..

- Nem igaz, hogy nem vettem komolyan. A kora nem vette komolyan. Én komolyan vettem. A kép megfestésének az ötletét, a Kopernikusz évforduló adta és amikor elkezdtem tanulmányozni azt a kort, amelyben Kopernikusz élt, akkor döbbentem rá, hogy Kopernikusz egy ugyanolyan teóriában élt, mint az összes alkimista, csak Őneki egy olyan zseniális ötlete volt, ami igaz. Tehát az igazsága volt a döntő. Na, most én ugy tudom Ő az a tudós volt, az a csillagász volt, akinek egy ragyogó feltevése volt, de megfelelően bizonyitani nem tudta. Ezt később Galilei oldotta meg, ezt a problémát.
Na, most én a képen a középkor hangulatát akartam kifejezni, azt a szikrát akartam becsempészni a Nap és a Földet jelképező bolygó, gömböcske fénypontjába, ami egy óriási fejlődést inditott meg az ujkori tudományokban.

- Kopernikusz és ennek a lánynak az arca között nagyon sok idő telt el. Az Ön életében is, hisz a Kopernikusz előbb kész volt és történelmileg is, hiszen ez egy mai lány arcképe. És itt tulajdonképpen beszéltünk a plasztikus festészetről, müvészetről, ez is egy plasztikus kép. Mégis elsősorban engem ennél a képnél a fények fogtak meg, ahogy a fényeket ábrázolja.
Mielőtt válaszolna a kérdésemre, hogy ezt hogyan és miért csinálta? Engedje meg, hogy ezt elmagyarázzam.. Önök itt, ugy látják, hogy itt van az árnyéka ennek a női aktnak, fél-aktnak, pedig ez csak oda van festve. Hogy jobban megértsék, a fény most a kamera mögül jön ide, tehát tessék megnézni..

Az világos, hogyha onnan jön a fény, akkor ennek az árnyéknak itt kellene lennie.. s ez ide van festve. Na, most térjünk vissza a dolog lényegére. Egyébként - sajnos nem szines a kép - el kell mondanom, hogy a női akt piros, ott hátrébb fönt sárga, és az árnyék kék. Ez a három szin dominál..

- Igen.

- Véletlenül ?

- Nem. Ezért készült. A képnek itt van kicsiben lerajzolva a megvilágitási terve. Innen valóban éri egy sárga lámpa, innen egy piros, a másik oldalról egy kék.
Engem már régen foglalkoztat igen a plasztika és a kép viszonya. Ennél a munkámnál különösen az érdekelt, hogy teljesen eltudok-e vonatkoztatni az akt, vagy a figura valódi szineitől?
És, mivel egy olyan világban élünk, amikor az ipari fény, tehát a lámpák, a szines lámpák teljesen megszokottá váltak, be akartam bizonyitani, hogy..hogy ezt egy képen belül meg tudom mutatni és teljesen uj tulajdonságát mutassam meg a világunknak.

- Egyébként .. ez az uj megmutatása, ennek az ujnak a megmutatása, nemcsak ebben a képben jelentkezik, hanem a Apokalipszis lovasai cimü képében is, ami ugyan egy nagyon régi, régi történet, de Ön ezt is a mában ábrázolta. Meg kell, hogy mondjam, nem plasztikusan.

- Hát nem. De a probléma az ugyanaz, tehát ez most számomra is bizonyitja, hogy egy cél felé különböző utcn el lehet indulni. Biztosan el is lehet érni. Bár az Apokalipszis lovasai c.képemet azt még most festem.

- Szóval, amit most a nézők is látnak, nem teljesen kész kép ?

- Nem teljesen kész kép. Munka alatt van. De annak is pontosan az a lényege, hogy az a hang-őrület és a sebességnek az őrülete, tehát a motorosok és a zenészek két lámpával vannak megvilágitva, egy zölddel és egy pirossal.. és valójában egy foto-montázs. Ezzel a foto-szerüséggel viszont dokumentálni, elhihetővé akartam tenni ezt az iszonyatos álmot.

- Egy másik képén, ami tulajdonképpen nagyon egyszerü témát rejt, az utcaseprőt, szintén ezt fogalmazta meg. Hiszen a nagyváros villogása, a mai életünk lüktetése ebben benne van, az Utcaseprőben és mégis ezt a nagyon egyszerü, - mondhatnám -, csendő, vagy szánandó figurát fogta meg.

- Az Utcaseprő figurája számomra a legmegrendítőbb. Takaritja azt, amit mások szemetelnek. Ugyanakkor a társadalom, csak azzal a kevéskével kárpótolja, hogy gyönyörü ruhát aggat rá. Már messziről látjuk az utcaseprőt..

- Tündökölni a csikos ruhát..

- tündökölni, tündöklik az utcán. S, amikor a gépkocsi vezetést tanultam, akkor elhaladtunk egy utkereszteződésben egy utcaseprő mellett, de nem tudtam rá figyelni, mert a lámpát kellett néznem, ami közben sárgáról pirosra váltott.
Engem a lámpa elvakitott, tehát csak fázisokban láttam a figurát, egyszer elölről, aztán, ahogy mellette elhaladtam és hátulról.
Ez egy.. talán egy futurista probléma, de a futurizmusnak a mozgás megragadása a lényege és mi gépkocsival, vagy repülővel éppen eleget száguldozunk.

- Ennél a képnél is, és az előbbinél, az Apokalipszis lovasainál is bennem felmerült a kérdés, ami beszélgetésünk óta végig nem hagy nyugton.. hogy az egyiket miért igy? és a másikat miért ugy ?
A lány keretben c. képét miért csinálta plasztikusan és mondjuk az Apokalipszis lovasait miért nem ?

- Hát ez egy ilyen Freud-i dolog lenne, biztos, ezt megmagyarázni. Szerettem volna.. tehát az alapvető lényeget elmondottam a három lámpával. Ugyanakkor szerettem volna festeni egy olyan képet, ami ellentétben a rajzzal, amit ha szemből rajzolok állandóan velem szembenéz. Szerettem volna kikerülni a látókörébol. De ugyanakkor, ha akarok szembenézek vele. Ezt pedig csak plasztikával tudtam megoldani.

- Mit tart a fény szerepéről ? Legalábbis az Ön szürőin.keresztül..

- Hát, hogyha egészen pregnánsan akarom fogalmazni, tömören, akkor a Kiáltványomat fel kell olvasni.

- Már egyszer felolvasott, ugyhogy megteheti ezt másodszor is./nevetve/ Tessék !

- A Jupiter lámpa ugy vakit, mint a ragyogó napsütés. Az uj fény, uj látványt teremt, mert a fény maga is szin. Az ember meghóditotta a fényt, dicsérjétek az ember fényeit!
Hát én ezt gondolom.

- Ugye, emlékeznek ? Beszélgetésünket ugy kezdtük, hogy kezünkbe fogtunk egy almát, megnéztük jobbról, balról.. forgattuk, aztán fel is vágtuk. Megnéztük, hogy miből van egy alma, mi van belül? Hát ezt a gondolatot szeretném folytatni, miből van egy kép ? Azaz milyen anyagokat használnak fel és azt az anyagot éppen akkor, miért ?

- A kép, az a gondolat bálványa. Nem hiszem, hogy létezik tilalmas anyag. Ezt a müvészettörténet, az eddigi müvészettörténet

bebizonyitotta. Minden anyagot felhasználok, ami ugy gondolom, hogy a gondolat pontosabb kifejezésére szolgál.

- A müvészettörténet nyilvánvaló, hogy nagyon sok esetet, - ha mondhatom igy - anekdotát is tud arról, hogy a müvészek mennyit küzdöttek azért, hogy mégjobban, minél tökéletesebben ki tudják magukat fejezni és ehhez mindig technika és anyag kellett.

- Persze. Sőt nagyszerü anekdotákat ir le Vagary, a mindnyájunk által jól ismert, /fon/ Dömerzalt mesterek életrajzaiban, amiben még olyanról is beszél, hogy valaki, hogy egy technika felfedezésének az elsőbbségét bizonyitsa, vagy biztositsa a maga számára, meggyilkolta egy kollegáját. Persze ez nem igaz. De ez kifejezi, azt a problémát, ami a lényeg, hogy minden müvész tudja azt, hogy a gondolat önmagában halott, hogyha a gondolatnak megfelelő sajátos eljárás, sajátos kifejezési módszer-anyagokat nem találjuk meg. Ez nem egyszerüen csak keresés és nem egyszerüen csak rábukkanás. Hanem a véletlennek, a tudatosnak, az elképzeltnek, és az akartnak egy szerencsés találkozása.
A müvészetet ugy is felfoghatom, mint az eszmének és az anyagnak a küzdelmét. Én azt hiszem, hogy ezt most nem érdemes hosszasabban fejtegetni, annyira bonyolult dolog.

- Ennek ellenére vannak ennek az anyagkeresésnek - maradhatunk ennél a szónál - mindennapjai.

- A legmodernebb technikát kell igénybe venni és én ezt ugy fogalmaznám meg, hogy buzát vet a paraszt, hogy buzát arasson. A legmodernebb technikai korunkat, csak a legmodernebb technikával lehet kifejezni. Ezért használom gyakran az ecset helyett a szórópisztolyt, a vászon helyett a müanyaglemezt, és igy tovább..

- S volt olyan anyag, amely, mint anyag uj gondolatot ébresztett Önben ?

- Persze. Persze. Én nem hiszem, hogy aki nem dolgozik, annak eszébe jut bármi, meg kell az egyik képet csinálni, hogy a következő eszünkbe jusson.

- Hogy pontosabban fejezzem ki magam.. Van, amikor az ok és az okozat felcserélődik ?
Tehát, hogy egyy anyagról, egyy bizonyos technikai eljárás lehetőségéről Önnek egy ideája támad, hogy ezt fel fogom használni és bármi áron valamit alkotok ilyen módon?

- Ilyen nincs. Ilyen nincs.

- Jó. Visszavonulok, hogy ilyen nincs. De azért olyan van, hogy egy anyag segit a mondanivaló jobb kifejezésére? Itt van pld. a Mosolygó öregasszony.cimü plasztikája, vagy képe, nem is tudom minek nevezzem..? - ahol ennek a mosolygó, nagyon-nagyon öreg asszonynak a szájában egy müfogsor van. S ettől valóban öregasszonyosabb és valóban mosolygósabb, mert az öregasszonyok igy mosolyognak. Most, ha ehhez nem talált volna müanyag-fogsort, akkor ez nem lett volna ilyen tökéletes.

- Egy ókori példa. A görögök gyyémánt-gyöngyöket tettek a szemek helyére, amit persze idővel kiloptak és a nagy nemzeti nagyjaink szarkofágjaiból is kilopták az egész, vagy féldrágaköveket. Ezt a müanyag-fogsort nem fogják kilopni. Tizenhat forint volt.. /nevet/

- Egyébként ez a kép, ez a szobor, ez a plasztika olyan, mintha - ahogy mondani szokták - mintha igazi lenne. Nos, ez az igazi és nem igazi kérdés itt beszélgetésünk alatt végig lebeg köztünk, hogy mi az, amit a közönség megért, mi az, amit nem ?
Mi az, amit a müvész megért a mai valóságból ? Hisz' annyi információt kapunk, az információ-zuhatagról már annyit beszéltek és irtak össze a Televizió előtt, a filmekben, a képeslapokban, nap, mint nap képes, vizuális információkat kapunk a világról, hogy tudja ezt a müvész visszaadni ?

- A világ az kitárul, a Televzió behozza. A legnagyobb élményeink kapcsolódnak a televizióhoz, pld. a Dáhoos Kornél müsora. Legnagyobb élményemet festettem meg, amikor róla festettem egy portrét. Aztán a 400-as célfotón, ott pedig bizonyitani akartam az ember géppé válását, a sport elvesztette hagyományos, klasszikus értelemben vett szerepét, pusztán idővel, müszerekkel mért teljesitmény és üzletté vált.

- De Ön ezt ugyanazzal a módszerrel fejezte ki, mint , amit - már elnézést - birál. Ezt az elgépiesedést ugyanugy Tv.kávába, Tv-keretbe helyezte, ugyanugy kimerevitette a képét, mint ma már bármelyik televiziós állomás ezt meg tudja csinálni.
Tehát ez a 400-as befutó ez éppen olyan, szóról-szóra olyan, mintha egy fotó lenne.
A fotó és a képzőmüvészetnek milyen a kapcsolata?

- Nagyon régi. Sokkal régebbi , mint gondolnánk. Amidőn a kamera-obszkurát elkezdték használni a XIV-XV.században, attól kezdve ez egyre intenzivebb lett. Rajzológépeket szerkesztette a XVII-XVIII.században, azzal hozták létre a /fon/ vedultákat, a XIX. században pedig teljesen általánossá vált a fotó utján gazdagon

kinyujtott élmény, szóval az élmény megsokszorozódik a fotó segitségével. Nagyon sok kiemelkedő mester, elsősorban inpresszionistára, Degas-ra gondolok, a fotográfiától nagyszerü inpulzusokat kaptak. A fotográfia objektivitása, a fotográfia által létrehozott ilyen kimerevitése, vagy elemzése, a pillanatnak analizálása, a mozgásnak. Ez egészen uj élményeket ad a müvész számára, nemcsak a mozgás vonatkozásában, de az emberi pszichikum jobb megismerése szempontjából is. Nem számitva azt, aztán, amit a XX.szban a Televizió és a film nyujt ebben a vonatkozásban. Nem utolsósorban azután a szines vetitett kép, ami azt hiszem egészen uj mércéket állit majd a festészet elé is.

- És a foto-nak, a technikai uton előállitott képnek és a képzőmüvészetnek végülis találkozniuk kell ?

- Elkerülhetetlen és a jelek azt mutatják, hogy a találkozás egyre gyakoribb. Ahogy én az információimat beszerzem, hát ez természetes. A dokumentum nagy becsben áll,s a foto a leghitelesebb dokumentum és a kép is hiteles, hogyha fotó-szerü.

- De hol van a hiteles képből a müvész egyénisége, személye, látásmódja ?

- Leginkább az, hogy mit lát meg, vagy milyen fotot választ ki. Itten érvényesül a szubjektum, de az én esetemben, azért a foto egészen más,mint a kép. Én soha, eddigi életemben egyetlenegy fotot nem másoltam le szó szerint. Lánczos Kornélnak van egy portréja, amit én először ceruzával készitettem, tehát én nem fényképeztem le, azaz a fényképet soha nem használtam fel. És a 400-as befutó c. kép is merőben eltér az eredeti fototól, hangulatában viszont az. De ezt a hangulatot elég fontosnak tartottam arra, hogy megfessem.

- Nagyon nehéz helyzetben van a müvész. Éppen az információ-zuhatagról beszélgettünk az előbb., hogy ebben a nagyon - nagyon sok információban, nagyon-nagyon sok benyomásban, ami az embereket éri, valami uj hangot, valami egyedit, valami különlegeset, valami egyénit tudjon megütni.

- Igen. Mindenkinek meg kell vivni a maga harcát, de rendszerint szerencsére nincsen egyedül. Az ember biztonságot érez akkor, amikor tudja, hogy nagyon sokan vannak a fiatal müvészek között, akiket hasonló problémák foglalkoztatnak. S az ember könnyebben megbizonyosodik igy a saját igazáról.
Engedjenek meg nekem a Galéria Néző egy hasonlatot a müvészetről. Ha már az almával kezdtük.. tessék ugy elképzelni a müvészetet, mint egy nagy, hatalmas almafát, tele piros almákkal..

Az iskola szerepe tulajdonképpen az lenne, hogy a gyerekeket, vagy a növendékeket rávezetné arra, hogy kertészkedjenek okosan és minél eredményesebben takaritsák be a termést. De nagyon gyakran előfordul, hogy a tanárok - persze pusztán jóindulatból-elkövetik azt a hibát, hogy pontosan megmondják, hogy Fiam! menj el a Sandlé kertjébe, a Gloványiék keritése mellett van egy almafa, s ott a szélső, kerités felőli ágon érik a legpirosabb alma.. Én is onnan szedtem.
A növendék felmegy, üres ágat talál.
Éppen a tanára volt az, aki onnan a gyümölcsöt levette. De ezt a növendék gyakran nem meri bevallani és ugy tesz, minthogyha szedné az almát. Imitálja az almaszedést, a kezében nincsen semmi.. nem fog.
Mindenkinek el kell mennie a legszélső ágakra, ott érnek a legpirosabb gyümölcsök.

- Nagyon köszönöm. És azt hiszem ezekután nincs más bejelentenivalóm, minthogy nézzük meg ennek a fiatal müvésznek a kiállitását. Nézzük meg, hogy Ő az almafa melyik ágára jutott el? Elérte-e azt az almát, amelyet még előtte nem szedett le senki?
Olvassuk együtt a meghivót: Szkok Iván festőművész kiállitása a Mücsarnok Kamara-termében, Budapest 1974. augusztus 10-től 25-ig lesz nyitva.
Arra kérem Önöket, látogassák minél többen.

FECSKE ANDRÁS

Mintázott gondolat az utókornak

Sz. Nagy Mária szobrairól

A szobrászat az anyag felszínének művészete – s aki mintázza, vési, hegeszti, ragasztja, az ennek a felszínnek a művésze. Keze alatt az anyag kiterjed, mélysége, magassága és szélessége lesz, körbeöleli a teret, s bár e munkája nyomán hívhatnánk akár építésznek is (hiszen a tér mégis csak az ő gyúró-anyaga), a szobrászt végül is az különbözteti meg az építésztől, hogy nem a tér belső, hanem külső megjelenési formáját alakítja. A tér felszíne tehát az, *amelyen* s nem amely *alatt* található számára a lényeg.

Kis túlzással tehát állíthatnánk: a szobrászat filozófiai princípium, még ha a felszínt nem is bölcseletileg, hanem a maga konkrét tárgyi mivoltában fogja fel – anyagok és technikák nyelvén beszél, s nem érti Szókratész meg Platón metaforáit. Talán épp azért, mert öregebb náluk – a Willendorfi Vénusz kőbe zárt üzenete már rég elhangzott, amikor az ókor bölcsei még csak pedzették, hogyan kell a nyelv szikéjével jelet faragni a tudat tömbjéből. Ezért a szobrászatnak a kezdetektől fogva van valami archaikus jellege, amelyet az kölcsönöz neki, hogy a *kibontott szobrászati gondolat mindenkor a kifosztott kőtömb drámájával együtt jelenik meg* – egyszerre látjuk magunk előtt a teremtés fázisait, ahogyan a semmi tömbjéből elérkezik a létezés állapotába. Mivel mindez vonatkozik a pozitív szobor és negatív öntőforma esetére is, elmondhatjuk, hogy kő vagy bronz nem csupán matéria a szobrász számára, hanem a belélehelt gondolat lenyomata, amely magán viseli a szülőcsatornán való átkelés összes kínját és örömét.

A kérdés – s ez a művek megértésének kulcsa is egyben –, hogyan lesz a gondolatból (ötletből, gondolatkezdeményből) szobrászati gondolat, vagyis, hogyan találja meg helyét az alkotói individuum a neki megfelelő materiális formavilágban? Mivel, mint említettük, a szobrászat filozófiai princípium, érdemes a tartalom és forma viszonyát a közhelyesztétikák iskolás magyarázataitól megszabadítani, s úgy állítani magunk elé, ahogyan van: létező dolgok, tárgyak és tudattartalmak viszonyjelzőjeként – abban az értelemben, hogy valami egyfelől lehet tartalom, ugyanekkor lehet más tartalmak kifejező formája is.

Ha *Sz. Nagy Mária* portréiban, érmeiben a szobrászati gondolat nyomába eredünk, óhatatlanul a *világnézet* területére tévedünk. Manapság világnézetről beszélni legalább olyan avítt dolog, mint lóvasúton közlekedni metró helyett. Pedig a szobrászati (művészeti) gondolat bölcsőjét valahol itt kell keresnünk, s akinek e bölcső mellett nem énekelt szüléje, nem igen formálhatott később jogot mélyebb tudattartalmak kifejezésére. Mert a szobrásznak, az alkotó, kreatív embernek, végső fokon minden gondolkozó lénynek kell egy világnézeti alap, amelyen a lábát megveti, mielőtt megforgatja a világot. Mostanság csak negatív világnézetek vannak, az identitás hiányának néma kifejezői. *„Szomorú világ ez! S a vers oly riadva muzsikál, / mint cigány a siralomházban"* – írja Babits, akit Sz. Nagy Mária maga is megidéz egy portréjában. Méghozzá a saját világnézete értékeként. Helyesen, mert az érték, természetéből kifolyóan, csakis szellemi képződmény lehet, s ha szellem, akkor érték, amit fel kell mutatni. Főként ma, egy értéktévesztő-értékveszejtő világban, ahol lassan már csak anyagi értékek léteznek. Ezért kongatnak a figyelmeztetés bronzharangjával Sz. Nagy Mária szobrai.

Babits, Kosztolányi, Juhász Gyula, Tóth Árpád s a hozzánk közelebb eső történelmi időkből Pilinszky, Nagy László, Sinka István portréja nyilvánvalóan nem egy irodalmi ízlés kifejezői, viszont annál inkább olyan művészeti értékrendé, amely a mondanivalót csak szűkebb-tágabb közösségi relációban képzeli artikulálhatónak – ha tetszik: *„lélektől lélekig"*. Ez az a világnézet, melynek talaján megterem a gondolat: a művésznek is kell valahová kötnie létezése tudatát, ellenkező esetben súlytalanná válhat. Mint ahogyan súlytalan papírfigura lenne az, aki pusztán csak emberként jön(ne) a világra, s nem *valamilyen* emberként – nyelvvel, történelemmel, közösséggel megverve-megáldva születésének pillanatában. Íme Sz. Nagy Mária „írószövetsége", amely nem pusztán a karakterekről szól – bár azt mindenki láthatja, hiszen a portrék magukért beszélnek –, még csak nem is a leírt szó karakteréről, hanem egy közösség értékteremtő karakteréről, amelyet a magyar irodalmi tudat fémjelez.

A dolog világnézeti vonatkozásaival megvolnánk, most már csak a fonalat kell felvennünk, amely a szobrászati gondolatra vezérel minket.

Egy szobrász, aki nyilvánvalóan nem hisz a valóság pusztán individuumként való megélésében, el sem indul jelentésszűkítő formavilágok felé. Tudatában összegződik a szobrászat történelmi tapasztalata a jelen gyakorlatával, hagyományőrző lesz. Sz. Nagy Mária örökölt valamit a régi korok szobrászától – az archaizáló képességet. Portréit ugyanis úgy alakítja, hogy kénytelenek vagyunk a teljes embert nézni bennük – látni a pozitív egészet abban a negatív szellemi öntőmintában, amelyből származnak.

Babits katedra mögött ülve magyaráz, a nagybeteg Juhász Gyula kerevetre dől, Pilinszky suttog, Nagy László talán jellegzetes riportjának utolsó mondatát mondja, József Attila és Sinka István pedig kezüket mellükön keresztbefonva dacosan állják az idő rohamait. Másképp nem is láthatjuk őket, csak így, fájó hiányukra vonatkoztatottan. Kis túlzással mondhatjuk: Sz. Nagy Mária szobrászati gondolatai a portrékhoz tartozó, de nem látható emberre intonálnak.

És az érmek? Ugyanolyan kiforrott szobrászati gondolatot tükröznek, mint az ebből a szempontból komplikáltabbnak tűnő íróportrék. Alkotójuk ugyanis a két világháború közötti tanyasi-falusi élet szokás- és értékrendjén nőtt fel – talán nem éppen a szociálisan legelesettebbek közül való, de világnézete mindenféleképpen ebben a közösségben alakult ki. Amelyet, valljuk be, botor fővel tönkretett korunk, így értékrendjén ma nem teremhet új világ. De művészet, igen! Az érméket nézve – gondolok itt elsősorban az életrajzi ihletettségűekre – nagy erővel szólít meg a múlt, az értékké magasztosuló tárgyak hitelességét a festői vénát is megcsillantó realista mintázás adja. És ez jelenti Sz. Nagy Mária munkásságának stabil alapját: akárhová nézünk is, mindenütt érezhető, hogy a szobrász nem a valóság csörlőjének áttételein húzza fel témáját az emlékek kútjából, hanem a maga által is megízlelt, bőven bugyogó forrásból merít.

Portréi és érméi tárgyiasult védőbeszédek, mintázott gondolatok, voksok, melyeket szobrászként tesz le a művészet asztalára a saját világnézete mellett. És nem pusztán a maga mentségére, elvégre ő is érdekelt abban, hogy ez az értékrend fennmaradjon. Meggyőződéssel vallja: létezik egy magasabb erkölcsi kényszer, mely alól egyetlen alkotó sem tudja kivonni magát, hogy feladatként fogva fel saját képességeit, jobbítson a világ sorsán, értékek felé tuszkolja a talmi felé igyekvőket, felmutassa művészetben, hitben, emberségben mindazt, amit őseink nyomán létrehoztunk. És ebbéli hitében csak megerősíti a tudat, hogy valamikor, amikor már nem az ő dolga lesz ennek a kényszernek a beteljesítése, vagyis, ha már a létből szemléli a létezés igája alatt görnyedő utókort, érmeinek pajzsába burkolózva portréi állnak őrt egy olyan világ emléke mellett, amelyik többre volt hivatott, s ezen célért időnként cselekvően lépett fel.

Karácsony után

Itt veszteglek, jégtáblák közé szorult hajó,
a későn érkezettek nyugalmával, a nehezen indulók
reménytelenségben is őrzött hitével.
Másokon mint kormozott üvegcserepeken át
nézek a vakító Napba, ami most lángra gyújtja a
rőzsévé aszalódott erdőket is.
Itt veszteglek 47 évemmel,
kócos istenek marionettjeként, idegszálaimmal
függve a csillagokon,
de akár egy aluljárói koldus, örvénylő marokkal
nyúlok felétek, szeretetetek apró kincseiért.

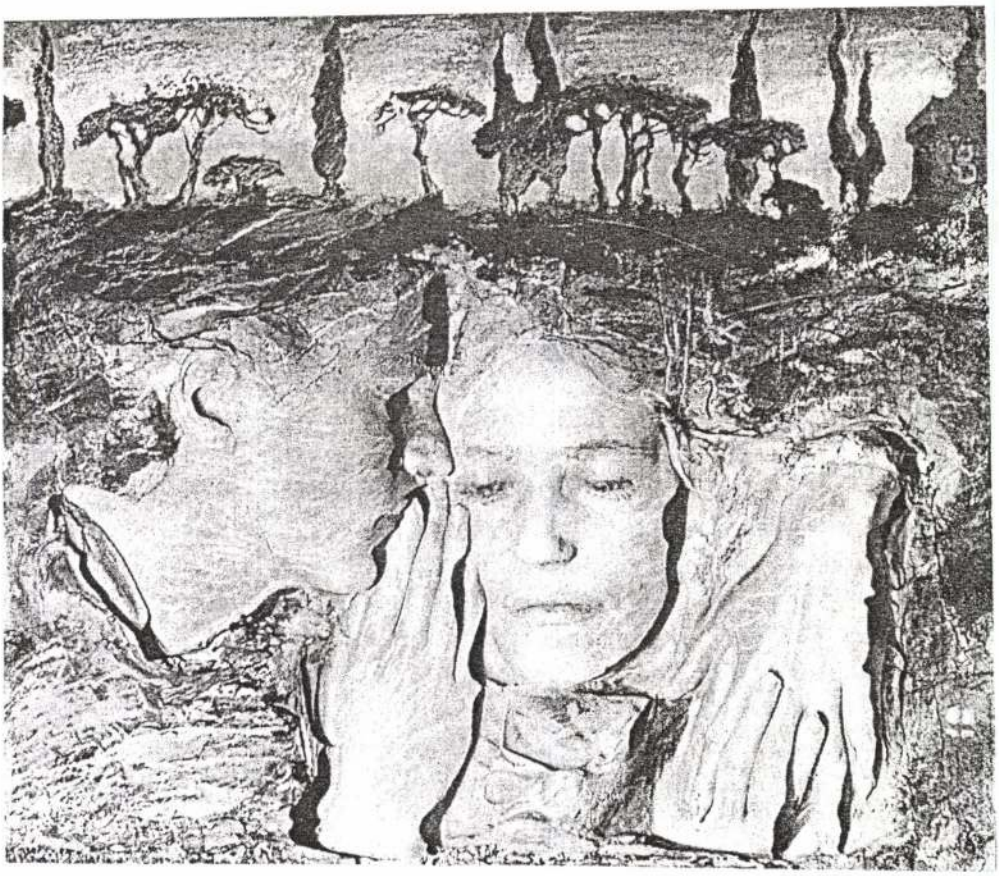

SZAKOLCZAY LAJOS

A szín és forma illuzionistája

Szkok Iván kiállítása az egri Trinitárius templomban

Szkok Iván pop-arttal (is) pöttyözött reneszánsz kertjét mint érzelmi dzsungelt a választékos színvilág jellemzi. Festményei és grafikái, szobrai és kép-objectjei, a negatív és a pozitív formát plasztikai festészetként megjelenítő reliefjei a fénynél égetőbb, pontról pontra kigyúló lámpásokban valósággal tobzódnak. „Akinek érzéke van a szín iránt – írja Diderot az *Értekezés a festőművészetről* című tanulmányában –, az szemét a vászonra szegzi; szája félig nyitva áll; liheg; palettája olyan, mint a kaosz. E kaoszba mártja ecsetét; ebből csalja ki a teremtés művét, a madarakat és az árnyalatokat, melyekkel tollazatuk festve van, a virágokat és hamvasságukat, a fákat és különböző zöldjüket, az ég kék színét és a vizek gőzét, mely rájuk borul, az állatokat és hosszú szőrüket és bőrük változatos foltjait s a lángot, mely szemükben ég."

Aki érzi a nagy franciai író-filozófus, enciklopédista, az embereket nem egy cselekedetével megbotránkoztató – ebben Szkokkal némileg rokon – éles eszű látnok költői jellemzésében a tüzet; ahogyan a teremtés katedrálisát mint folyamatos égést új és új lángokkal növeli, attól nem lesz idegen a tárlat összképe. Azért sem, mert az értelmi és érzelmi fogódzókon túl segítséget találhat magának eme különleges terrénum legfőbb sajátosságában, a sokkoló látványban.

Szkok Iván az illuzionista eszközével él, amikor megtáncoltatja a szemet. Arra biztat bennünket, hogy fogadjuk el a síkból a térbe (a pozitívra megfestett negatívba) forduló, a homorulatnak, az üregnek is testiséget kölcsönző építés káprázatát. Minthogy a képzeletet – Goethétől tudjuk – különösen a kötészet szabályozza, minden mozzanata arra irányul, hogy beborítson bennünket ezzel az illékony – egyszerre égi és földi – sátorral. A művész ebben a szakralitással és a történelemmel, a mitológiával és népi hiedelemvilággal (balladákkal) érintkező, a nő szépségét lírába oldó, ám a bohóc harsányságát sem tagadó modern teátrumban olyan színpadot ácsolt magának, amelynek földéhsége (vagyis a realitásra való érzékenysége) a költészettel határos. Vagy ha nem maga a (kép)költészet.

Akár durva ököllel is áttörni a konvenciók kárpitját, hogy az így megnyílt tér – gondolkodásunk tere, a kép-szobrot körülvevő lég – egyszerre az aktív szemlélődés terepévé és serkentőjévé váljék, ez Szkok Iván legfőbb kívánalma. Ennek jegyében cselekszik akkor is, amikor a szerelem (és a vonzataként megjelenő szexualitás) dús ligetébe kalauzol – az érzelmi libikóka mint vágykép megtestesülését a pozitívban és negatívban egyként sokkoló női idomok „hegy- és vízrajza" jelenti –, és akkor is, amikor a heroizmus, a közösségért önmagát föláldozó baka hősiessége előtt hajt fejet (*Az ismeretlen katona síremléke* – 1984). Ez utóbbi festett

dombormű (akrill, gipsz) szép – meghökkentő – példája annak az ábrázolásmódnak, amelyben a csaknem fotóérzékenységű hiperrealizmus valósága: a képtáblán negatívban fekvő Fiú és az őt siratő – itt pozitív, plasztikai formában megjelenő – Anya, a szenvedéstörténet *(Biblia)* költészetével elegyedik. A hatásmechanizmussal segített győzedelem – az alkotóművész győzelme – leginkább abban nyilvánul meg, hogy a színes relief modern oltárképnek is fölfogható. Nincs az a templom, amelyben ez a remekmű idegenül hatna. (Hihetetlen, hogy még mindig nem került közgyűjteménybe.)

Festmény szobrászi keretben? Sokkal inkább szobor – dombormű vagy homormű – festménynek álcázva. Ez Szkok Iván reneszánszba hajló életöröme, libikókája. Nála – talán a modern magyar képzőművészetben egyedüliként – nem válik ketté szín és forma, hanem átjárja egymást. Izmustól, irányzatoktól függetlenül alakuló életpályája – természetesen mindig a találékonyság és az expresszív lendület tengerén hajózva – különböző művészettörténeti korszakokból fölhabzsolta az „eltanulhatót"; ám a művész sosem másolta a jót, hanem magává lényegítette.

Michelangelo szépészeti szépének artisztikus milliméterpapírjára, erre a négyzethálóra osztott sejtelemnyi csodára időközben Rauschenberg képlékeny írógépének ormótlan súlya nehezedett, de Szkok ettől az összeütközéstől még inkább megbizonyosodott egyidejűleg régi és mai jegyeket hordozó művészetének modernségében. Pollocknak a barna csomagolópapírt akárha a tengerpart homokját fröccsentéssel, csurgatással aktivizáló kalligramja nem hat olyan fölkavaróan, mint a budapesti művész festett domborművének, *A győzelem géniuszai, a II. világháború emlékére* (1984) című reliefjének „semleges" területe.

Az csak természetes, hogy az akrill, gipsz dombormű arccal és háttal fekvő halott katonái?, tinédzser tiltakozói? megannyi mementó, maga a döbbenet. Ezt a negatívba forduló alakformálás plasztika játéka teszi teljessé. A holttá merevült „személyes idő" kíméletlensége. Ám hogy a felület és a kompozíció csupán járulékos elemének képzelhető csatatér is – rajta a csizmák, az autókerék-gumik stb. nyoma – ilyen elemi erejűen vetíti elénk a háború, az öldöklés gyalázatát, az a művészi tudatosság legnagyobb foka. A relief minden négyzetcentimétere, még a kezeket simogató vagy kaszaboló fűszálak is, együtt lélegzenek az álomba-halálba ájult fő figurák testvalóságának pórusaival.

A poliészterből és műgyantából készült *Háborús Pietà – Hódolat Greco előtt* (1984–2003) ugyancsak ehhez a vonulathoz köthető. És a technikát követve ugyancsak ide, jóllehet témája szerint profán módon, a nyári napfordulót, benne Szent Iván szent tüzét a testek eksztázisában megragadó *Pogány ünnep* (2004) is. Ezen a műanyag reliefen (poliészter, tempera, kréta) tulajdonképp a hajdani zseniális festett homormű *Euridiké*ja (1976) nyitotta ki a szemét, hogy a vonzás – „szemmel verés" – rituáléjával még jobban magához kösse a táj önfeledten nemiségben tobzódó alakjait.

A *Jelképtár*ból tudjuk, hogy „a Szent Iván-napi tüzes szokások a napfordulói, illetve napéjegyenlőségi ünnepekre vezethetők vissza, s a fény, a nap évenkénti megújulását, pályáján való haladását kívánták egyebek mellett mágikus úton elősе-

gíteni." Viszont a Távol-Keleten – mily gazdag a mitikus hagyomány! – a tűzelem a déli égtájjal és napszakkal, a vörös színnel, a nyárral és a szívvel társul. Az utóbbival azért, mert – nyilván más égtájakkal közösen – „a szívet tekintették a szenvedélyek (szerelem, harag), a lélek a lelkiismeret és a szellem (a megvilágosodás) székhelyének. Szkok Iván szenvedélymértana, fókuszban a zöldes-kékes (horizontális ecset- és krétagesztusokkal jelzett) vízben álló Madonnával, s nemkülönben a háttér „kiegészítő" alakjaival (közülük is egy, a falloszával hódító barnás férfifigurával) arra figyelmeztet, hogy a bibliai és mitológiai jelképek segíthetik a kép, a szobor a dombormű értelmezését, ám semmi sem pótolhatja a megérzékítés már-már csodaszámba menő technikáját.

A művész leginkább pozitív-negatív festett reliefjeivel, plasztikai festményeivel hozott újat a magyar (s talán a nemzetközi) képzőművészeti életbe. Ez a virtuóz formakezelés (a negatívba nyomott test festéssel pozitívvá való öltöztetése stb.) természetesen adódik a festőművész szobrászi hajlamából, anyagalakító szenvedélyéből, de segíti a színek közötti biztos tájékozódása s nem utolsósorban bravúros rajztudása is. Festett szobraira is az a jellemző, mint reliefjeire: a sokszor meghökkentő (máskor érzékien kihívó) formák érzelemgazdagsága. Eme tárlat is mutatja, se szeri, se száma remekléseinek. Ha elsőbben a klasszikus szépségű, értelmet a varázslatos néprajzból merítő *Leányfej*et (magas tüzű samott, 1983) említem, akkor nem hagyhatom figyelmen kívül az *Ildikó*-szobrok – egyszer piros-kék lobogó hajkoronával tüntető (1980), máskor a széki viseletet jellemruhává öltő (1988) – megannyi variációját sem. S az artisztikus forma- és színleleménnyel alkotott arisztokrata-büszt – a *Beathe* valójában egy Sissi rokont elevenít meg – ugyancsak figyelemre méltó teljesítmény. A figurák sokszor festéssel jelzett hippi irányú ajzottsága fölöttébb érdekes.

A portrérajzolás és -festés – akár akadémista módon végzi a művész, akár avantgárd, az arcot számtalan elemre bontó irányultsággal – különösen azért nehéz, mert az igazi alkotónak egyúttal jellemtanulmányt is kell nyújtania. Szkok arcai – ebből a szempontból nincs is különbség a vékonyan festett *Mara – Kirándulás a hegyen* (olaj, vászon) és a műhely fényvillódzásai-rácsai közül gonoszul (?) kitekintő Sváby Lajos-portré – *Műteremben* (1982) között – attól elementáris erejűek, hogy rajtuk a fej fölszeleteltetik. Egy bizonyosfajta lélekjáték érzelemgócai kerülnek így terítékre. A szempárok megsokszorozódnak, egymástól el vannak csúsztatva, s így az arcra „ráfényképezett" – a ceruza és a pasztellkréta vonalhálójában megigazuló – újabb arc és megannyi változata hivatott a személy (Szkoknál minden esetben személyiség) lényegjegyeit föltárni. Látszólag izgatott, az ábrázolhatatlant lélekvalóságában megragadni igyekvő ecset- és krétamozgás zajlik a vásznon, illetve a papíron, valójában a torzítással is karaktert kiemelő gesztusok révén áll össze a portré a külső jegyeknél avatottabb lélektérképpé. Egészen új művek is (*Dárday Nikolett* – 2003; *Zsuzsa; Dr. N. P. és hitvese; A háttérben Nagymaros – Kacsán György családja; Középen a komppal* – mind 2004) jelzik eme alkotómódszer hatékonyságát és sikerét. ✠

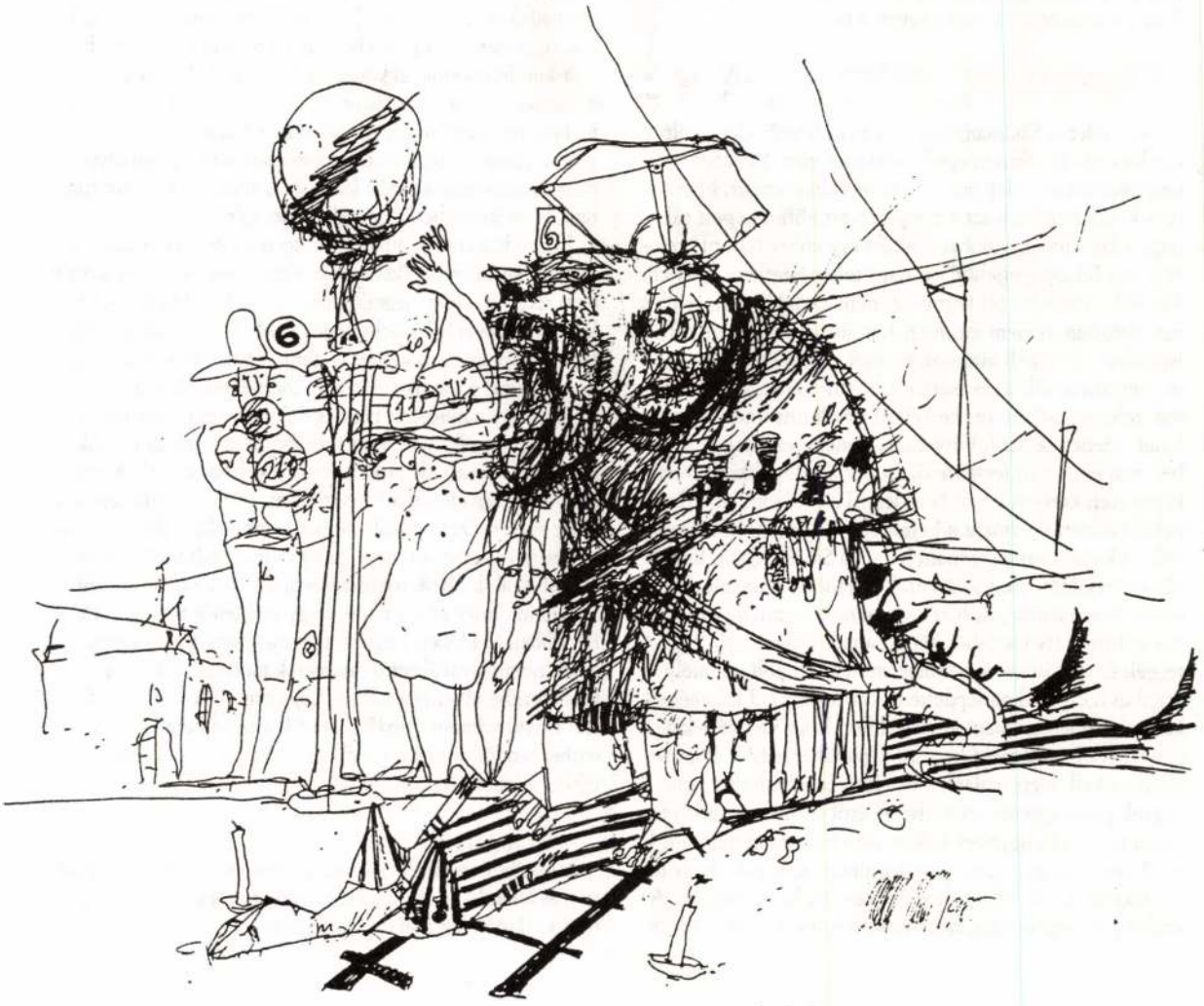

stand mögül, megfogja ennek az idegen akcentussal, de megismétlem: magyarul jól beszélő embernek a vállát, és egészen barátságosan azt mondja neki, hogy menj innen. És egészen szelíden arrébb taszítja. Én ebben a jelenetben nem egy hétköznapi történetet látok, hanem az utcai agresszió-nak és az egész, voltaképp időtlen démoniának az egybeesését. Érezhetően nem én találtam ki ezt a történetet, csak kicsit kiszíneztem; mert mindig ennyit teszek tulajdonképpen csak a történettel: kicsit kiszínezem, s közben elmozdulnak a hangsúlyok. El tudnám mesélni holnap is egészen másképp, de mind a két alkalommal őszintén. A történet csak ennyi: a hétköznapjaink mindig, de különösen ebben a városban démonikusak, valahogy a levegő agresszív; már ahogy az ember kilép egy pesti utcára. Mert itt tényleg az az érzése a járókelőnek, hogy bármikor, bárki mindenfajta akadály nélkül megtámadhat bárkit, cél nélkül, csak az agresszió fönntartása kedvéért. Ezért én nem tudom, hogy tényleg az szorul-e magyarázatra, ha az ember a hétköznapi eseményekben démoniát tapasztal, vagy pedig az, ha valaki nem látja. Hát miért volnának sötétek az én írásaim? Mert sötét, amiben megszülettem, meg amiben élek. Az tényleg nagyon sötét. Az a gesztus, hogy én ebben a világban egy világos vonallal, formakeresési megszállottságból, esztétikai kijelentést igyekszem tenni egy művel, az nem tudom, miért volna sötét? Aki azt állítaná, hogy a műveim sötétek, az teljesen más világban él, mint én. Mert én kifejezetten heroikusnak, és a heroizmusában szépnek tartom valamennyiünk tevékenységét, akik még írunk: aki még leír egy mondatot, az hérosza a kornak. Mégpedig kisebbségi hérosza, s ez még szebbé teszi. Ennél hősiesebb már nem nagyon lehet.

– *És mi a helyzet a Sátántangó telepének hétköznapjaival? Azokat is átélted?*

Az a telep a *Sátántangó*ban egy nem létező telep. Volt egy hasonló élményem egy hasonló telepen. De a *Sátántangó mindenféle* telep *már* – nem mondhatom azt, hogy csak kiszínezve közli azt a telepet, mert ahhoz képest túl nagy a különbség. Valóban voltam egy ehhez hasonló telepen, egy hónapig éjjeliőr egy nagy tehenészetben. Éjjel kb. 150–200 tehén között lenni – ez nem azt jelenti, hogy ülök egy szobában, hanem azt, hogy háromszor végig kell járni az istállókat, és ki kell almozni, és ahol vemhes tehén volt, ott figyelni az ellést, és esetleg segíteni; és ott, ahol fölpüffedt tehenet láttam, ott be kellett avatkozni (mert megdöglenek a tehenek, ha fölfúvódnak, és nem segít rajtuk az ember: van egy óriási fecskendő, azt beszúrod, s akkor távozni képes ezen keresztül, ami bent feszíti a gyomorfalat). Ilyenekkel töltöttem azokat a heteket, de az egész ottlakásomnak csak egyetlen mozzanata hatott a *Sátántangó*ra. Ez egy olyan anekdota, mely talán azok számára is érdekes, akik olvasták a *Sátántangó*t, hisz azt mutatja, mennyire távol állhat az inspiratív forráshoz képest a mű. Jöttem haza egy reggel, és szokásom szerint magamon kívül voltam, mély, tragikus hangulatban lépdeltem; körülbelül 2-3 kilométert kellett gyalogosan megtennem ahhoz, hogy visszaérjek a tehenészetből a telepre. Ott azzal fogadtak a háziak, hogy segítenem kell, mert malacherélés lesz. Én egyáltalán nem vagyok parasztgyerek, és az ilyesféléről semmifajta elképzelésem nem volt, úgyhogy nekem minden vadonatúj volt. És ettől persze megriadtam, mert fogalmam sem volt, hogy mi következik itt, és főként, hogy nekem mi lesz a dolgom. Az végképp kétségbeejtett, hogy nekem is lesz valami dolgom. Kérdezni nem mertem semmit, mert ebben a világban *ilyen* kérdést feltenni... szóval annyira az első kérdést kellett volna feltennem, hogy nem értették volna. Majdnem ott kellett volna kezdeni, hogy mi az a malac. Sokáig ácsorogtam, hiszen egy át nem aludt éjszaka után már baromi fáradt voltam, aztán pedig ki kellett menni az udvarra, s a disznóólban át kellett irányítani a malacokat az egyik fachból a másikba, hogy már ne ezzel teljen az idő, amikor majd megjön az, aki a malacherélést végzi.

Vártunk, és hamarosan megérkezett egy nagyon szikár, magas, vékony, nagy orrú ember, kalapban és hosszú kabátban. Semmi nem volt nála, csak a szakértelme: rögtön lehetett látni, hogy ez az ember egy dologhoz ért, a malacheréléshez, ahhoz viszont nagyon, hiszen nagyon komoly volt. Egy szalvétába, majd egy rongyba becsavart készsége volt összesen, ez volt a szakmája jelképe, egy szike. Nagyon óvatosan bontotta ki, de közben volt benne valami egész furcsa kegyetlen él, valahogy a tekintetében. Úgy bánt a háziakkal, meg velem is, mintha ennek a szakmának, ennek a majdnem művészi tevékenységnek a mélységét más soha meg sem közelíthetné. És elkezdődött a processzus. Az én dolgom az volt, hogy mivel ezek a szerencsétlen malacok menekültek volna, nekem a mellnél és a két mellső lábnál kellett leszorítanom őket, míg az egyik házi a két hátsó lábukat kapta el; a hosszú ember meg anélkül, hogy levetette volna a hosszú kabátját, egyszerűen csak letérdelt, és nagyon szigorú arccal csak egy kicsi metszést csinált a szikével. Úgy ment, mint egy rítus, közben fölötte lassan jött föl a nap. És ezt az embert történetesen Irimiásnak hívták, román volt, akiről sok szörnyű dolgot tudtam meg később. S bár mindez ilyen módon nem szerepel a könyvben, de ha fel lehet tételezni, hogy volt kiindulópontja, akkor ez a jelenet az. Ekkor találtam ki a *Sátántangó*t, ekkor találtam ki, hogy én irodalommal fogok foglalkozni, nem mintha kitaláltam volna magát a szöveget, meg az egész konstrukciót, hanem *ekkor* volt valami olyan megérintettségem az *egész* létezésből, amelyről biztosan tudtam, hogy szövegben fogom dokumentálni.

Vonzódtam ott az állatokhoz, igen jól éreztem magam közöttük, mert olyan békét tapasztaltam, amelyet sehol másutt nem sikerült eddig megtalálnom, de odakerülésem egyáltalán nem választás következménye volt, oda is csak sodródtam. Valahogy fönn kellett tartani annak a látszatát, hogy érek valamit a háziak szemében, mert egyszerűen nem viselték el, hogy naphosszat nem csinálok semmit, csak fekszem az ágyon. Ez több volt mint fölháborító a számukra, és ők nagyon óvatosan, de arra ösztönöztek, hogy csináljak valamit, én pedig a fölkínált lehetőségek közül ezt választottam, mert ez állt a legtávolabb a rendes emberekre jellemző tevékenységhez, másrészt mégis annyira meg tudtam nyugtatni a háziakat, akik távoli rokonaim voltak, de nem vér szerinti rokonaim, hogy ez is valami, hogy az éjjeliőr is ember. De hát abban az időben elég sok ilyesmit csináltam, és nem azért, nem pályaválasztási ambíciók motiváltak közben, hanem mindig rákényszerültem, hogy csináljak valamit. Muszáj is volt valamit csinálni, mert könnyen belebotlott az ember rendőrökbe. Én ezt tulajdonképpen falból csináltam, ezeket a különböző....

– *És igazából?*

– Igaziból ugyanazt csináltam, amit most, tehát készülődtem és állandó kontroll alatt tartottam önmagamat, figyeltem a világot, ma sem csinálok egyebet.

hazaérjünk, már el is sietett, s csak annyit szólt vissza repdesve: „Kínában bezzeg mindenki ellopná, ugye?"

Ott maradtam magamra, elpárolgott a dühöm, fintorogva bólintottam magam elé ebben az ő becsületes és biztonságos hazájában.

Csillogtak előttem a föld alatti üveg-márvány-krómacél utcák, az éttermek ablakai és bennük az ételek tökéletes műanyag utánzatai; skatulyából kihúzott, szeplőtelenül elegáns lányok tipegtek tűsarkú cipőkben, szögletes vállú, szigorúszürke kosztümökben, giccses retikült szorítva, babás frufruval. Az étteremből kijövet bájos feszességgel, rituálisan búcsúztak el barátnőiktől meg a kopogós cipőjű, bő öltönyös, dauerolt fiúktól; én pedig átengedtem magam, fürösztgettem a tekintetem ebben az újra megtalált steril habfürdőben.

Harmadnap két levelet dobott be az ajtónkon a postás. Előre nyomtatott köszönő lap volt az egyik a kawasaki áruházból, melyre kézzel ráírták a doboz megkerült tulajdonosának nevét, címét, telefonszámát.

A másikban Rimbaud, a kamionsofőr panaszolja el, hogyan jött ki a hajónk elé a menetrend szerinti érkezés előtt egy órával, útra készen Tokió felé, mert természetesen szerzett egy fuvart aznap délutánra.
S mennyire csalódott, amikor nem talált ott bennünket, csak a vártnál jóval korábban befutott és már félig kirakodott hajót, s egy-két lézengő, visszamaradt utast, köztük egyetlen külföldit. Az is csak felhúzta a szemöldökét, és a vállát vonogatta, amikor Rimbaud megmutatta neki Péntek rólam készített rajzát: utazott-e a hajón egy japán lánnyal ilyenforma férfi?

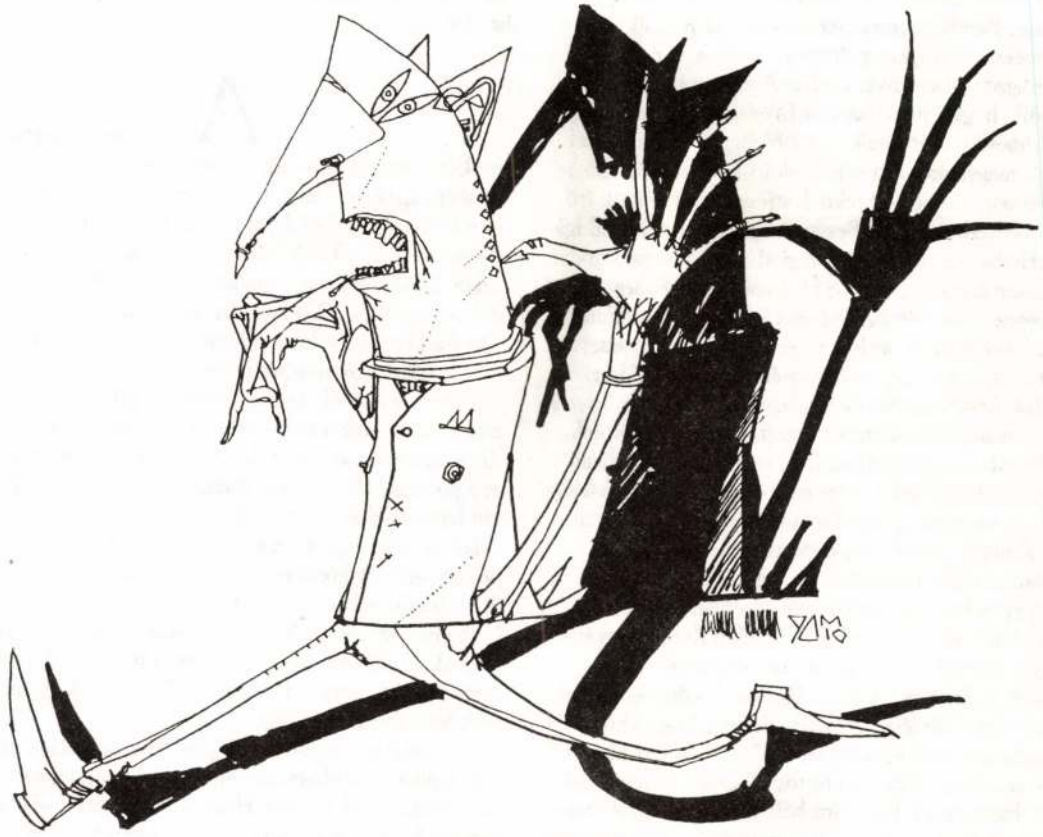

A kitagadott irodalom

LUKÁCSY SÁNDOR

– *Mi vén jószág ez, melyet itt látok?*
– *Egyházi beszédek (predikátziók) gyűjteménye.*
Vörösmarty: Ungrische Sprachlehre, 1832.

El lehet képzelni művészettörténetet, amely mellőzi a vallásos tárgyú alkotásokat? Fumigálja az Angyali üdvözleteket, nem szól a Betlehemekről, megtagadja az értéket Krisztus és a szentek képmásaitól?

A magyar irodalomtörténet-írás ilyen. Vallásos literatúránk nem érdekli, alig-alig tárgyalja, számos kiváló egyházi szerzőnek a nevét sem jegyzi föl. Érdemleges monográfiákat csupán Bornemiszáról és Pázmányról írtak, de már Káldi Györgynek csak a bibliafordításáról készültek tanulmányok, eredeti műveiről, a prédikációkról nem. Mindszenty bíboros, még Pehm József korában, vastag könyvet adott ki Padányi Bíró Márton veszprémi püspökről, alapos munka, sok levéltári kutatás, de csak biográfia, a hatalmas hitszónoki életműről alig esik szó. Az egyházi irodalomtól – saját hagyományától – még a papság is közönyösen fordítja el szemét, nem tud mihez kezdeni vele; mit várhatunk akkor világiaktól?

Jó két évszázad írásművészetének több mint a fele, mindaz a szép magyar szó s igaz műérték, melyet Bornemisza meg Pázmány utódai létrehoztak, kiszorult a történeti emlékezetből – kitagadtatott.

A kitagadást Bessenyei kezdte. *A magyar nézőben* panaszkodik, hogy a hazai hagyomány csak Markalfot, Argéliust, Álmoskönyvet kínál, „a többi magyar könyv mind szentírás magyarázója vagy lelki dolgok, melyekbe világiság, poétaság nincsen". Ezeknek stílusát az új magyar író nem követheti. Állítását Bessenyei gunyoros példával igazolja: „Hiába ajánlod nekünk régi áhítatos magyarságodat s *és pediglen hogyodat, hogy az Úr Isten ő szent Felsége hasonlóképpen, nem különben Ádámot, első atyánkat a Paradicsomba behelyheztette, melyre nézve ahhoz képest támasztá néki Évát, az ő feleségét, az ő mély álmában, az ő oldala csontjából, hasonlóképpen mi is a kigyelmetek leányát, Isten e mai szent napra felvirrasztván, a mi fiunknak kérni jöttünk, ahhoz képest a szeretetnek láncával, melyre való nézve való egybe szerkeztetések iránt, hogy mi is ő szent Felségének hálákat adhassunk, mint szintén Rebeka a kútnál* sat." Nem tudom, valóságos idézet-e ez, vagy stílusparódia (irodalmunkban az első), mindenesetre hatásos riasztószer. De könnyű győzelem, periferikus szövegpéldán; miért nem Pázmánynak vagy a felekezetebéli Geleji Katona Istvánnak, igazi íróknak a stílusát vitatta Bessenyei?

Később, a *Tariménes utazása* Harmadik könyvének elején visszatért a kérdésre. Annyit elismert, hogy a bibliai írás módja „ott tökéletes, azhol van", de – sietett hozzátenni – ez „világi íróra nem tartozik". „Akár Telemakust, Tassust, Homerust írd szentírásbéli módon, akár ezt azoknak pompájokkal, egyik se fog semmit érni... Virgilius éneke helyett Habakuknak egy részét helyheztessed Eneisébe; tegyed ellenben Tóbiást Eneás helyébe: csudát csinálsz. Arténis nem beszélhet úgy, mint Ruth asszony könyve; sem Trézéni, mint Salamonnak Éneke." S következik a képtelenség gúnyos bizonyítása. „Mit mondanál, ha Arténisről írnám, hogy olyan, mint a fábul csinált kösöntyű; hogy orra hasonlít a toronyhoz; fogai mint kettősöket ellő juhok, melyek Gileádról lenyírják a füvet. Ha Trézéninek mondatnám véle, hogy ó te derék Trézéni! ki egy ezerbe is odaillesz, kényszerítelek tégedet a szarvasokra, vadkecskékre, légy hív hozzám sat." (Giliádon nem kellett volna gúnyolódni; Poe majd versbe írja a bibliai szót.)

Meg lehet érteni Bessenyeit: *minden* újító feláldoza a hagyományt vagy egy részét. Bessenyei „profánus" irodalmat, korszerű, modern költészetet akart, s elvetett mindent, amiben „világiság, poétaság nincsen". Amikor beszélgetést írt „Bessenyei György és a lelke" között, a felvilágosodás problémái foglalkoztatták, nem a régi papok „lelki dolgai". Következetessége elismerést parancsol: mivel az egyházi irodalomnak sem tartalmában, sem stílusában nem talált semmi követhetőt, egyszerűen kivetette az irodalomból.

Az irodalom fogalma koronként változik, s minden kornak joga van hozzá, hogy másként határozza meg. Kezdetben volt a *literatúra*, mely mindent magába foglalt, amit leírtak. Aztán a fokozatos megszorítások és kirekesztések ideje jött el. *A magyar irodalom fejlődéstörténete* című könyvében (1908, bővebb kidolgozás: 1922–1923) Horváth János nyomról nyomra követi e szűkítő műveletek állomásait, az ő szavával az „irodalmi tudat" alakulástörténetét.

Először a latinul vagy más idegen nyelven írt műveket zárták ki, az irodalom kritériuma a magyar nyelvűség lett. Következett a tudományok leválasztása; ami megmaradt, az a poétaság (líra, epika, dráma), a belletrisztika. Ettől aztán lépésről lépésre elvárták, hogy világi, eredeti, nemzeti, végül művészi legyen. A hitéleti szövegek, a fordítások, a profán műfajok közül is az olyanok, mint a politikai cikk, útleírás stb., a 18–19. század fordulóján vagy valamivel később elvesztették irodalmi státusukat. Kivételek persze vannak: Széchenyi naplója a magyar irodalom részének számít (noha jórészt idegen nyelvű), akárcsak Arany János Hamletje (noha fordítás).

Az irodalom fogalmának lépcsőzetes redukciója nem volt logika és értelmes ok nélkül, így kívánta a szellemi világ növekvő szakosodása. Homály a nemzeti irodalom mibenléte körül támadt: ami a legtöbbet árul el róla, az a volgai lovas képe, mellyel Beöthy Zsolt irodalomtörténete kezdődik. Lóra termett nép irodalmát írja a magyar.

ha ezt nem." *(Narkomán)* Úgy látszik, nem lehetséges hang, azaz emberi szólam enélkül a remény nélkül, bármennyire is kísérteties a halottak, az élő halottak reménye, hogy van visszatérés.[12]

Kierkegaard a *Diapsalmata* (Vagy-vagy) egyik aforizmájában a költő sorsát ama szerencsétlenekéhez hasonlítja, akiket Phalarisz bikájában „lassú tűzön kínoztak, üvöltésük azonban nem jutott el a türannosz fülébe, hogy rémítse őt, számára ez édes muzsikának hangzott". Ugyanígy értik félre az emberek a költőt: ő is „szerencsétlen ember, aki mély kínokat rejt szívében, de ajkai úgy vannak megformálva, hogy miközben sóhajok és kiáltások hagyják el, mindez úgy hangzik, mintha szép muzsika lenne". De csakugyan félreértés-e ez, s nem a másikba való egzisztenciális belehelyezkedés – vagyis a megértés – egyedüli, ugyanis esztétikai módja? S nem szerencsétlenebbek-e még a költőnél is mindazok, akik – jóllehet a modernitás pokoli kőbendőjében szoronganak – hangjukat sem képesek hallatni már, mert ajkaik kővé váltak, jajgatásuk, vonyításuk, üvöltésük örökre bennük rekedt? S nem a költőnek kell-e sajátosan megformált ajkaival e szerencsétleneknek – s bennük saját szerencsétlenségének – hangot adnia, hogy ebben a hangban feltárulkozzon egzisztenciális azonosságunk *bárkivel*. „Én"-ek vagyunk, s mint „én": mindenki – bárki. Avagy miként Emily Dickinson – e Rakovszkyhoz *lélekben* talán legközelebb álló nagy lírikus – dalolja „magyarul": „Én senki vagyok! Te ki vagy? / Te is tán senki vagy? / Akkor éppen egy pár vagyunk. / Ne mondd, mert elhírlik – tudod. / A „valaki"-ság sanyarú! / Száz júniuson át / Neved vartyogni békamód, / Hogy csodáljon a láp!" (Károlyi Amy fordítása)

12. *Már kigúnyoltatok, barátaim, egy látomásom miatt. Azt hallucináltam, hogy R. Zs. erdélyi költő, akinek hangjait a kolozsvári áramszünet, a nagyváradi üvegre égetett, pasztellben és olajban, sötét, vesékbe látó szem, obszcén piros száj, az aranyosgyéresi falfelirat, a székelyudvarhelyi kehes konyhai csapból cseppenként folyó víz befolyásolta. Marhaság, mint minden égi hang. De a* Jób, *a* Bukott diktátor, *a* Nők egy kórteremből, *a* Narkomán *nekem ugyanazt mondja, amit Mészölytől a* Pontos történetek útközben, *vagy Kányáditól* A prédikátor könyve. *És Erdély Közép-Európa, vagyis Hrabal és Páral, Danilo Kiš és Mircea Dinescu, Alimentara és Ápisz, Épgép és Steagul Rosu, ezüstkanállal evett üres leves, egy tányér darasterc. Szeretem.* LL

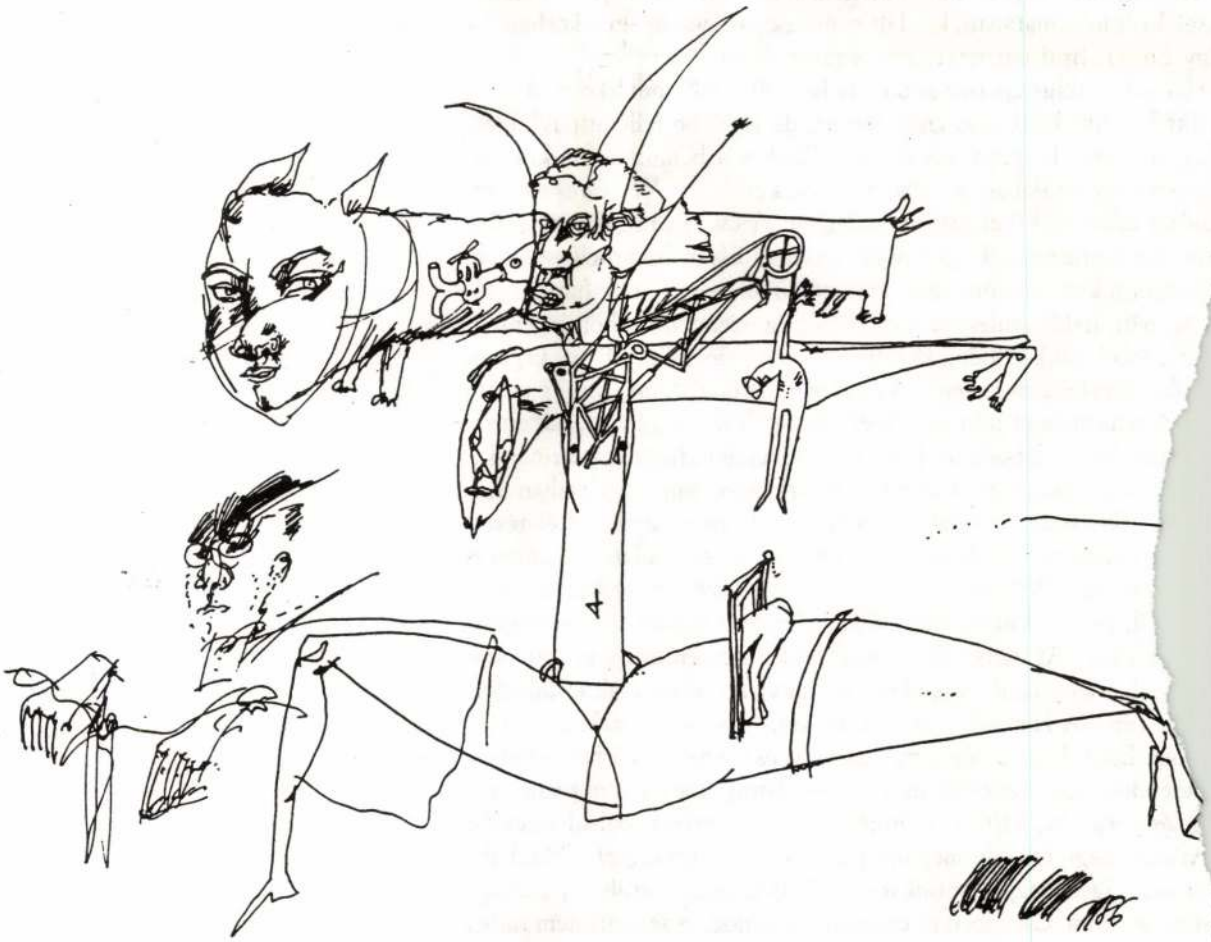

álomszerűségéhez is illik: „Idő se lesz. Idő különben sincsen. / Tudom, láttam: *akkor*. Ahogy a nap / elérte, a kehes konyhai csap / fénylett, mint egy madárfejű kisisten, / a csőrén kitüremlő, kicsi körtét, / a csöppet lassan érlelte a súlya, / a gyönge vízszár nyúlott vékonyulva, / de mielőtt elpattant – egy öröklét / múlt el, amíg néztem, és úgy éreztem, / hogy a világ megoldása bekattan: / hogy Isten: az öröm. Cseppben és csapban / ő csillog, és semmit nem tudsz, ha ezt nem." Az *elérhetetlenség* mint az álomszerűség kulcsa Rakovszky versére is áll, csak értelme módosul: ebben az álomban nem a gyermek a tiltott gyümölcsre, hanem a felnőtt, a meglett ember néz *saját létezésére*, azt sóvárogja, az lesz elérhetetlen, s ezért a „kristályos rendbe" foglalt látomás, az érzékileg elénk varázsolt mindennapiság – mindenféle éjszakai titokzatosság, köd, homály nélkül is – kísértetiesbe fordul át.

A költészet T. S. Eliottól oly pontosan jellemzett *három* hangja közül a *Hangok* költője az elsőt, főként pedig a másodikat üti meg. Egyfelől tehát azét a költőét, „aki magának beszél vagy éppen senkinek sem", másfelől pedig azét, aki „közönséghez szól", azaz a „drámai elemet tartalmazó, de mégsem drámai költészet" hangján, „drámai monológban" beszél. A „Hangok" ciklus teljes egészében ilyen „drámai monológokat" tartalmaz. Sőt mintha Rakovszky is úton lenne a „versben megszólaló drámai jellemek" megteremtése, a színpadi dráma felé, s csak idő kérdése, mikor jut el a színpadig (ahogy annak idején Márton László vagy nemrégiben Parti Nagy Lajos). Amit Eliot a „második költői hangról" mond, az kétségkívül áll Rakovszky „drámai monológjaira" is. Rakovszky sem „magukból a jellemekből csalja ki a bennük rejlő költőiséget", hanem „a sajátját aggatja rájuk". A *hangok* értelemszerűen nem lehetnek *jellemek* („valódi jellem csak a cselekvés folyamatában, kitalált emberek párbeszédében alkotható" – így Eliot), lírai egzisztenciák, s mint ilyenek *egyénítetlenek* is. A „Hangok" ciklus „personáinak" is be kell tehát mutatkozniuk, mielőtt beszélni kezdenek, „név szerint, de legalább jellemtípus", esetleg sorstípus, helyzettípus szerint. (Ezekre a bemutakozásokra Rakovszkynál általában a verscímekben kerül sor: *Jób*, *Öregasszony*, *Bukott diktátor*, *Kövér asszony melegben*, *A csúf fodrászlány* stb.) Rakovszky költészetének „personái" azonban olyan határhelyzetekben, -öréspontokon jelennek meg, azaz szólalnak meg, válnak hanggá (té-oly, bűn, halál, szülés, öregség, betegség, szerelem), ahol éppenség-l leolvad róluk minden külsőleges – sors, szociális helyzet, kapcso-ok, műveltség és szerep –, a *típus mása*, s marad, mi volt – a puszta A határhelyzet mintegy kiveti, katapultálja az „én"-t saját sorsa, -ténelem, a társadalmi környezet szövetéből, hogy egyszeriben kí-l és távolról nézzen vissza saját létezésére, mintha álomban mo-, s kísértetként találja szembe magát letelt vagy telő életével, valakivel, aki *ő maga*, akiben *neki* léteznie adatott – „nem is miért" (*Nők egy kórteremből*). Ez a *kilépés* vagy *kihullás* saját -ől, és ez a kísérteties találkozás az, ami a drámai monológban válik. Az egzisztencia, amelyből nincs kitörés sem tett, sem -tal, a *hang által* – merőben lírai módon – mégiscsak kiszabadul-z „én". A *Hangok* – „én"-ek énekei. A hang – a szabadulás mó-ata. Ezért, hogy a végső megaláztatás és szégyen határhelyzeteiben csendülő egzisztenciális hangon mindannyiszor átdereng valami – *zelős árnyalatú, lidérces!* – öröm, remény, elégtétel, szabadulásérzés: Az élet megy tovább, még most az egyszer" (*Szánkázás*); „Majd ak-or ott... Igen, majd nemsokára..." (*Próféta május havában*); „...hogy sten: az öröm. Cseppben és csapban / ő csillog, és semmit nem tudsz,

Ernst Jandl

ZSEBEK

ni, a zsebeim.
ebben képeslapok.

ebben órák, kettő.
az én időm, a te időd.

emebben egy kocka.
23 szem többet lát mint kettő.

sejtheted mi
szemüveget hurcolok.

i love concrete
i love pottery
but i'm not
a concrete pot

AZ ANGOL KÖVET

such

a

mess

at

my

age

what

a

message

ERNST JANDL (1925) osztrák költő; verseit a *der künstliche baum* (1970), valamint a *dingfest* (1973) című köteteiből válogattuk.

a zenét, mondom, hogy hölgyeim, mondom, bocsánatot kérek egy pillanatra, mondom, én szeretnék, mondom, valamit maguknak mondani. Nagyon csinosan voltam felöltözve, és kiálltam oda a szoba közepére, mint egy szónok. Egyszer fölnézek, hogy amilyen borzalmas fájdalmat okozott nekem ez az egész, ugyanolyan érdekes is volt, hogy most mi lesz.

Már akkor elhallgattak, és, mondom, én, mondom, én Zsohár Antalné vagyok.

És hogy miért jöttem ide.

Mikor az atombombát ledobták Hirosimára, az nem csinált nagyobb csendet.

Aztán elkezdett mindegyik egyszerre sikítozni.

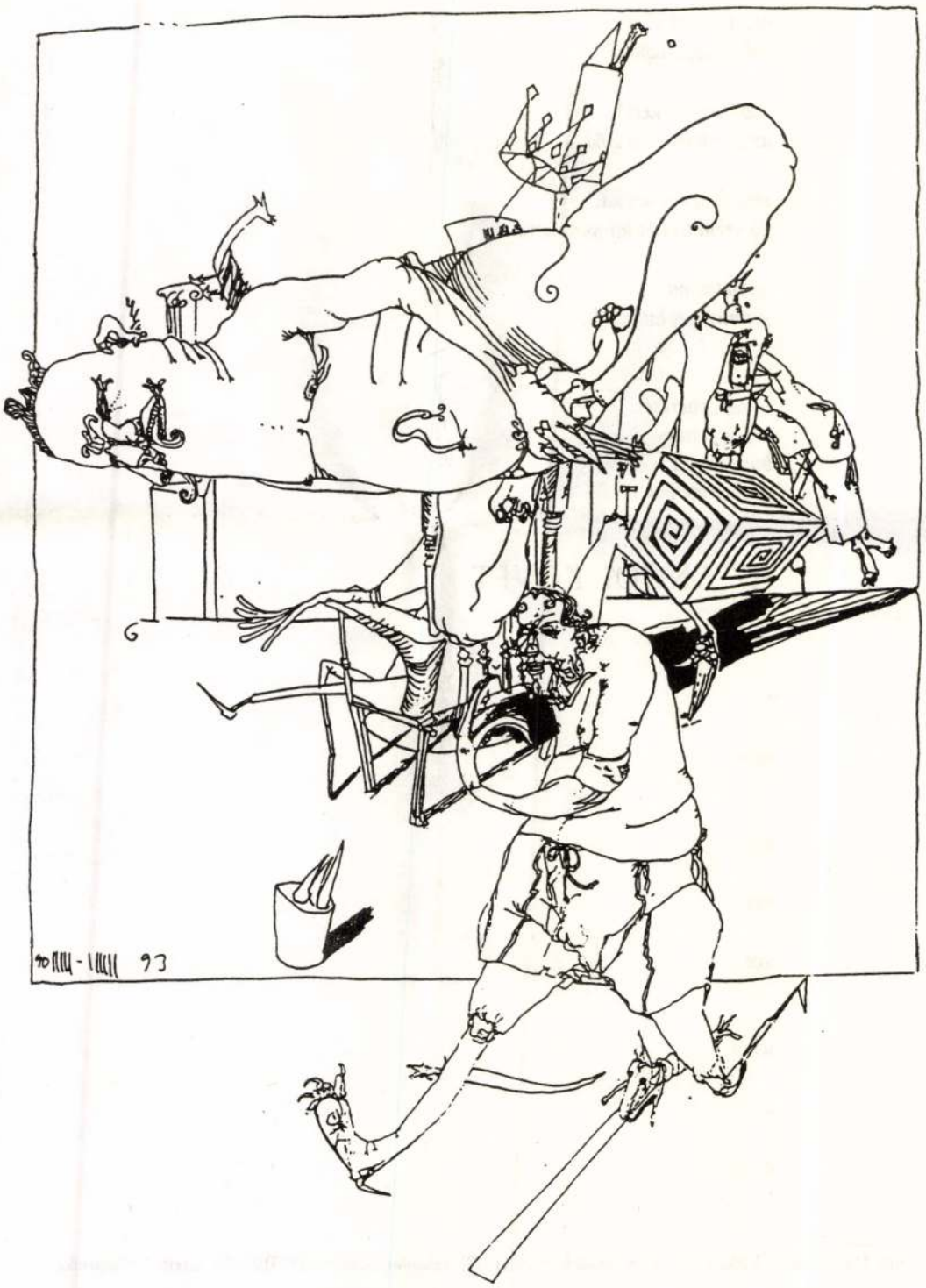

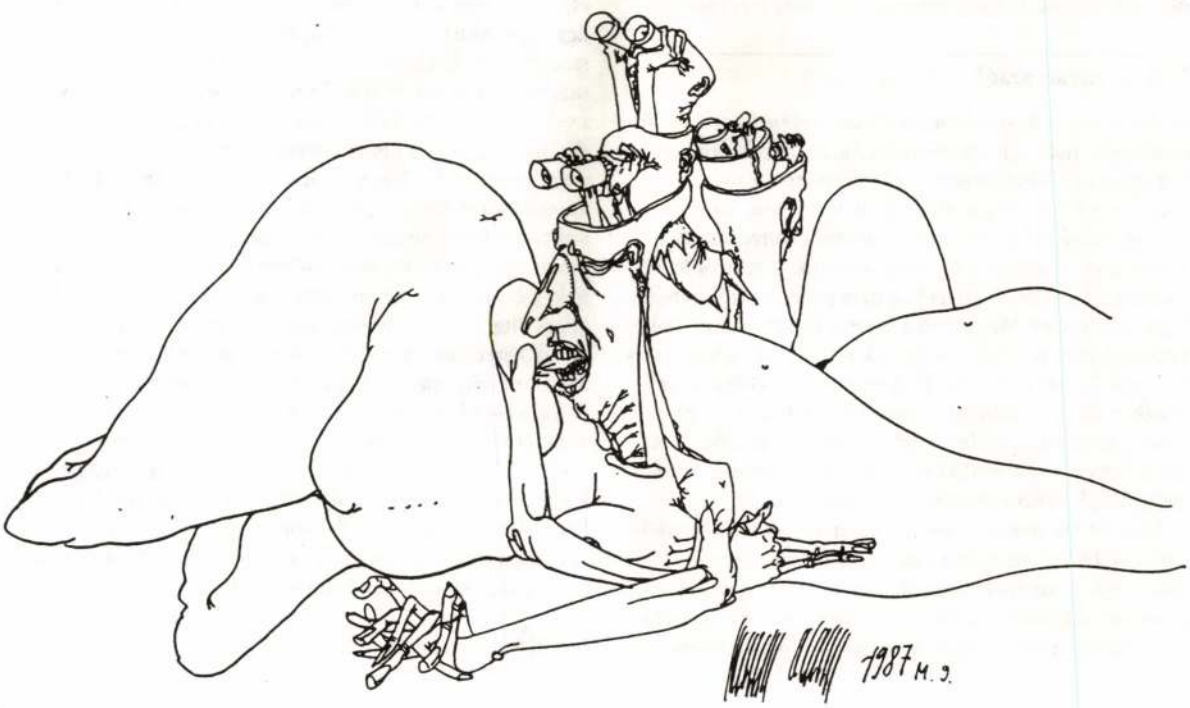
1987 H.9.

hogy vissza kell térni az utópiából a történelembe, szellemi karakterünket, európai nemzeti arculatunkat építve, s nem elveszítve (Európában mindenkinek megvan a saját arca), nem válhatunk az Egyesült Államok hitvány utánzatává. Egy barátom, L. Nevler járt ott tavaly, és sorra kérdezte az amerikaiakat: „Mi az itt maguknál, ami a legalpáribb?" Az amerikaiak meg csak csodálkoznak, miért kérdi. „Mert, szinte biztos, hogy épp az lesz az, amit mi átveszünk önöktől" – felelte *A bugrisság kultúrája* szerzője, és sajnos igaza lett. Mélyen megértem Szolzsenyicint, amikor a manapság használatos divatszavak hallatán háborog. Van ebben valami szmergyakovi: hányinger környékez a *sex shop*ok, *erotic show*-k láttán (de már e felesleges, szükségtelen szavak hallatán is).

Sötét, szmergyakovi tudatlanság, erkölcsi álság árad azoknak a mozgalmaknak a sokaságából is, amelyek pedig voltaképp az oroszsághoz, a nemzeti eszméhez akarnak visszatérni. Visszaállították a *Kitaj-gorod* elnevezést, de elfelejtették, hogyan kell ejteni (nem két szóban, hanem egyben, mint Zvenyigorod). Vannak, akik kozákoknak mondják, és idegen rendjelekkel tűzködik tele magukat. Nemrég meg valami Ioann nevű pap állt elő azzal a tévében, hogy az egész kozmosz az ördög hatalmában van (mit sem törődve azzal, hogy ez rég nem pravoszlávia, hanem színtiszta manicheizmus), és a patriarchátusnak még csak eszébe sem jutott eretnekség miatt rendre utasítani. Pedig hát az orosz kultúra újjáélesztéséhez nem elég egyre csak azt hajtogatni, hogy „orosz" ez, „orosz" az. A kultúra a történelmi emlékezet és a ma iránti fogékonyság találkozási pontján születik: a nemzeten belül és más nemzetekkel folytatott párbeszédben, melynek köre egyre tágul, s nem korlátozzák idegenellenes rendőri intézkedésekre. A jelenlegi szellemi zűrzavarból egymagában senki nem talál kiutat. Az első lépés a megváltás felé épp ez a dialógus: a párbeszéd elindítása még fontosabb, mint bármilyen egyedi törvény, legyen az akár egy földtörvény. A vitastílus, saját elménk korlátozottságának belátása, az igazság körüli közös kutakodásunk fontosabb, mint a vita még oly égetően fontosnak és perdöntőnek ítélt tárgya. A döntő ugyanis a teljesség szelleme.

Hol az anyaország?

Szolzsenyicin sok igazságot ír az orosz történelemről szóló esszéjében: helyesen mutatja be a dinasztikus háborúkat, az imperátori vállalkozásokat, a világkatasztrófába sodró pánszláv tébolyt. Azt azonban nem gondolom, hogy a nemesi szabadságról szóló rendelet az ördög műve lenne. A szabadság mindenütt így bontakozott ki – fentről lefelé, a lordoktól a pórnépig haladva, nem pedig lentről fölfelé, Pugacsov-módra. Meggyőzően ír erről Fedotov, akit Szolzsenyicin nem is cáfol. A nemesek testi fenyítésének eltörlése nélkül nem lett volna Puskin, nem lett volna orosz ezüstkor. Mert el tudnánk-e képzelni egy Puskint, egy Tolsztojt, amint az uralkodó parancsára épp elverik őket? És ezt követte a parasztokkal szembeni igazságosság érvényesítése. A szokásos történelmi késéssel persze.

Nem értem, miként lehet egyszerre tagadni a szabadkőműves–CIA összeesküvést s azt állítani, hogy a szovjethatalom nem orosz eredetű, nem az orosz történelem fonákja, hanem a világkommunizmus gyarmaturalma. Hol az anyaország? Hogy az orosz népet a világbirodalom építésére használják? Hogy tönkreteszik az országot? Megalázzák az egyházat? De hát ezt mind Péter is művelte, utódai még rá is dupláztak, a pétervári korszak azonban ettől függetlenül is az orosz történelem része maradt. Na és az *opricsnyina* (Rettegett Iván rendőruralmának terrorja)? Vagy ez is maroknyi nemzetközi kalandor diverziója?

KB helyett maffia

Ugrás az utópiába, letérés a történelmi útról a kigondolt ideál zsákutcájába – önmagában véve ez mind történelmi tény. Kínában is történt ilyesmi, Indiában viszont nem, ami szervesen következik a kínai és az indiai kultúra jellegéből. Az orosz történelemben sem véletlen az ugrás az *opricsnyinába*, a péteri új Hollandiába és a kommunizmusba. Nem véletlen „hivatali buzgalom", hogy orosz író találta ki ezt a kifejezést: „hivatali buzgalom" *(adminisztratyivnij vosztorg)*. Föl kell ismerni magunkban, hogy ne ismételjük meg...

Hosszan lehetne folytatni a vitát minderről. A legfontosabb azonban az, hogy a Szolzsenyicin-esszé vége felé remek, magával ragadó jellemzést kapunk a jelenlegi helyzetről. Szolzsenyicin túl sok mindent tulajdonít az emberi butaságnak és ügyetlenségnek, holott az alapvető ostobaság egyvalamiből következett elkerülhetetlenül: abból, hogy egyik pillanatról a másikra megszüntették a pártokráciát. Benne koncentrálódott az államhatalomnak legalább egyharmada, a maradék pedig semmivel sem tudott boldogulni, még a régi feladatokkal sem, hát még az újjal: a jogállam megteremtésével. A régi, kulisszák mögötti hatalom (kerületi, területi pártbizottságok) helyét a maffia foglalta el. Nem szabadság született belőle, miként Németországban vagy Franciaországban, nem törvényes korlátok közt zajló élet, hanem korlátlan szabadság: a bandita ölhet, a tolvaj lophat, az értelmiség meg mondhatja, ami a lelkét nyomja. És sajnos nem volt kellő lelkierőnk ahhoz, hogy ellensúlyozzuk, túlkiáltsuk ezt a káoszt. Össze kell szednünk szellemi-lelki erőinket – ebben Szolzsenyicinnel nem ellenfelek vagyunk, hanem szövetségesek (én legalábbis úgy gondolom). Ha nem szedjük össze magunkat, ha nem szedjük össze lelkierőnket, elveszünk, mindent elnyel a káosz. És ez nemcsak az állami törvényeken múlik. A törvények nem képesek rögtön megváltoztatni az embereket. A döntő az, hogy a kisebbségben lévők képesek-e szembeszegülni az árral, a káosszal: akár az üzleti életben, akár az államhatalom kiépítésében, akár a bűnözés elleni harcban, s akár – természetesen – a kultúrában. Hosszú, sok évtizedes út lesz. Nem a gyors mentőben, hanem a lassú megmenekvésben hiszek, abban, hogy az egyes ember hosszú ideig képes kitartani a nehézségekkel szemben, és felül is tud rajtuk kerekedni. A nehézségek persze óriásiak, s jobb, ha nem kincstári optimizmussal, hanem kíméletlen őszinteséggel vesszük számba őket, mint Szolzsenyicin. Nem annyira vitatkozni akarok vele (bár van miről), mint inkább csatlakozni mindenkihez szóló felhívásához: gondolkodj, te mit tudsz tenni? Miként teljesítheted kötelességed Isten előtt? Hogy az új szabadság kis szigetei (melyek már előbukkantak) terebélyesedjenek – s hogy az élet szelleme ne torpanjon meg a halál szelleme előtt.

FORDÍTOTTA KISS ILONA

A KalligraM

DECEMBERI SZÁMÁNAK TARTALMÁBÓL

Andrzej Stasiuk: Marie-ikon

André Breton: Oldható hal
(Sarane Alexandrian előszavával)

F. Scott Fitzgerald: Az utolsó cézár
(Géher István előszavával)

Szabó László: Ébredés

Nagy Atilla Kristóf,
Pályi András, Perecz László
és **Szitányi György** tanulmánya

---

e.e. cummings és **Géczi János** verse

élesen támadta a kereszténységet (a betegesség felmagasztalásának, sőt betegségnek bélyegezte), ennek nyilvánvaló példája. Ő, az egészség és az életerő komor prófétája kétségtelenül a csábítás géniusza volt. De példája volt Nietzsche azoknak is, akik sohasem érik be a hatalom nélküli szógyáros szerepével.

Vajon csupán a múltról beszélünk? Bizonyos tekintetben alighanem igen. Annyi borzasztó hiba és az elődök oly látványos levitézlése után az értelmiség egészében véve talán óvatosabbá vált politikai elkötelezettségeiben. A sztálinizmus egykori roppant divatjához képest mondjuk a maoizmus vonzereje – szerencsére már ez a kor is letűnt – jóval gyengébbnek bizonyult, még népszerűsége csúcsán is. Jóval kisebb a hajlandóság a meglevő ideológiák feltétlen támogatására, és több jele van a távolságtartásnak a politikától, ennek folytán pedig a visszahúzódásnak a biztonságosabb és szakosodottabb területek felé. Így azután bizonyára kevesebb befolyásos holdkóros és szélhámos járkál közöttünk, de kevesebb szellemi tanítómester is.

Mindazonáltal mindenütt jelen vannak azok a körülmények, amelyek gyógyíthatatlan nyugtalanságot keltenek az értelmiségben, és táplálják ellentmondásos érzéseit. Egyfelől az átlagember lebecsülése, másfelől az együttérzés a szegényekkel és elnyomottakkal. Ez utóbbi gyakran merőben az agyra korlátozódó azonosuláshoz vezet olyan eszmerendszerekkel, amelyek önmagukat a tömegek követeléseinek bajnokaként tartják számon. A közönséges ember iránti megvetésnek nem kis része volt az európai értelmiség Amerika-ellenes érzületeiben, amit az Egyesült Államokba a háború elől kivándorolt németek is szítottak. Ezek az érzületek gyakran felbukkantak a frankfurti iskola megnyilatkozásaiban. Szinte érezni a gyűlölettel elegy irigységet a középosztály amerikai kultúrája iránt – micsoda emberek ezek, akik bár roppant sikeresek a műszaki haladásban és a demokratikus intézmények kialakításában, nem olvasnak Kantot, nem hallgatnak Bachot, s a tetejébe nem adják meg az értelmiségieknek az emberfeletti helyzetben levőknek kijáró tiszteletet, hanem jó esetben is csak úgy bánnak velük, mint holmi közönséges munkással, rosszabb esetben pedig mint mihaszna naplopóval, sőt élősdivel.

Soha véget nem érő harc dúl az értelmiség lelkében. Ide-oda ingadoznak a felsőbbrendűség érzése – sajátos elhivatottságuk – és az azok iránti irigység között, akiknek a munkája kézzelfogható, kétségkívüli eredménnyel jár. A kritikának az irodalomnál előbbre való mivoltáról írva Oscar Wilde azt a megállapítást tette, hogy általában könnyebb megtenni valamit, mint beszélni róla; könnyebb ágyat szerkeszteni, mint leírni, hogyan kell. Mickiewicz meg úgy tartja, hogy „nehezebb dolog egy napig is helyesen élni, mint egy hosszú könyvet megírni". Nos, nem tudom, megpróbált-e Oscar Wilde valaha is ágyat fabrikálni, de Mickiewicz véleménye mindenképpen kíméletlenül túlzónak tetszik. Mindazonáltal az értelmiségnek „joga" van bizonytalanságot éreznie helyzete és munkájának értéke iránt. Milyen kézzelfogható eredményt ad egy értelmiségi munkája? Akad persze több példa is olyan értelmiségire, aki nagyon nagy hatással volt a maga korára, s így az egész történelem menetére. De hadd fűzzük ehhez először is azt a megjegyzést, hogy ezek a példák csak a „jéghegy csúcsai": kis hányadát teszik ki a viszonylag nagy létszámú értelmiségnek; másodszor azt, hogy ez efféle hatás rendszerint csak hosszabb idő elteltével válik érzékelhetővé; harmadszor pedig azt – és ez a legnyugtalanítóbb a dologban –, hogy a tényleges eredmény mindig is támadható és bizonytalan marad. Ha visszatekintünk a tizenhatodik századig, addig a korig, amelyben a független szómunkások osztálya megjelent a színen, észrevehetünk néhány típust, amelyek később is felbukkannak: visszavonult tudósokat, harcos szabadgondolkodókat, a fennálló rend aktív védelmezőit, szkeptikusokat, bukott politikusokat, kíváncsi újdonságvadászokat és polihisztorokat. A modern történelem értelmiségijének eredeti modellje bizonyosan Rotterdami Erasmus volt: a békeszerető felforgató, filológus, gyakran habozó moralista; mélyen érintették korának fontos konfliktusai, mégis visszafogott és óvatos, szélsőségektől tartózkodó volt; a vallási életet megreformáló mozgalom egyik legnagyobb előrevivője, jóllehet soha nem csatlakozott a reformációhoz; nemeslelkű harcos, tudós és szatíraíró. Történelmi szerepe egészében ma is vitatott: végül is megújítója vagy rombolója volt a kereszténységnek? Túlságosan sok, többé-kevésbé önkényes ismérvet kell tekintetbe venni ahhoz, hogy egyértelmű választ adhassunk erre a kérdésre. Ugyanilyen kérdések fogalmazhatók meg az európai szellem- és politikatörténetben szerephez jutott többi nagy értelmiségivel kapcsolatban is, és ismét csak a határozott válasz reménye nélkül. A Melanchtonhoz hasonló jellegzetes értelmiségi és a Luther-szerű néptribun között óhatatlanul ellentétek feszülnek, és ha az értelmiség a népszerű vezető vagy hivatásos politikus babérjaira tör, rendszerint meglehetősen lesújtó az eredmény: a szó vásártere minden veszélyével együtt is sokkal inkább való neki, mint a királyi udvar.

FORDÍTOTTA SERES IVÁN

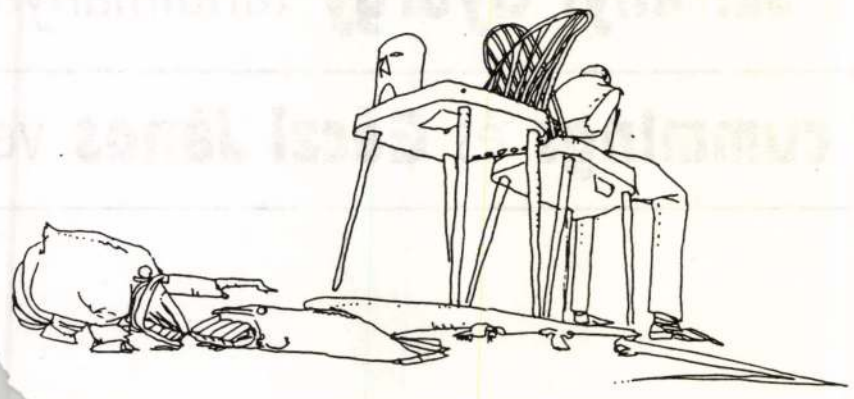

2000

IRODALMI ÉS TÁRSADALMI HAVI LAP

Szerkeszti: Bojtár Endre, Horváth Iván, Kovács János Mátyás, Margócsy István, Szilágyi Ákos.
Olvasószerkesztő: Barabás András.

»kicsit kiszínezem, s közben elmozdulnak a hangsúlyok«
KRASZNAHORKAI LÁSZLÓ

»Úgy tűnt, ezzel vége az orosz népnek... De nem.«
ALEKSZANDR SZOLZSENYICIN

»kimerülésével a „férfiprincípium" is lekonyult«
SZILÁGYI ÁKOS

Mcmxciv December

Szerkesztőségi órák: csütörtökön délután kettőtől négyig a New York kávéház karzatán.

ÁRA NEGYVENKILENC FORINT

SZKUKÁLEK Lajos

KESZELI Ferenc: Bemutatjuk Szkukálek Lajos rajzait. =
Élet és Irodalom, XXXV.évf.3.sz. 1991 12.p ill.

ségtelen, hogy a nagy műcsarnoki
grafikusok vitték el a - ki nem
tlen katalógus: a IX. Magyar Kép-
/1962/ olyan müveket sorol fel,
Petőfi Apostolához készitett raj-
Czinke Ferenc salgótarjáni tájai,
s Macska és galamb, Csohány Kál-
nold Nyár, Kajári Gyula Tanya,
Befejezetlen regényéhez készült
Zizi Börtön-sorozata, Rozanits
bok cimü alkotásai.

problémákat tanulmányában Szerda-
ar esztétika 15 éves fejlődése és

SZKUKÁLEK Lajos (1957. szept.6.-)

SZ.L.[SZKUKÁLEK Lajos]: Szkukálek Lajos. = Magyar Hirlap, 1992. október 17. I. p. ill.

SZKUKÁLEK BLADOS

S Z K U K Á L E K

NADIONXIPANK

• NADIONXIPANK
1995 by LAJOS SZKUKÁLEK (cca. 160 x 120 cm, oil on canvas)
☎ 0042 819 ~~428~~ 725147
1

Sok szeretettel
meghívom Önt és
kedves családját a
Madách Posonium
könyvesboltban
július 25-én 5 órakor
nyíló kiállításomra

Design & colour separation by NEC ARTE (1996) ☎ 0042 819 610 47

Lóska Lajos

1025 Budapest

Felsőzödmáli út 61-65

HUNGARY

könyvéből összeszedegetjük a különböző komponenseket, úgy azok sztálinista rendszerré állnak össze. Marosán erőszakos, türelmetlen, fölényeskedő, bombasztikus, individualista személyiség. Emberi tragédiája az, hogy ennek ellenére sem alakítója, csak rángatottja volt a történelemnek, aki a politikát attrakciónak tekintette, és személyes sikereit ambicionálta. A megfélemlített hallgatóság színlelt tapsait hiú módon személyes varázsának, sikerének fogta fel. Egy helyen pontosan jellemzi magát: „Beszéltem? Inkább dobáltam ki magamból a szavakat addig, míg az első taps fel nem csattant." Igen, így volt! Éppen ezért az olvasó ne gondolja, hogy a könyv forrásértékű, bármit is tisztáz a magyar történelem tragikus idejéből, Marosánt saját imágója foglalkoztatja. Furcsa ellentmondás: ezzel a könyvvel nem használt népszerűségének. *(Hírlapkiadó)*

BAKÓ ENDRE

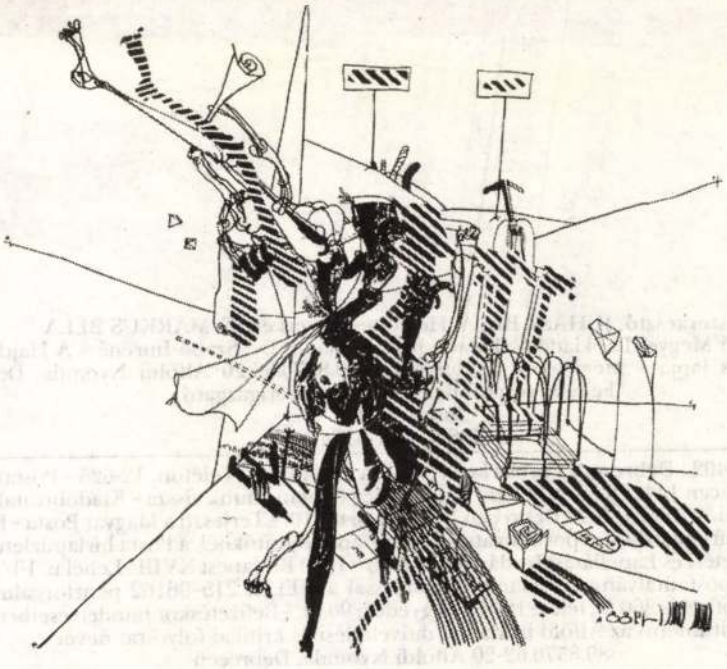

HÍREINK

Június 20-23-ig szerkesztőségünk vendégei voltak és az együttműködés további lehetőségeiről tárgyaltak a lublini *Akcent* folyóirat szerkesztői: *Bogusław Wróblewski* főszerkesztő, *Tadeusz Kwiatkowski-Cugow* és *Bohdan Zadura.*

*

Szabadterület - aktuális művek címmel július 11-14-ig Szombathelyen tartotta idei összejövetelét a párizsi Magyar Műhely. A tanácskozáson - melyet az Életünk szerkesztősége, a helyi írócsoport, a Képtár és a Magyar Műhely Baráti Köre szervezett - szerkesztőségünket *Aczél Géza* képviselte.

Főszerkesztő: JUHÁSZ BÉLA. Helyettes főszerkesztő: MÁRKUS BÉLA
Kiadja a Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat - Felelős kiadó: Dr. Szabó Imréné - A Hajdú-Bihar Megyei Tanács lapja - Megjelenik havonként - 89.8570.66-20 Alföldi Nyomda, Debrecen.
Felelős vezető: Benkő István vezérigazgató
Index 25.901
ISSN 0401-3174

Szerkesztőség: 4024 Debrecen, Vörös Hadsereg útja 26/A I. em. Telefon: 12-626 - Postafiók száma: 4001 Debrecen 144. - Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza - Kiadóhivatal: Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat, 4024 Debrecen, Tóthfalusi tér 10. - Terjeszti a Magyar Posta - Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) - 1900 Budapest XVIII., Lehel u. 10/A - közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra - Évi előfizetés 360 Ft, félévi 180 Ft, negyedévi 90 Ft. - Befizetéskor minden esetben kérjük feltüntetni az Alföld irodalmi, művelődési és kritikai folyóirat nevét
89.8570.62-20 Alföldi Nyomda, Debrecen

bevethető fegyvernek tűnt a szemükben. Érthető az is, hogy az Irodalmi Ujság miért tért vissza most erre az ügyre: Méray Tibor annak a főszerkesztője. Problémát jelent viszont számomra a cikk szerzőjének, Gömöri Györgynek a vállalt szerepe.

Gömöri író s egyetemi tanár, tudtommal Cambridge-ben. Az irodalomnak és a tudománynak pedig van egy hallgatólagos, néma etikája. Kötelez ez arra, hogy ne gázoljon be könnyen valaki egy másik ember becsületébe. Elkapta Gömörit az írói anyag, az olvasott történet groteszksége, anekdotaíze? Lehetséges. Kettőt azonban akkor is megtehetett volna. Vagy nem ír ki nevet, mint tette az ugyanott közölt fiatal íróról szóló anekdotájában. Vagy ha a nevet valamilyen okból mégis szükségesnek tartja, megkérdezhette volna olyanoktól, kik találkoztak azokban a napokban velem: összeegyeztethető-e Király akkori magatartásával és gondolataival az átvett adoma. Mert bármenynyire megbízhatónak tűnt is előtte Erdei Sándor emlékezete, egy ember becsületéről, emberi tisztességéről van itt végső soron szó: nem engedheti meg a nem kellően ellenőrzött adatátvételt ily esetekben a lelkiismeret. Gömöri György a lehetséges kontrollt elmulasztotta. Nem működött benne az általa mint filológustól nagyon jól ismert filológiai akríbia. Éppen ezért meggondolkodtató számomra a magatartása. Egy általánosabb érvényű jelenségnek lett mintegy szimbóluma.

Változás megy végbe ma Magyarországon. Úgy látszik, ilyenkor minden feltételezhető azokról, akik a korábbi időszak közéleti szereplői voltak. Szinte törvényenkívülivé, „vogelfrei"-jé válnak. Még a kötelező méltányosságérzés, emberi tapintat, köznapi illem sem védi többé őket.

S itt már nem rólam, nem az én egyéni esetemről van elsősorban szó, de a magyar politikai, szellemi élet és vitakultúra alakulásáról. Arról, hogy képes lesz-e az ország nem az indulataival, de az eszével megoldani az előtte álló feladatokat, meg tudja-e őrizni a belső nyugalmat. Mert különféle etikai terrorakciók – lejáratások, továbbhírlelt pletykák, rágalmak, torz hitek – könnyen beviszik az intoleranciát, az indulatokat a mindennapokba. Izgatnak, mérgeznek. Szükséges tehát a vigyázás arra, hogy ne halványodjék el az ész, az illem, a belső kulturáltság mérséklő fegyelme. Szükséges a gondos vigyázás a másik emberi tisztességére. Megkívánja ezt az elkerülni óhajtott konfrontáció, a megőrizni akart dialógushelyzet, a nemcsak szavakban, de magatartásként élő Európa.

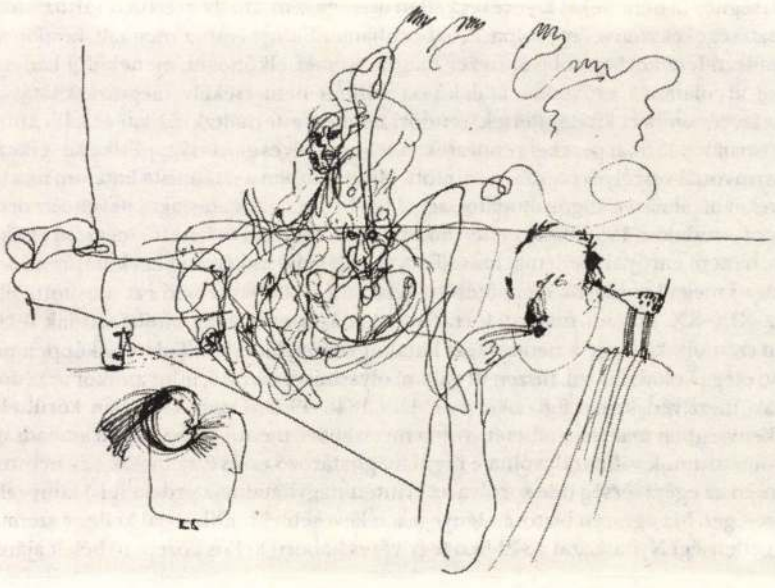

Utunk a demokráciába

A szükségesnél és az indokoltnál kevesebben bíznak ma abban, hogy Magyarországon meg lehet találni a kelet-európai elmaradottságból kivezető utat, mivel a fejlődést biztosító demokratikus, szociális biztonságot nyújtó piaci modell megvalósítása előtt tornyosuló akadályokkal szemben eszköztelennek érzik magukat. A kétkedők egy része szerint az ilyen típusú fejlődés belső feszültséget, társadalmi robbanást, esetleg a dogmatikus szocializmus és a demokratikus fejlődés hívei között polgárháborút eredményezne, mások pedig a szomszédos kelet-európai országok ellentámadásától (a fejlődést elutasító román, csehszlovák, keletnémet vezetéstől és egy esetleges szovjet reformellenes politikai fordulattól) tartanak. Kár lenne tagadni e félelmek jogosságát, ám Kelet-Közép-Európa új- és legújabb kori történeti modellje optimistább következtetések levonására is módot nyújt.

Az elmúlt másfél-két évszázadban az itt élő népek többször szembenéztek már a fejlődésképtelenség rémével, és nem szabad azt hinnünk, hogy mindig életképtelen, haszontalan válaszok születtek! A nem túlságosan távoli múlt válságmegoldó kísérleteit (hiszen a fejlődésképtelenség veszélyét máig nem sikerült elhárítani) érdemes újra számba venni. Ilyen értelemben is figyelmet érdemelnek az 1950-es évekről egyre növekvő számban megjelenő dokumentumkötetek, tanulmányok.

A megjelenő művekből is nyilvánvaló, hogy a magyar 1956 a nagy európai forradalmakhoz hasonlóan szociális feszültségekből keletkezett. Nem szűk politikai elit „palotaforradalmaként" robbant ki, hanem szokatlanul kemény nemzeti és szociális elnyomásból keletkezett. 1945 után nem volt e térségnek (a németeket kivéve) egyetlen országa sem, amely a területi változások során kizárólag veszteségeket szenvedett volna. A háborúban milliónyi ember meghalt, később a régió hatalmi átrendeződése közben több százezer magyar ember elköltözni, menekülni kényszerült. A társadalom arculatának erőszakos átalakítása szintén nem csekély megrázkódtatással járt együtt: sok százezer embert kitelepítettek, rendőri ítélettel internáltak, fizikai és lelki kínzásnak tettek ki. Konstruált politikai pereket rendeztek. A teljesen téves gazdaságpolitika következtében pedig az életszínvonal veszélyes ütemben romlott. Mindeközben a sztálinista hatalom machiavellista módszereket alkalmazva szigorú tudatossággal félelemre és alázatosságra nevelte az országot.

A magyar forradalom 1956-ban ez ellen lázadt fel, de tömegei és vezetői mégsem elsősorban leszámolásra, hanem európai (nem machiavellista vagy álnaiv) módszerekkel kompromisszumokat is feltételező megállapodások megkötésére készültek. Az intervenció ezt utasította el!

Szokás a XIX–XX. századi magyar forradalmakat külpolitikailag elhibázottnak tekinteni, amelyek nem számoltak eléggé a nemzetközi hatalmi viszonylatokkal. Tulajdonképpen nem lehet e vádakon eléggé csodálkozni, hiszen itt valami olyasmiről van szó, mint amikor az üldözöttet elmarasztalják, mert védekezik. Egyébként például 1848–49-ben vagy 1956-ban körültekintésben, engedékenységben már nem lehetett volna messzebbre menni. És ha ezek a szabadságmegtartó kompromisszumok válhattak volna e régió meghatározó erőivé, nemcsak egy nemzeti forradalom, hanem az egész térség (ide sorolva az érintett nagyhatalmak érdekeit is) könyvelhetett volna el nyereséget. Ma egészen biztosan lényegesen kevesebb konfliktussal kellene szembenéznünk. A Függetlenségi Nyilatkozat 1849-ben (egy véres háború kellős közepén) békét ajánlott az

szen más politikai platformon csak 1959-ben alakulhatott újjá, és csak a hatvanas évek közepére, miután az elítélt írók amnesztiában részesültek, indulhatott meg az irodalmi konszolidáció.

FELHASZNÁLT FONTOSABB IRODALOM

Aczél Tamás-Méray Tibor: Tisztító vihar. Adatok egy korszak történetéhez. London. é. n. Big Ben Publishing Company.

Rainer M. János: Kulturális és ideológiai viták: az Irodalmi Újság 1953-1956. Jelenlét 13. szám.

A Magyar Írók Szövetsége 1956. december 28-án tartott taggyűlésének jegyzőkönyve. AB Független Kiadó. Bp. 1983.

1956. A forradalom sajtója. Harmadik, bővített kiadás. Giromagny, 1986. Nagy Ernő kiadása.

A forradalom előzményei, alakulása és utóélete. Tanulmányok és kronológia. Paris-New Jersey, 1987. Magyar Füzetek kiadása.

Irodalom és politika. Literatura 1989. 1-2. szám.

Az Irodalmi Újság 1956-os évfolyamának számai.

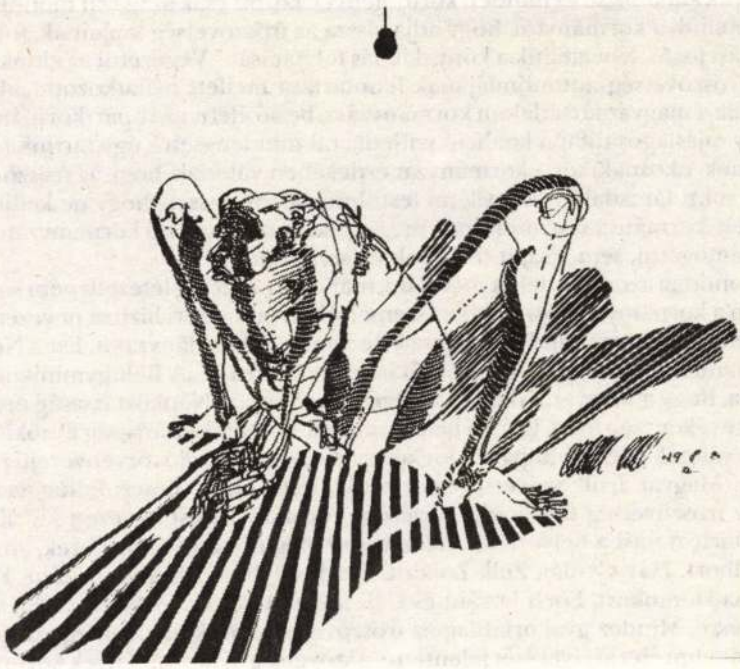

szaélt a forradalommal, s hogy külföldön is, belföldön is akadtak, akik a maguk üzleteit kötögették a népfelkelés cégére alatt. De az árnak irányát vajon a szenny szabja-e meg, amelyet magával sodor? Nekünk, magyar íróknak egyöntetűen az a véleményünk, hogy népünk történelmének s benne a munkásmozgalomnak legnagyobb, legtisztább és legegységesebb forradalma nyomatott el, kevés államférfiúi bölcsességgel elhamarkodottan, mielőtt magunknak módunkban lett volna kisöpörni a szemetet és rendet teremteni az országban. De hogy éppen a magyar írótársadalom mennyire felkészült, milyen érzékenyen felelt minden elhajlásra, arra bizonyíték a szövetség valamennyi írásbeli, újságbeli és rádión elhangzott hivatalos nyilatkozata, de a szövetség minden tagjának egyéni fellépése is. Mindegyik szinte unalomig elismétli az íróknak a szocializmus mellett tett hitvallását." Ezután számos olyan dokumentumot idézett fel, amelyben az írószövetség határozott szavakkal utasított el minden esetleges ellenforradalmi kísérletet és polgári restaurációt.

Horváth Zoltán a Magyar Újságírók Szövetsége elnökségének nevében nyilvánította ki az újságírók szolidaritását az írószövetséggel. Ő is említést tett a letartóztatásban lévő újságírókról: Gimes Miklósról és Obersovszky Gyuláról, s a maga részéről elfogadva az Erdei Sándor által adott politikai visszatekintést, az írók és az újságírók összefogásának szükségességét emelte ki, mint mondta: „Folytassunk közös harcot azért, hogy félelem nélkül, becsületesen lehessen írni s becsületesen lehessen kifejezésre juttatni azt, ami hitünk és meggyőződésünk szerint a magyar nép akarata és a magyar szocializmus építése."

Ezek után Erdei Sándor válaszolt az elhangzottakra, hitet tett a magyar szellemi élet folyamatossága mellett, s felolvasta az írószövetség elnökségének december 3-i állásfoglalását: „A magyar írók minden körülmények között a magyar népet szolgálják, tollukat nem adják eszközül semmiféle kormány- vagy pártérdek kiszolgálására. Hitet teszünk a magyar szellemi élet folyamatossága mellett. Ha megszólalunk, csak tiszta fórumon hallatjuk szavunkat, és minden körülmények között csak az igazat mondjuk. Jelenleg is követeljük a kormánytól, hogy adja vissza az írószövetség lapjainak, folyóiratainak folytatási jogát. Követeljük a könyvkiadás folytatását." Végezetül az elnöklő Veres Péter az írószövetség autonómiájának fenntartása mellett nyilatkozott: „akármiképpen fejlődik a magyar társadalom kormányzása, belső élete, akár pártkormány lesz, akár valamely sajátlagos újfajta koalíció születik, mi mindenesetre úgy tartjuk helyesnek, célszerűnek, okosnak, sőt a kormányzat érdekében valónak, hogy az írószövetség autonómiája, mint társadalmi és szellemi testületé, biztosíttassék, hogy ne kelljen nekünk semmiféle kormányzatot, mondom, még egy kedvünk szerinti kormányzatot sem közvetlenül támogatni, sem a saját fórumokon, sem sehol".

Ez az autonómia azonban, lehet mondani, már csak percekig létezett: nem sokkal a taggyűlés után a kormány Siklósi Norbert személyében miniszteri biztost nevezett ki az írószövetség élére, egyszersmind felfüggesztette annak önkormányzatát. Ezt a Népszabadság 1957. január 18-i száma a következőkben jelentette be: „A Belügyminisztérium megállapította, hogy a Magyar Írók Szövetségében a Magyar Népköztársaság érdekeivel ellentétes tevékenység folyt. Ezért a belügyminiszter a Népköztársaság Elnöki Tanácsának az egyesületek feletti felügyeleti jogkör gyakorlásáról szóló törvényerejű rendelete alapján a Magyar Írók Szövetségének működését ideiglenesen felfüggesztette. A kormány az írószövetség ügyeinek intézésére kormánybiztost nevezett ki." Ezután több írót is letartóztatásba helyeztek, s hamarosan megindultak az íróperek, amelyek során Déry Tibort, Háy Gyulát, Zelk Zoltánt, Tardos Tibort, Molnár Zoltánt, Fekete Gyulát, Vargha Domokost, Eörsi Istvánt és Gáli Józsefet ítélték többnyire igen súlyos börtönbüntetésre. Mindez gyakorlatilag az írószövetség munkájának megszüntetését és a magyar irodalmi élet szétverését jelentette: a szövetség új körülmények között, egé-

álltam dideregve, figyelve ezt a nagy temetést, míg minden elsötétült. Hallgattam azt a valóságos, véresen valóságos gyászindulót, melynek az elhaló robbanások adták az utolsó dobütéseit...

(Folytatjuk)

MONOSZLÓY DEZSŐ

Thaiföldön

Villámlik a tenger dörög a víz
ömlik alulról fölfelé a zápor
tanulj meg thaiul

valahol messze mint báli tüllnek
kékje ragyog az ég
elefántok repülnek
hátukon csupa sziámi királyfi
hozzád készülnek
csak nem lehet kivárni

Pattaya

A megérkezéskor
a visszaút volt a legelső gondolat
otthoni bútorok árnyéka nyúlt
a pálmafák alatt
s jóbarátokhoz készülőn
a tekintet körbe repdesett
összegyűjtésre kész
a széthullt perceket
csomagolt a kéz a szív
hátha valamit itt felejt
s az elmondhatatlanság megoszthatatlanul
zsákmánya lesz a semminek

Hongkongi tél

Honkongba betévedt a tél
ki vette volna észre
sütött a nap
hullott a fény
a riksahordók eres kezére

de én hallottam ahogy hull a hó
sirály vijjogta nincsenek sirályok
jég alá bújt a tenger
néhány tarkasággal dacolt még a város
míg be nem fedődött tejfehér lepellel

Tüzemnek régesrégen
magam vagyok csak hamva –
jobb hát tövig leégnem
fénypontot sem mutatva?

Ne hagyjatok magamra!

*

Az ajtó csukott csendje
csitítva fagy fülembe:
nyugalom,
nyugalom...

*

Magadat ne gyötörd –
csak egy igásbarom vagy.
Töri talpad a föld?
Próbálj keresni jobbat.

*

Szavak:
hamis pénzek potyognak szerteszét.
Őrült rendszer, de van benne – beszéd.

*

Szárnyaszegett füst a szavam
mind odavan
mind odavan

*

Kiút sehol, a háló körbevon.
Vonszolódunk mindig csak egy nyomon.
Horzsolt bokával hord az öntudat,
vájtak köribénk vermet,
dögkutat

*

Hajnalfény hullazöldje
iszonyul rá a földre

*

Kopóid kitagadtak,
börtönt adtál fiadnak,
mégis: vaskulcs a zárban –
én itt is
a szívedhez találtam
és talpraálltam,
ó, hazám.

UTASSY JÓZSEF

Malomudvar

Szomszédunkban
van egy malom,
egész nap duhhogat,
csahol.

Reng, dörömböl,
ahogy kereng
a nagy kendertörő
harang.

Micsoda munka
meg összhang!
Hajon, szemöldökön
szösz leng.

Féltelek, anyám,
ha ott vagy:
megüt ez a
nagy bolond vas,

ahogy jártok
körbe-körbe,
szájatok
kendővel kötve.

Itt mindenki
krákog, köhög,
s mángorol a szörny,
mennydörög.

Gatter alól:
ó, szent rések!
minden nő alá
fölnézek,

s ha elkapnak,
lesi puskást:
asszonynép közt
van visongás.

Az udvaron
harminc szekér
híreli, hogy
üzent a tél.

Ökör, bivaly,
tehén, szamár,
ló és öszvér
hever, zabál.

Farkuk ingája
leng, leng, leng,
közöttük egy
kutya cselleng.

Meleg vízzel
csurrig telve
páráll egy beton
medence,

ahol fürdik,
lubickolgat
meztelenül
a gyerekhad.

Sajna, minden
félórában
fut két molnár
üres zsákkal,

s úgy elagyabulál
minket,
megutálunk
korpát, lisztet,

de főleg a
molnárokat!
Kiknek bajt
kívánunk, sokat.

S ha már fehérlünk,
mint a hó,
irány:
a kenderáztató!

Megmártózunk
békés vízben,
a mai nap:
ötöd ízben!

Aztán lassan,
szépen, csendbe,
visszacsal
a kismedence.

Ó, puffogó!
ha már itt vagy,
szárítsd meg a
gatyáinkat!

Körülállunk
heten-nyolcan,
térdig érő
egyenklottban.

Kerek szemmel
megcsodáljuk
a nagy udvart,
s körbejárjuk.

Egyik gazda
mellett asszony,
másik gazda
mellett leány:

elcsípem a
tekintetét,
de úgy, hogy a
szívem megáll!

S ím, a szekér
alkonyatkor
kiökörül
az udvarból,

s három falu
porát puhán
taposom az
ökrök után.

Hátra-hátranéz,
megcsudál,
lelket önt belém
az a lány,

aki hozzám
szemmel beszél,
s fújja lisztes
haját a szél.

Apja fején
zsíros kalap,
mosolyog a
bajsza alatt.

S én csak megyek,
bandukolok:
szemem lángol,
szívem dobbog.

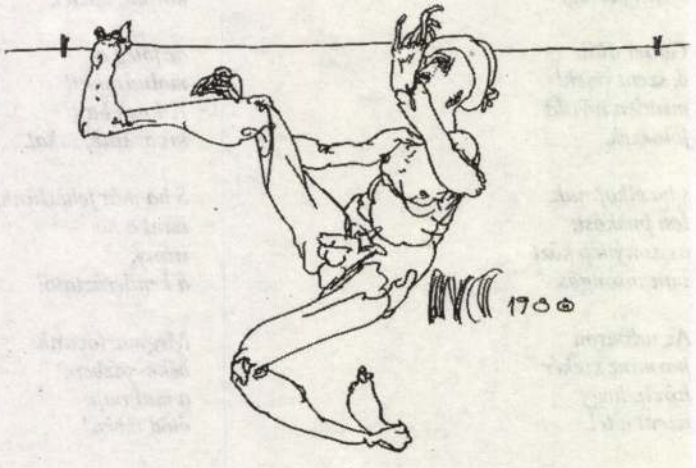

alföld

30 forint

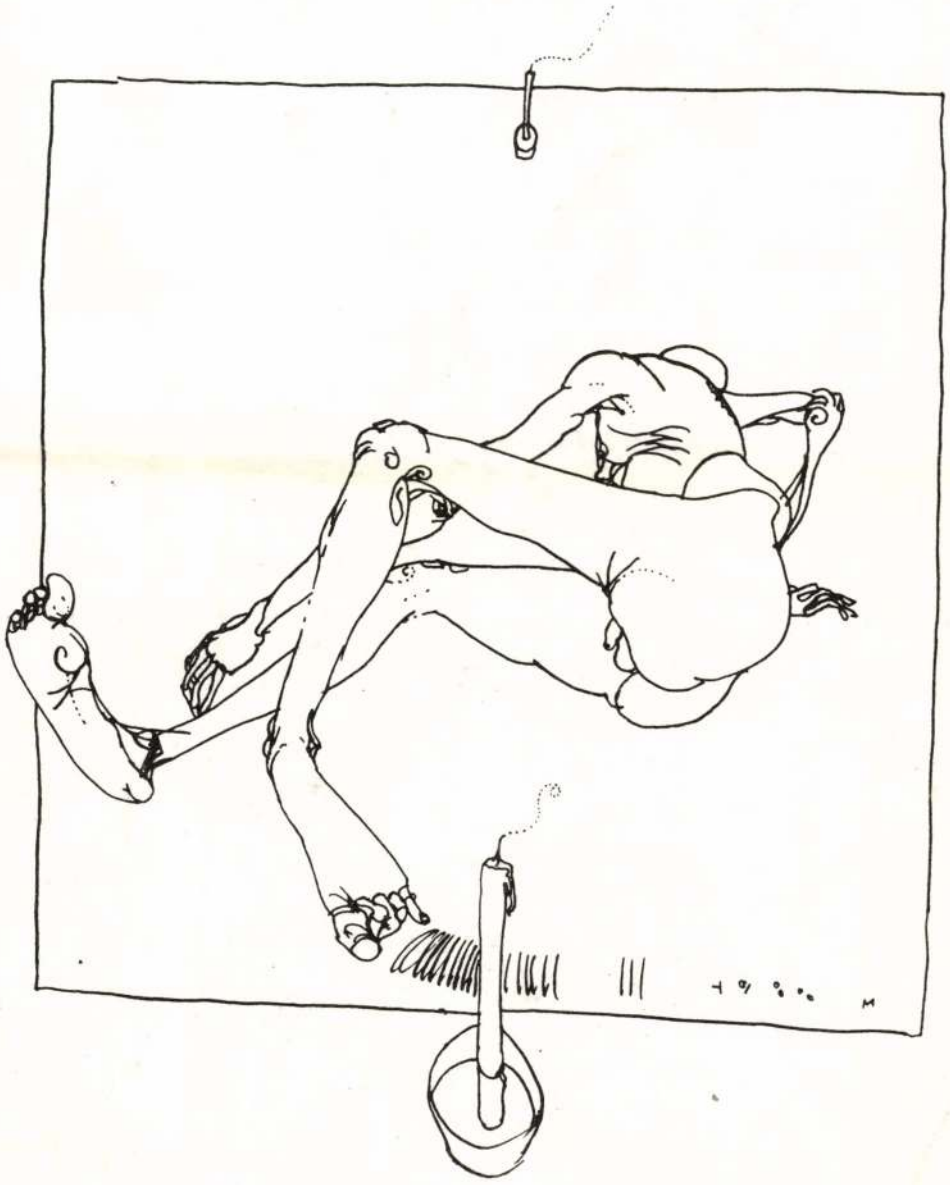

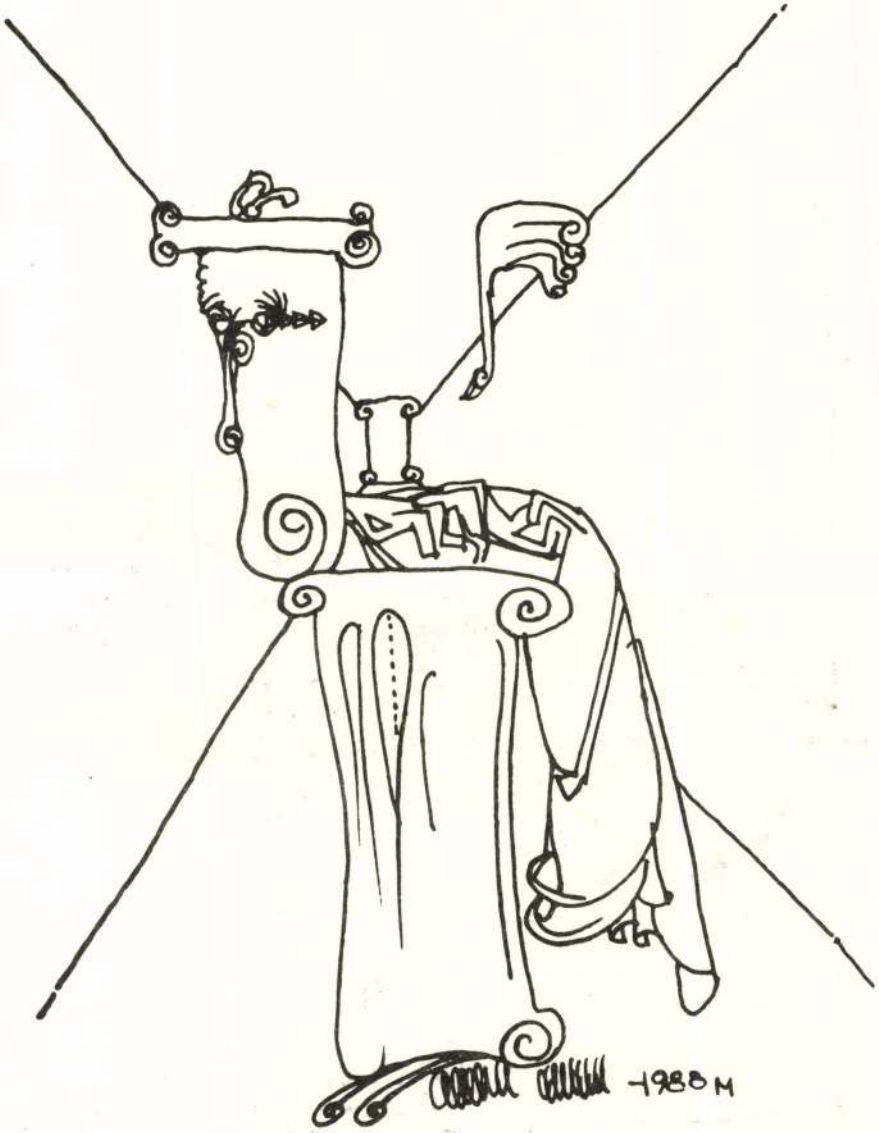
1988 M

18
17
5a

alföld

IRODALMI, MŰVELŐDÉSI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

BAY ZOLTÁN
VISSZAEMLÉKEZÉSE

BUDA FERENC
GÁL SÁNDOR
UTASSY JÓZSEF VERSEI

POMOGÁTS BÉLA
1956 IRODALMI ÉLETÉRŐL

„ERKÖLCS, IRODALOM,
POLITIKA"
BESZÉLGETÉS
KIRÁLY ISTVÁNNAL

„1956 ÉS A MODERNIZÁCIÓ"
ÍRÁSOK
POLITIKAI KÖNYVEKRŐL

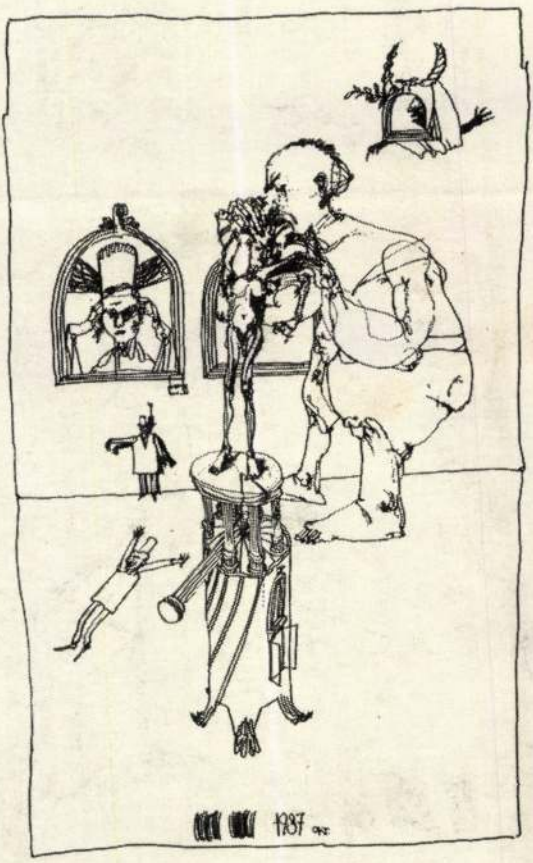

NEGYVENEDIK ÉVFOLYAM

1989/8

SZKUKÁLEK Lajos grafikus

munkái illusztrációi a

2000 1994. 12. 31.

s iskola kamarakó-

,

r,

mfonikus Zenekar

ora,

ttes,

,

ttes,

kórusa,

háza,

Isten meghalt. Azért kellett pusztulnia, mert amikor a tenyészet erőit szabadon engedte, nem gondolta, hogy azok szerelem képében belé is visszaköltözhetnek. A szerelem még egy Istent is kicsivé és törékennyé tesz.

A jel, amelyről beszélnem kell, a Scientific American magyar kiadásának 1988. februári számában jelent meg <I> David Crews <M> texasi professzor tollából <I> *Egynemű gyíkok udvarlása: az agy evolúciójának modellje* <M> címmel. Amit a futó gyíkokról ír, abból mindössze két mondatot idézek. Jó lenne, ha ezt mindenki igen figyelmesen vésné az agyába: *„Az egynemű fajok egymással közeli rokonságban álló fajok hibridációjával keletkeznek; <I> csak nőstény <M> egyedeik vannak, és szűznemzéssel szaporodnak. Az ilyen fajokban az utódok klónok; genetikailag azonosak anyjukkal és egymással."*

Hát ez egy eléggé rémisztő rés a teremtés rendjén. Ugyanis: ha a futógyíkok számos faja állhat csak nőstény egyedekből, akkor az ember faja miért ne? Ha az Isten megmutatta nekünk, hogy ilyesmit is tudott teremteni — tréfából —, akkor ezzel a következőket közölte: *„ha megértitek, hogyan csináltam, akkor már csak egy lépésre vagytok attól, hogy a ti nőstényeitek is önszaporodással tenyésszenek"*. Hát most itt tartunk: kettő lépésre. Márpedig az első lépést tíz, a másodikat mondjuk húsz éven belül megtesszük. És lezárul az emberiség történetében az akár Férfikornak is nevezhető periódus. Vége: nem lesz többé szükség férfiakra. Még mutatóba se. Az evolúcióban megint győz a tökéletesebb szerkezet. Az asszony.

Ezért lesz a Férfikor etikai és teremtéselméleti végrendelete A jóság világtörténete. Fiaink még tökéletesíthetik és sajtó alá rendezhetik. Aztán választhatnak: akár meg is semmisíthetik az egészet. Ez lesz az utolsó aktus, amiben még meglóbálhatják a szabad akaratukat. Jelképesen. Mert föltehető, hogy 2050-ben már nem születnek többé hímnemű utódok.

véletlen, hogy amikor megalkotta a nőt, a minden eddiginél tökéletesebb és gyönyörűbb lényt, annak jóval kicsinyebb lett az egész szerkezete, a feje, az agya is. Akkorát gyönyörködött a saját művében, hogy azonnal beleszeretett. Mivel a paráznaságot is ő találta ki, meg azt is, hogy akibe beleszeretünk, azzal paráználkodni — no jó: szerelmeskedni — akarunk, talán nem szentségtörés, ha félve bár, de leírjuk, az Úr meg akará ismerni a nőnek az ő testét. Meg is ösmeré és az jó vala. Csakhogy: az Istennek egészen kicsike feje volt, éppen csak egy jelképes kis gubita, hiszen egy szerkezet — az agy is az — minél tökéletesebb, annál kevésbé terjedelmes. A nő elvesztvén eszét határtalan szenvedelmében, a megösmerkedés véggyönyörűségének pillanatában — véletlenül! — (ámbár a fene tudja), leharapta szerelmes teremtőjének fejét.

Puff neki: itt maradt a világ befejezetlenül, teli gonoszsággal meg hülye viccekkel. A nőt, ezt a mármár egészen tökéletes lényt például úgy fejlesztette volna tovább az Isten, hogy először is képes legyen az önszaporodásra, másodszor is rendelkezzen a férfinak nevezett előző típus kíváncsiságával, játékos kedvével és kutató hajlamával. Ez a romantikus, gyönyörűnek, sőt, kívánatosnak is mondható szerelmi baleset különös helyzetet teremtett az evolúcióban. Adva van a férfi, amelyik biológiai értelemben minden látszat ellenére gyöngébb, mint a nő, viszont néhány ezer év alatt képes kifürkészni, hogy miképpen szaporodhatnának nélküle a nők. Adva van a nő, amelyik pár évezrede minden hatalmat, sőt, az örömök döntő többségét is a férfinak adja, hogy az megszerezze a tudást. Az a jelképes történet, amelyikben azokról a gyümölcsfákról olvashatunk, úgy is értelmezhető, hogy a nő már akkor tudta: elég, ha csak a tudás fájáról eteti meg a férfit, hiszen lám, a futógyíkok nőstényei (mihez képest nőstények?) — is *„genetikailag azonosak anyjukkal és egymással"*. Az pedig az örök élet.

helyzetek, miközben elkerülendő, hogy ami az ember szívén, az a száján. És ez a túlélés egyik esélye. A hallgatás. (Talán nem kell most magyarázni, hogy ez a hallgatás nem a tapintat csendje.) Hetven? Száz évig is eltarthat ez a hallgatás! Írta a Kolimát megjárt asszony, ami a túlélés esélye, mert az ember ugyan meghal, és jöhet az újabb generáció, amelyik szintúgy meghal. Viszont ha hallgatott, akkor túlélt. Úgy halt meg, hogy túlélt. Tessék megérteni. Nos, nem sok idő múlva rájöttem, hogy az asszony a valóság egyik oldalát írta meg. A hallgatásra ugyanis nagyon rá lehet fizetni. Egy magyar politikus külhonba ágazó visszaemlékezéseiben olvastam, hogy amikor a barátját letartóztatták és bíróság elé állították, mondván, hogy trockista, akkor volt, aki vette a bátorságot, és megkérdezte, mégis, hogyan bizonyosodtak meg arról, hogy az illető trockista, hiszen soha nem írt le és nem mondott semmi olyasmit, amiből hihetően arra lehetett volna következtetni, hogy az illető úgy gondolkodik. mint egy trockista, tudniillik *egyáltalán* nem írt le és nem mondott soha semmit, ami bárkiben nemhogy a trockistaság, hanem az írás és a szó képzetét kelthette volna; ám akkor erre azt mondták, hogy *ez az*. Hát *ez az*, hogy soha nem írt le és nem mondott semmit; ugyanis csak egy trockista képes ilyen jól álcázni, hogy micsoda ő valójában. Hogy trockista. Ezért trockista. Főbe is lőtték.

A túlélésnek nem esélye a hallgatás, asszonyom.

Marad a beszéd.

MAGADINO KIS FALU a domb oldalában, és amikor már átvettem a filagória építés módozatait, a vízszintes ágú növekedésre kényszerített gesztenyéket, s a gyöngyszürke, kék és barna öreg falusi házakat, egyszer ott találtam magam egy barlang bejáratá-

SZUVALEL Lap
Es 1992. 27. sz.

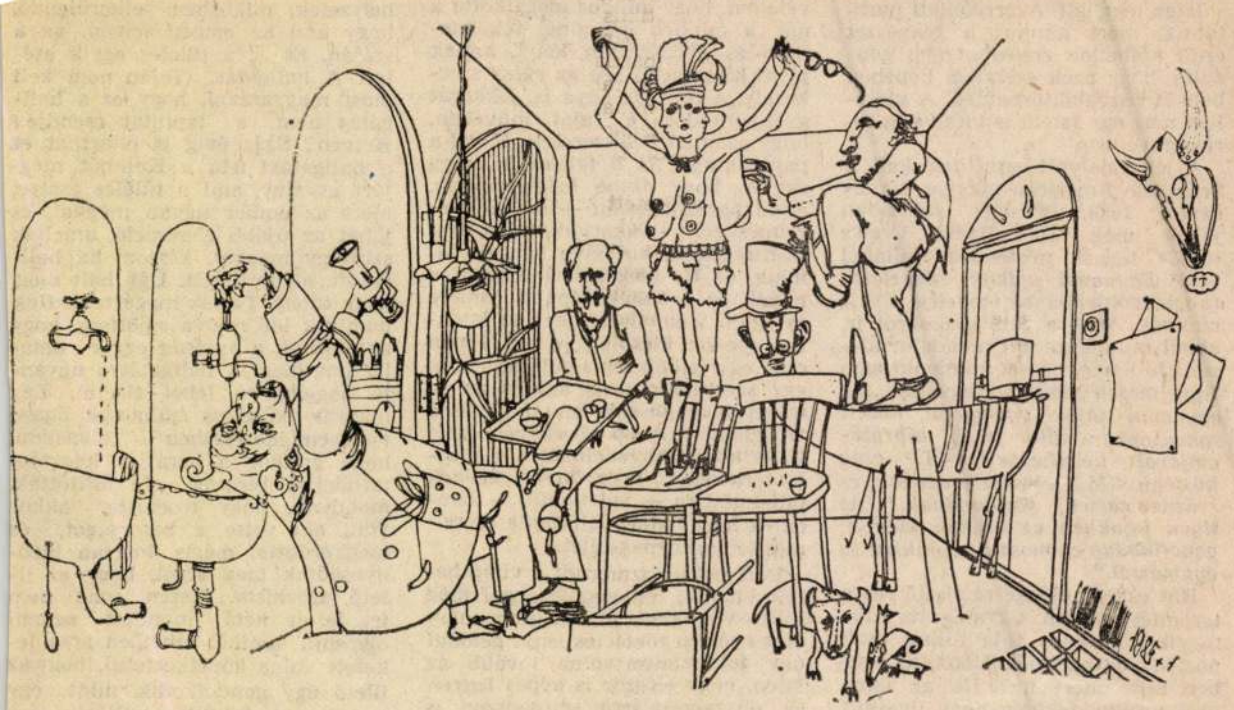

Szkukálek Lajos rajza

készhetők, mint egy alsószoknya fodrozása. Mindig marad valami, amit feltehetően gondol a másik, ami megtudhatatlan, ami fölött napirendre kellene térni, s ami fölött nem tudunk napirendre térni. Valami felvillan és fejest ugrunk a hermeneutikai végtelenbe. A hermeneutika a tudni érdemes, ám meg nem tudható dolgok tudománya.

Persze, a helyzet nem ilyen egyszerű, gondoltam. Hiszen nem csak az kérdéses, hogy tudja-e az ember hihetően azt mondani, amit gondol. Legalább ennyire kérdés, hogy amit gondol — arról nem is beszélve, amit mond —, az megfelel-e a valóságnak. A tényeknek. Ez hát a dolog episztemológiai oldala, amit csak megkoronáz a fenti hermeneutikai kín. Mert hát *mi a valóság?* Kik-mik azok a tények? Talán a tárgyi világ? Vagy tudnia, hogy úgy kell elfogadnia a másik embert, hogy hozzá kell szoknia: nem tudni, mit gondol a másik. Ez lenne a *diszkréció*. Sőt, ehhez hozzá kell tanulni azt, hogy nem érdemes és nem tanácsos mindent kimondani, amit az ember gondol arról, hogy mit mond vagy gondol a másik. Ez volna az *önuralom*. Egy német szociológus gondolatát kissé kikerekítve azt lehetne mondani, hogy a civilizáció éppen ott kezdődik, amikor tudomásul veszik, hogy nem lehet megtudni, mit gondol a másik. Így lesz ő a másik. Mert amikor erre törnek, amikor meg akarják tudni, hogy mit gondol a másik, az az inkvizíció, és ilyenkor nincs *másik*. Aztán, maradva még a német szociológusnál, a civilizáció talán ott is kezdődik, amikor az ember nem mond ki mindent, amit gondol. Arról, ami a másik. Vagy-

Amikor hazamentem, a fehér ház földszintjén kevés fény világolt. Valaki a pulton egy nevet írt a porba. Rosina? Amarilla? Ne találgassunk. A hölgy, amikor elmentem mellette, akkorát sóhajtott, hogy majd kiesett a képkeretből. Eléálltam. Sikolts már, mondtam. Sikolts! Kezdj rikoltozni! Ahogyan errefelé szoktatok. E csendes országokban. Dürrenmatt húgai, Strindberg leánykái. De nem fogadott szót. Láttam, már szervült. (Van buja fájdalom.) Jelezd ki hát a tudatalattidat, mondtam biztatóan. Csak úgy mimetikusan, ha már magad is mimezis vagy. Vagy akár digitálisan. Jelezd ki digitálisan. Ahogyan errefelé szoktatok. A csendes demokráciákban. Van-e nagyobb csend, mint a digitális csendje.

AZ ASZTALHOZ ÜLVE előbb elgondoltam, hogy az eső hallga-

SZKUKÁLEK Lajos

M. Nemet
1991. 122. a.

...ekünk ez az otthonunk

Gábor Miklós független lett

kikészítették. Rendkívül kínos helyzetbe cseppentem, hogy odacsatoltak minket a *Népszínházból*. Az egyik ajtón mi bevonultunk, zömmel volt kecskemétiek a Vámos—Malonyay vezetés alá, a másik ajtón akkor ment ki a két Gábor, Major, *Gobbi* és még sokan. Amikor a társulati ülésen fotóztak, mindig eltakartam az ardig esze ágában sincs, hogy megkérdőjelezze tulajdon mesterségtudását. Sőt: kikéri magának, hogy bárki kétségbe vonja. Az érdek igazgat minket.

— *És nem szégyenkeznek, ha egyszer csak igényesebb színjátszással találkoznak?*

— Ha csak lehet, nem találkoznak vele. Ezért sem érdek-

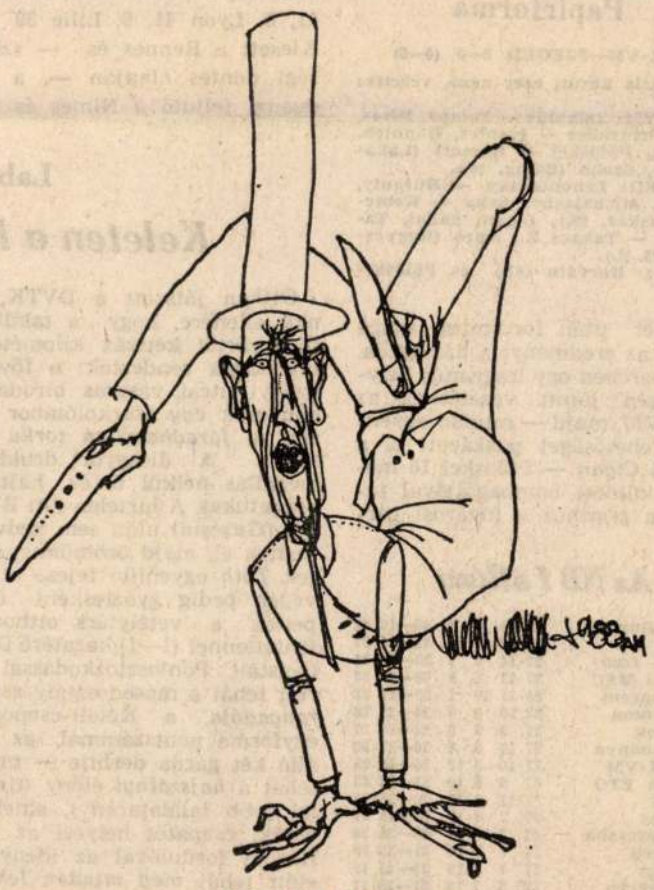

Szkukálek Lajos rajza

ıtballpályákon

ére mégis bajnok a Bp. H

vábbi reményt, hanem egyben *bajnokká avatta a* Bp. Honvéd csapatát is, hiszen újabb pontvesztésével a Ferencváros már matematikailag is elveszítette lehetőségét, hogy utolérje a kispesti csapatot.

(s. tóth)

Papírforma

MTK-VM—SZEGED 2—0 (0—0)

Hungária körút, ezer néző, vezette: Márton.

MTK-VM: Zsiborás — Talapa, Híres, Hahn, Preszeller — Ivanics, Hannich, Horváth, Pölöskei — Hámori (Lakatos, 66.), Szabó (Balog, 46.).

SZEGED: Lebonínczky — Hurguly, Bogdán, Michalache, Árky — Kemenes (Puskás, 88.), Cigan, Sallai, Takács J. — Takács Z., Apró (Hegyeshalmi, 75. p.).

Gólok: Horváth (67.) és Pölöskei (76.).

Szünet után fordította maga javára az eredményt a házigazda. A 64. percben egy lesgyanús helyzet végén jutott vezetéshez az MTK-VM, majd — miután egyenlítési lehetőséget puskázott el a szegedi *Cigan* — Pölöskei 16 méterről küldött bombagóljával jutott két ponthoz a fővárosi gárda.

Az NB I állása

1. Bp. Honvéd	27	18	6	3	46—16	42
2. FTC	28	14	9	5	45—21	37
3. Váci Izzó	27	14	6	7	35—28	34
4. Pécsi MSC	27	13	6	8	28—18	32
5. Veszprém	28	11	10	7	29—20	32
7. Videoton	27	10	8	9	36—35	28
8. Siófok	27	9	9	9	22—26	27
6. Tatabánya	27	11	8	8	30—27	30
9. MTK-VM	27	10	5	12	36—35	25
10. Rába ETO	27	8	9	10	33—32	25
11. UTE	27	11	3	13	30—36	25
12. Vasas	27	7	7	13	30—41	21
13. Békéscsaba	27	7	6	14	23—36	20
14. Szeged	27	7	6	14	21—35	20
15. Volán	27	7	5	15	25—45	19
16. Debrecen	27	5	7	15	21—39	17

Tatóeredmények

lálatot ért el a 38 forduló során), a gólkirály a 23 gólos Papin lett. A magyar légiós együttese, az Auxerre, fenállásának legnagyobb sikerét elérve UEFA-Kupa szereplő lehet, bronzérmes pozíciójának köszönhetően. A végeredmény: 1. Marseille 55, 2. Monaco 51, 3. Auxerre 48, 4. Cannes 41, 5. Lyon 41, 6. Lille 39 pont. Kiesett a Rennes és — szövetségi döntés alapján —, a Bordeaux, feljutó a Nimes és a Le

Labdarú

Keleten a hely

Otthon játszott a DVTK, annak ellenére, hogy a találkozót Diósgyőrtől kétszáz kilométernyi távolságra rendezték: a fővárosi Szőnyi utcai vasutas birodalomban csak *egy* szurkolótábor létezett, a *fáradhatatlan torkú* borsodi... A diósgyőri drukkerek megállás nélkül űzték, hajtották csapatukat. A hirtelen jött BVSC-gól *(Guscsin)* után sem kedvetlenedtek el, majd örömünnepet ültek *Tóth* egyenlítő fejese után, a végén pedig győztesként ünnepelték a vetélytárs otthonából döntetlennel (1—1) hazatérő DVTK focistáit. Pontosztozkodással zárult tehát a másodosztály *szuperrangadója*, a Keleti-csoportbar egyforma pontszámmal az élen álló két gárda derbije — marad tehát a *hajszálnyi* előny (tíz gól lal jobb találatarány), amely a vidéki csapatot helyezi az élre Három fordulóval az idényzárá előtt tehát *még minden lehetsé ges...*

A tudósító pedig elgondolkoc

SZKUKÁLEK Lajos festő

SZABÓ Lilla: Első közös bemutatkozás : A cseh-szlovákiai magyar képzőművészek bemutatkozása. =
Magyar Nemzet, LIV.évf. 41.sz.1991 febr.18. 6,p.

Bp.,Cseh és Szlovák Köztársaság Kulturális és Tájékoztató Központja, 1991

SZKUKÁLEK Lajos

alföld

IRODALMI, MŰVELŐDÉSI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

ORBÁN OTTÓ
RAKOVSZKY ZSUZSA
VERSEI

BENEY ZSUZSA
ELBESZÉLÉSE

SÁRA SÁNDOR
FILMFORGATÓKÖNYVE
A FRANCIA
HADIFOGSÁGRÓL

„KORFORDULÓ"
ILLÉS LÁSZLÓ
KULCSÁR SZABÓ ERNŐ
ÍRÁSAI

IMRE LÁSZLÓ
NAGY MIKLÓS ESSZÉI

NEGYVENEGYEDIK ÉVFOLYAM 1990/12

A 12

MAKK LAJOS: Mit tetszik keresni? Azt mondja: nincsen borunk eladó. Így anyám. Hát ő persze nem ismert föl, mert hát francia egyenruhába voltam. Aztán apám a hangomrul, amíg jött a konyhábul ki, a hangomrul. Azt mondja: Te, azt mondja, ez a Lajos. Anyám, mint a colstok... összeesett. Aztán mindjárt ugrok oda, ledobom a cuccomat a hátamrul, aztán földről fölsegítem... Hát aztán fölmosdattuk meg mindenfene. Hát nem akarták elhinni, főleg anyám, hogy hát élek. Aztán mégis hát eljöttem. Simogattak, csókolgattak... *(sír)*

HORVÁTH JÁNOS: Virágvasárnapon előtt való pénteken gyüttem haza. Azt, hogy hányadika vót, azt nem tudom. Aztán, Magdus, gyűn édesapád! Aztán leszaladt elejbém... *(sír)*

GRAFFITS LAJOS: 9-én, a győzelem napján... érkeztem haza Vásárosbércre... Nem tudom, nem szerénytelenség-e, nekem az nagy ünnep. És azóta is minden esztendőben ezen a napon emlékezem a hadifogságomra... Nevezetesen, kenyéren és vízen élek ezen a napon csak...

ÁGOSTON REZSŐ: Hát az Úristen mentsen meg mindenkit, hogy ilyenbe ne kerüljön bele — csak annyit mondok.

korforduló

KULCSÁR SZABÓ ERNŐ

Az univerzális tündérmesék után

Senki sem lesz abban a helyzetben, hogy azelőtt jósolja meg saját cselekedeteit, gondolatait, elméleteit, költeményeit stb., mielőtt mellettük döntött volna vagy kitalálta volna őket.
Richard Rorty: Philosophy and the Mirror of Nature

Azzal a gondolattal, hogy a műalkotás csak értelmezett alakban létezik, talán nálunk is kész ma már megbékélni a kritikai nyilvánosság. Az irodalomtudomány hermeneutikai-recepcióesztétikai fordulatát követő tanácstalanság láttán azonban érdemes emlékeztetnünk legalább arra az alaptételre, hogy bár a mű valóban csak a befogadás révén válik *műalkotássá*, tárgyléte a recepció híján is megőrzi az értelmezésre való ráutaltságot. A benne elrejtett „üzenetnek" vagy „igazságnak" nem az az ontológiai sajátossága, hogy időtlen vagy korhoz kötött, hogy ismeretelméletileg érvényes, netán érvénytelen, hanem az, hogy csak a kérdés-felelet interakciójával hozzáférhető, csak így megmutatkozó, relacionális szellemi létező. Vagyis a szövegnek (s a benne kódolt beszéd egzisztenciális pozíciójának) olyanfajta, abszolút módon és végérvényesen soha le nem írható viszonya a világhoz, amely éppen azért nem rögzíthető végleges értelmezésbe, mert léte feltárulásának a dialogikusság az alapfeltétele. A jelentés ezért valójában nem a műben „van benne", nem benne történik meg, hanem az értelmező és a szöveg párbeszédéből fejlik ki, azaz, esztétikai jelentést bármely műnek csak az őt *lét*re hívó dialogicitás kölcsönözhet. Az ily módon „megtörténő" jelentésnek tehát a dialogikusság nemcsak feltétele, hanem legsajátabb létformája is. (Feltétele annyiban, hogy — a produkcióesztétika kialakította szokásaink nyelvén szólva — az, ami elvileg csak a dialógusban

* A legújabb magyar irodalom folyamatainak és az irodalomértelmezés változásainak kérdéseit korábban két olyan tanulmányban vizsgáltam, amelyek a szerkesztőség mostani felkérésében foglaltakra az elmúlt év változásai közepette kerestek választ. Ez az írás így a Jelenkor 1990/1. és az Alföld 1990/3. számaiban megjelent helyzetértékelés folytatásának tekinthető.

Előzmények: Szerkesztőségi körlevél, *Domokos Mátyás, Határ Győző, Nádas Péter, Gyertyán Ervin, Lengyel Balázs* (90/9. szám), *Vas István, Jókai Anna, Tandori Dezső* (90/10. sz.), *Fejes Endre, Kolozsvári Grandpierre Emil, Vasy Géza* (90/11. sz.) írásai.

Lelkesülten követném Kulcsár Szabó Ernő lefegyverző logikával kidolgozott elméletét; de bánattal kell olyan romantikus szerzőkre emlékeznem, mint Eötvös József („kit nem hevít korának érzeménye, szakítsa ketté lantja húrjait"), avagy az időben közelibb hozzánk, Illyésre, aki ezt írta Petőfije utolsó lapjain: „Kínzó örökség. Orgazdának érezheti magát, aki csak verseinek »szépségét« élvezi és elzárkózik a benne rejlő parancstól." De ha mindezt egy rég elmerült kor avitt küldetéstudatának szétfoszlott számlájára írnánk, akkor forduljunk inkább Arthur Schopenhauerhez, aki ugyan a filozófiáról szólt, de talán az irodalomra is érvényesen. Ezt mondotta a keserű, bölcs férfiú: „Az olyan filozófia, amelynek lapjain nem látjuk a könnyeket, amelyből nem halljuk ki az üvöltést és a fogak csikorgatását, az egymás egyetemes legyilkolásának szörnyű hangzavarát, nem érdemli meg a filozófia nevet."

tartható, hogy a több ezer milliárdos kölcsönével a szenvedő emberiséget felemelő és megváltó (bár ugyanakkor nagyon kamatéhes), nemzetközi finánctőke, mint a létmeghatározó valóság szerves része nagyon is racionális egységben, nagyon is átlátható szerkezetben szemléli a világot, ebben szilárdan lehet bízni, itt nincs semmi „szétgondolás". Ami pedig a személyiség (mint e szerkezet része) identitásvesztéséről szóló posztmodern teorémákat illeti, ez is „az emberi ellenőrzés alá nem vonható erők" malmára hajtja a vizet: olyan személyiségnélküli egyedeket segít produkálni, akik a számukra (de csak az ő számukra) szétgondolt világ minden lényeges összefüggését elveszítették szemük elől, nem képesek többé már felmérni helyzetüket, menekülnek a csúf valóságtól a létben és az irodalomelméletben, a valóság megváltoztathatóságára már nem is gondolnak többé, azaz ideális kezesbárányokká váltak a fentnevezett „erők" kezében. Ezek az erők azonban, ha nem is lebírhatóak, de igenis megismerhetőek, kár ideológiai indítékú irodalomelméleti ködbe burkolni őket. Talán szabad itt beidéznem egy teljesen elavult szerzőt, Lenint is, aki azt írta egyhelyütt, hogy a burzsoáziának az az osztályérdeke, „hogy minden értékek létrehozói ne juthassanak el társadalmi szerepük tudatosításáig. Munkájuk alkotó jellegének megszűnése, az emberi kapcsolatok mind erőteljesebb deformálódása a termelési folyamatban létrehozza a munkás esztétikai érdektelenségét és elbizonytalanodását, melyet az uralkodó osztály kultúrpolitikája még csak teljesebbé tesz". (ÖM, 36. köt. 40.) Bármennyire sajnálom, számomra — de kizárólag csak számomra! — ez a végső — megengedem: nyers mérlege semmi esetre sem a posztmodern irodalomnak, hanem az abból kifejlesztett, túlfeszített teorémának.

S a fő gondom: lehet-e ezt a rendkívüli képességekkel előadott, megkonstruált elméletet (amelynek illő elemzéséhez, forrásainak feltárásához könyvnyi terjedelemre lenne szükség), s amelyet szerzője a megértés hermeneutikai principiuma mellőzésével, a végletes kizárólagosság rendíthetetlen öntudatával ad elő, nos, hogy nem túlságosan egyoldalú és „egyvágányú"-e ez az esztétika, lehet-e ezt az 1945 utáni magyar irodalom valóságos képét megmutató átvilágítására alkalmazni? (Praktizálása során pl. Márai és Tersánszky ellenálltak ennek a kísérletnek.) A szerző messzemenően méltánylandó módon a népies és a marxista irodalomszemlélettől (ez utóbbiban még Radnóti Sándort is ludasnak találja, mivel ő művészetszemléletébe a valóságot is belekalkulálja) az európai irodalmi és elméleti gondolkodásmóddal való kontaktus elvesztését félti. Ez jogos aggodalom, még akkor is, ha tudjuk: az európai irodalomelméleti gondolkodás igen rétegezett, szempontjai igen változatosak és esetenként toleránsak is. De mit lehet az irodalomtudománynak egy új mérlegmegvonásnál tennie egy olyan országban, ahol a lakosság negyven százaléka él a szegénységi küszöb alatt, százezreket fenyeget a munkanélküliség réme, ahol a dolgozó népet több mint húszmilliárdnyi dolláradósság terhe nyomja, s a remény a valamikori jobb jövendőre demokratikus módon mindenki tulajdona. Szerzőnk javaslata mindezzel szemben: hagyjuk ezt az egész valóság-miskulanciát, lépjünk át a nyelvi játékosság szférájába, hiszen az az esztétikai princípium igazi otthona, mi dolgunk nekünk egyebekkel. „A mű legitimációja — írja Kulcsár Szabó — csak a nyelvben, a világravonatkoztatottságtól elszakadó jelszerűségben, az önmagára visszaszorult individuum különbözéselvű önmeghatározásában valósulhat meg szabadon." (Literatúra, 1987—88/1.144.)

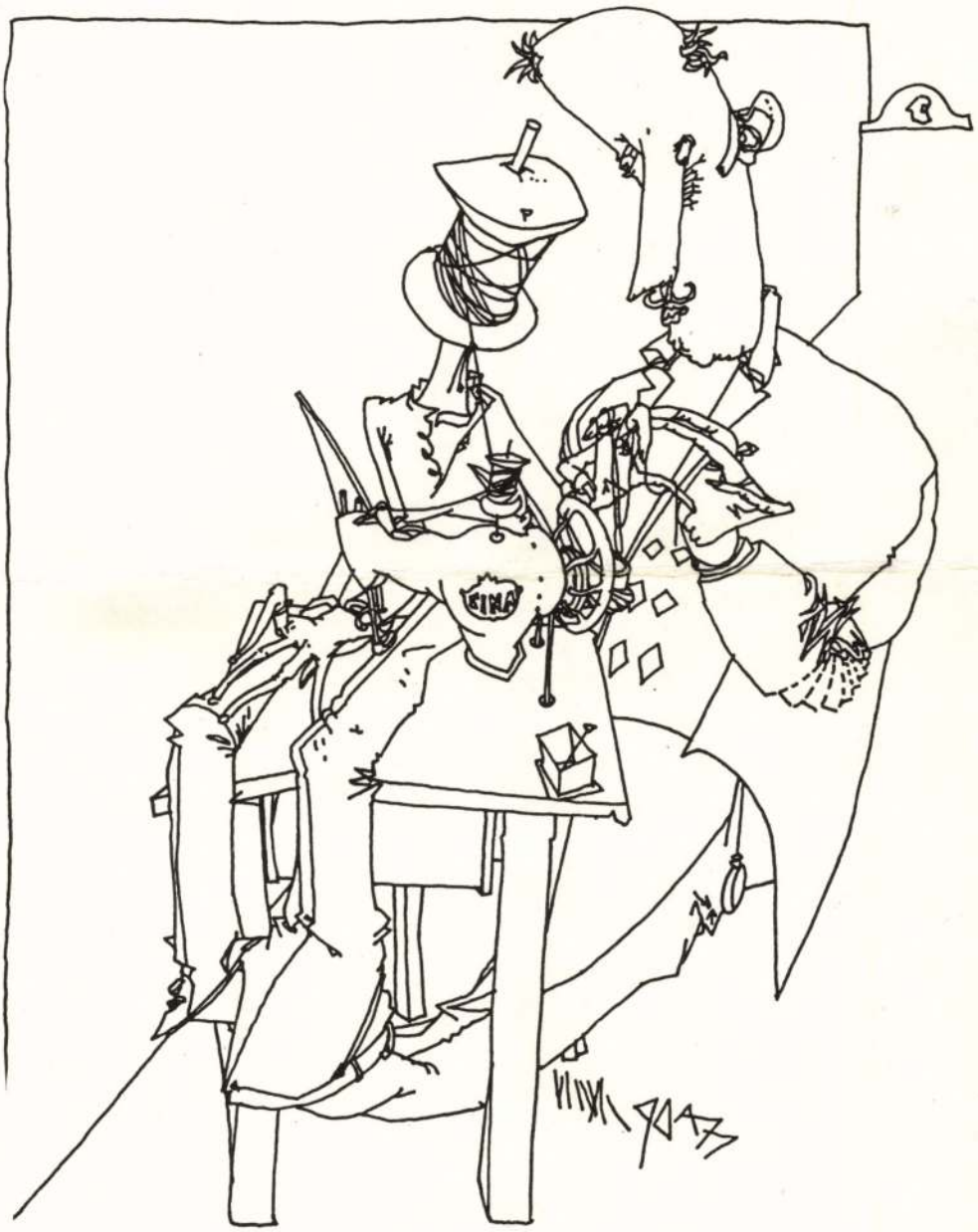
FINA

alföld

30 forint

Sziver István dr., Baranya vármegye közp. járási főszolgabiró. Született Siklóson, 1874-ben. Középiskoláit Pécsen, jogi tanulmányait pedig Pécsen és Budapesten végezte. 1897-ben közigazgatási szolgálatba lépett s előbb Baranya vármegyében a közp. járásban joggyakornok, majd aljegyző lett. 1901-ben I. oszt. aljegyző, nem sokkal rá másodfőjegyzővé nevezték ki. 1916-ban a dárdai járás főszolgabirájává nevezték ki, ahol 1925-ig állt a járás élén. Ugyanezen év folyamán a szentlőrinci járás főszolgabirája, 1929-ben pedig a közp. járás főbirói tisztségével tüntették ki, illetőleg választották meg. Sz. egyike a nagytudásu gyakorlati és közigazgatási vezető tényezőknek.

Szivós-Waldvogel József, *vitéz*, ny. áll. tábornok. Született Esztergomban, 1872-ben, régi esztergomi patricius családból. Középiskoláit szülővárosában végezte, majd a cs. és kir. 26. gyalogezredben leszolgálta önkéntesi évét. A tiszti vizsga letétele után ténylegesitette magát. A háboru kitörésekor a 44. gyalogezreddel hadba vonult és résztvett a sabáci harcokban, majd az orosz harcszintérre került. 1914-ben a második lembergi csatában megsebesült. Felgyógyulása után ujból a frontra vezényelték. Stari Sambornál másodszor is megsebesült. 1916-ban mint őrnagyot a cs. és kir. 25. gyalogezredhez osztották be. 1916-ban az 5. határvadászszázlóalj parancsnokává nevezték ki és ezzel vonult az albán frontra. 1917-ben a III/85. gyalogszázlóalj parancsnoka lett és résztvett a 11. és 12. isonzói csatában, valamint a tolmeini áttörésnél. 1918 junius 15-én a piavei csatában rohamoszlopának élén tüdőlövést kapott. A forradalmak idején nem teljesitett szolgálatot. Visszatért Esztergomba és itt megalapitotta a keresztényszocialista pártot. A kommunisták üldözése elől kénytelen volt Wienbe menekülni, ahol gróf Bethlen Istvánhoz csatlakozott és az ottani magyar katonai különitmény tagjainak sorába lépett. Innen Szegedre ment és a vezetése alatt álló tiszti zászlóalj parancsnokságát vette át. A Nemzeti Hadsereg bevonulása után Esztergom vármegye katonai parancsnokává nevezték ki. Tábornoki rangban vonult nyugalomba. Esztergom város és a vármegye közéletében előkelő helyet foglal el; tagja a megyei törvényhatósági bizottságnak és a városi képviselőtestületnek. 1920-ban megalapitotta a MOVE esztergomi csoportját. A Lipót-rend III. osztályának, a Vaskorona-rend III. osztályának, a tiszti ezüst vitézségi éremnek, a katonai érdemkereszt III. osztályának és a Signum Laudisnak tulajdonosa. A Kormányzó 1921-ben avatta vitézzé.

Szivós Zsigmond *(érsemlényi)*, földbirtokos. Született Alsódabason, 1876-ban, ősrégi nemes családból. Atyja, Zsigmond, alsódabasi főszolgabiró volt. Középiskolai tanulmányait a kecskeméti református főgimnáziumban végezte, majd birtokára ment gazdálkodni. Élénken résztvett a társadalmi és közéletben. Tizenkét évig volt Alsódabas község birája. Nevéhez füződik az önkéntes tüzoltóság megszervezése. A Kunszentmiklós, Dabas és Szabadszállási Takarékpénztár igazgatóságának elnöke. Pest vármegye törvényhatósági bizottságában helyet foglalt.

Szkotnitzky Rezső, ny. áll. hadbiró-ezredes. Született Trencsénben, 1879-ben. Középiskoláit és a jogakadémiát Pozsonyban végezte. Önkéntesi évét a cs. és kir. 70. gyalogezredben szolgálta le. A tisztivizsga letétele után tartalékos hadnaggyá léptették elő, majd mint hadbirójelölt a hadbiróság kötelékébe lépett. 1908-ban a hadbirói tisztivizsgát sikeresen tette le és ekkor hadbiró-főhadnaggyá lépett elő. Mint ilyen a cs. és kir. 70. gyalogezredhez Péterváradra nyert beosztást. Innen a 38. Molinári gyalogezredhez helyezték át. A háboru kitörésekor a péterváradi hadbiróság vezetője lett. Innen rövidesen a szerb harcszintérre vezényelték. 1916-ban mint igazságügyi előadó a 70. gyalogezredhez került vissza. 1917-ben az orosz fronton előbb a 20. hadtest parancsnokságának előadója volt, majd a XI. hadtest hadbiróságának vezetését vette át. Közben fokozatosan előrehaladva, őrnagyi rangra emelkedett. Szolgálatainak elismeréséül a Signum Laudis-szal tüntették ki. Az összomlás után Ujvidéken a szerbek internálták. 1919-ben Szegeden a Nemzeti Hadsereghez csatlakozott és ekkor a szegedi honvédügyész helyettesévé nevezték ki. 1919-ben a kaposvári kerületi parancsnokság ügyésze lett. 1921-ben hadbiró-alezredesi rangban a pécsi honvédtörvényszék vezetőjévé nevezték ki. 1930-ban mint hadbiró-ezredes vonult nyugalomba. A Vöröskereszt II. o. diszjelvényének tulajdonosa. Mint amatőr-festő is aratott értékes sikereket és sok kiállitáson vett részt.

nak, elnöke a Baranyavármegyei Gazdasági Egyesületnek, több vállalatnak igazgatósági elnöke s ezenfelül számos egyesületben viselt tisztséget. Élénk részt vett a vármegyei életben és a szövetkezeti mozgalmakban. Ő szervezte meg a Pécs-Baranyai Szeszfőző Szövetkezetet, melynek egyuttal elnöke lett. A nemzetgyülésen, melybe a sásdi kerület küldötte be, számos izben szólalt fel. Előadója volt a tejtermékek forgalombahozataláról szóló és a tejtermékek védjeggyel való ellátásáról szóló törvényjavaslatnak. Az 1926. évi választásokkor régi kerülete választotta meg ismét egyhanguan egységespárti programmal. A vármegye társadalmi életének egyik vezető egyénisége volt, majdnem valamennyi társadalmi és kulturegyesületben vezető szerepet játszott. Meghalt 1929 febr. 9-én.

Szinyei-Merse István, felsőházi tag. Született Jernyén (Sáros m.), 1862-ben. A gimnáziumot Eperjesen, a jogot pedig Budapesten végezte, majd jog- és államtudományi államvizsgát tett.

1884-ben lépett közszolgálatba Sáros megyében mint közigazgatási gyakornok, majd aljegyző és főszolgabiró lett, 1892-ben alispánnak választották meg és 1897-ben Sáros megye főispánjának nevezték ki. Állását a Széll-kormány uralomra jutásáig tartotta meg, 1899-ben lemondott és nyugalomba vonult. 1900—1904-ig a földmüvelésügyi minisztérium oroszországi gazdasági szaktudósitója volt Szentpéterváron. 1904-ben Zemplén megye főispánságát vállalta, de csak egy hónapig maradt állásában. A munkapárti kormányzat idején, 1913-ban Árva megye főispánjának nevezték ki, 1914-ben ezenkivül még Sáros megye főispánja is lett. A háboru alatt a zemplénmegyei kormánybiztosi teendőket látta el és csak a Tisza-kormány távozásával vált meg állásától.

Szinnyey Sándor. Született Budapesten, 1896-ban, régi földbirtokos családból. Középiskolai tanulmányait a fővárosban végezte, ezután a vendéglős szakmát atyja üzletében tanulta ki. 1912-től, gyakorlati tudásának fejlesztése céljából, hosszabb ideig tartózkodott Wienben, Baden-Badenben, Berlinben és Párisban. Külföldi tanulmányait a világháboru kitörése szakitotta félbe és ekkor visszatért Budapestre, hogy katonai szolgálatának tegyen eleget. Előbb a 32., majd a 23. cs. és kir. gyalogezred kötelékébe tartozott Tizennyolc hónapig teljesitett frontszolgálatot, többször megsebesült és több kitüntetésben részesült. 1918-ban szerelt le. 1919 őszén a Bristol-szálló üzletvezetői állását foglalta el, majd 1930-ban a Budapesti Gyógyszerész Kaszinó üzletvezetője lett és a hüvösvölgyi Nemzeti Park Pensió éttermének bérletét vette át. Mint régi nemesi család sarja, szakitott az ősi tradiciókkal és a magyar vendéglősszakmában családja nevéhez méltó helyet sikerült kivivnia.

Szivák Imre dr. *(besényi)*, v. orszgy. képviselő, ügyvéd, a Szt. István-rend lovagja. Született Kiskunfélegyházán 1850-ben. Középiskoláit szülővárosában jeles eredménnyel végezte, ezután a budapesti tudományegyetem jogi fakultásának hallgatója volt, ahol jogi és államtudományi doktorátust nyert. Mint fiatal jogvégzett ember a vármegye szolgálatába lépett, majd Budapesten megszerezte az ügyvédi képesitést és ez időtől kezdve önálló ügyvédi gyakorlatot folytatott. Kiskunfélegyházán már 27 éves korában 48-as függetlenségi programmal országgyülési képviselővé választották és ebben az országgyülési ciklusban mint a legfiatalabb képviselő a korjegyzői tisztet töltötte be. Képviselői müködésének második évében a Wienben megtartott delegációs tárgyalásokon a kiküldött magyar delegációnak tagja volt. Még három és fél évtizeden át foglalt helyet az országgyülésben. Kiskunfélegyháza, Csongrád, majd Komárom képviseletében kerületei érdekeiért igen sokat dolgozott s igen erős szálak füzték választóihoz. Páratlan népszerüsége mellett tanuskodik az a körülmény, hogy több község, igy elsőnek Csongrád legszebb utcáját nevezte el róla. A parlamenti életben tevékenyen résztvett, Szilágyi Dezső mellett több izben mint előadó szerepelt. Az Osztrák-Magyar Banknak jogtanácsosa s több főnemesi családnak volt az ügyvédje. Az Ügyvédi Kamarának 9 éven át elnöke volt. Az ügyvédi nyugdijalapnak megszervezése nevéhez füződik. Számos kulturális és társadalmi egyesületben vezető szerepe volt. Külön kellene szólni Szivák Imréről a politikusról s külön a jogászról. Előbbi részben dióhéjban kellene ismertetni politikai munkásságát s megemliteni, hogy több izben jelöltje volt az igazságügyi államtitkári széknek, egy izben a miniszteri tárcának. Mint jogászt nem lehet figyelmen kivül hagyni kodifikációs tevékenységét, ugyszintén szakirodalmi müködését. A választási biráskodásról irt alapos tanulmánya korszakalkotó a maga nemében, stb.

214. Szkotarszka, g. k. fatemplom.

1737. „Ecclesiae structura est lignea, novis indiget scandulis, quas communitas suppeditare tenet." (O. L.; C. P. D. M. 1737. szept. 4. No. 1.)

1738. „lignea novis indiget". (O. L.; C. P. D. M. 1738. máj 14. No. 1.)

1747. Talamásnál: „Filialem habet Szkotarszka ... in qua datur ecclesia in statu commodo." (O. L.; C. P. Tab. et conscr. 1747. No. 8.)

1839. „Eccl. Lig. ad S. Michaëlem Archangelum." (Schem. Munk. p. 60.)

1883. már kőtemploma van. (Schem. Munk. p. 78.)

Lásd még: Lehoczky IIIa. p. 59. és IIIb. p. 735.; Gerecze p. 192.

(Bereg m.)

Domfalép

Szkomár István

1914/15

Ferképzomfoiskèvk
138 l.

Szádvár.

A hegyes vidék előterében
melyen innen az úton négy kato
jobbra a lovas tisztt el kisérő
gő mondatszalagon, mely fölött

SZAD

fölül balra: 67.

Rm., mér. a rl. 17.4: 11.

92-9

Szkomár István

A lap bemutatja a müvész "szecessziós" tájképét.
Repr.

ÉLET, Bp. 19o9. május 9. I. évf. 19. sz.
599. lap.

Szkomár István

Tájkép vitorlás hajókkal a belső cimlapon.
Rajz.
Repr.

ÉLET, Bp. 19o9. juli. 25. I. évf. 30. sz.
97. lap.

Szkomár István

Rajza parkrészletet ábrázol fenyvesekkel, háttérben rendezett virágos kerttel.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. nov. 21. I. évf. 48. sz. 665. lap.

Szkomár István

Vizpartot hegyekkel napsütésben ábrázol a művész képe.
Repr.

ÉLET, Bp. 1910. márc. 27. II. évf. 13. sz. 405. lap.

Szkomár István

Tájéket ábrázoló rajzát bemutatja a lap. Repr.

"Tájkép napkeltével" c. a kép előterében hatalmas, lombos fa alatt magányos alak üldögél.

ÉLET, Bp. 1913. nov.2. V.évf.44. sz.
" " " dec. 28. V. évf. 52. sz.
1401, 1670. lap.

Szkomár István

Fejléc rajzokat készit egyrészt az évszakhoz, másrészt a szöveghez igazodva.
Téli tájképek, falusi házakkal.
Tájkép naplementével.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf.
I. kötet 141, 253, 309. lapokon.

Szkomár István

A müvész rajza háborus tájképet ábrázol, szöges drót, kopár téli táj kis kápolnával. Repr.

Élet, Bp. 1915. juli. 18. VII. évf. 29. sz. 682. lap.

Schorski Zsolnay Julia
ipanművész

Néprajzi érdeklődése festészetben és
gyári lerveró-tehetsége elismerést
valt ki

Romváry Ferenc: Pécsi képzőművészeti élet a hét....
Művészet, 1973.szeptember - 14.oldal

SZKOK Ivan

91 3. 18

Új Művészet

SZKOK Iván

Pannon Niké, 1989/90, gipsz és polykon, tempera, 223-238 - 91.3.18

Új Művészet

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960–1980
Tevan 1994

0 x 190 cm, 4-es
E., alatta védjegy.
gnes, Szentgyör-
al. Helye Újdelhi
ég.

x 400 cm, 5-ös
+ védjegy. Szötte
a. Timár Katalin.
Nyugat-Dunántúli
j.

ok, 1973. 173 x
es. J.j.l. Szily.
szky Erzsébet.
Szekszárd.

78. 130 x 195
b.f. HL CM
t
on.

x 600 cm, 4-es
4. Szötte Hidvégi

bor Kórház.

zsef:

4 cm x 464 cm.
IJ SZE, szötte
ye Kiskunhalas.

sef:

ációit készítették:

-XII., XIV., XVIII.,
XX.-XXXI., XXXIII.,
y: XIII., XV.
XXIV., XXXVIII.
n Gyula: XXVI.

18., 19., 23.-25., 29.,
tván: 3., 5., 8., 10.,
anosné: 4., 12., 13.,
32. id.
cs Ferenc: 2.
Susits László: 17.
nyi Gyuláné: 35.

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Eta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Lívia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

Szkok Iván

SZKOK IVÁN
Új Buda
2000 febr. 23
kerj. 4-n.

LÁTOGATÓBAN SZKOK IVÁN FESTŐ- ÉS SZOBRÁSZMŰVÉSZNÉL

A gondolatnak láthatónak kell lennie

A mai magyar képzőművészet egyik legeredetibb egyénisége, *Szkok* Iván festő- és szobrászművész több mint egy évtizede él a Kelenhegy úti műteremházban. A műemlék jellegű épület már a múlt században is kiváló és neves művészek otthona volt; itt alkotott például *Rippl-Rónai* József, *Czóbel* Béla és *Domanovszky* Endre.

Szkok Iván őszinte tisztelettel és szeretettel beszél nagy tudású elődeiről, ám igazán egyik mester tanítványának sem tartja magát. Az út, amelyen elindult, teljesen egyéni volt. Nem mindennapi, szokatlan formavilággal jelentkezett, amely egyszerre ötvözte magában a festői és a szobrászi elemeket. Megfestett szobor vagy szobor a képben – talán a lehető legegyszerűbb meghatározással így jellemezhetnénk a különleges technikával készült, a néző tekintetét vonzó és fogva tartó alkotásokat. Repertoárja imponálóan sokszínű, a grafikáktól és az akvarellektől kezdve, az olajfestményeken keresztül a festett domborművekig illetve a vegyes technikával készült murális alkotásokig, templombelsőkig.

– Már a főiskolán elhatároztam, hogy nem állok be a sorba, és nem leszek a kétmillió-kettedik absztrakt művész. Arra gondoltam, ha nem találom meg azt az egyéni kifejezésmódot, ami a legalkalmasabb a mondanivalóm megelevenítésére, akkor inkább elmegyek kamionsofőrnek.

– De szerencsére megtalálta. A '70-es évek elején, indulásakor, ugyancsak nagy feltűnést keltett formabontó műveivel. Beavatna most minket, hogyan ment végbe Önben ez a folyamat?

– Abból a felismerésből indultam ki, hogy az a majdnem nonfiguratív festészet, amit mi a Képzőművészeti Főiskolán tanultunk, már egy harminc-negyven évvel késleltetett, nyugatról érkezett művészet volt. Az információ, mint annyi más területen, itt is elakadt a vasfüggönyön, és azok, akiket mi kortárs művészeknek tekintettünk, már nem is éltek, de legalábbis aggastyán, öreg emberek voltak. A világ „felfedezése" a művészetben ekkorra már befejeződött. Én tehát úgy döntöttem, hogy a lehető legjobb mesternél kezdem el a pályám újratanulását, és ez a mester a természet, de mondhatnám úgy is: a Teremtő Úristen volt.

Attól kezdve igyekeztem akként látni a világot, mintha egy idegen bolygóról érkeztem volna. Kényszerítettem magam arra, hogy valósággal rácsodálkozzam a természetre, vagy egy-egy emberi arcra. S azt láttam; igen, minden, ami minket körülvesz, elsősorban plasztikus, szobrászi. Nekiláttam hát, hogy agyagból megformázzak egy fejet. De amikor elkészültem, azt kellett látnom, hogy minden, ami bennünket körülvesz, színes is. Ezért újra nekiláttam, és kifestettem a szobrokat.

Emlékeztetni szeretnék: az antik művészet szobrait is festették, csak évszázadok alatt az idő lekoptatta róluk a festéket. Én csak példát vettem egy jóval korábbi művészi ábrázolási módról. Elindítottam azt a mozgalmat, amely a műfaji korlátok lebontására törekedett.

– Ez a végtelenül egyszerűnek tűnő technika a valóságban azért sokkal bonyolultabb volt. Egyik művészettörténészünk a következő szavakkal jellemezte az Ön kifejezésmódját: ezeken az alkotásokon a látszat és a valóság, az illúziók és a tények többszörös áttételének a tanúi lehetünk. A plasztikus formaalakítás és az illuzio- nisztikus festői megjelenítés együttes alkalmazása által szinte minden átértékelődik.

– Az én művészi ars poétikám végtelen egyszerűen összefoglalható: a képzőművészetet elsősorban filozofikus tevékenységnek tartom; véleményt alkotni a világról és

Szkok Iván (Fotó: T. Szántó)

láttatni azt. A művész dolga az, hogy a művein keresztül a világ egységét próbálja meg érzékeltetni. Másképpen: a művészet nem más, mint a láthatóvá tett gondolat.

– A művészet és a politika kapcsolatáról hangoztatott nyilatkozatai is nagy feltűnést keltettek, melyek szerint a politika és a művészet egymástól elválaszthatatlan, soha nem létezett politikamentes művészet.

– Valóban, a művészeti alkotások mindig magukban hordozzák az aktuális politikai helyzet üzenetét – sokszor megjósolják a várható változásokat. Így volt ez a múltban, és így van ez napjainkban is. A történelemben a demokráciák és a diktatúrák követték egymást, de ezt ne úgy tessék elképzelni, mint a sakktáblák élesen elhatárolt fekete-fehér kockáit, hanem puha, lágy átmenetként, mint ahogy a délután és az alkony lassan áttűnik a hajnal színeibe a fehér éjszakák vidékén. A realizmus égisze alatt született például a görög demokrácia és a reneszánsz művészete, de ez az irányzat jellemezte később a XIX. század végét is, az „izmusokat". Ezzel szemben diktatórikus korszakokban keletkezett az egyiptomi és asszír, a középkori keresztény stb. – majd később, a XX. században, a fasiszta művészet vagy a szocialista realizmus.

A korábbi felfogások szerint a realizmus és az absztrakt (elvont) művészet egymással szemben álló irányzatok voltak; az én okfejtésem szerint az absztrakt művészet tulajdonképpen a realizmus egyik fajtája. Az alapvető ellentmondás nem közöttük van, hanem a demokrácia és a diktatúra természetéből fakadóan mutatható ki. A demokrácia légköre a művészeti szabadságot és a szabadsággal együtt járó gyötrelmeket, a stílusok sokféleségét teremti meg. A diktatúrára a félelem és a fullasztó parancsuralom a jellemző.

– Ma Magyarországon demokrácia van, Ön szerint a művészi életben mégis a diktatórikus irányítás a jellemző. Igazának alátámasztásaként tavaly tüntetett a Műcsarnok előtt. Hogyan látja most ezt a kérdést, változott-e az álláspontja?

– Ha figyelmesen körülnéz, azonnal észreveszi, hogy napjainkban a pénz diktál és határozza meg a kiállítások tematikájának a nagy részét. Így van ez a magánkézben lévő nagy galériáknál és – elég szomorú –, de hasonló a helyzet jó néhány állami intézménynél is. A világgazdasági tendenciák az elsődlegesek; a művészi és a nemzeti érdekek és értékek hátul kullognak. Jelenleg nálunk a liberális baloldal – amely mögött ott van a világtőke – irányítja a Műcsarnokot, s a kiállítótermek nagy részét. Azért is tüntettem az elmúlt év februárjában a Műcsarnok előtt, mert ezzel is szerettem volna a közvélemény figyelmét felhívni arra, hogy a művészetek eme székesegyházát nem arra a célra használják, amiért több mint száz évvel ezelőtt megépítették. Ma mindenféle kiállítást rendeznek itt, az Esküvő '99 címűtől kezdve a különböző autó- és divatbemutatókig, csak a magyar képzőművészek Országos Tárlata nem látható itt évek óta. A Műcsarnoknak pedig ez lenne az egyik elsődleges feladata. Ez a tény azért rendkívül elkeserítő, mert ez egyben azt is maga után vonja, hogy a ma élő festők és szobrászok együttesen nem tudnak hol bemutatkozni, és elsorvad a képzőművészeti élet.

– Nemcsak magányos tüntetőként harcolt az elmúlt évben a magyar képzőművészet méltó megbecsüléséért, hanem május óta a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének elnökeként is. Ötletekkel, elképzelésekkel, újító-jobbító szándékkal látott munkához tavasszal, majd decemberben hirtelen lemondott. Milyen indokai voltak ennek a váratlan visszavonulásnak?

– Mikor elvállaltam a Szövetség elnöki megbízatását, már akkor is tudtam, hogy nem lesz könnyű dolgom. Úgy hittem azonban, hogy sikerül majd támogatókat találni. Keserű tapasztalatok után kellett ráébrednem, hogy a várt segítség semmilyen irányból nem érkezik. Nem álltak ki mellettem a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának felelős vezetői sem. Ugyanakkor egyre több támadás és rágalom érte a személyemet, a mai napig bírósági per folyik ellenem. Hosszas vívódás után úgy döntöttem, hogy átadom elnöki helyemet olyan új vezetőknek, akik friss erővel folytatják az irányítást, én pedig független művészként harcolok tovább. Nincs bennem sértődöttség vagy harag, inkább szomorúság; nem érzem vereségnek a lemondásomat, mert úgy gondolom, ha sikerült felhívnom a figyelmet a jelenlegi helyzet súlyosságára, a veszélyre, ami képzőművészetünket fenyegeti, nem harcoltam hiába.

Mezőfi Éva

NEMCSAK PATINÁS MÚLTJA – JÖVŐJE IS VAN

Kelenföld, a sokarcú városrész

Ha Kelenföld, akkor lakótelep... A budapestiek 90 százaléka ugyanis mindenképpen egy betondzsungelre asszociál akkor, ha ezt a városnevet hallja. Kétségtelen, hogy van valami halvány igazságalapja ennek a képzettársításnak, de azért jobb, ha mindannyian tudjuk, Kelenföld a főváros egyik legsokszínűbb, legérdekesebb része. Északon a Villányi út, Délen a Kondorosi út – Solt utca – Kelenvölgyi határsor vonala, Nyugaton a Déli pályaudvarra futó vasútvonal, Keleten pedig a Lágymányosi részt leszámítva maga a Duna határolja.

Régmúlt idők krónikája szerint Kelenföld egészen a XVIII. századig lakatlan terület volt. Felszínét meglehetősen rossz talaj borította, melyen nem termett meg semmi. Csak néhány használható foltot lehetett művelésbe venni, ezeken általában budai polgárok neveltek szőlőt.

Kelenföld élete igazából csak akkor változott meg, amikor megindult a Fehérvári út melletti gátrendszer kiépítése a XIX. században. A Dunával párhuzamos Fehérvári út hamarosan jelentős ipari központtá vált, sorra települtek ide a különféle üzemek. A városrész tulajdonképpen mind a mai napig megőrizte ipari-gazdasági karakterét, jóllehet ennek a centruma, pontosabban a tengelye már nem a Fehérvári, hanem a Budafoki út. Korábban megírtuk milyen jelentős változásokon, illetve fejlődésen megy keresztül mostanság ez a környék, vannak azonban állandó, az idővel makacsul dacoló szigetei.

Nézzük például a Budai Hengermalmot. 1839-ben alapították az üzemet, amely akkor még a Vizafogónál működött. Később azonban, pontosan akkor, amikor meglódult Kelenföld gazdasági fejlődése, ide, a Budafoki út és a Duna közötti területre költöztették. A jelenlegi épület 1911-re készült el teljesen, s igazi technikai szenzációnak számított. Szerkezetét ugyanis nem fából, hanem már vasbetonból készítették, a malomhoz tartozó silók pedig csúszózsalus eljárással épültek, amely ha lehet, még modernebb, Európában is ritka megoldásnak számított. Talán érdemes hozzátenni: semmilyen statikai vagy egyéb probléma sincs egyikkel sem.

– Az első világháború előtt egy millió tonna lisztet exportált a malom – mondja *Majoros* János az üzem ügyvezető igazgatója. – Jelenleg elég esetlegesek a külföldi kiszállításaink, most inkább Budapestet és környékét látjuk el. Évente 80 ezer tonna búzát dolgozunk fel, s az átellenben működő Ferencvárosi malommal együtt stratégiai jelentőséggel bírunk. Az 1986-os nagy havazás idején például majdnem nullára csökkent a Főváros liszttartaléka. Ha nem vagyunk, akkor kenyérhiány keletkezik, magyarán éhezett volna a kétmilliós város.

Az üzemet 1994-ben privatizálták, jelenleg a Budai Malomipari Kft. tulajdonában van. Valaha egy korszerű kikötő is tartozott a malomhoz, ez azonban elsekélyesedett napjainkra. A prognózisok szerint az uniós csatlakozás azonban komoly fellendülést hoz majd a hazai gabonaiparnak, Majoros Jánosék akkor újra beüzemelik a part menti rakodót...

Lehet, hogy fura, de a malommal szemben fekvő Indián telep is afféle ipari emlék. Azaz csak volt.

– Hála isten bontanak bennünket – mutat körbe egy hetven körüli asszony. – Én mondom ezt, aki itt születtem, s tényleg nagyon szerettem a telepen lakni. Valamikor úgy élt ez a sorházakból álló kis tömb, mint egy nagy család. A környékbeli üzemekben, főleg a Kábel gyárban, meg a Hőerőműben dolgoztak az itteni emberek. Aztán meghaltak az öregek, mások meg elköltöztek. Jöttek az önkényes lakásfoglalók, néha egészen távoli vidékekről is, szinte pokollá vált itt az élet. Szóval boldogok vagyunk, hogy mennünk kell innen.

Az 1920-ban épített Indián telep földszintes házsoraiból már többnek is csupán az alapja látszik. Az elbontott, elhordott téglák képében elrepül egy emlék is, igaz, ami igaz, a megkopott falak, az itt-ott megroggyant tetők már nemigen illettek a Budafoki út megújuló képébe.

Ha már a korabeli szenzációs magyar építészeti megoldásokról beszéltünk, ugorjunk át a Hamzsabégi útra, a BKV kelenföldi buszgarázsába is. Csak úgy mellékesen: 300 jármű tartozik ide, s innen látják el a dél-budai régió járatait, például a 14-es és 114-es járat vonalát, de sok busz fut ki hajnalonként az olyan nagy fővonalra is, mint a 7-es.

– Javítunk, szerelünk, karbantartunk – magyarázza *Nemes* Zoltán, a műszaki osztály vezetője. – Sajnos egyre több munkánk van, mert mind gyakrabban rongálják meg a járműveinket. Még a vadonatúj buszokat is.

Nemes Zoltán szerint mifelénk még csak istenes a helyzet. A dél-pesti régióban azonban már olyan is előfordult, hogy menet közben egy komplett ülést szereltek ki a vandálok, s el is vitték.

No, de nem ezért jöttünk... A garázs jellegzetes csarnokát *Menyhárt* István tervezte, s 1949-ben fejeződött be az építése. A csarnok fesztávolsága 82 méter, s az a feszített szerkezetes megoldás, amit itt alkalmaztak nemhogy a régióban, de talán egész Európában is egyedülálló volt. Nem véletlen, hogy a csarnok ma ipari műemléknek számít...

(Vigyázz, életveszély!)

A vasúti töltés túloldalán található a modern vonalú Szent Gellért plébánia és urnatemető. Annak ellenére, hogy itt megy el előtte a Bartók Béla út, a közelében a kelenföldi villamos remiz, másik oldalán a pályaudvar, hátában pedig vágányok, melyeken meglehetősen gyakran gördülnek végig vonatok – már ha nem sztrájkolnak éppen a vasutasok –, nos mindennek ellenére bent a plébánián, a vastag falak mögött harapni lehet a csöndet.

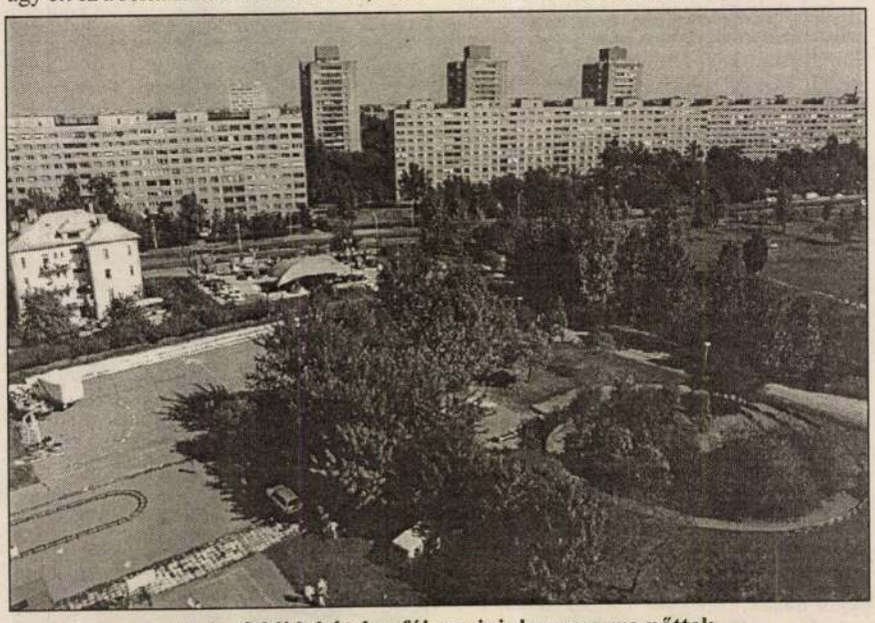

A kelenföldi lakótelep fái napjainkra nagyra nőttek

– Jó tíz éve épült a kegyhely – mondja a fiatal *Gáspár* atya, a plébánia káplánja. – Ha az abszolút számokat vesszük, csökken a hívek száma, sokan elmaradoznak azok közül, akik valamikor csak a vallásosság szintjén élték meg a kereszténységet. Rádöbbennek, hogy a hit nem valamiféle mozgalom, és nem is politikai fellegvár. Örvendetesen virágzanak viszont a kate komenális közösségeink, amelyeknek ta jai a hitben felnőtté szeretnének válni.

Az emelkedett szavak után engedjük, hogy újra szétterüljön a csend a helyiségben. Innen éppen a belső udvarra látni, odakint szobrok, Szent Istvánt, Szent Imrét, Árpádházi Szent Margitot ábrázoló alkotások. *Varga* Imre készítette őket, s most augusztus 20-án leplezték le őket a kertben.

A plébániától kőhajtásnyira alaposan megváltozik a környék, fizikai és spirituális értelemben egyaránt. Ez már a Vasút utca. Két, valaha szebb időket látott üres épületre is ráírták az illetékesek: Vigyázz, életveszély! Gondosan bedeszkázták az ajtókat, de alig kell valami plusz fáradtság ahhoz, hogy az alacsony földszinti ablakon bemásszon az ember. A szemétből, az eldobott üvegekből, meg egy foszló, falnak támasztott matracból ítélve van azért itt élet. Ha nem is olyan fényesebb...

Sok errefelé a hajléktalan. Vajon mi vonzza ide őket? A pályaudvar? Vagy a Vasút utcában található több mint tucatnyi

A rendezőség meghív minden magyar és magát magyarnak valló állampolgárt az országos Bordaléneklő versenyen való részvételre. Jelentkezhet minden 14. életévét betöltött személy, aki három magyar bordalt, ilyen témájú opera- és operettrészletet, népdalt vagy műdalt színvonalasan előad. Kevésbé ismert vagy erre az alkalomra komponált mű esetén kérik a dal kottáját és szöveget vagy a hangkazettára felénekelt művet elküldeni. A jelentkezési határidő április 30.

A részvételi díj 2000 forint. A befizetést igazoló szelvényt a jelentkezéssel együtt az alábbi címre kell elküldeni: Országos bordaléneklő verseny, Sportvonal Produkció, 1088 Budapest, Rákóczi út 29. II/3.

Nyilatkozat

Alulírott *Szkok* Iván, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége volt elnöke, a közöttem és dr. *Beke* László, a Műcsarnok főigazgatója között lefolyt peres jogvitánk lezárásaként kijelentem, hogy azok az állítások, melyekkel dr. Beke Lászlót hűtlen kezeléssel, hivatali hatalommal való visszaéléssel, a Műcsarnok termeinek kiárusításával, „kulturális tocsikolással" és szakmai hozzá nem értéssel vádoltam, alaptalanok. Dr. Beke László szakmai hozzáértését, felkészültségét és tisztességét nem vitatom. Mindezekre tekintettel bocsánatot kérek tőle és az olvasóktól az általam nagy nyilvánosság előtt elkövetett jogsértésért, és kijelentem, egyben kötelezem magam arra, hogy az ilyen tartalmú sértő kijelentésektől a jövőben tartózkodni fogok.

A nyilatkozatháború és a „mail-art" leveleim sorozata – a magyar művészet állapotá felett érzett felindulásom – juttatott abba a helyzetbe, hogy írásaimban nem voltam tekintettel e kifejezések büntetőjogi értelmére, egy közöttünk felmerült vitás kérdést túloztam el.

Ezzel a nyilatkozattal módot szeretnék találni arra, hogy a köztünk levő véleménykülönbség a kulturális viták helyett kulturált párbeszédnek adjon teret. E nyilatkozattal egyidejűleg a Műcsarnokból való kitiltásomat dr. Beke László írásban visszavonta.

Szkok Iván
festőművész

Magyar Hírlap 2000 márc 21

©TELEMEDIA KFT., 456-5656

lgárt az országos Borversenyen való részvéntkezhet minden 14. töltött személy, aki hár bordalt, ilyen témájú perettrészletet, népdalt alt színvonalasan előbé ismert vagy erre az komponált mű esetén művet elküldeni. A jelentkezési határidő április 30.

A részvételi díj 2000 forint. A befizetést igazoló szelvényt a jelentkezéssel együtt az alábbi címre kell elküldeni: Országos bordaléneklő verseny, Sportvonal Produkció, 1088 Budapest, Rákóczi út 29. II/3.

Nyilatkozat

Szkok Iván, a Magyar és Iparművészek Szövolt elnöke, a közöttem *eke* László, a Műcsarazgatója között lefolyt gvitánk lezárásaként ki-, hogy azok az állítáyekkel dr. Beke Lászen kezeléssel, hivatali mal való visszaéléssel, arnok termeinek kiárul, „kulturális tocsal" és szakmai hozzáéssel vádoltam, alaptaDr. Beke László szakzzáértését, felkészültséisztességét nem vitatom. zekre tekintettel bocsáérek tőle és az olvasókáltalam nagy nyilvánostt elkövetett jogsértésért, lentem, egyben kötelezem magam arra, hogy az ilyen tartalmú sértő kijelentésektől a jövőben tartózkodni fogok.

A nyilatkozatháború és a „mail-art" leveleim sorozata – a magyar művészet állapotá felett érzett felindulásom – juttatott abba a helyzetbe, hogy írásaimban nem voltam tekintettel e kifejezések büntetőjogi értelmére, egy közöttünk felmerült vitás kérdést túloztam el.

Ezzel a nyilatkozattal módot szeretnék találni arra, hogy a köztünk levő véleménykülönbség a kulturális viták helyett kulturált párbeszédnek adjon teret. E nyilatkozattal egyidejűleg a Műcsarnokból való kitiltásomat dr. Beke László írásban visszavonta.

Szkok Iván
festőművész

keres aki egyedül neveli gyer
és környékéről. Hangp
Lime
165/68, nő vagyok, keresek
közötti komoly férfit élettársi
társi kapcsolat céljából. Hang
Szeretettel várla
50-es, nem dohányzó, nag
szőke, igényes özvegy szer
58-68 év közötti, özvegy urat
zett körülményekkel. Hang
Oroszlán
Fiatalos, 40-es, független, d
kb. 180 magas, független, c
lentkezését várja, komoly ka
Han
Korrekt, boldog
Egy normális, korrekt, egés
magas, 170 cm fölötti férfit
55 éves korig, egy gyermek
Hangposta: 51
Budapesti
34/170/51 vagyok keresek
srácot vagy férfit. Ha
Szeretnélek meg
50-es, magas, reprezentat
diplomás nő vagyok. Váro
egy komoly gondolkodású
gas úrnak, 60 évesig. Ha
Betti
40 év feletti, intelligens, ke
barátságát keresem, tartó
csolatra. 40-es, kellemes
gens, egyedül álló nő. H
Újrakezd
36/176/64, diplomás nő
céljából keres családcen
H

©TELEMEDIA KFT., 456-5656

Szkok Iván

Az ukasepió, repr.

Studió '74.

LAJOS SZKUKÁLEK

Studkeho 15/14, Komárno CSFR

He was born in 1957, in Komarno. He is a graphic artist and illustrator. Since 1983 he has been a member of the Association of the Czecho-Slovakian Artists and since 1989 a member of the A.H.A. in Slovakia.

One-man show:

1986 Megyei Művelődési Otthon, Komárno
Duna Menti Múzeum, Komárno
1987 Duna Menti Múzeum, Komárno
1988 Ifjúsági Klub, Komárno
1989 Művelődési Otthon, Szenc
1990 Művelődési Otthon, Zsolna
Tárogató Galéria, Budapest
1991 Művelődési Otthon, Marcelháza

Group exhibitions in 1990-91:

1990 Csehszlovák-Magyar képzőművészek közös kiállítása, Komárom K.K. Galerie, Wien
1991 Ungarische Künstler aus der Tschechoslovakien, Wien
Csehszlovákiai magyar művészek kiállítása, Budapest

Bibliography:

Dusza István: Illusztrátor még könyv nélkül/Új Szó, 1986. jún. 16.
Keszeli Ferenc: Varázslatok /Hét, 1986. júl. 14.
Szuchy M. Emil: Sz. L. tusrajzai a Dunamenti Múzeumban/Dunatáj, 1986. VI. 9.
Keszeli Ferenc: Visszajött, látták, s győzött/Nő, 1986. IX. 30.
Németh István: Rajz/Új Ifjúság, 1986. okt. 7.
Keszeli Ferenc: Sosem-volt sosem-lesz reális világ/Irodalmi SZemle, 1986. dec.
Szuchy M. Emil: Sz. L. újabb tárlata/Csallóköz, 1987.
Dusza István: Reményt keltő őszinteség/Új Szó, 1987. II. 19.
Keszeli Ferenc: Fintorok/Nő, 1987 II. 24.
Szigeti László: Hétköznapok/Nő, 1989 XII. 6.
Németh István: Abszurd festészet?/Új Ifjúság, III. 8.
Szigeti László: Aki te vagy/Csallóköz, 1989.
Finta László: Nagymegyerről az USA-ba/Reflex, 1990. II. 2.
Sz. L. képeihez/Bécsi Napló, 1991. január

The exhibited works:

Chinese leaf 1990 serigraphy 610x440 mm
Kínai levél 1990 szitanyomat 610x440 mm
The Morning 1987 serigraphy 610x440 mm
Reggel 1987 szitanyomat 610x440 mm

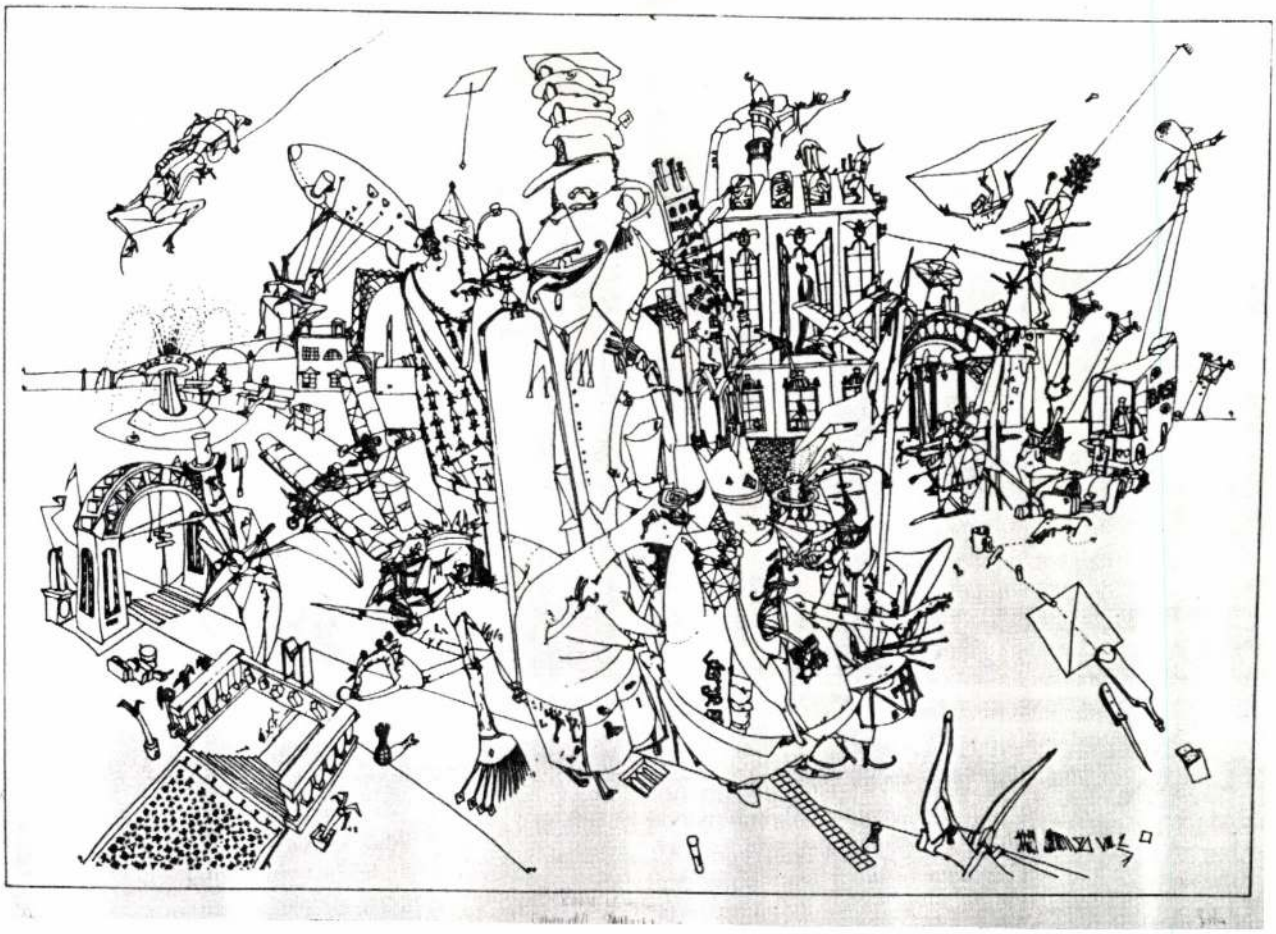

SZKUKÁLEK Lajos

1. NGB.

Ahogy tetszik

SZERKESZTI: MÉSZÁROS TAMÁS

1992. október 17., szombat

A MAGYAR HÍRLAP KULTURÁLIS MAGAZINJA

Beszélgetés Borsányi László amerikanistával

Az eltévedt Kolumbusz

Kolumbusz ötszáz éve tévedt el a tengereken — így fogalmazzák Amerika felfedezését azok, akik számára a tizenötödik századi geográfiai tévedés végzetes következményekkel járt. Borsányi László amerikanistával, kulturális antropológussal arról beszélgettünk, mit jelentett Európának, és mit az ott élő népeknek az Újvilág felfedezése.

— A felfedezés Európa szempontjából azt jelentette, hogy lehetőség nyílt a szabad és gátlástalan terjeszkedésre. Erre azért volt szükség, mert Európában az arany és a fűszer az arab birodalom és a törökök előretörésével a régi módon elérhetetlenné vált. Európának az arab közvetítést ki kellett kerülnie, s ezért a portugálok nagy gondot fordítottak a tengerészet finanszírozására és szorgalmazták az Afrika megkerülésével Indiába és a Távol Keletre vezető út felfedezését. Kolumbusz, amikor Amerikába érkezett, joggal hitte, hogy Ázsiában van, hiszen a korabeli térképek a valóságos nagyság egyharmadával csökkentették a föld méretét. Az akkori világ a Biblia szerint is Ázsiából, Európából, Afrikából állt, és Kolumbusznak, a hívő katolikusnak eszébe sem jutott, hogy megkérdőjelezze a Bibliát. Amikor viszont később rájöttek, hogy Kolumbusz addig ismeretlen földrészt talált, meg kellett magyarázni, hogy kik is az ott élő emberek. Ez nagy problémát okozott, hiszen a Biblia nem fedezték, hanem „feltalálták", mivel a kor világképében nem volt benne. El kellett fogadtatni a kor emberével, hogy Amerika és az amerikai őslakosság létezik. A mai indiánok pedig akkor fogalmaznak ez ügyben a legfinomabban, ha azt mondják, hogy Kolumbusz eltépápa felosztotta az Újvilágot a spanyolok és a portugálok között, de ezt ahhoz a feltételhez kötötte, hogy az új területen gondoskodni kell a primitív, barbár népek megtérítéséről. Ekkor dolgozták ki az úgynevezett requirementót, ami kimondja, hogy a terület őslakói hátek az evolucionista gondolkodás csírái, amely az emberiség fejlődését, történelmét egyenes vonalú fejlődési láncolatban határozza meg. Eszerint gyakorlatilag minden nép, amely a szemlélet feltalálásának régiójén kívül esik, alacsonyabb rendű, s ez meghatározta a hozzáállást a barbár, bálványimádó bennszülöttekhez. Az első amerikai kolóniák létrejötte után kibontakozó angol tőke úgy tartotta, hogy a legtökéletesebb befektetés az ültetvényes gazdálkodás. Magától értetődőnek tartották, hogy az indiánokat el kell kergetni azokról a földekről, amelyek hasznosíthatók. Az indiánok nem is gondolhattak ellenáldorló telepesek viszont hasznos tagjai lehetnek az amerikai társadalomnak — így ideologizálták meg az atrocitásokat. Persze voltak olyan déli indián csoportok is, amelyek alkalmazkodtak. Ők voltak az „öt civilizált törzs". Mégis az ő soraikból szedte a legnagyobb áldozatot az 1830-as években az áttelepítés.

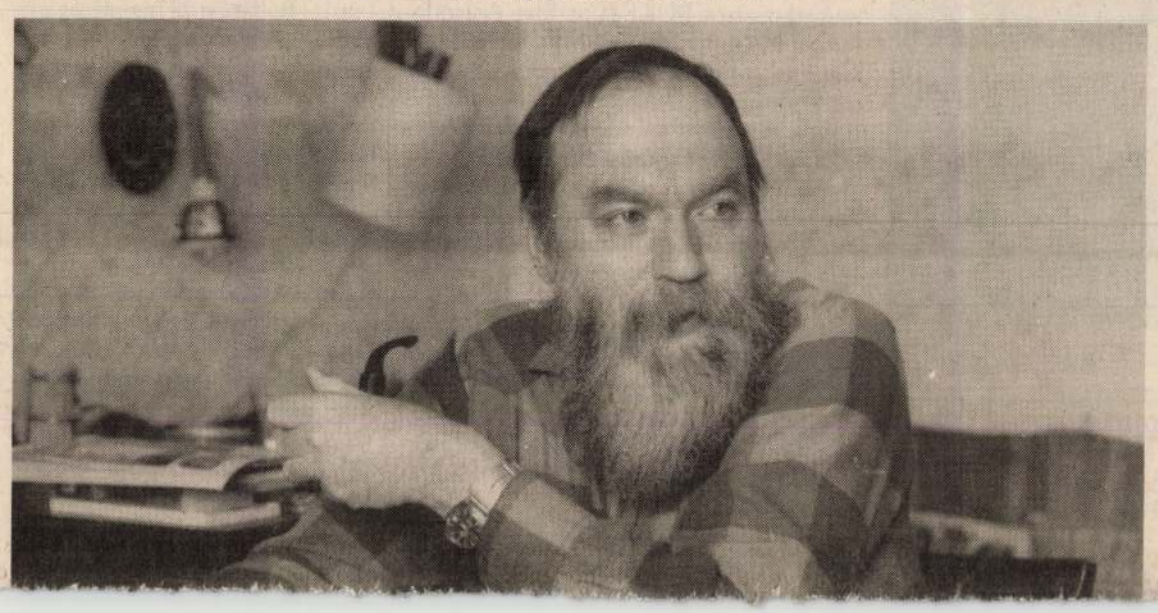

— *Ha „civilizálódtak", miért kellett mégis elköltözniük?*

— Ezek hagyományosan közösségi társadalmak voltak, a föld náluk köztulajdon volt, s ezt az amerikaiak nem tudták megemészteni. A köztulajdon az emberi természettől idegen, mert az ember veleszületetten individualista — ezt vallották.

— *Individualista ideológiájukat veszélyeztette a közösségi földtulajdonra épülő társadalmi forma?*

— Pontosan erről van szó. S egy ilyen légkörben azt sem lehetett elvárni, hogy az előzött indiánok felkarolására nagy társadalmi mozgalmakat indítsanak.

— *Ma hogyan tekintenek az átlagamerikaiak az indiánokra, mint múzeumi tárgyakra, mint rezervátumokban élő „díszindiánokra" vagy mint kisebbségre? Van-e lelkiismeret-furdalásuk elődeik bűnei miatt?*

— Az átlagamerikai az indiánt semmirekellőnek, lusta naplopónak tartja, aki lopja azt a pénzt, amit a becsületesen dolgozó amerikai állampolgárok befizetnek az adóhivatalnak. Az indiánok

nál 1876 júniusában az indiánokat hítette, hogy egy maroknyi csapat

Szkukálek Lajos

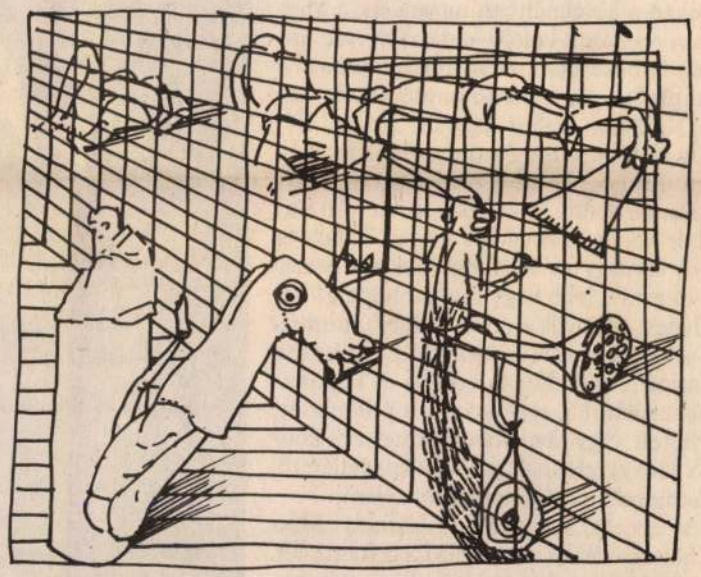

„1957. szeptember 6-án születtem Észak-Komáromban (Csehszlovákia). Gyermekkoromat Komárom külvárosában, a »Benében« töltöttem. Már nagyon korán tudtam, hogy festő leszek. Apám elborzadt, hogy micsoda elvetemült gondolatokat dédelgetek. Művészeti iskolába nem jártam, nem mintha nem akartam volna. 74-ben kezdtem ostromolni az iskolákat. Első évben sehova, második évben Pestre jelentkeztem (ide a csehszlovák iskolaügy természetesen nem engedett ki). A rákövetkező évben pedig Pozsonyban vettek fel.

Az iskola helyett megnősültem. 84-től rendszeresen kiállítok. 86-ban lettem a csehszlovák képzőművészeti szövetség tagja, rá két-három évvel kirúgtak. Később újra felvettek. Itthon volt körülbelül tíz önálló kiállításom, ezenkívül Pesten, Bécsben, Freiburgban, Vancouverben. Tizenhat éves koromban volt egy »mesterem« — Mester Péter, aki szigorú és tisztességes volt hozzám. A kezemet próbálta fegyelmezni. Ezt most megköszönöm. Hatott rám az összes okos, öreg paraszt, akivel képárus vigéc koromban találkozhattam. A barátaim, szerelmeim, szüleim, a beszélgetések és a csend. Talán még a kelet."

SZ. L.

Soros a Merlinben

Hurrá! A történet mégsem múlt ki teljesen. A modern filmművészet és az irodalom (lásd például francia új regény) abból az axiomatikus „igazságból" indul ki, hogy a történet halott, a dolgok nem elmesélhetők, a valóság nem igazán megragadható, formába önthető. De, lám, a 2000 nevű folyóirat estjén a Merlin Színházban, ha a spanyolviaszt nem is fedeztük fel, de rácsodálkozhattunk az artikulált emberi szó, a mondatokba sűrített közlendő, a történetekbe öntött emlékezet fontosságára.

A Soros Napok keretében a 2000 „Tíz perc az élet" címmel rendezett történetmesélő versenyt, vagy elegánsabban — a műsorfüzetet idézve — Story Telling Festivalt (nyilván a közelmúltban ugyancsak a Merlinben rendezett költő—dalnok verseny sikerén felbuzdulva). A színpadon tucatnyi „amatőr" és profi mesemondó (Eörsi István, Karátson Gábor, Litván György, Nádasdy Ádám, Sajó András, Schiffer Pál, Szabó Ildikó, Vásárhelyi Miklós, Vekerdy Tamás; elnézést, ha valakit kifelejtettem) foglalt helyet, s beugrott Jordán Tamás és Soros György is. Mindegyikük tíz percig (esetleg rövidebb vagy hosszabb ideig) beszélhetett. Kedvük szerint alakítva, formálva, színezve igazat és kitaláltat. Sokszor a tudat mélyéről előhíva emlék- és képtöredékeket, életük, sorsuk fontos pillanatait, helyzeteit vagy távolabbi és közelebbi múltunk lényegtelennek tűnő, mégis jellemző, sokatmondó történéseit tálalva elénk.

Az est első szereplője, Vásárhelyi Miklós börtönévei néhány epizódját idézte fel. Azt például, amikor hosszú ideig tartó magányos raboskodás után cellatársat kapott Kopácsi Sándor, Budapest egykori rendőrfőnöke személyében. Szomszédságukban egyébként az Akadémia jelenlegi elnöke, Kosáry Domokos vendégeskedett, és Déry Tibor, aki a mindent, így az ételeit is áthatató vécébűzre és klausztrofóbiájára panaszkodott. 1959 tavaszán Vásárhelyit átszállították a váci fegyházba. Emberek közé került, s ez a számára nehezen elviselhető izoláció után szinte megváltásnak tetszett. Ez maga volt — ahogy fogalmazott — Hawai. Hirtelen, egyik óráról a másikra feldolgozhatatlan mennyiségű információhoz jutott, mivel letartóztatásától, 1956 novemberétől egészen addig a pillanatig nem tudta, hogy a kinti világban mi történt, hogy kiket tartóztattak le, végeztek ki. Maga is bekapcsolódott a fogolytársadalom vérkeringésébe, ráadásul illusztris társaságban csücsülhetett (Bibó István, Donáth Ferenc, Fekete Sándor, Mérei Ferenc).

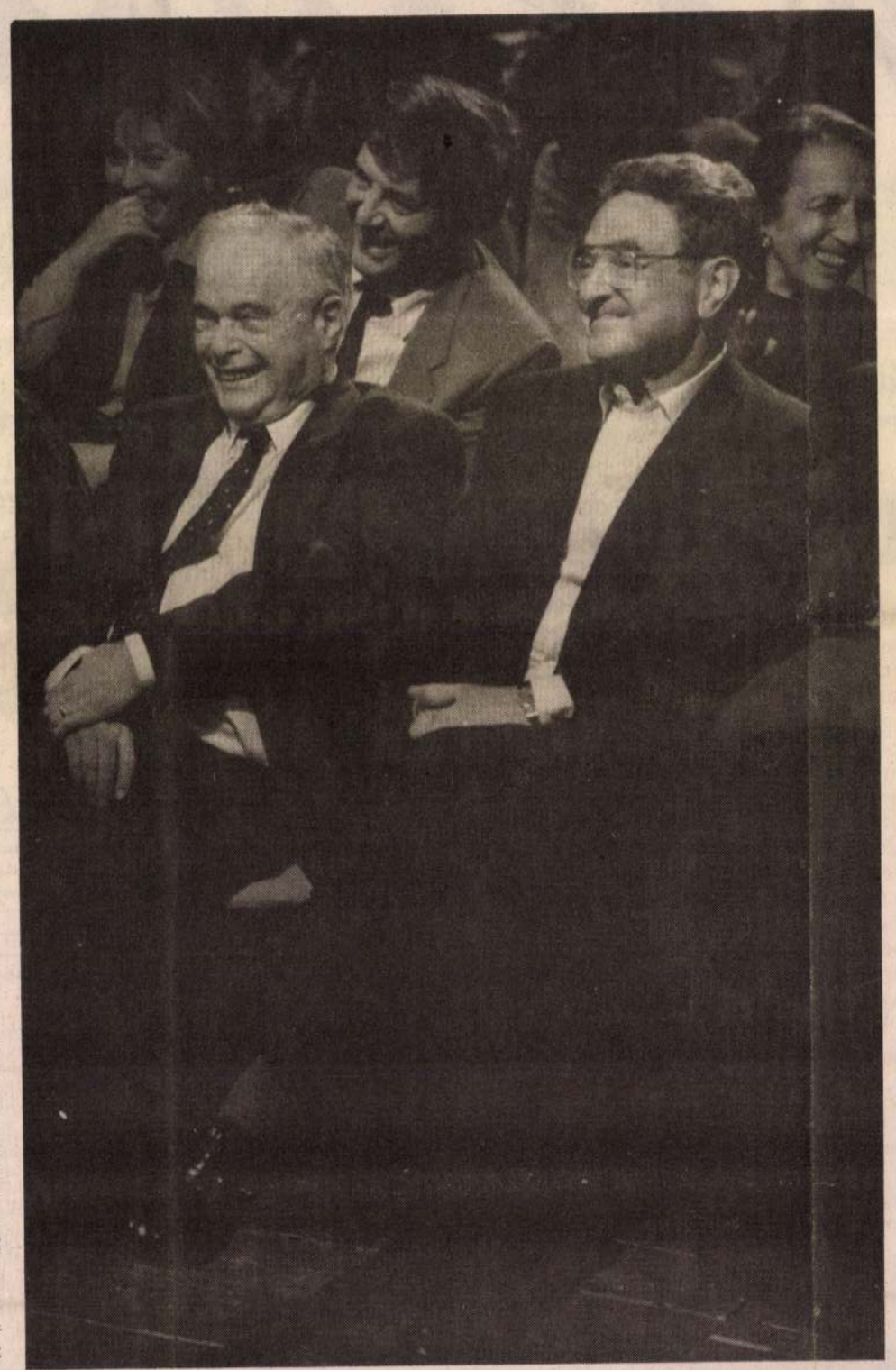

Vásárhelyi Miklós és Soros György FOTÓ: SZIGETI PÉTER

Egy alkalommal — ezt már a szemtanúk közül [illegible] — százoldalas könyvvel, amelynek minden lapját egy-egy barát írta, rajzolta.

Schiffer Pál némileg tréfásan méltatlankodott: ő és a többi versenyző nemigen tud Vásárhelyi és Litván után labdába rúgni, hiszen amíg azok a történelemmel rendelkeztek, [illegible] ban történt, hogy tanártársával és a minisztérium illetékesével Kijevbe utazott, hogy kivizsgálja az ott tanuló magyar diáklányok problémáit. A hosszadalmasra nyúlt miniszteri, rektori fogadás, beszédek és ivászat után végre hozzákezdhettek a tényfeltáráshoz. Kiderült, a diákokat és a lom lövetni fog. S a nyomaték kedvéért Grósz a kezével a gépfegyvert utánzó kaszáló mozdulatot tett.

A verseny első helyezését egyébként Jordán Tamás nyerte el maga költötte, mély átéléssel előadott, frenetikus sikert aratott versével, bár „mélyértelmű", polgárpukkasztó opusza nélkülözi a történet ismérveit, kellékeit. Bevezetőjében Jordán vázolta a koncepcióját, miszerint művét három részre, elejére, közepére és végére osztja. Na már most: az elejét is tovább lehet osztani, úgymint elejére, közepére és végére. És így tovább. Az elméleti alapvetés után következett maga a nyolcvanhat soros gyöngyszem, melynek csak utolsó sorát idézem (fejből): „Vége, vége, vége, vége."

(Jordán egyébként nemcsak a 2000 estjének, de az egész általa kitalált Soros Napoknak is főszereplője volt. Nemcsak mint szervező, ha kell, tapintatosan háttérbe húzódó, ha kell, figyelmes és segítőkész házigazda, de a Születésnapomra című József Attila esten a költőt kongeniálisan, torokszorítóan megszólaltató alkotó.

Jordánnak február táján — tehát még a Sorost ért támadások előtt — támadt az ötlete, hogy meghív néhányat a Soros által támogatott művészek, együttesek, folyóiratok, szellemi műhelyek közül. Elképzeléséből a különböző műfajokat, a művészeti élet széles spektrumát átfogó, rendkívül gazdag és színvonalas programú fesztivál kerekedett. Ez mindennél jobban bizonyította, hogy kit, kiket, milyen ügyeket támogat az alapítvány. Koncertet adott többek között Kocsis Zoltán és az Amadinda, a Trio Stendhal, a Budapesti Vonósok, a Tomkins Együttes, szerepelt az Arvisura, a Térszínház, a Budapest Táncegyüttes, bemutatkozott a BUKSZ, az Élet és Irodalom, a Holmi, a Magyar Napló, a Magyar Narancs, a Színház, több angol nyelvű lap szerkesztősége; voltak performance-ok, vetítések. Egyszóval mindenki megtalálhatta az érdeklődésének, ízlésének valót.)

A 2000 estje a tizenegy napos rendezvénysorozat egyik legkiemelkedőbb eseményévé sikeredett, amelyre — nyilván a folyóirat presztízse, a produkció vonzása miatt, s nem utolsósorban azért, hogy Sorost láthassák-hallhassák — hihetetlenül sokan jöttek el; a színházterem előtti kivetítő körül többen szorongtak talán, mint odabent. Héttől vagy fél egyig a kitűnő beszélőkével és színes egyéniséggel rendelkező vállalkozók jóvoltából remekül szórakozhattunk.

Vásárhelyi, Litván, Soros és a többiek a nagy időkből, az „átkosból", vagy jelenünkből vett történetei — akár a kalei-

Faludy György

Jegyzetek a kor margójára

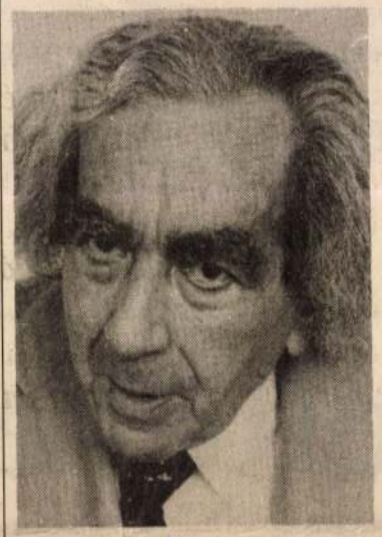

KÁROLYI MIHÁLY. Az alábbi sorok sem felületes életrajzot, sem rövid jellemzést nem kívánnak adni a Magyar Köztársaság volt elnökéről. Egyedül néhány apró jelenetet jegyeztem fel, melyek e nélkül alighanem a feledésbe merülnének.

Az első epizódot, úgy hiszem, valamelyik könyvemben megírtam. Ezenfelül nem saját élményem, mert a húszas évek elején történt, amikor még kisgimnazista voltam; Fényes László mondta el nékem. Károlyi és felesége ebben az időben, mint menekültek és emigránsok, Dalmáciában éltek. Régi barátjuk és hívük, Fényes László Budapestről meglátogatta őket. Károlyiék szerény lakásban éltek, de volt egy kis vendégszobájuk a folyosón, ahol Fényesnek szállást adtak. Első este, mielőtt lefeküdt, Fényes nagy zajjal kidobta cipőjét az ajtó elé. Megszokta, hogy a szolga kitisztítsa azt, akárhol aludt is.

Az ágyban eszébe jutott, hogy Károlyiéknak nincs sem inasuk, sem szobalányuk. Felkelt, bevette a cipőt és ágya elé rakta, aztán elaludt. hajnal táján arra ébredt, hogy valaki bejött a szobájába. Károlyi volt, mezítláb és lábujjhegyen. Fényes nem mozdult, és könyöke alól figyelte, ahogy Károlyi felvette és kivitte a két cipőt, majd néhány perc múlva visszatért, ágya elé helyezte a kitisztított párt és kedvükért voltunk liberálisok vagy szociáldemokraták, és a moszkvai perek után lehetetlennek véltük a közeledést Sztálinhoz. Aztán jött a szovjet paktum Hitlerrel és kitört a második világháború. Pár nappal később összeültünk, hogy Károlyi Mihályt újra megválasszuk a Párizsi Magyar Egyesület elnökévé.

Károlyi büszke volt egyetlen címére, melyet egykor Munkácsy Mihály viselt. A választásra azonban rossz szelleme, Bölöni György kíséretében érkezett meg, és amikor Fényes László világpolitikai véleményét kérte, Károlyi magasztalni kezdte Sztálint. Pedig ekkor a kommunisták azt hirdették: becsületes embernek nincs köze az angol—francia rablók imperialista háborújához Hitler ellen. Beszéde hatására Német Andort, az esztétát választottuk meg az egyesület elnökévé. A magas, szálegyenes Károlyi görnyedten távozott a teremből a mérgében vérveres, köpcös Bölöni oldalán. Legjobb hívei szavazták le.

Hamarosan átköltözött Londonba, ahol kommunista szimpátiái csökkentek, vagy ahogy mondták, „hetenként csak egyszer jelentkeztek". A franciákkal, az egy de Gaulle kivételével, nem tudott kijönni, amióta Franchet d'Esperay marsall 1918-ban a fegyverszüneti tárgyaláson Belgrádban oly durva volt vele. (A háború kitörésekor 1914-ben Károlyi Párizsban tartózkodott, ahol mint ellenséges idegent, letartóztatták, de hazaengedték, amikor írásban szavát adta, hogy nem vesz részt a háborúban. Mint a parlament tagját, nem is hívták be, de amikor a románok megtámadták Erdélyt, kiment a frontra, amit a franciák eskűszegésnek minősítettek. Innét a marsall haragja.)

1946 áprilisában ért haza, 27 év után. Az ünneplést örömmel fogadta; egyébként naiv volt, vidám és bizonytalan. Sokszor láttam. Egyszer délután négyre hívott magához teára, 1947-ben. Nem volt otthon; feleségével, Andrássy Katinkával ültem az Endrődi Sándor

SZKUKÁLEK Lajos

Szkurszky Pál

textil

1920-21.

Eimisk 1930

89. l.

TOVÁBBNYOMÁSÁT IS VÉGREHAJTJUK-

ÁLDOZATOT HOZUNK ARRANÉZVE, HOGY

ET ÉRDEKLŐ MONOGRAFIÁT SZÉLESEBB

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

PUBLICITÁST. EZT CSAK AKKÉNT

OVÁBBNYOMATÁSA, EGÉSZVÁSZONBA KÖ-

DIÁLÁSA A DIARIUM LAPPAL EGYÜTT,

MINTHOGY A JELZETT ÁTIRAT LEHE-

CSUPÁN A TOVÁBBNYOMÁS KÖLTSÉGE

GONDOLATUNKAT MEG TUDJUK VALÓSI-

A A KÖNYVBARÁTOK SZÖVETSÉGÉNEK

KKOR LE KELLENE MONDANUNK ANNAK

VALÓ BEILLESZTÉSÉRŐL.

VOLT SZIVES EMLITENI, HOGY A

A A NYOMDAKÖLTSÉGEN FELÜL, AZ ÁL-

NÁL TÖBB ÁLDOZATOT HOZNI NEM TUD

KÉRDÉSÉT MÁSKÉNT KELL MEGOLDANI.

./.

LÁSZLÓFFY CSABA

LÉGZSÁK

„minden produkciónk csak
ürügy lenne itt? Semmi sem egyenlő
önmagával.” ***(Rilke: Duinói elégiák)***

Így rakódik le bennünk
(az **ittlét** nemcsak áldás
de borzalom ragály)
itt sziporkázik szennyünk
s a szem agyoncsinosított
hazát hallucinál

a falragaszokat nézed meredten
tapicskolsz a Főtér sarában
(nagy adok-veszek láz van!) —
hogy **mekkora nemzetség voltunk egykor?**
az időtlen közöny meg ne kísértsen
nem volt elég „mulatság” Bécsben
a Kapucinusok alagsorában?

mint tömött libában eltorlaszolva
a lélek —
tátog és hörög a város
az átéltek mind láthatatlanabbul
simulnak az átváltozáshoz

rohansz előbb a nadrágod majd
az egész fölcsapott sors!
az érintetlen salzburgi avarra
gondolsz s a közeledő kontinens
piaci áraitól kifulladva
híg aludttájat kortyolsz
az érintetlen fű emléke!
nevetekről nem hiányzik ma
egyetlen ékezet sem
de a szív mint
rekedt kürt elformátlanítva

még fajtánk tudata — Attila-vérrög?
Werbőczi-torlasz? de eleven ér is —
dühödt szomszédoknak nemcsak a konc(!)
még suhanunk a bigottság-kolonc
súlyát feledve (mint elvétett morzsák
a csillagok) — most, most pukkad ki végleg
az emlékekkel töltött léghajózsák!

1994. I. 16.

BUDAPESTI FOLYÓIRAT EURÓPAI PROFILLAL

Ötödik évfolyamába lépett az **Európai utas**, az „európai együttműködés” Budapesten megjelenő folyóirata. A szép kiállítású, fényképekkel illusztrált negyedéves lap legújabb (14.) száma változatos, gazdag anyagot nyújt az olvasóknak. A címlapon Csontváry-kép reprodukciója vonzza a szemet, s a lapszám nyitó interjúja beszélgetés Demszky Gábor budapesti főpolgármesterrel. Rajta kívül még a kiváló történész Fejtő Ferenccel és az Oxfordban élő német szociológus-politológus Ralf Dahrendorffal beszélget Módos Péter (aki egyébként a lap szerkesztője), illetve Barát József. A szám súlypontját azonban a rövid írói portrék alkotják, amelyek Mikszáth Kálmántól (Grendel Lajos) Krúdy Gyulán keresztül (Kertész Imre) Kassákig (Vidor Miklós) és Illyésig (Sütő András) terjednek. Lázár Ervin szelíd humorral fejtegeti Vörösmarty Mihálynak a borokhoz való viszonyát, Parti Nagy Lajos pedig rátapint valami nagyon lényegesre Kosztolányit illetően, amikor a „Hajnali részegség” költőjét „a halál mestercukrászának” nevezi. Tóth Bálint személyes József Attila-élményéről vall, Sándor Iván tömören méltatja Németh Lászlót, Gyurkovics Tibor pedig Radnóti Miklóst hozza testközelbe, míg Csukás István „a magyar nyelv zsenijeként” aposztrofált Weöres Sándort hasonlítja Mozarthoz. Ezek mellett színvonalas méltatásokat olvashatunk Márai, Ottlik, Hamvas Béla, Nagy László és Pilinszky művészetéről is.

De az **Európai utas** (nevéhez híven) nem csak magyar költőkkel és művészekkel foglalkozik. Mivel különös figyelemmel fordul a szomszédos országok felé, szinte természetesnek tűnik, hogy esszét találunk benne a román Caragialéről, a horvát Krležáról, két írást is a Nobel-díjas Ivo Andricról és egyet-egyet Danilo Kisről (de ezt Esterházy Péter írta) és századunk egyik legnagyobb hatású lengyel prózaírójáról, Witold Gombrowiczról (ez utóbbi Kiss Gy. Csaba műve). Érzésünk szerint James Joyce — bár valóban lakott egy ideig Triesztben — kissé kilóg a közép-kelet-európai keretből, amelybe jól beleillik Zádor András esszéje Čapekről és a **Svejk** szerzőjéről, Hašekről, valamint Győrffy Miklós miniportré-sorozata néhány fontos osztrák íróról (Kafka, Musil, Thomas Bernhard). Az egész térség problematikájához nyúl higgadt elemzésében („A Duna-völgyi nemzeti törekvések nyugati látószögben”) a párizsi Kende Péter. És ezzel még nem is adtunk teljes tartalmi ismertetést erről a több, mint százoldalas számról, de annyi biztos, hogy még látszólag magas ára (149 forint) sem riaszthatja vissza az igényes olvasót egy ilyen sokoldalú, megbízhatóan színvonalas kulturális folyóirat megvételétől.

G. Gy.

OLVASNIVALÓ

A lépcsőfordulóban áll a tölgyfa polc, amelyen 1956 irodalmát gyűjtöm. Szép számmal gyűltek össze az angol és magyar nyelvű kötetek, mintegy nyolcvan darab, hely már nincs is, az új jövevény keresztbefektetve kerül az egyik sor tetejére. Érdekes, ritka kiadványról van szó, a címe **Emberek fehérben 1956**, összeállítója Balás Piri László újságíró, börtönviselt szabadságharcos, aki ötvenhat októberében az orvosegyetemi nemzetőr csoport tagja volt. Arról ad képet az antológia, hogy miként mentették a sebesülteket a forradalom véres napjaiban elszánt és bátor egészségügyiek — orvosok, mentősök, kórházi beosztottak, orvostanhallgatók. A riportok és interjúk nyomán kortörténeti szempontból rendkívül fontos képet nyerhetünk az áldozatos munkáról, ami a szó szoros értelmében is áldozatos volt, a mentők egész sora sebesült meg, vált rokkanttá egész életére és halálos áldozatokat is követelt a sebesültek hősies ellátása: orosz gépfegyversorozat oltotta ki egy 16 éves, kedves kis gimnazista lány, Magyar Kati életét, aki önkéntes ápolónőként segített kórházba vinni egy gyereket. A mentőautóra leadott lövések megölték mindkettőjüket.

Miközben Budapest utcáin dörögtek a tankágyúk, egy harmincadik évén még innen járó, egykötetes, de máris nagyrabecsült költő, Lakatos István, az Igazság című újságot szerkesztette. Hírt adott arról, ami történik, de bőven közölt elemző cikkeket is a történtek történelmi vetületeiről. Lakatos Istvánt ezért azután börtönbe vetették és csak 1959-ben szabadult ki. Az 1960-as években e priusszal meg sem szólalhatott, majd olyan remekbeszabott műfordítás-kötetet tett az asztalra, Vergilius eclogáit, hogy azt képtelenség lett volna elhallgatni, meg nem történtnek tekinteni. Lakatos fokozatosan visszatérhetett az irodalmi életbe. Most pedig elérkezett az idő, hogy megjelenjen összegyűjtött verseinek és szépprózai munkáinak a kötete. A Tevan kiadó kitett magáért, nagyon szép könyv az életműsorozatnak ez az első része, több, mint 540 oldalon. Tartalmazza Lakatos István minden költeményét 1944-től 1992-ig, de önéletrajzi jellegű kisprózáját, Kabdebó Lóránt vele készült két interjúját, valamint az 1957-es per bírósági iratait is.

Lakatos István a mai magyar költészet kiemelkedő és egyéni hangú alakja. Már huszonegy éves korában az akkori legrangosabb irodalmi jutalommal, a Baumgarten-díjjal tüntették ki. Kényes formaművész volt pályája kezdetén is, az ma is, és mondanivalója egyre magvasabb. Elgondolása szerint a költészet a végső tömörítés műfaja, tehát minden költeményt soká kell érlelni. Ezért fér el a teljes termés mintegy 15.000 sorban. Stílusán érződik a fordítói tollán átcsorgatott klasszikusok hatása, de mai költő és nagyonis a megszenvedett magyar történelem tükrözője, jóllehet egy epigrammája így szól: „Minden diktatúra csupán fele/ útjáig jelent úgy-ahogy erőt,/ azon túl már a gyengeség jele.”

Az új Lakatos-kötet, a **Paradicsomkert**, nem csak a költészet, hanem az irodalmi igényű dokumentumpróza kedvelőinek is sok gyönyörűséget szerezhet.

SÁRKÖZI MÁTYÁS

STIER MIKLÓS

MÉG EGYSZER

A KULTURÁLIS INTÉZETEK, A COLLEGIUM HUNGARICUMOK ÉS AZ ÚN. KULTURÁLIS DIPLOMÁCIA KÉRDÉSEIRŐL

Közeledvén lassan az idő, amikor lejár tudományos igazgatói megbízásom a bécsi Collegium Hungaricumban, egyre nagyobb benső kényszert érzek valamiféle számvetésre. Hiszen jól átgondolt és megformált elképzelések, tervek birtokában érkeztem, tettem is sok mindent ezek megvalósításáért, s nem pusztán hivatalnok módjára, nemcsak felettes hatóságommal folytatott, a dolgok rendje szerint belső levelezések, jelentések, megbeszélések, viták formájában, hanem — szinte az első pillanattól — a nyilvánosság előtt is. Elképzeléseim teljes egészükben megjelentek tudományos folyóiratokban, napilapokban, időszakos kiadványokban, nyilatkoztam róluk a magyar rádióban és televízióban, az osztrák rádióban. Az osztrák sajtó és a szaklapok is helyet adtak ezek német nyelvű közlésének. Előadásokat tarthattam elképzeléseimről otthon és Bécsben, Szlovákiában és Burgenlandban, Tirolban és Prágában, egyesületekben, sajtókonferenciákon és tudományos vagy tudomány-politikai jelentőségű fórumokon, magyarul is és németül is. A Collegium Hungaricum programjait — saját hatáskörömben — ugyancsak elgondolásaim valóra váltása érdekében alakítottam, s igen tetemes részem volt a Közép-Európában működő magyar intézetek tudományos programjainak összehangolásában, együttes rendezvények szervezésében.

Legutóbb részt vehettem a Magyar Köztársaság Művelődés- és Közoktatási Minisztériumának a külföldi magyar intézetek helyzetét felmérő és továbbfejlesztésüket tervező munkálataiban. Úgy érzem, mindenütt maradt utánam valami jellegzetes ecsetvonás, esetenként több is, ahol vászonhoz, festékhez és pemzlihez jutottam. Szereztem ennek folyamán hazai és külföldi társakat, együtt küzdőket és támogatókat és a dolgok rendje szerint kérlelhetetlen ellenfeleket s az ő szekerüket toló, kétszínű ellendrukkereket is.

Harcaim, sok apró győzelem, nagyszerű, kecsegtető élmény és dícséretek ellenére, a leglényegesebb dolgot nem mozdították még ki a holtpontról. Külföldön működő magyar intézeteinkről, feladataikról, szerepkörükről, továbbfejlesztésük irányairól van szó.

Lassan egy éve már, hogy — sokak teljes megdöbbenésére, közvetlen munkatársaim fenyegetése ellenére — a nyilvánosság elé tártam: A magyar kulturális intézetek külföldi hálózatának rendszerében, működésük egészében, számos eseti megújulási törekvés és jelentősebb, érzékelhető-értékelhető változás és újítás ellenére sem zajlott le alapvető váltás. Nem pusztán a kelet-közép-európai s benne a hazai társadalmi és politikai rendszerváltás mechanikus átvitelét hiányoltam, hanem a nagy történelmi sorsforduló teremtette új európai, sőt, világhelyzet kihívásainak tudomásulvételét, a felkínált lehetőségek kihasználását, új válaszok keresését, adását. Ezzel szemben intézethálózatunk egészében — azon túlmenően, hogy az utolsó esztendő folyamán jelentős arányú leépítés gyengíti őket — máig sem került sor lényeges változásra. „A régi malomkövek régi módon őrlik a régi búzát, monoton zúgással...” — írtuk akkor, s írhatjuk ma is.

Korábbi tanulmányunk egyetlen további gondolatát sem ismételve, most inkább arra törekszünk, hogy néhány tanulságot — előző (bátortalan) megállapításaink alapján — végre tényleg kristálytisztán megfogalmazzunk. Erre nemcsak a számvetés késztet, hanem az a szándék is, hogy felhívjuk a figyelmet néhány tisztázatlanságra, fogalmi keveredésre. Mert meggyőződésünk az, hogy a rendszerváltás óta mutatkozó tehetetlenségnek nem pusztán pénzügyi okai vannak, s nem csupán a külügyi és a művelődésügyi kormányzat versengése gátolja az előrelépést, amikre nagyon szeretünk hivatkozni, hanem az is, hogy a politikai vezetés egészen egyszerűen nem látja a külföldi magyar intézetek fontosságát, nem érzékeli azt, hogy az intézethálózat nemzeti kultúrtörténetünk része, és hogy hazai, mai művelődéspolitikánk érdemtelenül és érthetetlenül elhanyagolt területe. Pedig korszerű működtetése — egyrészt a magyar kultúra és tudomány legmagasabb szintű termékeinek kifelé közvetítése, másrészt az európai ill. a modern világ kultúrájának, szellemi áramlatainak haza felé hozatala révén — olyan befektetés lehetne, amelynek kamatai hosszú távon busás megtérüléssel kecsegtetnek. Na már most mindennek az a következménye, hogy senki nem érzi igazán magáénak kulturális intézeteink ügyét, így azután nem született reá vonatkoztatható művelődéspolitikai koncepció, s ennek hiányában, valamint a kellő szakértelem elégtelen volta miatt a művelődéspolitika apparátusa tényleg képtelennek mutatkozik a továbblépés és a megújulás kellő erejű kezdeményezésére. Pedig a külföldi magyar intézetek jelenlegi, a szocialista korszakból átörökölt teljes struktúrája egészen egyszerűen korszerűtlen, hibás, hovatovább tarthatatlan konstrukció. S ha valaki ebben a helyzetben az intézeti tevékenység multifunkcionalitásának szükségességét hirdeti és erőlteti, akkor ezzel még látható sikereket hozó akciói ellenére is tulajdonképpen az alap-bajok elfedéséhez járul hozzá és segíti a korábbi évtizedek ártó képleteinek további konzerválását.

Nem kisebb rossz az eredménye annak sem, még a legnemesebb szándék által vezéreltetve sem, ha valaki úgy áll az intézethálózat továbbfejlesztésének kérdéséhez, mintha az egész intézményrendszer alapfunkciója a kultúrdiplomácia lenne. Márpedig erre is akad példa, nem is egy. A kulturális külkapcsolatok biztosítása — megítélésünk szerint — ugyanis csak egy, rendkívül fontos, de mégis csak egy része a teljes művelődéspolitikai koncepciónak. Ráadásul az a sajátos és különleges része, amely bizony a külügyi kormányzat diplomáciai tevékenysége egy szeletének érdekeltségébe és annak tartalmi elemei közé **is** tartozik. Ezért ezt egyetlen összefüggésben, **csak** a kulturális tárca szempontjából megszabni botorság lenne, szükségszerűen egyoldalúságokhoz vezetne. (Mert kiélezetten szólva, nemcsak a kultúra éppen úgy szakma, mint mondjuk a hadászat, hanem a diplomácia is csakúgy, mint a kultúra!) Azt hiszem, azt kellene végre megértenünk, hogy külföldi magyar intézeteink fő funkciója nem a kultúrdiplomácia fogalmi tartományában értelmezhető jelenség mindenekelőtt, mert az intézményrendszer fő feladata a magyar művelődéspolitika szolgálata.

Honnan származik egyáltalán az a gondolkozási mechanizmus, amelynek eredménye e fent jelzett furcsa összekapcsolás?

A kiindulópont, s egyben halmozódó gondjaink egyik alapvető oka az a korábbi korszak totalisztikus államberendezkedésének lényegéből fakadó, a centralizáció követelményének megfelelő, egyébként tényleg hibás elképzelés, mely szerint kulturális intézeteink egyben — sztálini szovjet mintára — a magyar diplomáciai képviseletek kulturális osztályának funkcióit látják el. Hivatali szervvé, bürővá degradálták ezzel az egykori szellemi műhelyeket, Klebelsberg Kunó, a XX. sz. legnagyobb álmú magyar miniszterének Collegium Hungaricumait.

Ha már most a „kultúrdiplomáciai szemlélet” ilyen tisztán és egyértelműen egy ma már meghaladott korszak terméke, megmerevedett kategória, nézzük meg, valóban „ártó képlet”-e, mint ahogyan az ilyen típusú maradványokat fentebb neveztük. Mit eredményez mindez a gyakorlatban?

Azt például, hogy a kulturális intézet igazgatója, mint a nagykövetség kulturális osztályának vezetője, tanácsos, az intézet mindennapi működtetésének feladataival tényleg iszonyúan megterhelve szükségszerűen képtelen ellátni a nagykövetségi kultúrtanácsosi feladatokat. Hol kap ebben a szisztémában a Külügyminisztérium az adott ország kulturális viszonyairól, szellemi életéről, a különböző belpolitikai erők politikai-ideológiai viszonyairól, oktatáspolitikájáról, tudományos életéről rendszeres elemző-összegező, átfogó képet az intézet-igazgató kultúrtanácsostól? Vagy fordítva: melyik kultúrtanácsos intézet-igazgató látja el maradéktalanul főként a Collegium Hungaricum-hagyományokkal rendelkező intézetek legfontosabb feladatait?

Világos, hogy a rossz konstrukciónak egyaránt látja kárát a külügy, a diplomáciai szolgálat és a magyar művelődés ügye.

Mindebből előbb-utóbb le kell vonni a megfelelő következtetéseket.

A szükséges változtatások iránya — tapasztalataimból leszűrt — meggyőződésem szerint csak az lehet, hogy a Collegium Hungaricumoknak a magyar állami művelődéspolitika szolgálatában kell állniok, vissza kell őket adni eredeti rendeltetésüknek, és a Magyar Külügyminisztériumnak önállóan kell gondoskodnia a kulturális diplomácia feladatainak ellátásáról, a kultúrdiplomáciai igények kielégítéséről.

Számos további kérdés részletezése helyett engedje meg az olvasó a közismert gondolat felidézését Illyés Gyula megfogalmazásában: „növeli a bajt, ki elfedi”. Felfedésük viszont hálátlan dolog. Ezt én tudom.

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger: Zentralverband Ungarischer Vereine u. Organisationen in Österreich. A-1040 Wien, Danhausergasse 6/1.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:
Borbándi Gyula (München), Dobos László (Pozsony), Gecsényi Lajos (Bécs/Győr), Gömöri György (Cambridge), Lengyel Zsolt (München), Sárközi Mátyás (London).

SZERKESZTŐSÉG:
Böröndi Lajos, Brandenstein Mária, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Hegedűs János, Kántás János, Pogány Géza Jenő, Székely Szabó Zoltán.

FŐMUNKATÁRS: Hanák Tibor.

BANKKONTO: 004–46793 Die Erste österreichische Spar-Casse-Bank, Wien I., Graben

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 90,- ÖS, Magyarországon 210,- Ft, Németországban 25,- DM, Svájcban 22,- Sfr. Más európai országokban 25,- DM vagy annak megfelelő összeg. Amerikában, Kanadában (légipostával) 15,- US dollár, Dél-Amerikában és Ausztráliában 17,- US dollár.

TERJESZTŐNK
Amerikában: Püski–Corvin Hungarian Books, 251E 82 Street, New York, N. Y. 10028. – FRAMO Et LYRA Books, 561, W. Driversey Parkway Room 219, Chicago, IL 60614.
Angliában: Hungarian Books Agency, 87 Sewardstone Road, London E2 9HN.
Szlovákiában: A Hét, Obchodná 7, 815 44 Bratislava.
Hollandiában: Ács Zoltán, Drakestein 14. NL–2352 JV Leiderdorp.
Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.
Magyarországon: Püski Kiadó Könyvesháza, Krisztina körút 26, H–1013 Budapest, Bankszámlaszám: 202–80871 Magyar Hitel Bank Rt.
Németországban: Musica Hungarica, Rümann Strasse 4, D–8000 München 40, Bayerische Vereinsbank, Konto-Nr.: 339–792.
Svájcban: SMIKK Versand, Im Zentrum 21, CH–8604 Volketswil, Postkonto: 84-14738-0, Postscheckamt: Winterthur. (A befizetőlap hátuljára kérjük feltüntetni: BÉCSI NAPLÓ)
Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 04 Skarholmen, Box 4062. Postai csekkszámla: 75 69 87-4.

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Druck: ALWA Druckerei Ges. m. b. H.
A–1140 Wien. Flachgasse 5

SZENDRŐDY GYŐZŐ

A BŰNESET

Káin hanyatt fekve pihentette tagjait és lassúra fogott, ormótlan életét a pamlagon, majdhogynem üres szobájának abban a szegletében, ahonnan nem lehetett látni az ablakot, amelyen át érthetetlen árnyak lopakodtak a falakra és onnan vissza a láthatatlan szabadba. A szürkületi madarak illetlen rikoltozása azzal a hírrel traktálta Káint, hogy estébe hajlik a délután és lassan elmúlik egy nap megint, mely nem sok fénnyel ékeskedett. A dátumot illetőleg Káin némileg zavarban volt. Ő, aki ismerte a módját annak is, hogy lakásában, amelyből negyven éve ki sem mozdult már, egyedül a csontjaiban érzett hőmérsékletek alapján állapítsa meg, melyik gyümölcs érik — a szilva, szőlő vagy éppenséggel a cseresznye — és mely virágok nyílnak a kertekben, most csak a derengő lég hűvös ölelését érezte a nyakán, mint egy kötelet, de arra már nem volt agyerő a fejében, hogy az évszaknak is jelét vegye. Szemét Káin, akinek atyja választotta ezt a csúfos nevet, a menynyezetre függesztette és átkokkal illette jóapját, idestova három napja már.

A bozontos hajzat, mely a belétörölt zsiradékok tápján önálló életet élt és a rőt szakáll, mely indulatos tekervényekben örvénylett és hódított teret magának a szélrózsa, a földkerekség és a világ minden irányában, idegen gondolatok számára át nem hágható sövényként övezte Káin fejét és védte arcának vonásait minden lehető pillantás elől. Attól ugyan nem tartott Káin, hogy ráismernek, mert rajta kívül csak Isten, más nem tudhatott a gyilkosságról, de a gyökeres változás, melyet a cselekedet életében okozott, azt hozta magával, hogy semmit nem akart tudni többé senkiről és semmiről. Eleinte úgy gondolta, hogy bűnhődésnek megtenné tán az is, ha nőül venne egy rusnya asszonyállatot azon bestiák közül, akiket eleddig harácsoló természetük és méretes ülepük miatt méltán megvetett. Életét, mely ezután egy fabatkát sem ért volna, ily módon kínálta fel Istennek a kioltott életért cserében — annak bizonyságaként, hogy őszinte indulat, nem pedig, ahogy a krónikák fogják majd számontartani, a meghasonult személyiség hajtotta bele őt, Káint a rokoni vér kiontásába.

Eredeti tervétől elállt azonban, miután szellemét megszállta a sugallat, hogy Isten kedve szerint leginkább az lenne, ha földadná kapcsolatát e romlott, földi javakhoz kötődő világgal és élete hátra lévő részében remete módján vezekelne. Ezáltal vezérelve akkora magányba vonult, hogy ki is száradt volna szomjúhon és el is fogyott volna éhiben, ha némely emberek szíve meg nem esik rajta és szerit nem ejtik annak, hogy Káin, szűkös igényeinek megfelelően, néha kenyeret, egy kis szalonnát és nagy ritkán egy üveg bort találjon az ajtó elé letéve. A szalonna ugyan avas volt mindig, a kenyér száraz, a bor pedig savanyú, Káinnak ezek az ízek mégis kedvesek voltak, mert ő a gondviselés kegyét vélte felismerni a silány eledelben, melyet meggyőződése szerint Isten küldött neki az égből egyenest, a bűnbocsánat jegyében.

A halványan szórt fény most sávokban szűrődött az ajtó alatti résen át a lakásba. Káinnal ez a jelenség azt tudatta, hogy étel van a ház előtt, és neki ezek szerint éhesnek meg tán szomjasnak is kéne lennie. Erőt vett hát magán, föltápászkodott fekhelyéről és odabotorkált a bejárathoz, miközben olyanokat mondogatott, hogy „Ördög és pokol!", „Az ördög vigye el" és, hogy „A fene enné meg!".

Rekedtes hangján, mely a szoba mezítelen falairól idegen erővel csengett vissza fülébe, Káin elcsodálkozott. Az évek óta tartó gondolati csendet, amelyet fejében az emberi környezet hiánya okozott, most különös élességgel törték meg és hatották át az önmagukat formáló fogalmi képzetek. Káinnak ezáltal olyan érzései támadtak, hogy ő maga a Sátán, ki a poklok mélyében lakozik, akinek azonban most emberi lényként kell táplálékhoz jutnia. Kinyitotta hát az ajtót, bekotorta magához a kint halmozódó eledelt, szemei eközben gyorsan forogva fölmérték a terepet.

A kis települést, ahol a ház azelőtt állt, lebontották már, és most egy népes utcára nyílott a bejárati ajtó. Sietős emberek jártak-keltek. Rövid szemlélődés után Káinnak meg kellett állapítania, hogy elvadult külseje révén magára vonja az emberek tekintetét, melyekben undor és megvetés ült. Néha azonban gúnyt, mi több, alig titkolt támadókedvet is kiérzett Káin a pillantások mögül. Ez fölkeltett benne egy viszonzó ellenérzetet, amely hamarosan haraggá fajult s már-már azzal fenyegetett, hogy elhatalmasodik rajta. Káin valósággal megkönnyebbült, mikor érezte, hogy, ha nehezen is, de meg tudott birkózni a keblében gyülemlő indulattal, mert jól tudta, hogy bibliai rokona, a garázda Káin is ilyfajta érzelmek igájában verte be husánggal fivére fejét.

Amikor kies odújába visszahúzódott és leült a pamlagra, hogy megvizsgálja a begyűjtött eledelt, Káint az egyedüllét kínzó érzete fogta el. Szemét a mennyezetre szegezte és keserű sirámba fakadt: „Apám, Te részeges vén csavargó, ki rámküldted mindezt, szánom-bánom, hogy betörtem a koponyádat, Te nyavalyás lókötő, könnyek között siratlak, maradj ahol vagy, a pokolban!"

Vigaszát Káin a borban sem lelte, pedig ebből ma két üveggel is akadt az adományok között. Mire az első üveg elfogyott, eloszlottak ugyan a gyötrő tudati képek, de helyükre más nem lépett. Fejében ott tátongott megint a fekete űr, amely az ismeretlenek halmazával, azon túl meg önmagával érvelt és fenyegetett és nem mozdult semerre. Ijedtében megitta Káin a második üveg bort is, miután megtörte a pecsétet, kihúzta a dugót és szabadon engedte a szellemet. Eldőlt az ágyon és ernyedten várt az öngyilkos merénylőre. Szívében azt kívánta erősen, hogy támadjon föl apja, anyja, testvéröccse és mindazok, akiket már lemészárolt fejében. Káin ekkor azt vette észre, hogy gyarló szelleme engedelmeskedik a test parancsának. A bor tüzével jóleső enyhültség áradt szét tagjaiban, melyek mintha téli álomból ébredeztek volna.

Most már tudta Káin, mi a teendő. Előhalászta rejtekéből a pástétomot s jobbnál jobb sülteket hidegen és melegen, megszelte a kenyeret, evett jókat és ivott finom, fűszeres borokat. Amikor végzett az evéssel, fölrázta százéves álmából a teknősbékát, kutyát, macskát és a többi jószágot, hadd szűnjék meg számukra is a lidérces bénulás. Ezután méltósággal kiballagott az udvarra, fölvetette fejét és bámult a szikrázó, fekete nagy magasba. Nem kellett számolnia, kiderült a légben úszó illatokból, érezte homlokán és arca enyhe bársonyán, megvoltak mind a csillagok..., ott tolongtak az éjszakában fényesen, egymás hegyén-hátán mint mindig, a baromfiudvaron.

Ezzel eldőlt a kérdés. Semmi kétség, minden idők elteltével fennen fog majd ülni az Úr a legmagasabb trónon, hogy megkérdezze az embert, milyen ember volt. És megkérdi majd a madarat is, hogy milyen madár volt, és rákérdez majd minden állatra, hogy milyen állat volt a maga nemében. Őt azonban nem fogja kérdezni, mert neki, ezt Isten tudni fogja, Káinnak kellett lennie.

RÉDEI KÁROLY A FINN TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÜLTAGJA

Rédei Károly egyetemi tanárt az Osztrák Szövetségi Tudományos és Kutatásügyi Minisztérium 1974-ben hívta meg Ausztriába, hogy kinevezze a bécsi egyetem újonnan létesített Finnugor Intézete tanszékvezető professzorának. Tudományos munkásságát az elmúlt két évtizedben Ausztriában fejtette ki. Kutatási eredményeit most egymás után két rangos testület ismerte el: 1992-ben az MTA választotta kültagjai sorába (kültag = állandó jelleggel külföldön élő tag), ez év áprilisában pedig a Finn Tudományos Akadémia részesítette hasonló megtiszteltetésben. Barátai és tisztelői ezúton gratulálnak Rédei Károly nyelvtudósnak kimagasló tudományos eredményeihez és ezek nemzetközi elismeréséhez.

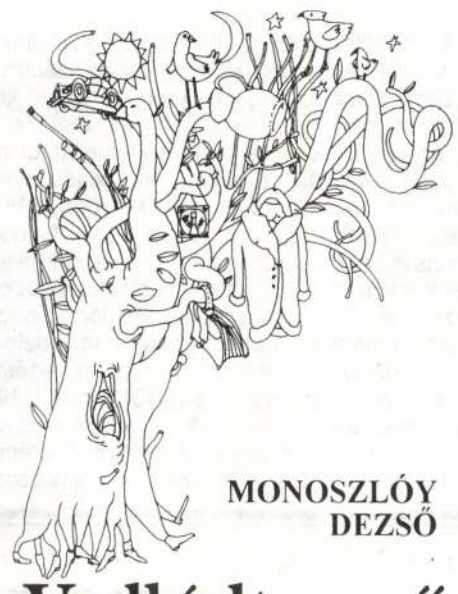

MONOSZLÓY DEZSŐ

Vadlúdtermő ritka fa

Monoszlóy Dezső: Vadlúdtermő rirtka fa — Madách-Sodalitas 1993, 74 old.

Gyermekverset írni, gyermekeknek írni felelősség. A felnőtt válogat, kiválasztja a magának megfelelőt. A gyermek semmit nem választ ki, mindent begyűjt magába, mindent elhisz, amit hall, amit lát, s idők folyamán visszaemeli, ami ízlését a továbbiakban irányítani fogja, érzelemvilágát, illetve annak laza-rugalmas kereteit kialakítja. Az a gyermek, akinek a felnőttek verset is mondanak, később könnyebben ráhall a muzsikára, hamarabb válik anyanyelvének urává, előfordulhat, hogy magas szinten fogja gyakorolni, mint Monoszlóy Dezső is, aki a Vadlúdtermő ritka fa című gyermekverskötettel lepett meg a minap mindannyiunkat: ifjabbakat, vénebbeket egyaránt. Éppen idejében, hisz a Mókus Gergő és az erdő 1967-es megjelenése óta huszonhét hosszú esztendő múlott el.

Monoszlóy Dezső azok vonulatához tartozik, akik a magyar költészetben „oldalra is figyelnek", mert tudják, hogy a cserebogár nem csak van, de lett valamiből. Költőink színe-java bizony írt és ír a gyermekeknek akár Kosztolányira, Weöres Sándorra, akár Zelk Zoltánra, vagy a későbbiek közül Horgas Bélára, Csukás Istvánra gondolunk.

Egy gyermekvers vajon miben különbözik a felnőttekétől? Elsősorban talán abban, hogy elmondásra szánták, fülbetáplálásra. Mint ahogy a zene is: le van kottázva, a végeredmény mégis a jelsor megszólaltatása. A vers egyébként is auditív művészet, a gyermekeké kifejezetten skandálásra épült mondóka, olyasmi, mint kezdetekben a munkadalok, vagy az afrikai népek ütemkultúrája:

Apró Péter.
Apró Pál.
dió-sziklát kalapál.
Csihi-puhi
Csihi-puhi.

vagy:

Mese, mese, meskete,
volt egy farkas, fekete.
Beszökött a faluba.
Rámordult a kapura:

Az erősebb ritmizálás segíti a könnyebb emésztést, de arra vigyázni kell, nehogy az értelem és a minőség rovására menjen. Monoszlóy Dezső például az Anti-mesék sorozatban nem kevesebb, mint filozofikus gondolkodásra késztet, íme egy kis kóstoló:

(Labda)
Száll a labda visszafelé,
ha eldobták odafelé.
Ha nem dobták,
el se kapták,
mozdulatlanok a labdák.

(Folt)
Volt egyszer egy sohasem volt
folt hátán nagy lyukat nyelt folt.
Az a folt ha lyuk lett volna,
szükség lenne újabb foltra.

és itt van a 39. oldalon a Tapsifüles este című(ből egy részlet:

Délután bokrában
gubbaszt már az este,
sötét tapsifülét
az égbe hegyezve.

Aztán észrevétlen
nőni kezd a teste
s szétfolyik bokrostul
mintha tinta lenne.

A békavers a 18. oldalon aki másnak vermet ás... tanulságával szolgál s a költői fantázia aranyos szüleményei a címadó Vadlúdtermő ritka fa, Gurigó Gendegor a dundi macskamedve, Hiszi Piszi, Pici Gizi, Ráza Rozi.

Nem tudom, valaki, valaha beszélgetésben, interjúban megkérdezte-e Monoszlóy Dezsőtől, hogy ugyan már, szereti a gyerekeket? Azt megkérdezték, én magam is: szereti-e a nőket. A nőket szereti. De lehet, hogy a gyerekeket ki nem állhatja, s ha tényleg így lenne, azon sem kellene sokat rágódni, mert a költő — akárhogy csűrjük-csavarjuk — Isten ajándékaként valahogy tényleg megmaradt gyermeknek még akkor is, ha földig lóg a bajsza és ugye egyik gyereknek nem kell a másikat feltétlenül szeretni. A kötet viszont azt sugallja, hogy Monoszlóy Dezső gyerekbarát Szukálek Lajossal együtt, akinek a versekhez készített rajzai élményszámba menőek.

•

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

a szlovákiai Komáromban élő Szukálek Lajos által, Monoszlóy Dezső fent említett verskötetéhez készültek. A mestert a Bécsi Napló az 1991. január—februári számában már bemutatta.

S. CSOMA JÁNOS

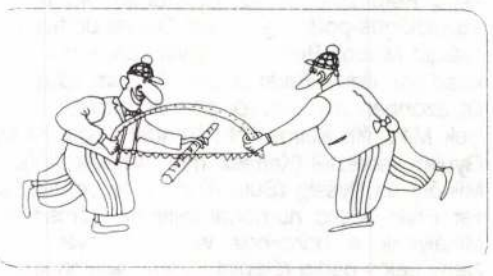

SORBANÁLLÁSI HANGULATOK

1.

Színhely egy dél-magyarországi nagyváros. Délutáni csúcsforgalomban a lakótelepi ABC áruház pénztára előtt összetorlódik a hazafelé igyekvő bevásárlók sora. Két méterrel előttem egy alig óvodáskorú fiúcska — nyilván siettetésnek szánva — rugdosni kezdi egy középkorú idősebb hölgy lábát. Háromszor, négyszer, ötször.

A „megtámadottról" leri a békés természet. Ha a sorozat nem folytatódna, valószínűleg nem szólna, ám ez már neki is sok.

– Asszonyom – kéri a kisfiú kellemes megjelenésű, hétköznapian, de elegánsan öltözködő mamáját! – legyen szíves, figyelmeztesse a gyerekét, ne rugdalózzon!

– Eszembe sincs! – csattan a válasz. – Gyurikát nem korlátozom, én szabadon nevelem a gyermekemet! – És még néhány magabiztos mondattal részletezi pedagógiai elveit.

Ekkor az előttem álló férfi, aki mindeddig annyira közömbösnek látszott, hogy szinte észre sem vettem, kivesz a kosarából egy tubus mézet. Lecsavarja a tartó tetejét és magasra tartva, a meglepett Gyurika fejére csorgatja az aranysárga ragacsot.

De kérem, mit csinál? Megőrült? – sikít az anyuka.

Miért, asszonyom! Engem korlátozás nélkül neveltek, azt teszem, amit szabadon akarok – hangzik szemrebbenés nélkül a nyugodt válasz.

Uram, a mézét fizetem! – kiált oda a sor levegőéről egy derűs férfihang.

Az anyuka és a mézes kisfiú kosarukat otthagyva, gyorsan elmennek.

2.

Színhely egy budapesti postahivatal. A karácsonyközeli forgalomban sorban állnak az emberek a levélfelvevő ablak előtt. Előttem egy ötven körüli úrral egy 11–12 éves forma cserfes leányka beszélget. A legváltozatosabb dolgokról folyik a csevegés, miközben lassan haladunk előre. Az akaratlanul fültanú idegennek mindez érdektelen. Egyszer azonban:

– Tessék mondani, kérdezhetek még valamit? – így a kislány.

– Természetesen.

– A bácsinak tetszett szeretni a most meghalt Antall Jóska bácsit?

– Nem szerettem...

– Na mi sem. Én nem tudom pontosan, nem akarok hazudni, de miért kellett neki fölvenni kölcsönbe most, amikor Németországban volt, azt a négyezer vagy négymillió márkát? Van ennek az országnak úgy is elég adóssága.

– Nem úgy van egészen. Nem ő vette fel a kölcsönt. Nem is baj, hogy felvette, a Nemzeti Banknak szüksége volt rá. Én nem ezért nem szerettem, hanem – tudod – mert gőgös volt. Mindig kioktatott mindenkit, még ha neki is volt igaza. Azt hitte, ő a legokosabb a világon. Nem mosolygott.

Az utolsó mondatok már nekem szólnak, mert oldalvást észrevette, hogy felszalad a szemöldököm. Jelentőségteljesen, nyomatékosítva beszél.

(negyedi)

Demeter *Automobile Service Total* **Austria Tel 02162/4136**

Szkukálek Lajos festi

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:

DARÁZS ROZÁLIA szobrászművész (Ógyalla),
JANIGA JÓZSEF festőművész (Nagymegyer),
KOCSIS ERNŐ festőművész (Komárom),
KOPÓCS TIBOR grafikusművész (Komárom),
LIPCSEY GYÖRGY szobrászművész (Dunaszerdahely),
NÉMETH ILONA festőművész (Dunaszerdahely),
NAGY JÁNOS szobrászművész (Hetény);
MESTER PÉTER grafikusművész,
PLATZNER TIBOR festőművész,
SZILVA JÓZSEF festőművész,
SZKUKÁLEK LAJOS festőművész – (Komárom)

Komárom–Esztergom Megye Önkormányzata
a Kernstok Károly Művészeti Alapítvány
és a Kuny Domokos Múzeum meghívja a

CSALLÓKÖZI
magyar képzőművészek

című kiállításra

1994. július 17-én 11 órára

Megnyitja:
PÁSZTOR ISTVÁN,
Észak-Komárom polgármestere

Nyitva:
július 30-ig, naponta 10–18 óráig
Hétfő szünnap

Helye: TATA, VÁR

Szkultély János éjuten
Híd 1985

pihenni. Aztán gyors váltás. Az ökrök fékezve csúsznak a szánkóval lefelé, a gazda is igyekszik segíteni a visszatartásban, de csak csúszkálnak. Lépésről lépésre haladnak a szakadék mentén. Majd ismét az öregasszonyon a kamera, megvárja, míg újból elindul és kiér a káderből. Úgy érezzük, drámaibban nem is lehetett volna érzékelni ezeknek az embereknek a létért való küzdelmét.

S ahogyan a grabiak harcolnak, küzdenek az életért, úgy harcol, küzd a műfordító Ovidius hexamétereivel, küzd a *Hősök levelei*nek lélekmegfigyelő részleteivel, a szerelmi elégiákkal s az *Átváltozások* megannyi darabjával. Küzd elszántan, célját pedig így fogalmazza meg: „Újrafordítani a teljes Ovidiust." Közben megtudjuk, hogy a fordító melyik hegycsúcsra ülteti fel képzeletében Athénét és Zeuszt, melyik forrásból itatja Nikét, hol gyógyít Apollón, hova idézi meg Pyramust... A riporter kérdésére, lesz-e ereje a nagy munkához, a méltóságteljes költő csak ennyit válaszol: „én grabi vagyok." S tényleg, valami hallatlan erőt érez a néző a költőben és ezekben az emberekben, a műfordító még írástudatlan szüleiben, a terméketlen hegyoldalt is termővé varázsoló fiatalokban, a bölcs öregekben.

A film történeti szemlélete és a költői vállalkozás egybefonása magas színvonalú megvalósulást eredményezett. Úgy érezzük, hiteles szociológiai és pszichológiai dokumentumfilm kerekedett belőle.

BORDÁS Győző

ÉPÍTÉSZET

A PALICSI SZÁLLÓ ÚJJÁÉPÍTÉSE

A Borba napilap hagyományos építészeti díját, amelyet minden évben a legsikeresebb műépítészi vállalkozásért ítélnek oda Ivan Romić, a szabadkai Standardprojekt dolgozója érdemelte ki a palicsi Jezero Szálló újjáépítéséért.

Az értékes régi épületek adaptálása nem túlságosan népszerű építészeink körében. Az a felfogás uralkodik ugyanis, hogy új objektumok létrehozásakor az alkotói hozzáállás jobban érvényesül, adaptálás esetén viszont a kreativitásnak különféle korlátok állják útját, mert a tervezőnek alkalmazkodnia kell — többek között — a műemlékvédelmi követelményekhez is.

Így Palicson is, inkább lebontották, mintsem hogy újjáépítették volna

mű műsorában láthatunk a megszokottól eltérő, új utakat járó, újszerűen tudósító kezdeményezést. Az egyszerű sablontól való eltérést tapasztalhattuk nemrég Feliks Pašić *A grabi Ovidius* című félórás riportjában, amely gyors egymásutánban két világversenyen is képviselte a Jugoszláv Rádió-Televíziót, az UNESCO párizsi fesztiválján és a monte-carlói szemlén is, az előbbiről díjat is hozva.

Elsősorban azért jelentős e riport, mert megmutatta, hogyan kell célratörően felépíteni, képileg megfogalmazni, s végső soron úgy adagolni, hogy a riport közben meg is újuljon, metamorfózison menjen át, hogy a valóság alakítsa a riportot, s ne fordítva legyen.

Pašić egy isten háta mögötti szerbiai falut mutat be, a Novi Pazar községhez tartozó, alig száz lelket számláló Grabot. Ürügyének, a mi-értnek talán már az is elég volna, hogy a falu minden lakosa a Gudžević vezetéknevet viseli, jelezvén, hogy egy törzs volt ez valamikor. De a riporter éppen arra kíváncsi, hogy itt a megközelíthetetlenség kialakította „szigeten" mennyire hatnak még az egykori törzsi viszonyok, mennyire tartotta meg a hegyi életforma a maga archaikus formáját. Merő bátorság, pontosabban a kudarccal egyenlő lett volna ezek az emberek közé tévékamerával bevágódni és beszéltetni őket legintimebb dolgaikról. Ezért hát magával viszi a falu szülöttjét, a költő és műfordító Sinan Gudževićet. Így aztán két szálon fut a riport. Az egyiken a falu életéről és szokásairól szerzünk tudomást. Megtudjuk, hogy ide évszázadokon keresztül férfi nem költözött be, csak az asszonyokat hozták a környező falvakból, hogy ma is érvényesek a helyi törvények, a legidősebb szavának tiszteletbentartása. A lányok még ma is legfeljebb négy a fiúk pedig nyolc osztályt végeznek, a fiúk 17-18 éves korukban nősülnek, a lányok természetesen még hamarabb mennek férjhez. Itt még ma sem ritkaság a nyolc-tíz gyermekes család, de itt a legnagyobb a gyermekelhalálozás.

S mindaz, ahogyan a riportban ezek az adatok, tények előjönnek, már-már drámára hasonlít. Harminckét éves nyolcgyermekes apa meséli például, hogyan temette el addig három gyermekét, a nyolc kilométerre levő iskolából hazafelé igyekvő kisfiúktól tudjuk meg, hogyan sikerült megriasztani zseblámpával a rájuk leselkedő farkast...

Hiteles és drámai beszámoló a riport a zord klímával birkózó falubeliekről, de sohasem éreztük, hogy hatásvadászó. Éppen ellenkezőleg, amit és ahogyan mondják, természetesnek hat. S ha a riport elején talán sajnálkozással, némi szánalommal néztük ezeket az embereket, a riport végére már valódi hősök beszéltek, akik az ősökre hivatkozva, tudatosan vállalják a küzdelmet.

A riport megkísérli a művészet eszközeivel is érzékeltetni ezt a küzdelmet. „Szép", havas hegyoldalt mutat a kamera, aztán jobbról egy görnyedt hátú, vastag, görcsös bottal kapaszkodik fölfelé a kosarát cipelő öregasszony. Szinte zihál a süppedő hóban. Nem bírja tovább, leáll

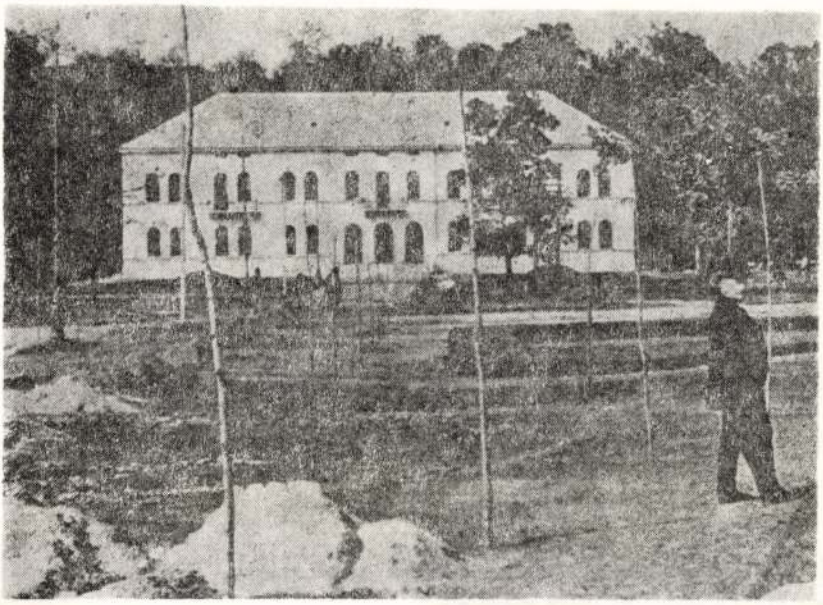

A száiloda egykori kinézése. A felvétel a századfordulón készült

a festői szépségű, 1852-ben épült Nádas Szállót. Ezt az épületet a falusi földszintes házakhoz hasonlóan náddal fetdék, s a hosszú, nyitott tornácon, az ámbituson át lehetett bejutni szobáiba. Minden ablak a virágoskertre nyílott, a rózsák csak karnyújtásnyira lehettek. Ezt a mindenképpen attraktív és szép épületet a hetvenes években könyörtelenül lebontották, mert restaurálása „pénzbe került volna".

A lebontott Nádas iránti érdeklődés fokozatosan éledt fel. A lakosok, a turisták és Ivan Romić is jól emlékeztek rá, amikor a Jezero Szálló sorsáról kellett dönteni. Ennek ellenére az is elhangzott, hogy „húzzanak rá még egy emeletet", vagy bontsák le és építsenek újat.

Az egykori Tó Szállót a múlt század végén emelték, a korábban felépült Park Hotel tervei alapján, amelyeket Szkultéty János készített, aki az 1854-ben befejezett szabadkai színházat is megálmodta. A két épület így tulajdonképpen pánt alkotott. Az 1911—12-ben épült ún. Nagy Terasz választotta őket el egymástól, s úgy képzelték el, hogy ott lesz majd a szórakozóhely; konyha, kávéház és étterem a szállodákban nem lett volna. Egy látványos tornác megépítését tervezték, amely összekötötte volna a két szállodát. Az összekötő tornácok azonban sohasem készültek el, csak az ún. Nagy Terasz. A Park Hotelt, mintegy két

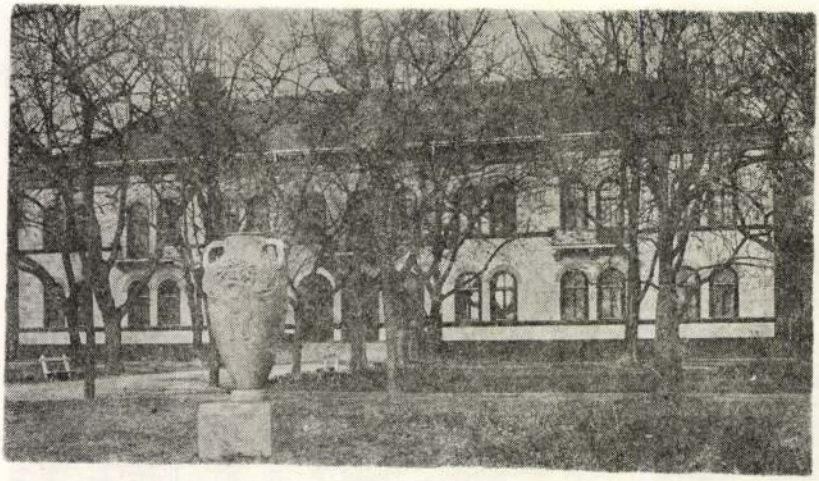

A Jezero Szálloda ma (Augustin Juriga felvétele)

évtizede, nem éppen szerencsés módon, átépítették, a Jezero pedig még egy ideig működött, majd bezárták.

A szálló újjáépítésekor Romić építész — habár ez az első ilyen jellegű munkája — nem a rombolás mellett döntött, s nem is a népi építészet olcsó és látványos megoldásait akarta érvényesíteni. A Jezerót ugyanis a polgári réteg használta, annak a szükségleteit elégítette ki, a népművészet pedig körükben nem volt kedvelt. A kivitelezőknek nem volt túlságosan élénk a fantáziájuk, így az épület meglehetősen puritánra sikerült. Romić most igen ravaszul hangolta egybe ezt az egyszerűséget a mai turisták ízlésével, s néhány rokonszenves részlettel ki is egészítette. Az épület megtartotta eredeti külsejét, a dekoráció elemeit pedig a festés emeli ki, amivel a falfelület egyhangúsága bomlik meg. Az előcsarnok egyszerűségét Romić a márvány használatával ellensúlyozza. Itt, benn kap majd helyet a szálloda előtt álló Zsolnay-váza is, amelyet meg kell majd őrizni a további rongálódástól. Alakjával, térhatásával és intenzív kékségével vonja majd magára a figyelmet. Ugyanilyen élénk hatást kelt már most is a lépcsők megoldása, amely a modern törekvéseket tükrözi. Az étterem is modern, funkcionális, a Toneth-székek elegáns vonala és a kerek asztalok díszessé teszik a helyiséget, a boltívek pedig a falusi házak tornácait idézik emlékezetünkbe. A padlót mindenütt, a folyosón is és a szobákban is, piros téglával borították, azon át fűtik majd a termeket. S egyúttal ezen az agrárvidéken épített házak tisztára mosott padlóját asszociálja. Az enteriőr tehát az idő múlását érzékelteti, s szerényen utal az objektum felépülése óta bekövetkezett változásokra is.

És tovább: a tékák vagy a polcok a korszerűen berendezett szobák-

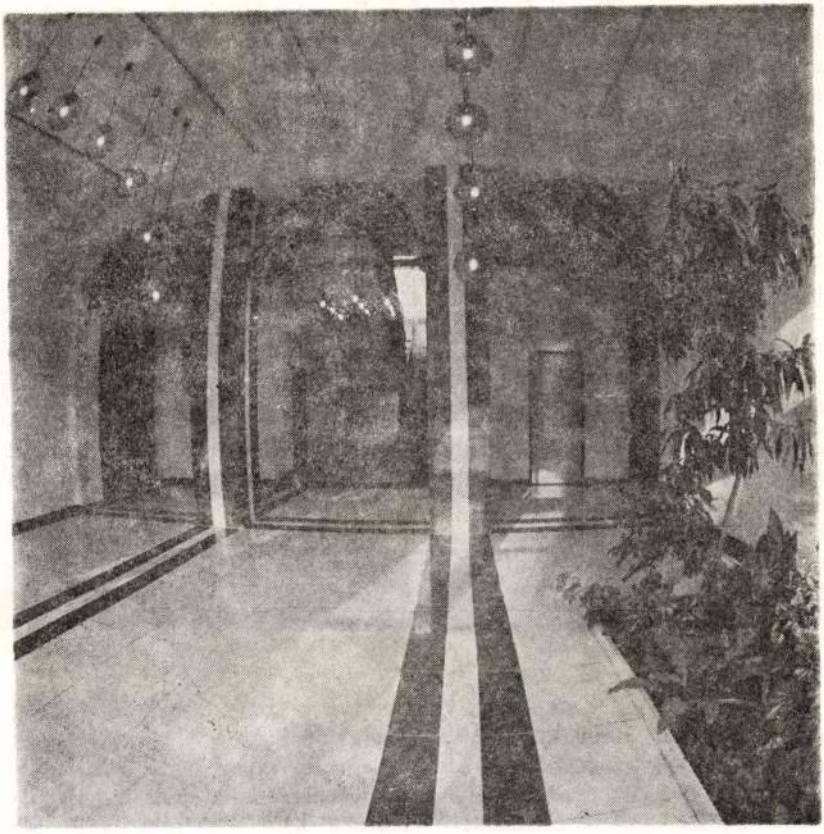

A restaurált előcsarnok a lépcső melletti emelvénnyel. Ide kerül majd a szálloda előtti Zsolnay-féle váza (Augusztin Juriga felvétele)

ban olyan elemek, amelyekkel a tervező szinte észrevétlenül ötvözte Szkultéty János klasszikus, puritán stílusát ennek a vidéknek a jellegzetes népi építészetével. Romić a mai hotelek követelményeihez alkalmazkodva az egykori tervező elképzelését és saját, a népi építészet iránti nosztalgiáját össze tudta kapcsolni, a régi és az új egységét teremtette meg.

A bíráló bizottság bizonyára az építészeti stílusok türelmes összehangolását és az alkotói fantáziát értékelte, amikor Romićnak ítélte oda a Borba-díjat, amelynek ösztönöznie kellene az újjáépítés eléggé népszerűtlen feladatát, s hatnia kellene a búzatengerben egyedülálló zöld oázist képező Palicsi-tó környezetvédelmére is. Romić elképzelése azt bizonyít-

ja, hogy egy kis alkotói fantáziával, kellő szenzibilitással, a természetes anyagok felhasználásával, a színek és a formák sikeres alkalmazásával, a pénzhiány eredményezte objektív nehézségeket is sikeresen le lehet küzdeni.

Bela DURANCI

KIÁLLÍTÁS

MAGYARORSZÁGI NÉPRAJZI VÁNDORKIÁLLÍTÁS ÚJVIDÉKEN

A Budapesti Néprajzi Múzeum kiállításában gyönyörködhetett a látogató 1965. január 11-étől február 28-ig a Vajdasági Múzeumban. A vándorkiállítás anyaga (több mint 500 tárgy) Ljubljanából érkezett Újvidékre, ahol helyhiány miatt (a kiállítást ugyanis 400 m² területre tervezték) csak 40—50%-át tehették közszemlére. De az így leszűkített anyag is méltón reprezentálja, a magyarországi tárgyi néprajz fejlődését, változását a XVII. századból napjainkig. A különböző korszakok stílusváltásait jól megfigyelhetjük a kiállított tárgyakon, melyek anyaga fa, textil, agyag, bőr, fém. Az üvegképek, üvegfestmények és a vesszőfonás tárgyait nem állították ki.

A jól elrendezett, nem túlzsúfolt teremben a látogató első észrevétele, hogy nincsenek feliratok a kiállított tárgyaknál. Így sem veszítenek ugyan esztétikai értékükből, de sokkal nagyobb hatása lenne a kiállításnak, ha a szemlélőnek nem kellene találgatnia, vajon mire is használhatták az itt látható eszközöket. Vehetünk kétnyelvű prospektust, de bosszankodva tapasztaljuk, hogy elég sok tárgy, amely megvan a prospektusban, hiányzik a kiállításról, és fordítva. A tájékoztató ugyanis tömör áttekintést ad a magyarországi népművészetről, de a kíváncsi múzeumlátogatót nem segíti hozzá a jobb tájékozódáshoz.

Bánszky Mária a Vajdasági Múzeum néprajzosa (ezúttal is köszönetet mondok az értékes adatokért, önzetlen szakmai segítségéért) elmondta, hogy az anyagot Néprajzi Múzeum szakemberei szűkítették le, szem előtt tartva, hogy a látogatók így is hiánytalan képet kapjanak a magyar tárgyi néprajzról.

A magyar népművészet elkülönüléséről a XVI—XVII. századból maradt fenn tárgyi bizonyíték. Egyszerű technika, tiszta szerkezet, egységes kompozíció, mértéktartó színharmónia a legjellemzőbb vonások e korszak alkotásain. A XVIII. században bonyolultabb szerkezetű és díszítményű tárgyak jelentek meg (pl. a komáromi asztalos ládák, a hódmezővásárhelyi tálasság). A magyar népművészet virágkora a XIX. század-

Szlabey Zoltán.

A Csepel Galériában látható a munkásotthon kép, Kőművészkörének tavaszi tárlata.
Szerepelnek Szlabey Zoltán munkái, kék átlói.

– ja –: Eis, képek, gyerekek.
Csepel, 1982. jún. 4.

Szlaboczky Emil
szegedi festő

Garda, of
Dunai gát, of
Borus idő of
Őszi alkony, of
Szeged 1946. Okt.

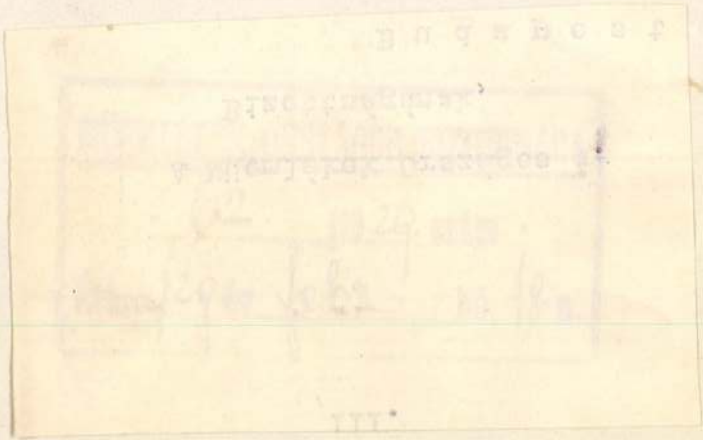

német és vissza, 1928. ok

1928. november 2-án Budapes

zásával kapcsolatban felmer

összesen 162 P 32 f-t azaz a 127

utaljon ki. Budapest, 1929.

téből: Dr. Tihamér Lajos s.

A hivata

Szlabóczky Emil

1925/26 – 1929/30

Ferképzomfoiskèvk

138.0.

Szádvár.

A hegyes vidék előterébe
melyen innen az úton négy kat
a lovas tiszttel kisérője bes
gon, mely fölött mértani fela

SZADVA

fölül jobbra: 104.
alól középütt: ddd.
s a lap hátán a Dreyzehende

Rm., mér. a rl 17.4: 11.

44-93

Szlabóczky Emil

rajzlanów

l.

Rajzsztatás

1942. III. cit. 11. z

borisch

62.006-1921. szám.

III.

A Műemlékek Orsz. Bizottságának,

Budapest.

Tudomása végett másolatban kiadom.

Budapest, 1921. február hó 26.

A miniszter rendeletéből:

Rózsay

miniszteri tanácsos.

Szlabóczky Emil

festő

Kiskimfelegyháza

Szabad Művészet

1947. 48. l

tisztelettelje s kérelemmel fordu-

lmu igazolványt kiállitani, hogy én
mára fényképeket készitени szoktam
a Bizottság kéri az illetékeseket,
lkészitéséhez szükséges fokig engem

om fölhozni, hogy a Tekintetes Bizott-
irb.képemet átvenni és ezekkel a ké-

MDK

Szlabóczky Emil, Ráckeve

felvették a Rajztanárok Egyesületébe

Rajzoktatás 1941. II. évf. 4.sz. 37.l.

Szlabócsky Emil

Trajtanár

l.

Erődi-Bodnár

172. l.

A Keresztvitel Schongauer nyomán, a Sírbatétel hátterében Garamszentbenedek látképe.

Ipolyi Arnold: A besztercebányai egyházi műemlékek. Bpest 1878., 78. l. — -ó: Az esztergomi Herczegprimási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. — Maszlaghy II., 9., 10., 12., 11., 13., 15., 14., 16. szám. — Haiczl Kálmán: A garamszentbenedeki apátság története. Bpest 1913., 122. l. — Csánky Dénes: Szepeshelyi táblaképfestészet. Az O. M. Szépművészeti Múzeum Évkönyvei, VIII., 1937., 13. l.

BÁNYAVÁROSI FESTŐ 1500 körül

1. *Szent nő, Szent Dorottya* (43. káp)
(Belső kép.)

2. *Szent Sebestyén*
(Külső kép.)

3. *Szent Katalin és szent nő kehellyel*
(Belső kép.)

Szlabony Lajos M.D.K.

Részt vett a pályáz ton

Társte vező: Rohrböck József, Borbiró Miklós,
Szalai László, Murányi Dezső, Dudás György

Sikeres volt a hűtőtároló tervpályázat

Magyar Nemzet 196 . nov. 19. 3. 1.

Szlabony Lajos

A budaörsi Hütött Tárolót /építészek Farkas Ipoly, Szlabony Lajos, statikus Maier Pál/ említi

Konos Attila: Könnyűszerkezetű hütött tároló
Magy.Ép.Ip. 1971.4.sz. 193-202.

197.1.

Szladányi tanamária

Rajz

Valóság 1957 6

Szladecsek Mária

grafikus

1931. végbiz. elégs.

IparmIs É

1930-34-47 l.

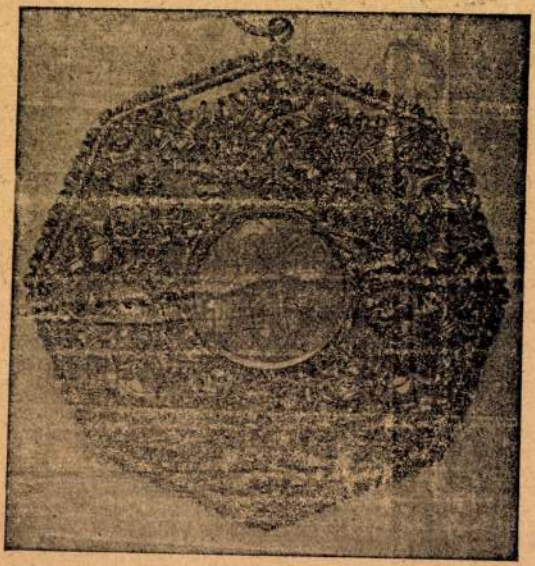

252. kép. *Függő ereklyetartó, 1490 körül.*

FÜGGŐ EREKLYETARTÓ, (251. kép)
aranyozott ezüst, ékkövekkel és zománcdísszel. Kerek szelence, középen gyöngy házdombormű: Mária halála. Hátlapja

Szladecsek Mária

grafikus

1928–29

Éimisk 1930

89. l.

zt.dij /Rados/l.	700	"
. . . . .	4.000	"
v kiadására .	2.000	"
iadására . ..	1.000	"
unkálataira .	7.000	"
. . . . .	2.000	"
gyesekre. . .	10.600	"
Összesen:	40.000	P

Szladecsek Mária

grafikus

1928 - 33

Iparm.Isk.Évk.

1930 - 34. 46. l.

Forster: Magyarország műemlékei II. kötet, Bp., 1906., 285. és 287. l. — Gyulai Rudolf: Az esztergomi lipsanothekáról. AÉ, XXVI., 1906., 191. l. — Csánki: Árpád és az Árpádok. Bp., 1907., képe 302. l. — Diehl, Charles: Manuel de l'art byzantin. Páris 1910., 616—619. l. (Képe 618. l.) — Dalton, O. M.: Byzantine Art and Archeology. Oxford 1911., 525. l. — Esztergom vármegye . . . Bp. é. n. 43. l. (Képe 211. l.) — Művészet, XIII., 1914., 320. l. — Lepold—Homor 70. l. — Cecchelli, Carlo: Il tesoro del Laterano. Dedalo, VII., 1926., 232. l. — Serra, Luigi: L'arte nelle Marche. I. kötet, Pesaro, 1927., 254—255. l. — Lepold: Esztergom . . . A Műgyüjtő, II., 1928., 244. l. — Lepold: Esztergom egyházművészeti jelentősége. MIP, XXIII., 1920., 58. l. — Gerevich PA, 188. l. (Képe 189. l.) — Décsei: Könyvismertetés, MM, V., 1929., 172. l. — Lepold: Adatok, 1—2. l. — Varjú Elemér: Az esztergomi sztaurotéka, MM, VII., 1931., 433—439. l. (Képe 433. l. előtt) — Bossert: Geschichte des Kunstgewerbes. V, kötet, Berlin, 1932., 147. l. — Éber László: Művészeti lexikon I. kötet, Bp., 1935., 293. l. — Bréhier, Louis: La sculpture et les arts mineurs Byzantins. Páris, 1936., 42. és 91—92. l. (Képe LXVII. tábla) — Molinier: La reliquiaire de la vraie croix au trésor de Gran. Gazetta Archeologique 1887. — Darkó Jenő: A Dukasz Mihály-féle korona célja és jelentősége Egyetemes Philologiai Közlöny, LX., 1936.,

SZLAUKÓ LÁSZLÓ 1021 BUDAPEST KURUCLESI U. 50.

Szlaukó László: Palimpszeszt 341./1995

PALIMPSZESZT/US/ (palimpsestus) gör.
1. Olyan papírusz v. pergamen, amelyről az eredeti írást áztatással v. vakarással eltávolították, s helyébe újat írtak.
2. Az ilyen pergamenre írt kézirat.

(Idegen szavak kéziszótára)

PALIMPSZESZTUS (gör.: újból átsimított)
Az olyan papírusz v. pergamenlapnak a neve, amelyről az íróanyaggal való takarékoskodás kedvéért az első írást letörölték, hogy újabb szöveget írhassanak rá. Az ókori irodalmi emlékek fennmaradása szempontjából a P.-ok igen fontosak, amennyiben gyakran sikerült a második kémiai úton való eltüntetésével az első írást újból kibetűzni és ez alkalommal gyakran fontos irodalmi szövegek kerültek napvilágra.

(Tolnai Világlexikon)

PALIMPSZESZT (gör)
Papírusz v. pergamenlap, melyről az eredeti írást anyagínség idején lemosták v. késsel lekaparták, s a helyére újat írtak. A lemosott írást különleges fényképészeti eljárással a fénymásolaton olvashatóvá tudják tenni, a levakartat nem.

(Új Magyar Lexikon)

Szlaukó László

palimpszeszt

Tisztelettel meghívjuk Önt, családját és barátait

Szlaukó László

iparművész
kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(Budapest III., Lajos utca 158.)

1997. január 30-án (csütörtök) 17 órakor

Megnyitja:
dr. Egri Mária művészettörténész,
a Budapesti Vasarely Múzeum igazgatója.

A kiállítás megtekinthető
1997. január 30-tól február 23-ig
naponta 10-18 óráig.

Köszönöm barátaimnak a kiállításhoz nyújtott segítséget. A zászlót Muray Judit készítette el.

BUDAPEST GALÉRIA

Szlaukó László iparművész-képzőművész szobrokat készít bőrből, fából, fémből, de a grafika több műfaját is műveli. Rendszeresen kiállít itthon és külföldön egyéni és csoportos kiállításokon, művei számos gyűjteményben megtalálhatóak. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Symposion Társaságnak, a Berzsenyi Társaságnak és a KAPOSART Egyesületnek.
Iparművészként bőrrel foglalkozik. Másfél évtizede dolgozik a „ Természeti és pásztornépek bőrművessége" iparművészeti-etnográfiai kutatáson. 1981-ben megalapítja a Leather Art Center International bőrművészeti központot. Performance-okat készít és mutat be. 1981-ben a „P-ART mint MŰVÉSZET" manifesztummal illegális pártot alapít (NIPp) és lapot készít NIPpLAP címmel. Művészbélyegeket és Mail Art munkákat is készít. Kiadja, szerkeszti és néhány barátja közreműködésével írja a TORONY című szimbolista-dadaista almanachot. Meghirdeti a NEONONSENS művészeti „irányt".
1982-ben kezdi úgynevezett „PALIMPSZESZT"-jeit, szöveg-vers-kép munkáit készíteni.
A sorozatot a mai napig folytatja, ebből mutat be darabokat ezen a kiállításon.

Szladek

Otvos

Kőmagyötvi. 1976 r.

Szladek
Ötvös Selmecbánya
Körnagyötvi
3 Bi. l.

T²

1976

Nr. 1950

SZLADEK

N. Szladek, ca 1850—1880. (Utódjának Novák József aranyművesnek közlése. — *Mitteilung seines Nachfolgers J. Novák.*) Filigrángombok. — *Knöpfe in Filigranarbeit.* Donáth Sándor, Bp.

Szladek

Ötvös

Selmecbanya

XIX. sz. 1. f

l

Jul

Szladek Béla

építész

szül. Nagyjécsa 1897.

oklevelet nyert 1923

Névjegyz. műegyetem 20 l.

Königsegg

Egész alak, balra fordult
dal. A hegyes háttérben erőd van.

S. Tit: Herr Graff
Sr. König. Maj: zu Ung
General Feld Ma

fölül jobbra: CC.
legalól balra: C. Priv. S.C. Maj.
jobbra: Mart. Engelbrecht

Szin s rm., már. a rl. 29

Sz. n.
113-9

Szladek János

(Sladek) 1846

l.

Ságüvegesipar

255. l.

257. l.

(141) Allegri

63. Corregio modorában ta, 31×22

M

Madonna a gyermek Jezussal.
it Sz. János a háttérben jóizűen
alszik.

UMS 1885, 762 l.

Masszlapy is!

Szladits Károly dr
Szinyei Társas g meghivott tagja
Szinyei Társaság VII. kiállitása
Nemzeti Szalon, 194o. jan.febr.

100. kép. *Palmezzano, M*

Szladits

Antik ötvösmunkák másolataival szerepelt a Szőv. Községi Iparrajziskola kiállításán.

P.H.933.XII.17.

Szladky Margit (iparművész)

A Csepeli Munkásotthon 1974-es táslatán részt vett.

Népszava, 1974. dec. 8. 102. erf. 287 s. 9 p.

Szladky Margit, textilművész

□ KAMARAKIÁLLÍTÁST rendez a Csepel Művek Munkásotthonának képzőművész köre a Csepel Galériában (XXI., Vasmunkás tér.) A holnap nyitó tárlaton Szladky Margit textiljei, Bándi András fotói, Farkas László grafikái és Bolonácz István plasztikái láthatók.

– □ Kamarakiállítást rendez 2

Esti Hírlap, Bp. 1981. június 22.

le D. K.

SZLADOVITS Vilmos belső építész

Berlin étterem bárjának belső kiképzése

Építészeti tervező: Demeter András

Repr.

Magyar Építőművészet 1961. 2. sz. 25

Szladovics Vilmos

Asztalka

Ernst Muzeum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.

6 l.

609

sonczy-család birtoka. 1562-1631 közt
ben 2o, 1633-1634-ben 3 adóköteles há-
l a Lónyayak birtoka. 1715-ben 7 magyar
yar háztartását irják össze. A XVIII.
n a birtokosa. Az 1848-1849 évi szabadság
lt hadátvonulások szinhelye.
keresztutcás település, két pataktól

ás/
n, a szentélyrész a XIX. század végén

zat előtti toronnyal. A torony kissé
falmezővel megy át a templom testéhez.
örésekkel az ivet. Az ajtó felett, a

M. D. K

SZLADOVITS Vilmos belső építész

Rákóczi út 67. sz. Curvászda

Dsr.

Magyar Építőművészet 1961. 2. sz. 26. l.

Szladovits Vilmos
belsőépítész

M.D.K.

A Citadella interieurjének terveiője
A kiállításon képeit mutatta be: a
„Duna-part"-ot, „Göcsej"-t, a sopoti
„nyaralás élményét", pesti-budai utcakat.

P. Brestyánszky Ilona: Fiatal iparművészek kiállítása a József
Attila-lakótelepen.

Művészet, 1963. május – 37 lap

Szladovits Vilmos belsőépitész M.D.K.

részvétel a pályázaton. Pályamunkáját 8000 forinttal jutalmazták

társtervező: Tolnai Lajos

G.J. Kiállitották a szupermarket- pályázat anyagát

Magyar Nemzet 1961. október 4. 5.l.

Szladovits Vilmos
iparművén

MDK

Hálófülke, nappali szoba
terve + repro

Markos Erzsebet: A szép otthon
Nők Lapja, 1961. szeptember 30.

SZLADOVITS Vilmos belső épitész M.D.K.

résztvett a pályázaton /8000 Ft-os dijazás/

repr.

Társtervező: Tolnai Lajos

Boromnyay Pál: A szabadonálló üzletházak Tervpályá
Magyar Epitőművészet 1962/2. 36-39.l.

SZLADOVITS Vilmos belsőépítész M.D.K.

résztvett a pályázaton / csökkentett megvétel 4000 Ft/

Társtervező: Tolnay Lajos

Boroxnyay Pál: A szabadonálló üzletház tervpályázata

Magyar Építőművészet 1962/2 36-39.l.

SZLADOVITS Vilmos belsőépitész M.É.K.

OTP lakóház / Bp. XII. Kiss János altábornagy u. 38./
belső épitő munkái
Épitész: Hont Róbert
Épitésvezető: Vik Mátyás

Magar Épitőművészet 1962/3. 14-15.l.

Szladovits Vilmos belső épitész M.D.K.

/KERTI/

Bp . Savoy Étterem-Eszpresszó belső épitésze

Épitész: Demeter András

repr.

Magyar Épitőművészet 1963/2. 23.1.

Szladovits István †

építész

Budapesten 45 éves korában elhunyt. – Temetése jan. 28-án a Kerepesi úti temető halottasházából a rom. kat. szertartás szerint.

Új Magyarság

1943. jan. 28.

MIK

Szlahorek Lajos

Szerepelt a szakszervezeti kulturotthon képző művészeti szakkörének 1964.évi tárlatán.

/f.a./: Tárlat egy szakkör rendezésében.

Hevesmegyei Népujság. 1964. máj. 5.

Szlama Jos.

1817

l. Styczeń 1929

56.1.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

30 nap **SZEPTEMBER** 40. hét

29 Vasárnap		Mihály főa. *Mihály*
30 Hétfő		Jeromos ea. *Jeromos*
1 Kedd	**OKTÓBER**	Remig pk. *Malvin*
2 Szerda		Őrangyalok *Petra*
3 Csütörtök		L. Sz. Teréz *Helga*
4 Péntek		Ass. Sz. Fer. *Ferenc*
5 Szombat		Placid vt. *Aurél*

M.D.K.

SZLÁMA Mart.

murariarum magister.

Derecske (Bihar m.)

1952)

Művért. Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137.l.

SZLÁMA Márton építőmester, Derecske

Komádi, ref.t. 1839

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 242-243., ill.

SZLÁMA Márton építőmester

A szerepi ref.t építője 1826-1841

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991
411., és ill.

SZLÁMA Márton építőmester

Berettyósnetmárton 1811

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 55.

Szlamár Josef, szabólegény /Schlomár/

Az 1872-es soproni sztrájk szervezéséért illetőségi helyére toloncolták. 40. old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrájkja 1872-ben. 29-old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Szlamka Béla

1955-ben végzett a Kolozsvári képzőműv.-i Főiskolán. Petrozsényen telepedett le.

Gazola Lóiset: Új műv.-i kp.-ok Kovunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VI. 11. 900.

 M.D.K.

Szlamka Lajos, festő, 1906

Mally Gusztáv magánistolájában kezte tanulmanyait. a prágai akadémian Obrovsky Jakabnal tanult. Tanulmanyait a budapesti képzőmű vészeti főistolan folytatta, ahol Rudnaynak volt a tanitványa, akinek hatása

Marian Váross: Slovanské výtvarné umenie 1918-1945.

1960. 161.162. old.

 M. D. K.

Szlamka Lajos, festő, 1906
és környékét festi, Tanulmányai
elvégzése után nyitrán telepe-
dett le, ahol 1940-ig a középis-
kolán tanitott. — „Munkás", olaj
163. old.

Marian Váross: Slovenské výtvarné
umenie 1918-1945.

1960. 161. 162. old.

- 256 -

M. D. K.

Szlamka Lajos, festő, 1906

elvitathatatlan festményeire. Mesterének égetett barnás-vörösös tonusait, robusztus rajzát az ő képein is megtalálhatjuk. Festett Zszáner képeket és tájképeket. Zsáner képei socialkritikai tendenciának: Szlovák leány, Öreg ember, aszszony hendővel, munkás. Tájképeinfőleg szülővárosát nyitrát

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960

161. 162. old.

SZLAMKA Béla *125*
Lupény, 1919. november 16.–Petrilla, 1979.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

Szlamka Lajos

1926/27 – 1930/31

Ferképzomfoiskévk

138. l.

T. 3993.

t a bástyákkal és kőfalakkal mege-
előtérben pedig pásztor őrzi a
smarhát. Felirata a lebegő mondat-
i feladvány van:

5 cm.

-44.

Szlanár János

üvegfestő tanonc
6 el, 2 tan 2 iparr.
jeles eredm.

Tanár Kölber Dezső

Iparrajziskola 1903

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Szlanár János

üvegfestő segédjeles

Iparrajziskola 1909

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Szlamár János

üvegfestő segéd.

6 elemi 3 ipar.

Tanár Kölber Dezső

10 hónap, jeles

Iparrajziskola 1908

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Szűts Béláné

Jose Sebancha: Illusztráció

Béke és szabadság, 1955 szept. 14

VI. évf. 37 sz.

MDK

Szláner János, festö
MÁVAG

216. Szegecselö.

Magy. Ifj. Képzömüv. Kiáll. /VIT/
Föv. Képtár 1949.aug.16.-szept.lo. Kat.

SZLANITZKY-BERNOLA KAROLYNÉ

176 Árpádházi Boldog Margit ~~olajf.~~ 500.—

Nemzeti Szalon

Árpádh szentek kiáll. 1930 aug

MDK

Szlanitzky-Bernola Károlyné

Árpádházi Boldog Margit.

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállitásának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-749, 340-726

Szlankó László, grafikus-művész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 SEP 14

1021

Szlankó László: Bélyeg

szasz gépek hatótávo
hetett akadály, hisze
pültek túl a táboron.
Elidőzött a tévéfilr
tánál, amelyet egyes
zetek — ám korántse
— folytattak a brit
tőivel, illetve az a
(Néhány zsidó vezet
a nézetet vallotta:
bombák képtelenek
tetni áldozatokat és
kölcsileg elfogadhatatlan a tábor
támadása, hiszen ily módon a szö
vetségesek maguk is hozzájárul
nának ártatlanok pusztításához.)
Mai szemmel nézve a hajdan tör
ténteket, illetve meg nem történ
teket, tagadhatatlanul úgy tűnik
fel, mintha az angolszász tábor
nokok mentegetőzése (technikai
lag, a hatótávolság miatt nem
bombázhatnak) köntörfalazás lett
volna. Csakhogy ne ítéljünk el
hamarkodottan, és főként ne a
korszakból és körülményeiből ki
ragadva a bombázás vagy nem
bombázás kérdését. Hiszen nyil
vánvaló, hogy ha mondjuk, az ag
gályoskodó zsidó szervezetek tisz
tában lettek volna az auschwitzi
népirtás igazi méreteivel, akkor
alighanem másként foglalnak ál
lást. De ugyanígy vonatkozik az
a szövetségesek katonai vezetőire:
ami Auschwitzban történt azt a
maga borzalmas valóságában csak
utóbb fogta fel az emberiség. Ha
nem is mentségként, de magyará
zatként elfogadhatjuk, hogy a leg
többen — katonák és polgári po
litikusok — még az onnan érkező
és az interjúalany Braham pro-

dolgait kutatta (Szekam Pal tan
Szuhay Balázs paródiáját hívja
gítségül, de Pray *is* tanított a „
josban"). Megtalálta azokat az
képzőköri jegyzőkönyveket, mely
akkor készültek, mikor a kör o
lopos tagja volt műbírálataival
vers-zsengéivel a gimnazista
bits Mihály. Most pedig írá
nyomait találta annak, hogy
szintén pécsi diák *Xantus Já*
rokonai levelezésben álltak M
Károllyal, s a levelekből kitűr
hogy a német író a Winnettou—
Shatterhand történetekben Xan
naplóit, följegyzéseit is földolgo
Ebből született az a stupid kisl
melyet több országos napilap
közölt azután, miszerint Old Sh
terhand pécsi diák volt. Ami, p
sze, annál inkább sem igaz, m
hiszen nem is létezett. Igaz, a
vetkező mondatban ezt már a k
hír szerzője is korrigálja, mert
írja, hogy a *regényalakot* és
landjait Xantusról *is* mintázta
író. Ezt azonban az ÉS glosszist
már nemigen volt hajlandó el
vasni, mert akkor miből lett vol
a glossza?

Szántó Péte

Szlányi Lajos

A többi ricédu-lázok 59. MOK

23. Sebenicói parton.
24. Sziklapart (Raguza).
25. Naplemente.
26. Siroccós idő.
27. Falusi utca.
28. Holt Dunaág (Neszmély).
29. Kőhordás Zebegényben.
30. Nyugatflandriai emlék. Pasztel.

XVI. TEREM

SZLÁNYI LAJOS.

Született 1869-ben, Budapesten. Művészi tanulmányait a mintarajziskolában Székely és Lotz mellett kezdte, majd Karlsruheban folytatta. Részt vett a szolnoki művésztelep megalapításában. A Műcsarnoknak 1890 óta kiállítója, ahol 1896-ban a millenáris kiállítás bronzérmét, 1898-ban az Eszterházy-vízfestménydíjat, 1898-ban az állami kis aranyérmet, 1905-ben, 1906-ban és 1908-ban az Andrássy-féle ösztöndíjat, 1913-ban a Képzőművészeti Társulat nagydíját, 1916-ban a Rökk Szilárd-díjat, 1923-ban pedig a Lipótvárosi Kaszinó díját nyerte el. Ezenkívül számos díjat és kitüntetést nyert a külföldi magyar kiállításokon. Kiállítása pályájának 50. évfordulóját ünnepli.

1. Kapornaki vásár.
2. A Múzeumkert télen.
3. Nyár az Alcsi-pusztán.
4. Orgonavirágzás.
5. Hegyek alján.
6. Misefai park.
7. Szolnoki tanyán.
8. Virágzó fák.
9. Lóvásár és cirkusz.
10. Hófoltok.
11. Behavazott fenyők.
12. Vihar előtt.
13. Fensík.
14. Tél a budai hegyekben.
15. Sümegi vásár.

16. Téli napfény.
17. Zagyvaparti házak.
18. Kálvin-tér.
19. Tutajok a Tiszán.
20. Felhők.
21. Március.
22. Faluvégi házak.
23. Nyár.
24. Körmöcbánya. Tempera.
25. Szolnoki vásár.
26. Tavasz.
27. Hűvösvölgyi erdő.
28. Házak a szolnoki Tabánból.
29. Alpesi fény.
30. Szérüskert.
31. Szürke nap a Sertig-völgyben.
32. Ősz a Múzeumkertben.

XVII. TEREM

MAGYAR GRAFIKUS MŰVÉSZEK EGYESÜLETE.

A Magyar Grafikus Művészek Egyesülete első ízben szerepel a Műcsarnokban a nagyközönség előtt. Bemutatkozása nem jelent merőben új neveket, ismeretlen művészeket, nagy részük számos magyar és külföldi kiállításról közismert. A kiállítás nem akar tüntető-ünnepi hangot megütni, dolgos, hosszú köznapok egyik állomásán áll meg, amelybe jelenleg Erdély egy részének visszatérte hint színes foltokat. Az egyesület nem egy-egy grafikai műfajnak harcosa, hanem átfogó grafikai kultúra terjesztésére vállalkozott a magyar fajisághoz kapcsolódó művészi vonalon. A kiállítást az Egyesület elnöke, Varga Nándor Lajos festő- és grafikusművész rendezte.

1. KAVECZKY ZOLTÁN: Vitéz Ilonka. Ezüst-rajz. Magántulajdon.
2. BAJOR ÁGOST: Sziciliai falu. Hidegtű-karc.
3. BAJOR ÁGOST: A pálosok kolostora. Rézkarc.
4. ŐSZ DÉNES. Két rézkarc.

LOAD 'EM
MOVE

SZLAUKÓ LÁSZLÓ

Budapest, Kuruclesi út 50.

1021

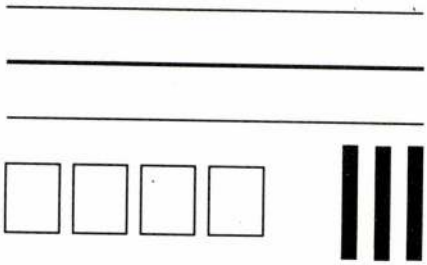

PALIMPSZESZT és...

Szlaukó László

kiállítása

BUDATÉTÉNYI GALÉRIA

SZLAUKÓ László

Tisztelettel meghívjuk Önt, családját és barátait 1995. szeptember 19-én 18 órától a Budatétényi Galériába
(1222 Budapest, Nagytétényi út 35.)

Szlaukó László

iparművész

kiállításának megnyitójára

Megnyitja:

Bíró József *költő*

és **Szlaukó László** *iparművész*

Megtekinthető:
október 1-ig
naponta 14-19 óráig
szombat, vasárnap: 10-19 óráig

SZLAUKÓ LÁSZLÓ iparművész- képzőművész, szobrokat készít bőrből, fából, fémből, de a grafika több műfaját is műveli.
Rendszeresen kiállít itthon és külföldön egyéni és csoportos kiállításokon, művei számos gyüjteményben megtalálhatóak.
Iparművészként bőrrel foglalkozik. Másfél évtizede dolgozik a "Természeti és pásztornépek bőrművessége" iparművészeti- etnográfiai kutatáson.
1981-ben megalapítja a Leather Art Center International bőrművészeti központot.
Performanceokat készít és mutat be.
1981- ben a "A P-ART mint MŰVÉSZET" manifesztummal illegális pártot alapít /NIPp/ és lapot készít NIPpLAP címmel.
Művészbélyegeket és Mail Art munkákat is készít.
Kiadja, szerkeszti és néhány barátja közreműködésével írja a TORONY című szimbolista-dadaista almanachot. Meghirdeti a NEONONSENS művészeti "irányt".
1982-ben kezdi úgynevezett " PALIMPSZESZT"-jeit, szöveg-vers-kép munkáit készíteni.
A sorozatot a mai napig folytatja, ebből mutat be darabokat ezen a kamarakiállításon.

MDK

Szlányi festőm.

Tárlatok. Képzőművészet, 1933. 59.sz. 88 l.

M.D. K.

SZLANYI

Az 1899-i oroszprszági osztrák- magyar kiállitáson szerepel

Magy. or. iparmüv. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. 152. l.

MDK

Szlányi

Lyka K: Művészet Szolnokon. Uj Idők, 1903. II.
148 l.

SZLÁNYI

Tombor Ilona: A fiatal Kossuth József 1060
művészi. 1953. 1-2. sz.

Szlányi

L.K: A szolnoki művésztelep kiáll. Új Idők, 1904-5. XI. 1.sz. 19 l..

MDK

Szlányi

Bálint Zoltán: Londoni levél. A Ház. 1908. I. 4.sz. 83 l.

MDK

Szlányi

Tiszapart

Lyka K: Műcs. téli kiáll. Uj Idők 1907-8.
XIV. 9.sz. 214 l.

Szlányi

MDK

Képzőművészet 1934. 111.l.

Szlányi.

A szolnaki Műveztelep kiállítása szere-
pelt az Ernst-múzeumban.

Esti Budapest, 1952, Jún. 5.

MDK

Szlányi

Tájképekkel vett részt az 1901.évi tav. nemzetk.kiállitáson.

Lyka Károly: Tavaszi műtarlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

Táblakép — „Csendélet" — Szlányo

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. I. 707–708. l.

Tavaszi tárlat a Műcsarnokban.

Szlányi, festő

Pásztortűz, 1930. 8 oz.
192. l.
Magyar hulturkrónika.

Szlányi — , fertő

Müggyűjtő 1928. 6-7, 178.-80 l.

MDK

Szlányi

Szolnoki müv.telep kiáll. Vas, Ujs. 1910. 43.sz.

889-9p.o.

Szlányi

MDK

Uj mütárlat. Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823. l.

MDK

Szlányi, festö

szinvonalas tájképpel szerepel.

Pipics Zoltán dr.: A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása. -Mücsarnok.-U.M. 1934 dec.8. 21.l.

Szlányi.

a bajai Türr István múzeumban kiállítás nyílik „Duna a festészetben" címmel, melyen a Margithídról készített képe fog szerepelni. (említve.)

Bácskiskunnegyei Népújság, Kecskemét, 1952. Febr. 24.

Erdányi.

A III. Nemzeti Képzőművészeti Kiállítá-
son tájképei szerepeltek. (említve)

Új Magyarság, 1935. Márc. 24.

Uj Magyarság, 1937. Máj. 24.

M.D.K.

Szlányi

A kiállitó müvészek között szerepel neve, mint azt /kozma/ sign.-val közölt "Tavaszi Tárlat" c. beszámoló irja.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. márc. 31.-ápr. 6.
VI. évf. 15. sz. 2. lap

Szlányi

"Hangulatos képei"-t dicséri a lap, "A Műcsarnok tavaszi, nemzetközi tárlata" c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. ápr. 13.
XXIV. évf. 15. sz. 240. lap

Szlávy

Kiállít

Művészet 932. X. 30.

Sklaupi

Mkiallit

M. 932. XII. 18.

K é r d

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 u

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: .

Szlányi.

Alkotása szerepel a Munkácsy-
Céh első kiállításán.

Pesti Napló, 1928. Nov. 11.

MDK

Szlányi[illegible] festőm.

Müvészeti hirek. Mücs. 19oo. 4.sz.

96.1.

Szlámji.

a Műcsarnok téli tárlatán a szolnoki művészek retrospektív-kiállítást rendeztek, melyen munkája szerepel.

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Liebe Frau!

Ich bin traurig, daß Sie krank sind. Ich wünsche Ihnen baldige Besserung, damit Sie wieder gesund werden.

Herzl. Gruß, Ihre Ilse.

Szlányi

A Szolnoki Művészeti Egyesület 25. éves fennállása alkalmából a művészlelepen kiállítást rendez, melyen új kollekciájával szerepel a kolónia régi mestereinek művei között.

Esti Kurír, 1927. szept. 20

Szlányi.

A szolnoki művésztelep 25. éves jubileumi kiállításán művei szerepelnek.

A Reggel, 1927. szept. 19.

Szlányi

Első nemzetközi Alpin kiállításon
tájképeivel szerepelt.

NU·930·III·25·

					Összesen

Szlányi

Műcsarnok őszi tárlatain a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain kollekciója szerepelt.

M.H. 929. X. 6.

Szlányi

Műcsarnok őszi tárlatain a víz- és pasztell-festők körött szerepelt.

NU·929.X.5.

Szlányi

Művével nevepel a Műcsarnok jubiláló kiállításán

Nj M. 936. V. 3

Szlányi

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban tájképe szerepel.

MH. 929. X. 20.

Szlány

Szerepel a Műnarnok tél.

tárlo-tán

Magyarság 1938 II. 6

Szlányi.

A zolnoki műrésztelep 25. éves megalakulását kiállítással ünnepelik. A telep törzstagjai reprospektív kiállításán művei szerepelnek.

Magyarság, 1927. szept. 18.

Szlányi

festőművész

Munkácsy-céh kiállítása - Brnst Múzeumban - Képével szerepel.

Magyar Hirlap
1920.XI.9.

MDK

Szlányi,festö

Képe a Női Szoba. illusztr.ban XXXXXXX.
/Mübarátok Körének kiállitásán szerepel./

Mübarátok körének kiállitása.-Uj Idök. 1901.VII.436 l.

Szlányi festő

M.D.K.

A szolnoki művésztelep egyik alapító tagja

I.S.: Chiovini Ferenc

Élet és Irodalom, 1962. junius 9-11 lap

MDK

Szlányi, festöm.

"Csöndes Est"

c. festménye kiváló.

Olgyay Viktor: Müncheni Kronika. A IX. nemzetközi mükiállitás. Glaspalastban. - Müvészet. 1905. 4.sz. 271-274.l.

MDK

Szlányi, festöm.

erdöt-mezöt koszáló életet él, a lombok szilhuetjének gazdag játékát figyeli, a gomolyokba torlódott fellegek festöi formáit. Becsült festötagja a legifjabb nemzedéknek. /1900-at irt/

Lyka:Téli tárlat.1900-1901. 24.1.

MDK

Szlányi

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4.sz. 63.l.

MDK

Szlányi

Sz.:A Műcsarnok tav.tárl. Vasárnapi Ujs. 19ol. 16.sz.261.l.

MDK

Szlányi

Művész Kurir. 1938. 4. sz. 49.l.

MDK

Szlányi

Zombory Lajos kiállitása. Vasárnapi Ujság 1908.
2. sz. 27.l.

Szlányi Dezső

lád

Díszm 562 l

Szlányi József /valószinüleg sajtóhiba a név, Szlányi Lajosról lehet szó./

"Tájképfestő jeleseink" közé sorolja a lapban közölt beszámoló, mely "Téli kiállitás a Mücsarnokban" cimmel emliti meg a müvész nevét a felsorolt képzőművészek között, anélkül hogy a kiállitott müveket ismertetné.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 857. lap

Szlányi Lajos

"Apró szinvázlatai a borus, vagy ragyogó láthatárról csupa költészet"-irja beszámolójában a lap, "A NEMZETI SZALON őszi kiállitása" cimmel, felsorolva a tárlaton szereplő müvészek alkotásait.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

Szlányi Lajos

Szénaskert 1907
olaj 90x121

Képek a Herman Otto Múzeum
gyűjteményéből Iskolai Képtár
1970

Szlányi

Sz.E.: "Téli Tárlat" cimmel közölt kritikájában szigoruan birálja a müvész -ott szereplő- müveit, elmarasztalja "szintelen szineit".

Otthon, Bp. 1894. december hó
268-269. lap

Szlányi Lajos
festő

~ és más festők 1899-ben beadványt intéznek a közoktatási miniszterhez, melyben szerenski letelepedésüket kérik.

A magyarországi műv. tört. I. 465.
Corvina 1971.

Szlányi Lajos

Hódolvadás a hegyekben
olajfestmény

A Magyar Képzőművészeti
I. Kiáll. Katalógus 1946 (jú

Szlányi

Holdfénnyel világitott falusi tájképét kiemeli Lázár Béla: "A téli tárlat" c. beszámolójában.

Otthon, Bp. 1903. december hó.
33-41. lap

Szlainyi Lajos
festőművész
80 éves
(szív és agyi, ésel meszesedés)
+1949. XII. 8.
Kerepesi-uti höztemető

Halotti főkönyv
233

MDK

Szlányi Lajos

Fenyvesvölgy, repr.

Vas. Ujs. 1915. 11.sz. 171 l. képek

Tata

Almási utca 14.: kimarad

MDK

Szlányi Lajos

Téli délután a körmöcbányai hegyekben

Balló-eml.kiáll. Szépmüv.Muz. 1938. ápr. 1o 1.

MDK

Szlányi Lajos

Éjjel

A: M. művészet a párisi kiáll.-on. Mücsarnok, 1900, jun. 17. 315.l.

MDK

Szlányi Lajos

Reggel a piacon, repr.

Mücs. tav. kiáll. Vasárnapi Ujság, 1914.

14.sz. 269-71 l. képpel

MDK

Szlányi Lajos

Mücs. tav. kiáll. Vasárnapi Ujság, 1914. 14.sz.
269-71 l. képpel

MDK

Szlányi Lajos

Aranyfelhők, of.

Csallóközi tájkép, of.

Képzőműv. Társ. 1899-1900. téli kiáll.

31 l.

Szlányi Lajos MDK

Tiszavidéki táj, of.

Naplemente után, of.

Képzőműv. Társ. 1899-1900. téli kiáll.

31 l.

MDK

Szlányi Lajos

Alkony, of.

Képzőmüv. Társ. 1899-1900. téli kiáll.

31 l.

MDK

Szlányi Lajos, 1869.

Kende Béla: Őszi tárlat a Mücsarnokban. Müvészet, 1940. 36.sz. 101-102 l.

MDK

Szlányi Lajos

Március

Hivatalos vásárlások a Műcs. őszi tárlatán.
Pesti Hirlap. 1940. nov. 21.

MDK

Szlányi Lajos

Hófoltok

Hivatalos vásárlások a Mücs. őszi tárlatán. Pesti Hirlap. 1940. nov. 21.

MDK

Szlányi Lajos

-p-: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pest, 1943.
nov. 20.

MDK

Szlányi Lajos, sz. Pest 1869

Zagyva-parti füzfák, olaj

MDK

Szlányi Lajos

Műkiállitás Szolnokon. VU 1904. 40.sz. 685 l.

Szlányi Lajos

Tavasz

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,

20 1.

364. kép. *34. (Mss. I. 21.) Commentaria in Psalmos. XII. sz. 87a lap.*

B iniciálé (120×90 mm) kék alapon aranybetű. A betű mellett a kék alapon egymás alatt EATVIR aranybetűk. A *B* betűt feketével s fehérrel keretelt rózsaszínű indaszárak szegélyezik, amelyek a betű hosszanti szárának alsó s felső szélén kék

Szlányi Lajos
Holdvilágos est, vizf.
Nyirfák, ősszel, vizf.
Parkrészlet, vizf. és kréta
Koratavasz az erdőben, vizf.

Magyar akvarell és rézkarcfestők Egyesülete. Kiáll.
Nemzeti Szalon, 1942, december, 3, 1o 1.

327. kép. *18. (Mss. III. 176.) Horae Beatae Mariae Virginis. XV. sz. 95a lap.*

49

Szlányi,Lajos
Ski-nyomok, olaj

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 8 l.

24./ Kitüntetések: . . . . . .

. . . . . .

25./ Fegyelmi büntetések: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Budapest, 1936

Az adatok helyességét az okmányok és a nyilvántartások alapján igazolom.

. . . . . .

hivatali főnök.

Szlányi Lajos
Bucsuzó nap, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 8 1.

és helyreállitási munkálatok költs

gőt utaljon ki a 127.690 számu kiad

1936. április hó 25.-én. A miniszte

dár s.k. miniszteri tanácsos.

A hivatalos másolat hiteléül:

Fiányi

min.iroda s.tiszt.

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
Mérőszeti ügyosztály

Szlányi Lajos festő

Élet és Irodalom II. 5 n. 1958 jan. 31.
Paku J: Vásárhelyi művészélet.

Szlányi Lajos
Tükröződés, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 8 l.

Dr Ferenc

Szlányi Lajos
Tájkép, olaj
Szolnoki vártemplom, olaj
Malom, olaj
Tájkép tehenekkel, olaj
Réten, olaj

A Nemzeti Szabon első bajai kiállitása, 1906. 8 1.

Verona : Madonna Jézussal.

Szlányi Lajos festőművész

Tükröződés, olajf.

Behavazott városka, olajf.

Ski nyomok, olajf.

Vetivásár egy kis városkában, olajf.

Téli reggel, olajf.

Magyar Reprezentativ kiállitás

Nemzeti Szalon, 1920 nov.

MAGYAR,
NÉMET, ANGOL, FRANCIA
ÉS OLASZ KÖNYVEK NAGY RAKTÁRA.
METSZETEK, KÉZIRATOK ÉS
RAJZOK

LANTOS KÖ
ÉS TUDOMÁNYO
BUDAPEST, IV,

TELEFÓNSZÁM: 87-5-01. ◈ PÓS

Tekintetes

Müemlékek

Fizetendő és perlendő Budapesten

			Szives megtekintés
		1	Pazaurek, Alte Goldschmi
		3	Belvedere, 1924.1925.19

Szlányi Lajos festőművész
Holdvilágos éjjel, olajf.
Árnyas utcácska, olajf.
Óbuda télen, olajf.
Fasor olvadáskor, olajf.
Behavazott falu, olajf.
Magyar Képirók kiállitása, 1941 január

hatállyal lennének megujit
a szükséges beszerzéseket
tanács az 1927. évi februá
tározatával elrendelte, hog
1927/28. költségvetési év
felfüggesztessék.

Budapest, 1

A Műemlékek Országos Bizo

Szlányi Lajos
Park részlet, vizf.

Magyar Képzőművészek segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 6 l.

sorrend

tet

XIX
ria
éle
je.

Pál
het

Plé
tem
bál
Bar
nes
Vac
cim
díg

Szlányi Lajos

Kisdunai részlet, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarossziget̨i kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. lo 1.

Szlányi Lajos

Csesznek vára, olaj

A Nemzeti Szalon első márványrossznigeti kiállítása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 8 1.

négym északra három szegme
zat.

Belseje: Belül lapos faföd
nyugvó kórus hasas mellvéd

Irodalom: Mocsáry I. 342 l
A legéndi ág. hitv. evang.
gyarmat, 1917. Kemény Lajo
Bp. 1944, képe 591 l.

Általános Iskola.

Története: Épült a XVIII.
lya, amely utóbb a Prónay-

Külseje: A falu keleti ol
~~Általános Iskola~~. Egyemele
laépület, amelyhez nyugat
emeletes, kellemes kialaki
magas, az emelet szintjéig
ugró rizalit timpanonos zá
ives bejárat, jobbról két
részarányosan elhelyezett

Szlányi Lajos

Réten, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarosszigeti kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 12 1.

Bláthy Lajos festő, grafikus M.D.K.

317-321. Bélmelom (monotipia).
Piaci jelenet aqu.
Budapesti részlet. aqu.
Margithid aqu.
Tiszahid aqu.

Ungarische Graphik. Bev. J. Conrad. Zürich 1924, 16

MDK

Szlányi L.

Hóolvadás festő

Letét a Jász Múzeumban

Bleinessy János: A Jász-Múzeum ismertetése 1933 Jászberény 39.o

Szlányi Lajos
festő

M.D.K.

Méltatás.

Bereniczy Albert: a tájképfestés a XVII. században 1931.
Bp. 1910.

Szlányi Lajos
festő

M. D. K.

Az ujabb tájképfestés hive.

Bersenczy Albert: A tájképfestés a XVIII. században 206 l.
Bp. 1910.

Szlányi Lajos
Parkrészlet, paszt.
Kőrösmező, vizf.
Hajasdi részlet, vizf.
Máramarossziget, "

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 24 l.

Szlányi Lajos

magyar tájképek

Az 1904-iki téli tárlat. 11 1.

Szlányi

"A fiatal müncheni mesternél tanul, Palmiénál"- irja a müvészről Szana Tamás: "Téli tárlat a Mücsarnokban" c. kritikájában, de kiállitott müveiről nem tesz emlitést külön. A kiállitást a Képzőmüvészeti Társulat rendezte.

Képes Családi Lapok, Bp. 1897. dec. 19.
XIX. évf. 51. sz. 812-814. lap

SZLÁNYI Lajos (festő)

Kép: 7

1988/49.sz.

5.p.

„Utolsó vacsora"

November 23-án, szerdán a Minisztertanács öt és fél órás ülése után a jelenlevők még nem távoztak a Parlamentből. Együtt maradtak és közös vacsorán köszöntek el Grósz Károlytól, a másnap leköszönő miniszterelnöktől. A kellemes hangulatú est végeztével ajándékkal – Szlányi Lajos festőművész Téli táj című festményével – kedveskedtek távozó főnöküknek. Hogy mennyibe került a festmény, nem sikerült megtudnunk, de azt igen, hogy a miniszterek és a Minisztertanács állandó meghívottai 500-500 forinttal járultak hozzá az ajándékozáshoz.

Szlányi Lajos, festő

MDK

Megemlítve.

Szurmay Ernő: A Magyar Tanácskö ztár sasóg ...
... vívmányai .... 51–58. o.

Jászkunság, Szolnok. 1969. márc.–máj. XV/1–2.

MDK

Szlávyi Lajos, festő

A Szolnoki Művésztelep egyik alapítója.

Kaposvári Gyula: Szolnok 89-96.

Jászkunság, Szolnok, 1969. márc.-máj. XV/1-2

Szlanyi Lajos
Muzeum-kert télen, olajf.
Kálvin-tér, olajf.
Dunaparti hangulat télen, olajf.
Dunaparti hangulat tavasszal, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940, január, 12 l.

Szent Borbála, alatta: *Szent Margit*

Fa, tempera, 136×59, ill. 139·5×62 cm. Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből. Höfel gyüjteményében szobros szárnyasoltáron szerepeltek.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde ... Wien, 1839., 13. szám. — Frimmel: Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen. II. kötet, München, 1914., 175—176. l. — Benesch Belved, 68. l. (Hozzá nem tartozó szárnyakkal keveri össze.) — Gerevich IPGY, 87. l. (Képe elsőnek 93. l.) — Pigler Evag, 131—132. l.

FESTŐ, 1440 körül

Krisztus és a tizenkét apostol. (Predella.)

Fa, tempera, 35×243 cm.

M.DK

Szlányi Lajos
festő

Kunffy Lajos barátai hőréhez
tartozott.

Dr. Bodnár Éva: Szár évé született
Somogyi Néplap, 1969. Oct. 5.

Szlámyi Lajos

Együtt dolgozott Mihalik
Dániel festővel

Népújság, Eger 1969. dec. 14.

Szlányi Lajos

Együtt dolgozott Mihalik Dániellel

Szár éve –

Csongrád megyei Hírlap, Szeged, 1969. dec. 14.

Szlányi Lajos

Együtt dolgozott Mihalik Daniel-
lel.

Szár éve..
Délmagyarország, Szeged 1969. dec. 14.

Szlámyi Lajos

Együtt stolgorott Mihalik Dániellel

Évforduló
Észrahmagyarország, Miskolc 1969. dec. 14.

Szlányi Lajos

Szlányban letelepedett művész, nem emelkedett túl a naturalista táj- és életképfestők színvonalán.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 27. l.

M.D.K.

Szlányi Lajos

"Borongós képe: "Eső után", csupa hangulat"- irja Déry Béla: "A Nemzeti Szalon tárlata" c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. okt. 16. 26. évf. 42. sz. 762. lap

Ügyintéző:
Tárgy:

Szlányi Lajos

yKisduna-részlet, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 19o7. 9 l.

Nógrád /Héjj/ 4/a

5. Nógrád látképe. Felirat
"Johann: Le dentu fe:" Lav
gyar Történelmi Képcsarnok
6. Nógrád látképe. Felirat
Johann: Ledentu fe:" Lavir
Történelmi Képcsarnok lt.
7. Nógrád látképe. Felirat
V.ö.: Glaser L.: A karlsru
térképanyaga. Bp.1933.2o4.
Titkársága. Müemléki Csopo
Az 5. számu kép változata.
8. Nógrád látképe. Felirat
za. Glaser L.:i.m.2o5.sz.
sága, Müemléki Csoport. MO
számu kép változata.
9. Nógrád látképe. Felirat
karca. Körülvágott példány
Megjelent: Zeiler.M.-Beza

Szlányi Lajos

Csesznek vára, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 1907. 9 l.

Remetebarlang.

Állitólag még közép
lyiség, kivül két-két lak
társtipessel és kőkeres
és abalkok. Valamennyi he
laktak a remete Szt.Antal
XVIII. században. (1000 rén.

kt Irodalom: P.Roznik Rajnér
Salgótarján, 1948. 21 l.

Vár.

Két romcsonk a középkor
kert keritésén belül. Ker
lom maradványa, minden fo
Más romnak nyoma nincs.

kt Irodalom: Borbély Andor:
ábrázolásához. Hadtörténe
és 182 l.

Szlányi Lajos
Aratás, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki
kiáll. 19o7. 9 1.

Története: Épült a XV. s
volt, 1755-ben a szentély
Jellege: Gotikus, 1888-ba
Külseje: A falu közepén,
Keletelt. Erősen átépitet
toldással, ellátott egyhaj
toronnyal és hosszu, a ny
támpilléres szentéllyel,
fedés és toronysisak. A ha
sok. A szentély mindkét o
torony kivülről a XV. szá
alapu. Elülső északnyugat
lépcsőzetü támpillérrel. E
bontott középkori templomh

Szlányi Lajos

Eső után, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállításon. XXI.vándor kiáll. 1907. 11 l.

3

gm. naz.

Hasznos. (~~Szabó~~)

~~Község~~ Pásztói János

Története: /Azelőtt Hevesm
határrésze volt, és Ágasvá
király abban az évben Rátó
mányozott. Ennek leszármaz
repel. Hasznosi község 145
hez akkor Vésze és Dere ta
és a Pásztohiak pereskedne
család birtoka. ~~akkor 6 ad~~
~~tult jobbágytelkét irták ö~~
6 portája volt, akkor a tö
évi adóösszeirásban 1, 164
portával vették fel. Az 16
István birtoka, ugyanakkor
Pál, Miklovics István itte
felében Dessewffy Imre, gr
személy és család birtoka.
az ugynevezett Ágas vár, C

Bekötőhut végén egyutcás t

llenőrizni
ellene, hogy

Szlányi Lajos
Házak a patak partján

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok. 1932. április, 6 l.

estojének, a Rómában működött Szoldatits
ndani, hogy csak ezt az iskolát pártfogolta
ózsefet is foglalkoztatta, s bár főként vallásos
jelesebb táj- és genrefestőinek, a két Markó-
ának, Waldmüllernek, Kacziány Ödönnek,
tárát. Fiatal tehetségeket buzdított és képez-
Esztergomban, s megrendelésekkel halmozza
ban és Rómában másoltat vele. Az inassorból
usfejet ábrázoló művét küldi a műértő prí-
képviseltette magát, műtárlatokon vásárolt,
s kereskedőkkel. Képtárának híre egyre nőtt.
tekinti meg, értékesebb darabjait külföldi

a az volt, midőn Simor 1878-ban a pápa-
gvásárolta a mintegy hatvan darabból álló,
lasz mesterek műveit magában foglaló Ber-
ért. Igen jó vétel volt, nem egy darab maga
i di Paolo, Matteo di Giovanni, Niccolò da
ricchio, Palmezzano, Carlo Crivelli, Gian-
podott ilymódon a képtár, melybe a brünni
elárverezett Keglevich István-féle gyűjte-
Esterházy-képtárból is jutottak festmények.
tt. 1878-ban megveszi id. Markó Károlynak
schofskytól, Schnorr v. Carosfeldtől, Stein-
szerzett még rajzokat és kartonokat. A szob-

L 9

Szlányi Lajos
Téli délután, temp.

Tavaszi Tárlat. Miccsarnok, 1932. április,
8 1.

Szlányi Lajos
Tanya

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
9 l.

KÓKUSZKANNA,
fedeles.
Augsburg, XVII. század.
Aranyozott ezüst, mag. 28 cm.
Gerevich PA, 260. l.

DÍSZTÁL,
ovális, szélén trébelt virgáfüzérrel, két füllel.
Augsburg, XVII. század.
Ezüst, átm. 76·5 cm.
Gerevich PA, 260. l.

TALPAS POHÁR,
trébelt díszítéssel, kartusok közt csigákkal. HS mester műve, Erdély, XVII. század.
Aranyozott ezüst, mag. 16·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 260. l. — Erdélyi kiállítás, 1931., 202. szám.

KANÁL,
PK monogrammal,
Német munka, XVII. század.
Ezüst, hossza 16 cm.

KANÁL,
SJGM monogrammal.
Német munka, XVII. század.
Ezüst, hossza 19 cm.

KANÁLFEJ,
MSH monogrammal.
Német munka, XVII. század.
Ezüst, hossza 9 cm.

Szlányi Lajos festő

Magyar Nemzet VII. - 1951 ápr. 26. 5.

Szlányi Lajos, 1869-...

Virágzó fák

Mű- és Régiségkereskedelmi Váll. IX.Művészeti aukció. Bp. 1948. 2o 1.

Szlányi Lajos

Balatongyöröki fürdő
Nyári délután Balatongyörökön, olaj
Balatoni fürdőházak, olaj

I. Balatoni kiáll. N.Szal. 1922. jan. 28 1.

MDK

Szlányi E.

Esti nyugalom, olaj

Magyarorsz. művészeti csop.-jainak hiv. tárgymutatója. St.-Louisi kiáll. 1904.

44 l.

M. D. K.

Szkárosi Lajos
festő

458.) Falu télen.
459.) Aratási betakarítás.
460.) Nyári tanyai táj
461.) Téli táj.
462.) Régi Zagyva-híd
463.) Zagyva parti részlet
464.) Hétipiac.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.
30l.

Szlányi Lajos

Tátrai hegyek

Munkácsy-Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 15 lap

Szlányi Lajos

128 Téli hangulat, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó, 7 lap

Szlányi Lajos

Vásár, vizfestmény
Uzsoknál, vizfestmény
Erdőrészlet, vizfestmény
Margitszigeti ut, vizfestmény
Kapornaki vásár, vizfestmény
Parkban, vizfestmény
Zagyvamenti táj, vizfestmény

Magyar akvarell és pasztellfestők egyesülete IX. kiállitása. 1922. Nemzeti Szalon, katalogusa

MDK

Szlányi Lajos

tájképfestő

1901-ben pár napig Hmvásárhelyen tartózkodott. Itt ismerte meg Endre Bélát. Tornyainak régi barátja volt.

Kiss L.:Vés.müv. 35.o.

MDK

Szlányi Lajos, sz. 1869.

A legelő, festm.

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.
2o 1.

MDK

Szlányi Lajos

Téli táj, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

33 l.

MDK

Szlányi Lajos

Házak a faluvégen

Szépmüv. Muz. uj szerzeményei kiáll. 1926-31. 1931.

41.

Szlányi Lajos festőművész
Ujjel
Magyar müvészet a párizsi kiállitáson
Mücsarnok, Bpest, 1900 junius 17. 315 l.

EDÉNY, fajánsz, kékmázas, megvasalva.
Hanau, XVIII. század.

EDÉNYEK,
9 drb. és egy fedél. Fajánsz, kékmázas.
Német munkák, XVIII. század.

KORSÓ, fajánsz, ónfedéllel,
XVIII. század.

KORSÓK,
19 drb., fajánsz, részben ónfedéllel,
XVIII—XIX. század.

KORSÓK és KUPÁK,
306 drb. Fajánsz. Gmundenből, Salzburgból
Németországból.
XVIII—XIX. század.

KANCSÓ,
fajánsz, rajta ház képe.
XVIII. század.

KANCSÓ,
2 drb., virágos dísszel, fajánsz.
XVIII. század.

KORSÓ,
fajánsz, kék, madaras dísszel.
XVIII. század.

KORSÓ,

Szlányi Lajos festőművész
Holdvilágos éjjel
Árnyas utcácska
Óbuda télen
Fasor olvadáskor
Behavazott falu
Törzstagok második kiállítása
Nemzeti Szalon, 1944. február 2o.

324. kép. *18. (Mss. III. 176.) Horae Beatae Mariae Virginis. XV. sz. 27a lap.*

Szlányi Lajos festőművész
Piazza in una cittadina
Esposizione Internazionale d Arte
Velence 1926.

Szlányi Lajos festőművész
Áradás
Nemzeti Szalon, 1917-18
Uj Művészcsoport Első Kiállitása

6. *Krisztus az Olajfák hegyén*
(Külső kép.)

7. *Segítő szentek* (40. kép)
(Belső kép.)

8. *Krisztus Pilátus előtt* (41. kép)
(Külső kép.)

41. kép. *B. E. mester, 1494 : Krisztus Pilátus előtt.*

Szlányi Lajos festőművész
Kilátás az Alacsony-Tátrára
Nemzeti Szalon, 1917-18
Uj Művészcsoport Első kiállitása

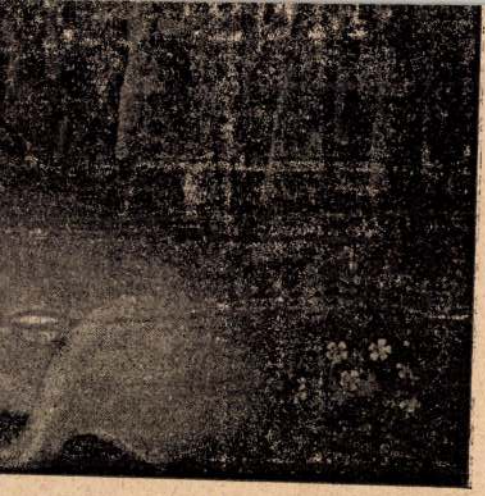

usztina egyszarvúval.

AELLO, SANTI (római festő, 1483—1520)
KÖVETŐJE

nna Jézussal és Ker. Szent Jánossal
laj, 60×50 cm.
rtinelli-gyüjteményből.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új
Magyar Sion, XVI., 1885., 762. l. — Masz-
aghy II., 69. szám.

I, SEBASTIANO (velencei festő,
660—1734)

Szlányi Lajos festőművész
Gyümölcsfák alatt
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
19o7 február

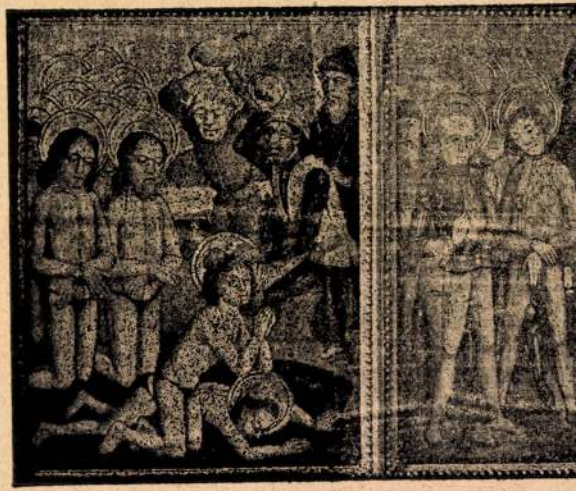

31. kép. *Tótlaki festő, 1490 kö*

Szlányi Lajos festőművész
Holt Tisza
Tanyaépületek
Hunyadi-orom
Tanyaépületek
Tanyák a szolnoki határban
A törzstagok III. kiállitása
Nemzeti Szalon, 1947. január 11.

181. kép. *Krisztus az Olajfák hegyén.*
Üvegfestmény, 1500 körül.

KRISZTUS SIRATÁSA, (182. kép)
Csak sárga színnel. Magyar munka, 1500 k
Félkörös felső záródással, 30×23 cm.
A Kassa melletti Margitfalváról. Vétetett 1935
Lepold—Lippay 54. l.

KÁLVÁRIA.
Alul kékpólyás címer, felül 1523-as évszá
Magyar (?) munka, 1523-ból (Rongált.)
30×21 cm.

KÁLVÁRIA. (183. kép)
Alul évszám: 1537. Magyar(?) munka, 153
Tondó, átm. 22 cm.

LOMBDÍSZ.
Magyar munka, 1500 körül.
14·5×22 cm.
A Kassa melletti Margitfalváról. Vétetett
ben.

MDK

Szlányi Lajos, sz. 1869.
Tájkép

Ernst Múz. 19. muk. 1922. máj.
22 l.

MDK

Szlányi Lajos

Művészklub alakuló közgyülése. Uj Művészet, ~~1913x~~
1913. I. 3.sz. 2o l.

Klányi Lajos festő

M.D.K.

Tiszaparti tag

Biraukció 1958. Budapest

20 l.

MDK

Szlányi Lajos

Völgy

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V.kiáll.
1933. márc. 7 l.

MDK

Szlányi Lajos

Alkony az Alpesekben

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh kiáll. V.
1933. márc. 7 l.

MDK

Szlányi Lajos
Zagyva, olaj

KUT 1907/8. téli kiáll.

MDK

Szlányi Lajos
Zagyva hid alatt, olaj

KUT 1907/8. téli kiáll.

MDK

Szlányi Lajos
Zöld tornácos ház, olaj

KUT 19c7/8. téli kiáll.

MDK

Szlányi Lajos

Szolnoki parasztházak, olaj

KUT 1907/8. téli kiáll. 34 l.

MNK

Szlányi Lajos
Falusi utcarészlet, olaj

MNT 1907/8. 1411 1411. 34 l.

MDK

Szlányi Lajos

~~Rqrexctodcxr~~

paraszt udvar, olaj

Akáczfás utca, olaj

KUT 19o7/8. téli kiáll.

34 l.

MDK

Szlányi Lajos
Tiszapart, olaj
Westbourne Park Road Londonban, olaj.

KUT 1907/8. téli kiáll.

Klárnyi Lajos festő M. D. U.

Őszi tájat ábrázoló képei emlitve.

Tél a művészetben. Bp. 1942, 4

MDK

Szlányi Lajos fotó

„Tisavidéki táj" – Vánon

Debrecen város nyilv. képtárának tárgymutatója

D. 1919. 8. l.

M. D. K.

SZLÁNYI Lajos festő

1896-ban Nagybányán tartózkodott

Réti Bp. 1954. 324. l.

MDK

Szlányi Lajos
Pityó részlet
Kubik
Aratás
Tanyavilág
Vásár
Holdas éjjel a Tiszán

Művésztelep 3o.é. jub. kiáll. Szolnoki Ujság, 1932. szept. 8. 1 l.

MDK

Szlányi Lajos

környei: Ujra megindul az élet a szolnoki művésztelepen. Kis Ujság, 1949. jul. 17.

MDK

Szlányi Lajos

Faluvégi ut, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll.
1901. 8 l.

MDK

Szlányi Lajos
Nádas, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.
9 l.

MDK

Szlányi Lajos

Tájkép, xixxfx olaj

Szegedi Képzőmüv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.
13 l.

MDK

Szlányi Lajos

Tórészlet Velencén, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll. 19o1.
14 l.

MDE

Szlányi Lajos

Felhős naplemente, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.
16 l.

MDK

Szlányi Lajos

Udvar-részlet, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.

17 l.

MDK

Szlányi Lajos

Magyar művészek Oroszországban. Műcsarnok, 1899. 26.sz. 4o5 l.

MDK

Szlányi Lajos

Téli délután, olaj
Téli est, olaj

Vásárlások a Képzőm. Társ. 1905. kiáll.
Müvészet, 1905. 4.sz. 278 l.

MDK

Szlányi Lajos

Zagyvapart, olaj

Vásárlások a Képzőm. Társ. 1905. kiáll.
Művészet, 1905. 4.sz. 278 l.

MDK

Szlányi Lajos,

Füzfák, olaj

Vázlatok a Képzőm. Társ. 1905.évi kiáll.
Művészet, 1905. 4.sz. 278 l.

MDK

Szlányi Lajos

Áradás, olaj

KMT 1912/13. t411 ki411. 75 l.

án, épült a XIII. században. Ide temették
Csak helye ismeretes, épületnyom nél-

1854, Urkundensammlung Bd. – Tombor Ilona,

MDK

Szlányi Lajos

Szivárvány, olaj

KMT 1912/13. téli kiáll. 75 l.

Tata (Komárom)

*Kálvária-domb

Kálvária Krisztus kereszten, áll
létört/. A feszület lábánál Már
a két lator, legalyazott fákhoz
Schweiger Antal müve, 1770 körü

(Hock István: A tatai tanulmányi
rép — Tata V és MV. Bp. 1952, 61)

MDK

Szlányi Lajos

Téli éj

Téli napsütés

Villák a völgyben

Nemz. Képzőművé kiáll. Műcs. 1933. ápr.

45 l.

MDK

Szlányi Lajos

Hóolvadás a hegyekben, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 1o 1.

Szlányi Lajos MDK

festő

20 tájképpel szerepelt az 1904-es Hmvásárhelyi kiállításon.

Kiss L.: Vás.müv. 116.o.

MDK

Szlányi Lajos

Havas tájkép, festm.

Biró Jö A marosvásárhelyi képtár. Magy. Müvészet, 1937. 177-78 l.

MDK

Szlányi Lajos

Zagyvamenti táj, olaj
Vasut mentén, olaj
Naplemente, olaj
Tisza, olaj
Tél, olaj
Eső, ~~olaj~~ temp.

Szolnoki Művésztelep kiáll. N.Szal. 1936. márc.
lo 1.

MDK

Szlányi Lajos

Szolnoki vásár, olaj
Szántás, olaj
Szántóföldek, olaj
Tanya, olaj
Nagyvásár, olaj

Szolnoki Művésztelep kiáll. N.Szal. 1936. márc.

lo **1.**

MDK

Szlányi Lajos

Erdőszélen, olaj

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906.

2 l.

Szlányi Lajos

Emlitve

Egri Mária: Képzőművészeti „újszerzemé-
nyek"
Szolnok megyei Néplap, Szolnok 1970. jún. 16.

MDK

Szlányi Lajos

Vizes táj, szin.tollr.
Sziklák, szin. tusr.
Zöld táj, szin, tollr.

Árverési Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.auk.
38 l.

Szlányi Lajos

Kapék

O.M.K.T. 1925. május. 2o 1.

Szlányi Lajos

Eső után a parkban, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 21 1.

Szlányi Lajos
Tiszapart, olaj
Zagyva-part, olaj
Velencze, olaj
Tájkép, olaj
Esthangulat, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása. 1904.
márc. 30 l.

érzaz keleti sarkával átal-
ellenben megőrült a lektor és
elbujt saját rezidenciája pla-
tója alá hozó pincébe!!!!

eti keleti folyosón lévő
~~jait~~ kivéve - uj. Az eme-
sen 9 helység van, nem tud-
eg is ennyi készült-e, vagy,
l kitünik csupán 6 s 3 u-
pince ~~részben kő, részben~~ vegy
oltozatos, a kapualj és a
latti elfalazott és átépi-
z a pince, amelyet Békefi
~~gáben~~ adatai szerint a to-
tek nem vonatkozhat az épü-
egykor valószinüleg állott
kell keresnünk, A XVIII.
esidencia telkének délnyu-
rnyot mutat, ennek nyomai,
alapfala, ma is kivehető.
~~lében, a pálinkafőzőház é-~~
~~átalellenben valóban ta-~~
~~II. sz-i pincebejáratot,~~
~~atója alá hozó pincébe ve-~~
li homlokzata elött huzó-
i helyén áll, az északi ke-
az a multszázad végi s
ényképekről megállapitható-
aki keritésben kelet felé
~~snyire~~ befalazva boltozati
~~láltam~~, ugyanilyenek disz-

Szlányi Lajos
Füzfák, olaj

Szegedi Képszművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 31 l.

ás során többször esik szó az iskola
o épület, amelyet a XVIII. század elején
noz épitett fából. /Békefi, III. CXVII.
57 l./ Koosma: A XVIII. század elején
pitteti fel. A városban fekszik. 17o3-
tik. /Békefi, II. 12., II. 263, III.
mellett, a pásztói közbirtokosságé.
rt. 3o kr. /Békefi, II.53o./ Kovács-
rtokosságé. A felső vendégfogadóhoz
latok szerint. /Békefi, II.53o./ Ko-
izad első negyedében alapjaiból, ujon-
lett fekszik, az apátság tulajdona.
: Kőből épült, 1699-ben romosan áll.
pen. /Békefi, I./ Lakatos háza: az
. A pásztói küzbirtokosságé. /Békefi,
b malom volt a századok folyamán,
; és a plébánia pereskedett több mint
alom, 1757-ben Ujmalom néven szere-
z apátság tulajdona. Agyagos malom,
i, II.518./ Apátság malma. Kolostor

Szlányi Lajos
Őszi hangulat, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 31 l.

Szlányi Lajos
Hollandi leány, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 30 l.

Pásztót
nem olvastam
?

átok pecsétjei:

ötje I342 /Békefi, II.7./
XIV.sz. / u.o. I.65./
pecsétje XVIII.sz. /u.o. I.I53./
gkormányzó pecsétje I7I6.
/u.o. II.73./
csétje I732./u.o. II.2I./
pecsétje /u.ott. II.28./
75o./u.o. II.101./
sétje I759./u.o. II.46./
e I684. /Békefi. I. I55./
---
képe I699 /Békefi, I. Io5./

át képe XIX.sz. eleje
/Békefi, II.49I./

~~mü. - Borovszky: Heves várme-~~

~~I. kép. I7o.~~

~~us abbatialis~~

szabadon álló épület, való-

Szlányi Lajos
Parkrészlet, olaj
Tavaszi nap, olaj
Téli táj, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. ~~xx~~ 30 l.

indkét oldalán kőkorláttal.
rin Flórián wellechradi a-
Pásztóra, hogy ott a kolost
it csakugyan épithetett, lega-
Fülöp apát azt állitja,
átság Pásztón /tehát legko-
dtagnak való házat épitett,
zavargások idején /vagyis
hagyniuk, sőt el is pusz -
kolostor rendházzá való át-
kezdődik. Gonczik Péter jó-
bruár 21-én felméri a régi
ssége 25 és 1/2 láb /8m 6
és 44 láb /2o.2m és 13.9
csinálna 4 szobát és to-
ntésével egy szobát vagy
zot majd megcsinálja a kő-
akit áccsal együtt Eger-
épitő ugy tervezi, hogy a
zzá semmit, igy lesz benne
b szoba s a felső rész kivé-
is. A kőmüves 4oo frt-t
12 kila buzát és két akó
czik nemtudván megegyezni

Szlányi Lajos
Csallóközi táj, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 29 l.

sisak élein levelcs
tárcsáig, amelyen uja
Magassága: 55 cm., tal
szája I2 cm. Békefi
egészében XV. századi
elején egy világi se
pitettek össze. Felte
felirattal támasztja
Paszto I7I8." 1945 óta
nevstalt vagy lappang.

Monstrancia, aranyoz
cizelált mű, talpának
nyolckaréjjos medail
melt kettős talpazat
~~rocailleos~~ kapitelés levelek é
leveles tárvsafejből
felé szélesedő pillé
tikus szöllőfürtök é
ráffejek, fölötte tré
kitrejesztett szárny
jelképe; a lantalakot
rak elött ugyancsak
tört rácsidomu kitöl
trébelt tajtékos bős
fürtnyalábok és szab
keret oromzatán archi
nyelves-tajtékos dis
domboritott alakja e

Voert,

Szlányi Lajos
Somogyturi templom, olaj
Szolnoki vásár, olaj
Tél a budai hegyekben, olaj

Magyar Studió avató kiállitás. 192o. 6, 13-14 l.

Ős

ab
ab
ro
ro
zi
eg
a
ab
Be
eg
Be
ké
fe
ez
pe
Ké
gi

Szlányi Lajos
Ősszel, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 32 l.

~~ztó, II.355, I.169. III. CXVIII.~~
~~oklevél, II.29.~~
Elek: Magyar Országban s az

ben lévő bóldogságos Szüz
nek rövid leirása. Pozsony,
Hiradó, I836, második fél-
ai s Külföldi Tudósitások,
I3o l. - Tahy Gáspár: He-
törv. eggy. vármegyék esmérte-
jtemény. I837, XII. kötet. 3I.
: Honi müemlékeink hivata-
cheologiai Ertesitő, V-I885,
re: Magyarország ó-keresz-
t stylü mü-emlékeinek rövid
, Bp, I876, 93 l. - Békefi
átság története. I-III. kö-
képekkel./ - Barna János:
k. Makó, I9o2, I5, II3 l.-
s vármegye. ~~MV és V.~~ Bp. é. n.
I69, 457, 458 l./ - Hanák
Gyömgyösi Kalendárium, I-
ászló: Az árpádkori magyar
I3, II0, 247, 254-255 l.-
kori családi monostorok.
348 l. - Gál, Ladislas: L'
euse en Hongrie des XIe au
I929, 94-99, I02, ~~I0~~ l. -

Szlányi Lajos
Kukoricza-töréskor, olaj

Szegedi Képmőművészeti Egyesület kiállitása.
1904. március. 28 l.

Szlányi Lajos
Hajnal

Őszi Tárlat Kiállitása. Műcs. 1922. nov. 7 l.

Szlányi Lajos
Völgyrészlet, olaj

Őszi Tárlat kiállitása. Műcs. 1922. nov. 6 l.

Szlányi Lajos

Nádas, olaj

Őszi Tárlat kiállítása. Misc. 1922. nov. 7 l.

Szlányi Lajos
Tátrai hegyek

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov. 15 1.

Szlányi Lajos
Márciusi hó, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 16 l.

Stlányi Lajos

Szürke hangulat a Balatonon, olaj
Somogyturi részlet, olaj
Jacht a Balatonon, "
Szigligeti öböl, "
Balatongyöröki part, "

Balatony Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924.
nov. 2o 1.

Szlányi Lajos

Balatonvidéki hegyek /Haláp/, olaj
Szigliget, olaj
Párás hangulat a Balatonon, "

Balaton Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924.
nov. 2o 1.

Szlányi Lajos

Balatongyöröki fürdő, háttérben a Badacsony

Nyári délután Balatongyörökön, olaj

Balatoni fürdőházak, olaj

Balatoni Társaság I. kiáll. Nemz. Szal. 1922. jún. 24 l.

Szlányi Lajos

Vásári bódék, olaj

Műterem II. csoportkiállítás. 1935.

Szlányi Lajos

Muzeum-körut este, temp.

Müterem II. csoportkiállitás. 1935.

Szlányi Lajos, sz. Bp. 1869

Kavicspart

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 22 l.

Szlányi Lajos
Tél, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc. 15 l.

Szlányi Lajos, sz. 1869.

Mocsaras táj, olaj

N.Szal. III. aukc. 1924. 13 1.

Szlányi Lajos

A Klopacska Selmecbányán, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 11 l.

Szlányi Lajos
Alkony, olaj

O'.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. lo 1.

Szlányi Lajos
Gerlachfalvi csucs, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. lo 1.

MDK

Szlámyi Lajos festő

Szolnoki Zagyvapart

Bényi L. Az Alföld hegben és versben. Bé-
hésesaba, kiállítás. Bp. 1952. 6.

MDK

Szlányi Lajos
Den insnöade staden, fetsm.repr.

Stockholmi magy.kiáll. 1921. máj.

MDK

Szlányi Lajos

Szépm. Muz. Évk. VII. 185 l.

M.D.K.

Szkányi Szajos
festő

Zagyva-parti fűzfák.

Aradjegyz. II terem 48 sz. 21 l.

M.D.K.

Szlányi Lajos festő

Barátsága Beck Ö. F. el és hörösfőé
K. Aladával.

Beck Ö. Fülöp Emlékezései. Bp. 1957
306, 172,

MDK

Szlányi Lajos, festö.
szül.1869

A fasor. Jelezve. Of.

Felhös alkonyat. Jelezve. Vászon.

gr. Almásy-Teleky Éva müv.int. /v.Ernst-Huz./
IX.Müvészetuaukció. 1942. májólo.-töl kiáll. 18.-án
Kat. 38.l. aukció.

MDK

Szlámyi Lajos, festő.

226. Fél. Cf.

A Szegedi Képző műv. Egy. műkiáll. - Szeged. 1907. III.

Kat. 15. l.

MOK

Szlámyi Lajos, festő

„Egy sorozat temperával igazolja mesteri tudását." (1931 és tárlaton.)

(gy.) Magyar Akvarell- és Pantellfestők Egyesülete. Képzőművészet. 1931. 43-44 m. 185. l.

MDK

Szlányi Lajos

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
38 l.

MPK

Szlányi Lajos festő.
4 db. olajfestm.
Hűvösvölgy, of
(cím sv. nyelv.)

Ungerska Konstatställningen i Konstakademien
Stockholm, 1922 máj. - Jegyz:
27, 28. l.

MDK

Szlányi Lajos, sz. 1869.

Szérü

Almásy-Tel. 2.auk. 1939. nov. 42 l.

MOK

Szlányi Lajos, festő
Szérűskert.
Kavicspart.

OMKT- Vándorkiáll. 1910 szept. 8 - dec. 27 ig
Tm.- Hornyánszky V. kny. 83. l.

MDK

Szlányi Lajos, festő.

A szolnoki hid, és Tájképrészlet. 1898.
Eszterházy f. 300 frtos vízf. díj.

Hajnalpirkadás. 1899. Kis áll. ar.-érem.

OMKT- Vándorkiáll. 1910 szept. 8. dec. 27-ig.
Kitünt. műv. lajstr.- Hornyánszky V.
kny. 69, 70 l.

Szlányi Lajos [Jun.]

MDK

Többek között megjárták Szolnokot:

Hegedüs László
Szlányi Lajos
Fényes Adolf
Perlmutter Izsák
Zempléni Tivadar és
Koszta József, aki ugyan szentesi tanyáján alkotott.

Artner Tivadar: Tárlat - Kisujszálláson.

Esti Hirlap, II.évf.198.sz. 1957.aug.25.vas.
2.oldal

Szlányi Lajos [festő]

MDK

Hódmezővásárhely a Munkácsy örökét ápoló parasztfestők városa.
Határában verbuválta cigány modelljeit Bihari Sándor - innen indult el László Fülöp, - járt itt Szlányi Lajos, Nyilassi Sándor.

Kiss Lajos: Vásárhelyi művészélet c.könyvének ismert.

Artner Tivadar: Alföldi piktoroktól, képfaragókról.

Esti Hirlap, II.évf.192.sz. 1957.aug.17.szo.
2.oldal

Szlányi Lajos festő M.N.A.

a nolnoki művésztelepen dolgozott

Kanyis, hagy. mütv. Bp. 1960 516

MDK

Szlányi Lajos

Alkony az Alpesekben

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.
1933. márc. 7 l.

Szlányi Lajos MDK

Azok között a müvészek között emlitve, akiktől a Hazai Müvásárlók Alkalmi Egyesülete áprilisban müveket vásárolt.

Hazai Müvásárlók Alkalmi Egyesülete.
Mücsarnok.19o1.14.sz.2o1.sz.l.

Szlányi Lajos MDK

Az ujonnan alakult Fészek választmányi tagjai között emlitve.

A F.É.S.Z.E.K. megalakulása

Mücsarnok.19ol.11.sz.175.l.

Szlányi Lajos MDK

A Studio 19o1 februári száma közölte Tahi Antalnak a magyar müvészetről irt cikkét, mely többek között megemlékezett Szlányi müveiről is.

A Studio a magyar müvészekről.
Mücsarnok.19o1.11.174.1.

Szlányi Lajos MDK

A Grafikai Egyesület alakuló gyülésén megjelentek között emlitve

Mücsarnok.1901.8.sz.134.l.

MDK

Szlányi Lajos

A régi Szolnoki Tisza hid, vf.

Ősz a hegyek közt, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.
1925. febr. 12 17 l.

MDK

Szlányi Lajos

Friss hó a hegyekben, vf.

Hóolvadás, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.
1925. febr. 17 l.

MDK

Szlányi Lajos

Tanya, vf.

Boglyák, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.

1925. febr. 17 l.

MDK

Szlányi Lajos

Parkban, vf.

Kiránduló hely, vf.

M. Akv. és Paszt. festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.

1925. febr.

17 l.

MDK

Szlányi Lajos

Alföldi téli táj, vf.

Zagyvaparti házak, vf.

M. Akv. és Paszt. festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.

1925. febr.

17 l.

MDK

Szlányi Lajos

Kapornaki vásár, vf.

Parkban, vf.

Zagyvamenti táj, vf.

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll.
N.Szal. 1922. ápr. 18-19 l.

MDK

Szlányi Lajos

Erdőrészlet, vf.

Margitszigeti-ut, vf.

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll.
N.Szal. 1922. ápr. 18-19 l.

MDK

Szlányi Lajos

Vásár, vf.

Uzsoknál, vf.

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll.
N.Szal. 1922. ápr. 18-19 l.

MDK

Szlányi Lajos

Völgy

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Múz. 138.kiáll.

1933. márc. 7 l.

MDK

Szlányi Lajos

Téli táj, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. auke.

31 1.

MDK

Szlányi Lajos

Móló, of.

Virágzó fák, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 32 l.

MDK

Szlányi Lajos, sz. 1869.

Alkonyati táj

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 33 1.

MDK

Szlányi Lajos

Téli hangulat, olaj

Duna-kiáll. M.Szal. 1933. jan. 9 l.

BERETTYÓSZENTMÁRTON /Hajdu/

Ref. templom, homlokzati toronnya
Épült régebbinek helyén 1787-ben.

/Kováts J. István: Magyar reformát
571 l. /

MDK

Szlányi Lajos

Téli táj, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

32 l.

MDK

Szlányi Lajos

Falu télen, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

33 l.

MDK

Szlányi Lajos, sz. 1869.

Pipacs és szarkaláb, festm.

Pipacsos völgy, "

A parkban, "

Ernst Muz. 55. auko. 1937. ápr.

34-35 l.

Szlányi Lajos

Téli tájké p, vizf.
Virágzó almafa, vizf.
Szolnoki részlet, vizf.
Angol tájék, vizf.

A Nemzeti Szalon első máramarossziget kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 14 l.

Mátraszöllös /Tombor/ 3

Schmidt-kuria.

Története: A Schmidt-család s

Jellege: Késői klasszicizáló.

Külseje: Földszintes, téglány
cussal. Egyenes szemöldökü, o
K + 1 + 3 tengely. Igen rossz

Szlányi Lajos festőművész
Naplemente után. Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1900 szeptember 16

OLTÁRKERESZT, (187. kép)
négykarélyos talppal, áttört gombbal, háromkarélyos szárvégekkel. Középütt Krisztus-test, szárvégeken domború evangelista jelképek. Talpán körirat: PER A. R. D. I. RACZAI C. N. P. PLEO HOC PACIFICALE CURATUM EST PRO ECCLA BECZKOVIENSI AÑO 1696.
Magyar munka a XV. század végéről.
Aranyozott réz, mag. 27·2 cm.
A beczkói templomé volt. Az Ipolyi-gyüjteményből.

A magyar történeti ötvcsmű-kiállítás lajstroma. Bp., 1884., második terem, 64. lap. — Egyházi műrégiségeink az 1885. évi budapesti országos kiállításon. Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 340—341. l. — Ipolyi, Biharvármegye, 398/53. szám. — Radisics Ipolyi, 47. szám. — Gerevich PA, 260. l.

KÖRMENETI KERESZT,
rajta Krisztus-test, tükrös dísz, a széleken gömbök.
Olasz munka, XV. század.
Réz, famagon, mag. 41 cm.

ANGYALI ÜDVÖZLET,
trébelt ezüstdombormű.
Alsórajnai munka, 1480 körül.

Bronzmagja egykor a bécsi Figdor-gyüjteményben. (L. Pantheon, IV. kötet, München, 1929., 333. l.) — Radisics: A Simor-Múzeum. Művészi Ipar, II., 1887., 225—226. l.

Szlányi Lajos festőművész
~~Osztrák~~-Magyar ~~monarchia~~ művészetének ki-
~~állítása~~ Oroszországban
Mücsarnok, 1899, 4o5 lap

Budapest, 193 5 április 2.
IV., Váci-utca 56 – 58.

k Országos Bizottsága

B u d a p e s t

ólitásáért,az alábbiakban van szeren-

viségeiben létesitett villamos berende-

unka-szükségletekre legjutányosabb ár-

on részére falba sülyesztett
tékberendezés elkészitése,a
inü T.gummi szig.huzalokkal,
ellán pipákkal,faláttöréssel
jesen készen. P.38.--

Szlányi Lajos festőművész
Szalmakazlak
A szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása
1900, szeptember 16.

Szlányi Lajos festőművész
Csallóközi tájkép.Olajf.
A Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1900 szeptember 16.

Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — Maszlaghy II., 125. szám. — Lepold—Homor 97. l.

HÄYDRICH, FRIEDRICH (osztrák festő, XIX. sz. eleje)

Női képmás

Ovális miniatűr, alabástrom, tempera, 8×6 cm. A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

Király mellképe

Ovális miniatűr, alabástrom, 10×8 cm. A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich: PA, 262. lap.

ITTENBACH, FRANZ (német festő, 1813—1879)

Madonna

Csúcsos felső záródással, fa, olaj, 89×42 cm. Simor prímás vásárolta, 1875.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Az érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1875., 77—78. l. — Esztergom, II. évf. 1875., 4. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 37. és 109. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876.,7 60. l. — Esztergom, 1878 V.

Klárnyi Lajos Jestő M.D.K.

Bp. V. Porsonyi u. 4/c. 1901-től
a Fészek club tagja

A „Fészek" ..... tagnévjegyzéke Bp. 1929
58

MDK

Szlányi Lajos

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Szlányi Lajos

Asztag, vf.

MAPE 12. kiáll. N.Szal. 1926. máj.

17 l.

MDK

Szlányi Lajos

állami I. vizf.dijat nyert 1922

MAPE 12.kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj. 5 l.

MDK

Szlámyi Lajos, festő

tonusfénomságaiból mit sem veritő.

Mücs. - Nemz. képzőmův. kiáll. - Magy. Szemle, 1933. XVIII/2
-163. l.

MDK

Szlányi Lajos festő

Pipacsos mező, of.

Szent György Céh M. Am. és Gyűjt. Egyes. 15. cudicio = Kat.
324. l.

MDK

Szlávgi Lajos, festő.

Csendélet. of.

MNG. - 1911 kav. tárlat. - Kat. 41. l.

MDK

Szlányi Lajos

Virágzó fák, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.
2o 1.

MDK

Szlányi Lajos festő

Művészeti hirek. Mücsarnok, 1899. 13.sz.
Koronás sorsjáték a Mücs.-ban.

197 11

Szlányi Lajos, sz. 1869

Falusi udvar, of.

A Dunapart Budafoknál, of.

Napnyugta után, akv.

M. Studio 2. sokc. 1921. 27 l.

MDK

Szlányi Lajos,

1896-ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-19el./ 75. l.

MDK

Szlányi Lajos, festö

Virágzó mák. Olf.

Szent György Céh VIII.müvészeti aukciója.
1911 okt. Kat. 18.1.

MDK

Szlányi Lajos, festö

Alföld.
Virágzó fák. 7.1.
Hóolvadás. 8.1.
Behavazott fenyves. 8.1.

KMTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt. kiáll. Bp.Mücsarnok. Kat. 6.1. és 7,8.1.

MDK

Szlámyi Lajos, festö

Muzeumkert.
Réde télem.
Bucsuzó tél a Tátrában.

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. kiáll.
Bp. 1937. ápr. 29. -jun. 20. Kat. 7.l.

MDK

Szlányi Lajos, festö

A kiállitás juryjének rendes tagja.

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 3.1.

MDK

Szlányi Lajos

Hófoltok, of.

Táj templommal, of.

Szolnoki müv.telep 50.évford. Ernst Muz.kiáll. 1952. máj.

MDK

Szlányi Lajos

festőművész szűritag

M. Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

Szlányi Lajos
festő

M.D.K.

Méltatás.

Bényi László: A Szolnoki Galéria
Művészet, 1960. október – 22 lap.

MDK

Szlányi Lajos

ezüstérem

Klassics Gy:
Párisi kiáll:kitüntetései . Mücs. 1900. 326-7 l.

MDK

Szlányi Lajos,festö

Park részlet . Vizf.

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kt. 6.1.
Szépm.Muz.

MDK

Szlányi Lajos.

Szélmalom. Olf.

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. [illegible] Kat. lo.1.

Szlányi Lajos,

MDK

a M.Akv.-és Paszt.Egy. müvész tagja.

A Magy.Akv.-és Paszt.f.Egy. X.Kiáll. 1923 nov.
Nemz.Szal. Kat.

MDK

Szlányi Lajos, festö.

Öregmalom.	Vizfestm.
Park.	Vizfestm.

Nyiregyházi Müv. Hetek. 1910.máj.4.-töl jun.3.

Készmüv. Kiáll. tárgymutató. 13.l.

Szlányi Lajos
festő

MDK.

Méltatás.

Kiállítások. – 39 lap
Művészet, 1960. augusztus.

MDK

Szlányi Lajos

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. szept. Kassa

27 l.

MDK

Szlányi Lajos

Heti piac, festm.

Téli alkony, "

Tavasz, "

V.Bemz. Képzőm. Kiáll. 1939. Kassa 11-12 l.

MDK

Szlányi Lajos

Tél a budai hegekben, festm.

Kálvin tér, festm.

Nyár azá alcsi pusztán, "

V.Nemz. Képzőm. Kiáll. 1939. Kassa 11-12 l.

MDK

Szlányi Lajos

Szolnoki tanyák, festm.

Téli verőfény, ".

V.Nemz. Képzőm. Kiáll. 1939. Kassa 11-12 l.

MDK

Szlányi Lajos

Március, festm.

Fasor, "

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 11-12 l.

MDK

Szlányi Lajos

Asztag, vm.

Magy. Studio 1. graf. kiáll. 1921. márc.
13 l.

SZLAUKÓ LÁSZLÓ
Budapest, Kuruclesi út 50.
1021

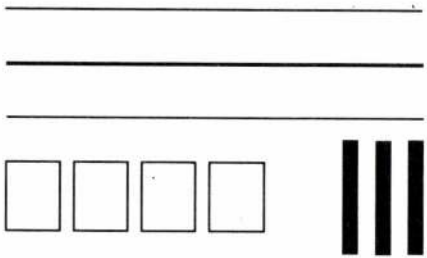

WAR FROM HOME

SZLAUKÓ László

(bán)

Bemutatjuk Szlaukó László grafikáit

Élet és Irodalom 1985. máj. 3. 13.

nem tartoznak. — c) Külön inditványok' fogalmazása. — d) Törvényszéki jegyzőkönyv' vezetése. — e) A' sommás fenyitő ügyek, 's rabok' vallásának hitelesitése. f) Három járásokbeli folyamodások, hivatalos jelentések és effélék. — A' második aljegyző' osztálya: a) Megyei, városi 's egyéb levelezések' előadása és ezekre vonatkozó tárgyak. — b) Husárszabás. — c) Külföldről elbocsátatni kivánók' ügye — d) A' fentebbi tárgyakra vonatkozó inditványok.— e) Árvás-szék' vezetése. — f) Három járásbeli folyamodások, jelentések és effélék. — A' tiszteletbeli jegyzők a' fizetéses jegyzőknek segédei lesznek ollykép': hogy a' főjegyző gyülések, vagy törvényszékek alatt — egy vagy több tiszteletbeli aljegyzőt felváltva maga mellé veend, és ekkép' a' tárgyak' vezetésébe őket beavatja; — a' többi tiszteletbeli jegyzők a' két rendes aljegyzőnek lesznek segédei. — A' gyülések' elnöke az irományokat a' gyülés előtt a' főjegyzőnek általadandja, és ez megtartván a' maga tárgyain kivül, a' mit magánál megtartani szükségesnek lát, a' többit a' két rendes aljegyzőnek általadja. — Minden hivatalos jelentések, mellyek nem recapitulatióra tartoznak, az első aljegyzőnek adatnak által, és ez megtartván a' három reá bizott járást, a' többit a' másod aljegyzőnek adja át. — Minden folyamodások a' másod aljegyzőnek adatnak át, és ez megtartván a' maga járásait, a' többit az első aljegyzőnek adja

tartoznak, — szavaz
határozattá is lőn. — E
ő a' nemnemesek
vatalánál fogva
dik pont' tárgya a' tan
nácskozmányt ohajtán
kiknek legyen joga
határozattá lőn: a' ta
illető (?) nemes ur
dek' kivánatára kijeler
tüzését — az előzmén
tárahozataláig elhalas
tott: miképen a' jele
zott, és főispán ur'
tiszteletbeli főszolgabi
melly szerint minden
vános ellentétben lév
szabad választással l
inditványoztatván. —
városunk' élénk kere
ros foglalatosságai sz
következtében a' hel
és eskütti hivatal' re
is inkább: mivel e' m
az ideig nélkülözi. —

Szlankó László, grafikus

Szlankó László: Bélyeg

1.

Szlank

Élet

4 XXVIII/37

népirtás igazi méreteivel, akkor alighanem másként foglalnak állást. De ugyanígy vonatkozik az a szövetségesek katonai vezetőire: ami Auschwitzban történt azt a maga borzalmas valóságában csak utóbb fogta fel az emberiség. Ha nem is mentségként, de magyarázatként elfogadhatjuk, hogy a legtöbben — katonák és polgári politikusok — még az onnan érkező és az interjúalany Braham pro-

terhand pécsi diák volt. Ami, persze, annál inkább sem igaz, mert hiszen nem is létezett. Igaz, a következő mondatban ezt már a kishír szerzője is korrigálja, mert azt írja, hogy a *regényalakot* és kalandjait Xantusról *is* mintázta az író. Ezt azonban az ÉS glosszistája már nemigen volt hajlandó elolvasni, mert akkor miből lett volna a glossza?

Szántó Péter

Szlányi Lajos

Pozsonyi út 4/c.

Műcsarnok

1929. őrsi kiáll - 180-200.

1930: tav. kiáll - 32, 33, 40

1930. szt. Imre kiáll - 190.

1930/31: jub. kiáll - 85, 109
297, 430, 434

E, KA, T, RSz, LK

26 Anna		Gábor Izraelita: Ab 1.
Csütörtök **27** Pantaleon		Protestáns: Olga 14. Görög: Aquila Izraelita: Ab 2.
Péntek **28** Innocenc		Protestáns: Innocenc 15. Görög: Quirikus Izraelita: Ab 3.
Szombat **29** Márta	30-ik hét. December 31-ig marad 22 hét. Julius 23—29.	Protestáns: Márta 16. Görög: Atenogen Izraelita: Debarim 4.

Szlányi Sajós

Célbelieh Társasága

KMTÁRS művcseptok
1931 feb-márc. kiáll.

II. 5, 9, 52

1931. tav. tárl. 71, 73, 75, 78, 199.

1931. őszi tárl. III. 315, 319, 321.

1931/32. téli kiáll. 69, 71, 75, 76, 77.

KMTárs. törzstag

1932. febr.-márc. kiáll. 436.

1932. tav. tárl. 26, 79, 83, 298.

1932. őszi tárl. V. 149-155

Szlányi Lajos

Műtárgyak

1932/33. Téli kiáll. 203, 215, 751, 752, 754

1933. Nemz. képzm. kiáll. 585, 586, 587

Szlanyi Lajos

Múzeum körút 19.

1934. téli kiáll. 4, 133, 135, 281.
1934. nemz. képzm. kiáll.
32, 55, 67

Lónyay - gyűjtőcsatorna IV. 226.

Szlanyi Lajos

irod

Din Párás

42. l.

s 31-en

estinges.

. levrat.

Szlányi Lajos

Z Tájkép tanulmány, olajf, repr.

Embmintart

1888.

— Ezer örömmel. Csakis *önhöz*, egyedül *önhöz*. Avagy szerelem volna-e az, ha a mások vétkeért elitélnénk egy ártatlant? Ezt még a rideg törvény sem tenné, annál kevésbbé a szív, mely szeret...

Waldau testén ideges rángás futott keresztül. Álomnak tartotta, a mit hallott s betakarta arczát és zokogott.

— Miért sir? — kérdezte Hanna bensőséggel. — Nem hitte azt rólam, a miket most szavakb öntök? No hát tudja meg, ha eljött volna hozzán és azt mondaná: én vagyok a gyilkos, nem pedi atyám . . . akkor is szeretném, akkor is azt mon danám, a mit ma. Szeretlek, szeretlek, szeretlek Ez volna feleletem.

Waldau lábaihoz borult. Átölelte térdeit és meg csókolta ruhája szélét.

— Ön angyal, Hanna — rebegte — és én az hittem, hogy . . .

— Rosszul hitte. Ne végezze be, mert azt kell hinnem, nem tudja, mi a szerelem, mely végletekre megy rosszban-jóban, s ha atyja szerelemből megölte nejét, bizonynyal nagyon szerette, úgy, mint a hogy én kivánom fiától.

— Hanna, Hanna!

— Én nem tudom, mit vétett anyja, de midőn

Szlanyi Lajos

festő

arcképe Makoldy

Józseftől

Repr.

Makamint

35. l.

Hirdetések.

ZIPSER és KÖNIG

könyv és zeneműkereskedésében

Budapesten, víziváros

Gróf Andrássy-féle palotában

kaphatók:

Wurzbach, Klassiker der Malerei 30 füzet á	1
Krell, „ „ 34 „	1
Jännike, Handbuch der Aquarellmalerei .	2
Racinet, Das polychrome Ornament kötve .	78
Barret, Aquarellmalerei	—
Cheoreul, Farbenharmonie	1
Schwind, Schöne Melusine, középszerü kiadás	21
Ebers, Aegypten, 36 füzet á	1
Falke, Die Kunst im Hause, kötve . . .	4
Hogarth's, Zeichnungen, 118 lap, kötve .	75
Lützow, Kuns: und Gewerbe aus der Wiener Weltausstellung mit 400 Holzschn.	21
Lübke, Grundr. der Kunstgeschichte, 2 köt.	10
Lübke, Gesch. der deutschen Renaissance 2 kötet	19
Lübke, Gesch. d. Arhitectur, kötve . . .	14
Lübke, Gesch. d Plastik, kötve	13
Piloty, Shakespeares Romeo u. Julie . .	24
Rondelet, Die Kunst zu bauen, 5 kötet .	30

Szlamyi Lajos

l.

Forum
1934. 288. l.

1148

874. Neni

A XVI. szá

Férfi kép

A derekon
~~[illegible]~~ al
rezeit ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ le
hord magas tetőv
me barna.
Kabátja fé
A háttérben

Fa. n
A Ne

507

Szlányi Lajos

ind.

Farkas Zoltán:

Budapesti levél

Forum. 1933. 131. l.

émia, az Országos Felsőoktatási Tanács, az Országos
a Biztosítási Szaktanács tagja, c. e. tüzérfőhadnagy, a
tett ezüst katonai érdeméremnek, valamint a Károly-
a tulajdonosa,

a folyó hó 13-án hosszú szenvedés után elhunyt.
nbaton délután 1/2 5 órakor fog Budapesten a **Kerepesi-**
us egyház szertartása szerint beszenteltetni, majd pedig
tt díszsírhelyen az örök nyugalomnak átadatni.
7-én, hétfőn délelőtt 9 órakor fogják Budapesten a
atni.

ettel fogjuk megőrizni!

Szlányi Lajós

Erő után
Fenyves

Csupe Cat

~~Jainbor János, áll. tanító III. 240~~

Szlányi Lajó

vód
i

Ibl képrom

333. l.

122/1940-41

...kapos Bizottsága

Budapest IX.

Hőgyes Endre u. 10.

M. KIR. SZENT MIKLÓS TUD. EGYETEM RÉGISÉG-TUDOMÁNYI INTÉZETE

R Ajánlott Szeged 3 536

SZEGED

Szlávnyi Lajos

ivód

Farkas Szolnok.

Szépmüvèszet

1942. 228. l

230. l.

képpel

kir. Kereskedelemügyi Miniszter ad II. 90.943/1933
küldemény kg-kint 2 filléres frankójegy felhaszn

ıdó bizományos neve: Zoni Jot

Lakhelye: Ószin

Tartalma:

November hóról.

ar Nemzet köznapi	
„ vasárnapi	
Szinház, Irodalom	4
etlen Magyarország	
s Sport	Bné
ar Rejtvény Ujság	

makulatura

T. 8

T.

EU

film, könyv, la

r

kgr.

drb csomag

Szlányi Lajos

- Erdei it olvadás-
kor c. Szépe
Repr.

Szépmüvészet
1943. 102. k.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Szlanyi tajós

rvid

Est. 1928.

27. l

Torna sirkó

120

Szlanyi Lajos

Irod

Lykamuvtort II

316-l.

Bartolomeo Sacchi: *La straniera.*

Szlanyi Lajos

l.

Mütgem I. csop.
kiáll. 1935 febr

Szlányi Lajos

Erdei út olvadáskor
c. kepe. repr –

KMTars. A magyar
művészetért IV. kiáll
1943. máj. 16–30

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Szlányi Sajós

l.

Müvész Otthon 1929

18. l – 30. l.

~~Коронуа, ствеп~~ VII. 190

Szlamyi Lajos

szed

Lázár 1899

28. l.

Szlányi Lajos

wód
z

Berztászép

193 l.

~~Sörmérőkanna vörösrézből VIII. 130.~~

Szlányi Lajos

XXII. aukció -
A Gyűjtő 1915. 114. l.
Tájkép 50.—

XXV. aukció
u. o. 1915. 214. l.
Mocsárrészlet, 57 × 68
600.—

XXVI. aukció
u. o. 1916. 28. l.
u. a.

XXVII. aukció
u. o. 1916. 46. l.
u. a.

NAGYLAK (Erdély)

Templom

Képe VI 1867, 161 l.

Szlányi Lajos

Irod

Törökné Kovács Hermin

A szolnoki művésztelepen.

Alkotmány

1913. jun. 8.

722. sz

Szlányi Lajos

1913-ban a münchen-
i nemzetközi
képkiállításon
II. ort érmet
kapott.

Magyar Nemzet

1913 jún. 10.
(A magyar művé-
szet sikere
Münchenben.)

720.

Boros Ármin
Gyöndrő

Szlányi Lajos

Koll. kiáll. az alábbi
párlat keretében a
szolnoki művészlelep
nagy műtermházában.

Cred.

Elek Artur: A
szolnokiak. Az Ujság
1910. okt. 11.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Szlámi Lajos

cikk.

Prágai Magyar Hirlap.

1931. márc. 11. (Beszélgetés Szlámi Lajossal.)

Szlányi Lajos

Ernst Múzeum aukciói

XIII – XIV (1920) 508, 509. 27.

Szlányi Lajos

Kopp 1939/40. [illegible] II.

SZLÁNYI LAJOS :

214. Hófoltok. - Olajf., l.p. 59.5 x 50 cm.
Jelz.l.j. "Szlányi L."

TALLÓS ILONA :

220. Veszprémi részlet. - Olajf., v., 55 x 70 cm. Jelz. nélkül.

TAR /THEISZ/ ISTVÁN :

221. Korsós nő, - Szobor,fa,mag.: 65 cm.Jelz. a talapz. "Tar 1940."

TELCS EDE :

222. Fiu képmás. - Szobor,márv.,mag.: 44 cm. Jelz.j.a talap.o. "Telcs". özv.Balló Edéné urnő adományából vásárolva.

SZLÁNYI LAJOS

Zagyvamentén. Olajfestmény.

A múzeum Miklós-napi zászlódíszben. Olajfestmény.

Művészeti Hotek Pécs

XI.

VEGYESEK

1941

EGYSZERŰ
világos módszerek

Szókincs, nyelvtani olvasmányok. Levelezési és gyorsírási függelék

Dezséri Bacho László:

Gyakorlati
Olasz

Szlányi Lajos

aukció

Árverési Csarnok kat.

31. sz. 1926 febr.
32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jun.
36. sz. 1927 febr.
37. sz 1927 márc.
38 sz 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.
40 sz. 1927. dec.

~~Arany János, erdélyi IV. 131.~~

Szlányi Lajós

cród

?

Kende Béla: Őszi tárlat a Műcsarnokban. Művészet. 1940. 101. l.

VASÁRNAP **5** Kat. Szabbasz Prot. Vilma Ó-g. 22. Filemon	11 óra
HÉTFŐ **6** Kat. Miklós Prot. Miklós Ó-g. 23. Amfilak	4.
KEDD **7** Kat. Ambrus Prot. Ambrus Ó-g. 24. Kelem.	5.
SZERDA **8** Kat. Szepl. fog. Prot. Mária Ó-g. 25. Katalin	6. 1/2
CSÜTÖRTÖK **9** Kat. F. Péter Prot. Natália Ó-g. 26. Nikon	d. u. 5. Tanácsra 6.
PÉNTEK **10** Kat. Melkiades Prot. Judit Ó-g. 27. Jakab	6.
SZOMBAT **11** Kat. Damáz p. Prot. Árpád Ó-g. 28. Irenark	4 1/2

Szlányi Lajos

Téli délután a kör-
mőcbányai hegyekben
a Balló Ede alapit-
ványból vásárolt mint.

Szépm. Múz.
Balló Ede emlék-Eidt.
1938.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

SZLÁNYI LAJOS :

252. A Margithid az átépitès előtt. - Olajf., v. 80.5 x 61 cm. Jelz.l.j.:"Szlányi Lajos".

Szlányi Lajos

Székesfőv. képt. pib. kiáll
1944.

KOSZTA JÓZSEF :

148. Önarckép. - Olajf., lemezp. 37 x 41.5 cm. Jelz.l.j.: "Koszta".

149. Fürdő után. - Olajf., v. 63 x 91 cm. Jelz.l.b.: "Koszta".

150. A modell. - Olajf., v. 54 x 65 cm. Jelz.l.j.: "Koszta J."

151. Három királyok. - Olajf., v. 127 x 116 cm. Jelz.l.j.: "Koszta J."

KOVÁCS MÁRIA :

152. Korsóvivő nő. - Szobor, br. Mag.: 51 cm. Jelzés nélkül.

Szlányi Lajos

Téli tájkép

c. képe repr.

Künstlerhaus [Wien]

IX. Ungarische

repräsentative Kunst-

Ausstellung 1924.

Szlányi Lajos

részt vett a Magyar Réz-
karcolóművészek Egyesü-
letének Zürichi kiállí-
tásain.

Ungarische Graphik
Zürich 1924
16. I.

MDK

Szlányi Lajos

Interieur, vf.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 49.1.

MDK

Szlányi Lajos

Tájkép, vf.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 49.l.

Szlányi Lajos MDK

Faluvégi házak, olf.

Füzfák, olf.

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Szlányi Lajos MDK

Rozsföld, olf.

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállítás

MDK

Szlányi Lajos

Budapesti látkép. (Tanulmány) Olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. 24.1.

M.D.K.

Szlányi Lajos

Az István-napi ünnepségről ir Lestyán Sándor: "Gála est a Szolnoki Müvésztelepen" cimmel és itt emliti meg az ott élő müvészek között Szlányi Lajos nevét.

Szinházi Élet. Bp. ~~1936~~ 1935. szept. 1-7. XXV. évf. 36. sz. 28-29. lap.

MDK

Szlányi Lajos

"Tél a Zugligetben" c. műve. Repr.

KMTárs, 1934.tav.kiáll.kat.

Szlányi Lajos MDK

Zugligeti erdőrészlet, olf.

Sáros,ut, olf.

Hajók a Dunán, olf.

~~Szlányi Lajos~~ Zagyvamenti téli táj, olf.

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Patakmentén

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Halastó Zalamegyében

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Szlányi Lajos, festőm.

MDK

Összesen 26 festmény van kiállítva a kiállításon, közöttük a fenti művész műve is szerepel.

? kiállítás.
Magyar Iparművészet. 1905. 223.l.

MDK

Szlányi Lajos

Mitárlat Ujpesten. Uj Idők 1899. V. 37. sz. 815.l.

MDK

Szlányi Lajos

Nádrakás, of.

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 24.l.

MDK

Szlányi Lajos

Jegenyesor, of.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat.
35.l.

MDK

Szlányi Lajos

Naplemente után, of.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 35.l.

MNK

Szlányi Lajos

Falurészlet, of.

Holt Tisza Szandánál, of.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 35.l.

MDK

Szlányi Lajos

Művészet 1918. évf. 67.l.

MDK

Szlányi Lajos

Szénaboglyák, vf.

Falusi táj, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. 3. sz.
34.1.

M.D.K.

Szlányi

"Zivatart ábrázoló képé"-t nagyra értékeli
Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

M.D.K.

Szlányi Lajos

A Solymosi Képszalon kiállitásán szereplő müveit a kritika kiemeli.

Szinház és Divat, Bp. 1922. ápr. 13. VII. évf. 16. sz. 23. lap

Szlányi Lajos festő

Szerepelt az 1904-es vásárhelyi kiállításon

Ambrus Tibor: A vásárhelyi művészet múltja

Korunk 1967 XII. 1986 old.

M.D.K.

Szlányi

"Esti hangulat patak mellett" c. olajfestményét hozza a lap.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1896. dec. hó. 26. kötet
479. lap

M.D.K.

Szlányi Lajos

Hét akvarelljét, "Kukoricaföld" c. művét, "Utolsó kenet" c. festményét kiemeli Istvánffy Gyula festőművész "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" c. kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1895. máhus hó 23. kötet. 230-254. lap

Szlányi Lajos festö M.D.K.

/ 1869 - 1930 /

A szolnoki müvésztelepen dolgozott

Lyka: A müvésztek története, p. 1965. 227.l.

MDK

Szlányi Lajos

Tájkép, of.

Téli táj, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. 3. sz. 34.l.

Szlányi Lajos MDK

Eső után a parkban, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

MDK.

Szlányi Lajos és Major Jenő
festőművészek.

Bizonyos rokonlátás jellemzi művészetüket a Balatonnal kapcsolatban.

Csánky Dénes:: A balatoni tájképfestészet.
A festői Balaton. Bp.1942.77.lap.

.

MDK

Szlányi Lajos, festőm.

Szolnoki vártemplom. Repr.

MMTárs. 1927/28 téli kiáll. Kat.

MDK

Szlányi Lajos, festőm.

Kinek neve összeforrott elválaszthatatlanul
a szolnoki művésztelep életével.
Egy egész teremre valót állitott ki jobbnál-jobb
műveiből.

A Műcsarnok téli tárlatáról.-A szolnoki művészte
lep jubileumi évében.
Képzőművészet. II.évf. 6.sz. 13.l.

M.D.K.

Szlányi

Tájképeit birálja Lázár Béla: "Mütárlatok" c. beszámolójában, mint mondja: "a hanyatlás jeleivel ijesztget tájképfestő négyesünk, s a müvészen kivül felsorolja Bosznay, Olgyay és Mihalik müvészeket.

Magyar Salon, Bp. 1902. dec. hó.XXXVIII.kötet 257-266. lap

M.D.K.

Szlányi Lajos

A lap "Irodalom és Müvészet" c. rovata ir az Országos Szépmüvészeti Társulat felvidéki vándorkiállitásról, melyen müveivel szerepel a müvész.
Az egyes felvidéki városokban a Borsod-Miskolci Közmüvelődési Egyesület rendezi a kiállitást.

Budapesti Illusztrált Szalon Lapok, Bp. 1910. okt. hó

M.D.K.

Szlányi

"Egyik müvének komorsága, a másik derültsége érdekesen világitja meg sokoldalu tehetségét" -irja a müvész munkájáról Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. május hó
116-126. lap

M.D.K.

Szlányi

"Levegőt keres, ami a szinek világitó erejét növeli"-irja a müvész képeiről Lázár Béla: "Téli tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 19ol. febr. hó
982-994. lap

M.D.K.

Szlányi Lajos

A müvész tájképeit dicséri Rippl Rónai János: "Tavaszi Kiállitás" c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. május 19.
17. évf. 21. sz. 334. lap

Ügyintéző:
Tárgy:

Szlányi Lajos

és Fényes Adolf hérte a Tanácsköztársaság idején a nolnoki művéntelep megnyitását (mely 1914 óta szünetelt), hogy a fiatalok újra tanulhassanak. A nolnoki munkástanácsot fel is hérték, - kérésük után - a művéntelep és felszerelése megóvásúra.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

7-8. l.

Szlányi Lajos MDK

Nyár az alcsi pusztán, olf.

Fasor, olf.

Muzeum-kert, olf.

Műcsarnok 1940/41 A magyar művészetért c.kiáll

M.D.K.

Szlányi Lajos

A "Remekirók Képes Könyvtára"-"Berzsenyi Dániel" c.-kötetének egyik illusztrátora a müvész, mint azt az "Irodalom" c. rovatban "Az irodalom kincsei" cimmel hozza a lap.

Kisfaludy Károly munkái c. kötet illusztrátorai között is szerepel.

Magyar Salon, Bp. 1903. január. 38. kötet 420-421. lap

M.D.K.

Szlányi

"A levegő ég" c. fejezetben irja Lázár Béla a müvészről: „ő is felleget jellemez, a faluvégre hulló..holdfény szinértékeit kutatja." Téli tárlatról közölt beszámoló.

Magyar Salon, Bp. 1903. nov. hó 4o. kötet 273-281. lap

Festészet.

„Tájkép“ c. kép.

(Szlovényi Lajos-tól).

Fr. V. 32/1899.

1899. jan. 14.

Festészet.

„Est" c. kép.

(Szlányi Lajos-tól).

K. V. 1586/1897.

1897. dec. 3.

Szlányi Lajos festő.

V. V. 32/1899.

1899. jan. 14.

Szlávyi Lajos "Jestő".

V. V. 371/1899.

1899. máj. 13.

Szlányi Lajos festő.

K. T. 396/1899.
1899. máj. 20.

Festészet.
„Hajnalpirkadás" c.
olajfestmény.

(Szlányi Lajos-tól) –

K. V. 396/1899.
1899. máj. 20.

Szlányi Lajos festő

V. V. 1586/1897.

1897. dec 3.

Festészet.

„Eső után" c. kép.

(Szlányi Lajos-tól.)

K. V. 371/1899.

1899. máj. 13.

MDK

Szlányi Lajos

A réten, of.

Hangulat, of.

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 24.l.

MDK

Szlányi Lajos

Szolnoki vártemplom, of.

Tél, of.

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 24.l.

Szlányi Lajos MDK

Est, olf.

Zagyvapart, Szolnokon, olf.

Műcsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Szlányi Lajos

Tájképekkel nevezpel a szolnoki művésztelep őszi tárlatán

Pesti Hirlap 1937 ~~[illegible]~~ VIII. 31

Szlányi Lajos

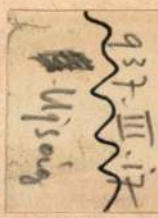

— **Kitüntetés.** A kormányzó megengedte, hogy Szlányi Lajos festőművész, szolnoki lakosnak a magyar képzőművészet fejlesztése és a szolnoki művésztelep létesítése érdekében kifejtett érdemes tevékenységéért elismerését tudtul adják. A kormányzó báji Patay András nyug. főispánnak a magyar érdemrend középkeresztjét adományozta.

Nyíregyháza 1937 III. 17

Szlányi Lajos

Szerepelt a Munkácsy-ék negedi kiállításán.

PH. 1930. X. 21.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Munkácsy-ék szegedi kiállításán.

EK 1930 I. 22.

M.N.G.

Szlányi

A MIENK 1910-es kiállitásn szerepel

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 64.l.

Kláry Lajos

Tájképekkel szerepel a
művészek téli tárlatán

Uj Magyarság 1937 I. 24

MDK

Szlányi Lajos

Parkrészlet, akv.

Alföldi festészet. Székesfehérvár, Csók I. Képt. 1966. okt.

MDK

Szlányi Lajos

neve előszóban emlitve

Alföldi festészet. Székesfehérvár Csók I.Képt.
1966.okt.

Szlányi Lajos

M.: "A téli kiállitás" c. kritikájában felsorolja a Mücsarnokban rendezett tárlaton szereplő ifju müvésznemzedék tagjai között a müvészt.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 778-779. lap

Szlámyi Lajos

Említve

Artner Tivadar: Az Alföld művészete
Köznevelés, Jg. 1970. 18. 28-30 l.

Szlányi

szerepét és tevékenységét a Nemzeti Tanács mellett működő Irodalmi és Művészeti Szaktanácsban emliti, illetve ismerteti

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970.2.sz. 141-147. l.

142. l.

Szlávyi Lajos

szerepét és tevékenységét az 1919 tavaszán újjászervezett művészeti oktatásban említi, ill. ismerteti

Bónay György: Intézkedések és tervek a művészetoktatás megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Írt. 1970. 2.sz. 141-147. l.

143. l.

Szlányi Lajos festő

szerepel a bécsi Künstlerhaus

magyar kiállításán

Ujság 1937 III-6.

Szlányi Lajos

A barcelonai Arte Moderné-ban rendezett nemzetközi
műtárlaton műve aranyérmet nyert.

Magyar Hirlap
1930.II.8.

S z l á n y i Lajos festő
1869 -

Erdő ősszel
/Nyeremény a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Müvészek, XX.sz.

S z l a n y i L a j o s
festőmüvész
1869 –

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
232.
"A Tavaszi Királlitas pályabirósaga"

Szlányi Lajos, festő, (1869 -

Pásztortűz, 1930. 8 sz.

192. l.

Krónikás: magyar kultúrkrónikás

Szlányi Lajos

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 243-245. l.

„Miénk" III. kiállítása.

S z l á n y i L a j o s ; festő .

"Havazás után"

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
157.

~~Szöveg: --- 187., "A tavaszi Kiállítás."~~

Szlányi Lajos, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1932. XXV. a. XLVII. I. 463-467. l.

Lyka Károly: A szolnoki művésztelep.

Szlányi Lajos, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. k. 609-613. l.

Gerevich Tibor: Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Szlányi Lajos festő

Szabad Művészet, 1949.

III. pól. 11.-12. n. 506. o.

Szabadszervezeti Körlemények.

Halálozások

Szlányi Lajos

festőművész

Barcelonai világkiállitás - képzőművészeti kiállitása - kiállitási palotában - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Szlányi Lajos

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi
művészeten aranyérmet kapott.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Szlávyi Lajos

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi
műtárlaton aranyérmet kapott

Pesti Napló
1930.II.9.

MDK

Szlányi Lajos

Kertek alatt, of.

Major, of.

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 24.l.

MDK

Szlányi Lajos

Esős idő, of.

Zagyva-part, of.

Nádas, of.

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 24.l.

MDK

Szlányi Lajos

Csendélet, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 41.l.

Szlányi Lajos.

Az Ernst-Múzeumban rendezett félszázados Szolnoki Műrésztelep kiállításon tájképei szerepeltek. (említve)

Kis Ujság Budapest, 1952. Jún. 15.

Szlányi Lajos

MDK

Tutajos a Tiszán, olf.

Muzeumkert télen, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Szlányi Lajos

Tutajos a Tiszán, olf.

Muzeumkert télen, olf.

Szlányi Lajos MDK

Téli éj

Téli napsütés

Villák a völgyben

Miesarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szlányi Lajos

Téli éj

Téli napszálkán

Villák a völgyben

Szlányi Lajos

MDK

Hegyi ut, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Téli napsütés, repr.

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Велёнуй Ладов МДК

Тёлл народ̀ёв, гор.

Мюсаэлок 1933 Немзеті Кёрёсмёвёзеёт Кёлл.

Szlávnyi Lajos

Kiállít

PH. 1942. II. 18.

. . . . . .

. . . . . .

k: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

MDK

Szlányi Lajos

Farkas Z: Az Alföld festői. Nemz. Ujs. 1943. márc. 7. 19 l.

Szlányi Lajos

MDK

Szántóföldek, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállítás

Szlányi Lajos MDK

Villák a völgyben

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

Szlányi Lajos MDK

Napfény a fenyvesben

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

Szlányi Lajos.

Az 50 éves zalnoki művésztelep ösgárdá-
jának tagja volt.

Magyar Nemzet, 1977. ápr. 26.

Szlányi Lajos MDK

A Tátrából, repr.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Szolnoki vásár

Szolnoki tanya

Akácvirágzáskor Zalában

Sümegi vásár

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Kálvin tér

Havasok alján

Patak partján

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőm.Kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Tanya, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Szlányi Lajos

Kiállít

Uj M. 1942. IV. 19.

rgy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.
9.650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-
Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
rök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs
Központ

Szlávy Lajos

Kiállít

NÚ. 1942. IV. 18.

'gy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

. 650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Szlányi Lajos MDK

Kálvin tér, repr.

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szlányi Lajos

Kiáltít

Pózi. 1942. IV. 18.

rgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

örök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs

Központ

Szlányi Lajos

Kiákít

PH. 1942. IV. 22.

özpont meginditotta rotaprintes for-
kötetéként a
épzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
tkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Művészettörténeti Dokumentációs

Szlányi Lajos

Kilit

PH. 1932. IV. 3.

Szlányi Vajos

A Műcsarnok 1927-es tavaszi tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. 1.

Szlányi Kajos

A Műcsarnok 1942-ben
rendezett téli tárlatán szerepelt.

M. N. 1942. XII. 8.

Szlányi Vajos

A Nőcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

M.D.K.

Szlányi Lajos /1869-1950/

744. Szolnoki határban. Vizf. 32.5x35 papir.
745. Fenyves völgy. Olajf. 51x60 vászon.
746. Svájci házak. Olajf. 42x32.5 vászon.
747. Havasok alján. Olajf. 80x60 vászon.
748. Márciusi hó. Olajf. 87x63.3 vászon.
749. Hóolvadás a hegyekben. Olajf. 60x69 karton.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 53. l.

M.D.K.

Szlányi Lajos /1869-1949/

602. Est. Olajf. 250 x 180, vászon.
603. Éjjel. Olajf. 150 x 216, vászon.
604. Körmöcbányai részlet. Olajf. 60 x 70, vászon
605. Téli alkony. Olajf. 60 x 69.5, karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 67., 68. l.

Szlányi Lajos

MDK

Tárlat Kisujszálláson
"Alföld művészete cim alatt
Fenti művész munkái is kiállitva.

Esti Hirlap 198 sz. 1957. aug.25. 2 old.

M.D.K.

Szlányi Lajos /1869-1950/

458. Falu télen Olajf. cca. 120x200
459. Aratási betakaritás. Olajf. vászon
460. Nyári tanyai táj. Olajf. "
461. Téli táj. Olajf. "
462. Régi Zagyva hid. " "
463. Zagyva parti részlet. Olajf. "
464. Hetipiac. Olajd. vászon.

Elvesztek. /A 458. mü Budai Királyi palota, a többiek Szolnok városa tulajdonából./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 30. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Szlányi Lajos MDK

Március

Faluvégi házak

Nyár

Körmöcbánya, tempera

Miskarnok 1940 Őszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Zagyvaparti házak

Kálvin-tér

Tutajok a Tiszán

Felhők

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Fensik

Tél a budai hegyekben

Sümegi vásár

Téli napfény

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Lóvásár és cirkusz

Hófoltok

Behavazott fenyők

Vihar előtt

Mücsarnok 194o Őszi tárlat

MDK

Szlányi Lajos

MDK

Hegyek alján

Misefai park

Szolnoki tanyán

Virágzó fák

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Szlányi Lajos

MDK

Kapornaki vásár

A Muzeumkert télen

Nyár az Alcsi-pusztán

Orgonavirágzás

Mücsarnok 1940 Őszi tárlat

Salánzi Lajos

Laporműszaki vállalat

A Műszerszerelő Szolgálat

Nyári az állami-gazdaságban

Orgonavizsgálata

Szlányi Lajos MDK

Szolnoki vásár

Tavasz

Hüvösvölgyi erdő

Házak a szolnoki Tabánból

Mücsarnok 194o Öszi tárlat

MTA

Szlányi Lajos MDK

Alpesi fény

Szérüskert

Szürke nap a Sertig-völgyben

Ősz a Muzeumkertben.

Mücsarnok 1940 Őszi tárlat

Seiðnýt Þejoa

Alþeit Þéný

Sæbrjúkent

Sníkja nep a Serbig-vólcýben

Dae a Museumkerthen.

Szlányi Lajos.

A végi Műcsarnokban megnyílt Szépművészeti Muzeum új magyar képtárában néhány képe szerepel.

Ujság, 1928. Okt. 30.

Szlávyi Lajos
festő

Kiállít a Téli Tárlaton

N.U. 1939. I-28.

MDK

Szlányi Lajos

Művészet 1918 1918. 21. o.

Szlányi Lajos
festő

M.D.K.

A szolnoki művésztelepen Chiovinire hatással van.

Ecsery Elemér: Chiovini Ferenc
Művészet, 1962. január — 32 l.

MDK

Szlányi Lajos,festö

55. Késmárki hegyek. Olf.

67. Gyülekezés márc.15.-én. 1934. "

Bp.Mücs.-OMKT. Nemz.képzömüv.kiáll. 1934.ápr.29-jun.17
Kat.7.1.

MDK

Szlányi Lajos,festö

Virágzó fák. Olf.

Bp.Mücs.-OMKT. Nemz. Képzömüv. kiáll. 1934.ápr.29.-
jun.17.

Kat. 6.1.

MDK

Szlányi Lajos festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Mücs. 39 l.

MDK

Szlányi Lajos, festő

19. Somogyi táj. Olf.

83. Fensik. "

87. Tükröződés. 7.l. "

Bp. Mücs.-"A Magyar Művészetért". Képzőmüv. Kiáll. 1942. jun. 6.-22.

Kat. 5.l. és 7.l.

MDK

Szlányi Lajos, festö
1869-...

Tájkép patakkal. Jelezve. Olf. Fa.

v. Ernst Museum VI.művészeti aukció. Kiáll. 1947 okt.
Kat. 28.1. 12-19.

Szlányi Lajos
festő

Kiállít a kohaki műveztelep IX. 14-én
nyíló képkiállításán

M. 1924. IX. 12. (Magyarság.)

Szlányi Lajos

MDK

Tavasz a gyümölcsösben

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Hóolvadás a parkban

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Szlányi Lajos

MDK

Borus téli hangulat

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Gulácsy Lajos.

A Budapest városkép - kiállításon, a Műcsarnokban, három táj műveivel szerepel. (emlékbe.)

Pesti Napló, 1928. június 14.

M.D.K.

Szlányi [Lajos], festő

nevét a Közép magyarországi Képzőművészek tavaszi tárlatának beszámolójában azzal kapcsolatban említi a szerző, hogy a szolnoki tárlatoknak szilárd alapokon nyugvó hagyományai van.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1966. XII.évf. 2. jun. sz.

79. old.

MDK

Szlányi Lajos

Ut a hegyoldalban, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Műcs.

MDK

Szlányi Lajos

Patak, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Mücs.

Lopás csak egy

"Kukoricabengé

sitása.

Kereskedelmi szerv

teljesitettékp a t

A vállalati sz

rizs, aprómagvak t

Jó a kapcsolat

segitenek, javitás

kat adtak.

A füredi gépál

is a kiküldött bri

eltérések tavassza

MDK

Szlányi Lajos

Öreg füzfák, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944.jun. Mücs.

MNK

Szlányi Lajos

Rozsföld, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

MDK

Szlányi Lajos

Szépm.Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

MDE

Szlányi Lajos

Téli alkonyat, of.

Faluvégi házak, of.

Szépm.Mus. Uj magyar képtárának kat. 1928.

MDK

Szlányi Lajos

Faluvégi házak, repr.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Szlányi Lajos

MDK

Hegyoldal

Tél a Tátrában

Miesarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Viharfelhők

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Ősz a nyiresben

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Szlányi Lajos

Kiállít a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

P.N. 1926. V.16. (Pesti Napló)

Szlányi Lajos MDK

Behavazott fenyők a Zugligetben

Hóolvadás a poprádi völgyben

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

Szlányi Lajos.
festő

a Nemzeti Szalon bajai tár-
latán mint szerepelt.

Magyarság, 1927. jan. 4,

M.D.K.

Szlányi Lajos, festő

1932-évi „Anket a festészet jövőjéről" címen a szolnoki Irodalmi Kurir-ban megjelent nyilatkozatát közli.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1966. XII. évf. szept. 110. old.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

BH. 1931. IV. 26.

Silányi Lajos

Szerepelt a chicsaruch Tavasi tárlatán.

Újság 1931. IV. 26.

Szlányi Lajos

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

N. k. 1931. IV. 26.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Dó. Ú. 1931. IV. 26.

Szlányi Lajos

szerepelt a debreceni Tavaszi társaság.

PH. 1931. IV. 25.

Szlányi Lajos

MDK

Erdei lak, repr.

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Szlányi Lajos

Tél a Zugligetben

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Hegyi patak

Mücsarnok 1943 Tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Akácos

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Alcsi-puszta

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Erdei ut olvadáskor, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Szlányi Lajos

MDK

Nyári délután, olf.

Koratavasz a havasokban, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Szlányi Lajos

MDK

Óbuda télen,

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Erdei lak

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Tél a budai hegyekben

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Aratás

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Tél a Zugligetben, repr.

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Szlányi.

Műcsarnok kiállításán
nevel szerepelt.

8.ö.4.932-II.21.

Szlányi

festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel tájképpel.

Magyarság 1931.XII.20.

Szlányi
festőművész

Műcsarnok Téli Tárlata - képével szerepel. Tátrai emlék.

8 órai Ujság 1931.XII.20.

Szlányi

festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel -

Pesti Napló 1931.XII.20.

Szlányi

Alkotása a Műcsarnok tav. tárlatán.

M.932.IV.24.

Satanyi

Szlányi Lajos

festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Mücsarnokban - képével szerepel. Téli tájképei.

Nemzeti Ujság 1931.XII.22.

Szlányi Lajos

festőművész

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállitásán-
Műcsarnokban - képével szerepel.

Kissebb tájpoémával.

Pesti Hirlap 1931.VII.19.

Szlányi Lajos

"Havas tájkép"-e a Műcsarnok tav. tárlatán.

B.H.932.IV.24.

Szlényi Lajos

"Havas téjkép"-e a Műcsarnok tav. tárlatán.

B.H.932.IV.24.

Szlányi Lajos

Alkotásával szerepel a Képzőm.Társ. tav.tárlatán.

N.U.932.IV.24.

Библиотека

Szlányi Lajos

"Patakparti házak" c. műve, a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Szlényi Lajos

"Patakparti házak" c. műve, a Képzőm.Térs. tav. térlatén.

P.H.932.IV.24.

Szlányi Lajos

Alkotása, a szfőv. képzőm. gyüjteményének kiállitásán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.19.

Szilárd Leó

Szlányi Lajos

"Patakpart" c. műve a Műcsarnok tav. tárlatán.

8.0.932.IV.24.

Szlényi Lajos

"Patakpart" c. műve a Műcsarnok tav. tárlatán.

8.0.932.IV.24.

Szlányi Lajos

Kiallit

P. H. 932. XII. 20.

K é r d ő i

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 utá

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: . .

Szlányi Lajos

Kiállít

N. U. 932. X, 3

yörgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.
149.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-
ó. Ebben az esetben a kért könyvet pós-

"Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
török utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs
Központ

Szalámyi Lajos

Kiállít

P. H. 932. okt. 29.

György út 41.), készpénzfizetés ellenében.

49.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

. Ebben az esetben a kért könyvet pós-

'Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

örök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs

Központ

Szlányi Lajos.

a Munkácsy-Céh bemutató kiállításán havas tájképe szerepel.
(emlitve.)

Budapesti Hirlap, 1928. Nov. 11.

Szlányi Lajos MDK

Szürke téli nap, repr.

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

Szlányi Lajos MDK

Téli napfény

Nyári élet a Tiszán

Calvin tér

Miccarnok 1939 Téli tárlat

Szlányi Lajos MDK

Fatörzs

Falu télen

Park

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Szlányi Lajos

MDK

Fenyves

Somogytur

Tiszamenti falu

A malom

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Davos napfényben

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

Szlányi Lajos MDK

Szürke téli nap

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Szlányi Lajos MDK

Tanya

Micsarnok 1939 dec.-1940 január

Szlániy Lajos MDK

Alföld

Mücsarnok 1938 Téli kiállitás

MDK

Szlányi Lajos MDK

Virágzó fák

Mücsarnok 1938 Téli kiállitás

MEK

Szlányi Lajos MDK

Hóolvadás

Behavazott fenyves

Mücsarnok 1938 Téli kiállitás

Szlányi Lajos MDK

A körmöcbányai Szentháromság-szobor

Tátrai csucsok

Körmöcbánya főtere

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Szlányi Lajos.

A Műcsarnok téli tárlatán „Szántó-földek" c. képe szerepel.
(emlékre)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Szlányi Lajos.

Szántóföldet ábrázoló képe szerepel a
"Műcsarnok téli tárlatán. (említve.)

Magyarság, 1928. dec. 16.

Szlányi Lajos

A Műcsarnok téli kiállításáról tájképe szerepel. (említve.)

Budapesti Hírlap, 1928. dec. 16.

Szlányi Lajos.

A Műcsarnok téli tárlatán havas felvidéki részletei – és jánoshegyi képe szerepelnek.
(említve.)

Magyarság, 1928. dec. 16.

Szlányi Lajos.

A Műcsarnok téli tárlatán festménye szerepelt.

Ujság, 1928. dec. 16.

Szlányi Lajos

A Műcsarnok téli tárlatán felmenge szerepelt.

Ugrág, 1922 dec. 16.

MDK

Szlányi Lajos

ifj. Gonda B.: Zombory Lajos a nagy magyar állatfestő. Nemzeti Ujság 1933. dec. 3. 23.l.

Szlányi Lajos MDK

Hegyek alján, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Hegyi patak, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Fenyőfák a magaslaton, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Szolnoki vártemplom, repr.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Éjjeli csend, olf.

Zagyvakanyarulat, olf.

Aratáskor, olf.

Behavazott Zagvapart, olf.

Műcsarnok 1927/28 őszi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Zagyva áradása, olf.

Tutajok a Tiszán, olf.

Tavaszi áradás, olf.

Behavazott Zagyva, repr.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállítás

Szlányi Lajos

MDK

Szénahordás, olf.

Gyerekek a Zagyván, olf.

Utda a müvésztelep mellett, olf.

Vihar előtt, olf.

Műcsarnok 1927/28 Őszi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Fehér házak olf.

Partmentén, olf.

Komédiás-bódék és körhinták, olf.

Lóvásár, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Téli hangulat, olf.

Sáros ut, olf.

Cserepes tanya, olf.

Zagyvapart nyáron, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Szolnoki vártemplom, olf.

Szolnoki piac, olf.

Nagyvásár Szolnokon, olf.

Alkony, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Lacikonyhák, olf.

Téli est, olf.

Lóvásár a cirkusz mellett, olf.

Asztagrakás, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállítás

Szlányi Lajos MDK

Téli verőfény, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

MDK

Szlányi Lajos

Képzőművészet 1931. 141.l.

M. D. K.

Szlányi Lajos

Lestyán Sándor: „A szolnoki festőművének kertiünnepe" c. riportjának keretében fényképfelvétel mutatja be a művészt műtermében.

Szinkári Élet. Bys. 1937, juli 25-31. XXVII. évf. 31. a. 40-41. lap.

Szlányi Lajos MDK

Eső után a parkban

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Kepék

Mücsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

2/. Szlányi Lajos, festőm.

Olajfestmények:

190. Zagyva áradása.
191. Tutajok a Tiszán.
192. Tavaszi áradás.
193. Behavazott Zagyva. Mgt.

Szolnoki festők.
Képzőm. Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 14.l.

Szlányi Lajos

festőművész

Barcelonai világkiállitás - képzőművészeti kiállitása - kiállitási palotában - képével szerepel. Szlányi Lajos

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Szlányi Lajos MDK

Aratás után, olf.

A lomnici és késmárki csucs, olf.

Tisza, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

MDK

Szlányi Lajos

Tájkép, repr.

Évk. KMT. 1928. 199.l.

66-

r volt. Az id. és ifj. Fischer von

MDK

Szlányi Lajos

Szürke téli nap, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 66.l.

K

...li Béla kiállítása, 1908.

Revue de Hongrie

T. ann. 502. l.

...és Pállik Béla kiállítása a

.

Szlányi Lajos MDK

Gyülekezés március 15.-én, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szlányi Lajos MDK

Késmárki hegyek, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szlányi Lajos MDK

Virágzó fák, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szlányi Lajos MDK

Bucsuzó nap, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás.

Szlányi Lajos

MDK

Zagyvapart, olf.

Mücsarnok 1932/33. téli kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Szolnoki határban, vizf.

Somogyturi templom, vizf.

Boglyák, vizf.

Tanyák, vizf.

Műcsarnok 1932 őszi tárlat

Szlányi Lajos MIK

Hörcsök puszta, vizf.

Béresház, vizf.

Somogyi táj, vizf.

Miccarnok 1932 őszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Kossuth szobor leleplezése

Műcsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Körmenet a Mátyástemplom előtt

Budapest 1932. Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Gellérthegy, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőmüvészeti anyagából rendezett kiállitás

Szlányi Lajos

Partjavitási munka a Margithidnál, olf.

Műcsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

MDK

Szlányi Lajos

Lyka K.: Müvészeti élet és irodalom. Magyar Müvészet 1929. 637.l.

MDK

Szlányi Lajos

-rp-:"A magyar müvészetért" kiállitása. Magyarország 194o. dec. 14. 6.l.

MDK

Szádvÿi Lajos

-rl-:"A magyar művészetért" kiállítása. Magyar-
ország 1940. dec. 14. 6.l.

MDK

Szlányi Lajos

Körmöcbánya télen, repr.

Művészet 1915. 436.l.

MDK

Szlányi Lajos

Kálvin-tér, repr.

Nemzeti képzőm. kiáll. 1935.

MDK

Szlányi Lajos

Bucsuzó tél, repr.

Müvészet 1918. 29.1.

MDK

Szlányi Lajos

Rózsa M.: A Nemzeti Szalon uj palotája. Budapesti Napló 1907. 59. sz.

MDK

Szlányi Lajos

Szántóföldek, of.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. kat. 3.1.

MDK

Szlányi Lajos

A mücsarnok tavaszi kiállitása. Vas. Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

Szlányi Lajos MDK

Ház8kók a Zagyva partján

Műcsarnok 1937 Téli Kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Hómaradékok

Rédei fasor

Homokbánya

Behavazott fenyves

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Salányi Lajos

Hómaradékok

Rédei Ibsor

Homokdűnya

Bohavasolt Fenyves

Szlányi Lajos

MDK

Áradó Zagyva

Felhős hajnal

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Napnyugta a hegyek között, olf.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Szlányi Lajos MDK

Hóolvadás, tempera

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Márciusi hó, olf.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Nyár, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Szlányi Lajos

MDK

Faluvégi házak, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Szlányi Lajos MDK

A sümegi vár alkonyatkor, tempera és olf.

Vörösmarty-tér, olf.

Mücsarnok 1935 télű és Székely Bertalan emlékkiáll

MDK

Szlányi Lajos festő

Fényes Adolf eml.kiáll. MNG. 1960.

9 l.

Szlányi Lajos MDK

Napnyugta a hegyek között, repr.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Szlányi Lajos MDK

Muzeumkert

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Szlányi Lajos MDK

Réde télen

Bucsuzó tél a Tátrában

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Szlányi Lajos MDK

Muzeumkert, repr.

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Szlányi Lajos festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 9. 354

Kazinczy János: A kaposvári mnezeum
uj kiállítása

Szlányi Lajos, festő

XX. k.

Revue de Hongrie

1908. I. sem. 502. l.

Szlányi Lajos és Pállik Béla kiállítása a Műcsarnokban.

Szlányi (Lajos?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 777–782. l.

Magyar Tudományos Társaság (Műcsarnok).

Szlányi Lajos

Tanyaépületek, of.

A törzstagok 3. kiáll. N.Szal. 1947. jan.

MDK

Szlányi Lajos

Hegyoldal, repr.

Képzőművészet 1928. 1o. sz. 12o.l.

Szlányi Lajos.

festőművész

1899-ben Szolnokon dolgozott. Több művésszel közösen folyamodott a kultuszminiszterhez, a művésztelep megalapításának segítése érdekébe.

Városkultura, 1935. febr. 15. 46. old

Szlányi Lajos.

Vasárnap, 1928 november 11.

SZINHÁZ. MŰVÉSZET

A Munkácsy Céh első kiállitása

Vasárnap nyilik meg a Munkácsy Céh első kiállitása, amely esemény lesz a magyar képzőművészet életében. Már első pillantásra meglep ez a kiállitás azzal, hogy a zsürizésnél igen szigoru mértéket alkalmaztak. Nem minden kép egyforma kvalitásu itt. Itt is vannak jó és kevésbé jó alkotások, de értéktelen egyetlen egy sincs. A *Munkácsy Céh* beváltotta azt, amit igért. Igazi szinvonalat adott és csakugyan sikerült összegyüjtenie a magyar festőművészet legjobb reprezentánsait ugy, hogy ez a kiállitás évek hosszu sora óta először adja jól áttekinthető keresztmetszetét a magyar festőművészet mai helyzetének. A Munkácsy Céh kiállitásáról számüztek minden művészet-politikát. Az irány, a stilus, a téma mellékes itt, az a fő, hogy a művész igazi értéket adjon bármely irány szolgálatában, az a fontos, hogy a kép szép és legyen. A céh első kiáll

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 11.

Szlányi Lajos (1869-1950)

Szolnoki határban.
Vizf. Sign.

Fenyves völgy.
Oljf. Sign.

Svájci házak.
Oljf. Sign.

Havasok alján.
Oljf. Sign.

Márciusi hó.
Oljf. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Szlatzi Lajos

festőművész

Barcelonai világkiállítás - magyar képzőművészeti kiállítása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.V.9.

Szlányi Lajos (1869-1950)

Hóolvadás a hegyekben.
Oljf. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Szlányi Lajos

festőművész

Tiszavidéki Országos Kiállítás - Szolnokon - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1929.VII.24.

Klámy Lajos

festőművész

Genfben a Nemzeti Múzeumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentatív képző- és iparművészeti kiállítás anyagában - képével szerepel.

Budapesti Hírlap
1926. VIII.15.

Szlányi Lajos

Tájképekkel szerepel a
húsarnok téli Tárlatán

Nemzeti Ujság 1937 I.23

SZLÁNYI LAJOS

Szlányi Lajos.

Téli táj

(A Műcsarnok téli tárlatáról)

Szlányi Lajos

Szerepel a műszaknak téli tárlatán

Pesti Hirlap 1937 I. 24

Szlányi

Az Akvarell és Pasztellfestők
Egyesülete tagja.
Szerepel a Műcsarnok téli
Tárlatán

Magyarság 1937 I. 23

Szlányi Lajos

„Parkrémlet" c. műve nekrepel a Kép. műv. Társulat tavaszi tárlatán a Műcsarnokban

(emlitve)

Magyarság 1925 V. 16

Szkányi Lajos

„Feltős táj" c. festménye
szerepel a Műcsarnok téli
tárlatán (emlitve)

Magyarság 1926 II. 27

Szlányi Lajos

Tájképekkel szerepel a
műcsarnok téli tárlatán

Lyság 1926 II. 28

MDK

Szlányi Lajos

Est, o.

Éjjel, o.

Körmöcbányai részlet, o.

Téli alkony, o.

Szépművé Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952

Szlányi Lajos

Szélyi Bertalan tanítványa volt.

Szélyi Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Makay Gábor.) Bp. 1962. Képzőműv. Alap Kiadóv. - 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) - 201. l.

Szlámi Lajos

Festőművész

A genfi nemzeti muzeumban bemutatásra kerülő - magyar reprezentatív jellegű képző és iparművészeti kiállítás - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
19[illegible].VIII.15.

Szlávy László

festőművész

Tisszavidéki Országos Kiállítás - Szolnokon - képé-
vel szerepel.

Pesti Hirlap
1929.VII.24.

Iskánji Lajos

festőművész

Magyar-olasz kiállitás - Művész-Otthonban Rákóczi ut.72 sz.a. - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.5.

Szlányi Lajos

MDK

Faluszéle

Műcsarnok 1942 Tavaszi Kiállitás

Szlányi Lajos

Fensik, olf.

Műcsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

Szlányi Lajos [redacted]

Tükröződés, olf.

[redacted] 1942 [redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

Szlányi Lajos MDK

Somogyi táj, olf.

Mücsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Szlányi Lajos MDK

Tavasz

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Nyár

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

M.D.K.

Szlányi Lajos

Ignácz Rózsa: "Szolnok müvészei" cimmel ir a müvésztelep lakóiról és munkájukról. A cikk illusztrációjaként mutatja be a lap a müvész két képének repr.-ját: "A Zagyva télen" és "Tavaszi ár" c. müveket.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. okt. 22-28. VI. évf. 43. sz.

MDK

Szlányi Lajos

Tavaszi áradás, of.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 50-135.l.

MDK

Szlányi Lajos

Téli délután, of.

Téli este, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-134.l.

MDK

Szlányi Lajos

Holdvilágos est, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-134.l.

Szlávyi

Részt vesz a Műcsarnok harmadik nemzeti képzőművészeti kiállításán.

8 6.ujság 1935.III.24.

Szlányi
festő

Rézt vez a Múcsarnok harmadik
nemzeti képzőművészeti kiállításán.

Nemzeti Ujság 1935. III. 24.

Szlányi Lajos
festő"

A fővároo megvásárolta festmé-
nyét a Műcsarnok kiállításán.

Nemzeti Ujság 1935. V. 16.

Szlányi Lajos

Rózt vez a kolnoki művészteknek
őzi kiállításán.

Magyarság 1935. IX.6.

Szlányi Lajos
festő

Rézt vez a Nemzeti Szalonban rendezett magy. akvarell és pasztellfestők kiállításán, említve balatoni nádasa.

Új Magyarság 1942. XII. 25.

Szlányi Lajos

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők kiállításáról a székesfőváros megvásárolta egy képét.

Nemzeti Ujság 1943. I 6.

Szkárosi Lajos

A Nemzeti Szalonban a magyar agvarell és pasztellfestők egyesülete kiállításán szerepel (említve „Balatoni vidalas")

U.M. 1942. - XII. 25.

zám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ltal .....

.....*ért*

fizetendő.

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

1941.

Szlányi Lajos

Résztvett a Balló Ede-pályadijat odaitélő bizottságban.

P.H. 1931.Máj.14.

Szlávy László

festőművész

Szolnoki művésztelep kiállitása - Országos Tiszavidéki Kiállitás - Szolnokon - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VIII.15.

Szlányi Lajos

Tájképekkel szerepelt a Szolnoki Művésztelep kiállitásán.

N.U.936.III.14.

Szlányi Lajos

Szerepel a Műcsarnok téli

Tárlatán

Nemzeti Újság 1938 II. 6

Szlányi Lajos

Szerepel a hűvarnok téli
tárlatán

Est 1938 II. 6

Szlányi Lajos

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Uj Magyarság
1935.XI.17.

Szlányi Lajos

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Mesteri téli kép.

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

Szlányi Lajos festő.

Szerepel a szolnoki művéntelep

kiállításán

Esti Kurir 1937 VII. 11

Szlányi Lajos

Munkácsy-céh I. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

Lipsag 929. X. 20.

Szlányi Lajos

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst-Múzeumban lélekhája szerepelt.

PH. 929. X. 20.

Szlányi Lajos

Alkotása szerepel a magyar művészeti sorsjáték nyereménytárgyainak kiáll.-án.

B.H.933.V.28.

Szlányi Lajos

Művével szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

N. ü. 929. XII. 24.
P. K. 929. XII. 24.

Szlányi Lajos

festőművész

Székel Bertalan emlékkiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.
Verőfényes nyári képe

Nemzeti Ujság
1935.XI.17.

Szlányi Lajos

festőművész

Müterem cimmel uj kiállitó szalon nyilt meg a Kossuth Lajos utcában, amely bemutatkozó tárlatán a modern magyar piktura előkelő neveivel válogatott össze közel hetven darabból álló finom és izléses kiállitást. Képe szerepel.

8 Órai Ujság
1935.II.10.

Szlányi Lajos

Független Kritika képzőművészeti kiállítás - Lipótvárosi Társaskörben - munkájával vesz részt.

Nemzeti Ujság
1938.XII.20.

Szlányi Lajos

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.XI.16.

Szalay Lajos

festőművész

Műterem kiállítási csarnokban - kiállítás - képével szerepel.

Ujság
1935.II.5.

Szlányi Lajos

Munkácsy-céh II. kiállításain az Ernst Múzeumban képe szerepelt.

BH. 929. X. 20.

Szlányi Lajos

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.
Havas tája.

U j s á g
1935.III.23.

Szlányi Lajos

Művével szerepelt a szolnoki művésztelep kiáll.-én a Nemzeti Szalónban.

P.E.936.III.15.

Szlányi Lajos

Tájképekkel szerepel a Képzőművészeti Társulat őszi tárlatán a műcsarnokban

Nemzeti Liptág 1938 XI. 9.

Szlányi Lajos

Alkotásaival .....

szerepel a Szolnoki Művésztelep kiállitásán a Nemzeti Szalónban.

Est, 936.III.15.

Szlányi Lajos

Szerepel a hűsaznok
téli tárlatán

Pesti Napló 1937 I. 24

Szlányi Lajos

Alkotásával szerepelt a Szolnoki Művésztelep kiállitásán a Nemzeti Szalónban.

M.O.936.III.15.

Szlányi Lajos

Havas városképe és "Vásár" c. műve a Szolnoki Művésztelep kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

B.H.936.III.14.

Szlányi Lajos

A Szolnoki Művésztelep kiállitását a Nemzeti Szalónban, Szlányi Lajos rendezte.

B.H.936.III.14.

Szlányi Lajos

Alkotásával szerepel a Szolnoki Művésztelep kiállitásán.

M.936.III.15.

Szlányi Lajos

Alkotásával szerepelt, a szolnoki művésztelep budapesti kiállitásán.

M.936.III.10.

M.D.K.

Szlányi Lajos festőművész

A Szolnoki Művésztelep 40 éves jubiláris tárlatának megnyitásán ünnepi beszédet tartott.

Tarka Barka c. rovat
Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. szept. 12-18
IV. évf. 37. sz.

Szlányi Lajos

Villák a völgyben c. képét megvette a fő-
város a nemzeti kiállításon.

dr. 1933. V. 13.

Szlányi Lajos

a nemzeti szállításon a főváros vásárolt

tőle.

BSz. 1933. V. 14.

Eldányi Lajos

a nemzeti kiállításon a főváros vásárolt tőle.

Ma 1933. V. 14.

Szlányi Lajos

A ~~[illegible]~~ nemzeti kiállításon a főváros vásárolt műveiből.

NM 1933. V. 13.

Szlányi Lajos

szerepelt a Balatoni Társaság földrajzi

kiállításán.

M. 1933. VIII. 8.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Balatoni Társaság földvári ki-
állításán.

PH. 1933. VIII. 8.

Szlámyi Lajos

Szeregelt az I. nemzeti tárlaton.

NM 1933. IV. 20.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PSL 1932. XII. 20.

Szlónyi Lajos

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M H 1933. IV. 19.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

BH. 1932. XII. 18.

Szlányi Lajos

Resztvett az I. nemzeti kiállítás szöi-
rejében.

M. 1933. III. 18.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán.

PH. 1932. X. 29.

Szlányi Lajos

Szerepelt az I. nemzeti tarlaton.

8 órai lijsáj 1933. IV. 20.

Szlányi Lajos

Részvett az I. nemzeti kiállítás rendezésében.

VM 1933. III. 18.

Szlányi Lajos

"Jégvágás a Balatonon" c. műve a Balatoni Térs. kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

P.H.930.IX.21.

Szlányi Lajos

Műcsarnok téli tárlatain nagyobb szériái szerepeltek.

MH. 929. XII. 22.

M.D.K.

Szlányi Lajos,festő

A szolnoki müvésztelepen dolgozott. 516.o.

Zsámpis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a színház és a film.Minerva.Bpest.1960

Szlányi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán

Nu. 1932. XI. 3

Szlámyi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. H. 1930. III. 15.

M.D.V.

Szlaingi Lajos
festő

Lajos Lajos mellett dolgozott
1908-12 között a szimidőben.
Szirt Oskár.

Joós Klára: Szirt Oszkárról.
Művészet, 1967. május - 11 lap.

Szlányi Lajos

festőművész

Munkácsy-cím kiállításon - Ernst Museumban -, képével szerepel.

Magyar Hirlap
1933.VII.19.

Szlámyi Lajos

festőművész

Munkácsy-cáh kiállítása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

8 órai Újság
1953.III.19.

Szlányi

Művével szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-
án a Nemzeti Szalónban.

M.H.930.IX.21.

Szlávyi Lajos

festőművész

Duna Kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1933.I.29.

Szlányi Lajos

festőművész

Duna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Szép Jövőrni látkép, Téli hangulat-a

Pesti Hirlap
1933.I.29.

Szlányi Lajos

Részt vesz a Balatoni Társaság Nemzeti Szalon-
ban rendezett kiállitésón

U.930.IX.21.

Szlámpi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavasz, Tárlatán.

M. 1930. VI. 15.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 órai Újság 1930. III. 15.

Szlányi Lajos

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

A *III. teremben Szlányi* Lajos állitott ki egy kis gyüjteményt Svájcban és itthon festett havas tájképeiből. A téli verőfényt s a hó kékes reflexeit senki sem látja olyan éles és problémakereső szemmel, mint *Szlányi*, a tél festő-poétája

M.929.XII.22.

Szilányi ? / Szlányi / Lajos

Műcsarnok téli tárlatán képe szerepelt

NM · 929 · XII · 22 ·

Szlányi

Műcsarnok téli kiállításán szerepelt.

Az Est 929. XII. 22.

Szlámyi Lajos

Festőművész

Munkácsy-ősh kiállításon - Ernst Múzeumban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1932.III.19.

Szlányi Lajos

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállításain eleven hatású havas képeivel szerepelt.

EK.929.XII.22.

Szlányi Lajos

Műcsarnok téli kiállításán szere-
pelt

Szlányi Lajos ismert kvalitásaihoz egy sorozat tájképet, főleg téli természetfelvételeket mutat be közvetlen és egyszerű előadásban.

80u.929.XII.22.

Szlányi Lajos

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt.

A tájképfestést *Szlányi* Lajos és *Bosznay* István képviseli ezúttal leggazdagabban. Szlányi Lajos a havas tájak hű megfigyelője, aki kitünően adja vissza a napsütötte fehér hómezőknek lilás-fehér csillogását, vagy a hegyekről alászálló párát, a t[illegible] moszférát. Akár svájci hegyóriásokat [illegible] magyar motívumokat fest, mindig az [illegible] ságra törekszik.

BH·929·XII·22.

Szlányi Lajos

Műcsarnok téli tárlatának sorozatán "Téli verőfény tavaban" c. műve szerepelt

PH.929. XII.22.

Szlányi Lajos

Hazai Művészárlók Egyesülete a Téli Tárlaton vásárolt "Délutáni napfény" c. képét sorsolta.

PH. 929. XII. 22.

Szlányi Lajos

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

Kisebb kollekciót látunk még (*Czencz János* már ismertetett akt-képein kivül), *Szlányi Lajostól*, a tél finomérzésü poétájától, aki tiz vásznán a behavazott magyar falvak és a hóval boritott Alpesek (Davos, Clavadel, Sertig-völgy) légies szürke szinakkordjait tárja elénk.

PH. 929. XII. 24.

Szlányi Lajos

Komoly természetstudiumokat revelál tájképeiben,-mondja kritikájában Tövis a Mücsarnokban bemutatott müveiről. A kritika "Két tavaszi kiállitás" cimmel a Nemzeti Szalon és a Mücsarnok tárlatáról szól.

A HÉT, Bp. 1916. ápr. 9.
XXVII. évf. 15. sz. 195. lap.

Szlányi Lajos

Erőteljesebbek, dekorativabbak és érettebbek az idei havas tájképei, mint az eddigiek, - irja Tövis: "A téli tárlat" c. kritikájában. Igen nagy elismerésben részesiti a „kitünő müvészt, aki az utóbbi években a legnagyobb virtuozitással interpretálja a festői, téli világot.

A HÉT, Bp. 1916. nov. 19.
XXVII. évf. 47. sz. 674. lap.

Szlányi Lajos

Kedves, intim intérieurjeit "előkelővé avatják -munkáinak kis méretei mellett is- monumentális természetstudiumai"-mint a Müvészet c. rovatban közölt kritika megállapitja a Nemzeti Szalonban szereplő müveiről. A kiállitást a Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete rendezte.

A HÉT, Bp. 1916. nov. 26.
XXVII. évf. 48. sz. 69o. lap.

Szlányi Lajos

A Mücsarnokban rendezték meg a Tavaszi Tárlatot. A Művészet c. rovatban közölt kritika csak a legjobbakat sorolja fel, s röviden ismerteti a kiállitáson szereplő müveiket: Hatvany Ferenc "nobilis női arcképe", Szlányi Lajos "erőteljes téli tájai", Glatz Oszkár "komoly, becsületes figurális vásznai", Magyar Mannheimer "romantikus fantáziája", Mednyánszky "háborus témái,, Rudnay Gyula "nagyvonalu "Menekülő asszony"-a, Czigány Dezső "erőteljes "Biblia olvasó"-ja, Boruth Andor "finom portré-studáuma", Podvinecz Erzsébet "szinben ragyogó és tüzes genre-képe" azok, amelyeket érdemes megemliteni.

A HÉT, Bp. 1917. ápr. 8. XXVIII. évf. 14. sz. 223. lap.

Szlányi Lajos

A beérkezettek közül, a Műcsarnok tárlatán, azokat sorolja fel Tövis, akik a régi jó, szinvonalukat tartják:
Udvary Géza, Katona Nándor, br. Hatvany Ferenc, Koszta József, Magyar Mannheimer Gusztáv, Mednányszky László, Iványi Grünwald Béla, Szlányi Lajos, Körösfői Kriesch Aladár.

A HÉT, Bp. 1917. nov. 18.
XXVIII. évf. 46. sz. 733-734. lap.

Szlányi Lajos

Téli tájképeit "egyéni technikáju, bátor ecsetkezésü" müveknek tartja Kázmér Ernő: "A Mücsarnok Tavaszi Tárlata"c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1918. március 31.
XXIX. évf. 13. sz. 2o1-2o2. lap.

Szlányi Lajos

Tátrai képének erőteljes szinellentétét elismeréssel méltatja, s a szinvonalas alkotások között emliti meg Kázmér Ernő: "A "Céhbeliek" a Nemzeti Szalonban" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1918. március 10.
XXIX. évf. 10. sz. 154-155. lap.

Szlányi Lajos

Az ismerten csengő neveket sorolja föl Tövis A Műcsarnok kiállitásáról, mint mondja: ők még a békeidőkben sem rontják a Társaság szinvonalát: Mednyánszky László, Magyar Mannheimer Gusztáv, Szlányi Lajos, Kosztolányi Kann Gyula, Bruck Miksa, Tölgyessy Arthur, Glatz Oszkár és Koszta József művészek

A HÉT, Bp. 1915. nov. 21.
XXVI. évf. 47. sz. 675-676. lap

Szlányi Lajos

Szlányi Lajos, Vidovszky Béla, Glatter Gyula és Pörge Gergely művészek mind a négyen, „a maguk szolid és kiváló mesterségbeli tudásával most is kifogástalan minőségü művekkel szerepelnek"-mint Tövis megállapitja kritikájában a Műcsarnokban szereplő alkotásaikról.

A HÉT, Bp. ~~1914~~ 1915. márc. 14.
XXVI. évf. 11. sz. 130. lap.

Szlányi Lajos festőművész

a szolnoki művésztelep 1902-ben kapta meg a hivatalos engedélyt. Már 1899-ben 11 művész beadványal fordult a kultuszminiszterhez, támogatást kért, hogy Szolnokon letelepedhessék és ott alkotó tevékenységet folytathasson. 1902. jún. 29.-én 12 műtermet már át is adtak a telep törzstagjainak.

Láttuk, hallottuk.

1975. VI. 1. Petőfi S. 40. M.

Szlányi Lajos, festőművész,

a század elején kerül sor az alföld első művésztelepének megszervezésére. 1899-ben több festőművész, – köztük volt a művész is, – írásban folyamodott a kultuszminiszterhez, hogy Szolnokon való letelepedésüket segítse.

Szolnoki stúdiónk jelentkezik.

1977. VI. 30, Petőfi 12" 33 Ka.

Szlányi Lajos, festőművész

A művésztelep tényleges megszületését vé gül is az hozta meg, hogy a kulturális kormányzattól és a megyei vezetőitől igért 12 műterem 1902-ré felépült. – 1902. jún. 29-én átadták az alapító tagoknak, – akik között volt a művész is.

dr. Egri Mária: A szolnoki művésztelep hetvenöt éve.
Élet és Tudomány, Bpest, 1977. dec. 9. 1549. old.

Szlányi Lajos, festő

L.:Chiovini Ferenc

Kaposvári Gyula:"Kötelességünk,hogy ujjáépitsük" 30-36.

Jászkunság,Szolnok,1977.szeptember XXIII/3.

Szlányi Lajos, festő

--

A Nyolcak kiállitása 1911.-ápr-ban xxxxxanyilt meg a Nemzeti Szalonban.-Ezen szerepeltek: Innocent Ferenc, Jantyik átyás,Kacziány Ödön,Karlovszky Bertalan,Margittay Tihamér,Olgyay Ferenc,Pataki László,Stetka Gyul Szenes Fülöp,Szlányi Lajos,Tolnay Akos,Zemplényi Tivadar és Fadrusz Jánosné. 328.old

Horvath Béla: Bartók és a Nyolcak 328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XIII. 4.sz. Bp

Szlányi Lajos
Istörmivész

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – fő tájképpel szerepel

Budapesti Hirlap

1929 III. 3

Szlányi Lajos festőművész

A század elején került sor, az Alföld első művésztelepének megszervezésére. – 1899-ben több festőművész – köztük a művész ismeretben folyamodott a kultuszminiszterhez, hogy segítse szalnokon való letelepedésüket.

Pálréti Ágoston: Anyanyelve a táj. Csongrád Megyei Hírlap, 1977. jún. 20.

Szlányi Lajos, festőművész

A szolnoki művésztelep tevékenységének első két értizedét Zambory L., Szlányi L., Vidovszky B., Szüle P. mellett a rövidebb ideig itt dolgozó Koszta J., Perlmutter J., Szirt O., Jávor P. munkássága jelentette.

Egri Mária: Szolnoki Jubileum.
Tükör, Budapest, 1977. jún. 26.

Szlányi Lajos festőművész

A századvégen már egyre több festő dolgozott különböző ideig Szolnokon: Szlányi Lajos, Olgyay Ferenc és még többen.

Egri Mária: Magyar festők Szolnokon, Szolnok Megyei Néplap, 1977. jún. 17,

Glatz Lajos (1869-1949)

„Falusi udvar" o.v. 65,8x54 cm

J. lent balra: Paur Géza barátomnak

Glatz L. 1900.

Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 2 44.Képaukció Budapest,1977.december

Szlányi Lajos

„Zagyvapart" o.v. 70x100 cm

J. l. j.: Szlányi Lajos

Utáltási ár: 8000 ft.

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Szlányi hajos, festő

L. : Bihari S.

Dr. Egri M. : A szolnoki . . . . 1549-1553.

Élet és Tudomány, Bp. 1977. dec. 9. XXXII/49

Szlányi Lajos

Szolnok után kereste fel Nagybányát.A szolnoki művésztelep 75 éve c. tárlaton szerepelt a MNG-ban.

Magyar Hirlap 1978-57-6

Wagner: Szolnok multja ls jelene

Szlányi Lajos festőművész

A Nemzeti Galéria földszinti teremsorában rendezték meg: „A szolnoki művésztelep 75 éve" c. kiállítást. – A művész Szolnok után keresi fel Nagybányát.

Wágner István: Jubiláris tárlat a Galériában. Magyar Hírlap, 1948. márc. 8.

Szlányi Lajos

Az itt felsorolt müvészek a tavaszi tárlaton szerepelnek, müveikről Olló sign.-val, "Képtári kaleidoszkop" cimmel számol be a lap:
Basch Árpád, Benczur Gyula, Bruck Miksa, Edvi Aladár, Gyárfás Jenő, Hauszmann, L.Hoffmann Ilona, Jászai, Jendrassik Jenő, Karlovszky Bertalan, Karvaly Mór, Kézdi Kovács László, Konek Ida, Koroknyai Ottó, Koszkol Jenő, László Fülöp, Ligeti miklós, Márk Lajos, Mendlik Oszkár, Mesterházy Kálmán, Olgyai Ferenc, Peske Géza, Spányi Béla, Stark Teréz, Szlányi Lajos, Telepy Károly, Ujvári Ignác, Zemplényi Tivadar.

Szlányi Lajos, Olgyai Ferenc és Edvi Aladár neve együtt szerepel a kritikában. Mindhármuk munkáját kifogásolja. Visszaélnek a szinekkel, teljesen félreértik „a tájkép pleinairisztikus irányát". Élet Bp. 1896. május 5. V. évf. 32.sz. 9-lo. lap.

Splányi Lajos

„Sétány" o. karton 42x55 cm

J. l. b.: Splányi Lajos

kiállítási ár: 6000 ft.

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

Szlányi Lajos (1869-1949)

„Téli táj" o. fa 20x29 cm.

J. l. j.: Szlányi L.

Kikiáltási ár: 3000 Ft

BÁV 45. Képaukció Budapest, 1978. május

Szlányi Lajos (1869-1949)

„Téli táj asztagrakókkal"

Olaj vászon, 53 x 78 Sehezve lent balra:

Szlányi L.

Ziziáltási ár: 2500 ft.

BÁV 36. Müvészeti Képaukció Katalógus 1975 május

SZLÁNYI LAJOS, festő

A szolnoki Művésztelepet hivatalosan csak 1901-ben ala
pitottak.Az alapitó tagok közt volt:Bihari Sándor,Fényes
Adolf,Hegedüs László,Mihalik Dániel,Olgyai Ferenc,Pong-
rácz Károly,Szlányi Lajos,Zombory Lajos,Később Aba-Novák
Vilmos,Chiovini Ferenc-ő ma is itt él-Pólya tibor,majd a
felszabadulás után Benedek Jenő. 5.old

Molnár Auréll: Az Alföld századai, 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin. 1972. 1.sz. Bp.

Szlányi Lajos festö.

Mübarát.1923.III.23.1.

Szlányi Lajos.

Műbarát. 1921. I. 376. l.

Szlányi Lajos festő

Magyar Művészet, 1926

415-416.o.

Művészeti élet /e.a./ Fajtól levél a velencei magyar kiállításról.

Szlányi Lajos festő

Pesti Hirlap. 1924. jul. 13. 9-10

László eladás: Magyar festők között
a Tisza partján

Szlámyi Lajos-
lestő
Párai Nyszág
1928 okt. 26. 6 l.

Szlámy Lajos

8 órai tyrág

Lestő

1925 máj. 16

Szlámyi Lajos
testő"

8 órai ugság
1924 nov. 30. 6. l.

Szlámyi Lajos.

Testő"

8 órai lipsze

1924 szept. 16. 7 l.

Szlángi Lajos festő

Pesti Hirlap. 1926. febr. 28. 4

K. K. l. A Lehbeliek kiállítása

Szlányi Lajos festő

Pesti Hirlap. 1926. máj. 4. 6

k. k. l. akvarell és pasztellfestők

kiállítása

Szlányi Lajos festö.

Művészet.1907.268.l.

Szlányi Lajos festő

Pesti Hírlap 1921. aug. 20. 6

Szlányi adresse: Lest-e magyar Barbizon?

Szlányi Lajos festő

Pesti Hirlap. 1923. febr. 11. 5

k. k. l. A Lehbelich Riállítása

Szlávy Lajos: „Hóolvadás a tegyekben."

Magyar Nemzet.

1946. VII. 7.; II. évf. 148.

(: Bezámolás :)

S z l a n y i Lajos festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
74.
"Müvásár"

S z l a n y i Lajos festő

M Ű V É S Z E T
II. évf. 1903.
73.
"Müvásar"

S z l á n y i Lajos / festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
280.
"A rendes Téli Kiállitás..."

Szlányi Lajos festő

Magyar Müvészet 1925.232-233.o.
Müvészetünk a külföldön.

Szlányi Lajos festő

Magyar Müvészet 1925.281/4.o.
Müvészetünk a külföldön.

Szlányi Lajos festő

Magyar Müvészet 1925.283.o.
Szolnokon...

Szlányi Lajos festő

Magyar Művészet 1925. 232-233.o.
Művészetünk a külföldön

Önallo táblakép - Tájkép

Szlanyi Lajos:
Havazás után
- Illusztracio -

M Ű V É S Z É T
XIII.évf.1914.
157.

~~Szöveg: 187, "A Tavassi Kiállitás,,"~~

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
224.l.

zely
Béla

S z l á n y i L a j o s:

Fejléc.

Szines tusrajz.

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
227.l.

Péczely
Béla

S z l á n y i L a j o s:

Fejléc/Tóparti táj/

Vizfestmény.

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
232.l.

Péczely
Béla

S z l á n y i L a j o s :

Fejléc/Fásor/

Szines tusrajz.

M Ü V É S Z E T
III.évf. 1904.
217. l.

Péczely
Béla

S z l á n y i L a j o s :

Fejléc.

Szines tusfestés.

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
217. l.előtt

Péczely
Béla

S z l á n y i L a j o s:

Szolnoki tájkép.

Olajfestmény.

Háromszinnyomatu melléklet.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
157.

Péczely

S z l á n y i L a j o s :

Havazás után

Olajfestmény

Fényképi soksz.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
193.

Péczely.

S z l á n y i L a j o s :

Napnyugta a hegyek közt:

Olajfestmény

A Társulati Nagy-dij nyertese.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
377.l.

Péczely
Béla

S z l á n y i L a j o s :

Zuzmarás reggel.

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
376.l.

Péczely
Béla

S z l á n y i L a j o s :

Tavasz a szolnoki ligetben

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
381.l.

Péczely
Béla

S z l á n y i L a j o s :

Külvárosi házak,London.

Olajfestmény

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
383.l.

Péczely
Béla

S z l a n y i L a j o s :

Ezüstös párák a Temzén.

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
36.

Péczely

S z l á n y i L a j o s :

Körmöcbányai részlet

Olajfestmény

A Mücsarnok téli kiállitásából

Festészet (1900-1919) — Önálló Fáklakép

Szlányi Lajos

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 243-245. l.

„Művek" III. Kiállítása.

Festészet, XX. sz. — Önálló Táblakép

Szlányi Lajos alföldi Tájképei

Revue de Hongrie

1908. I. sem. 502. l.

Szlányi Lajos és Pállik Béla kiállítása a Műcsarnokban.

Festészet (1900 - 1919) - Önálló táblakép.

Szlányi (Lajos?)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 777-782.
l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Tájkép

S z l á n y i L a j o s :
Erdő ősszel
/nyeremény a téli kiállitáson, 1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Szlányi Lajos festő

Magyar Iparművészet, 1899. II. pf.

4. n. 175. o. Hivatalos tudósítások.

S z l a n y i Lajos festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
284-287.
"A magyar festők.."

Szlányi Lajos festö.

Katol.Szemle.1929.929-36.l.

Szlányi Lajos

Katol.Szemle.1931.I.128-35.l.

Szlányi Lajos festö.

Katol.Szemle.1930.II.1011-18.l.

Szlányi Lajos festö.

Katol.Szemle.1941.219-20.l.

Szlányi Lajos festö.

Katol.Szemle.1930.I.449-58.l.

Szlányi Lajos festő

Budapesti Szemle CCLX. 1941.
273-282. Gál Ervin: Képzőmű-
vészet

Szlányi Lajos festő

Budapesti Szemle CLXXXV.
1921. 67-83. o. Berzeviczy
Albert: Festészetünk átte-
kintése az utolsó hét évben

Szlányi Lajos festő

Pesti Hirlap. 1932. márc. 20. 8

Fóthy János: A Cékbelieh kiállítása a Nemzeti Szalonban

Szlányi Lajos festő

Pesti Hirlap. 1932. ápr. 3. 6

Fóthy János: Két kiállítás

Szlányi Lajos festő

Művészet, 1921. I. 376. o.

Kiállításon.

S z l á n y i Lajos festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
235-237.
"Szegeden..."

S z l á n y i Lajos festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
194.
"A tavaszi tárlat díjai"
Illusztráció: 193.

Szlányi (Lajos)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. f. 684–686. l.

Téli tárlat.

Szlányi (Lajos)
festő

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII. f. 236-238. l.

Téli Tárlat a Műcsarnokban.

Szlányi (Lajos)

festő

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 707-708. l.

Tavaszi Tárlat a Műcsarnokban.

Szlányi Lajos

1869.augusztus 4-én Pesten született.Képzőművészeti tanulmányait Budapesten és Karlsruheban végezte.Hazatérése után Szolnokon telepedett le és részt vett a Müvésztelep alapitásában.Festői müködésének első két évtizedében szolnoki piaci részleteket,tanyákat, tájképeket,később felvidéki városrészleteket festett természeti tanulmányok alapján,finom festői meglátásokkal.1893-tól állandóan szerepelt kiállitásokon,19o8-ban gyüjteményes kiállitásokat rendezett.Itthon és külföldön számos dijat nyert.Haláláig Szolnokhoz kötődött,1949.december 8-án ott halt meg.

96 Falu télen /19oo/ O.v.,52x69 cm.J.b.l.:"Szlányi 19oo"
MNG Ltsz.:54.441

97 Zagyvapart Szolnokon
/19o5/ O.v.,98,5x142,5 cm.J.b.l.:"Szlányi Lajos Szolnok 19o5"
MNG Ltsz.:2651

98 Ócskapiac Szolnokon
O.v.27x42 cm.J.j.l.:"Szlányi L." Damjanich Muzeum Ltsz.:74.98

99 A régi Szolnok a Müvésztelep felől
o.v.65x82 cm.J.j.l.:"Szlányi L."Damjanich Muzeum ltsz.:63.3

Die Szolnoker Malerschule

78 Wechselausstellung der Österreichischen Galerie
Szolnok,Bp.,Graz 1975-76
Österreichische Galerie und Collégium Hungaricum

Szlányi Lajos

Szalányi Lajos. Festőművész

A szolnoki vár helyén felépített műtermeket 1902. jún. 29.- én adták át a kérelmező művészeknek, akik között mint tag szerepelt a művész is.

Egri Mária: Téli Tárlat '76.

Szolnok Megyei Néplap, 1976. dec. 11.

Szlányi Lajos, festő

1903-ban a szolnoki művésztelep törzstagja volt: Szlányi Lajos, Kléh János és még többen.

Kaposvári Gyula: Zádor István művészi hagyatékából.

Jászkunság, 1976. 3. 136. old.

Splányi Lajos (1869-1949)

„Sielet" o.v. 48x58.

J.l.j.: Splányi L.

Utáltási ár: 6000 ft.

BÁV 42.Képaukció Budapest,1977.május

Szlányi Lajos

„Szolnoki Tiszapart" o. fa. 20 x 29.

J. l. j.: Szlányi L.

kiállítási ár: 3000 ft

BÁV 43. Képaukció, Budapest 1977. szeptember

Szlányi Lajos (1869-1949)

„Falmége lis patakkal"

o. fa, 50x69 J. l. j.: Szlányi L. (Sárult)

Lizáltási ár: 4000 ft.

BÁV 43. Képaukció, Budapest 1977, szeptember

Szlányi Lajos (1869-1949)

„Telitáj" o.v. 33x41

J. l. j.: Szlányi L. Elkiáltási ár: 4000 ft.

BÁV 42.Képaukció Budapest,1977.május

Szlányi Lajos

Ünnepi játékokra készül a Szolnoki Müvésztelep. A várossal közösen rendezik meg a "Szolnoki Hét" ünnepét, egyidőben a Müvésztelep tagjainak idei nagy kiállitásával, a Szolnoki Szinházban. A Müvésztelep jelszava most, a munka. Mindenki azon dolgozik, hogy olyan alkotásokat hozzon létre, amivel nemcsak Budapest, de az egész ország, sőt a külföld érdeklődését is felkeltsék. A Müvésztelep tagjai: Zádor István, Fényes Adolf, Pólya Tibor, Chiovini Ferenc, Istókovits Kálmán, Zombory Lajos, Szlányi Lajos, Szüle Péter, Vidovszky Béla, Förstner Dénes, Révész Imre.

Délibáb, Bp. 1931. szept. 5. V. évf. 36. sz. 67-69. lap.

Szlányi Lajos

Erdei lak c.
kéje repr.

KMTárs téli kiáll

1942 dec –
1943. jan

~~Pulszky – Radics: Az ötvösség remekei~~

VI. 28

Szlauyi Lajos

l.

Dornyay Veszprém

23. l.

Szlamy Lajos

Thieme Becker

XXXII. 379. l.

(Lyka)

Szlanyi Lajos

wód

Jblutolsó

49. l.

2/45. S. Schmidt (Kremserschmidt):

Szent Flórián.

Az előtérben jobbra tü
sultak kezeiket tördelve nézik a
tól körülvéve látjuk a térdelő sz
felé tekintve várja a babérkoszor
Jobbról egy szőke női angyal
előtt a földön megmentett holmi
vid ujjú köntös, kendőöv és piros

L lebeg és önt vizet

Vászon, méretei 43.6: 2
Delhaes István hagyaté
Átvétetett 1902: I. 12-

Szlanyi Lajos

wód

z

Lyka - Mutter

II. 260 l.

a középkorba nyulik vissza.-A meste
alkalmazza a"Madonna dei Candelabri
van benne valami még a Madonna del
jesen az alakok töltik ki.A háttér
az egyik Londonba,a másik egy balti
oldalon lévő Giovanninc- és angyalf
be a szimmetria kedvéért.-- A bolog
kápolnája részére festette a Szent
Cornicine,a kiváló reneszánsz keret
keret van a helyén,a képet a bologn
centrális elhelyezést ad,amint a Ma
keztet is egy Francia Madonnára.Jobb
Szent Pál kéztartása Michelangelo h
a zene utáni hangulat köti össze.Biz
festette meg.Vasari szerint a hangsz
egyik tanitványától való.-- Egyik le
a"Madonna della Sedia",a firenzei k
Seggiola.A formákat ugy rajzolja meg
vonalaik kövessék a tondoformát.A M
nép leánya.Az öltözetben,a tarka ken
lyozza,de egyike legfestőibben szí
gó szineket ad.Változatos Madonna k
"Madonna della Tenda"/1516./ Szintén
alakok,teljesen kitöltik a képet.A h
jobb felső sarkon szürödik be fény,m
létre. A San Pietro in Montorio rész
Krisztus mennybemenetelét,melyet ma
de,Medici kardinalis megbizásából ké
volt,de az alsó részt mégis Giulio R
és müvészetének utolsó nagy álma.Mik
még látni.A viziós ábrázolás két rés

Szlamyi Lajos

Vásár egy Éis
városban c. Épe
repr.

Dery 1927

139. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Szlányi Lajos

Napos tél a hegyekben c. szépe repr.

Déry 1927

129. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Bárányi Lajos

l.

Déry 1927

névmutató

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Szlanyi Sajós

wód

Diwald 1927

180-l.

IGLÓY KÁROLY dr.
bel- és idegorvos
volt belklinikai tanársegéd
XI. Lágymányosi-u. 15.
Rendel: d. u. 1/23—4-ig. Telefon: 259-383.

Rp. 2·88 Budapest, 1942. XII. 12.

Jal

Percaisel Salbe
Ciba

Aub. rég I

Ds. Amd. Nemist
(alkalmilag, visphalé
ellen).

[signature]

Szlányi Lajos

wód

z

Mysk Ernő

75. l

~~Tatai leletek X. 45.~~

Szlámyi Lajos

kiáll. érem

Közlezrkiáll 1
1268. c.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Selényi Lajos

l. Kelp. 107. l

Mécses, római VIII. 17.

Szlanyi Lajos

wod

B. K. M. A mü-
vesztelepek jelen-
tőségéről.
A Kevé Könyve
1928. 63. l.

40.—

587. AFRIKÁT jelképező fehér porcellánszobrocska. Teveháton ülő nőt ábrázol. Bécs, 1744—49. (kis fehér jegy). 130.—

588. KORSÓ, ólommázas cserép, kékpalmettás disszel. Székely, XVIII. sz. 30.—

589. HÁROM KÁLYHACSEMPE, ólommázas csempe, domboru diszitéssel. Erdély, XVIII. sz. 20.—

590. TEÁSKANNA FEDŐVEL, porcellán, szines madarakkal és lepkékkel. Herend, 1870 k. 25.—

591. EGYSZEMÉLYES TEÁSKÉSZLET, porcellán, domboru levél- és aranydiszitéssel. Tálca, két kanna, cukortartó és csésze aljjal. Cseh, biedermeier. 25.—

592. KIS KORSÓ, fajansz, türkizkék, helyenként fémfényü mázzal. Perzsa, XVI. sz. 10.—

593. HAT TÁL, ólommázas népies cserép, stilizált virágdisszel. Erdély. 10.—

594. HAT TÁNYÉR, ólommázas népies cserép. Erdély. 10.—

595. ÉTKEZŐKÉSZLET, porcellán, szines apró virágokkal. Két levesestál, két mártásoscsésze, öt tál, 11 lapos, 13 mély és 10 kis tányér. Cseh, 1850 k. 80.—

596. KIS KUTYA, szines porcellán. Angol. 15.—

Szlanyi Lajós

wód

Szikl Veszpr

331. C.

1744. Perlmutter

Hollandi ha

A szegényes szobában ál
halász, szem közt néz; fe
Kálla leberetvált. Bő úpi
nyakkendője elől lelóg. Mö
alatt, tányérokat vannak
tekintünk, hol a szomszé
szemünkbés a hol kötélre
alól jobbra: „PERLMUTTE

Vászon, méretei 70
Vétetett 1900. jánu

– Elszámoltatott 1900: 1
lást tudomásulvette 1
(689/900).

Szlányi Lajos

uród

Petr Samtida

20. l.

Tulajdonos: Kleibel Miksa.

*

Bad-Hall. Hotel Budapest. Elsőrangú ház, villanyosvilágítás. Minden kényelem. Tulajdonos Johann Wagner.

Gardone-Riviera, a Ga
Hotel. Idény szeptem
világítás, központi fűté
a házban. Illustrált pro

Gardone-Riviera (Garda
Legjobb a fekvés a tó p

Graz. Hôtel Erzherzog
város közepén. 100 ké
villamos világítás, für
Müller Frigyes, tulajdo

Gyulafehérvár. Európa
kávéház és étterem. O
szolgálás. **Kereskede**
árvák alapja javára.

Gyulafehérvár. Hunga
szoba villanyvilágítás
den vonalnál.

Tokaj-hegyaljai

gyógy-
borból

ajándéknak alkalmas (5
kilogrammos) postacso-
magot 10 és 16 koronáé

Szlányi Lajós

ált. vízf. díj 1922

Nemzeti Szalon

MAFE 10. kiáll. 1923 nov.

FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

PÉNZTÁROS:

LEHEL BÉLA

FŐTITKÁR:

KÉZDI-KOVÁCS ELEMÉR

Szlányi Lajos

festő

SZLÁNYI LAJOS, BUDAPEST

1146. Széplaki kilátás az Alacsony-Tátrával, olajfestmény
1147. Gerlachfalvi-csúcs szürke napon, olajfestmény . .
1148. Gerlachfalvi-csúcs napsütésben, olajfestmény . . .

Nemzeti Szalon 1930 márc-ápr.

Nemzetközi Alpin Képkiállítás

Szlányi Lajos

342 Asztag, vizf. 5000

Nemzeti Szalon

1926. máj.

MAFE 12. kiáll.

KÉPMELLÉKLETEK

Szlányi Lajos

107	Zagyvamenti táj	olajf.	300.–
108	Vasut mentén	„	250.–
109	Naplemente	„	600.–
110	Tisza	„	700.–
111	Tél	„	900.–
112	Eső	tempera	800.–
113	Szolnoki vásár	olajf.	450.–
114	Szántás	„	1400.–
115	Szántóföldek	„	1400.–
116	Tanya	„	900.–
117	Nagyvásár	„	350.–

Nemzeti Szalon. A.
Szolnoki művésztelep
reprezentatív kiállitásának katalogusa
1936. marc

Budapest

Rákos-u.

Szlányi Lajos

Vkminkiáll. 1943

Március, dajt.

Napraforgók, dajt.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Szlányi Lajos

irod

Szana Szárév

365. l.

Hajnal c. Eége

repr.

Vasárnap

30

Pál eml.

Junius

● Ujhold 20 ó. 48 p.

Hétfő

1

Jézus sz. vére

Kedd

2

Sarlós B. A.

Szerda

3

Protestáns naptár

Junius-Julius

V	30	Pál
H	1	Tibold
K	2	Ottok.
S	3	Kornél
C	4	Ulrik
P	5	Enese
S	6	Ozajás

Ó görög naptár

Junius

V	17	Szabel
H	18	Leonc
K	19	Judás
S	20	Metód
C	21	Julián
P	22	Özséb
S	23	Agripp

Izraelita

Szlányi Lajos

Fenyvesvölgy és
Körmöcbánya télen
c. képei repr.
Gyöngyösy 63. l.

395.

disces terem van ábrázolva, hol jobbra
fején ül Mária Terézia. Előtte három
kiket a királynő a kezében lévő edény vizé-
DAS IST DAS VERITABLE UNGARISCH WAS-
i ékitmények képeznek díszt, melyek alatt
.

éretei 3·7 : 3·7 cm.
jis aj. 1888. aug. 30. (97/88 № 2.).

Szlányi Lajos

Nyári délután
c. képe repr.

Gyöngyösy 113. l.

I és egy sima karimájú, de egy oldalú érmen

1907.

ól.

L Keresztes

ordultan, ~~és~~ arczélben I van ábrázol-
a és szakálla nincs. L Zárt koronát,
töse felett láncz ~~[illegible]~~ és bro-
irata a L vonalkörön belül:

. REX. MORT. MCLXII.

~~pereme, karimája, képlapjának hát-~~

rmű, méretei 6.7:6.7 cm.-- Becsértéke
déka 1907. április 30-án (787-907-50).

151

1521

Szlámpi Lajos

Nyod

A Kéve Könyve

1913. VI. k. (E-R.: Budapesti látképek a Könyves Kálmánban.)

Üvegedénytöredék, római VII. 191

Szlányi Lajos
festő

Fővárosi Lapok 1895. április 27., 1337. old.
(Szana Tamás: Tavaszi kiállítás.)

Kalmár

Szlányi Lajos
festő

Fővárosi Lapok 1896. aug. 17., 7. sz.
(Művészetek.)

Kalmár

Szlányi Lajos
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 6., 1091. old.
(Műrészetek.)

Kalmán

Szlányi Lajos
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 23., 14. old.
(Vajda Imre: Téli tájak.)

Kalmár

Szlányi Lajos

festő

l. Képzőművészet

1940. 90. l.

SZLÁNYI LAJOS:

89. Nagy-Kapornok, olajf.	600.—
90. Késmárki csúcs, olajf.	700.—
91. Hóolvadás a hegyekben, temp.	800.—

Nemzeti Szalon
1941 – ápr.-maj.
Tőrzstagok kiáll.

Szlányi Lajos

SZLÁNYI LAJOS

126. Múzeum-kert télen, olajf.
127. Kálvin-tér, olajf.
128. Dunaparti hangulat télen, olajf.
129. Dunaparti hangulat tavasszal, olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar városok

1940. jan.

SZLÁNYI LAJOS

112. Tutajok a Tiszán, olajf.

113. Nyár az Alföldön, olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar Lajos

1939. dec.

Szlányi Lajos

Koppmagyrat 150 éve

SZLÁNYI LAJOS :
373. Parkrészlet. - Vizf. és paszt., p. 31.2 x
22.7 cm. Jelz.l.j.:"Szlányi L".

94. Akt-tanulmány. - C.rajz, p. 19,8x11,5 cm. Jelz.nélkül.

FERENCZY NOEMI :

95. Gobelinterv. - Vizf., p. 27 x 45 cm.Jelz. nélkül.

FERENCZY VALÉR :

96. Bazilika-templom. - Vizf., p. 34,5 x 25,5 cm. Jelz.l.j.: "Ferenczy Valér".

97. Lelátás a Rózsadombról. - C. és tollrajz, 33,5 x 24 cm. Jelz.l.b.:"Ferenczy Valér".

FESZTY ÁRPÁD :

98. Ősmagyar harcos. - Tollr., p. 17,4 x 20,5 cm. Jelz.l.j.: "Feszty Á."

Szlámyi Lajos

Čehbeliek jub. kiáll. Est.

Nemzeti Szalon 1934. jan.

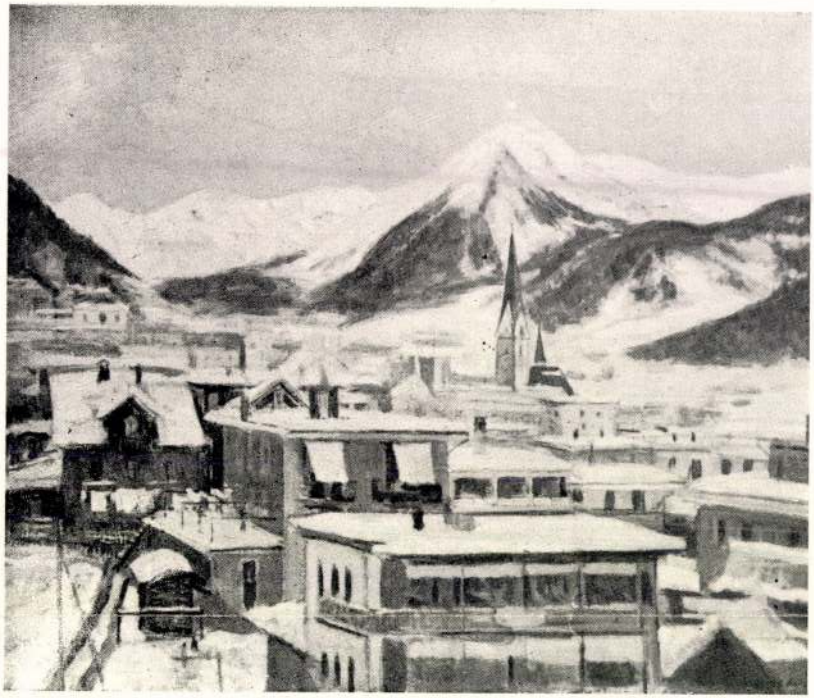

140. SZLÁNYI LAJOS: Alpesi fény

Szlányi Lajos

MDK

Parlamenti mise a háboru alatt, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Szlényi Lajos MDK

Hegyipatak, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Tavasz, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos. MDK

Faluvégi házak, olf.

A lomnici és késmárki csucs, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Davosi alkony, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Szlányi Lajos MDK

Napfény a völgyben, olf.

Műcsarnok 1938 Művészcsoportok kiállitása

Szlányi Lajos MDK

Szolnoki tanyák, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Szlányi Lajos MDK

Szeptember, tempera

Zagyvaparti házak Szolnokon, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Nyár, tempera

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Szlamp Lajos

Tél a Zugligetben
c. képe repor-

KMTars. 1943. tav.
Kiáll. Cat.

Szlányi Lajos

Csehbeliek VI. kiáll.

Nemzeti Salon

1926.

Szlányi Lajos

l. Céhbeliek II. kiáll.

Nemzeti Szalon 1918.

~~Ohman Béla szob~~

~~Művénektörténeti t~~

Szlányi Lajos

185	„A puszta télen“	Olajfestmény
186	„Felhők“	„
187	Tavasz	„
188	Zagyva-áradás	„
189	Nyári délelőtt	„

ágú

Céhbeliek IV. kiáll

NYOMTATVÁNY

Nemzeti Szalon

1923

Budapest

úrnak
úrnőnek

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

Franklin-Társulat nyomdája

Szlányi Lajos.

197 Téli délután a hegyekben, olajf.
198 Olvadásos szürke téli nap, olajf.
199 Házak a fenyves tövében, olajf.
200 *Domboldal Olajf.

Böckelick V. kiáll
Nemzeti Szalon
1924.

246. Unghváry Tivadar

Szlányi Lajós

Czóbelich V. kiáll

Nemzeti Szalon

1924

Szlányi Lajos

Tűzrakó gyakorlat,
Zugligeti kilátás,
Tél a fenyvesben,
Kőrmöcbányai hegyvidék
Fenyves völgy
olajfestmények

Czibulka III. kiáll

Nemzeti Szalon

1921.

Zrínyi Ilona IV. 198, 200

— Péter, horvát bán IV. 200

Szlányi Lajos

236	Áradáskor, olajf.	14000
*237	Partjavitási munka a Margithidnál, olajf.	12000
238	Jégzajlás a Dunán, olajf.	10000
239	Misefai parkrészlet, olajf.	5000
240	Kis fenyves a Zugligetben, olajf.	6000
241	Vihar előtt, olajf.	6000
242	Hüvösvölgyi Nagyréten, olajf.	3000
243	Kilátás a Rózsadombról, olajf.	3000

Czóbel Béla

VI. kiáll.

Nemzeti Szalon

1926.

NEMZE

ŐK:

GYULA v. b. t. t.

IGAZGATÓ:

Déry Béla

ÁGI TAGOK:

Műpártolók:

:s Márk
Zsigm.

Bauman Márton
Gellért Jenő
alelnöki teendőkkel megbizva
Dr. Ilosvay Lajos

TITKÁR:

Bende János

PÉNZTÁRNOK:

Eckstein M. Miklós

RE TAGOK:

lön
dor
:s László
József
riesch Aladár
ó Elek
ánszky László

Mendlik Oszkár
Nádler Róbert
Rubovics Márk
† Székely Bertalan
† Szikszay Ferencz
Vajda Zsigmond

SZLÁNYI LAJOS

138	Hóolvadás a hegyekben, tempera		700.–
139	Szolnoki tanyák	olajf.	700.–
140	Alpesi fény	olajf.	1000,–
141	Márciusi hófoltok	olajf.	1200.–

Cékbeliek jub. kiáll.
kat. Nemzeti Szalon
1934. jan.

117. PETRI LAJOS: Morvay Pálné

Szlanyi Lajos

Erdei lak c. képe

repr.

Szépmüvészet

1943. 2. n –

Szlányi Lajos

l.

Szépmüvészet

1943. 34. l.

Szlányi Lajos

Szlányi Lajos (szül. 1869).
558. SZÉRŰ. Jelezve l. jobbra: Szlányi Lajos 1895.
Fa. 33×24 cm.

70.—

Szlányi Telepi II. - 1939

STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜH
STÜ

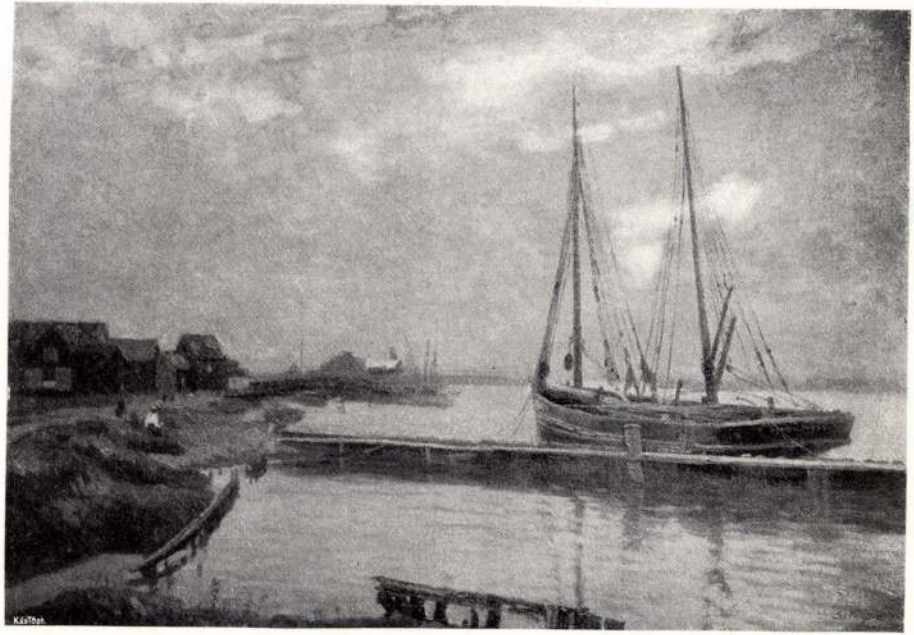

126. Szlányi Lajos: Halászkunyhók a Blyht partján.

748. Kröyer Péter: Szüret Tirolban.

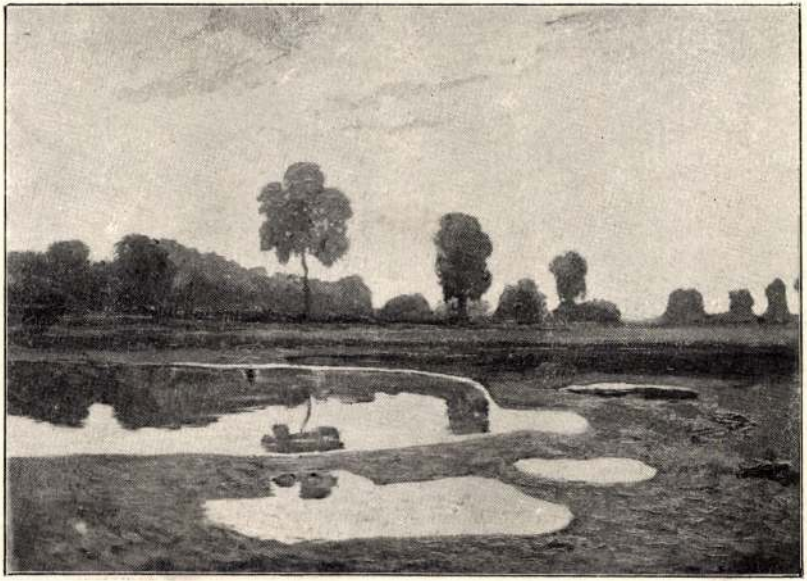

8. Szlányi Lajos. holdvilágos est.

200. Benczur Gyula. gróf batthyányi elemér arczképe.

377. Szlányi Lajos: Soroksári Dunaág.

261. Bosznay István : Holt Tisza mellett.

383 Szlányi Lajos: Szolnoki részlet.

437 Kézdi-Kovács László: Nyárfák alatt.

Szlányi Lajos

80 Szlányi Lajos: Tátraszéplaki erdei út.

KMT 1917. Tav. Tárl.

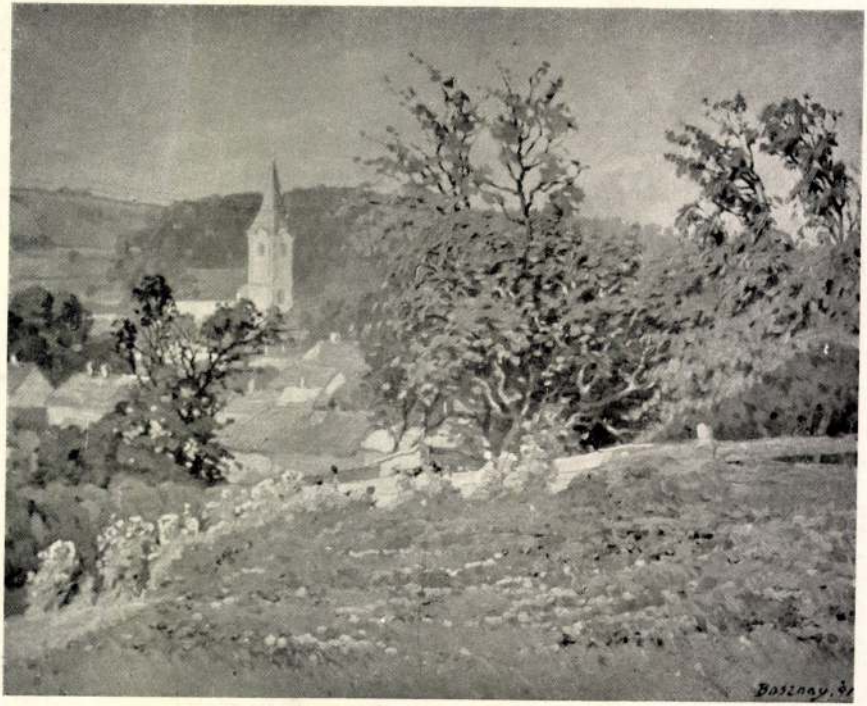

35 Bosznay István: Alkonyat.

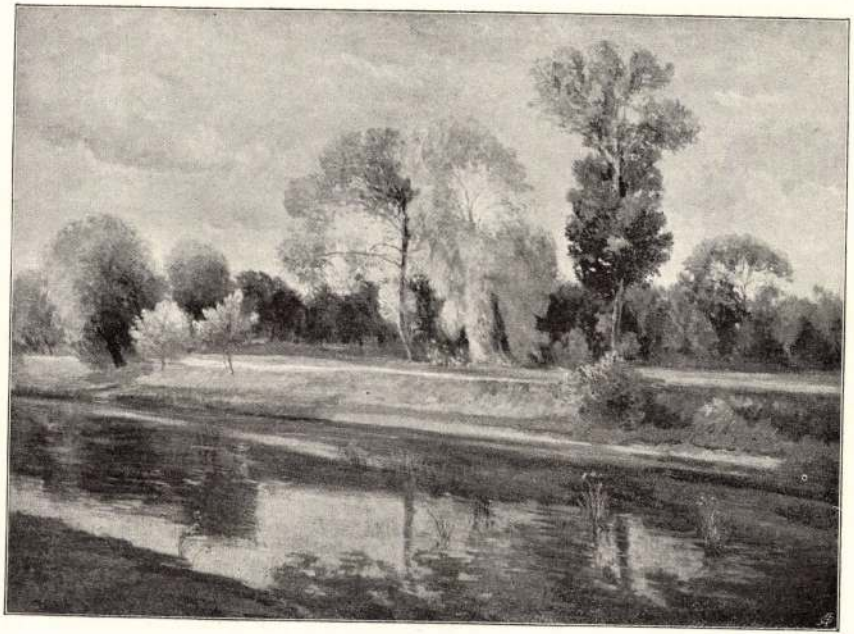

304. Szlányi Lajos: Zagyva mentén.

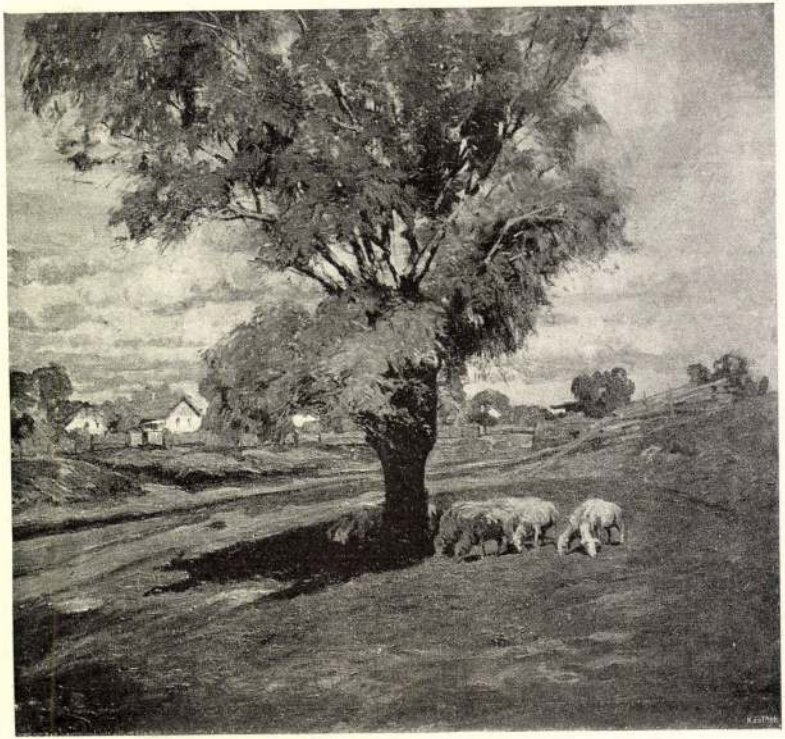

30. Mihalik Dániel: Fűzfa.

380 Szlányi Lajos: Napfény a fenyvesben

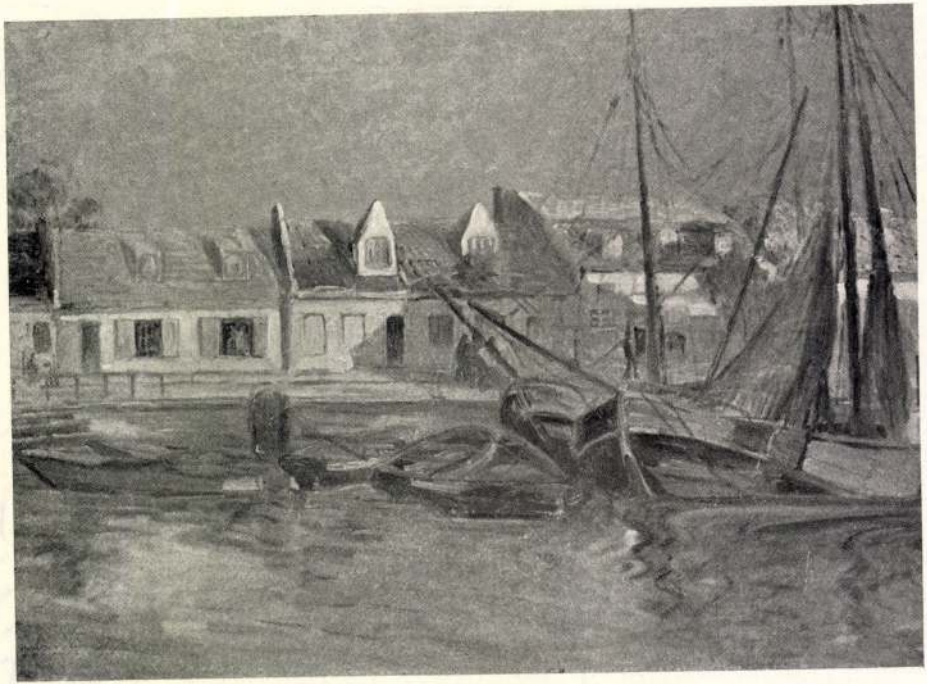

72 Déry Béla: Égiháború után egy svéd kikötőben. (Simrishan)

67. Szlányi Lajos: Körmöcbánya télen.

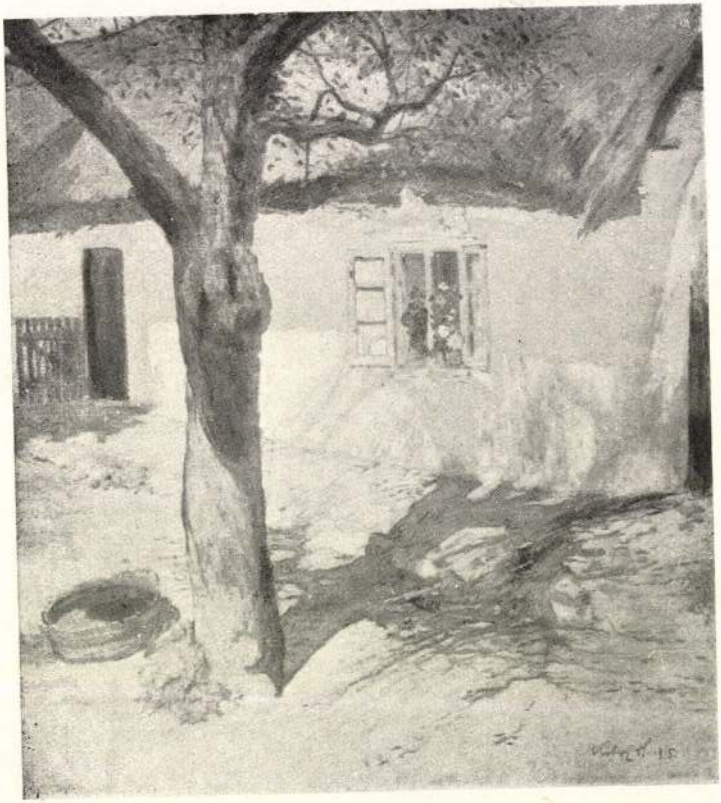

56. Kóbor Henrik: Udvarrészlet.

98. Szlányi Lajos: Nyári délután.

58. Koszta József: Tanyai táj.

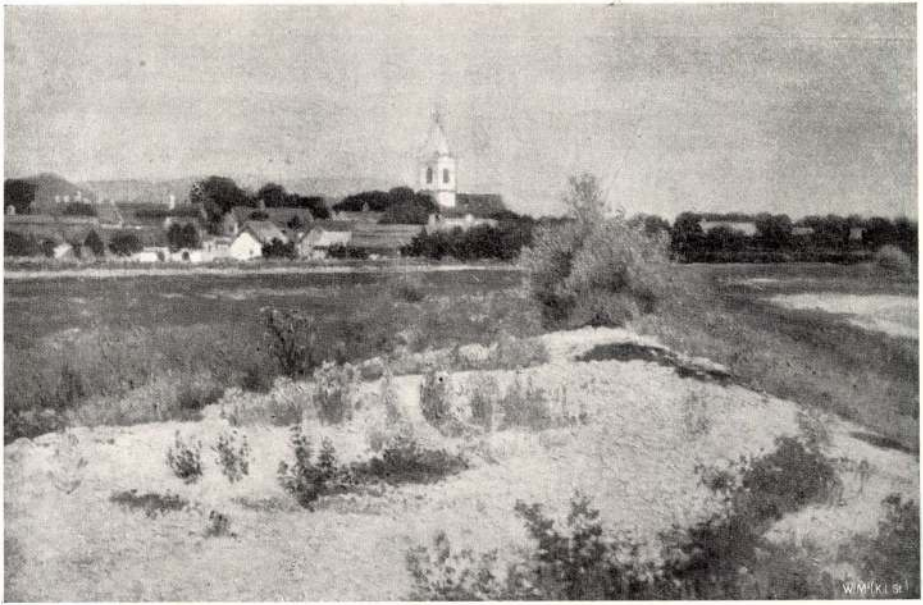

357 Szlányi Lajos: Kavics-part.

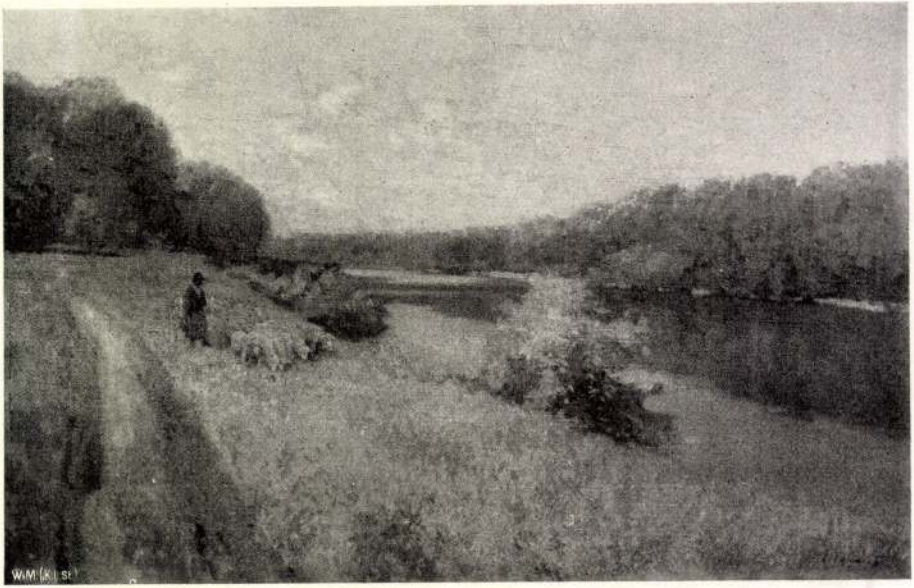

73 Olgyay Ferenc: Vajkai Dunaág.

Szlányi Lajos

304 **Szlányi Lajos.** Patak. Olajf. Eladó.
305 **Pór Bertalan.** R. M. úrnő arcképe. Olajf. Magánt.
306 **Papp Sándor.** Faluvég. Olajf. Eladó.
307 **Telkessy Valér.** Rózsák. Olajf. Eladó.
308 **Kümmerle Pál.** Dachaui patakrészlet. Olajf. Eladó.
309 **Cserna Károly.** Almák. Olajf. Eladó.
310 **Markó Ernő.** Ó-budai hajógyár. Olajf. Eladó.
311 **Déry Béla.** Borús este Edam vidékén. Olajf. Eladó.
312 **Déry Béla.** Tavaszi este Hollandiában (Volendam.) Olajf. Eladó.
*313 **Déry Béla.** Az Isar mentén Bajorországban. Olf. Eladó.
314 **Markó Ernő.** Hajók ködben. Olajf. Eladó.
315 **Tátray Lajos.** Virágok. Olajf. Eladó.
316 **Zórád Géza.** Hazafelé. Olajf. Eladó.
317 **Csordák Lajos** Erdő széle télen. Olajf. Eladó.
318 **Markó Ernő.** Taracközi kuria. Olajf. Eladó.
319 **Szlányi Lajos.** Téli napsütés. Olajf. Eladó.
320 **Berkes Antal.** Téli este Angyalföldön. Olajf. Eladó.
321 **Horthy Béla.** Esti nap. Olajf. Eladó.
322 **Berkes Antal.** Ólmos idő. Olajf. Eladó.
*323 **Rubovics Márk.** Tél. Olajf. Eladó.
324 **Kléh János.** Leányok a kertben. Olajf. Eladó.
325 **Csordák Lajos.** Komor téli nap. Olajf. Eladó.
326 **Kléh János.** Téli nap. Olajf. Eladó.
327 **Szlányi Lajos.** Behavazott. Olajf. Eladó.
328 **Szlányi Lajos.** Téli reggel. Olajf. Eladó.
329 **Csordák Lajos.** Falu vége napsütésben. Olajf. Eladó.
330 **Szlányi Lajos.** Fűzfák. Olajf. Eladó.
331 **Csordák Lajos.** Czigányéknál. Olajf. Eladó.
332 **Szlányi Lajos.** Havazáskor. Olajf. Eladó.
333 **Szlányi Lajos.** Falurészlet. Olajf. Eladó.
334 **Komáromi Kacz Endre.** Leány sárga kendővel. Olajf. Magánt.

Képzőm. Tars. Kiáll. Est
1909. Jav. Kiáll

275 **Nagy Lázár.** Korcsma udvara. Olajf. Eladó.
*276 **Rottmann Mozárt.** Tánchoz készül. Olajf. Eladó.
277 **Vastagh Géza.** Tyúk-csoport. Olajf. Eladó.
278 **Nagy Vilmos.** Szekrény előtt. Olajf. Eladó.
279 **Gerster Károly.** Az utolsó levél. Olajf
*280 **Neogrády Antal.** Téli séta. Gouache. Eladó.
281 **Keményfy Jenő.** Saját arcképem. Olajf. Eladó.
282 **Keményfy Jenő.** Ablak mellett. Pastel.
*283 **Keményfy Jenő.** Női arckép. Pastel.
284 **Keményfy Jenő.** Műteremsarok. Pastel. Eladó.
285 **Keményfy Jenő.** Intérieur. Pastel. Eladó.
286 **Bruck Hermina.** Sziklás partrészlet. Pastel. Eladó.
287 **Vajda Zsigmond.** Meduza. Olajf. Eladó.
*288 **Vastagh Géza.** Oroszlánfej. Olajf. Eladó.
289 **Kunwald Cezár.** A. M. úrnő arcképe. Olajf. Magánt.
*290 **Baditz Ottó.** Haza felé. Olajf. Eladó.
291 **Neogrády Antal.** Útközben. Olajf. Eladó.
292 **Horthy Béla.** Férfiarckép. Olajf. Eladó.
293 **Kézdi-Kovács László.** Ősz az erdőn. Olajf. Eladó.
294 **Kézdi-Kovács László.** Szürkület. Olajf. Eladó.
295 **Nádler Róbert.** St. Ives partja. Olajf. Eladó.
296 **Nádler Róbert.** Arckép. Olajf. Magánt.
*297 **Gergely Imre.** Taorminai út az Etnával. Olajf. Eladó.
298 **Nádler Róbert.** Arckép. Olajf. Magánt.
299 **Nádler Róbert.** St. Ives utcarészlete. Olajf. Eladó.

XIII. TEREM.

300 **Berkes Antal.** Nyári est. Olajf. Eladó.
301 **Sándorházi V. Béla.** Kőrösfői varróleány. Olajf. Eladó.
302 **Berkes Antal.** Park ősszel. Olajf. Eladó.
303 **Sándor Antal.** Vasárnap. Olajf.

Szlányi Lajos

ANDAHÁZI KASNYA BÉLA.

505 Leánder. Olajf. Eladó.

PÁLFY JÓZSEF.

506 Cale della Carossi Velenczében. Olajf. Eladó.

FERENCZY JÓZSEF.

507 Tanyázók (M.-Kövesd). Olajf. Eladó.

ANDAHÁZI KASNYA BÉLA.

508 Cinkotai tanya. Olajf. Eladó.

FERENCZY JÓZSEF.

*509 Mise után (Mezőkövesd). Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

510 Tél a hegyek közt. Olajf. Eladó.

CSUK JENŐ.

511 Utolsó répahordás. Olajf. Eladó.

BÁNSÁGHI VINCE.

512 Falusi utca napfényben. Olajf. Eladó.

NAGY VILMOS.

513 A piros tojás. Olajf. Eladó.

L. HILBERTH IRÉN.

514 Csendélet. Pastell. Eladó.

PAP EMIL.

515 Finale. Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

516 Zólyomvölgyi út. Olajf. Eladó.

SÁRKÁNY GYULA.

517 Párisi leány. Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

518 Utca a völgyben. Olajf. Eladó.

NAGY VILMOS.

519 Fürdés után. Olajf. Eladó.

4.

KMT 1913. tav. I. áll

LASZGALLNER OSZKÁR.

492 Üvegek. Olajf. Eladó.

CSALÁNY BÉLA.

493 Regélő leányka. Olajf. Eladó.

TAMÁSSY MIKLÓS.

494 Feleségem. Olajf. Magánt.

MENDLIK OSZKÁR.

495 Téli hangulat a Biscayai öbölben. Olajf. Eladó.

TAMÁSSY MIKLÓS.

496 Férfiarckép. Olajf. Eladó.

STROBL ZSÓFIA.

497 Nyári csendélet. Olajf. Eladó.

XIV. TEREM.

BARANSKI E. LÁSZLÓ.

498 A Kazán-szoros. Olajf. Eladó.

PAP EMIL.

499 Csendélet aranyhallal. Olajf. Eladó.

500 Csendélet. Olajf. Eladó.

UJVÁRY IGNÁC.

501 Szirtek a Quarneróban. Olajf. Eladó.

TURMÁYER SÁNDOR.

502 Arcképtanulmány. Olajf. Magánt.

PÁLFY JÓZSEF.

503 Halászbárkák. Olajf. Eladó.

MARTIN HADZSY OLGA.

504 Dunaparton. Eladó.

245. Szlányi Lajos: Esti hangulat.

238. Mihalik Dániel: Balaton.

76 **Telcs Ede.** Bohém. Gipszszobor. 200 frt.
77 **Stuck Franz.** Amazon. Bronzszobormű. 530 frt.
78 **Pap Henrik** Dr. Münnich Aurél arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
79 **Szlányi Lajos.** Tájkép. Olajfestmény. 200 frt.
80 **Szlányi Lajos.** Eső után. Olajfestmény. 400 frt.
* 81 **Szlányi Lajos.** Naplemente a Zagyva partján. Olajfestmény. 1500 frt.
82 **Szlányi Lajos.** Szalmakazlak. Olajfestm. 600 frt.
83 **Szlányi Lajos.** Holdvilágos est. Olajfestm. 300 frt.
84 **Szlányi Lajos.** Hajnalpirkadás. Olajfestm. 500 frt.
85 **Pongrácz Károly.** Tó. Olajfestmény. 500 frt.
86 **Tanner H. O.** Zivatar. Olajfestmény. 1500 frank.
87 **K. Kemenszky Árpád.** Tanulmány a «Tavasz» czímű képhez. Olajfestmény. 700 frt.
88 **Both Menyhért** Női arczkép. Olajfestm. Mag. tul.
* 89 **Both Menyhért.** Berczik Árpád arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
90 **Ziegler Károly.** Arczkép. Olajfestm. 1500 frt.
* 91 **Burger Lajos.** Arczkép. Olajfestmény. Haggenmacher Árpád úr tulajdona.
92 **Barsy Adolf** Arczképtanulmány. Olajf. Mag. tul.

IV. TEREM.

93 **Strobl Alajos.** Leányképmás. Márványszobormű. Magántulajdon.
94 **Radnai Béla.** Képmás. Szobormű. Magántulajdon.
95 **Strobl Alajos.** Gipszmellszobor. Magántulajdon.
96 **Führer Richard.** Női képmás Gipszmellszobor. Magántulajdon.
97 **Führer Richard** Férfi képmás. Gipszmellszobor. Magántulajdon.
98 **Kis József.** Női arczkép. Gipszszobor. Magántul.

99 **Rintel Géza.** Női képmás. Gipszmellszobor. Rintel Leopoldine úrnő tulajdona.

100 **Kiss György.** II. Lajos király halála. (Mohácson felállítandó emlékmű.) Gipszdombormű.

101 **Hadl Richard.** Hazatérés. Gipszdombormű. 500 frt.

102 **Weinberger Márk.** Kain. Gipszszobor. 5500 frt.

103 **Haraszti József.** Mezei virágok. Gipszsz. 800 frt.

104 **Farkas Miklós.** Váza. Gipszszobormű. Budapest székesfőváros tulajdona.

* 105 **Zala György.** Gábor arkangyal, az apostoli királyság szimboluma, az ezredévi Árpád-emlék részlete. Gypszszobormű. Az állam tulajdona.

105/a **Bálint Zoltán és Jámbor Lajos.** Gipszminta az 1900. évi párisi kiállítás retrospektiv pavillonjáról.

* 106 **Damkó József.** Síremlék Gipszdombormű. Magántulajdon.

107 **Róna József.** A zentai csata (lovasroham). Bronzdombormű Savoyai Jenő herczeg zentai szobrára. Magántulajdon.

* 108 **Róna József.** Savoyai Jenő herczeg zentai lovasszobrának $^1/_{10}$ méretű terve. Gipszszobormű. Magántulajdon.

109 **Róna József.** A zentai csata (a sánczok megvétele) Bronzdombormű, Savoyai Jenő herczeg zentai szobrára. Magántulajdon.

110 **Rintel Géza.** Férfi képmás. Gipszmellszobor. Helbing Ferencz úr tulajdona.

110/a **Campagnoli Italo.** Caprii leány. Bronzszobormű. 300 lira.

110/b **Campagnoli Italo.** Narsissus. Bronzszobormű. 1000 lira.

111 **Fadrusz Jánosné.** Női képmás. Gipszmellszobor. Heinrich Alajosné tulajdona.

112 **Grieszfelder János.** Mellszobor. Gipszszobormű. Magántulajdon.

* 113 **Kiss György.** Szorult helyzet. Gipszszobormű. 35 forint.

114 **Markup Béla.** Enyelgő oroszlánpár. (Kandallódísz.) Gipszszobormű Kramer Henrik úr tul.

SZLÁNYI LAJOS: HEGYEK ALJÁN

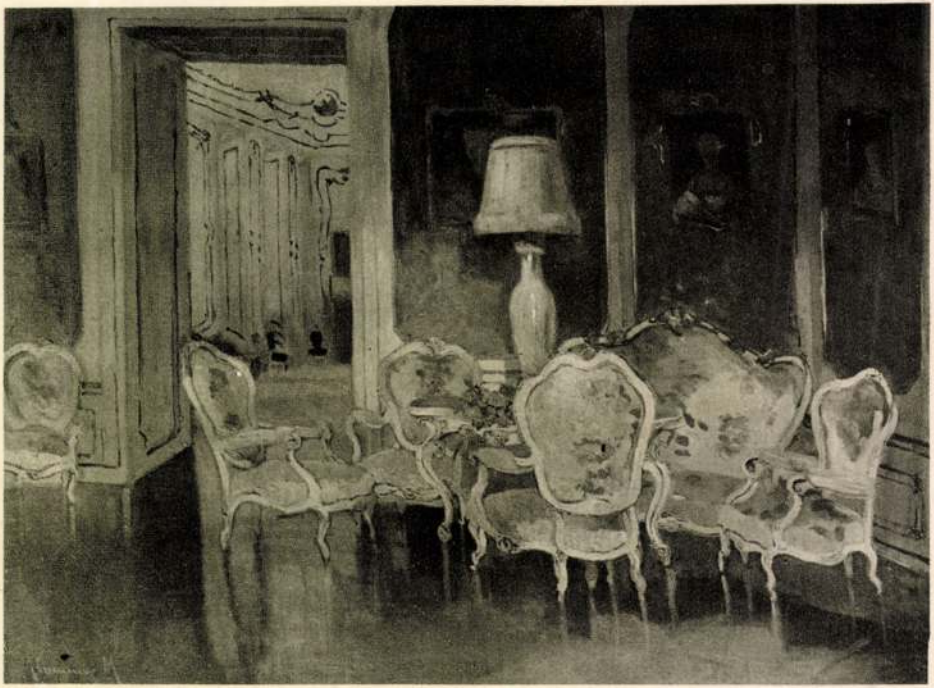

KLAMMER MARISKA: BAROKK SZALON

457 Szlányi Lajos: Körmöcbányai főtér.

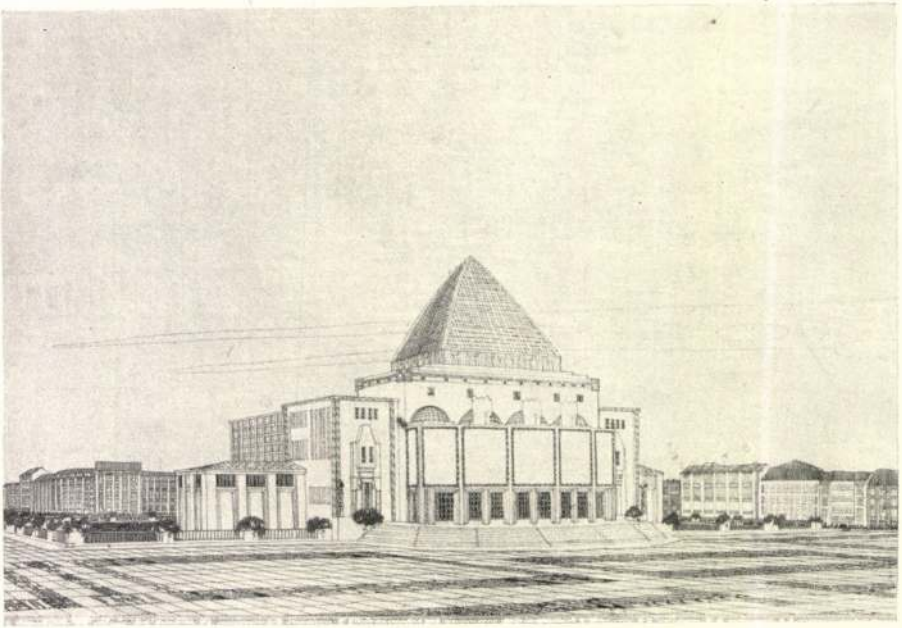

757 Málnai Béla: Fővárosi könyvtár.

47. Szlányi Lajos: Hegyoldal.

298. Edvi Illés Aladár: Tájkép.

248. Szlányi Lajos: A cinkotai országút.

103. Juszkó Béla: Terelés a szélfogóba.

Szlávyi Lajos

Perállag III/3

575. l.

1200. **Palack,**

üveg, tojásdad testén köszörült és aranyozott
eiförmigem Körper geschnittene und vergoldete

1201. **Palack,**

zöldes fúvott üveg, felrakott fonalas díszítéssel.
grünliches Glas, mit aufgelegtem Glasfaden

X. század közepe. — GLAS, auf Fuss, mit Emailmalerei.

két pohár, aranybordák közt színes venyige koszorukkal
ITÜR, Glas, bestehend aus Weinfässchen auf Holz-
en Goldreifen. Zlatno, Mitte XIX. Jahrundert.

FLASCHE, Glas, die Wände quadratisch gemustert

rattal és 1730-as évszámmal. Magyar. — SCHNAPS-
zahl 1730. Ungarisch.

E, Glas, mit zwei seitlichen Henkeln. Rudno, XIX. Jh.

század közepe. — GLAS, mit der eingeschnittenen An-
ndert.

sas és 1831-es évszám. Nyaka letörött. — FLASCHE,
nens und Jahreszahl 1831.

Henrik, 1885. — HUMPEN, Glas, geschliffen, mit Email-

kal. Sovánka. — VASE, Überfangglas, braune Blüten-

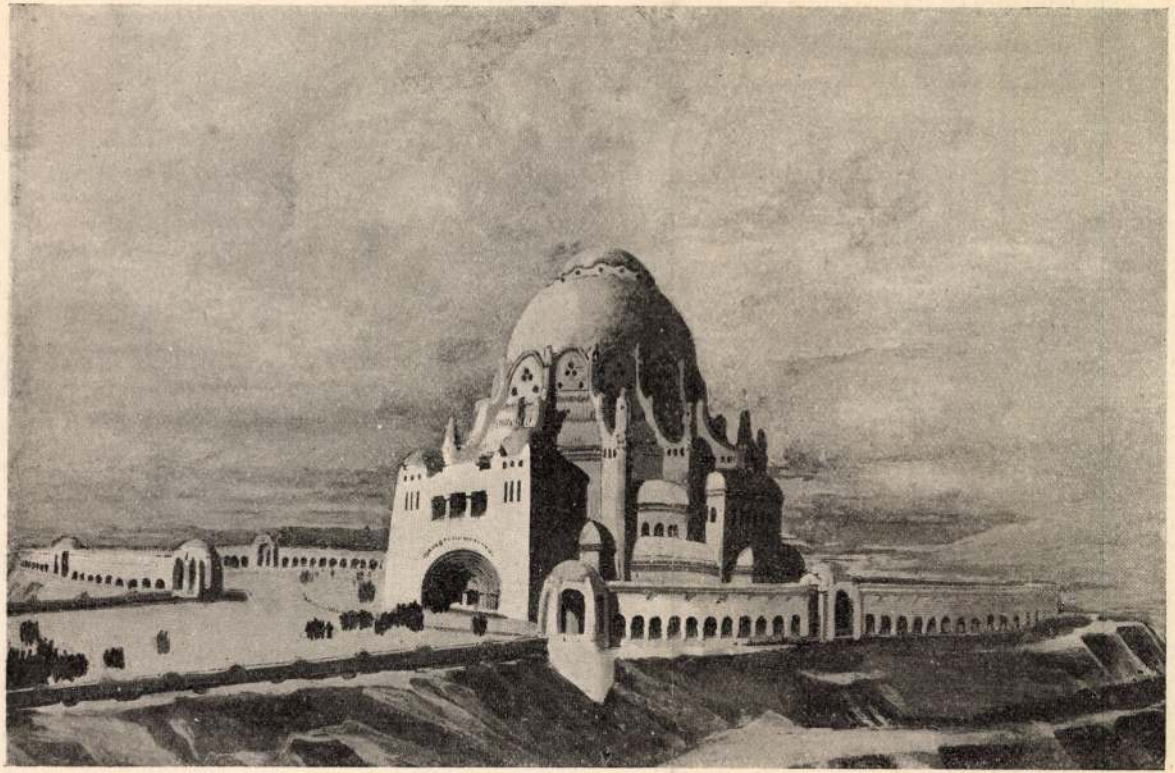

HALOTTHAMVASZTÓ. — Pogány Móricz terve.

Szlányi Lajos: Zagyva mentén.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Vas. Ujs. 1904. 836. 1. 4.

Szlányi Lajos

387 **Kálmán Péter.** A kertben. Olajf. Magánt.
388 **Löschinger Hugó.** Tájrészlet. Olajf. Eladó.
389 **Basch Gyula.** Déli napsütés (Lovrana). Olajf. Eladó.
*390 **Kézdi-Kovács László.** Nyíres. Olajf. Eladó.
391 **Kézdi-Kovács László.** Nyárerdő a Balaton partján. Olajf. Eladó.
392 **Kézdi-Kovács László.** Füzesben. Olajf. Eladó.
393 **Kézdi-Kovács László.** Elnbogeni porcellán. Olajf. Eladó.
394 **Kézdi-Kovács László.** Balaton-aligai partok. Olajf. Eladó.
395 **Basch Gyula.** Reggeli napsütés (Lovrana) Olajf. Eladó.

XIII. TEREM.

396 **Romek Árpád.** Via St. Giovanni. Olajf. Eladó.
397 **Gráf Dreyfus Ilma.** Dáliák. Olajf. Eladó.
398 **Jávor Pál.** Porcellán és virág. Olajf. Magánt.
399 **Gráf Dreyfus Ilma.** Guignols (Babák). Olajf. Eladó.
400 **Kurélec Othmárné Say Thekla.** Theodora. Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.
401 **Gráf Dreyfus Ilma.** Interieur. Olajf. Eladó.
402 **Jávor Pál.** Mimosa. Olajf.
403 **Szüle Péter.** Női arckép. Olajf. Magánt.
404 **Kövér Gyula.** Zsákhordók a Dunaparton. Olajf. Eladó.
405 **Telkessy Valér.** Kankalinok. Olajf. Eladó.
406 **Bednár János.** Párisi emlék IV. Olajf. Eladó.
*407 **Szlányi Lajos.** Havas reggel Szolnokon. Olajf. Eladó.
408 **Szlányi Lajos.** Derűs téli nap. Olajf. Eladó.
409 **Szlányi Lajos.** Zuzmara. Olajf. Eladó.
410 **Szlányi Lajos.** Tél a Zagyva mentén. Olajf. Eladó.
411 **Szlányi Lajos.** Márciusi hó. Olajf. Eladó.
412 **Vesztróczy Manó.** Tájkép. Olajf. Eladó.

Képzőm. Tan. 1911. tav
Kiáll. Cat.

413 **Bednár János.** Párisi emlék I. Olajf. Eladó.
414 **Józsa Károly.** Fürdő után. Olajf. Eladó.
415 **Pap Emil.** Falusi utca télen. Olajf. Eladó.
416 **Jávor Pál.** Adorjánné úrnő arcképe. Olajf. Magánt.
417 **Feszty J. Róza.** Arckép. Olajf. Magánt.
418 **Bednár János.** La toilette. Olajf. Eladó.
419 **Bednár János.** Fürdés után. Olajf. Eladó.
420 **Feszty J. Róza.** Arckép. Olajf. Magánt.
421 **Oppel Magda.** Violák. Olajf. Magánt.
422 **Baránski E. László.** Boglyák. Olajf. Eladó.
423 **Korcsek János.** Esős idő. Olajf. Eladó.
424 **Siligai Ferenc.** Téli nap. Olajf. Eladó.
425 **Siligai Ferenc.** Havas völgy. Olajf. Eladó.
426 **Laszgallner Oszkár.** Erzsóka. (Kislányom képmása.) Olajf. Magánt.
427 **Berkes Antal.** A körönd egy részlete. Olajf. Eladó.
428 **Erdőssy Béla.** Garampart. Olajf. Eladó.
429 **Erdőssy Béla.** Este felé. Olajf. Eladó.

XIV. TEREM.

430 **maróthi Major Jenő.** Felhős délután. Pastell. Eladó.
431 **Olgyai Viktor.** Garamparti téli táj. Pastell. Eladó.
432 **maróthi Major Jenő.** Befagyott folyó. Pastell. Eladó
433 **Wágner Géza.** Hollandi utca. Pastell. Eladó.
434 **Wágner Géza.** Müncheni ablakomból. Pastell. Eladó.
435 **Wágner Géza.** Alkmaari vásár. Pastell. Eladó.
436 **Edvi-Illés Jenő.** Tájkép. Eredeti rézkarc. Eladó.
437 **Kron Jenő.** Egy vöröshajú nő. Rézkarc. Eladó.
438 **Berón Gyula.** Gyárak Temesváron. Rézkarc. Eladó.
439 **Kron Jenő.** Női fej. Rézkarc. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS: SZOLNOKI VÁRTEMPLOM

MARÓTHI MAJOR JENŐ: ESTI HANGULAT A NYÍRSÉGBEN

SZLÁNYI LAJOS: *Téli est*

Pólya Tibort és *Zádor* István-al együtt.

negyedszázad alatt sűrűn dolgoz-ı vendégművészek is, számszerint ı, köztük, hogy talán csak a legki-yikét említsük, az immár halottak *ıner* Ödön, *Illés* Antal és híres *latter* Gyula, míg az élők sorában erenc, *Romek* Árpád, *Tatz* László, *Sarta* Ernő, *Koszkol* Jenő, szent-*ıes* Lajos és sokan mások, köztük evű festőművésznő, végül pedig *Liipola* Irjő szobrászművészek is.

ejezésül nehány érdekes statiszti-közöljünk: az elmult huszonöt év i művésztelepről közel *ötezer* ké-úlnyomó többségüket Szolnokon, egyszerű polgári közönség lakik); agjairól a magyar napilapokban és több mint száz cikk és tanulmány zépművészeti Múzeum pedig eddig

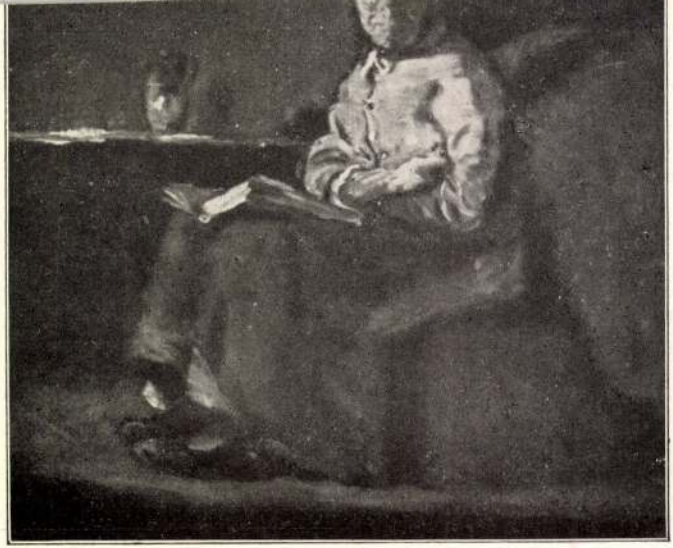

SZÜLE PÉTER: *Panni néni*

Szlányi Lajos

*181 † **Munkácsy Mihály**. Judith, Milton leánya. (Tanulmány „Milton"-hoz). Olajfestmény. Malonyay Dezső úr tulajdona.

182 † **Munkácsy Mihály**. Az „Ecce Homo" első színvázlata. Olajfestmény. Malonyay Dezső úr tulajdona.

183 † **Munkácsy Mihály**. A kálvária Pastell-tanulmány. Malonyay Dezső tulajdona.

184 **Knopp Imre**. Sárika arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

185 **Knopp Imre**. Henrik arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

*186 **Knopp Imre**. Női arckép. Pastell. Magántulajdon.

187 **Knopp Imre**. Női arckép. Pastell. Magántulajdon.

*188 **Tahi Antal**. Kútvölgyi részlet (budai hegyek). Olajfestmény 700 korona.

189 **Tahi Antal**. Tájkép Taormina környékéről. Olajfestmény. 800 korona

190 **Tull Ödön**. Siciliai parasztház. Olajfestmény. 300 kor.

*191 **K. Spányi Béla**. Reggeli hangulat. Olajfestmény. 1200 korona.

192 **Ferenczy Károly**. Csendélet. Olajfestmény 700 kor.

*193 **Ferenczy Károly**. Cigányok. Olajfestmény. 5000 korona.

194 **Szlányi Lajos**. Holdas éjjel Olajfestmény. 500 kor.

195 **Szlányi Lajos**. Reggeli szürkület. Olajfestmény. 800 korona.

196 **Szlányi Lajos**. Árokrészlet Olajfestmény. 1200 kor.

197 **Szlányi Lajos** Nádas. Olajfestmény. 800 korona

198 **Szlányi Lajos**. Tájkép. Olajfestmény. 500 korona.

*199 **Szlányi Lajos** Virágos rét. Olajfestmény. 500 kor.

200 **Szlányi Lajos**. Kertrészlet. Olajfestmény. 400 kor.

201 **Tölgyessy Artur**. Őszszel az erdőben. Olajfestmény. 1300 korona

202 **Magyar Mannheimer Gusztáv**. Férfi arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

KMT 1901. tav. nemzetk kiáll –

K

203 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Nyári nap. Olajfestmény. Eladó.

*204 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Esti hangulat (körmöczbányai emlék). Olajfestmény. Eladó.

205 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Fantastikus tájkép. Olajfestmény. Eladó.

206 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Alföldi tájkép Olajfestmény. Eladó.

207 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Hervadás. Olajfestmény. Batthyányi Géza grófnő tulajdona.

*208 **Pór Bertalan.** Tanulmány. Olajfestmény. 600 kor.

209 **Koszta József.** Vasárnap délután. Olajfestmény. Eladó.

210 **br. Mednyánszky László.** Sziklák. Olajfestmény. 1000 korona.

211 **Tornai Gyula.** A szakértő. Olajfestmény. 1000 korona.

*212 **Tornai Gyula** «Ezau táncos.» (Egy szekta Marokkóban, mely vallási fanatizmusból elevenen széttépi a kecskét és a véres hússal végig szalad a városon.) Olajfestmény. 1200 korona.

213 **Tornai Gyula.** Egy dal. Olajfestmény. 1200 kor.

*214 **Eisenhut Ferenc** Lesghinka. (Cserkesztánc.) Olajfestmény. Eladó.

*215 **Paczka Ferenc** «Medvézés.» (Tolna-Szántón a nép a legény és leány közti enyelgést, udvarlást «medvézés-nek nevezi.) Olajfestmény. 1800 korona.

216 **Onslow-Ford, Rudolph.** Tavasz. Olajfestmény. 6000 korona.

*217 **Haité, G. C. — R. B. A.** Hollandi szélmalom Dordrechtben. Olajfestmény. 6000 korona.

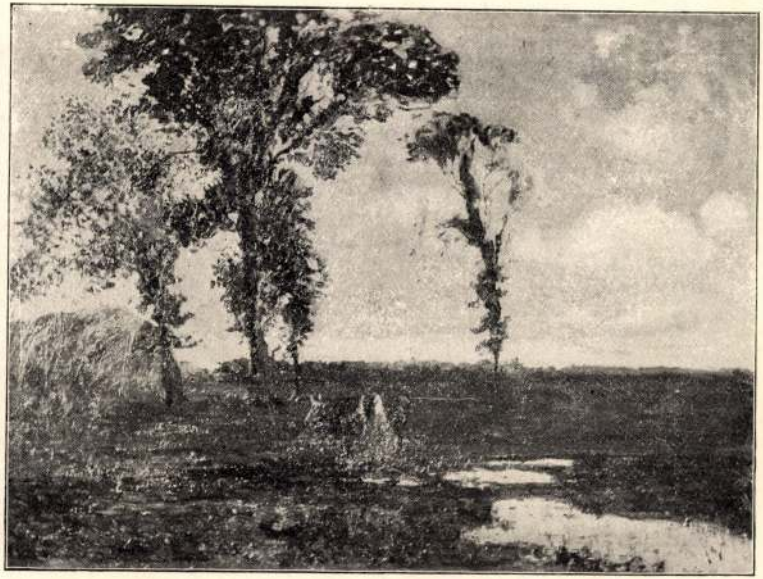

180. Szlányi Lajos. Csallóközi tájkép.

10. Stetka Gyula: Rónay főispán arczképe.

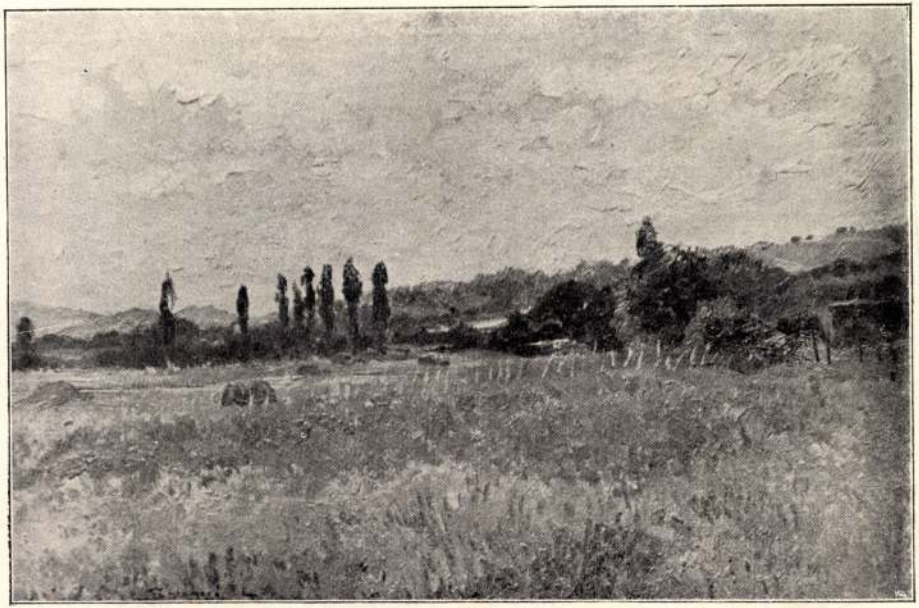

199. Szlányi Lajos: Virágos rét.

168. Kacziány Ödön: Mors eques.

81. Szlányi Lajos: Naplemente a Zagyva partján.

3. Hirémy-Hirschl Adolf: Lelkek az Acheronnál.

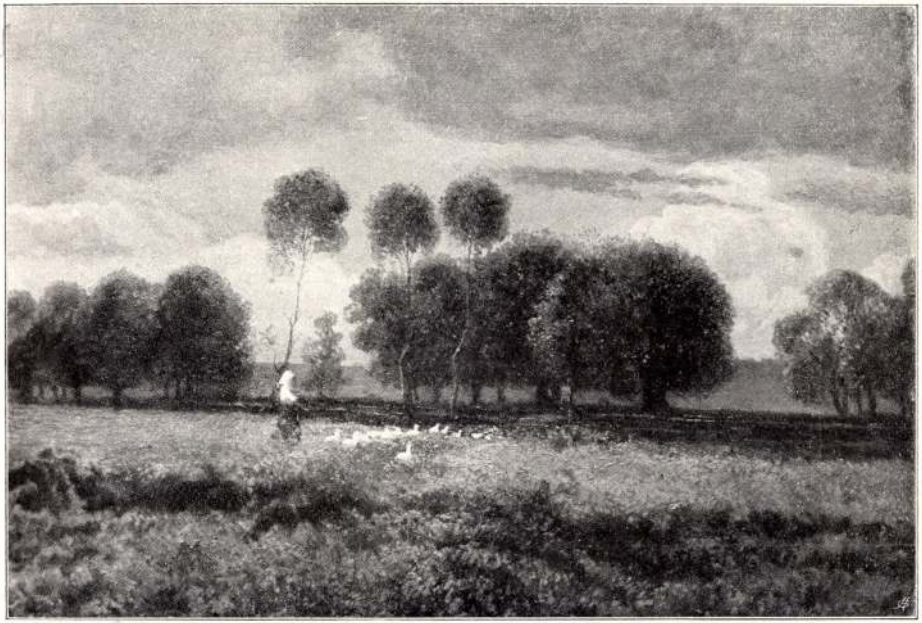

35. Szlányi Lajos: A réten.

168. Nyilasy Sándor: Kártyázók.

Szlányi Lajos

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Mücsarnokban - képével szerepel.

Téli délután-ja

Magyarság
1930.XII.20.

Szlányi

Testőrdvész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Szines tájképe

Magyar Hirlap

1920.XII.21.

Szkányi Lajos

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel. Tájkép.

Budapesti Hirlap
1930.VII.21.

Szlányi

Tarka piaca.

Klámpi Lajos festőm

is kerepel műveivel

Kázkilenc magy. képzőműv. arcz rézt a veneziai kiállitáson.

N.U. 932. III. 27.

Szlányi Lajos

Alkotása, a szfőv. műgyüjteményének kiáll.-án a Műcsarnokban.

N.U.932.VI.17.

Szlányi Lajos

Alkotása, a szfév. múgyüjtemányának kiáll.-án a Múcsarnokban.

N.U.°32.VI.17.

Szlányi lajos

Tájképe, a "Céhbeliek" kiáll.-én.

P.H.932.III.20.

Archiv Jatos

Szlányi

Alkotását nyereménytárgynak vásárolták meg,
a Munkácsy Céh sorsjátékkal egybekötött kiállításán.

P.H.932.IV.14.

Sal4nyl

Szlányi Lajos

Alkotása, a Munkácsy-Cáh kiáll.-án az Ernst-Múzeumban.

P.H.932.IV.3.

Szántyi Lajos

Szlányi Lajos

Alkotásával szerepel a "Céhbeliek" kiáll.-én.

N.U.932.III.22.

Salony Lotos

Szlányi Lajos

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

N.U.932.IV.8.

Szlányi Lajos

Alkotása, a "Céhbeliek" kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

P.N.932.III.20.

Országos Levéltár

Szlányi Lajos

Téli tájképei, a "Céhbeliek" kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

B.H.932.III.20.

Szlányi Lajos.

Műre szerepelni fog Bécsben, a
nemzetközi kiállítás kereté-
ben. A kiállítás ápr. 9.-én
nyílik meg.

Magyarság, 1927. márc. 31.

Szlányi Lajos.

Műre szerepelni fog az ápr. 2.-án megnyíló varsói magyar kiállításon.

Magyarság, 1927. márc. 19.

Stuttgart 1, Lgst.

Ihre Postkarte vom 20. d. –
ist hier nicht bekannt. Unterlagen
bei Ihnen.

Ihr Hermann 1937 Mark 14.

Szlámi Lajos
egyik kiállítója a MAPE-nak.

(e. a.): A Műcs. Ház tárlata.
Ujság, 931. X. 18.

Szlányi Lajos

tájképekkel szerepel a MAFE kiállításán.

Kézdi Kovács L.: A Műcs. őszi tárlata.

P. H. 931. X. 18.

Szlányi

impresszionista fájképeivel szerepel a MAPE kiáll.-án.

Gy. T.: Őszi tárlat.
8 Ó. U. 931. X. 18.

Szlányi Lajos

a legjobbak közé tartozik a MAPE ki-
állitásán.

m. v. A Mücs. őszi tárlata.
N. U. 931. X. 18.

Klányi Lajos

a régebbi stilust képviseli jól.

M. Ako. és Pant. f. Egy.-nek kiáll.-a.

Ybl Ervin: Őszi tárlat

B'H. 931. X. 18.

Szlányi Lajos

MDK

Április

Zagyvapart télen

Tanyaudvar

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Szlányi Béla Lajos

MDK

Téli reggel a Muzeumnál

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Szántó Lajos

Szerepelt a művészcsoport műcsarnoki kiállításán.

EK 1931. II 24.

Szlányi Lajos MDK

Erdei ut olvadáskor, repr.

Műcsarnok 1943 Amagyar művészetért c.kiáll.

Szlányi Lajos

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

BH 1931. II. 22.

Szlávy Lajos

szerepelt a művészcsoportok műtárgyainak kiállításán.

PH. 1931. II. 21.

Szlányi Lajos

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PN 1931. II. 22.

Szlányi Lajos

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításain.

MM 1931. II. 22.

M.D.K.

Szlányi Lajos

A müvészek részére megállapitott dijazási keretből kapott a müvész ötvenezer pengős dijat "Müvészek ujjáépitési kölcsöne" cimen.

50.000.-P.-ős dijat kapot ötven képző-müvész" c.
Szinház, Bp. 1945. szept. 12-18. I. évf. 5. sz. 22. lap

Szlányi Lajos

festőművész

Céhbeliek kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Ki kell emelni egy nagyon érdekes temperáját.

Magyarság
1934.I.14.

Szlányi Lajos

festőművész

Céhbeliek jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.I.14.

Szlányi Lajos

festőművész

Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Hangulatos alföldi temperával.

Budapesti Hirlap
1935.XII.21.

Szlányi Lajos

festőművész

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Pesti Napló
1935.XII.22.

Szlányi Lajos

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1935.XII.28.

Szlányi Lajos

„Jégünnepély" és tájképei nagyobbak az akvarell és pantellfestők.
Kiállításán (ennek itt) a
Nemzeti Szalonban

Pesti Hirlap. 1927 V:26.

Szlányi Lajos

Virágos képekkel nézejel az akvarell és pontellfestők kiállítósán a Nemzeti Szalonban

Magyarság, 1927 V. 26.

Szlányi Lajos.

A varsói magyar kiállításon műrei szerepeltek.
A varsói képművészeti társulat „mention honorable"-lel tüntette ki.

Magyarság, 1927. máj. 29.

Szlányi Lajos

Művészek Tavaszi Tárlatán
képével szerepelt.

NU-930.III.15.

Szlányi Lajos

Nemzetközi Alpinképkiállításon a Nemzeti Szalonban munkája szerepelt

Est 930. III. 23.

Szlányi Lajos

Nemzetközi alpin-képkiállításon a Nemzeti Szalonban szerepelt.

PH-930.III.23.

39 a. sorsz. Könyvelési minta. — FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Budapesten, 192.....

A főkönyvvezetőség:

.....

Szenes Fülöp : Bölcs tanácsok.

tanyáit, a külvárosok setét zúgait, fölszed egy csomó nyomorultat, magához rendeli modellnek, ellátja élelemmel, ruhával. Azt hiszem, hogy egészen érti ezeket a szerencsétlen embereket, akár Tolsztój. És mint az orosz gróf, olyan igénytelen ez a magyar báró is. Egyik barátja meséli, hogy Mednyánszky egyszer egy olasz kikötővárosban mind szétosztotta a pénzét szegény lazzarónik közt. Ott állt idegenben egy centesimo nélkül. Minden más ember kétségbeesett volna, ő azonban kapta magát, egy pár garasért árút cipelt a hajókra, megebédelt belőle s aztán rögtön leült a tengerpartra és festett.

Jó ezeket az apróságokat tudni, a midőn e kiváltságos talentum képei előtt állunk. Nemcsak művészi alkotásaiban gyönyörködünk, hanem egyúttal belelátunk egy kivételesen érdekes emberi lélekbe is.

Mednyánszky két csavargója közt óriás méretű tájkép függ. Szomorú, szenvedélyes erejű campagna. A szerzőjével is elég szomorú eset történt.

Magyar-Mannheimer Gusztávot nagy raffinériával sokáig meliőzték nálunk. A legszebb képei visszavándoroltak műtermébe, s eddig szerencsésen egyetlenegy kitüntetést sem kapott idehaza. Olyan ember, a ki tudatában van annak, hogy mennyit ér, méltán belekeseredik az ilyesmibe. Magyar-Mannheimer Gusztáv — nem is oly rég — egy napon elhatározta, hogy otthagyja a hálátlan piktúrát, fölcseréli vázlatkönyveit a kékléniás főkönyvekkel. Valamiből csak meg kell élni s miután képei állandóan hoppon maradtak, kénytelen volt új szakmát választani: fölcsapott műkereskedőnek.

Az új pálya nem termett nevezetesebb babérokat: rövid volt s a nyilvánosság kizárásával folyt le. Házi jellegűvé törpült s végre családi képtárrá vedlett át. Magyar-Mannheimernek ugyanis annyira megtetszettek a szebb képek, a melyeket Firenzében és környékén összevásárolt, hogy megtartotta magának.

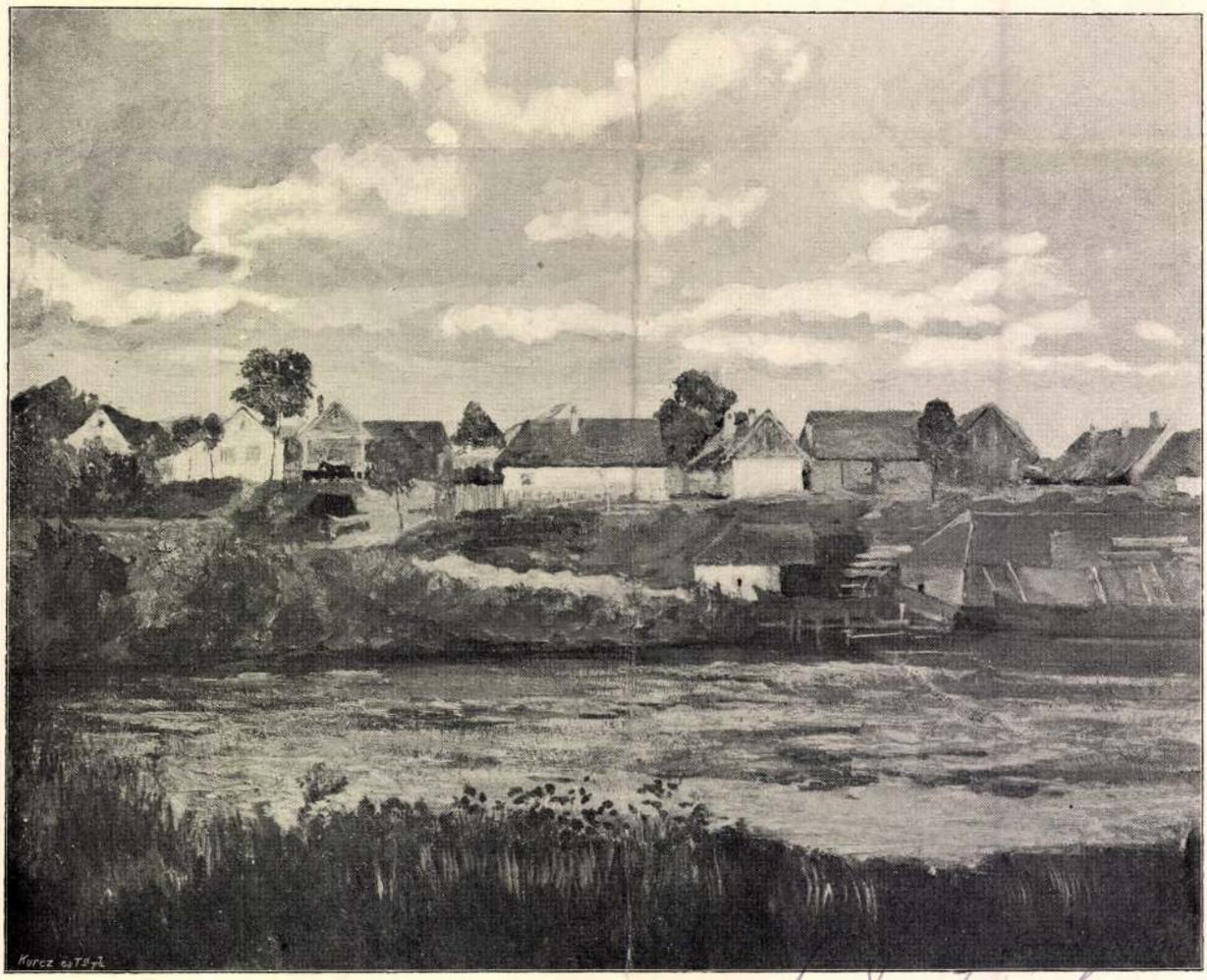

Szlányi Lajos: Soroksári Dunaág.

Lyka Károly
Téli tárlat 1900–1.

Szlányi Lajos: Téli est

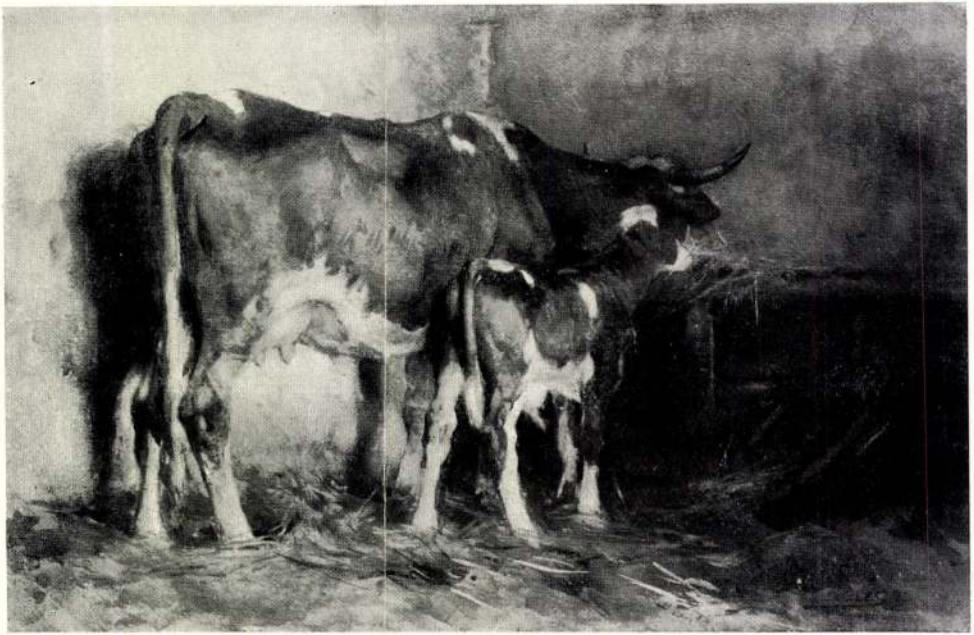

Edvi Illés Aladár: Tehén borjúval.

593 **Loew György L.** Saját arckép. Olajf. Magánt.
594 **Gerster Károly.** Olvasó leány. Olajf. Eladó.
595 **Egry József.** Önarckép. Olajf. Magántul.
596 **Gerster Károly.** Tanulmány. Olajf. Eladó.
597 **Orbán Dezső.** Aratás után. Olajf. Eladó.
598 **Szamosy László.** Részlet a Szentjobbi pusztáról. Olajf. Eladó.
599 **Siliga Ferenc.** Önarcképe. Olajf. Eladó.
600 **Nagy István.** Havasi tájkép. Olajf. Eladó.
601 **Egry József.** Hirek. Olajf. Eladó.
602 **Demjén László.** A műbarátok látogatója. Olf. Eladó.
603 **Zeller Mihály.** Az erdőben. Olajf. Eladó.
604 **Madarász Victor.** Kalajev. Olajf. Eladó.
605 **Reinhard Károly.** Zsuzsika. Olajf. Eladó.
606 **Reinhardt Károly.** „És szólította Jákób az ő fiait, mondván: Gyüljetek össze, hadd adom tudtotokra, mi ér benneteket az idők végén". Olajf. Eladó.
607 **Reichl Kálmán.** Egy délután Caprin. Olf. Eladó.
608 **Cserna Rezső S.** Dél a brugesi parkban. Olajf. Eladó.
609 **Cserna Rezső S.** Plageon. Olajf. Eladó.
610 **Kutner Géza.** Dunaág. Olajf. Eladó.
611 **Nagy Lázár.** Tószéli kunyhó. Olajf. Eladó.
612 **Ingomár F.** Doctor S.-né arcképe. Olajf. Magánt.
613 **Illés Antal.** Vasárnap délután. Olajf. Eladó.
614 **Illés Antal.** Napsugarak. Olajf. Eladó.
615 **Benes Pál.** A holt tenger Lacroma szigetén. Olajf. Eladó.
616 **Barsy Adolf Ágost.** Pihenő hely. Olajf. Eladó.
617 **Jászai József.** Téli táj. Olajf. Eladó.
618 **Túry Gyula.** Három királyok hódolata. Menyezetfalfestmény a soroksári templomban (vázlat). Olf. Mgt.
619 **Endre Béla.** Kurizálás. Olajf. Eladó.
620 **Grosz Béla.** Bánatos. Olajf. Eladó.
621 **Török Jenő.** Tanulmányfej. Olajf. Magánt.
622 **Barsy Adolf Ágost.** Falusi udvar. Olf. Eladó.
623 **Kedvek János.** Önarckép. Olajf. Eladó.

563 Szlányi Lajos. Virágzó cseresznyefák. Olajf. Eladó.
564 Szlányi Lajos. Virágzáskor. Olajf. Eladó.
565 Szlányi Lajos. Tavaszi hangulat. Olajf. Eladó.
566 Pongrácz Károly. Árva vára. Olajf. Eladó.
567 Pongrácz Károly. Tájkép. Olajf. Eladó.
568 Pongrácz Károly. Éjjel. Olajfestmény. Eladó.
569 Pongrácz Károly. Árva vára éjjel. Olajf. Eladó.
570 Olgyay Ferencz. Hajnalpirkadás. Olajf. Eladó.
571 Olgyay Ferencz. A szandai szőlőkben. Olajfestm. Eladó.
572 Frecskay Endre. Szolnoki tájkép. Olajf. Eladó.
573 Frecskay Endre. Áprilisi hangulat. Olajf. Eladó.
574 Frecskay Endre. Tiszaparti részlet. Olajf. Eladó.
575 Frecskay Endre. Tájkép. Pasztell. Eladó.
576 Frecskay Endre. Utolsó napsugár. Olajf. Eladó.
577 Frecskay Endre. Szeles hangulat. Pasztell. Eladó.
578 Frecskay Endre. Falusi utcarészlet. Pasztell. Eladó.
579 Frecskay Endre Utca-köz Jászberényben. Pasztell. Eladó.
580 Kriesch Aladár. Tavaszi fellegek. Tempera. Eladó.

XVI. TEREM.

581 Gáll Emma. A levél. Olajf. Eladó.
582 Pataky László. Juhászlegény. Olajf. Eladó.
583 Pataky László. Tanulmány. Olajf. Eladó.
584 Jakobovits Arthur. Zebegényi részlet. Oljf. Eladó.
585 Ziffer Sándor. Szőlőhegy Füleken. Olajf. Eladó.
586 Fábián Béla. Est. Olajf. Magántul.
587 Jakobovits Arthur. Napsütés. Olajf. Eladó.
588 Jakobovits Arthur. Házak napsütésben. Oljf. Eladó.
589 Br. Edelsheim-Gyulai L. Tengerpart. Oljf. Mgt.
590 Márton Jakab. Az Amper partján. Olajf. Eladó.
591 Éder Gyula. Szirénák. Olajf. Eladó.
592 Éder Gyula. A zsákmány. Olajf. Eladó.

XV. TEREM.

537 **Frecskay Endre.** Jászberényi tájrészlet. Pasztell. Eladó.

538 **Frecskay Endre.** Malom. Pasztell. Eladó.

539 **Mihalik Dániel.** Utcarészlet. Olajf. Eladó.

540 **Mihalik Dániel.** Birkák. Olajf. Eladó.

541 **Mihalik Dániel.** Tiszamenti tájkép. Olajf. Eladó.

*542 **Mihalik Dániel.** Tiszaparti halásztanya. Olf. Eladó.

543 **Mihalik Dániel** Révház a Tiszaparton. Olf. Eladó.

544 **Telepy Károly.** A két tarpatak összefolyása. Olajf. Eladó.

545 **Telepy Károly.** Ködoszlás Tátralomniczon. Olajf. Eladó.

*546 **Telepy Károly.** A Poprádi-tó. Olajf. Eladó.

547 **Telepy Károly.** Káposztásmegyeri vizvezetéke a bolgároknak. Olajf. Eladó.

548 **Telepy Károly.** Becko vára. Olajf. Eladó.

549 **Telepy Károly.** Kilátás a lengyel nyeregből a poduplaszki völgybe. Olajf. Eladó.

550 **Telepy Károly.** Szénégetés Gömörvégen. Olajfestm. Eladó.

551 **Telepy Károly.** Ostia Roma közeléből. Olf. Eladó.

552 **Telepy Károly.** Balaton vihar után. Olajf. Eladó.

553 **Telepy Károly.** Út Jeszenak vára felé. Olf. Eladó.

554 **Telepy Károly.** Rábakereszturból. Olajf. Eladó.

555 **Telepy Károly.** A tihanyi kiszáradt tó medre. Olajfestm. Eladó.

556 **Szlányi Lajos.** A Zagyva kiöntése. Olajf. Eladó.

557 **Szlányi Lajos.** Tiszaparti részlet. Olajf. Eladó.

558 **Szlányi Lajos.** Hóolvadás. Olajf. Eladó.

559 **Szlányi Lajos.** Tisza. Olajf. Eladó.

560 **Szlányi Lajos.** Virágzó almafa. Olajf. Eladó.

561 **Szlányi Lajos.** Holt Tiszaág. Olajf. Eladó.

562 **Szlányi Lajos.** Virágzó fák. Olajf. Eladó.

Szlávy Lajos

513 **Langer Ede.** Dömösi patakrészlet. Eredeti fametszet. Eladó.

514 **Földes (Feld) Imre.** Rákosi részlet. Est. Monotipia. Eladó.

515 **Józsa Károly.** Fandangó. Színes fametszet. Eladó.

516 **Józsa Károly.** Cake-Walk. Színes fametszet. Eladó.

517 **Józsa Károly.** Román cigány. Színes fametszet. Eladó.

518 **Józsa Károly.** A szobrász. Színes fametszet. Eladó.

519 **Barta Ernő.** Ex-librisek. Rajz. Magántulajdon.

520 **Nagy Sándor.** Ráth Gy. emlékezete. Tollrajz. Eladó.

521 **Barta Ernő.** Ex-librisek. Rajz. Magántulajdon.

522 **Józsa Károly.** Simpanz-majmok. Fametszet. Eladó.

523 **Józsa Károly.** Menzel Adolf. (Arckép.) Fametszet. Eladó.

524 **Józsa Károly.** Mommsen. (Arckép). Fametszet. Eladó.

525 **Józsa Károly.** A kút. Színes fametszet. Eladó.

526 **Józsa Károly.** Ibsen és Tolstoj (arcképek). Fametszet. Eladó.

527 **Józsa Károly.** Menzel Adolf műtermében. Fametszet. Eladó.

528 **Krutsay Ferenc.** Malom. Vízfestm. Eladó.

529 **Báró Splényi Ernestin.** Virágok. Tempera. Eladó.

530 **Baranski E. László.** Utcarészlet Sarajevóból. Vízfestmény. Eladó.

531 **Vámossyné E. Carola.** Davosi völgy. Vízfestm. Eladó.

532 **Vámossyné E. Carola.** Haarlemi tulipánkert. Vízfestmény Eladó.

533 **Kúnfy Lajos.** Játszó gyermek. Olajf. Eladó.

534 **Vámossyné E. Carola.** Nordwyki plage. Vízfestmény. Eladó.

535 **Epstein Victor.** Öreg ember. Szénrajz. Eladó.

536 **Kriesch Aladár.** Anastasia. Krétarajz. Magánt.

Képzőm. Tan. 1905/6.
Téli kiáll. Cat. 4.

Szlányi Lajos: Erdő ősszel.

Kézdi-Kovács László: Este van.

SZLÁNYI LAJOS: TÁJKÉP

Erdős Ann T. 1928. 199. l.

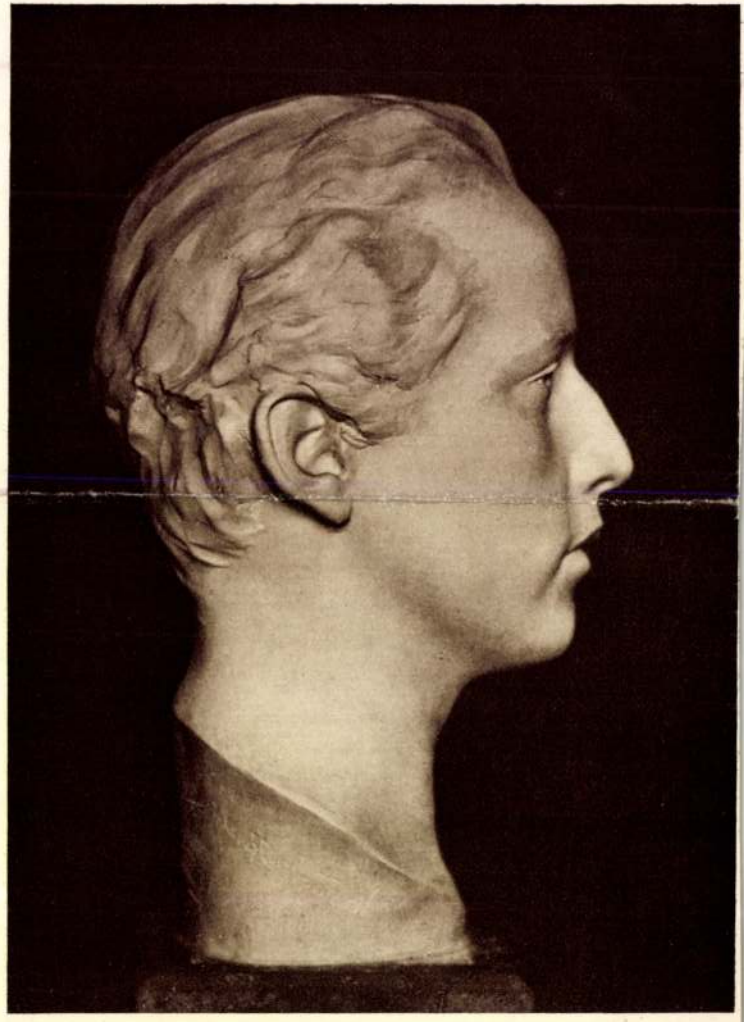

VASTAGH LÁSZLÓ: KÉPMÁS.

98 Kiss Rezső: Gróf Batthyány Gyuláné arcképe.

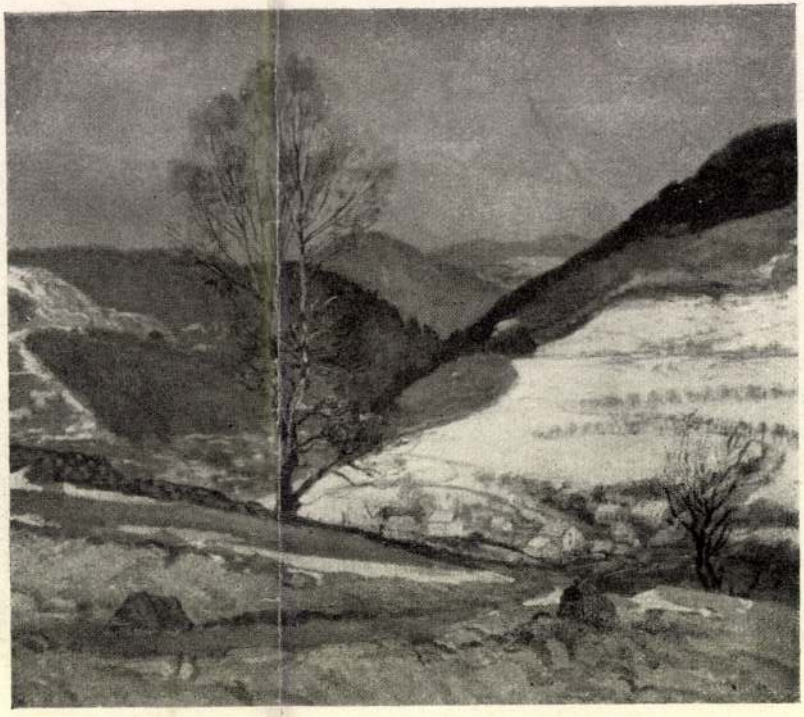

47 Szlányi Lajos: Hóolvadás a hegyekben.

a művészetet, műízlésük a telep és tagjainak nevelő hatása alatt folyton fejlődött, a lakásaikból lassankint száműzték a korábbi értéktelen olajnyomatokat, avagy hitványabb „olaj"-festményeket, de éppúgy az ízléstelen bútorokat, szőnyegeket és egyéb silány berendezési és díszműtárgyakat is s a művészek baráti tanácsát gyakran kikérve és megfogadva, egész otthonukba lassankint az igazi műízlés meleg hangulata és megelégedett harmóniája költözött be. *Az elmult huszonöt év alatt Szolnok egész kultúrája rangban magasra emelkedett s ez elsősorban a művésztelep sikere és eredménye.* Igaz, hogy a háború óta, részben a mai szörnyű gazdasági leromlás folytán a művészetpártolás Szolnokon is sokat vesztett korábbi, igazán bámulatos lendületéből, mintahogy éveken át használatlanul állott maga a művésztelep is, melyet azután a románok és a kommunisták ágyúharcai jóformán rommá lőttek s csak a művésztelep törzstagjainak nagy egyéni áldozatkészsége és a mostani igazgató, a telepalapító *Lippich* család méltó sarja, *Lippich* István v. főispán páratlanul nívós és lelkes munkája támasztotta fel újra. S bár a művésztelep — állandóan biztosított meghatározott évi segélyt a kultuszminisztériumtól, amely békében évi 6000 aranykoronával támogatta — nem kap, s ennek folytán ma anyagilag a fenyegető csőd szélén ingadozik is. Erkölcsi és művészeti erejének gyönyörű színpompájában ünnepli mégis a dicsőséges huszonötéves jubileumot, szeptember 18-án megnyilt nagyszerű kiállításával, melyen a halott és élő művészeknek csaknem az a teljes fényes gárdája résztvesz, melynek névsorát ennek az ünneplő cikkünknek hasábjait fentebb ékesíti, mintahogy szerepelnek ott sokan mások is, a telep volt vendégtagjai közül.

A *Képzőművészet* szerkesztősége örömmel nyújtja e sorok képében az ünneplő szolnoki művészeknek és Szolnok közönségének — a maga szerény babérkoszorúját.

A Lévay József Kör képkiállítása Miskolcon. A Lévay József Közművelődési Egyesület képzőművészeti kiállítást rendezett. A tárlaton hét miskolci művész vonult fel. A nevek már mind ismertek Miskolcon, művészetüket mindenki ismeri. *Bartus Ödön* néhány téli képén bravuros technikával oldotta meg az esti hangulat káprázatos színeit. Mint ujdonságot mutatta be tíz rötlirajzán Miskolc templomait. *Meilinger Dezső* jórészt több tárlaton sikert aratott képekkel szerepel. Téli álom és Fehérhó című képei kiforrott művészetéről tesznek újabb bizonyságot. *Szontagh Tibor* hangulatos tájképeivel tünik ki. *Bizony Ákosné* Merengés című aktja sok eredetiséget árul el. *Kiss Lajos* akvarelljei hangulatosak. *Petrányi Miklós* Krisztus siratása című képe mély elgondolás eredménye. *Nyitray Dániel* sok grafikával szerepel. Avasi harangtornyát sajátságos felfogásban és színekkel festette meg.

Levél a Szerkesztőhöz. A „Képzőművészet" minden száma egész garmadáját váltja ki a lelkes, buzdító és tanácskozó leveleknek bizonyságául annak, hogy a művészi fórumon való megjelenésünk nagy hiányokat pótolt. E levelek közül választottuk ki Bartus Ödön, miskolci ismert festőművész levelét, melynek közérdekű részleteit alább citáljuk „... A tavasszal indítottuk útnak az ú. n. „városközi kiállítás" intézményét, ami a vidéki gócpontok kölcsönös kiállítása egymás városában, ezzel kapcsolatban agitációt kezdtünk különösen a *házaló* műkereskedők letörésére stb. szóval ha a különféle gócpontok az Ön nagybecsű és szép lapjában pertraktálthatják bajaikat, úgy mi mindannyian pontos képet fogunk kapni az országos helyzetről s azt a statisztikai térképet, amit ma csak nehányan ismerünk, kik vándortárlatokat rendezünk az országban, általánosan ismerni fogják s remélem javulni fog a helyzet s talán megszületik egy pár kiállítási terem és lassanként talán egymásra találunk: fővárosiak és vidékiek!

Csekély erőnkhöz képest mi támogatni, szeretni, terjeszteni akarjuk az Ön szép lapját, hogy ezzel kifejezést adjunk ama bátor és férfias tettéért, hogy *ma* (!) egy ilyen irányú nívós lapot elindított. Fellélegzés volt számunkra a füzet meglátása, mert már nem kell restelkednünk, hogy nem vagyunk „progressivek", „modernek". Mi „színes fotográfusok", levelező-lappiktorok", „tájképlemásolók" mármár kétkedtünk, hogy van-e jogunk egyáltalán ecsethez nyúlni, mert nem tudunk progressiv „*izmus*"-sal festeni s azt a naturánk bevenni nem képes!

Főszerkesztő Urnak tisztelő híve: *Bartus Ödön* festőművész, az állami Művész-telep tagja.

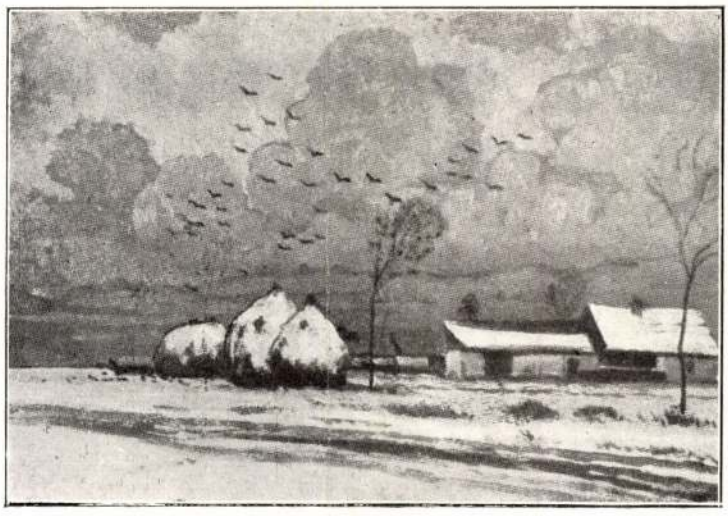

SZLÁNYI LAJOS: *Téli est*

Képzőművészet
1927. 3.

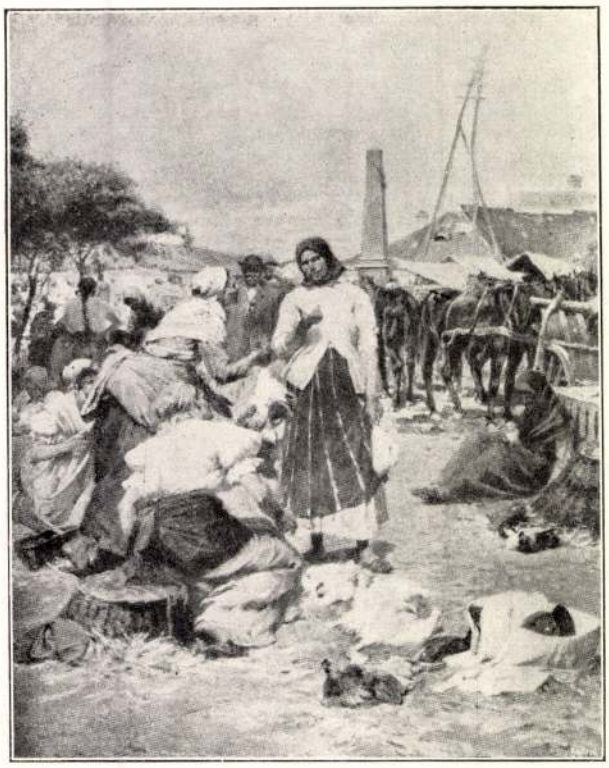

DEÁK-ÉBNER LAJOS: *Baromfivásár*

Bihari elhunyta, majd később Pongrácz Károly távozása és a finomlelkű, izzig-vérig szolnoki festő, a nagytehetségű *Mihalik* Dániel halála után méltóan egészítette ki magát a törzstag gárda az azóta — sajnos szintén korán elhúnyt két fiatalabb kiváló művésszel, *Jávor* Pállal és *Kléh* Jánossal, kiknek helyét *Vidovszky* Bélával és *Szüle* Péterrel töltötték be, majd pedig közvetlenül a mostani jubiláris kiállítás előtt új törzstagokul megválasztották *Pólya* Tibort és *Zádor* Istvánt *Zombory* Lajossal együtt.

Az elmult negyedszázad alatt sűrűn dolgozgattak a telepen vendégművészek is, számszerint mintegy ötvenen, köztük, hogy talán csak a legkiválóbbak némelyikét említsük, az immár halottak közül ifj. *Lechner* Ödön, *Illés* Antal és híres portréfestőnk *Glatter* Gyula, míg az élők sorában báró *Hatvany* Ferenc, *Romek* Árpád, *Tatz* László, *Faragó* Géza, *Barta* Ernő, *Koszkol* Jenő, szentgyörgyvári *Gyenes* Lajos és sokan mások, köztük nehány ismertnevü festőművésznő, végül pedig *Ligeti* Miklós és *Liipola* Irjő szobrászművészek is.

S hogy befejezésül nehány érdekes statisztikai adatot is közöljünk: az elmult huszonöt év alatt a szolnoki művésztelepről közel *ötezer* képet adtak el, túlnyomó többségüket Szolnokon, (pedig ott csak egyszerű polgári közönség lakik); a művésztelep tagjairól a magyar napilapokban és folyóiratokban több mint száz cikk és tanulmány jelent meg, a Szépművészeti Múzeum pedig eddig 170 java szolnoki képet vásárolt meg örök értékül gyüjteményébe.

Végül külön ki kell emelnünk a szolnoki közönségnek a művészet iránt, az elmult huszonöt év alatt tanusított páratlan, meleg érdeklődését is. Azt csak éppen megemlítve, hogy a Szolnoki Művészeti Egyesületnek, rendes tagdíjfizetést vállalt több mint 400 tagja van, kik között évente megfelelő számú művésztelepi festményt sorsolnak ki; továbbá utalva a már számszerint említett nagy szolnoki vásárlásokra, melyben egyes polgároktól kezdve az ottani bankok, iparvállalatok és egyéb közületek sűrűn résztvettek, rá kell röviden mutatnunk a művésztelep nagy ízlésnevelő hatására is. A szolnoki közönség nemcsak az ott évente rendezni szokott művésztelepi kiállításokat látogatta nagy tömegekben, hanem egyes polgárok, lassankint nagy műbarátokká fejlődve, felkeresték gyakran művészeinket a műtermeikben is- sőt többnyire egyenesen onnan vásároltak. Már 1913-ban, a telep tízéves jubileumakor megírta e sorok írója, mint a telepnek éveken át volt egyik igazgatója, hogy vannak szolnoki polgárok, kiknek 70—80 szolnoki képük van, azoknak a száma pedig, kiknek tíz-húsz festményük van, igen jelentékeny, nem is szólva a több mint száz olyanról, ki csak két-három szolnoki művel dicsekedhetik. A szolnokiak megszerették a szépet s vele

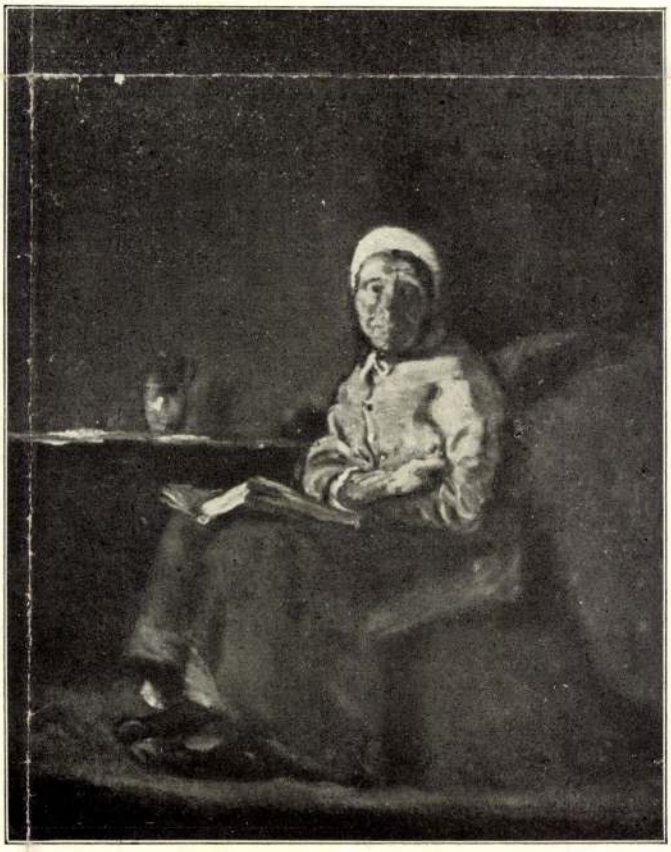

SZÜLE PÉTER: *Panni néni*

Szőnyi István. Olvasó férfi.

SZLÁNYI LAJOS. Faluvégi házak.

KÖRMÖCBÁNYA TÉLEN
SZLÁNYI LAJOS FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

tündöklő szobába, csendéletek, interiurök és aktok váltakoznak.

Azok, akik így szólnak, elvetik a sulykot. Először is felejtik, hogy ezzel a politikailag epochális idővel, a magyar művészet igenis szinte a kezdete óta kapcsolatot tart. A sajtóhadiszállás művésztagjainak munkái fogják megmutatni, hogy mennyit és minőt. Akik a művészi világszemléletet s a stilust illetőleg reklamálnak egy radikális változást, összetévesztik aztán a művészet lényegét és útját azzal, ami a háborúé. Más história az, amit a művészet csinál s más az, ami fegyverrel készül. A kettő közt azért van összefüggés. Amikor ez az utóbbi a nemzet oly óriási erőfeszítésévé nő, mint most: bizonyos, hogy a kultura egyéb területeihez hasonlóan, a művészetben is nyomok támadnak utána, változások következnek el. Egyrészt oly értelemben, hogy bizonyos művészek a háborúban megnyilvánuló nagy emberi érzések, a hőskultusz tolmácsolóivá válnak, vagyis oly pikturát csinálnak, amely nem par excellence festői kategorizálás alapján, külsőleg leolvashatóan háborús. Ez a piktura bizonyára meg fogja kapni a maga babérjait, ha jön, úgy reagálni fognak rá a szívek és elmék, a fogékony közönség, annál jobban, minél különb művészeti értékkel rendelkezik. De azért ugyanekkor részvétlenül menni el oly művészek előtt, akiknek nincsenek harctéri élményeik, vagy ha vannak is, művészlényük számára távol áll ez az ideologia és érzésvilág: igazságtalan és kegyetlen. Ami pedig a művészetnek egy belső változását illeti: csakugyan ilyesmi is előállhat a felfogásban, az ízlésben, a művészi világnézetben, a stilusban. A stilus körül már azzal is, hogy ha a festők sűrűn kapnak falmezőket — ami az állam, a vármegyék, a községek részéről nem kilátástalan — ezzel egy új monumentális stilus kialakítására kényszerülnek. Nem szólva azonban most arról, hogy időnkint háború nélkül is előállnak a művészetben ily szimptomák: ennek a változásnak kettős a természete. Az egyik az, hogy útja bonyolult, szinte titokzatos, nem intézhető mérnökileg, mint a vaspálya építése. A másik az, hogy idő kell hozzá, s nem tudható, hogy mennyi

Művészet 1915.

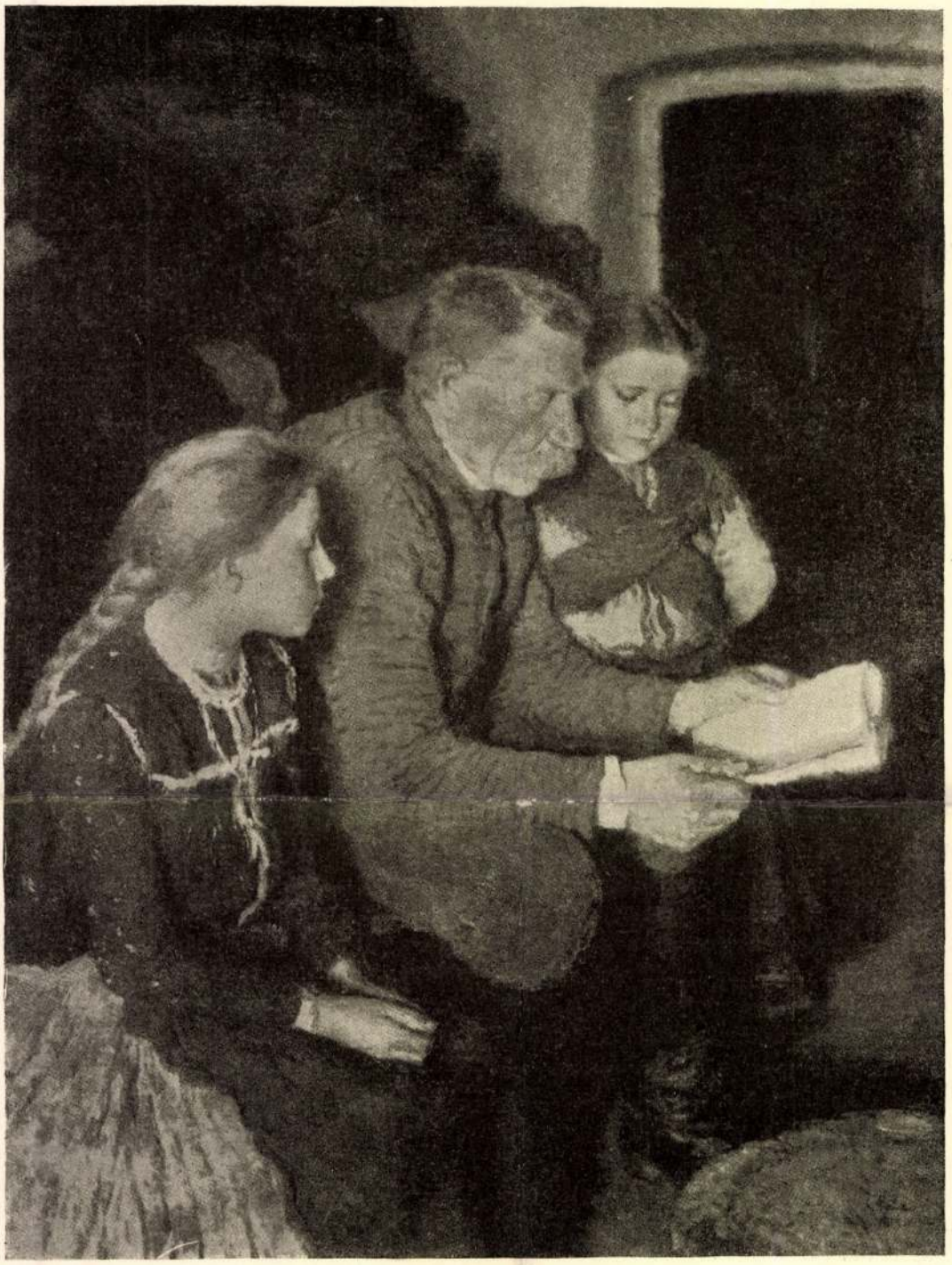

NAGYAPÓ UNOKÁIVAL
GLATZ OSZKÁR FESTMÉNYE

AZ ÁLLAMI NAGY ARANYÉREM
NYERTESE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Szlányi Lajos

Ujság, 936. III. 14.

A szolnoki Müvésztelep kiállitása

A Nemzeti Szalon tavaszi évadját érdekes és vonzó kiállitással nyitja meg. Amióta Nagybánya elveszett a magyar müvészet számára, Szolnok az egyetlen *buen retiró*-ja müvészeinknek. Harmincöt évvel ezelőtt alapitotta a Zagyva partján Lippich Gusztáv és a müvészetünk körül annyi érdemet szerzett Kohner Adolf báró Szolnok legüdébb foltját, a Müvésztelepet. A festőket ott müterem, dussá fejlett park, a keritésen és a városon tul az Alföld vegetációja várja. Müvészeink viszont a festmények százain idézték fel és örökitették meg a szolnoki határ minden festői pontját, a nyár, az ősz és a tél szineiben, verőfényben és gyászkomor hangulatban.

Igen régi hagyományok folytatója a szolnoki müvésztelep. A szolnoki folklore és tájék festőiségét még Pettenkofenék fedezték fel s 1875 óta azt mondhatni, rendszeresen felkeresték Szolnokot festőink. Amióta a müvésztelep megépült, szabályos müvészeti kultura kezdett kibontakozni az alföldi kisvárosban. Nemcsak jobbnál-jobb képek kerültek ki legjava müvészeink ecsetje alól, de a festmények vevőkre is leltek. Mint régebben Nagybányán, azonkép Szolnokon is minden jobb polgári otthont a telepi müvészek alkotásai diszitenek.

Helyes elgondolás volt mindezt eszünkbe juttatni ezen a kiállitáson. És a müvészin felül kegyeletes gondolat is az élők mellett helyet szoritani az immár eltávozott müvészeknek. A kiállitó helyiség nagytermében gyüjtötte össze *Szlányi* Lajos a retrospektiv anyagot.

Mennyi holt müvész, aki elmult életét müveiben folytatja: Aggházy Gyula, a kitünő Bihari Sándor, aki a maga korának népszerü müfajában a paraszti és kisvárosi genre-ban akkora tudással merült el, mint kortársai között senki. „Vasárnap délután"-ján minden alak maga a beszédes és eleven élet. Azután Deák Ébner Lajos, aki a szolnoki festők őse volt, mert közvetetlenül Pettenkofenék nyomdokába lépett. Egy sor fiatalon és tehát tragikusan elhunyt festő: a brilliáns Jávor Pál, a meghatóan gyengéd és finom Kléh János, Lechner Ödönnek sokat igérő „Dönci" fia, Ruszti Gyula, a maga nemzedékében a legnagyobb tehetség. S a telep törzsökös müvészei közül az egész valójával Szolnokkal egybenött Mihalik Dániel, a festői komplikációk keresője és virtuózi megoldója: Perlmutter Izsák, Vágó Pál, Zemplényi Tivadar, Zombory Lajos. Legtöbbjüket kitünő müvek képviselik ebben a visszamutató teremben.

A többi termet az élők töltik meg, azok a festők és szobrászok, akik a mát képviselik a szolnoki telepen, köztük az immár kettőre fogyott alapitó: Fényes Adolf és Szlányi Lajos. Fényes néhány régebbi kitünő arcképe mellett (Kohner Adolf báró, Kléh János, Illés Antal festő) ujabb tájai közül mutat be többet, formai elképzelésben és szinben költőivé nemesedett tájemlékeket. Szlányi Lajos müvészete megujhodni látszik temperával festett képén.

A fiatalabbak müvei közül Aba-Novák Vilmos Székely faluja végre örvendetes szinbeli kvalitásokat mutat. Chiovini Ferenc szépen fejlődő tehetsége feleségének komoly elmerüléssel festett arcképén mutatkozik legérettebbnek. Pólya Tibor a szokott könnyedséggel ontja képeit. Különböző az értékük, de mindenik szórakoztató és ötletes. Komoly munka azonban Istokovits Kálmán arcképe, továbbá a Ballerinák friss impressziója. Öccse, Pólya Iván „Legények a csónakban" cimü festményén tesz tanuságot ujabb haladásáról. Pohárnok Zoltán, Révész Péter Pál még a szolnokiak fiataljai. Egész generációval előttük jár tiszai szép tájképeivel Vidovszky Béla és üde hatásu vizfestményeivel, meg müterem-interieurjeivel Zádor István.

A szolnoki telep szobrászai is kitünő müvészek. Borbereki K. Zoltán robusztus és a monumentálist suroló tehetségét már legutóbbi gyüjteményes kiállitásán méltattuk. Pátzay Pál arcképszobrait, finoman egybefoglalt és mérsékelten stilizált, amellett kifejező és vonzó előadásu fejeit sem első izben üdvözöljük meg. (e. a.)

Ujság 936 III 14

Molnár Imre előadó ezzel be is fejezte referátumát. *Kelemen* Kornél elnök ujból felszólította *Marton* Bélát, kíván-e nyilatkozni?

Marton Béla: Nem!

Az elnök erre a bizottság tagjait hivta fel, kivánnak-e kérdéseket feltenni?

Petro Kálmán a hasznothajtó jogra vonatkozó bizottsági határozat indokolásának ismertetését kérte.

Molnár Imre felolvasta ezt a részét és elmondotta, hogy Marton Béla eredetileg kétezer liter tej szállitására kapott engedélyt a minisztertől, de csak 1440 litert szállitott. Később kontingense felemelését kérte és kapta meg, *ami azonban ma már nem számit jogérvényesnek, mert közben az engedélyezés rendszere megszünt.*

Némethy Vilmos azt kérdezte, hogy a kimutatott 8804 pengős szállitási összeg minimális, vagy maximális összeg-e és *egyezik-e azzal az összeggel, amit Marton Béla tényleg kapott a kincstártól.*

Molnár Imre: A hadbiztosság nyilatkozata azt mondja, hogy a szállitás nem fogja meghaladni a 45.000 litert, tehát nem haladja meg a 8810 pengőt.

Esztergályos János *Marton* Bélához tett fel kérdést.

Kelemen Kornél: Itt még nem tartunk! Előbb a bizottsági tagok teszik meg kérdéseiket az előadóhoz.

Senkinek nem volt kérdése, erre Esztergályos János ujból megkérdezte Marton Bélát, hogy az ismertetett nyilatkozat *csak a Ferenc József-laktanyába szállitott tejre vonatkozik-e, vagy a többi tejre, a Horthy Miklós-kórháznak és a Ludovikának szállitott tejmennyiségre is.*

Marton Béla: Mellékeltem az eredeti szerződést, amely minden szállitásra vonatkozik. Sem a Ludovikának, sem másnak nem szállit a gazdaság!

Nem összeférhetetlen

Több kérdés nem volt, erre *az elnök a tárgyalást befejezettnek nyilvánitotta.* Feltette a kérdést, a bizottság fenforogni látja-e az 1901:XXIV. t.-c. 5. paragrafusának 1/b. alpontja

lyan **szövet...**

ell semmi szöveg!

Szlányi Lajos MDK

Öreg füzfák, olf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szlányi Lajos MDK

Patak, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szlányi Lajos MDK

Ut a hegyoldalban, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szlányi Lajos

festőművész

Szolnoki Művésztelep őszi tárlata - Szolnokon - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1930.VIII.27.

Szlányi Lajos MDK

Tanyaudvar, repr.

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Szlányi Lajos

MDK

Vihar után

Mücsarhok 1944 Tavaszi tárlat

Szlányi Lajos MDK

Ködös, zuzmarás Zagyva-part

Műcsarnok 1944 Tavaszi kiállitás

Szlányi Lajos

Akvarellisták és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban neve szerepel.

NK. 930. XII. 14.

Szlányi Lajos

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításain a Nemzeti Szalonban neve szerepelt.

EK. 930. XII. 14.

Szlányi Lajos

Akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban komor színhatású őszi szántóföldjével szerepelt.

Újság 930. XII. 14.

Szlányi Lajos

Szolnoki Művész Telepőszi karlakán
neve szerepelt.

NM. 930. VIII. 28.

Pécs.

Mattyasovszky - Zsolnay László
gyüjteményes kiállitása

1930. XII. 7

Szlányi Lajos MDK

A Margithid az átépités előtt, olf.

Mücsarnok 1944 Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

Szlányi Lajos

Szerepel a nürnbergi magyar kiállításon

Neumann Lipóg 1929 II. 28

Szlány:

Szerepel a képmüvészeti Múzeum
Balló Ede hagyatéri
kiállításán

Nemzeti Újság 1938 IV. 6

Szlányi Lajos

"Harangtorony Misefán" és téli tátrai képe a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállításán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Szlányi Lajos dr.

Festménye, a Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiáll.-án.

Ujság, 934.XII.8.

Szlányi

Testőrüvász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Kiemelkedik kékreflexes hegyi utja.

Nagyarság
1934.I.14.

Szlányi Lajos

Őszinte előadásu havas tájak.

Szlányi Lajos

festőművész

Cóhbeliek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
A téli tájék mestere, néhány vásznán az olvadó hó fehér foltjait rögziti meg a barnás talajon.

Budapesti Hirlap
1934.I.14.

Szlányi Lajos

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Finomabb téli hangulata a Muzeum-kertről.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Szlányi

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

8 Órai Ujság
1934.I.14.

Szlányi Lajos

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Szlányi Lajos

festőművész

Céhbeliek jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.17.

Szlányi Lajos

festőművész

Céhbeliek jubiláris kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1934.1.14.

Szlányi Lajos

festőművész

Céhbeliek jubiláris kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Elsőrendü tájakkal: Márciusi hófoltok,- Hóolvadás a hegyekben.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Szlányi Lajos MDK

Tél a tanyáknál

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Szlányi Lajos

Műve szerepel az Ernst-
múzeumban a Munkácsy-
lék kiállításán.

Kiemelik „svejci hérek" c. művét

Ujság. 934. v. 13 |
P. H. 934. v. 13. | N. Ú. 934. v. 13.

Szlányi Lajos

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Körmöcbányai tér.

Pesti Hirlap
1930.VII.20.

Szkányi Lajos

festőművész

A Képzőművészeti Társulat műtárgysorsjáték húzásán a Műcsarnokban kisorsolták képét.

Téli délután

Pesti Hirlap
.1930.XII.24.

Szlányi Lajos

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban -képével szerepel. Sümegi vásár

Magyarság
1930.XI.9.

Szlányi Lajos

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Uj Nemzedék
1930.VI.9.

Szlányi Lajos

festőművész

Munkácsy - céh kiállítása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Ujság
1930.XI.9.

Szlányi Lajos

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Esti Kurir
1930.XI.9.

Szlányi Lajos

festőművész

Szolnoki Művész Telep őszi tárlata - Szolnokon - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.VIII.28.

Szlányi Lajos.
festőművész

A Varsóban rendezett magyar kiállításon résztvevő művészt a varsói képzőművészeti társulat tiszteleti és alapító oklevéllel tüntette ki.

Magyarság, 1927. okt. 4.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Őni tárlatán.

N k 1926. X. 24.

Szlányi Lajos

Nemzeti Szalonban az alpin-kép-kiállításon képei szerepeltek.

M.930.III.23.

Sebányi Lajos

szerepelt a diósgyőri Tavasz ünnepén.

PH 1927. IV. 2.

Szlányi Lajos

Szerepelt a szolnoki festőművészek őszi kiállításán.

NU 1939. IX. 14.

Szlányi Lajos

festőművész

Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

U j s á g
1935.XII.21.

Szlányi Lajos

Tájképeivel szerepel a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.X.16.

Szlányi Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán

Sórai Újság 1927. IV. 3.

Szlányi Lajos

Szerepelt a. művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

Újság 1931. II. 21.

MDK.

Szlányi Lajos

Egykori irás iból töredékek

Jászkunság 1966 szept.p.llo.

Szlányi Lajos

A 25. éves szolnoki művésztelep ünnepi kiállításán művei szerepelnek.

Esti Kurir, 1927. szept. 18.

Szlányi Lajos

a szolnoki műrésztelep 25. éves megalakulását kiállítással ünnepli meg, melyen műrei szerepelnek.

Magyarság. 1927. szept 18

Szlányi Lajos.

Tájképei, köztük téli tájai, behavazott zagyvaparti részletei és nagyvásári jelenetek ábrázoló műrei szerepelnek a szolnoki kollekció rendezőjének műrei közül, a szolnoki műrésztelep 25. éves fennállásának ünnepi kiállításán, a Műcsarnok téli tárlatán. (említve.)

Pesti Hirlap, 1927. dec. 18.

Szlányi Lajos.

A Műcsarnok téli kiállítására felhozták a zolnaki műréztelep jubileumi kiállítását, melynek keretében új művei szerepelnek.

Esti Kurír, 1927. dec. 18.

Szlányi Lajos.

Kollekciója szerepel az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállításán, a szolnoki gyűjtemény között.

Esti Kurir, 1927. dec. 20.

Szalánszi Sajos.

Kollekcionja szerzel az Dr. Dapper Képzőmüvészeti Társulat téli lét-ellátásán, a szabadi gyűjtemény hörött.

Kisti Lutsi, 1927. dec. 20.

Szlányi Lajos.

A Műcsarnok téli kiállítására készülően a 25 éves jubileumát ünneplő szolnoki művésztelep művészei mutatkoznak be, melyen 8-10 darabból álló kollekciójával szerepel.

Magyarság, 1924. Nov. 24.

Szlányi Lajos.

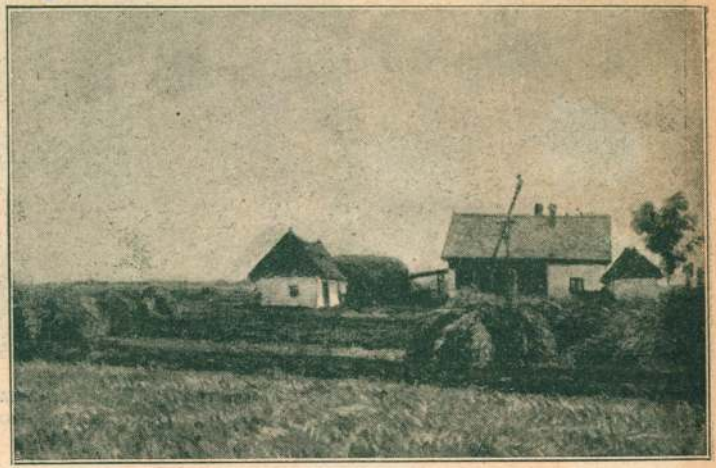

Szlányi Lajos szolnoki müvész festménye: Cserepes tanya.

Budapesti Ujság, 1927. okt. 2.

Salányi Lajos

Budapesti Ujság, 1927. okt. 2.

Szlányi Lajos..

A szolnoki műrésztelep 25. éves fennállásának jubiláris kiállításán, a műrész munkája, – ki a telep mai lakója, – szerepel. Külön elismeréssel illették a kiállítás rendezősében kivett munkájáért.

Nemzeti Újság, 1927. szept 20.

Szlamyi Zajos

A [illegible] [illegible] 25. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible],
a [illegible] [illegible], – [illegible] a [illegible]
[illegible] [illegible] – [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible], 1923 [illegible] 20.

Szlányi Lajos.

Magyarország, 1927. szept. 20

* **Tegnap ünnepelte huszonötéves jubileumát a szolnoki művésztelep.** Vasárnap ünnepelte a szolnoki művésztelep fennállásának 25 éves jubileumát. Az ünnepségen a kultuszminisztert *Kertész* K. Róbert államtitkár képviselte, megjelent *Nékám* Lajos a Képzőművészeti Társulat elnöke és a városi tanács élén *Tóth* Tamás polgármester. A kiállitást az államtitkár hosszabb beszéddel nyitotta meg, melyben méltatta a telep művészettörténeti jelentőségét és a város áldozatkész művészetszeretetét. A beszéd után a társaság megtekintette a nagyon szép kiállitást, amelyen már ott volt a megye és a város igen sok hivatali és társadalmi előkelősége. A tizenkét müterem gazdag termésére különösen *Szlányi* Lajos, *Chiovini* Ferenc, *Vörös* Géza, *Zádor* István, *Vidovszky* Béla, *Szüle* Péter, *Zombory* Lajos, *Udvary* Dezső, *Fényes* Adolf és *Pólya* Tibor képei tetszettek. Délben népes banketten ünnepelték a város nagy eseményét, amelyet Szolnok fiatal polgármestere, *Tóth* Tamás méltatott, s ahol a művészek nevében *Pólya* Tibor mondott köszönetet azoknak, akik a szép intézményt anyagi, vagy erkölcsi támogatásukkal segitik.

Szlámyi Jagos.

Szapáros, 1917. szept. 20

Szlányi Lajos

Nemzeti Szalon kiállításán alpesi képével szerepelt.

UIV. 930. III. 23.

Szlányi Lajos

Alkotásaival

.....

szerepelt a szolnoki művésztelep kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

UjM.936.III.15.

Szlainyi Lajos

A telep levékenységének első hét évtizedében Szolnokon dolgozott a művész.

Egri Mária: Szolnoki jubileum.
Tiszatáj, 1977. június 26-24 lap.

Szlányi Lajos.

A lücsarnok téli tárlatán
művei szerepelnek.

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 18.

Szlányi Lajos

Alkotása a Magy.Művészeti sorsjáték nyeremény-tárgyainak kiáll.-én.

P.H.934.XII.8.

Szlányi Lajos

Szent Imre-emlékkiállításon a Műcsarnokban "Golgotha"-jával szerepelt.

NU. 930. VII. 13.

Szlámyi Lajos, festő

L.: Jémyes Adolf

Egyi M.: Petten hofentól ---- 84–87

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1975. nov. XXI. ö. 4

Szlányi Lajos, Jestő

L.: Telcs Kole

Laczó K.: Bevezető ... 43-44.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. november XXIX/11.

Szlányi Lajos, Jestő

L.: Fényes Adolf

Egyi Mária: Szolnoki Jestőiskola
1988-1994

Élet és Tudomány, Bu. 1975. okt. 17. XXX/42

MDK
30

ALFÖLD, Debrecen

Szlányi Lajos, festőművész

A műveratelep történetével összeforrott a művész neve.

Bényi László: Szolnok, a művészváros.
Hajdúbihari Napló, 1945. szept. 28.

Szlávyi Lajos festőművész

A szolnoki hagyományt számbavéve meg kell említeni a művész nevét, a művésztelep történetével összefonódott a művész.

Bényi László: Bemutatjuk a művésztelepet.
Békés m. Népújság, 1975. dec. 14.

Szlányi Lajos

„Erdőrzele" O. Zanton 39X29

S. l. j. Szlányi.

Utváltási ár: 2500 ft.

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976.május

Szlányi Lajos

„Téli út" Vízfestmény

10x16 telepve lent jobbra: Szlányi

Kiállítási ár: 1500 ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Gládyi Lajos (1869-1949)

. Falurészlet. Olaj, fa 20x19

Jelzése lent jobbra: Gládyi L.

Vételi ár: 2000 Ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Szlányi Lajos festőművész

A szolnoki művésztelep történetével összeforrott a művész neve.

Dalgozók Lapja /Komárom/, 1975. szept. 21.

Szlávyi Lajos festőművészről
a szolnoki művésztelep történetével
összefonódott a művész neve.

Bényi László: Szolnok, a művész-város.
Tolnai Népe, 1975. szept. 26.

Szlányi Lajos, [festő]

L:Zádor István

Kaposvári Gyula:Emlékezések, találkozások 135-140

JÁSZKUNSÁG, Szolnok 1976. szept. XXII/3.

Szlányi

festő

~ a szolnoki műv. telep tagja

volt.

Kaposvári: Lyka K. vásai

Jászkúnság 1970. 4. 180.

Szlányi

a századelejei tájképfestő triász jött Szlányi – Mihalik – Olgyay, akikkel az impresszionista megláttás vonult be Szolnokra.

Zádor István kéziratos feljegyzéseiből. Emlékezése a Szolnoki Műnésztelepről. Jászkunság, Szolnok, 1973. máx. 36. old.

Szlányi

Mednyánszky, Mihalik, Kernstock, Goldreich, Szinyei Merse és Zemplényi nevét sorolja fel a Müvészet c. rovatban "A Szalon" c. közlemény C.-sign.-val: a kiállitó tiz tucat festő közül, csak ők az igazi müvészek, akik a téli tárlaton szerepelnek.

A HÉT, Bp. 1897. dec. 5. VIII. évf.
49. sz. 785. lap.

Szlányi Lajos

Több müvész munkáját említi meg az -o. sign.-val jelölt kritika, de csak annyit mond róluk, hogy a tárlaton szerepelnek, s egy-két elismerő szóra méltatja őket.
"A Szalon őszi kiállitása" cimmel közli a Müvészet c. rovat.

A HÉT, Bp. 1904. okt. 16. XV. évf.
42. sz. 673-674. lap.

Szlányi Lajos

Tájképeit emliti meg Gozsdu Elek: A tavaszi képkiállitás c. kritikájában, de nem találja meg bennük a természet szépségét.

A HÉT, Bp. 1904. ápr. 3. XV. évf.
14. sz. 223-225. lap.

Szlányi Lajos

Mélyebb szineivel, a föld hangulatából sokat közöl a nézővel, kár, hogy az éggel kevesebbet törődik.
Voinovich Géza: Tavaszi tárlat-ról szóló ismertetése.

A HÉT, Bp. 1903. ápr. 12. XIV. évf.
15. sz. 242-243. lap.

Szlányi Lajos

Hat művész együtt: Bihari, Bosznay, Háry, Knopp, Nádler, mintegy százhuszonhat kisebb tájképpel szerepel a tárlaton.
X.: "A téli tárlat"-ról szóló kritikájában elsimeréssel ir a sok tudást tükröző, finom rajzu, hangulatos képekről, melyeket a közönség éppen nagy tömegénél fogva nem elégé méltányol, mivel nehezen áttekinthető.

A HÉT, Bp. 1902. dec. 7. XIII. évf.
49. sz. 783-784. lap.

Szlányi Lajos

A lap Müvészet c. rovatában "Nemzeti Szalon" cimmel közölt beszámoló a kiállitás 90 résztvevője közül tiz müvész nevét sorolja fel, -közöttük a müvészét is-, akik ha hiányoznának a tárlatról, "nem lenne egyéb, merő sivatagnál."

A HÉT, Bp. 1902. okt. 12. XIII. évf.
41. sz. 659-660. lap.

Szlányi Lajos

Hangulatos képeit elismerésben részesiti L.: "A téli tárlat" c. kritikájában, de megjegyzi, hogy a müvész ezeknél már szebbeket is bemutatott.

dec. 1.
A HÉT, Bp. 1901. ~~nov.-24.~~ XII. évf.
48. sz. 799. lap.

Szlányi Lajos

Huba: "A Téli tárlat" cimmel felsorol néhány tájképfestőt, közöttük a müvészt is és munkáikat igen magasra értékeli: "a szabad természet százféle megvillanását poétai érzékkel lesték el"-irja kritikájában.

A Hét, Bp. 1900. dec. 2. XI. évf.
48. sz. 770-771. lap.

Szlányi Lajos

"A téli kiállitás,II."cimmel Yartin József igen nagy elismeréssel ir a tárlaton szereplő müveiről, melyeket külön nem ismertet, csupán annyit mond, hogy "meg kell nézni és gyönyörködni bennük."

AHÉT, Bp. 1898. dec. 18. IX. évf.
51. sz. 821-822. lap.

Szlányi Lajos

A Müvészet c rovatban Tövis: "Szlányi Lajos kiállitása" cimmel ir a Mücsarnokban rendezett tárlatról. Kétszáznál több kép került bemutatásra, tizenhárom év termése. Megemliti a "Fürdő fiuk"c. és a "Mező" c. képét. A müvész most a plein air-hez tér vissza, tiz évig mást festett "mert megijedt a vaskalaposok otromba lármájától", de ez a tiz év nem volt meddő számára: "józan naturalizmusa, a pozitiv dolgok iránt való...előszeretete, melankólikus komolysága, nemcsak számban, minőségben is értékes gyümölcsöket termett, s nemcsak elismerést, jutalmat is hozott számára."
A HÉT, Bp. 1908. okt. 4. XIX. évf.
40. sz. 647-648. lap.

Szlányi Lajos

"Tiz esztendő után, most előlről kell kezdenie azt, amit Rippl-Rónaiék és Ferenczyék most már dicsőséggel folytatnak." Egész termeket betöltő uj alkotásairól a kritika megállapitja, hogy azok kezességet jelentenek arra, hogy a müvész eljut oda, hol "a sommás rajz, a széles szinfoltok üde koloritja egy erős akcentussal elmondja mindazt, amit ma még kissé részletezően beszél el vásznain.
A tárlaton szereplő müveket külön nem emliti meg.

A HÉT, Bp. 1908. nov. 4. XIX. évf.
4o. sz. 647-648. lap.

SZLÁNYI LAJOS, festő

1910-ben ujabb képzőművészeti kiállitás Miskolcon. Érdekessége, hogy Szinnyei Merse Pálnak "Domboldal" c. képe ekkor került vásárlás, Szlányinak "Szérüskert" cxképeolajfestolajfestménye pedig ajándékozás utján a muzeumba.
290.old.

ZSAMANYI GUIDO: Balogh Bertalan emlékezete /1870-1922/
281.old.

Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

SZLÁNYI LAJOS, festő

Az 1898-as Téli Kiállitással foglalkozik a Bpesti Hirlap "Olgyay, Mihalik, Ujváry, Szlányi, Bosznay, stb. a tájképfestészetnek oly erős gárdája... Hozzájuk csatlakozik Zemplényi nyi... A fiatal Kernstok is hasonló uton jar Őszi munka c. képével. 290. old. 17. jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimu képéről 283. old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2. szám, Szentendre, 1973

Szlányi Lajos
művész, a szolnoki művésztelep alapítása vicinti kérvényt 1899-ben aláírta. A telep első törzstagjai közzé tartozik ahol 1902-ben kezdheti meg a munkát az uj műtermekben.

Rideg Gábor: Szolnoki művészet '72
Alföld 1972/6 49 old.

Szlávyi Lajos

Tőle származó képet másáról a szerző.

Rókás Sándor: Műgyűjtői tanácsaim; Műgyűjtő, 1971/3. sz. 42. l.

Szlávyi Lajos

A felszabadulás előtti utolsó szolnoki művészcsoport kiállításán 1943 nyarán az itt készült munkáit állította ki.

Rideg Gábor: Szolnoki művészet '72

Alföld 1972/6 300ld.

Szlányi Lajos

Mednyánszky László, Csók István, Nyilassy Sándor, Bosznay István és Márk Lajos müvészek nevét együtt emliti meg a lap Müvészet c. rovatában közölt kritika "A Mücsarnok tavaszi tárlata" cimmel.
A sign. nélküli beszámoló elismeréssel méltatja a felsorolt müvészek alkotásait a kiállitásról.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 4. XX. évf.
14. sz. 234. lap.

Szlányi Lajos

"A tavaszi kiállitás" cimmel Tövis ir a Mücsarnokban történt változásról, aminek következtében abban a mai formában, ahogy most látni, ez az utolsó tavaszi tárlat a "müvészet főrendiházában," a Mücsarnokban. Ezután már helyet kell adni a modern müvészetnek. A MIÉNK ugyanis, mely számarányra nagyon kicsiny, de értékben eddig is a leggazdagabb csoportja volt a magyar müvészetnek, a napokban tagjai közé avatott harmincegy müvészt, -huszonegy festőt és tiz szobrászt-, s igy közel hatvan főre erősödött, ami müvészetpolitikai kérdésekben ezután számbelileg is megadja neki a döntő sulyt, mely esztétikai valőrje révén, eddig is joggal megillette volna.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 11. XX. évf.
15. sz. 255-256. lap.

SZlányi Lajos

Győzött a modern müvészet, a Mücsarnok visszahóditása sikerült. Bevonulnak oda, s igy a jó müvek olyan bőviben lesznek, mint eddig a rosszak voltak.
Az uj MIÉNK-tagok: Thorma János, Ujváry Ignác, Zemplényi Tivadar, Zombory Lajos, Boruth Andor, Czigány Dezső, Galimberti Sándor, Gulácsy Lajos, Herrer Caesar, Jávor Pál, Katona Nándor, Koszta József, Kriesch Aladár,Márk Lajos Mihalik Dániel, Nagy Sándor, Nyilassy Sándor, olgyay Ferenc, Perlmutter Izsák, Pór Bertalan festőművészek.
Beck Ö. Fülöp, Gách István, Gárdos Aladár, Kallós Ede, Ligeti Miklós, Pásztor János, Simay Imre, Szamovolszky Ödön, Telcs Ede, Vedres Márk szobrászmüvészek.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 11. XX. évf. 15. sz. 255-256. lap.

Szlányi Lajos

Nádler Róbert, Undi Mariska, Undi Carla, Komárominé Kiss Sarolta, Magyar Mannheimer és Tull Ödön müvészek résztvettek akvarelljeikkel a Könyves Kálmán Müintézet termeiben rendezett kiállitáson, melyről a Müvészet c. rovat számol be "Akvarell kiállitás" cimmel.

A HÉT Bp. 19o7. márc. 31. XVIII. évf.
13. sz. 214. lap.

Szlányi Lajos festőművész

A szolnoki művésztelep tagjai köze tartozott a művész.

Mártonvölgyi László: Centenárinnii emlékbeszéd helyett.
Irodalmi Szemle, 1974. 2. 174. old.

Szlányi Lajos festőművész.

A 900-as évek elején érkezett és kezdett dolgozni a szolnoki művésztelepen. A telep műtermes lakásába költözött be, mint a telep első törzstagja ~~iként~~ ként

Láttuk, hallottuk.

1972. júl. 7. Petőfi 21.13/11/Rj.

Földvári Lajos

a polgári művészetről
fejtegetését említve a 37. oldalon

Fülep Lajos :A művészet forradalmától a nagy forrada-
lomig
Bp.1974 Magvető

Fülöp Lajos

neve emlitve a 390.oldalon

Fülep Lajos:A müvészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp.Magvető 1974

Szlányi Lajos

1. Szolnoki ház o.v. 44,5x55,5

2. Zagyvapart Szolnokon o.v. 91,2x33

Plein-air festészet a nagyar művészetben
Kiállítás M.N.G. 1973. Szolnok.

Szlányi Lajos
festő

A művész a szolnoki művész-
telep tagja

Kaposvári Gyula: Chi Gorni Ferenc
Művészet, 1974. aug - 21 lap

Szlányi

Erdey Sándor és Olgyay Viktor a Mücsarnok tavaszi tárlatán szerepelnek müveikkel. Tövis sign.-val a kritika felsorolja a résztvevő müvészeket, valamint a szolnokiak közül a fentieket, s mindegyikük nevében mély felháborodással birálja a Mücsarnok vezetőségét, müvészeti politikáját, a kiállitott müvek elrendezésével kapcsolatban.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 3.
XXI. évf. 14. sz. 230. lap.

Szlányi Lajos

Szinyei Merse Pál, Rippl Rónai József, Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Hollósy Simon, Csók István, Thorma János, Réthy István, Iványi Grünwald, Katona Nándor, Kosztolányi Kann Gyula, Magyar Mannheimer Gusztáv, Mednyánszky László, Kernstock Károly, Stróbentz Frigyes, Vaszray János, Horthy Béla, Márk Lajos, Olgyay Ferenc művészek, -"élő nagyjaink"- a Művészház nemzetközi, impresszionista kiállitásán vettek részt, világhirü, külföldi művészekkel együtt. A tárlatot részletesen ismerteti Gulácsy Lajos: "Impresszionisták a Művészházban cimmel. Felsorolja a magyarok mellett a külföldieket is. Végül annak a reményének ad kifejezést, hogy ez a modern művészet melletti nagyszerü megnyilvánulás Párist majd arra készteti, hogy hasonlóval viszonozza.
A HÉT, Bp. 1910. május 1. XXI. évf. 18. sz. 294-295. lap.

Szlányi Lajos

Háry Gyula, Endrey Sándor művészek gardirozzák a fiatalokat, mindnyájan intimebb és igy közvetlenebbül ható apróságokkal" -mondja kritikájában R.M.: "Kapuzárás a Nemzeti Szalonban" cimmel.
Az ifju nemzedék egy részéről van szó, akiket végre beengedett a Szalon a kiállitásra.

A HÉT, Bp. 1914. május 31. XXV. évf.
22. sz. 358-359. lap.

Szlányi Lajos

"Tavaszi kiállitás" cimmel J.P. ir a Mücsarnokban szereplő müvészekről, s felsorolja azokat, akik komoly és önfeláldozó munkával pályájukon kiváló eredményeket értek el: Vidovszky Béla, Kléh János, Kandó László, Zádor István, Czencz János, dobai Székely Andor, Kövér Gyula, Katona Nándor, Mednyánszky László, Glatz Oszkár, Karlovszky Bertalan, a festőművészek közül.

A HÉT, Bp. 1914. ápr. 5. XXV. évf.
14. sz. 223. lap.

Szlányi Lajos,

Székely Andor, Csók István, Bruck Lajos, Jávor Pál, Mikola András, Mednyánszky László, Zádor István, Vadász Miklós, Hermann Lipót müvészek "Budapesti képek" cimmel rendezett kiállitáson, a Könyves Kálmán Müintézet szalonjaiban bemutatták a főváros különböző részeit ábrázoló alkotásaikat.

A lap Müvészet c. rovata igen nagy elismeréssel méltatja a Budapest szépségeiről, utcáiról, s egy nevezetesebb látnivalóról, vagy érdektelenebb pontjáról, a város lakóinak mindennapi életéről szóló képeket.

A HÉT, Bp. 1913. dec. 21. XXIV. évf.
51. sz. 827-828. lap.

Szlányi Lajos
festő.

1927-től a Szolnoki Művésztelepen
dolgozott.

Sz.Karnyó Leona: Husvéth Lajos művészete.
Művészet, 1972.január - 12.oldal

Szlényi Lajos

Bemutatott műve:

89. sz. „Hóolvadás a hegyekben," olaj

Balogh J.: A „Magyar Képzőművészetért". I művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

101

Szlányi Lajos

1899-ben tizenegy festőművésszel közösen írásban folyamodott a kultuszminiszterhez hogy segítse a szolnoki telep létrejöttét.

Kaposvári Gyula: Lyka Károly írásai a Szolnoki Művésztelepről.
Jászkunság, 1970... 4. 149 old.

Szlányi Lajos

"Téli est"-je egy villannyal megvilágitott kisvárosi, havas teret ábrázol. A kritika hangulatosnak találja a müvész elgondolását, ahogy a teret a környező házak barna kontur-jába foglalja.

"A Müterem tavaszi kiállitása" c. ismertetés a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1918. ápr. 21.
XXIX. évf. 16. sz. 249. lap.

Szlányi Lajos

A kiváló művészekről helyszüke miatt nem lehet értékükhöz méltó módon megemlékezni, így csak neveiket emliti meg Póthy János a Művészet c. rovatban közölt kritikájában: "A magyar reprezentativ kiállitás a Nemzeti Szalonban" cimmel:
Csók István, Katona Nándor, Szlányi Lajos, Rippl Rónai József, Béli Vörös Ernő.

A HÉT, Bp. 192o. dec. 1.
XXXI. évf. 36. sz. 559-56o. lap.

Szlányi Lajos

„A Mücsarnok téli tárlata" cimmel, a Müvészet c. rovatban Fóthy János ismerteti a kiállitáson szereplő müvészeket és munkáikat. Itt azokat a kivételes tehetségeket sorolja fel, akiket, mint igazi müvészeket köszönt: Szlányi Lajos, Frank Frigyes, Béli Vörös Ernő, Csabai Ekes Lajos, Kukán Géza, Záhonyi Géza és a nagy tehetségü Szőnyi István.

A HÉT, Bp. 1920. dec. 15.
XXXI. évf. 37. sz. 574. lap.

Szlányi Lajos

A kiemelkedő tehetségeket sorolja fel Fóthy János: "Három kiállitás" c. -több tárlatról szóló- kritikájában.
Várady Lajos, Frank Frigyes, Conrád Gyula, Szlányi Lajos és Vágó Pál szerepelnek a Magyar Studió avató kiállitásán.

A HÉT, Bp. 1920. dec. 20.
XXXI. évf. 38. sz. 605. lap.

Szlányi Lajos

Magasabbrendü törekvések jellemzik a következő müvészek festményeit:
Czencz János, Szüle Péter, Szlányi Lajos, Glatz Oszkár, Karlovszky Bertalan és Hatvany Ferenc szerepelnek a Mücsarnok tavaszi tárlatán.
"Képzőművészeti krónika" címmel Register sign-val közli a Müvészet c. rovat a kiállitást ismertető kritikát.

A HÉT, Bp. 192o. május 1.
XXXI. évf. 15. sz. 223. lap.

Szlányi Lajos

Részletes lajstromozással minden kvalitásos müvet feltüntetni, -helyszüke miatt- "A HÉT" lapjain nem lehet,-mondja Felvinczi Takács Zoltán: "A téli tárlat III" c. kritikájában. Néhány kiemelkedő alkotás felsorolása után, itt azokat a müvészeket emliti meg, akiknek a neve idetartozik, éppen értékes müveikre való tekintettel: Gy. Sándor József, Balló Ede, Rózsaffy Dezső, Gara Arnold, Perlrott Csaba Vilmos, Béli Vörös Ernő, Pilch Dezső, Kunwald Czézár, Kornai József, Szlányi Lajos, Wagner Géza, Nádler Róbert, Zombory Lajos, Endrey Sándor és Szüle Péter.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 9.
XXX. évf. 6. sz. 9o. lap.

Szalárnyi Lajos

Szolnok a város fontos tényezője kulturális életünknek. A művésztelep történetével összeforrott a Tálya-fivérek, és Szalárnyi Lajos neve.

Bényi László: Szolnok, a művészváros.
Kelet-Magyarország, 1945. okt. 5.

Szlányi Lajos festőművész

A Szolnoki művésztelep megalapításának engedélyezését 1899-ben 12 művész kérte. Köztük volt a művész is.

A közizlés alakítói.

1975. VIII. 19. 16.17 Kossuth/11/ – Vné –

Szlányi Lajos festőművész,

a 75 éves szolnoki művésztelep jubileumi kiállítása látható a Nemzeti Galériában. – A művésztelep ez idő alatt olyan nagymestereket látott vendégül, mint többek között Szlányi Lajos, Szüle Péter.

TV-hiradó

1978. II. 16. Televízió 19.30 | Gné |

Szlányi Lajos (1869-1949)

„Búzakereszt a volnoki hatában"

o. v. 40x60 cm. d. l. j.: Szlányi L.

Kiáltási ár: 6000 ft.

„Táj házakkal" o. v. 60x80 cm d. l. b.: Szlányi L.

Kiáltási ár: 6000 ft

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

Szlányi Lajos (1869-1949)

„Somogytúri ház" o.v. 32x37 cm
J.l. j.: Szlányi L. 1918. V. 1.
Kikiáltási ár: 6000 ft.

„Csendélet" o.v. 60x50 cm J.l.b.: Szlányi.
Kikiáltási ár: 5000 ft.

BÁV 48.Képaukció Budapest,1979.május

Szlatki Margit

A Csepel Galériában három csepeli mű-vész, a munkásotthon képzőművészi körének tagjai mutatják be alkotásaikat. Szlatki Margit az Ifjú dolgozója, 5 falikárpitjával és 9 textil-faliképpel mutatkozott be (emlitve)

Esti Magazin

1974. II. 21. Kossuth, 18.30 (Gné.)

Szlányi Lajos

Glatz Oszkár, Gulácsy Lajos, Hatvany Ferenc, Jávor Pál, Kosztolányi Kann Gyula, Ripp-Rónai József, Szinyei-Merse Pál, Szlányi Lajos, Vaszary János, Zombory Lajos, Csók István, Ferenczy Károly, Iványi Grünwald Béla, Olgyay Ferenc, művészek nevét sorolja fel M.sign.-val /Margitay Ernő/ "A MIÉNK kiállitása" c. kritikájában.
A Nemzeti Szalon helyiségeiben ez a harmadik kiállitás, melyet a Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre rendezett.
A tárlaton szereplők munkájáról is képet ad a kritika.

Szlányi Lajos: "Zuzmarás reggel" és "Szigligeti fák" c. képeit a kritika tetszetősnek találja.

ÉLET, Bp. 1910. jan. 23. II.évf. 4. sz. 125-126. lap.

Szlányi Lajos

Három müvész alkotását bemutatja a lap. Mindhárom kép a MÜVÉSZHÁZ kiállitásán szerepel:

Szlányi Lajos: "Tájkép" c. festménye folyópartot ábrázol a vizben visszatükröződő fákkal.

Zord Arnold: "Öreg utca" c. képe és

Kőváry Szilárd: "Görbe utca" c. müve.

ÉLET, Bp. 1910. febr. 27. II. évf. 9. sz. 287, 288, 289. lapokon.

Szlányi Lajos

Külföldi és magyar müvészek együtt mutatták be müveiket a "Nemzetközi impresszionista kiállitás"-on. A lap Spectator sign.val számol be a tárlatról és a külföldiek mellett felsorolja a miénket is:
Munkácsy, Paál László, Szinye-Merse, Mészöly, Hollósy, Ferenczy, Iványi Grünwald, Réti, Thorma, Fényes, Horthy, Katona, Kernstock, Strobentz, Vaszary, Csók, Mednyánszky, Szlányi, Rippl-Rónai.
A versenyt most is fényesen állják a magyarok. A cikkiró szerint: annyira jók, hogy kézenfekvő a kérdés feltevése: ezeknek a magyar festményeknek vajon mi volna az értéke, ha véletlenül francia névjelzés állna alattuk?

ÉLET, Bp. 1910. május 1. II.évf. 18. sz. 596. lap.

Szlányi Lajos

(1)

- Lippich Gusztáv ny főispán 1899 júniusában ígéretet tesz a közművelteség és a közízlés terjesztésére és nemesítésére,
- műtermek építését kéri a „Mücsarnok" lap
- Bihari Sándor, Boruth Andor, Fenyes Adolf, Hegedüs László, Kernstok Károly, Katona Nándor, Mednyánszky László, Mihalik Dániel, Pongrácz Károly, Szlányi Lajos, Vaszary János elvében Olgyay Ferenc „memorandumot nyújtott át Wlassics Gyula miniszternek amelyben a szolnoki művésztelep létrehozására kérik
- a művészek lekötelezik magukat ezen-se legalább egy szolnoki kiállítás rendezésére és hogy három évig nyári honapokat a művésztelepen töltik.
- 1901 ápr 28-án létrejött a Szolnoki Művészeti Egyesület.
- első feladata műterem telepítése a Tisza és Zagyva találkozásánál.
- 1902 június 29-én átadják az épületet a honfoglaló testőrnek: Bihari

Szlávy Lajos

...dor, Fényes Adolf, Hegedűs ~~Sán-~~ ②
~~dor~~ László, Mihalik Dániel, Olgyay Ferenc
Pongrác Károly, Szlányi Lajos, Zombory
Lajos
- Szolnok jó témát nyújtott az akkori festészethez - itt dolgoztak azelőtt német és osztrák festők is -
- magyar művészek közül itt festett Sterió Károly, Böhm Pál, Aggházy Gyula
- Deák Ébner Lajos, az 1900 as években újra visszatér festeni
- Bihari Sándor - a Teleps alapítótagja is aktív művésze haláláig
- Fényes Adolf az első korszakban a „Szegény emberek" sorozatát készíti el
- azután is kijár nyaranta Szolnokra
- Szlányi Lajos, Olgyay Ferenc és Mihalik Dániel a Szolnoki táj rajongói
- Zombory Lajos - főként állatfestőként ismert
- Szüle Péter portrékat, alakos kompozíciókat készít
- Zádor István - rézkarcokkal, grafikákkal foglalkozik
- Gyakran megfordul Szolnokon

(5)

...század elején Koszta József aki Nagybányáról költözött ide
idenőt a „Vizhordó lányok" című testménye
- Később Szentesen telepedik le.
- A Tanácskoztársaság idején sok művészkoztuk Bartha Ernő, Zádor István, Pólya Tibor és Iván plakátokkal, cikkekkel segítették a Tanácskormány cetkitűzéseit.
- 1919-ben visszahívják a telepre a művészeket, ahol a háboru alatt kórházat rendeznek be.
- a két világháboru közötti jelentős szerepet vállalnak a két Pólya testvér; Aba-Novák Vilmos művészetét is hasznos évek kapcsolják Szolnokhoz
- Az első évlizedben Tényes Adolf, Szlamyi Lajos iskolájának tanítványai az ujonnan cikkezettek
- A 40-es években Gallé Tibor tanítványai
- Ehhez az időszakhoz tartozik még Udvary Dezső, Klik János, Vidovszky Béla, Závor Pál és Olgyay Ferenc sevékenysége

az alkotók többsége csak nyáron (4)
van a telepen
- évenként közös tárlatokat rendeznek
1926-óta tagja a telepnek Chiovini
Ferenc
a 30-as évek végétől Pátzay Pál, Gá-
borjáni, Szabó Kálmán, Mattioni
Eszter, Basilides Barna, Bernáth An-
rel, Borbereki Kovács Zoltán
1943-ban Kerényi Jenő szobrászt is
befogadja a kolónia vendégtaggá
- a világháboru után kiesik a telepről
Fényes Adolf, Revész Péter Pál, Áldor
László, Torstner Dénes
- a háboru nagy rombolást végzett
a telep épületein is
- 1948-tól kezde a helyreállítás utemé-
ben kottózuek vissza a műtermekbe
Chiovini Ferenc, Benedek Jenő, Bőlös
Sándor, Patay Mihály
- 1953-58 között itt fest P. Bale János
itt dolgozik a kolónián Kiont
Baranyó Sándor
- 1956-tól helyreállítják a telepet
- 12 teremben folyik a munka

(5)

Ekkor költöznek a telepre azok akiknek tevékenysége mai napig jelzi a telep felszabadulás utáni történetét

- Antal Stona 1965-ig Palicz József és Gácsi Mihály 1974-ig kapcsolódik Szolnokhoz
- Mészáros Lajos 1971-ig

a mai művészek - Chiovini Ferenc Baranyó Sándor, Berényi Ferenc, Bokros László, Fazekas Magdolna, Medgyes László festőművészek, Nagy Istvan, Simon Ferenc, Szabó László szobrászművészek, Bokros Júlia kerámikus.

A művésztelep nem hozos vonások kialakításával jeleskedett, de otthon adott művészeknek hogy kifejezzek mondanivaló jurat.

Egri Mária: Művésztelep Szolnokon

Múzeumi Magazin 1977/2 3-4 old

Szladányi Lajos

Szlányi Lajos

"Apponyi Albert gróf" portréja komolyan megfestett kiváló mü, melyet Kandó László készitett,

Igen sikerült munka Szlányi Lajos vásári képe.

A renaissance hangulatát ébresztgeti abszolut müvészi eszközökkel Gulácsy Lajos két festménye,

"Hegedü" és "Fésülködő nő" c. igen kedves müvek Barta Ernő munkái.

A kritika elismeréssel méltatja a "Tavaszi tárlat"-on bemutatott á kotásokat és a fentieken kivül felsorolja a kiállitáson szereplő többi müvészt is a „Cyrano" sign.-val jelölt közleményben.
A müvészneveket lásd: Ligeti Miklós nevénél az alanti jelzet mellett.

ÉLET, B p. 1914. ápr. 12. VI.évf. 15. sz. 469, 474-475. lap.

Szlányi Lajos

Zombory Lajos, Zádor István, Vidovszky Béla, Vastagh Géza, Vesztróczy Manó, Várady Gyula, Szmrecsányi Pajtás Ödön, Szlányi Lajos, Stetka Gyula, Rottmann Mozart, Reményi József, Pentelei Molnár János, Páldy István, Nádler Róbert, Moldován Béla, Mednyánszky László, Marton Ferenc, Ligeti Miklós, Leidenfrost Sándor, Lechner Ödön, Körmendi-Frim Jenő, Kozma Lajos, Kléh János, Klammer Mariska, Kimm Frigyes, Katona Nándor, Karlovszky Bertalan, Kandó Kálmán, ifj. Kampis János, Jakab Zoltán, Hende Vince, Gulyás János, Gulácsy Lajos, Glatter Gyula, Germány Elemér, Ferenczy Károly, Dobrovic Péter, Burghardt Rezső, Bosznay István, Beszédes János László, Berkes Antal, Benczur Gyula, Barta Ernő, Baróthy Major Jenő, Barkász Lajos, Bánsághy Vince munkája szerepelt a Mücsarnokban a Tavaszi Tárlaton.
ÉLET, Bp. 1914. ápr.12. VI.évf. 15.sz.469, 474, 475. lap.

Szlányi Lajos

"A Szolnoki Művésztelep jubileuma" cimmel Kovács Dezső ir a művésztelep tiz éves fennállásáról. A Szolnoki Művészeti Egyesület ez alkalomból ünnepséget rendezett, melynek kiemelkedő része a tizenkét termet betöltő retrospektiv kiállitás. A művésztelep Gyalus László épitész tervezte, 1901-ben kezdték épiteni és 1903-ban már beköltöztek a művészek a műtermekkel berendezett épületekbe. Az elsők között voltak: Bihari Sándor, Fényes Adolf, Hegedüs László, Pongrácz Károly, Olgyay Ferenc, Szlányi Lajos, Zombory Lajos, Pettenkoffer Deák-Eber, Perlmutter Izsák, Mihalik Dániel, Jávor Pál, majd később a fiatalok: Kléh, Koszkol, Vidovszky Béla.

ÉLET, Bpp 1913. juni. 8. V.évf. 23. sz. 724-726. lap.

Szlányi Lajos

"Hetivásár" c. festményét bemutatja a lap. Repr.

ÉLET, Bp. 1913. aug. 24. V. évf. 34. sz. 1093. lap.

Szlányi Lajos

Zemplényi Tivadar, Vidovszky Béla, Vastagh Géza, Szlányi Lajos, Székely Bertalan, Stetka Gyula, Skuteczky Döme, Rubleczky Géza, Poll Hugó, Nádler Róbert, Mérő István, Kunwald Cézár, Komáromi Kacz Endre, Knopp Imre, Kiss Rezső, Jendrassik Jenő, Glatz Oszkár, Gergely Imre, Benczur Gyula művészek alkotásait hozza a lap a Mücsarnok Tavaszi tárlatáról:

Szlányi Lajos: "Havas reggel Szolnokon" c. festménye.
Repr.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet. 371. lap.

Szlányi Lajos

A Mücsarnok jubiláris téli tárlatán résztvevő festőművészek:
Benczur Gyula, Bruck, Csók István, Dudits Andor, Feiks Jenő, Háry Gyula, Herrer Cézár, Hilbert Irén, Klammer Mariska, Kosztolányi Kann Gyula, László Fülöp, Mendlik Oszkár, Mikola András, Révész Imre, Rippl Rónai József, Roskovics Ignác, Skuteczky Döme, Szlányi Lajos, Udvary Géza, Wildner Glatz Mária, Ziegler Károly.
Szlányi Lajos: "Téli est" c. festményét bemutatja a lap.
Repr.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 24. III. évf. 52. sz.
~~1575~~, 1585, 1600, 1610-1612. lap.

Szlányi Lajos
(Pest, 1869 - Szolnok, 1949)

„Naplemente" o. fa. 19,5 x 29 cm
J. l. j. Szlányi L. Kiáltási ár: 5000 ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Szlányi Lajos (Pest, 1869 - Szolnok, 1949)

„Bakonyszentlászlói földek" o. karton 40x54 cm
s. l. j. Szlányi L. kiválltási ár: 6000 ft.

—

„Falusi táj" o. karton 15x24 cm
s. l. b. Szlányi L. kiválltási ár: 5000 ft.

BÁV 55.Képaukció Bp.1981.szeptember

Szlányi Lajos (Pest, 1869 - Szolnok, 1949)

„Szolnoki táj" o. fa 50×70 cm
J. l. f.: Szlányi L. Kikiáltási ár: 17000 Ft.

„Téli falu" o. fa, 18×77 cm
J. l. f.: Szlányi L. Kikiáltási ár: 3500 Ft.

BÁV 59. Képaukció Bp. 1982.

Szlányi Lajos

„A szolnoki Tabán"
o. v. 65 x 50 cm J. l. j.: Szlányi L.
kitáltási ár: 8000 ft.

—

„Virágzó fák" o. # vászon 60 x 80 cm
J. l. j.: Szlányi L. kitáltási ár: 12000 ft.

—

„Téli táj boglyákkal" o. v. 60 x 70 cm
J. l. j. Szlányi L.
kitáltási ár: 8000 ft.

—

BÁV 60. Képaukció Bp. 1983. május

Szlányi Lajos (Pest, 1869 - Szolnok, 1949)

„A Zagyvapart télen" o.v. 37,5 x 51 cm
d. l. j: Szlányi L. kiáltási ár: 8000 ft.

—

„Tanya" o. fa 50 x 60 cm d. l. j.: Szlányi L.
kiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 58.Képaukció Bp.1982.szeptember

Szlányi Lajos, festőművész

Chiovini Ferenc évekig vendégként dolgozott Szolnokon, a kolónián Szlányi Lajos, Szülé Péter, Vidoszky Béla, Zádor István, Zombory Lajos, Fényes Adolf, Pólya Tibor mellett, 1936-ban lett a művész törzstag.

Chiovini Ferenc nyolcvanéves.
Népújság (Heves), 1979. nov. 18.

Szlányi Lajos, festőművész

Chiovini évekig vendég tagként dolgozott a szolnoki kolónián Fényes Adolf, Pálya Tibor, Szlányi Lajos, Szüle Péter, Vidovszky Béla, Zádor István és Zombory Lajos mellett.

dr. Egri Mária: A 80 éves Chiovini Ferenc művészete.

Somogyi Néplap, 1979. nov. 18.

Szlányi Lajos

A Téli tárlatról a következő festményeket mutatja be a lap:
Dobai Székely Andor: "A pozsonyi Ghetto" c.

Szlányi Lajos: "Napfény a fenyvesben" c. ezt igen kvalitásos munkának tartja a kritika.

Zemplényi Tivadar: "Könyörgés a békéért" c. képéről irja a tárlatról szóló cikk: a legjobbak egyike, tömegábrázolásával, felhős egének bravuros könnydségével az egész terem anyagán uralkodik.
Repr.-ók.
A két utóbbi képre vonatkozó kritika az 547. lapon található.

Élet, Bp. 1916. nov. 26. VIII. évf. 48.sz. 509, 510, 511. lap.

Szlányi Lajos

A Mücsarnokban rendezte meg az Országos Magyar Képzőmüvészeti Társulat a Téli kiállitást. Margitay Ernő méltatja a bemutatott müveket:

Szlányi Lajos: "Klopacska Selmecbányán" c müve,
Pentelei Molnár János "kápráztató tudással vászonra varázsolt csendélete"
Herrer Cézár: "Veneziai részlet"-e és "Velencei Piazetta" /117.old. c. képe, repr./
Márton Ferenc: "Mámor" c. gyönyörü szines rajza" "állitja meg a nézőt".

Élet, Bp. 1919. jan. 26. XI. évf. 4.sz. 89-91. lap.

Szlányi Lajos (1869-1949)

„Téli táj" o.v. 68 × 106 cm

S. l. j.: Szlányi L. (Restaurált)

Kikiáltási ár: 10000 Ft.

BÁV 51. Képaukció katalógus Bp. 198c. május

Szlányi Lajos

„Csónakázás" gouache 20×30 cm

J. l. j: Szlányi l. Kikiáltási ár: 8000 ft.

„Könyvelő nő" o.v. 93×69 cm

J. l. b.: Szlányi l. 1926. Vidett.

Kikiáltási ár: 30000 ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

Szlányi Lajos (1869-1949)

„Ujpesti kukpart" o. fa. 34x49 cm

s. l. j.: Szlányi L.

kiállítási ár: 7000 ft

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.198o.szeptember

Szlányi Lajos

KAMARATÁRLAT NYÍLT a régi szolnoki művésztelep alkotóinak műveiből vasárnap a szolnoki Damjanich János Múzeumban. A Zagyva-parti művésztelep több mint százéves múltját, nagy hagyományait idézik Koszta József, Fényes Adolf, Zádor István, Borbereki Kovács Zoltán és Szlányi Lajos művei.

Magyar Hirlap 1979, [illegible]

Szlányi Lajos, festő

L: Koszta József

–: Tárlat a régi holnoki műveinkelyre :– 7

Nepszabadsag Bp. 1979. aug. 14.

Szlányi Lajos

Szlányi Lajos, festőművész, (1869-1949).

Alighanem a 93 éves Viski János festészetünk nesztora, ma sem szünő energiával fest. – A tájfestészetben Szlányi Lajos lett a mértéke. – Elmondja, hogy Ströbl Alajos az Épreskertben fához kötötte modelllovát, úgy mintázott és mikor észrevette, hogy Viski János lopva festi a paripat, elismerően szemlélte a képet, bíztatta új megoldásokra.

L. M.: Festészetünk nesztora.
Vas Népe, 1984. márc. 17.

Szlányi Lajos

lett a tájfestészetben Viski János ~~modell~~ mártére.

Losanci Miklós: „Festészetünk nesztora (Viski János) a legidősebb magyar művész műtermelen"

Somogyi Néplap
1984 III. 3.

Szlányi Lajos

Az Alföldi Galéria

Vépsava
1985. X. 26.

Szlányi Lajos, festőművész (1869–1949).

A századfordulón több művész és műpártoló szervezet művésztelep építését kérelmezte a kultuszkormányzattól. – 1901-ben megalakul a Szolnoki Művészeti Egyesület, 1902-ben a régi szolnoki vár helyén megindult a művészeti élet 12 műtermében. Az alapításkor a kolónián Szlányi Lajos, Zombory Lajos – és még több művész – kezdte meg a munkát.

Kőhidi Erika: A szolnoki művésztelep száz éve.
Pesti Műsor, 1981. febr. 11.

Szlányi Lajos, festőművész (1869–1949).

Szandai Sándor szobrászművészről L. Mezyhért László kismonográfiája a Képzőművészeti Kiadó MMM-sorozatában jelent meg. –
A Szolnoki Irodalmi Kurir 1932/6 számában Szandai Sándor körkérdést intéz a szolnoki Művésztelep tagjaihoz, a téma a festészet jövőt volt. A válaszoló művészek között volt ~~tobbe~~ Szlányi Lajos is.

Tiszai Lajos: Könyv Szandai Sándorról.
Szolnok Megyei Néplap, 1983. aug. 20.

Szlányi Lajos, festőművész (1869–1949).

Vidovszky Béla hazatérve külföldi útjáról Békéscsabán és környékén tájképeket festett, művei hamarosan – már 1907-től – megjelentek a fővárosi tárlatokon. Szlányi Lajos felfigyelt műveire és 1911-ben meghívta a művészt Szolnokra.

Láng Miklós: Vidovszky Bélára emlékezve.
Békés Megyei Népújság, 1983. júl. 2. 8.-old.

Szlányi Lajos

A Szolnoki Művésztelep alapitó tagjai közé tartozik Hegedüs László, aki "csak rövid ideig élt a telepen, mivel szilaj művészlelke nem sok motivumot talált a kisváros nyugalmas egyszerüségében"-irja Décsey Géza: "A Szolnoki művésztelepről" c. beszámolójában.
A telep törzstagjai közé tartozik Szlányi Lajos, "a halk szavu, szelid szépségeket álmodó művész hosszu idő óta állandó festője a szolnoki nyárnak."
A neves művészek között emliti meg a kritika Kacziány Ödön nevét, aki a telep felállitása előtt hosszabb ideig dolgozott művésztársaival együtt Szolnokon. A Décsey-cikkben felsorolt művésznéveket lásd: Koszta József nevénél. ÉLET, Bp. 1925. juni.2. XVI. évf. 13. sz. 245-247. lap.

Szlányi Lajos, festőművésen (1869–1949).

Alighanem a 93 éves Viski János festészetünk nesztora. – Figyelt Fényes Adolf figuráira és a tájfestészetben Szlányi Lajos lett a mértéke.

Losonci Miklós: Festészetünk nesztora.
Népújság (Heves), 1984. szept. 22.

Szlányi Lajos

"Petőfi szellemének szentelték negyedik kiállításukat a Céhbeliek"-irja Mátrai Vilmos: "A Céhbeliek kiállitása" cimmel.
A Petőfiről készült szobrok és egyéb alkotások közül, a szobrászok között a legkiemelkedőbbek: Horvai János, Sidló Ferenc, Telcs Ede, Damkó József, Kisfaludi Stróbl Zsigmond.
A festők közül: dr. Székely Andor, Körösfői K. Aladár, Szlányi Lajos, Udvary Géza, Jaschik Álmos, Nagy Sándor, Glatz Oszkár, Deák Ébner Lajos, Raáb Ervin. Nádler Róbert. Megemliti még Moiséret Ödön nevét.

Szlányi Lajos: Őszintén átérzett alfoldi tájai minden elismerést megérdemelnek,-mondja a kritika.
Élet, Bp. 1923. febr. 25. XIV. évf. 4. sz.
93. lap.

Szlányi Lajos festő

A Balatoni Társaság rendszeres kiállítója Budapesten és a tó körül.

Cséby Géza = Adalékok a Balatoni Társaság történetéhez
Somogy, 1987. 4. sz. 84. l.

154. **SZLÁNYI LAJOS**
(Pest, 186Z – Szolnok, 1949)
Tóparti részlet
Olaj, vászon 84x120. Jelezve lent jobbra:
Szlányi L. 50.000,-

85. Müvészei Képaukció. Bp., 1991. augusztus
BÁV

155. **SZLÁNYI LAJOS**
A Tátra télen
Olaj, vászon 60x80. Jelezve lent jobbra:
Szlányi L. 20.000,-

85. Művészeti Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

Soós Imre

Szlávics László, a művész-mesterember

Lapunk 26. számában cikket közöltünk *ifj. Szlávics László* szobrászművész Van Gogh-érmeiről, melyekkel 1993-ban a Hatvani Portrébiennálé legmagasabb díját, az aranydiplomát nyerte el. E sorok írója e cikkén túlmenően a Művészetbarátok Egyesülete tagjainak vetítettképes előadásban ismertette a most 40 esztendős alkotó kiterjedt éremművészi munkásságát. A mostani írásban ismét róla lesz szó, ezúttal azonban egy olyan könyv kapcsán, mely a napokban látott napvilágot és amelyet édesapja emlékére, az általa vezetett ART '95 Bt. kiadásában jelentetett meg.

A 184 oldalas, gazdagon illusztrált kötet *idősebb Szlávics László* (1927-1991) munkásságáról szól. A művész a Zala megyei Henyehegy (ma Kislengyel) községben született, tizenegy gyermekes családban. Lakatosmester édesapja mellett 12 éves korában tanoncként kezdett dolgozni a Győri Vagongyárban. Két év múlva szobrásztanonc lesz egy győri szobrászmesternél. Megtanulja a fa- és kőfaragást, mintázást, restaurálást. Idővel templombelsők, szobrok, festmények helyreállításában is résztvesz.

1945-ben sorsának alakulásába beleszól a háború: leventeként Németországba hurcolják, ahol lázadása miatt büntetésként koncentrációs táborba kerül. Halálos beteg, amikor az amerikaiak felszabadítják a tábort. Erőre kapva szobrokat készít. Munkáit látva egy amerikai tiszt az Egyesült Államokba hívja, őt azonban a honvágy hazahozza.

Az átélt viszontagságok miatt itthon egy évig kezelik a győri kórházban. Felgyógyulása után lemezlakatosként ismét a Vagongyárban dolgozik. Az ottani esti képzőművészeti iskolában Alexovics László irányításával tanul rajzolni. Mestere segítségével kerül 1950-ben az Iparművészeti Főiskolára, ahol 1955-ben az ötvös szakon szerzi meg diplomáját. Szlávics László már a főiskolai évek alatt foglalkozott lemezszobrászattal. Egy ilyen portréját később a Magyar Nemzeti Galéria megvásárolta. 1956 óta tagja a Képzőművészeti Alapnak, egyik alapítója a Fiatal Művészek Klubjának. Alaptagként kap szerény műteremlakást a budapesti Izabella utcában, ahol a nős, két gyermekes művész számára lehetőség nyílik a nyugodt alkotómunkára. Ekkor készíti el megbízás alapján a budai Vármúzeumba az egykori királyi palotához vezető két lemezkaput. Első önálló kiállítására 1965-ben kerül sor a KULTINT Dorottya utcai helyiségében. A közönségsiker ellenére a korszak ítészei lesújtó véleményt mondanak a tárlatról. A nem kívánatos alkotók körébe skatulyázzák be és három évtizeden át alig állíthatott ki.

A súlyos anyagi gondokkal küzdő művész számára az a munka nyújt meg-

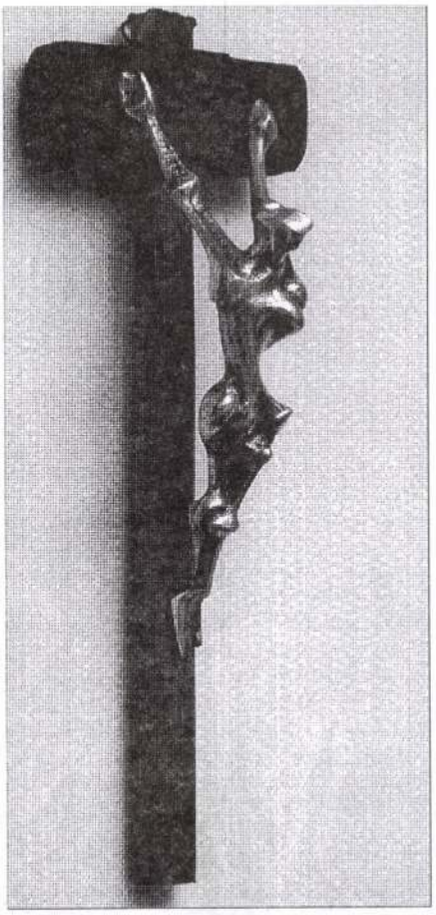

Szlávics László: Apai örökség

élhetést, amit Makrisz Agamemnon nagyméretű lemezszobrainak elkészítésében végezhet. A görög származású szobrász segítségével kap nagyobb műteremlakást 1974-ben a Százados úti művésztelepen. Ekkor már a szobrászat mellett festészettel is foglalkozik. 1983-ban a Corvina kiadásában a szürrealizmusról megjelent enciklopédiában neve szerepel, sőt egy festményét színes képben is bemutatják. Még megéri, hogy hegesztett szobrainak két kiállítását is megrendezik Óbudán. 1991-ben szívroham következtében elhunyt.

A fentiekben ismertetett életrajzi adatokat a néhai művész fia és lánya adta közre a szóban levő könyv befejező oldalain. Szlávics életútjának felvázolása érdekében tértünk el a kötetben közölt sorrendtől, a kiadvány zömét ugyanis Mezei Ottó tanulmánya teszi ki, mely a magyar nyelvű szöveg mellett angol fordításban is olvasható. A neves művészettörténész "Szlávics László, a művész-mesterember" cím alatt közölt írásában tekinti át az életművet, jelöli ki az alkotó helyét a magyar művészet történetében.

Szlávics lemezszobrászattal kezdődő tevékenységében eltért a szobrászat hagyományos értelmezésétől. Korai műveit talált tárgyak, gépalkatrészek, természet-csiszolta kövek felhasználásával formázta meg, gyakran elektromos ívhegesztéssel. A Makrisszal tett külföldi útjai során látta törekvéseinek igazolását Picasso, Moore világával, a szürrealista szobrászattal történt találkozásakor. Erről az alkotói periódusról így ír Mezei Ottó: "Vizuális és plasztikai költészet Szlávics László oeuvre-je, egészében, s ha nem is illeszthető bele a kortárs magyar művészet hagyományos vonulataiba, az itteni társadalmi, művészeti miliőből nőtt ki, egy olyan szellemi közegből, amely abban az időben csakis látens módon, a hatalom betonkeménységű ideológiai rétege alatt tengődhetett". (E korszak főműve, a bemutatott "Apai örökség" c. plasztika ma fia műtermében függ.)

A tárgyösszeállítások következő állomásai azok a bronzba öntött dombormű-vek voltak, melyeken lágy alapba benyomott személyes tárgyak (kulcs, kereszt, érem, apró fogaskerék vagy az akkori rendszer iránt érzett iszonyatát jelképező ötágú csillag) szerepelnek "kortörténeti mozzanatként".

1970 után olajképeket is fest, melyeken ugyanez a "kollázs-módszer" figyelhető meg. Ezek esztétikai értékéről így ír Mezei: "Úgy művelte a maga 'szürrealista festészetét', mintha nem is a művészetileg szűk blendéjű magyar fővárosban, hanem valahol egy Párizs közeli kisvárosban élt volna, elzárva a nagyvilágtól, kiesve az időből."

Festői mintaképének Dalit tekintette. (A spanyol mestert karikírozó, sildes sapkás önarcképét bemutatjuk.)

A Szlávics Lászlóról most megjelent kötet egyedülálló a maga nemében. Világrajöttében ugyanis nem hivatásos editorok bábáskodtak, hanem ez a pompás kiállítású kötet a mester két gyermeke, László fia és Piroska lánya szülőszeretetének posztumusz dokumentuma. Rendkívüli jelentőségű ez a könyv amiatt is, hogy a művész életútját és munkásságát értékelő Mezei Ottó írásművében felfedezést tett: Szlávics László életművével gazdagabbá tette a magyar művészetet.

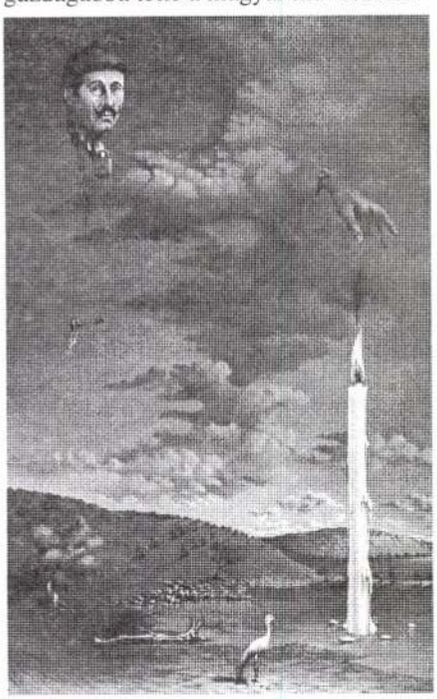

Szlávics László: Önarckép

vagy stiláris dogmához igazodást, de merészen kísérleteztek a megjelenítési eszközökkel, kompozíciós megoldásokkal. Érdekszövetségük inkább nemzedéki: valamennyien az előző század utolsó évtizedében születtek. (Hatan szerepelnek a Művészeti Lexikonunkban!) Többségük közös mestereket vallhat magáénak s a huszas évektől szerepelt először kiállításon.

A szombathelyi tárlat az egész csoport tevékenységét rekonstruálja. Együtt valamennyien soha nem állítottak ki. Most legalább egy művel mindenki szerepel (Bartók Mária önarcképével, Hranitzky Ilona téli tájképével, Wabrosch Berta két csendélettel). Nagyobb gyűjteményt sikerült kölcsönözni Futásfalvi Márton Piroska, Járitz Józsa, Bartoniek Anna és Szuly Angela hagyatékából.

Kevesebb munka képviseli megfelelően Muzslai Kampis Margit, Sztehló Lili, Szirmai Ilona, Keresztesné Endresz Alice, Loránt Erzsébet és Kiss Vilma festészetét. Érdekességként jegyezzük meg – a tárlat jelentőségét bizonyítva –, hogy Kiss Vilma minden képét a Nemzeti Galéria kölcsönözte, azok jó festőként jellemzik, de nyoma sincs a lexikonokban. Igaz, a grafikusnak is erős Bartoniek Anna, a karikírozó, gúnyrajzban otthonos Endresz Alice, a kifejező, modern témákra figyelő Lóránt Erzsébet (két képe a MNG-ból) működését sem említik a szakirodalomban.

Az "alapítók" közül S. Perényi Irén és Dullien Edith pedig – mű híjján – még e "teljes" kiállításról is hiányzik. A téma és stílusok sokfélesége, váltogatása jellemzi Márton Piroska művészetét.

A választék gazdag: tájat, portrét, csendéletet, alakot festett olajjal, temperával, akvarellel, de biztos kézzel metszette linóit is. A francia és német kortársaktól éppen úgy tanult, mint a magyar mesterektől. Pár tárgyból álló csendéleteit nagy rálátásban, élénk színekkel vitte vásznaira. Halas csendélete Derkovits hatását sejteti. A Tökvirágos cigánylány-t akár Gauguin is festhette volna. A Lágymányosi horgászok pedig megtévesztően hasonlít A. Tóth Sándor párizsi rajzaira, festményeire. Aligha véletlen – Szuly Angela naplójából tudjuk! –, hogy a "kiállítással behatóan foglalkozó" Vaszaryt főleg "Piri dolgai érdekelték" (1931). Merőben más felfogás sajátja balatoni tájfelvételeinek. A formák szinte térképszerű tagolásban, visszafogott világos színekkel töltik meg a képsíkot. A látvány "leírására" főként a vonalat használja (Balatonfelvidéki táj).

Hasonló szellemű képeket festett egy ugyancsak feledett festőnő, Opitz Gyöngyi is ott és ugyanakkor. Lehet, hogy találkoztak?

Bartoniek Anna festményein – kevés maradt fenn! – többféle hatás ötvöződik. Vaszary kisugárzását a spanyol lovasiskola őrzi. Bibliai témái nagyon kifejezőek. Arcmásai összefogottabbak, dekoratív jellegűek. Érdemes utalni a méretnagyobb, tágra nyitott szilvamag-szemekre, amelyek szinte valamennyiükre jellemző elemei portréiknak. (A rendezés e témasor részleges kiemelésével hangsúlyozta e közös vonást!) Grafikái változatos világot ölelnek fel. Irodalmi művek kísérőrajzai, életkép és portré egyként mutatják, hogy mindig megtalálta az illő formát, kifejezési eszközt az adott feladathoz.

Az egyszerűsítés merész kísérletéből Járitz Józsa vállalt tisztes részt. A párizsi évek tanulságai a képek témájában, a művészi

Futásfalvi Márton Piroska: Éjszakai halászat a Balatonon

megközelítés módjában világosan felismerhetők. Tájain a vonaltávlat és síkábrázolás kettőssége gondos szerkesztéssel párosul (Jeu de paum...). Ülő aktján a szék és az emberi alak fő vonalait kereszteződő párhuzamosok hálójára feszíti ki. Végtelen egyszerű Gyümölcscsendélete egyetlen motívumot (lábas tál, három alma) örökít meg szinte eszköztelenül. Alakjait néhány, összefoglaló vonal keretébe szorítja. Színei inkább megtörtek, mint harsogók.

A természet közelségét leginkább Szuly Angela képsora őrzi. A Réti-Csók iskola közvetítette nagybányai tradíció mélyzöld tónusú tájképein él tovább (Veresvíz). Alakjait a levegő, a fák, bokrok lombjain átszűrődő fény jótékony fátyla fogja egységes harmóniába (Nő szabadban). Szentendrén festett képei tanusítják, kísérletezett a formák, ritmusok átírásával, merészebb színezéssel (Szentendrei utca), de mélyebb jelentést lírával átszőtt, érzelemdúsan előadott képei hordoznak.

Komoly festői értéket képviselnek Kiss Vilma portréi, alakos festményei. Talán az ő művein ütközik ki leghatásosabban a festő nemisége. Egy kivételével minden modelljét a hölgyek közül választotta. Nagy szemekkel, álmodozva vagy kellő öntudattal tekintenek ránk vásznairól.

A modern világ Loránt Erzsébet szertelenségében ütközik ki leginkább. Minden képe más felfogást tükröz, de mélyen szántó gondolatokat hordoz: stilizál ("Ski"); nagy tömeget jelenít meg sötét színekkel (Zongoraszó); elszabadult indulatokat, rémképeket fest (Öldöklés); sötét utcák kóbor alakjait, elesettjeit, ösztönlényeit rendezi jelenetbe (Tyúk); vagy a Zsákhordókat szemléli részvéttel – á la Derkovits!

Sztehló Lili útja eléggé ismert. Párizsi, római tanulmányútjait követően az egyházművészet jelentős alakjává érett. Párizsban készült vázlatai, pillanatrajzai egy lehetséges irányt ígérnek (nem rokontalanok!), de pályája más felé fordult. Kis rajzai még a később megtagadott modernizmus szellemében készültek.

Szirmai Ilona munkái közül a Kikötői munkások emlékezetes. Elnagyoló, karikírozó hajlandóság jellemzi Endresz Alice grafikáit. Kevés festői értéket látunk bennük. Kivétel talán a Hegyek a vízen túl című képe.

A rendezőket a felderített művek száma dícséri elsőül. Az anyag bemutatására vegyes megoldást választottak. Némely alkotók munkáit egészében (Szuly, Bartoniek, Loránt, Márton), másokét egy-egy tematikus sor (női portrék, aktok), technika (grafikák) formájában tárták elénk. E módszer lehetőséget nyújt a jelentős életművek fejlődésvonalának vázlatos tanulmányozására, némely motívumok összevetésére. Ugyanakkor oldja a feltárt alkotások méretéből, számából adódó nagy eltéréseket.

A képekkel illusztrált vezető rövid összefoglalását adja a "csoport" működésének, fogadtatásának, közös kiállításaiknak. Részletes katalógus később várható – esetleg újabb "felfedezésekkel".

123. SZLÁNYI LAJOS
Született Budapesten 1869-ben. – Kavicspart. – Tulajdonosa: Hevesmegyei Hitelbank Rt.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszinó által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 710

-

ttörténetben /AH 1987. 37-41./;
ka építészetének problémája
87. 31-36./; Sisa J.: A roman-
épitészet néhány problémája

ipusainak átfogó feldolgozása
supán néhány részpublikáció-
l szóló tanulmányokkal, irások-
mplom- ill. egyházi épitészet-
orszakunkra korlátozódva és
n l.: Dr.Kiss J. és dr.Sziklay
s Magyarország I-II. /Bp.1902./;
/szerk./: Evangélikus templomok

Szolnoki művészek az 1910-es felvidéki vándorkiállításokon

Századunk első évtizedének jelentős művészpolitikai kezdeményezése volt: a felvidéki vándorkiállítás. Akkoriban szinte elképzelhetetlennek látszott, hogy vidéken színvonalas képzőművészeti kiállításokat lehet rendezni és méginkább az, hogy ezek felkeltsék a vásárlók érdeklődését is. A Képzőművészeti Társulat, illetve a Nemzeti Szalon korábbi vidéki kísérletei nem hoztak biztató eredményt. Ilyen körülmények között jelentkezett *Balogh Bertalan*, a Borsod-Miskolczi Közművelődési és Múzeum Egyesület főtitkára, javasolva a vándorkiállítás megrendezését.[1]

A Képzőművészeti Társulathoz benyújtott előterjesztésben nemcsak a kiállítás kultúrpolitikai jelentőségét világította meg, hanem alapos számításokkal is igazolta, hogy a kiállítás megrendezése nem jelent különösebb kockázatot. Egyidejűleg felajánlotta azt is, hogy a megrendezésben hajlandó közreműködni.[2] Javaslatát a Társulat elfogadta. 1906 őszén kerül sor az első vándorkiállítás megrendezésére. Balogh felhívására művészeink java, köztük Benczur Gyula, Csók István, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Koszta József, Mednyánszky László, Rippl-Rónai József, Szinyei Merse Pál és Tornyai János is beküldte képeit. A szolnoki művésztelep törzsgárdáját, Fényes Adolfon kívül, Bihari Sándor, Hegedűs László, Szlányi Lajos és Zombory Lajos képviselték. A Szolnokkal kapcsolatban állott művészek közül pedig Aggházy Gyulát, Bosznay Istvánt, Bruck Miksát, Edvi Illés Aladárt, Konek Idát, K. Spányi Bélát, Tölgyessy Arturt és Újházy Ferencet találtuk a kiállító művészek között. A katalógusban Fényes Adolf: Asztalos, Bosznay István: Erdei hangulat, Hegedűs László: Herkules, K. Spányi Béla: Reggeli hangulat és Szlányi Lajos: Csallóközi tájkép című művei láthatók reprodukálva.[3]

A kiállítás országos jelentőségét igazolja, hogy Egerben az első bemutatót gr. Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter nyitotta meg. A következő hónapokban bemutatták Miskolcon. Kassán, Eperjesen, Sátoraljaújhelyen, Debrecenben és Gyöngyösön is. Az eredmény, mind látogatottságban, mind eladásban magasan felülmúlta a várakozást. A bemutatott 255 műből 155-öt adtak el 62 010 korona értékben. Ez az összeg meghaladta a Műcsarnok 1906. évi nemzetközi kiállításán a magánvásárlásokból eredő bevételt. A kiállítás a szolnoki művészek számára kedvező anyagi eredményeket is hozott. Az eladott képek sorából csak kettőt emelünk ki Fényes Adolf: Asztalos című képét, melyet a Borsod-Miskolczi Múzeum vett meg 900 koronáért és ma is a múzeumi képtár egyik legértékesebb darabja[4], továbbá Bihari Sándor: Tabáni részlet című festményét, mely vásárlás útján Debrecen város tulajdonába került.[5]

A vitathatatlanul szép eredmények ellenére is hosszú idő kellett ahhoz, hogy Balogh Bertalan és a melléje állt művészek – Bruck Miksa, Kézdi-Kovács László, Lyka

Ez tehát a mai múzeum, mint *népművelő intézmény*. Alapvetően fontos feladatának sikeres megoldására azonban éppen az képesíti, hogy ugyanakkor tudományos *kutató intézmény is*. Míg ezelőtt 100–150 évvel a tudományos igényű régészeti kutatás hajnalán a „múzeológus" éppen csak megsejtette a kétfejű birka mellé kiállított kőbalta korát, addig a mai múzeumi ismeretterjesztő munka mögött korszerűen igényes, mélységre törekvő, sokszempontú kutatómunka áll, s ez a döntő különbség magyarázata. Kétfajta munkánk szervesen összefügg, egyik a másik nélkül nem létezhet. A kutatómunka célja nem lehet a kutató megismerésben szerzett egyéni kielégülése, hanem csakis közös ismereteink gyarapítása, mindnyájunk horizontjának tágítása, átadás; népművelő munka nélkül talaját, célját vesztené. Éppígy megtörne viszont az ismeretterjesztő munka lendülete, elszegényedne, elsikkadna tartalma az alapját képező rendszeres, folyamatos, a kor színvonalán álló kutatómunka nélkül.

Csalog Zsolt

JEGYZETEK:

1. A tószegi Laposhalom megyénk leghíresebb régészeti lelőhelye. 3,60 m vastag rétegsora a bronzkor folyamán, 600 év alatt halmozódott fel. A múlt század óta innen felgyűlt rendkívüli mennyiségű lelet és megfigyelés szolgál alapul ma is egész Közép-Európa bronzkori időrendjének megrajzolásához. A Laposhalomra vonatkozó tudományos irodalom ma már valóságos kis könyvtárat tesz ki. E könyvtárból ezúttal csupán a két legfontosabb összefoglaló munkát említem: **Banner J.—Bóna I.—Márton L.:** Die Ausgrabungen von L. Márton in Tószeg. Acta Archaeologica X. 1957. 1—140. — **Mozsolics A.:** Die Ausgrabungen in Tószeg im Jahre 1948. Acta Archaeologica II. 1952. 35—69.

2. **Bóna I.:** Bronzezeitliche Schmuckgiesserei in Tiszafüred—Ásotthalom. Annales Univ. Scient. Budapestinensis II. 1960. 261—270.

3. Csak a legfontosabbakat említve: **Jánoshida—Tótkér** (a Magyar Nemzeti Múzeum 1933—34. évi ásatása, 256. sír; **Erdélyi I.:** A jánoshidai avarkori temető. Régészeti Füzetek Ser II. 1. Bp. 1958.), **Alattyán** (a MNM 1934—38. évi ásatása, 711 sír; **Kovrig I.:** Das awarenzeitliche Gräberfeld von Alattyán. Bp., 1963.), **Tiszaderzs** (feldolgozás alatt a MNM-ban), **Bánhalma—Kiscebe** (a Szolnoki Múzeum 1954. évi ásatása; **Kaposvári Gy.—Szabó V.:** A bánhalmi avar sírleletek. Jászkunság 1956. 166—174., 235—241.), **Tiszavárkony—Hugyinpart** (a Szolnoki Múzeum 1952. évi feltárása, 95 sír; feldolgozása folyamatban).

4. A Tiszazug ősrégészeti topográfiáját **Kalicz Nándor** már elkészítette. (**Kalicz N.:** A Tiszazug őskori települései. Régészeti Füzetek 8. — A Tiszazug őskora. Jászkunság 1955. III. 34—41.)

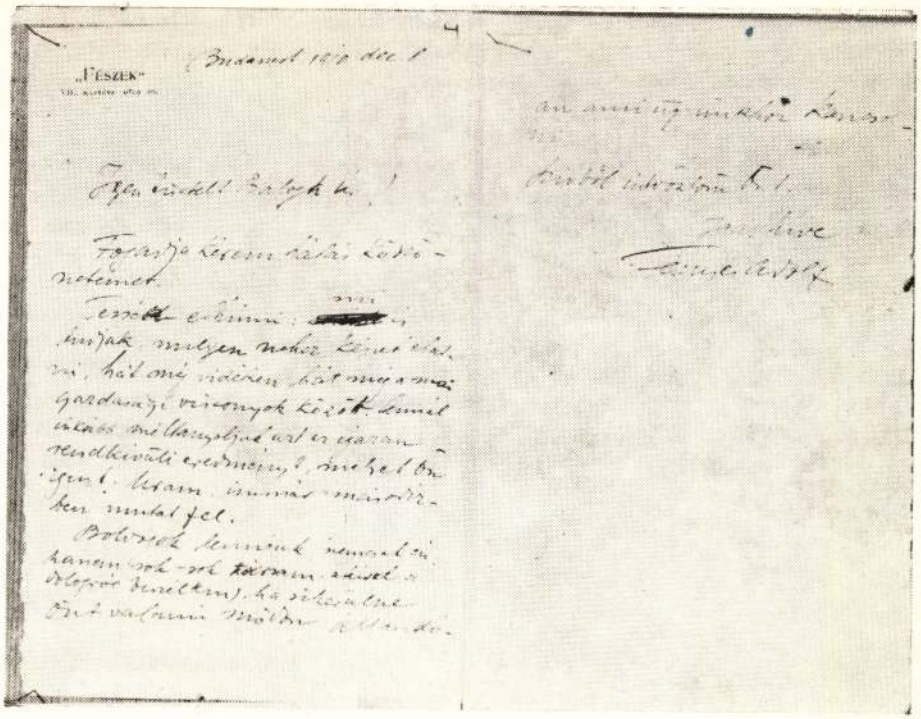

Fényes Adolf levele

Károly, Róna József és mások – együttes akciója révén 1910-ben sikerült a vándorkiállítást másodszor is megrendezni.

A kiállítók népes sorában szerepeltek: Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Glatz Oszkár, Koszta József, Rippl-Rónai József, továbbá a szolnoki törzsgárdából Olgyay Ferenc, Szlányi Lajos és Vidovszky Béla, a Szolnokkal kapcsolatban állott művészek közül pedig Aggházy Gyula, Bosznay István, Bruck Miksa, Edvi Illés Aladár, Hegedűs László, Kléh János, Konek Ida, K. Spányi Béla és Zádor István.[6]

A kiállítást ismét az 1906-os állomásokon mutatták be. Az anyagi eredmények is hasonlóan kedvezőek voltak. A szolnokiak képei közül Fényes Adolf: Kisvárosi csend című képét gr. Andrássy Gyula vette meg 1600 koronáért, Szlányi: Szérűskert-jét pedig Vay Elemér borsodi főispán, aki a képét rögtön a miskolci múzeumnak ajándékozta.[7]

Balogh Bertalan reménye, hogy a második vándortárlat sikere lehetővé teszi a folyamatos megrendezést, nem teljesült. Már korábban javasolta, hogy az országot kerületekre kell felosztani és minden kerület 3–4 évenként kapna kiállítást. Elgondolását a művészek, elsősorban Tornyay János[8] és Fényes Adolf, a szakirodalomban pedig Lyka Károly támogatta. Különösen szépen jut ez a gondolat kifejezésre Fényes Adolf 1910. december 8-án Budapestről Balogh Bertalanhoz intézett levelében:

„Igen tisztelt Balogh Úr!

Fogadja hálás köszönetemet. Tessék elhinni: mi is tudjuk, milyen nehéz képeket eladni, hát még vidéken, hát még a mai gazdasági viszonyok között. Annál inkább méltányoljuk azt az igazán rendkívüli eredményt, melyet Ön igen t. Uram immár másodízben mutat fel.

Boldog lennék (nemcsak én, hanem sok-sok társam, akivel a dologról beszéltem), ha sikerülne Önt valami módon állandóan ami(?) ügyünkhöz kapcsolni.

Szívből üdvözlöm Önt.

Igaz híve: Fényes Adolf."[9]

Valószínűleg ez a levél válaszként született arra a Sátoraljaújhelyből küldött értesítésre, melyben beszámolt a Kisvárosi csend eladásáról. Már korábban is felmerült annak a lehetősége, hogy a Társulat állandó vándortárlati igazgatóként alkalmazza Balogh Bertalant. Erre utal Fényes levelében, mikor a művészek ügyéhez való kapcsolását említi.

Sajnos a kiállítások sikere, a hivatalos szervek és a művészek elismerő állásfoglalása sem volt elegendő ahhoz, hogy a Társulat programjába vegye fel a vándorkiállítások folyamatos és az egész országra kiterjedő megrendezését. Ez a tény önmagában is rendkívül élesen szemlélteti az akkori szűklátókörű művészpolitikát. Nem lehet viszont ezzel szemben eléggé hangsúlyozni azt a tényt, hogy Balogh Bertalan a kedvezőtlen adottságok ellenére hihetetlen energiával sikerre vitte a vándorkiállításokat. Nem rajta múlott, hogy felbecsülhetetlen jelentőségű kulturális akciót folytatni már nem sikerült.

JEGYZETEK:

1. Balogh Bertalan: Magyar nemzeti közművelődés, Bp. 1905. 43—50. pp.
2. Balogh Bertalan beadványa a Képzőművészeti Társulathoz. Herman Ottó Múzeum Művészettörténeti Adattár (továbbiakban: Adattár) 62. l.
3. Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat, Vándorkiállítás, 1906. Bp. 1906. Hornyánszky ny. 74. p. 24 t. — A szolnoki, illetve Szolnokkal kapcsolatban állott művészek a következő képekkel szerepeltek (a képek előtt a katalógus sorszámát, utána pedig a vásárlásra vonatkozó adatokat tüntettük fel. A vásárlási adatok részben az egykorú hírlapokból, részben az Adattárban lévő elismervényekről, nyugtákról származnak):

Aggházy Gyula:

1. Alföldi táj libákkal. (Eladva Eperjesen 850 koronáért.)
2. Temető, ol. (Eladva Egerben 150 k-ért.)
3. Naplemente, ol. (Eladva Egerben 150 k-ért.)

Bihari Sándor:

Disznók a mocsárban.
Esti hangulat.
258. Tabáni részlet. (Megvette Debrecen város.)

Bosznay István:

23. Erdei hangulat, ol. (Megvette a Borsod-Miskolci Múzeum 700 K-ért.)
24. Eső után, ol. (Eladva Eperjesen 120 K-ért.)
25. Aratás, ol.

Bruck Miksa:

27. Bártfai konyha, ol.
28. Interieur, ol.
29. Auvergnei interieur, ol.
199. Falusi udvar. (Eladva Sátoraljaújhelyen 500 K-ért.)

Edvi Illés Aladár:

38. Erdélyi falurészlet, ol. (Megvette dr. Horváth Balázs, Kassa.)
39. Est, ol.
40. Őszi erdő, ol.

Fényes Adolf:

47. Napszámos, ol.
48. Asztalos, ol. (Megvette a Borsod-Miskolci Múzeum 900 K-ért.)

Hegedűs László:

60. Hercules, ol.
61. Lámpa mellett, ol.
62. Miska kanász, ol. (Eladva Egerben 300 K-ért)
Porto Anzione kikötő, ol.

Konek Ida:

91. Szilvák, ol.
92. Rózsák. (Eladva Miskolcon 75 K-ért.)

K. Spányi Béla:

151. Útszéli feszület, ol. (Megvette Tagányi Károly Kassán, 300 K-ért.)
152. Alkonyat gólyával, ol. (Eladva Egerben 400 K-ért.)

Szlányi Lajos:

159. Csallóközi tájkép, ol. (Megvette dr. Münzer Bertalan, Eperjes, 700 K-ért.)
160. Virágzó fák. (Megvette dr. Czakó Zsigmond, Debrecen.)
161. Zagyva-parti tájkép, ol. (Megvette dr. Horovitz Eperjesen 250 K-ért.)
239. Tavaszi nap. (Megvette dr. Debreczeni Jenő, Debrecen.)

Tölgyessy Artur:

170. Holdas éjjel, ol. (Eladva Eperjesen 700 K-ért.)
171. Tavaszi felhők, ol. (Megvette Debrecen város.)
172. Tavasz, ol.
Esti nyugalom, ol.
Esti hangulat, ol.

Ujházy Ferenc:

182—183. Két csendélet. (Eladva S.-újhelyen 150 K-ért.)
184. Gyümölcs csendélet. (Megvette Jan Kubelik hegedűművész, Debrecen.)

Zombory Lajos:

194. Szántás, ol. (Megvette dr. Münzer Bertalan, Eperjes, 1500 K-ért.)
195. Szántás lovakkal, ol. (Eladva Kassán 100 K-ért.)
196. Zivatar előtt, ol. (Eladva Eperjesen 120 K-ért.)

(4) A katalógusi ár 1500 korona volt. Fényes Adolf sürgönyileg járult hozzá a 900 koronás eladási árhoz. Adattár. 62. l. 140. sz.

(5) u. o.

(6) Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat, Vándorkiállítás 1910. Bp. 1910. Hornyánszky ny. 89 p. 32 t.
Az alábbi képeknél az adatok a (3) jegyzetben körülírt módon kerültek feltüntetésre.

Aggházy Gyula:

1. Göcseji faluvég, ol.
2. Mákvirág, ol. (Megvette a Debreceni Műpártoló Egyesület 220 K-ért.)
3. Erdő, ol. (Megvette dr. Rosenthal Sándor, Sátoraljaújhely, 300 K-ért.)

Bosznay István:

31. Tó partja, ol. (Megvette Borsod vm. 300 K-ért.)
32. Rába-part, ol. (Megvették a sátoraljaújhelyi bankok 1000 K-ért.)
Feketehegyi táj, ol. (Megvette Rosenfeld Emil, Gyöngyös, 250 K-ért.)

Bruck Miksa:

37. Szomszédasszony látogatása, ol. (Megvette a Debreceni Műpártoló Egyesület 850 K-ért.)
38. Rákóczi száz hársfája, ol. (Megvette a Heves megyei Takarékpénztár 600 K-ért.)

Edvi Illés Aladár:

42. Cigánytanya, ol. (Megvette Sáros megye 200 K-ért.)
43. Tájkép, ol. (Megvette Borsod megye 300 K-ért.)
44. Patakrészlet, ol. (Megvette Zemplén megye 180 K-ért.)

Fényes Adolf:

53. Kisvárosi csend, ol. (Megvette gr. Andrássy Gyula 1600 K-ért.)
54. Mennek vízért, ol.

Hegedűs László:

77. Fiumei bárkák, ol.
78. Megváltó, ol.

Klèh János:

101. Leander-virágok, ol.

Konek Ida:

105. Őszi barackok.

Olgyay Ferenc:

159. Tiszai árvíz, ol.
160. Dunaág libákkal, ol.

K. Spányi Béla:

189. Őszi napos délután, ol.
190. Téli reggel, ol.

Szlányi Lajos:

201. Szérűskert, ol. (Megvette Vay Elemér 500 K-ért.)
202. Kavicspart, ol. (Megvette a Heves megyei Hitelbank 300 K-ért.)

Vidovszky Béla:

225. Kártyavetőnő, ol. (Megvette a Heves megyei Ált. Bank, Gyöngyös, 200 K-ért.)

Zádor István:

226. A párisi Notre-Dame-ban, ol.
227. Csendélet, ol.

(7) Adattár. Átvételi elismervények. 62. 2. sz. a.
(8) Szerző: Adatok Tornyai János miskolci kapcsolataihoz. Napjaink, 1963. 2. sz.
(9) Adattár 62. 2. 182. sz.

Dr. Zsadányi Guidó

OLVASÓINKHOZ!

A 9-ik évfolyamában lévő Jászkunság ezév januárjától országos terjesztésre került a Magyar Posta Hírlapiroda útján. Kérjük új olvasóinkat és előfizetőinket, hogy észrevételeiket, javaslataikat közöljék a Szerkesztőséggel (Szolnok, Kossuth tér 4.)

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
JÁSZKUNSÁG

„A hazáért elhangzott szó" [illegible]

Gyorsírók a haladásért

Megyénk két városában, Szolnokon és Mezőtúron kb. 300 fiatal tanul gyorsírást közgazdasági technikumban és gyorsíróiskolában. Gimnáziumi tanulóknak is van arra lehetőségük, hogy rendkívüli tárgyként gyorsírást tanuljanak. Hamarosan olyan szakközépiskolai osztály nyílik Szolnokon, amelynek elvégzése után a tanulók gyorsírásból is érettségiznek majd. Az a helyes, ha e tantárgy tanítása közben, azzal párhuzamosan a tanulók szakmai művel:désével is foglalkozunk. Nagyobb érdeklődéssel, lelkesebben, szorgalmasabban gyakorolják a gyorsírást, ha nemcsak gyakorlati hasznát látják, de helyét, szerepét a kultúrtörténetben is. Nevelési célkitűzéseinket is eredményesen szolgálja, ha a gyorsírás nagyjainak életét, törekvéseit, harcait és eredményeit megismerik. Ezúttal arról szeretnénk szólni, *milyen szerepe volt a magyar gyorsírásnak a társadalmi előrehaladásban,* mit tettek ezért a gyorsírók, elsősorban a reformkor és a Tanácsköztársaság idején.

Mint az írás története, úgy a gyorsírás története is az elmúlt évezredek homályába vész. Egy biztos: akkor született meg, amikor a társadalmi fejlődés igényt támasztott *a beszédek azonnali és pontos* rögzítésére. Köztudomású, hogy a legelső, név szerint ismert gyorsíró Ciceró féltestvére, rabszolgája és barátja: Marcus Tullius *Tiro* volt (i. e. 100–i. u. 1.). Plutarchos feljegyzései szerint Tiro jegyezte le társaival – akiket „ezekre a jegyekre már előre betanított" – Cato híres beszédét, melynek alapján a Catilina-féle összeesküvés részvevőit kivégezték. Ennek éppen 2025 esztendeje. Lehetséges azonban, hogy nem ez volt a gyorsírás első nyilvános alkalmazása. Valószínű, hogy a rómaiak – a kultúra más elemeivel együtt – a gyorsírást is a görö-

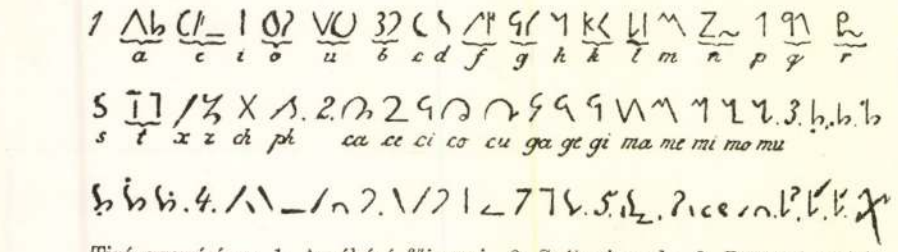

Tiró gyorsírása: 1. Az ábécé főjegyei. 2. Szótagjegyek. 3. Pontozó szójelképzés: *ager, animus, amicus, sanus, superbia, sententia.* 4. A szótővel egybeírt rag és igekötőjegyek: *-am, -um, -as, -es, -is, -os, -us; ab-, ad-, con-, in-, per-, pro-, prae-, sub-.* 5. Későkori különírt ragok: *domin-i* (az *i* balra van), *-o, -um, -e, -orum, -is, -os: lego, legis, legit.* QPN = *Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra?*

I. Tiroi jegyek

Önállo táblakép - Tajkép

Szlányi Lajos:
Napnyugta a hegyek között

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
194.
"A tavaszi tárlat dijai"
Illusztrácio: 193.

Szlányi Lajos

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Szlányi Lajos

A sümegi vár alkonyatkor, temp. és olaj.

Vörösmarty-tér, of.

Téli Kiállitás. Műcs. 1935. nov. 20.l.

MDK

Szlányi Lajos

Faluvégi házak, of.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov. 20.l.

Szlányi Lajos

Pályvégi utca, 61.

MDK

Szlányi Lajos

Nyár, of.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov. 21.l.

Szilárd Leó

Myer, of.

TWIX Habilitus. Wiss. 1935. Nov. 21.I.

MDK

Szlányi Lajos, festö

218. Jégvágás a Balatonon. Olf.

Nemzeti Szalon. - A Baltoni Kárs. IV.Kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

M.D.K.

Szlányi Lajos.

Festőművész a szolnoki művésztelep törzs-tagja

Szolnok irodalmi és művészi élete.

Városok Lapja 1943. 24.szám. 275.old.

MDK

Szlányi Lajos

Hóolvadás a prkban

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 7.l.
Mücs.

MDK

Szlányi Lajos

Borus téli hangulat

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 7.l.
Mücs.

MDK

Szlányi Lajos

Tavasz a gyümölcsösben

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 7.l.
Mücs.

MDK

Szlányi Lajos

Zugligeti erdőrészlet, of.

Sáros ut, of.

Hajók a Dunán, of.

Zagyvamenti téli táj, of.

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj.
21. 1.

MDK

Szlányi Lajos

Ősz a nyiresben

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs.

5. 1.

MDK

Szlányi Lajos

Hóolvadás a poprádi völgyben.

KMTárs kiáll. Mücs. 1941. dec. 15. l.

MDK

Szlányi Lajos

Behavazott fenyők a Zugligetben.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Műcs. 15. l.

MDK.

Szlányi Lajos festő

"Falusi udvar" /olaj/
"Szénaboglya" /~~xixaj~~ vizf./

Árverési Közlöny 4. sz. 1939. december.
48.11

MDK

Szlányi Lajos

Davos napfényben, og.

Horthy jub.kiáll. Mücs. 1939. dec.

7. l.

MDK

Szlányi Lajos

Szürke téli nap, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 7. l.

MDK

Szlányi Lajos

Tanya, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 7. 1.

MDK

Szlányi Lajos

Faluvége, of.

Árv. Csarnok 104. aukc. 1942 máj. 12. 1.

MDK

Szlányi Lajos, festö

Kepék. /?/ Of.

OMKT-Mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt. kiáll. 1925 máj.-jun.

Kat. 2o.l.

Klányi Lajos festő M.D.K.

Kolnokon az impresszionisztikus tájlép-festészet kéjsviselője.

Körner É: Könyvismertetés. Művtört. Ért
1954 1 n. 183

Szlatnyi Rajos
festő

M.D.K.

Kunffy Rajossal baráts á gban
volt.

Bodnár Éva: Kunffy Rajos – 34 l.
– Művészet, 1961. február.

MOK

Szlányi Lajos

Parkrészlet, paszt.

Kőrösmező, vf.

Hajasdi részlet, vf.

Máramarossziget, vf.

MNPG 5.kiáll. N.Szal. 1916. nov. 24. l.

MDK

Szlányi Lajos

Azon festőművészek köst volt, akik 1899-ben kértók a miniszteriumot, hogy "Szolnokon ... való letelepedésüket segitse". A művésztelep 1902 juniusában nyilt meg.

KAPOSVARI GYULA: A szolnoki művésztelep ügyében.

Szolnokmegyei Néplap. 1956. szept. 28.

MDK

Szlányi Lajos, festö

Esö után a parkban. Of.

OMKT-Mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt. kiáll. 1925 máj.-jun
Kat. 21.1.

SzLÁnyi Lajos MDK

festőművész

Fényes Adolf és Szlányi Lajos levele a közoktatási minisz erhez a Szolnaki Művésztelep nyári iskolájának megnyitása ügyében.
1919. Márc. lo.

59.o..

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Szlányi Lajos

festő

MDK

A Nemzeti Tanács meghivására 1918. dec. 23-án összejött Irodalmi és Müvészeti Szaktanácsának tagja.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 8.o.

MDK

Szlányi Lajos

Genthon: A magy. festmüv.tört. A Szépmüv. könyve. Bp.194o. 97o l.

MDK

Szlányi Lajos

Állami I.vizf. díjat nyert 1922

Magy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.

1928. okt. 2o. l.

MDK

Szlányi Lajos

Választott /rendes/ tag

Nagy. Akvarell és paszt. festők 14. kiáll. N. Szel.

1928. okt.

MDK

Szlányi Lajos

Választott /rendes/ tag

Magy. Akvarell és paszt. festők kk 14. kiáll. N. Szal. 1928. okt.

Szlányi Lajos festő.

A szolnoki hid. Vizf.
Tájképrészlet. Vizf.

Mücsarnok 1898.21.sz.195-198 l.

Szlányi Lajos festő.

1869.aug.4. Budapest.
Karlsruhe.

Téli alkonyat. Olaj.
Faluvégi házak. Olaj.

Szépmüvészeti Muzeum Uj Magyar Képtárának Kat.
Bp. 1928. 26 l.

Szlányi Lajos.

OMKT.1895.tav.

Szlányi Lajos. festő.

Felhő-tanulmány. Vizf.
Árok-részlet. Vizf.
Felkelő hold ősszel. Vizf.
Fasor. Vizf.
Erdőben. Vizf.
Nehéz munka. Vizf.
Kertrészlet. Vizf.
Nyári délután. Olajf.
Májusban. Vizf.
Balatonparti vidék. Olajf.
Kertek alatt. Olajf.
Tanulmány. Olajf.

Tanulmány. Olajf.
Tanulmány. Olajf.
Eső előtt. Olajf.
Balatoni vidék. Olajf
Nyirfák. Olajf.
Szeptember. Olajf.
Hollandi leány. Olajf
Gyümölcsös kert. Olajf
Kukoricaföld. Olajf.
Gyümölcsös. Olajf.
Tájképtanulmány. Olajf
Utolsó kenet. Olajf.

OMKT. 1895. tav.

MDK

Szlányi Lajos, festö

Téli éj.
Téli napsütés.
Villák a völgyben.

Bp.Mücs.-OMKT. Nemz.Képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./1933 ápr.19.-máj. 25. Kép.tm. 45.l.

MDK

Szlányi Lajos, festö

Zalamegyei táj.

Az Ernst-Muz. kiállitásai.CXLVII. - Munkácsy-Céh.VI. sors.egybekötött repr. kiáll. Bp.1934 május. Kat.lo.1.

MDK

Szlányi Lajos, festö

Svájci házkl

Az Ernst-Muz. kiállitásai.CXLVII. Munkácsy-Céh VI. sors.egybekötött repr.kiáll. Bp.1934 máju. Kat. 6.l.

MDK

Szlányi Lajos, festö

Béresház.

Az Ernst-muz. kiállításai.- CXLVII. -A Munkácsy-Céh VI.sorg.egybekötött. repr.kiáll. Bp.1934 május.
Kat. 5.l.

MDK

Szlányi Lajos, 1869-

Országos vásár Szolnokon, festm.

Ernst Muz. 48/a.aukc. 1934. 39 l.

MDK

Szlányi Lajos

Tájkép, vf.

" "

" "

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj. 14. 1.

MDK

Szlányi Lajos

Májusfa bár, vf.

Virágzó fák, "

Jégünnepély, "

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj. 14. 1.

MDK

Szlányi Lajos

Szolnok a magy.képzőművészetben c.kiállitáson szerepelt.

Szabad Művészet, 1947. 5-6.sz. 129. l.

Szolnoki hir.

MDK

Szlányi Lajos, Bp. 1869-

Kavicspart

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924. aug.

22. l.

MDK

Szlányi Lajos

Szántás, of.

Magy. Művészetért kiáll. e. Mücs. 1940. febr.

11. l.

MDK

Szlányi Lajos

Behavazott falu, of.

Nagy. Művészetért kiáll. r. Mics. 1940. febr.
11. 1.

Szlányi Lajos MDK

Napfény a fenyvesben, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

Szlányi Lajos MDK

Fenyves völgy, olf.

Micsarnok 1924 február-március

Szlányi Lajos

MDK

Zugliget, ólf.

Műcsarnok 1924 február-március

Szlányi Lajos

MDK

Hóolvadás a hegyekben

Miscarnok 1924 február-március

Szlányi Lajos festőm. MDK

A megvásárolt műtárgyak közül való:

"Körmöcbánya télen" /gr.Andrássy Géza/

Az 1915. és 1916.évi tagsági sorsjáték.
Művészet.1916. 40.l.

MDK

Szlányi Lajos

Falu télen, o.

Aratási betakaritás, o.

Egyéb közulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp 1952.

MDK

Szlányi Lajos

Szolnoki hatőrban, vf.

Fenyves völgy, o.

Svájci házak, o.

Főv. Képtár háborus vesztes gelnek jegyzéke

Bp.1952.

Szlányi Lajos

Havasok alján, o.

Márciusi hó, o.

Hóolvadás a hegyekben, o.

[illegible]

MDK

Szlányi Lajos

Nyári tanyai táj, o.

Téli táj, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Szlányi Lajos

Régi Zagyva-hid, o.

Zagyva parti részlet, o.

Hetipiac, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Szlányi Lajos

Táj rejtőző 1901-ben fordul meg V-en. Tornyai réji barátja volt. ~~to~~ Néhány napot töltött a vásárban.

Kiss Lajos, Vásárhelyi műnés-élet. Bp. 1957.

35 l.

Balányi Lajos
Istőmüvész

Nürnbergi magyar reprezentáti kiállítás-
képével szerpel –

szemmeti vajtag

1929 II. 28

Szlányi Lajos

festőm,
Helyi iparterméket kiállításan
1 termet Zipr. Ziáll. -ra nán-
cat és vendégként Sz. L. t és
eghívtás.

Kiss Lajos, Vásárhely művészétel
Bp. 1957

111 l.

Szlányi Lajos

1901 aug. V-en jött az bazáljával. Fényképuket a zirokotba zilellétra Nagy ulcában.

Kiss Lajos, Vasárhelyi művészélet, Bu. 1957

86 l.

Szlányi fajos festőművész

A *Céhbeliek kiállításán* (III. terem) *Szlányi* Lajos gyönyörű téli faluja, *Kövesdy* Gézn szingazdag magyar tájai mellett *Várady* Gyula és *Kató* Kálmán finom tájképeit kell megemlitenünk. *Mendlik* Oszkár három pompás tengerképe méltó utóhangja nagysikerü kiállitásának. *Balló* Ede érdekes női profilja, *Mérő* István finom szinhangolásu interieur-ös aktjai, *Edvi Illés* Aladár ismert rutinos tehnikáju állatképe, *Nádler* Róbert vallásos kompoziciója és *Czencz* János finom tónusu ülő aktja a jelentősebbek még itt. Szobraik között szerepel *Kisfaludi Ströbl* Zsigmond Londonban mintázott Rothermere és Harmsworth portréja. Az utóbbi különösen összefogott és karakteres. *Telcs* Ede kis érme tiszta, finom relieftehnikájával, *Petri* Lajos leánykaszobra és *Farkas* Zoltán Remplakettje érdekes stilizáltságukkal hatnak. *Moiret* Ödön markáns férfifejei egészitik ki a szép szobrászati részt.

Magyarság
1929 III. 3. II

A *közös szoborcsarnokban* (IV. terem) állitotta ki *Bory* Jenő székesfehérvári püspökkutjának modelljét és öt figuráját: a Szent István-kori harcos, a Szent Istvánt keresztelő Szent Adalbert püspök, a térítő és hitvalló Szent Gellért, a koronahozó Asztrik érsek és az Imre királyfit nevelő Szent Mór pécsi püspök alakját. Bory kegyelettel mélyedt a magyar kereszténység bölcsőjénél álló négy egyháznagy alakjának tanulmányozásába s nagyvonalu formakezelésével meggyőzően érezteti a nagy eszmék korának levegőjét anélkül, hogy a középkori szobrászat darabos, zordon kifejezési eszközeit vette volna kölcsön. Alakjai részletszépségeinek jellemzésére elég az olvasni tanuló kis Imre királyfi bájos figurájára és Asztrik érsek átszellemült vonásaira utalni. *Damkó* József sirreliefjének három párkája a térkitöltő probléma kitünő megoldásával a görög relief-tehnika legszebb emlékeit idézi eszünkbe. *Orbán* Antal bosszuálló Hungáriája belső drámaiságától indokolt nagy mozgalmasságával messze kimagaslik a hősi emlékek szokványos külsőséges pátoszából. Siremléke a részletekben megnyilvánuló formaszépség mellett az alakok sikerült összefüzésével hat. *Markup* Béla nemes barokk Madonnája mély vallásos érzés közlője. *Siklódy* Lőrinc Hanzély-siremléke a szomoru véget ért fiatal fő-

427
18

mári *Horváth* Kálmán, *Halasi Horváth* István és *Krecsmár* István három finom tájképe. Érdekes palocsai *Horváth* Margit „Masamód"-ja. A VI. teremben igen erős tehetséget sejttet *Horváth* József „Bucsuzás" c. akvarellje. Figyelemreméltó *Gyertyányi Németh* Gyula tarka mozgalmasságu vásárjelenete és *Berkes* Ili „Szegény ember" cimü képe. *Márton* Ferenc „Rókatanyá"-ja, *Tury* Gyula „Erdő"-je és *Aradi Edvi* Illés igen finom „Idyll"-je becses élmény még ebben a teremben.

A *közös grafikai teremben* (VI.) *Wellmann* Róbert finom, karakteres, de kissé hideg, tanulmányszerü portré-fejekből állitott ki egy kis kollekciót. Öröm látni *Lühnsdorf* Károly magyar tipusokról készült tanulmánysorozatát. Csupa magyar zamat, megfigyelés, nagy tehnikai rutinnal párosulva. Finom akvarel *Hessky* Iván téli tája, *Pataky* László leányai: *Pataky* Sára és Kató jóizü Háry János-szövegképei, *Raáb* Ervin lágy harmóniáju tájképei, *Sima* Dezső raguzai jelente, *Jaschik* Álmos illusztrációi és *Győrffy* István finom női ceruzaportréja érdekességei még e teremnek.

A *„Szövetség"* termében (VIII.) *Kampis* János dekorativ plein air portréja és „Cassandra" kompoziciója, *Kacziány* Aladár tiszta levegőjü allegorikus akvareljei, *Rakssányi* Dezső anticizáló mitológiai jelenetei, *Unghváry* Sándor rembrandtos tanulmánya és életteljes aktvázlatai, *Edvi Illés* Ödön zuzmarás tája a jelentősebb állomások. A plasztikát *f. Fülöp* Elemér ismert Ady-siremlékterve és egy kitünően megkomponált férfibüsztje mellett *Orbán* Antal kedves, szines Betlehem kerámiája és *Tóth* Gyula finom érmei és plakettjei képviselik.

A *Benczur Társaság* heterogén kiállitásában (IX. terem *Áldor János* László muzeális értékü, borongós Pityó-parti tája és certosai emléke, *Udvary* Pál markáns vadászarcképe, *Gy. Sándor* József finom, bágyadt őszi hangulata, *Knopp* Imre régi interieurjei mindenesetre közelebb állnak Benczur szelleméhez, mint *Frank* Frigyes érdekes női arcképe, *Jeges* Ernő szélesen festett Andromedája, vagy *Heintz* Henrik quattrocento liráju, szép „Angyali üdvözlet"-e.

1/. Szlányi Lajos, festőm.

Olajfestmények:

186. Éjjeli csend.
187. Zagyva-kanyarulat.
188. Aratáskor.
189. Behavazott Zagyvapart.

Szolnoki festők.
Képzőm.Társ. 1927-28 téli tárl. Kat. 14.l.

8/. MDK

Szalányi Lajos, festőm.

Olajfestményei:

211. Téli est.
212. Lóvásár a cirkusz mellett.
213. Asztag-rakás.

Szolnoki festők.
Képzőm. Társ. 1927-28. téli kiáll. Kat. 15.l.

7/.

MDK

Szlányi Lajos, festőm.

Olajfestményei:

208. Nagyvásár Szolnokon. K.A.b. dr.tul.
209. Alkony.
210. Laci-konyhák.

Szolnoki festők.
Képzőm. Társ. 1927-28. téli kiáll. Kat. 15.l.

6/. MDK

Szlányi Lajos, festőm.

Olajfestményei:

205. Zagyvapart nyáron.
206. Szolnoki vártemplom.
207. Szolnoki piac.

Szolnoki festők.
Képzőm. Tára. 1927-28. téli kiáll. Kat. 15.l.

MDK

Szlányi Lajos,festőm.

Olajfestmények:

202. Téli hangulat.
203. Sáros ut. Mgt.
204. Cserepes tanya. M.J. tul.

szolnoki festők.
Képszm.Társ. 1927-28 téli Fiáll. Kat. 14.l.

4/. Szalányi Lajos,festőm. MDK

Olajfestmények:

198. Fehér ház.
199. Part mentén.
2oo. Komédiás-bódék és körhinták.
2o1. Lóvásár.

Szolnoki festők.
Képszm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 14.l.

3/.

MDK

Szlányi Lajos,festöm.

Olajfestmények:

194. Szénahordás.
195. Gyerekek a Zagyván.
196. Utca a művésztelep mellett. Mgt.
197. Vihar előtt.

Szolnoki festök.
Képzöm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 14.l.

Szlányi Lajos,festőm. MDK

a szolnoki művésztelep a nyolc törzstag számára létesíttetett a Szolnoki Képzőm.Egy. által.
Fenti művész a törzstagok egyike.

Irod. Lázár B., Szolnok a művészetben. Szolnok.
E.G. II. 515 v.575 ? l. 1913.

/ Ludwig / Szlányi Lajos, festőm. MDK

Hügellandschaft. Repr.
Dombvidék. /Havas/.

Künstlerhaus/Wien/ IX. Ungarische repräsentative
Kunst-Ausstellung 1924. - Magyar reprezentatív
képzőm. kiáll. 1924.

MDK

Szlányi Lajos festőm.

Tájkép repr.

Modern Magyar Festőművészet

Ger. L_on. Mod. fest. 70.1.

MDK

Szlányi Lajos,festőm.

923. Falusi udvar. J.l.j. Olf.

924. Szénaboglya. J.l.j. Vizf.

Szkicsák XXXIX/X Árverési Csarnok aukció.4,sz.
1931.dec. Kat.48.l.

923. Palmal udvar. J.I.J. Olf.

924. Szénaboglya. J.I.J. Vizf.

Szlányi Lajos MDK

Erdei ut olvadáskor, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Kazlak, olf.

Mücsarnok 1926 téli kiállitás

Szlányi Lajos MDK

Patak mentén, olf.

Mücsarnok 1926 táli kiállitás

MDK

Szlányi Lajos

Éjjel.Olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll.23.l.

MDK

Szlányi Lajos

Napsütés.(Téli délután) Olajfm.
Öszi lombok. "
Tavaszi áradás. "

KMT 1910/11. téli kiáll. 47.l.

MDK

Szlányi Lajos, festőm.

Festésében valamelyes érzelgés uralkodott el
Belemenekült a szürkeségbe, mintha megdöbbent
volna a szinek bujaságától.

Gerő Ödön: Szolnoki telep.
Művészet. 1904. 217-226.l.

MDK

Szlényi László, festőm.

Festésében valamely érzelmes utalkodott el
jelenemekből a szükségre, minthis megdöbbent
valma a szinek hajszolásától.

Szlányi Lajos MDK

Tópart,olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Szlanyi Lajos

Szolnoki vásár,
porcellánra festett
kep fekete keretben

III. Postatakp. anke

1921. jan-febr.
172. l

szerint a műemléken semmiféle változtatást a M
délye nélkül végrehajtani nem szabad. Az i
megóvásáról intézkedik.

A fenti törvények és rendelet alapján
a műemléki jellegű kastély fenntartásáról gond
ingatlanon tervezett helyreállítási és esetleges át
céljából a Műemlékek Országos Bizottságának

Felkérem továbbá, hogy a mellékelt
állapotáról postafordultával a Műemlékek O
Amennyiben a kastélyról fényképpel rendelke

Budapest, ...

47.783. — Egyetemi

Szláruji Lajos

d.

Nemzeti Szalon

1920. nov.–dec

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Gyűrt 1939
N. k. 1432/39 16 Ig. D.

...rsz. Bizottsága

Budapest

...va ..... /193 ... sz. átiratára/hogy

... emlékmű

...ására

...1. hó 10 napján fenti szám alatt

...megfelelni, vagy a teljesítés akadá-

...9. év, IX. hó 13 napján.

Dr. ~~Havranek József~~ Thaisz Andor s.k.

alispán

Szlámy Lajos

bécsi magy. kiáll.

Künstl. Wien 1937

A hivatalos má

miniszteri ir

Szlányi Lajos

festő

koll. kiáll. Műcsarnok

erőd

Ujság. 1927. dec. 17.

(e. a.: A Műcsarnok téli kiállítása.)

tovább Szlányi Lajos
Szoldatits Ferenc
Szoldatits György
Telepy Károly
Tölgyessy Artur
Thorma János
Tolnay Ákos
Tull Ödön
Ujvary Ignác
Vagó Pál
Vastagh Géza
Vastagh György id
Vaszary János
Vesztroczy Manó

l. Római nemzeth. kiáll
kat. 1911. 211 — 213. l

. Haja és szemöldöke szőke, szeme szürke,
ének gallérja lehajtott, nyakkendőjét
és kabátja barna.

cm.
1901: X. 31. [562/901.]

Szlanyi Sajós

l.

Off München 1905

130 l.

Átnézés után szíveskec

Árak engedmény nélkül, aran

Tóth Ferenc könyvnyomdája Debrec

KÖRMÖCBÁNYA TÉLEN
SZLÁNYI LAJOS FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

tündöklő szobába, csendéletek, interiurök és aktok váltakoznak.

Azok, akik így szólnak, elvetik a sulykot. Először is felejtik, hogy ezzel a politikailag epochális idővel, a magyar művészet igenis szinte a kezdete óta kapcsolatot tart. A sajtóhadiszállás művésztagjainak munkái fogják megmutatni, hogy mennyit és minőt. Akik a művészi világszemléletet s a stilust illetőleg reklamálnak egy radikális változást, összetévesztik aztán a művészet lényegét és útját azzal, ami a háborúé. Más história az, amit a művészet csinál s más az, ami fegyverrel készül. A kettő közt azért van összefüggés. Amikor ez az utóbbi a nemzet oly óriási erőfeszítésévé nő, mint most: bizonyos, hogy a kultura egyéb területeihez hasonlóan, a művészetben is nyomok támadnak utána, változások következnek el. Egyrészt oly értelemben, hogy bizonyos művészek a háborúban megnyilvánuló nagy emberi érzések, a hőskultusz tolmácsolóivá válnak, vagyis oly pikturát csinálnak, amely nem par excellence festői kategorizálás alapján, külsőleg leolvashatóan háborús. Ez a piktura bizonyára meg fogja kapni a maga babérjait, ha jön, úgy reagálni fognak rá a szívek és elmék, a fogékony közönség, annál jobban, minél különb művészeti értékkel rendelkezik. De azért ugyanekkor részvétlenül menni el oly művészek előtt, akiknek nincsenek harctéri élményeik, vagy ha vannak is, művészlényük számára távol áll ez az ideologia és érzésvilág: igazságtalan és kegyetlen. Ami pedig a művészetnek egy belső változását illeti: csakugyan ilyesmi is előállhat a felfogásban, az ízlésben, a művészi világnézetben, a stilusban. A stilus körül már azzal is, hogy ha a festők sűrűn kapnak falmezőket — ami az állam, a vármegyék, a községek részéről nem kilátástalan — ezzel egy új monumentális stilus kialakítására kényszerülnek. Nem szólva azonban most arról, hogy időnkint háború nélkül is előállnak a művészetben ily szimptomák: ennek a változásnak kettős a természete. Az egyik az, hogy útja bonyolult, szinte titokzatos, nem intézhető mérnökileg, mint a vaspálya építése. A másik az, hogy idő kell hozzá, s nem tudható, hogy mennyi

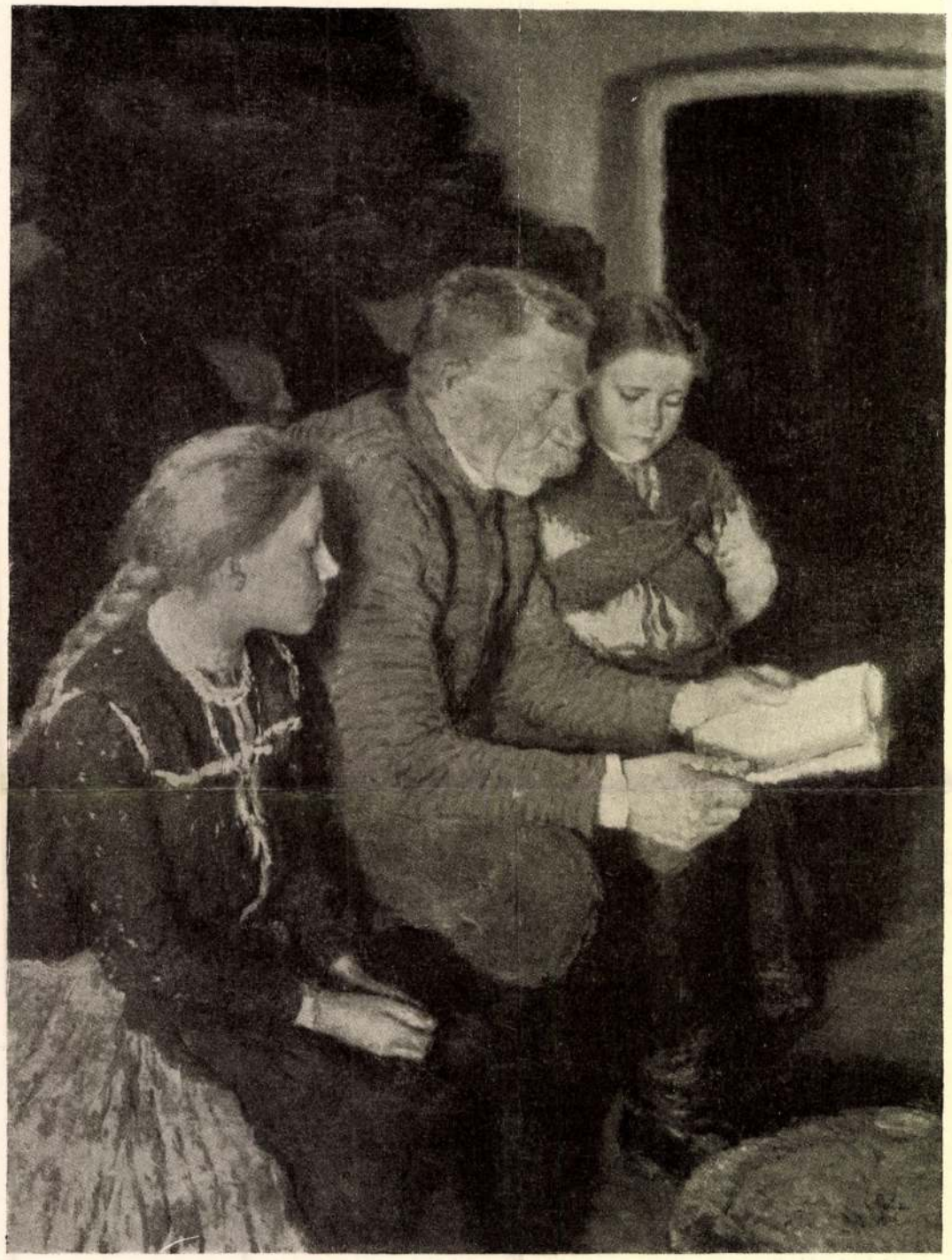

NAGYAPÓ UNOKÁIVAL
GLATZ OSZKÁR FESTMÉNYE

AZ ÁLLAMI NAGY ARANYÉREM
NYERTESE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Művészet 1915.

80 Szlányi Lajos: Tátraszéplaki erdei út.

59 Báró Hatvany Ferenc: Kékruhás nő.

A nürnbergi nemzeti szocialista birodalmi kongresszus.

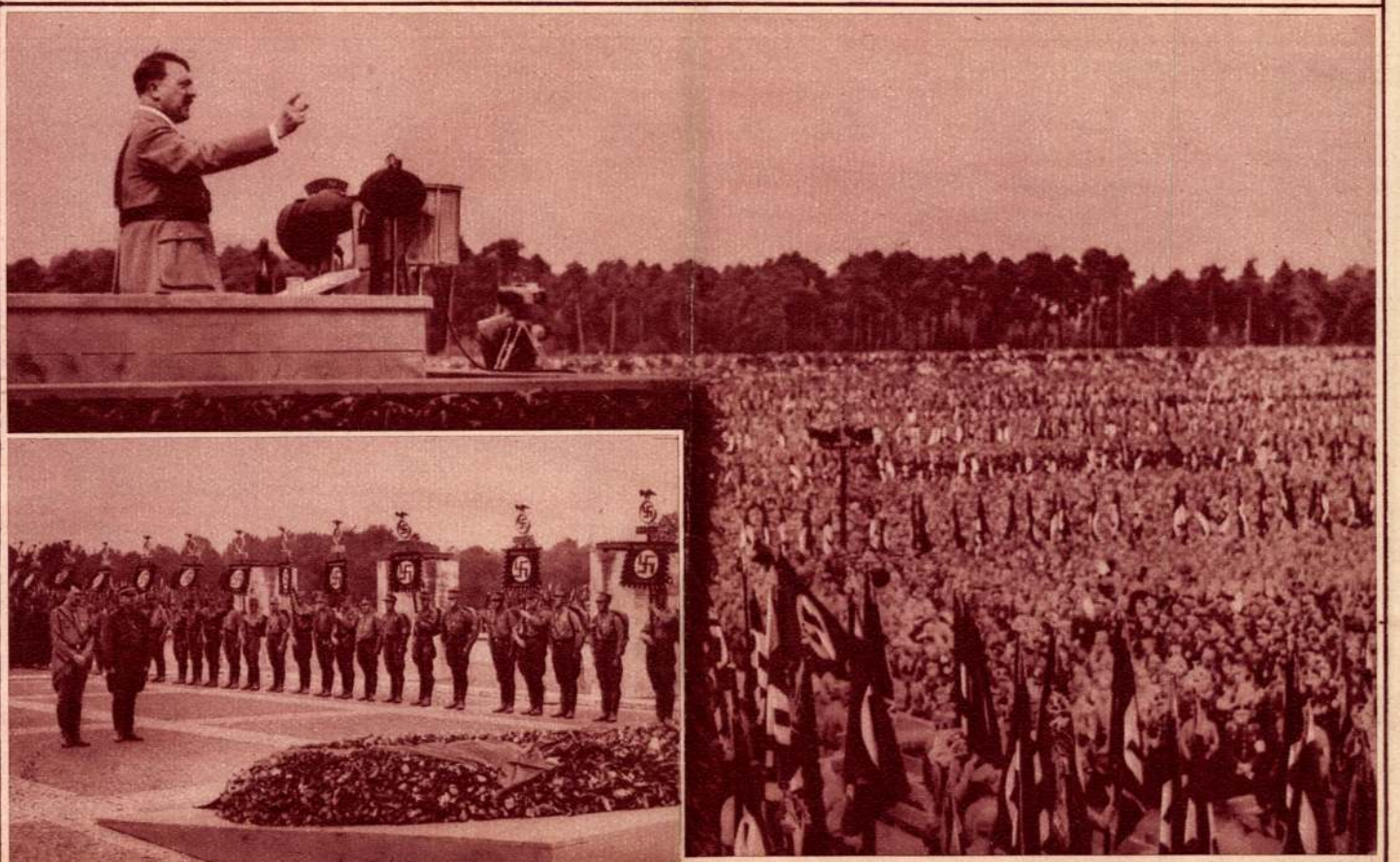

Hitler beszédet intéz a 160.000 körzetvezetőhöz.

Tisztelgés a Hősi Emlékmű előtt.

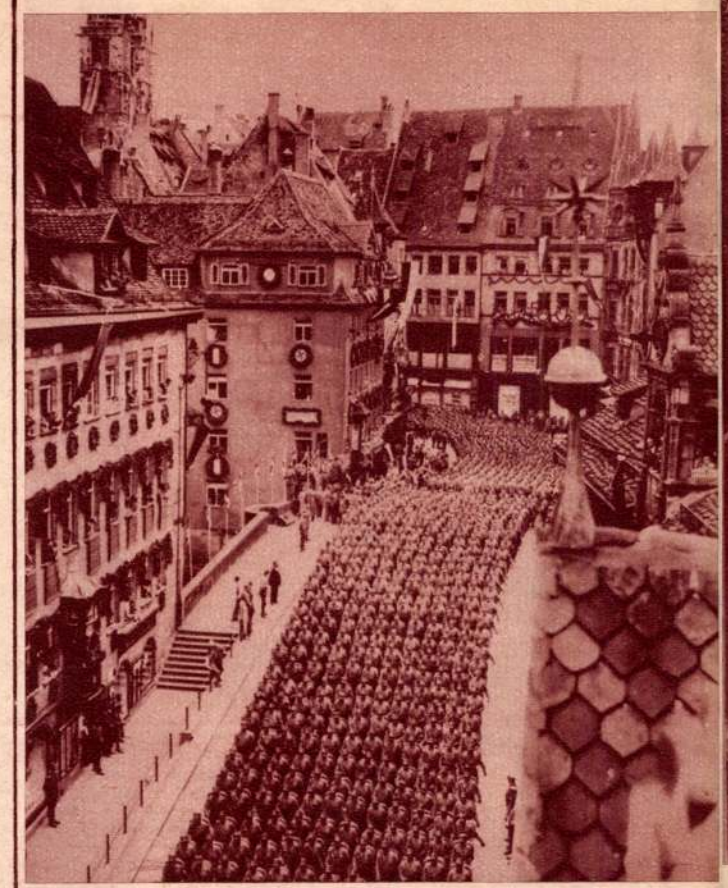

A nemzeti szocialisták óriási tömegei impozáns rendben vonulnak fel a nagygyülésre.

„A lovag, a halál és az ördög", Dürer egyik leghíresebb és legértékesebb műve, melyet Nürnberg városa ajándékozott Hitler kancellárnak a kongresszus emlékére.

A Magyarság galériája

Szlányi Lajos

Felvidéki város.

Eső után.

P. Z. Szlányi Lajos. Magyarság képes mellékletei 1933 szept. 10.

MAGYARSÁG

Melléklet a Magyarság 1933 szeptember 10-i számához. (37.)

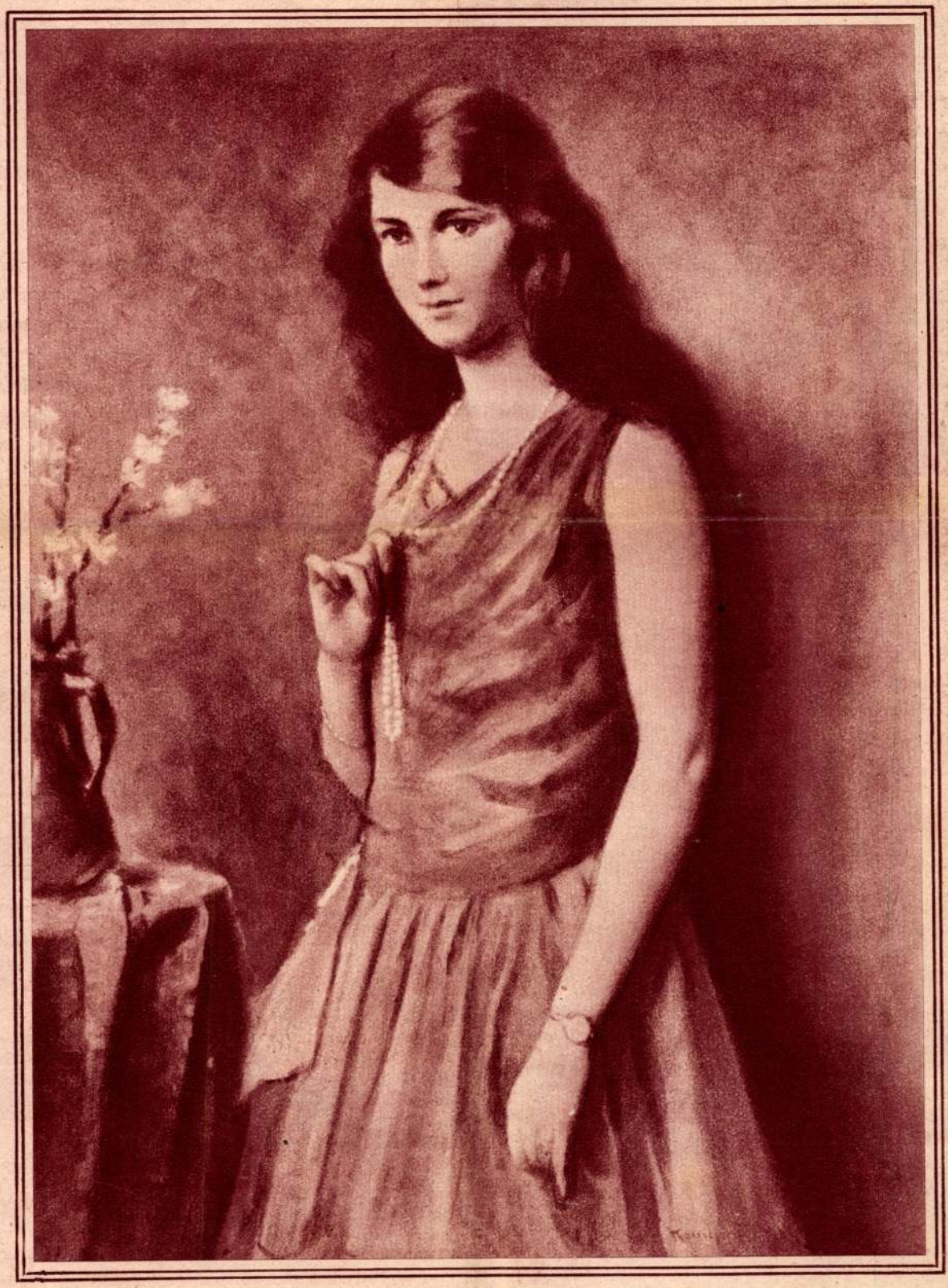

NŐI ARCKÉP
Komáromi Kacz Endre festménye.

A Magyarság galériája

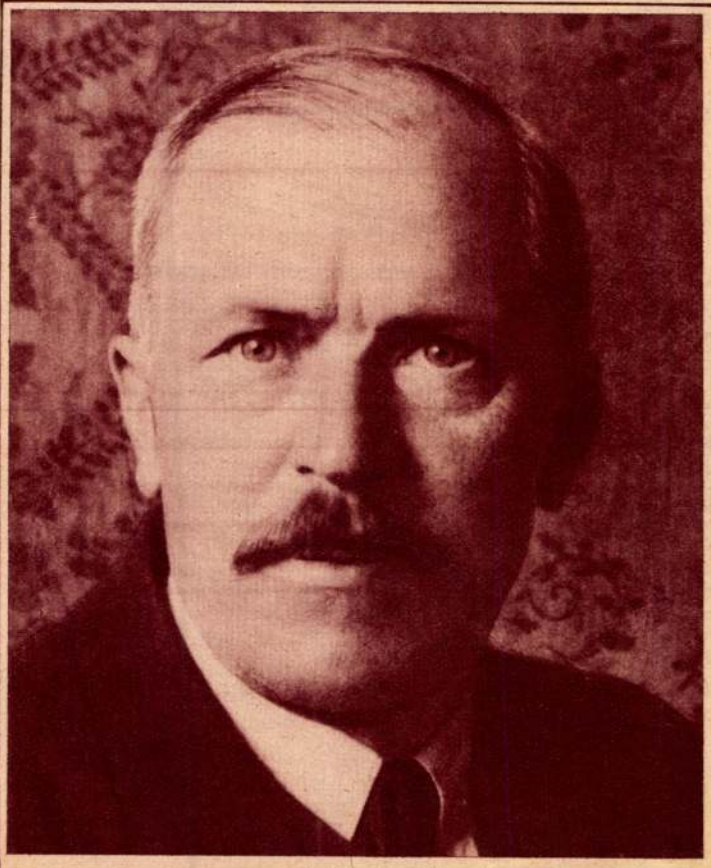

Szlányi Lajos

SZLÁNYI LAJOS

Greguss, Székely és Lotz voltak első mesterei: inkább alapozók, mint irányadók számára. Német-, francia- és angolországi tanulmányutjain szerzett benyomásainak később Nagybányán, majd véglegesen az Alföldön adott egyéni izt és magyar zamatot. A szolnoki művésztelep egyik alapitója lett. Mint tájképfestő itthon és a külföldön kora fiatalságában kitünt és a legjobb nevek sorába került, akinek olajfestményeit és akvarelljeit mindenütt sok dijjal koszoruzták. Tarka kisvárosi vásárjeleneteinél, napsütötte boglyáinál közelebb esik hozzá a tél és az ősz hangulatvilága. A hóbasüllyedt zalai falvak kékárnyéku téli csendje, a Magas Tátra zöld-fehér szimfóniája és Davos környékének végtelen perspektivája érdekli s az olvadás és őszi esők fojtott, szürke melancholiája. Minden képe problémakeresés, komoly tanulmány és átélt hangulat érzékeny szubjektivizmusával és széles festőiséggel értelmezve át a természetet.

(P. Z.)

Misefai házak.

SZLÁNYI LAJOS

TÉLI ALKONYAT

már messziről jól láthatóvá, kifejezővé tegye alakjait. Zala a tehetsége és élete javát szentelte annak a nagy műnek, amelynek e dombormüvek a kiegészítő részei. A hosszú, küzdelmes munka gyengébb embert talán ellankasztott volna: ez a dombormű-sorozat azonban Zala minden mintázó-sajátságát azon a szinten mutatja, amelyen az emlékmű számára készített többi, sajátkezű nagy bronzműve áll.

A jobboldali nagy terem a «Független Művészek» csoportjáé. Ide is jutott néhány szobor, még pedig különféle anyagból formált plasztikai művek. Damkó József, régtől ismert terrakotta-mesterünk, ezt a nálunk kissé elhanyagolt anyagot míveli s ezúttal három női fejet formált égetett agyagból. Piciny, nipp-szerű, rendeltetésű bronzok kerültek ki Kopits János műhelyéből. Beszédes László gipszöntvényei is erre az anyagra utalnak. Istók János bronzból való kutyáját már reprodukálta a «Művészet», Tenkács János portré-szobrokkal szerepel. Egy régóta szereplő művészünk, Kiss György, háborús jelenetet, egy lováról lebukó hőst öntött bronzba. Míg Kiss realista célzatú: Keleti Sándor szintén kisméretű szoborcsoportja inkább kötött formájú. E többi tér a festőké.

A festők sorában is a legkülönfélébb technikájú művek kerültek egymás mellé, holott a régibb kiállításokon az olajfestmény, a vízfestmény, a pasztell szigorúan elkülönödött. Ok nélkül, mert amint itt látható, maga a technika még nem jelent hátrányt. Szépen tanulmányozható ez Koszkol Jenő pasztelljein, amelyek olajfestmények közé kerülve, éppen nem bizonyultak sem bágyadtaknak, sem vérszegény színűeknek, holott a pasztell oly ember

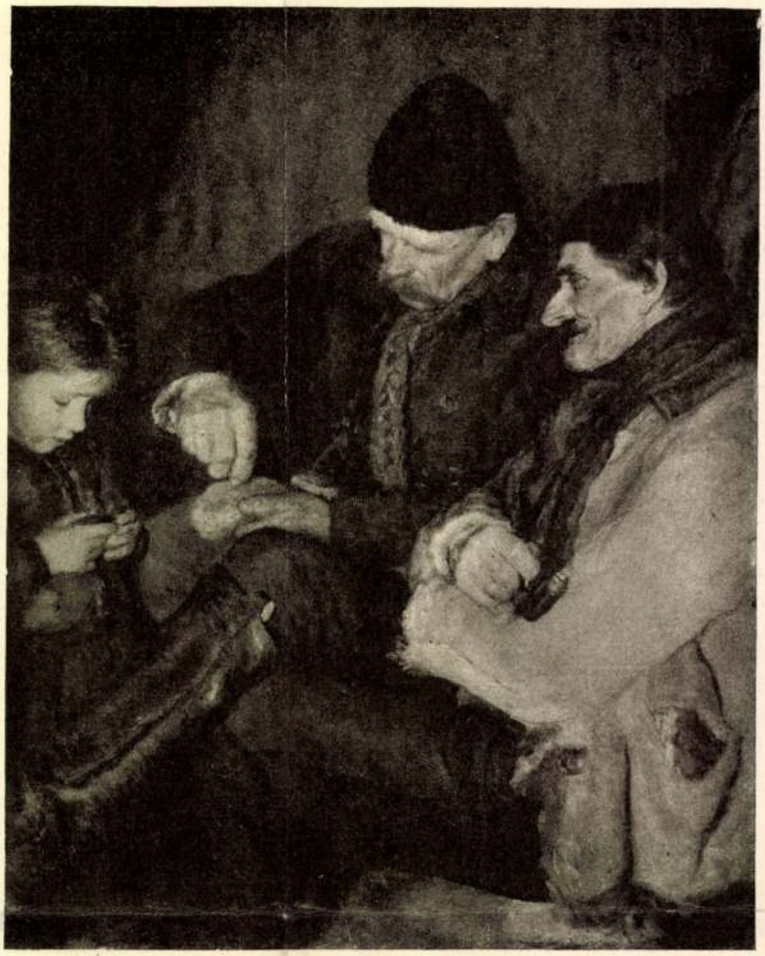

GLATZ OSZKÁR — A CSIZMADIÁNÁL

kezén, aki nem tudja igazában kiaknázni, könnyen ilyfajta veszedelmet rejthet magában. Szenes Fülöp, aki egy pasztellel és két olajfestékkel készült női fejet és portrét állított ki, egyforma nívót mutat e munkákon. Az akvarell művelői közül megjelent Edvi Illés Aladár, tipikus istálló-képeivel, ezek oly stilusúak, mint amilyenekkel már egy sor díjat nyert a Műcsarnokban. Földes Imre életképe az impresszióra helyez súlyt, végül ebben a teremben van a legnagyobb akverellek egyike, amelyet láttunk, egy egész alakú, életnagyságú női képmás, Zoltai-Zehrer Józseftől, amely viszont inkább a lineáris és bensőséges dekorativ elemet hangsúlyozza. A többi kép olajfestmény, még pedig a legkülönfélébb kézírású.

Nem sok az arckép, de köztük van egy, amely eleve magára vonta a látogatók figyelmét: Benczúr Gyula a budapesti pénz-világ egyik tagját festette meg a tőzsde számára s ez a kép minden tekintetben jellegzetes és minőségeivel harmónikusan beilleszkedik a közéleti szereplők ama nagy sorába, amelyet Benczúr Gyula meg nem csappanó munkaerővel festett. Mint minden arckép, ez is nem egy, hanem két ember portréja: a lefestetté és a festőé. Megvannak benne világosan Benczúr festői célzatai, amelyeket logikusan tartott meg mindezideig. Egy másik nagyon népszerű arcképfestőnk, Balló Ede, egy gyermek-arcképében hasonlóképen tanulmányozhatóvá teszi minden kvalitását.

Az életkép ebben a csoportban a legkülönfélébb területekről szerzi tárgyát. Komáromi Kacz Endre Madam Butterflyt festette meg a lampion világítási hatásában. Béli Vörös Ernő egy interieurt ezzel a motivummal: a rabbi és leányai. Paczka Ferenc a «Két anyá»-ban, Mi-

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

KÖRMÖCBÁNYAI RÉSZLET
SZLÁNYI LAJOS FESTMÉNYE

indult: a festői látás egyéniségét. Az egyéniségnek ilynemű értelmezése, az e fogalommal űzött visszaélés csakhamar meggyűlöltette magát az — egyébként mindenrendű művészetnek lényegére tartozó — fogalmat is. És meggyűlöltette éppen a lényeget keresőkkel, a legkomolyabbakkal és legtehetségesebbekkel, akik a maguk mondanivalói számára a kifejeződésnek új lehetőségeit keresték.

Vajjon belefáradtak-e a mindennapnak új, de tulajdonképen semmi új tartalmat nem jelentő, meglepetéseibe, avagy a meglepőnek variabilitási lehetősége merült-e ki? tény az, hogy valami nyugalomnak, rendnek és rendszernek a vágya támadt, a lelkekben valami szilárd pontot, elvet, a természet szemléletének valami pozitiv módszerét kezdték keresni. Ugyanazok, akiknek szellemi eredetük még belenyúlott az impresszionizmusnak a dogmák elleni forradalmába, most nyiltan hangoztatták, hogy igenis, a legpozitivebb elvekre van szüksége a festészetnek, valóságos akadémiára, amely a jónak és rossznak biztos, csaknem abszolut kritériumait szolgáltatja; hogy meg kell szünniök az ingadozásoknak, az «egyéni» kereséseknek és ellenőrizhetetlen eredményeiknek; végül: hogy már meg is van az új akadémia, melynek már kátéba is lehet foglalni dogmáit. Hogy mik ezek a dogmák tulajdonképpen: arra sosem kaptunk választ, akik ebben a forradalom elleni forradalomban meg tudtuk őrizni nyugalmunkat.

Mert forradalom volt ez is, a forradalmak hevességének és igazságtalanságának, minden jelei szerint. Éppen oly hevesen és igazságtalanul támadt a közvetlenül megelőző irányra, az avantdernière-re ez is, mint a régebbi, akadémiák elleni forradalmak. Szegény impresszionistáknak, közülük a legnagyobbakat, a már már klasszikusokat sem kimélve, volt mit elszenvedniök ezekben az időkben! Mulatságos látvány

Művészet 1914.

meggyőződéssel vették szemügyre. A közönség akármily megbízhatatlanoknak látta is följegyzéseiket, ők meg voltak győződve azok pozitiv és — az adott körülmények között — abszolut igazságáról. Persze művészetük ismerői azért tökéletesen meg tudták különböztetni munkáikat egymástól, — a Monet-ét a Pissarro-étól is — az azonos tárgy s azonos szemlélet dacára és a különbözési szándék hiányában is; és kétségtelen, hogy ami ezen analógiákon túl is megkülönböztette őket, az nem volt más, mint: e művészek temperamentuma, egyénisége; amelynek érvényesülése csak értékesebbé vált azáltal, hogy minden különbözési szándék, minden tudatos hangsúlyozás nélkül, csupán a maga erejéből, a maga nedveiből nyerte domborúságát.

Később aztán a művész temperamentumán keresztül meglátott természet definiciójában a természetről a művész temperamentumára helyeződött át a súlypont. Vagyis más szóval: megkezdődött az egyéniség hangsúlyozása. A természet mindjobban szubjektivizálódott. A pozitiv kontúrok mindjobban belemosódtak a festő lirájába. Hovatovább minden érzékelhető eltünt a vászonról, hogy a szublimált lirának helyet adjon. Értsük meg jól: ez a változás nem azt jelentette, mintha az ennek előtte festett képek egyéni értékek híján lettek volna. Hiszen semmiféle értékes művészet ezeknek nem lehet híján és az, hogy: egyéni érték, végső fokban csaknem annyit jelent, mint: érték. Az egész változás csak az egyéniség tudatos hangsúlyozásában jelentkezett. Még pedig inkább ártalmára, mint hasznára az egyéni értékeknek.

Tulajdonképen lehet-e a művészi egyéniségnek önmagát hangsúlyoznia? Hiszen az, ami a művészetben egyéni sajátosság, egyéniség gyanánt jelentkezik, az számos, vegyileg elemezhetetlen és eredetében ki nem puhatolható tulajdonság és képesség közös megnyilatkozása; számos olyan komponens eredője, melynek kormányzása teljesen kívül is esik a művész akaratán. Az egyéniség kialakulásában döntő szerepük van a már magukban véve is bonyolult milieu-körülményeknek, öröklöttségeknek, fizikai, fiziológiai és lélektani tulajdonságoknak s még egy csomó — felsorolhatatlanul sok — tényezőnek. Mindezek fölött ugyebár magának a művésznek nem lehet hatalma? Amiben tehát érvényesítheti a maga tudatossá határozódott akaratát, az csak megnyilatkozásának formája, előadásának módja lehet. Mivelhogy pedig jobbfajta művészetben a megnyilatkozási forma együtt születik meg a tartalommal és az előadás módja csak az anyag természetének lehet logikus következménye, világos, hogy az előadásnak is csak inkább külsőségeiben, csak a faktúrában jelentkezhetik a művész tudatos különbözési szándéka vagy más szóval: tudatosan akcentuált egyénisége.

Az impresszionizmus utolsó, hanyatló korszakát semmi sem jellemzi jobban, mint az egyéniségnek ez a külsőségekben megnyilatkozó hajszolása, az egymást lázas gyorsasággal felváltó új faktúrák, melyek lényegükben nem hoztak semmi újat, sem az érzésnek, sem a meglátásnak semmi újságát, csupán csak üres elmésségeket vagy tarthatatlan ostobaságokat. Az első faktúrabeli mozgalom a pointillizmus vagy neoimpresszionizmus mozgalma volt, melynek Seurat és Signac voltak festészetbeli és egyben tudományos apostolai. Ennek még megvolt az elméleti — igaz, hogy jelentőségében is csak elméleti — indokoltsága; mindenféle optikai magyarázatok, melyek szerint a színeket nem a festőnek, hanem a néző szemének kell magán a vásznon — a festő által keveretlenül fölrakott nyers színek elemeiből — kikevernie.

De aztán gombamódra következtek az új faktúrák, melyeknek még elméletek sem kisérelték meg igazolni jogosultságát. «Én így látok», «én így festek»: ebben merült ki minden igazolásuk. Nem volt mit tennünk; el kellett hinnünk, hogy ők így látnak: keskeny és széles, vízszintes és függőleges csíkokban, egyenletesen vagy egyenlőtlenül hullámos szalagokban, apró eliptikus vagy köralakú idomokban, az ecset vagy a «spachtli» útját hivalkodóan megmutató, mindenféle technikában. Ők így láttak, csíkosan, szalagosan vagy pepitán és meg voltak győződve róla, hogy csíkjaik szélességében vagy kockáik nagyságában, avagy a festék felrakásának bőségében és vastagságában az ő külön-külön egyéniségük tör különböző megnyilatkozásra. Olyanformán gondolkoztak, mint az, aki valami színes vagy domború-homorú üvegen keresztül nézi a világot és azt hiszi, hogy most már neki egyéni világnézete van . . .

A fraktura különösségeinek ez a lihegő versenye természetesen diszkreditálta azt a fogalmat is, aminek jelszavával ez a hajsza meg-

Szlányi Lajos

erőd

Dalmübarátok

123. l.

MDA MÉLYNYOMÁSA

RÉVÉSZ-BIRO FOTO

Szlányi Lajos

Erőd

Lázár Béla

Tizenhárom magyar festő – Bpest. 1912 –

142, l

17.

Szlachtyi Lajos

Zagyva kanyarulat
c. keje repr.
Vas. Ujs. 1920. 102. l.

Szlányi Lajos

Cehbelier VII. Kiáll. Sal. 1932

SZLÁNYI LAJOS: Hegyoldal

SZLÁNYI LAJOS

145	Téli délután	Olajfestmény	800.—
146	Hegyoldal	Olajfestmény	1200.—
147	Haggenmacher villa a Zugligetben	Olajfestmény	1000.—
148	Tanyák	Olajfestmény	700.—

Szlányi Lajos

Napnyugta a hegyek közt c. képe, mely a Társulati nagy díjat nyerte, repr. Művészet 1913. 193. l.

A MŰCSARNOK TAVASZI TÁRLATA DÍJAINAK NYERTESEI. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat műcsarnoki tavaszi tárlatán résztvevő művészek számára kitűzött Társulati-, Forster féle Vaszary-, Wahrmann- és Harkányi-díj pályabirósága, Forster Gyula báró v. b. t. tanácsos elnöklésével április 15-én tartotta meg ítélkező ülését. Az elnökön kívül tagjai voltak a pályabiróságnak a művészek közül: Benczúr Gyula, Endrey Sándor, Olgyai Viktor, Révész Imre és Szinyei-Merse Pál festők és Tóth István szobrász; a nem művészek közül: Szmrecsányi Miklós dr. miniszteri tanácsos, a művészeti ügyosztály volt főnöke, és Zboray Miklós dr. orsz. képviselő. A jegyzői tisztet Ambrozovics dr. titkár töltötte be. A pályabiróság, amelynek tagjai külön-külön már alaposan tanulmányozták a tárlaton szereplő műveket, legelsőben együttesen nézte végig a tárlatot s ezután visszavonult és a díjak kiadása fölött titkos szavazással döntött. Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat négyezer koronás nagy díját egyhangúlag Szlányi Lajos nyerte el, 36. katalógus-szám alatt kiállított „Napnyugta a hegyek közt“ című művével. Forster Gyula báró valóságos belső titkos tanácsosnak a Vaszary Kolos bíboros, volt hercegprimás nevére alapított háromezerkétszáz koronás díját a pályabiróság nem találta kiadhatónak, mert a tárlatra a pályázati feltételeknek minden tekintetben megfelelő művet nem talált.

N. 9. 1914.

Wertner Mór IV. 176, 177.

Szlányi Lajos

vöd

Gonda Béla itj:

A jubiláns szolnoki Művésztelep. Képző — művészet 1927. 3. 4.

Fleming Hugh

Hugh Fleming
Manuscript Poems
Manuscript 1857 &c.

NYOMTATVÁNY

Szlamyi Lajos

úrnak

Ki-Kiroda?

812. l.

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Szlávy Lajos

Halászkunyhók a
Blyth folyó partján
c. képe repr.

Vas. Ujs. 1906. 743. l.

Szlányi Sajos

Márcinai hó c. Kepet a Műcsarnokban megvette a fővaros.

Pesti Napló
1936. máj. 28.

8

Szlányi Lajos

299 **Szlányi Lajos.** Pityórészlet. Olajf. Eladó.
300 **Szlányi Lajos.** Alsó-szentgyörgyi részlet. Olajfestmény. Eladó.
301 **Szlányi Lajos.** Kilátás ablakomból. Olajf. Eladó.
302 **Szlányi Lajos.** Délben. Olajfestmény. Eladó.
303 **Szlányi Lajos.** Erdő széle. Olajfestmény. Eladó.
*304 **Szlányi Lajos.** Zagyva mentén. Olajf. Eladó.
305 **Szlányi Lajos.** Aratás előtt. Olajfestm. Eladó.
306 **Szlányi Lajos.** Tanya. Olajf. Eladó.
307 **Szlányi Lajos.** Zagyva-kanyarulat. Olajf. Eladó.
308 **Szlányi Lajos.** Zagyva. Olajfestmény. Eladó.
309 **Szlányi Lajos.** Gémes kút. Olajfestmény. Eladó.
310 **Szlányi Lajos.** Őszi hangulat. Olajfestm Eladó.

Műcsarnok 1904/5 tél. k

IX
X
VII
VIII
XIII
XV
XVI
Büffet
Vészkijárat
Karzatsonyi
kiállítás
Muzeális hivatal

Szlányi Lajos

l.

Lex Magyars

549. b. l.

vármegye.

templom. (?)
templom.
n.
n. .
n.
lom. (?)
mplom.
mplom.
templom.

templom.
. (?)
lom.
m.
f. templomrom.
emplom.
om.

Szlányi Lajos

arck repr.

Lex Magy Társ

72. tábl.

Egyetemi nyomda. 1905.

Szlányi Lajos

D. N. A szolnoki művésztelep. Művészet. 1932. szept.

Szlányi Lajos alapító tagja a telepnek. Harminc éve van Szolnokon. Kedvenc témái: téli és nyári tájképek. Itthon a műcsarnokban és az Ernstben szokott kiállítani. *Velencében, Münchenben, Barcellonában* aranyérmet nyert. Sok képét vásárolták meg *Stokholmban* és *Koppenhágában.*

Ő is részt vesz a 8-ikán nyíló kiállításon.

— A Kormányzó Ur a Műcsarnokban és az Iparművészeti Társulat kiállításán. A Kormányzó Ur vasárnap *Horváth Dénes* ezredes, szolgálattevő szárnysegéd kíséretében megtekintette a Műcsarnok téli kiállítását. A Főméltóságu Urat a Képzőművészeti Társulat vezetősége élén *Rakovszky Iván* elnök és *Petrovácz Gyula* igazgató fogadták. A Kormányzó Ur másfél óráig időzött a kiállításon, amelyről nagy elismeréssel nyilatkozott. Gyüjteménye számára megvásárolta Szlányi Lajos „Zagyvapart télen" és Garay Ákos „Lóra" cimü festményeit. Ugyancsak vasárnap megtekintette a Kormányzó Ur az Országos Magyar Iparművészeti Társulat üveg- és fémkiállitását is. Itt a Magyar Iparművészek Országos Egyesülete elnöksége üdvözölte a Főméltóságu Urat, akinek fogadására megjelentek az iparügyi minisztérium képviselői, valamint *Homonnay Tivadar* főpolgármester is. A Kormányzó Ur itt is hosszan időzött és több kiállító iparművészt megszólitásával tüntetett ki.

Szlányi Lajos

Pesti Hirlap
1942. dec. 21.

728. FÖDELES SERLEG, köszörü
disszel. A fedő flakonalak. Szi
eckigem, konischen Kelch un
Schlesisch, e. H. XVIII. Jh.

729. POHÁR, hialithüveg, sokszö
Böhmisch, empire.

730. SERLEG, fuvott üveg, balaszt
— Pokal, Glas, mit Baluster
XVIII. Jh.

731. KÉT NÉGYZETES PALACK
Zwei viereckige Flaschen, mit

732. PALACK, fuvott sötét üveg,
— Flasche, dunkles Glas, a

733. SERLEG FEDŐVEL, fuvott
in Blau und Opalfarbe. Böh

734. DISZSERLEG, kék fuvott
im venezianischen Stil. XI

735. ILLATSZERES FLAKON,
peremmel. Empire. — Flak
Empire.

736. POHÁR, üveg, aranyozott

Delacroix azt állítja, hogy a tökéletességtől olyan távol áll, mint bárki más.[1] Velazquez azt felelte Salvator Rosa kérdésére: Rafael — hogy őszintén bevalljam — sehogysem tetszik nekem.[2] Reynolds, szemben Michel Angelo eredetiségével, Rafaelről kijelenti, hogy anyaga csupa kölcsönzés. Ingres viszont, Rafael isteni harmoniájával szemben, Michel Angelo önmagának ellentmondó értékeit hangsúlyozza. Falconet heves támadása Michel Angelo Mózese ellen, segítőtársra talált Mengsben, aki szerint Michel Angelo egész életén át, mert nem tudta, mi a szép, csak arra törekedett, hogy tudásával kérkedjék.[3]

Ugyanaz a Hunt, aki szerint csak festő tud kritizálni, kijelenti, hogy Delacroix csak egy gyenge tehetségű mester, Rossetti szerint ellenben egyike a legnagyobbaknak a földön.

[1] K. S. Schmidt: Künstlerworte, 265. l.

[2] Justi: Velazquez, VI. 176. l.

[3] Wolkoff-Mouromitroff: La peu près dans la critique, 253. l.

Más volt a véleménye róla Ingresnek, aki szerint olyan nyugtalan a művészete, mint mikor az epileptikus görcsökben rángatódzik, viszont Delacroix teljesen lenézte Ingrest: «Ingres korlátolt eszü ember: csak egy pontra néz. A művészetében is ilyen; nincs logikája és semmi képzelete.» Millet rajong Poussinért, Regnault szerint azonban a világ minden Poussinje se éri fel Gêricault egy lovaskatonáját. Delacroix szerint Rubens a festők istene, Ingres szerint csak egy mészáros. Reynold Rembrandt-ot mélyen Rafael alá helyezi, Böcklin Tiziant jóval Rafael fölé, — Rembrandtról pedig hallani se akar. Ellenben Delacroix azt írja a naplójába: «Talán később rájönnek arra, hogy Rembrandt sokkal nagyobb festő, mint Rafael.» Melyiknek van hát igaza?

Böcklin milyen gúnnyal beszélt mindig Leiblről: «Muss dieser Leibl ein langweiliger, denkfauler Kerl sein», — viszont Leibl Böcklinnek «durva, szinte gyerekes» művészetét lebecsüli.

NYÁRI DÉLUTÁN
SZLÁNYI LAJOS FESTMÉNYE

A SÁROSI MŰVÉSZ-SORSJÁTÉK
KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Művészet 1915.

írni a látási benyomásokat színes prózába, kifejtve és megokolva az elméleti eredményeket és megformálva az ítéleteket. Ez a műkritika esztétikája. Ilykép ez egy új művészet. Nem tudom, Katona Bánk bánja van-e olyan jeles műalkotás, mint aminő művészet Gyulai Pálnak róla szóló kritikája? Turner művészetét már nem értékelik oly nagyra, mint Ruskin, de Ruskin kritikája, mint műalkotás halhatatlan.

Ennek a kritikának, az új szépséget meglátó kritikának nagy szociális jelentősége is van. Az új művészet — mondta már Diderot — egyedül áll, társtalan s csak az érti meg, aki visszatudja vezetni a természethez, melyből kiszakították. Erre pedig csak — a zseniális kritikus képes, az új szépség iránt fogékony. «Ezért kell az új mesterműnek arra a másik zsenire várakozni, aki képes lesz sajátos nagyságát felfedezni.»[1] S most kezdődik a művészi alkotásnak egy új élete, talán változatosabb, sorsfordulatban, értékelésben ingadozóbb, — de már nem a homályban. Sorsa az idők változásaitól függ. Csak gondoljunk arra, mennyi ideig ösmerték félre Shakespearet, Rembrandtot. A Rafael-kultusz története az apály és dagály folytonos váltakozása. Nem is szólva arról, hogy az emberi természet alapérzései közt ott lappang egy antiartisztikus érzés, melyet most a hamis moral, majd a metafizikai hajlam, majd a penitencia-vágyakozás ver fel s időnként képrombolásban tör ki. Végh Gyula egy igen finom összefoglalásban mutatta be nekünk nem rég, mennyire ösztönszerű és minden koron át tartó ez a képrombolási szenvedély. A kritika szerepe ennek leküzdésében mindenkor hatásos volt. Kár, hogy ezzel a szemponttal nem bővítette ki tanulmányait.

Ha ez a kritika, ha ilyen áldásos a hatása, művészre és társadalomra egyaránt, ennyire különálló művészet ő maga: mit hozhatnak fel ellene? Miért gyülölik és törnek élete ellen s éppen azok, akiket akarva, nem akarva szolgál? Miért oly általános, s kiirthatatlan mégis ez az agyarkodás?

IV.

A görög művész a kézmívesség alacsonyrendűségéből igen nehezen vergődött ki és ezalatt önmagára volt hagyatva a maga művészetének problémáival való viaskodása közben. Mesterétől és társától várta a görög művész az elösmerést, — a görög társadalom sokáig csak szociális értéke szerint méltatta, mint vallásos vagy történeti gondolatok ábrázolóját — s mikor később a forma, a kifejezés megitélését is számba vette, a formaproblémákban járatlan laikus persze igen zavaros itéleteket hallatott. A művészek ekkor kezdték hangoztatni, hogy művészetről csak művész itélhet. Aristoteles volt az első, aki ez ellen tiltakozott.

A középkorban megismétlődött az eset. A céhek féltékenyen őrködtek azon, hogy a mesterek alapos teknikai képzésben részesítsék inasaikat, akik jártasságukról remekbe készült munkákkal tettek tanúbizonyságot. Később is ellenőrizték egymást, hogy szolid munkát árulnak-e? A szempont mindvégig a teknikai becsületesség megőrzése volt, mely csakis a teknikai lehetőségek ösmerete alapján birálható el.

Ebben a gondolatvilágban gyökeredzik Dürer, mikor (1525) írja: A képíró művészetét senki sem itélheti meg, hanemha jó képíró maga is.[1] Természetes, hogy a képíró művészetével — a teknika problemáival — ezidőben csakis a művészek foglalkoztak. De amily arányban része lett az általános műveltségnek a művészet, terjedt a rajztudás, mint közmívelődési faktor és 1693-ban Dolce már ezt írja egyik levelében: A festészet olyan nehéz mesterség, hogy előkelő művészek azt állítják, hogy festményről csak festő tud itélni.[2] Csodálkozik ezen az állításon s csak annyit koncedál, hogy a műbarátnak, aki a festészetről itéletet akar mondani, ösmernie kell a festészet teknikai oldalát is. A művészek azonban — láttuk — a középkori céhrendszer szellemében, mindmáig ragaszkodnak ahhoz az állásponthoz, hogy «csak festő tud festőt képezni és csak festő tud festményt megitélni».[3] Ez a felfogás nem általános, de bizonyos, hogy a többségé. Nézzünk szembe vele.

Ha összeállítjuk az irodalomban a művészek véleményét művészekről, a következő jelenséggel találkozunk:

Soha annyi ellenmondást és félszeg itéletet nem találunk, mint a művészek véleményei közt. Ha Ingres azt mondta, hogy Rafael nemcsak nagyobb minden festőnél, de szép és jó és minden, —

[1] Ellen Key: Seelen und Werke, 43. l.

[1] Panofski: Dürers Kunsttheorie, 190. l.

[2] Guhl: Künstlerbriefe, II. 220.

[3] Hunt: Gespräche eines Künstlers, 162. l.

Szlányi Lajos

Szlányi Lajos kiállítása a Műcsarnokban. Ösmertették a napilapok okt. 2. és okt. 3.

1908.

(Művészet 1908 422. l.)

ISTROMA

	Oldal
Brocky Károly: Szakállas férfi	148
» » Kéz-tanulmányok	152
Greguss Imre: Vázlat	151., 188
Deák-Ebner Lajos: Tanulmány	161
Gyenis János: A grafikus	164

Képek

Oldal

Márton Ferenc: Solo 364
Juhász Árpád: Tanulmány 365
Székely Andor: » 368
Tichy Gyula: Rokoko 369
Vajda Zsigmond vázlatkönyvéből 371
Juszkó Béla: Esteli harangszó 372

FEJLÉCEK ÉS ZÁRODÍSZEK

Vágó Dezső 1, 34., 281., 306
Kedvek János 40
Pap Géza 51., 334
Lakatos Artur 58., 333
Gyöngyössy Elemér 60., 322
Meyer Antal 73., 83., 90., 96., 107., 114., 119., 124
Juszkó Béla 87
Harmos Károly 106., 198
Unghváry Sándor 111
Nagy Sándor 147., 162
Danos Dávid 154
Zsigmond László 169
Szabó Jenő 178
Sassy Attila 190
Jávor Pál 194
Cserna Rezső 199
Muhits Sándor 201
Juhász Árpád 208

Szlányi Lajos

Körmöcbányai főtér
c. képe repr.
Vas. Ujs. 1913. 229. l.

Zu Lenin Tag

Mitgliederversammlung, Lokal

[illegible]

Dienstag, 19. Januar

Szlanji Lajos

A Margitkid pesti oldala c. képe repr.

Vas. Ujs. 1913. 935. l.

Szlamyi Lajos

Csallóközi tajtep
c. tepe repr.

Vas Ugs. 1899. 872. l.

Szlányi Lajos

Paur Géza. A téli kiállítás a Műcsarnokban. Vas. Ujs 1899. 87/l

Szlányi Lajos egyforma jeles érzékkel festi az Alföld rónáin magasba nyuló nyárfákat és a szakadozott malom-árkok füzes partjait; a hold mélabús hangulatát s a napsugárnak felhők mögött bujkáló fényes hatását. Forrongó tehetsége a magyaros motivumokban egyéniségéhez való képtárgyat talált. Mostani művei közül különösen kiválik «Csallóközi tájkép» czimű műve.

Szlányi Lajos

Szlányi Lajos tehetségénél talán még nagyobb szorgalma. Ezúttal is egy egész falat töltött meg alföldi tájképeivel, melyek mindegyike a természet valamelyes különös hangulatát örökíti meg. Egyikét e sikerült műveknek, az «Eső után» czíműt, mi is bemutatjuk, a melyen a felfrissült természet szineit legsikeresebben vetette vásznára.

P. G. Nemzetközi kiállítás a Műcsarnokban. Vas. Ujs 1899. 279 l.

Békesség az olvasónak!

A mi Urunk Jézus Krisztus halálának emlékére üljük meg gyászünnepként a *Nagypéntek*-et, amikor is mi, református keresztyének, áhítattal gondolunk a miérettünk megfeszítettett Megváltóra. Szinte elképzelhetetlen az olyan református, aki ezen a napon ne borulna le bűnbánattal a gyülekezeti közösségben, a templomban az Isten előtt.

Tisztelettel arra kérem a gondjaira bízott tanulóját, hogy ezen a napon méltóztassék felmenteni mindenféle munka, dolog, megbízás alól, hogy vallási kötelességének eleget tehessen.

Atyafiságos köszöntéssel:

Incze Gábor dr.
református vallásoktatási
igazgató.

Bethlen-nyomda rt.

Szlányi Lajos

Tájkép c. festmé-
nye vesz.

Vas-Ujs. 1899. 272. l.

Békesség az olvasónak!

A mi Urunk Jézus Krisztus halálának emlékére üljük meg gyászünnepként a *Nagypéntek*-et, amikor is mi, református keresztyének, áhítattal gondolunk a miérettünk megfeszítettett Megváltóra. Szinte elképzelhetetlen az olyan református, aki ezen a napon ne borulna le bűnbánattal a gyülekezeti közösségben, a templomban az Isten előtt.

Tisztelettel arra kérem a gondjaira bízott tanulóját, hogy ezen a napon méltóztassék felmenteni mindenféle munka, dolog, megbízás alól, hogy vallási kötelességének eleget tehessen.

Atyafiságos köszöntéssel:

Incze Gábor dr.
református vallásoktatási
igazgató.

Bethlen-nyomda rt.

Szlamy Lajos

wód

Pesti Napló

1913. máj. 25.

(Jubiláló művésztelep.)

U. 309

1318. Zs. Csiszér János:

Sz. Héjasfalván, 1883 á

Szendy Árpád.

Vállig, balrafor
Fölfelé fésült haja és
beretvált. Felirata
fölül: SZENDY ÁRP
és alól balra: 19
jobbra pedig: ZS.

Bronzdombormű, mé
szeptember 20-án a művé
zettetett 1911 szeptemb
október hó 18-án (2043

Szn.
1558-
Át. le

Szlaini Lajos

atelier-kiállítása

Szolnokon.

Szentmiklóssy József:

Művész-kolónia Szolnokon. Népszava.

1913. máj. 27.

U. 406

"bal partján van a kőfalakkal meg-
nek őrtornyaim zászlók lengnek kétfejű
adi hajó s egy sátoros tutaj látható.
tetején az őrház mellettadárdáját tar-
ül s a domb aljánál három török be-
kutya van. Szent Endre-szigetén egy
nélget s kettő üdvözli egymást. A hát-
madarak röpkednek. Feliratai a le-

zen
acia"
. Den. Scoen. Mert."

a vonalkeretnek 10.4 : 25.5, a vézlapucak 11.6 : 26.3

Szlanyi Lajos

Utolsó napsugár
c. kepe repr.

Vas. Ujs. 1897
324. l.

Eger, ciart

259

Szlamyi Lajos

Hóólvadás a hegyek-
ben c. kepe repr.

Vas. Lap. 1917. 74 l.

Kincsanin

A római sánczok a

A jobbra hala
vics államtanácsost
mutat s visnatekn
fehér-piros lobogó le
ben ~~egy~~ a sebesült sz
állitani igyekszik.
bojttal, bő újjú sötét
érő barna nadrág.
ma tizennyolcz. F

Der k. k. Oster. =

Dombormű, vászon
Vétetett 1888. novem
Ára 61 frt.

1891: VIII. 3. dikn 349

hatadság harcz emlékeinek Kic

L prémmel és hímzéssel,

Szlányi Lajós

Hegyoldal c. Lépe
repr

Vas. Ujs. 1916. 232. l

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Szlanyi Lajos

1908. óta a műcsarnokban rendezett kollektív kiállításainak katalógusa könyvtárunkban

Szlányi Lajos

Ormág-Világ 1911. 33 l.

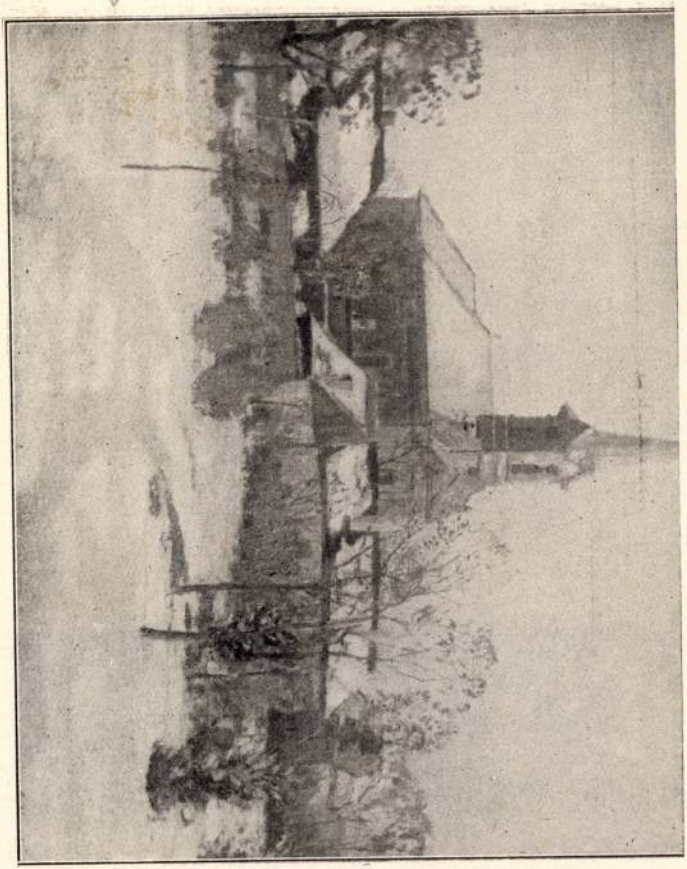

Szlányi Lajos: Napsütés (téli délután).

A vén javíthatatlan.

magyar iparosé. A magyar kereskedő tehát ne árúsítson mást, mint magyar gyártmányt. És ha akad oly cikk, amely nálunk még nem készülne, ám legyen serkentője a magyar kereskedő a magyar iparosnak. Hasson oda, hogy a nehézségek leküzdésével minden itthon készülhessen és a magyar kereskedő abba a helyzetbe juthasson, hogy viszonozhassa a külföldi ügynökök mosolyát egy másik udvarias mosoly kiséretében azzal a kijelentéssel, hogy immár mindenünk van itthon, nem szorulunk többé a külföldre. A magyar iparos önfeláldozó, nehéz küzdelemmel meg tudta teremteni a magyar ipart; hozzon most a magyar kereskedő egy kevés áldozatot és lemondva a pillanatnyi nagyobb haszonról, nagy munkával és kitartó fáradozással teremtse meg, illetve hódítsa meg a honi iparnak a honi piacot. Lélekben és érzésben alig ismerek hazafiasabb kereskedőt a magyar kereskedőnél. Miért ne lehetne cselekedeteiben, illetve üzleti eljárásában is szinmagyar. És ne törődjék a vevőközönség pillanatnyi felhábo[illegible]

Szlanyi Lajos

zvod

Holló János = A szolnoki festő-kolónia - Kultura (Sopron) 1911. II. félév 16 sz.

EL (WIEN): EMLÉKLAP A GALICIAI MENEKÜLTEK HÓDOLÓIRATÁBÓL

A Mult és Jövő 1916 júliusi műmelléklete

Szlamyi Lajos

Tavasz a szolnoki li-
getben c. olajf.
repr.

Műnészet 1908. 376 l.

atan kenyeret dobálnak a nép közé
erekkel díszitett emelvény két oszlopa
felette lévő koronából fehér bor lövel
fog fel. Az emelvényen túl még
égét. A hátterben hegyek vannak s
ürcsölő mellett kutya áll. Feliratai a
:
laeten witten wijn

ne fontaine du vin
armi le peuple."
"

retet véve 11.7 : 18.2 c/m.

31/93 № 252

Szlányi Sajós

1910-től Fenyes Adolf-
fal vezette a szolnoki
művésztelepen a képző-
művészeti főiskola nő-
vendékeinek gyakorlati
irányú figurális és taj-
képfestészeti tanfolyamát.

Várdai Szilárd: Az Orsz.
M. Kir. Képzőművészeti
Főiskola Évkönyve az
1910-11. tanevről.
Bpest 1911. 39. l.

25. HÉT

16 *Holdtölte* — SZENTHÁROMSÁG **VASÁRNAP** EDILTRUD, ZOLTÁN — *Utolsó n.*

17 RAINER, LAURA **HÉTFŐ** KER SZT. JÁNOS SZÜL, IVÁN

18 EFRÉM, ARNOLD **KEDD** VILMOS

Szlányi Lajos

okt. 4.

1908

Szlányi Lajos kiállítása. Irta Tövis. A Hét okt. 4.

Szlányi Lajos képei. Jeltelen cikk. Vasárnapi Ujság okt. 11.

1908

(Művészet 1908. 423. l.)

Vesselényi Ferenc:

Mellig, hétnyolczad ba
és körszakált hord. Végig begom
gyapjás rendet viseli s bal váll
latt négy sorban:

„Com Francisco Ves
de Hadad, perpet. de
minist. Praes. Filet
Cam. et Reg. Hung.

s legalól jobbra: „100"

Rézkarc, mérétei ~~[illegible]~~
Türckische und ~~[illegible]~~ Ungar
berg. Bey Paulus Fürsten Kun

~~846~~

4535

Szlanyi Lajos

SZOLNOKI TÁJKÉP
SZLÁNYI LAJOS OLAJFESTMÉNYE

Művészet
1904. 9. 27.

Szlányi Lajos

irod

Farkas Zoltán: A
zolnoki művésztelep
kiállítása. Vas. Ujs
1910. 890. (Arckeppel.)

Szlányi Lajos

Szentkirályi közlése

SZLÁNY

TÁJKÉP. — Szlányi Lajos festménye.

EPRŐL. — Balogh Rudolf fölvételei.

Szlányi Lajos

Vas. Ujs. 1910. 891.

1898.	«	2300 «
1899.	«	2550 «
1900.	«	2800 «
1901.	«	3025 «
1902.	«	2900 «
1903.	«	2925 «
1904.	«	3100 «
1905.	«	3400 «

1906. évben egyszerre 5900 koronára emelkedett, majd egy kevesett esett az ára. Ma, 1910-ben 5300 korona egy kilogramm platina értéke.

*

A platina, mint már mondottuk is, természállapotban fordul elő a folyók iszapjában, fövényében és elhagyott folyammedrekben, mint másodlagos fekvőhelyen. A kiválasztása akár csak az aranyé, mosás útján történik.

A platinmosás legkezdetlegesebb eszköze a kanál vagy mint Oroszországban nevezik *kows*, melynek meglehetős nagy az ürtartalma, körülbelül egy pud fövenyt mosnák át vele egyszerre. Ebbe merik a platinatartalmú fövenyt s vízbe mártva rázogatják, hintázzák — akárcsak a szérkét az aranymosók — hogy a könnyebb részek a vízzel keveredjenek ; a zavarossá, iszapossá lett vizet azután hirtelen mozdulattal leöntik. Ezt a mosást addig folytat-

sást természetesen a fa
ton végzik.

Nagyobb társaságok
tett kotró- és mosóhaj
használnak. Az ily ha
meríti a platintartalmú
csak a hajóra szerelt
platinát az iszapból. A
helyben kimossák s a
got rögtön visszaszórják
mosó hajókat használna
ban, hanem Ausztráliá

Az így mosott platin
(termésplatina) ; azt me
el kell választani a vel
mektől, vagyis finomíta
járással lehet végezni.

Wollaston szerint a
azután sósavval kezelik
tartalmát. Majd hideg
az aranyat oldja ki bel
királyvízben feloldják
ször a palladiumot, azu
tinát választják ki. Az
hozzáöntésére, sárga c
miák válik ki. Ezt lesz
ják. Az izzítás alatt el

Szlányi Lajos

90. Szlányi Lajos: Est.

Műcsarnok 1903. tav.
nemzetk. kiáll.

328. Van der Weyden, Henry: Tengeri táj.

Szlányi Lajos

Soroksári Dunaág
c. festmenye repr.
Lyka K. Téli tárlat
1900–1901 –
Bpest 1901. 11. l.

Szlányi Lajos: Misefai házikók
Szlányi Lodovico: Casette di Misefa

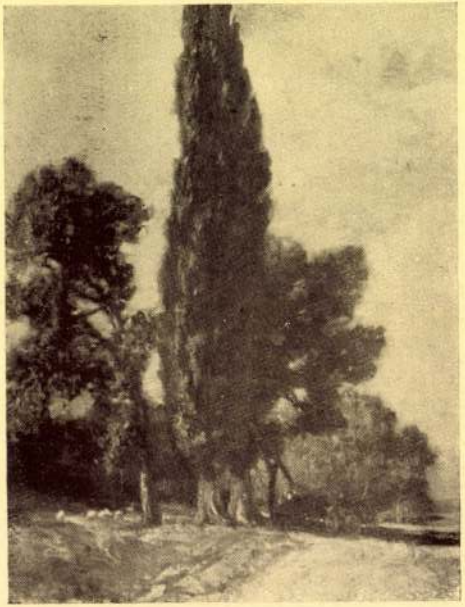

Gimes Lajos: Magyar táj
Gimes Lodovico: Paesaggio ungherese

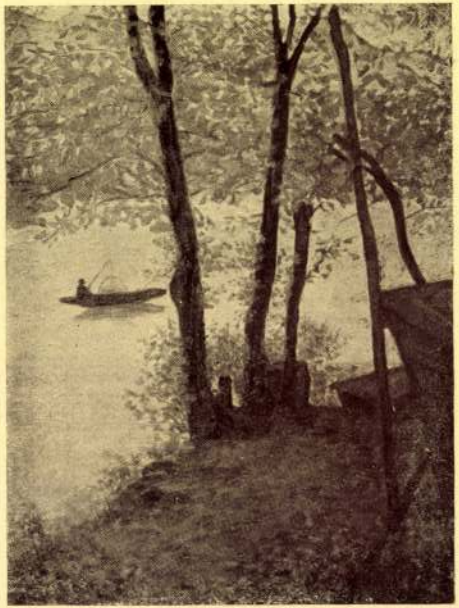

Rózsaffy Dezső: Dunai halásztanya
Rózsaffy Desiderio: Casupola di pescatori del Danubio

SZLÁNYI LAJOS

szül. Bpesten, 1869. Művészeti tanulmányait itt és Karlsruhéban végezte. Műveivel majd minden jelentősebb hazai és külföldi kiállításon szerepel és számos díjat és kitüntetést nyert. Ilyenek: Münchenben II. oszt. aranyérem, a párisi világkiállításon bronzérem, Londonban ezüstérem, Varsóban és Krakóban Mention Honorable, Barcelónában aranyérem stb. Bpesten elnyerte a társulati nagy díjat, a kis állami aranyérmet stb. A II. oszt. polgári hadi érdemkereszt tulajdonosa. A Képzőművészeti Társulatnak éveken keresztül zsüri tagja, előadója és rendezője volt, jelenleg pedig választmányi tagja. A Nemzeti Szalon alapító tagja, a Céhbeliek alelnöke. Egyik megalapítója a szolnoki művésztelepnek.

SZLÁNYI LODOVICO

nato a Bpest, nel 1869. Studiò a Bpest ed a Karlsruhe. Partecipa con le sue opere a quasi tutte le esposizioni nazionali ed estere ed ha ottenuto numerosi premi e menzioni, come: a Monaco, la medaglia d'oro di II. classe, la medaglia d'argento all'Esposizione mondiale di Parigi, la medaglia d'argento a Londra, una menzione d'onore a Varsavia e Cracovia, la medaglia d'oro a Barcellona, ecc. A Bpest ebbe il gran premio della Società per le Belle Arti, la piccola medaglia d'oro dello Stato, ecc. E' decorato della Croce del merito di guerra di II. classe. E' membro della giuria della Società per le Belle Arti, della quale è stato anche relatore ed organizzatore. Attualmente fa parte della direzione della stessa. E' uno dei soci fondatori del Salone Nazionale, vicepresidente della Corporazione delle Arti, ed uno dei fondatori della Scuola d'arte di Szolnok.

szetet is érző lénynek tartván így szólítja meg: «Oh legyetek, liget és sík tér, szavaimra vigyázók s míg dalomat zengem, megszünjetekesti fuvalmak.»

Ez már teljesen elütő hang az előbbitől. Látni, hogy belemélyed a tárgyakba s tüneményekbe s az indiai költészetből az európaiba átplantált pantheistikus természetfelfogásnak igaz hivévé szegődött. Kiérezni, hogy a költő szemmel is, lélekkel is nézi a külvilágot. Még világosabban látjuk ezt lyrájában. A csalogányt az erdő szivének nevezi, «kinek fájó dalára hallgat az egész táj.» Ennél is merészebb egyénítés midőn «a megőszült föld a tavasz hajfodrászától vendéghajat veszen, virágok bársonyába öltözik s illattal elkendőzött arcáin jó kedvet hazud.»

E nehány mutatvány eléggé bizonyítja, hogy Vörösmarty képzeletét s érzését a természet valósággal meghatotta s hogy iránta benső részvétet érzett. Nagyobb költeményében végig azonban e vonzalom uralkodását nem tapasztalhatjuk. Megénekli ugyan a «Puszta csárdá»-ban az alföldet, de csak általános vonásokban, a népdal nyomán. Sem nála, sem előzőinél nem vesszük észre, hogy a magyar föld eredeti szépségeit és sajátságait beható költői tanulmány tárgyává tették volna. Talán eredeti plastikai tehetségénélfogva, talán Lessing félreértett vetojának hatása alatt, annyi tény, hogy tulajdonképi leiró költemények, vagy olyak, melyekben a költői hangulat összeforr a természettel, milyenek Petőfinél tömegesen fordulnak elő,

Szlányi Lajos

Téli táj c. festménye
repr.

Pesti Hirlap Naptára

1938. 253. l

Szlámyi Sajós

A behavarott Zagyva
c. kéje repr. –

Rózsaffy dezső: Szolnok
jelentősége a magyar mű-
vészetben.

MAGYAR MŰVÉSZET

1927. / 615. l
611. l.

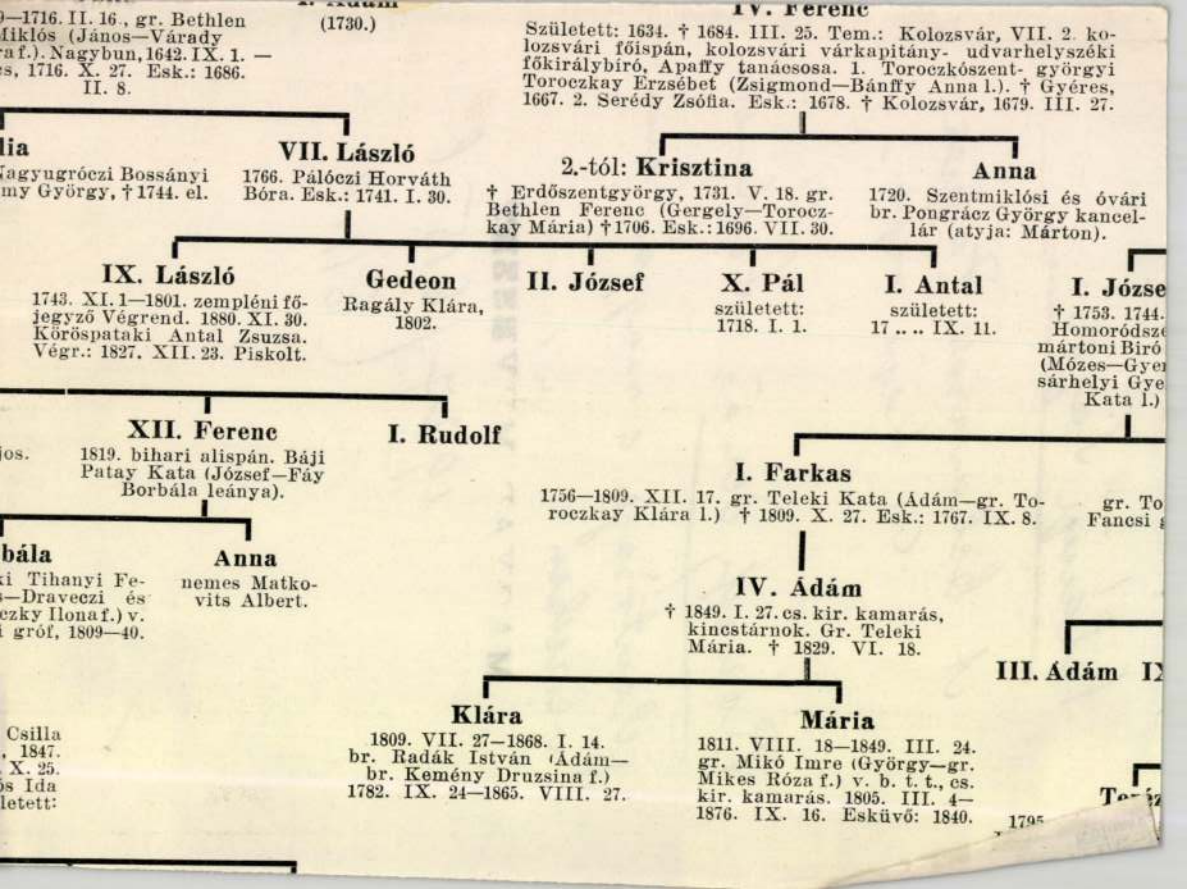
—1716. II. 16., gr. Bethlen
Miklós (János—Várady
ra f.). Nagybun, 1642. IX. 1. —
s, 1716. X. 27. Esk.: 1686.
II. 8.
(1730.)
IV. Ferenc
Született: 1634. † 1684. III. 25. Tem.: Kolozsvár, VII. 2. kolozsvári főispán, kolozsvári várkapitány- udvarhelyszéki főkirálybíró, Apaffy tanácsosa. 1. Toroczkószent- györgyi Toroczkay Erzsébet (Zsigmond—Bánffy Anna l.). † Gyéres, 1667. 2. Serédy Zsófia. Esk.: 1678. † Kolozsvár, 1679. III. 27.
lia
Nagyugróczi Bossányi
my György, † 1744. el.
VII. László
1766. Pálóczi Horváth
Bóra. Esk.: 1741. I. 30.
2.-tól: Krisztina
† Erdőszentgyörgy, 1731. V. 18. gr. Bethlen Ferenc (Gergely—Toroczkay Mária) † 1706. Esk.: 1696. VII. 30.
Anna
1720. Szentmiklósi és óvári br. Pongrácz György kancellár (atyja: Márton).
IX. László
1743. XI. 1—1801. zempléni főjegyző Végrend. 1880. XI. 30. Körösp ataki Antal Zsuzsa. Végr.: 1827. XII. 23. Piskolt.
Gedeon
Ragály Klára,
1802.
II. József
X. Pál
született:
1718. I. 1.
I. Antal
született:
17 .. .. IX. 11.
I. Józse
† 1753. 1744.
Homoródsz
mártoni Biró
(Mózes—Gye
sárhelyi Gye
Kata l.)
XII. Ferenc
1819. bihari alispán. Báji Patay Kata (József—Fáy Borbála leánya).
I. Rudolf
jos.
I. Farkas
1756—1809. XII. 17. gr. Teleki Kata (Ádám—gr. Toroczkay Klára l.) † 1809. X. 27. Esk.: 1767. IX. 8.
gr. To
Fancsi
bála
ki Tihanyi Fe-
—Draveczi és
czky Ilona f.) v.
gróf, 1809—40.
Anna
nemes Matkovits Albert.
IV. Ádám
† 1849. I. 27. cs. kir. kamarás, kincstárnok. Gr. Teleki Mária. † 1829. VI. 18.
III. Ádám I
Csilla
, 1847.
X. 25.
s Ida
letett:
Klára
1809. VII. 27—1868. I. 14. br. Radák István (Ádám—br. Kemény Druzsina f.) 1782. IX. 24—1865. VIII. 27.
Mária
1811. VIII. 18—1849. III. 24. gr. Mikó Imre (György—gr. Mikes Róza f.) v. b. t. t., cs. kir. kamarás. 1805. III. 4—1876. IX. 16. Esküvő: 1840.
1795

Szlanyi Sajós

wód

z

Gombosi György

Andrássy Gyula gróf gyűjteménye

MAGYAR MŰVESZET

1927. 452. l.

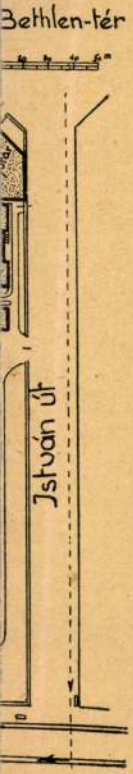

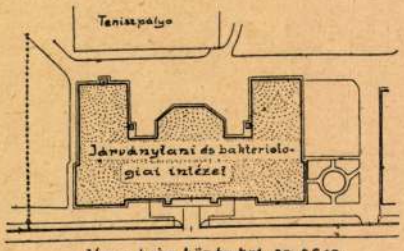

Az állatorvosi osztály épületeinek (VII., Rottenbiller-utca 23/25 és VIII., Hungária közép-körút 23/25) helyszinrajza.

hosszabb időre ágybanfekvésre kényszerítette, megszünt az a mániája, hogy fiát tovább is avanzsáltassa és további levelek után sem kérdezősködött többé. Az egész levélgyüjteményt, a jóravaló hivatalszolga összes hamisítványait, egy csomagba kötve mindig magánál tartotta és időről-időre elolvasta, azonkívül nagyon élénken beszélt a fiáról, az »ezredes«-ről és bámulatra méltó fantáziával elbeszélte, hogy miért nem látogathatja meg annyi esztendő óta. Van felesége és gyermeke, és egy egész ezredet kommandirozni valóban nem gyerekjáték. Azután a legfelsőbb hadúr, a legkegyelmesebb király állomáshelyén, az ország határán, a távoli garnizonban nem nélkülözheti őt, egy közeli háború miatt . . .

Megrázó s egyúttal nevetséges volt a szegény öreg asszonyt így képzelődésében látni, mely az örökké élő anyai szeretetből született, a megindító szeretetből a régen porladó gyermek iránt . . .

És azután, körülbelül két hónappal ezelőtt, bekövetkezett a vég: a sajnálatraméltó asszony életének gyatrán pislogó lámpása kialudt. Ágynak esett. Akkoriban mindennap meglátogattam. Mintha a közeledő halált megérezte volna, ezer fantasztikus dolgot mondott el nekem a Ferijéről. Ha beszélt, szünet nélkül ismételte az ő egyre jobban keskenyedő, kékülő ajkaival e szavakat: »Fiam, az ezredes . . .«, úgy hogy gyakran a hideg futott végig rajtam. Egy éjjel megkönyörült rajta a halál. Kivülem ott volt mellette a

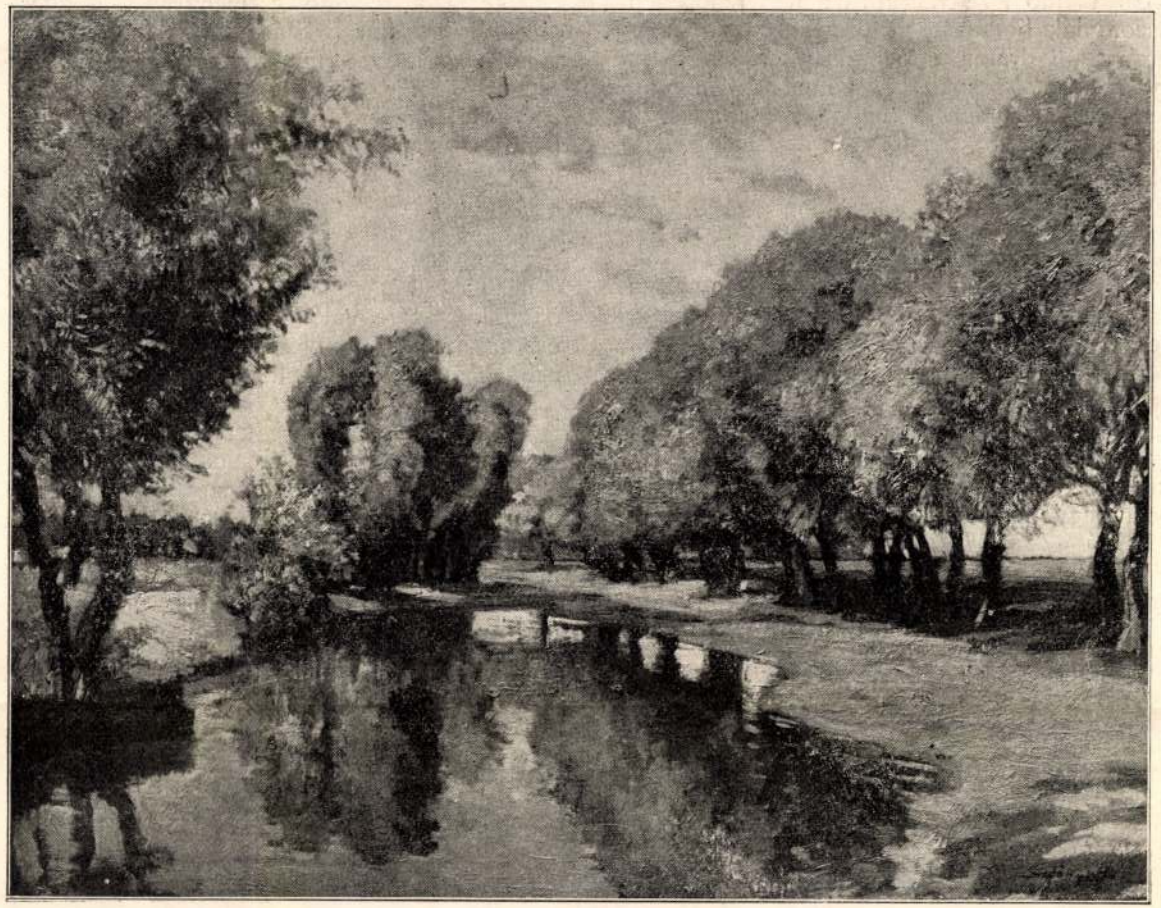

SZLÁNYI LAJOS: PITYÓ-RÉSZLET. (SZOLNOKI TÁJ.)

A Szolnoki Művészeti Egyesület kiállításáról.

NESTLÉ-FÉLE GYERMEKLISZT

Próbadobozokat, valamint orvosi röpiratot a gyermeknevelésről díjtalanúl küld a HENRI NESTLÉ cég WIEN I, BIBERSTRASSE 72. – – – – –

Ország-Világ 1913. 540 l.

fogja csillogni látni.

Ez az idő is elérkezett, de a szerencsétlen asszonynak borzasztó csapásokat hozott, egy katonatiszti dráma, egy hadnagydráma, mely oly gyakran le szokott játszódni napjainkban. Feri, a fiatal ujdonsült hadnagyocska, elkezdett adósságokat csinálni. Az anyának kellett őt kisegítenie, kicsiny tőkéje mihamar fel volt emésztve, nyugdíja nagyrészt lefoglalva. A könnyelmű fiatalember pedig az ő meggondolatlanságában egyre mélyebben elmerült az adósságokban, míg egy napon a szegény anya fia ezredparancsnokságától sürgönyt kapott, mely azt hozta hirül, hogy Feri főbe lőtte magát.

A szegény asszony már idáig sem tudott fentartani saját lakást, hanem albérletben lakott szegény embereknél, megboldogult férje hivatalszolgájának a családjánál. Midőn a szerencsétlen asszony elolvasta a táviratot, amely egyetlen fiának, utolsó reménységének a halálát közölte vele, akit őrült csinyjei és a sok bánat dacára, melyet neki okozott, anyai szivének egész melegével szeretett, így kiáltott fel: »Ez nem igaz, ez nem igaz, ezt Feri nem tette, ezt nem tehette az én Ferim!« S ezzel elájult.

Sokáig feküdt betegen a szegény asszony és az egész idő alatt, amíg a halállal vivódott és szüntelenül félrebeszélt, szivszaggató módon mindig ugyanazokat a szavakat ismételgette: »Nem igaz, ezt az én Ferim nem tehette!«

Mindezt a derék hivatalszolga és a felesége beszélte el nekem, akik még ma is élnek, asszony teljes öntudat mellett sem tudott emlékezni a rettentő eseményre, t. i. gyermekének tragikus halálára, vagyis emlékezetéből teljesen nyoma veszett amaz eseménynek és az ő Ferije, a fess hadnagy, tovább élt az emlékezetében, az ezredénél ellátta a szolgálatát és az édesanyja csak azon csodálkozott, hogy sohasem ir neki az ő távolfekvő garnizonjából. Az orvosok rázták fejüket: nem volt kétség, itt a betegség vagy inkább az azt megelőző súlyos lelki rázkódtatás egy emlékezeti hézagot teremtett s éppen a fia öngyilkosságára való visszaemlékezést kikapcsolta nála. Az ilyen esetek előfordulnak, néha bizonyos idő elteltével el szoktak mulni, többnyire azonban az ilyen jelenségek egy lassú szellemi haldoklás kezdetét jelentik. Igy történt ez a szerencsétlen anyánál is. Testileg aggastyánná lett, gondolatai pedig tökéletesen megzavarodtak, ha azok a fiával foglalkoztak. És mikor nem foglalkoztatták a szánalomra méltó teremtést? Csöndesen és szófukaron dolgozott az ő csodaszép himzésein. Időről-időre azonban sajátságos, a mindig szelid és szerény asszonynál feltünő izgatottság fogta el. Ferijének egy levelét követelte, mialatt szivetmegindító módon zokogott vagy indulatos gyermekhez hasonlóan kiabált és dobbantott a lábával.

Környezete természetesen távoltartott tőle mindent, ami őt esetleg gyermekének tragikus halálára emlékeztette volna. Most pedig azoknak a derék embereknek, akiknél lakott, sajátkinek örömrepesve elbeszélte a levél tartalmát és egy ideig nyugodtabbnak és vigasztalódottabbnak látszott. A dologban csak az volt a sajátságos, hogy a levélre nem kivánt válaszolni. Ettől a háziak leginkább tartottak és már feltették magukban, hogy ilyen válaszlevelet valahogyan elfognak. Jámbor csalásuk szinte ravasszá és raffinálttá tette őket. De, mint mondám, a szegény anya apatikus volt és nem válaszolt a levélre, ámbár sokszor és sokszor elolvasta azt.

Egy napon, csak nehány héttel a történtek után, azzal a hirrel lepte meg a háziakat, hogy biztosan tudja, ha a fia már előlépett főhadnaggyá és hogy ő naponta újabb levelet vár tőle. Minthogy izgalmi állapota ismét növekedett, a hivatalszolga elhatározta, hogy jóhiszemű félrevezetését folytatni fogja: megirt egy második levelet és mint főhadnagy irta alá. Most a história kezdett groteszkké lenni. Az anya meghalt fiát képzeletében egyre rövidebb időközökben előlépni hagyta, úgy hogy a hivatalszolgának, akinek ez a dolog már kényelmetlenné vált, az apokrif leveleket már »ezredes«-ként kellett aláirnia.

Ebben az időben érte az asszonyt a már említett baleset, amidőn engem elhivtak hozzája. Türelmes páciens volt, hallgatag és csak akkor lett kissé élénkebb, ha a fiáról, az »ezredes«-ről kezdett el beszélni. Én már ismertem a betegnek ezt a kényszerképzetét, mert a hivatalszolga első látogatásom alkalmával röviden elmondta nekem az asszony

mártiriumának a történetét. A folytatását azután megtudtam egymásután. A legmélyebb részvéttel viseltettem a szegény asszony iránt és időről-időre meglátogattam őt, hogy egészségi állapota után kérdezősködjem, mert idő előtt komoly aggkori jelenségek kezdtek nála mutatkozni. Táplálék felvétele tekintetében is nagyon szeszélyessé lett, úgy hogy egyre jobban gyengült és elég fáradságomba került, hogy a végkimerülés ellen dolgozzam, ami több éven keresztül sikerült is.

Minden betegeskedés és gyengeség mellett az asszony állandóan szelid és nyugodt volt, megmaradt szorgalmas himzőnőnek és futólagos ismeretség mellett alig lehetett volna rajta észrevenni az ő szellemi defektusát. Sajátságos módon azon baleset óta, amely őt hivatalszolga felesége és egy betegápoló apáca. Az öntudat látszólag már órák óta elhagyta, lélegzete gyorsan és hörögve járt, ekkor a haldokló hirtelen kinyitotta a szemeit és mindnyájunkat olyan pillantással mért végig, amelynek kifejezését egész életemben nem fogom elfelejteni. Azután tisztán és érthetően így szólt: »Ferim, Ferim, miért tetted ezt nekem? A te szegény, véres fejed . . . Feri, jövök hozzád! . . .« További szavai érthetetlen mormogássá halkultak, nehány perccel később az asszony testéből elszállott minden élet . . .

A hadnagy annak idején, amint később megtudtam, a fejébe irányított lövéssel vetett véget életének . . .

FLIGL JÓZSEF.

A SZOLNOKI MŰVÉSZTELEP OSZLOPOS TAGJAI.

Balról jobbra: 1. Szlányi Lajos; 2. Zombory Lajos; 3. Lippich István ny. főispán, az egyesület díszelnöke. 4. Vidovszky Béla.

FIAM, AZ EZREDES.

A törzsasztalnál ültünk és a spiritizmusról beszélgettünk. Egyszerre a mi jó öreg doktorunk ragadta meg a szót. Tudtuk, hogy töprengő természete mellett szivesen foglalkozott az ilyen kérdésekkel s ezért tréfásan »okkultistá«-nak neveztük. Igaz, hogy ez ellen ő mindannyiszor erélyesen tiltakozott.

— Néhány héttel ezelőtt történt, hogy egy régi betegem, egy sajátságos asszony meghalt. Évek tekintetében tulajdonképpen még nem is volt olyan öreg, nem is volt még hatvan esztendős, de már egészen össze volt töpörödve, Valóságos árnyék, amely most tovatünt. Életének mécsese egészen halkan aludt ki, csak egy utolsó fellobbanás volt és éppen ez nagyon, de nagyon sajátságos volt. Különben

A Műcsarnok tavaszi kiállításából. Szlányi Lajos: Havazás után

A sírásó

Elbeszélés

Irta Rákosi Viktor

A sírásó a falu szomorúfűzfája. Sajnálnám, ha e hasonlat miatt hajba kellene kapnom a lirai költőkkel, akik ezt a bú terhe alatt meghajolt, hosszúra nyúlt, sovány, reszketős fát kizárólag a boldogtalan szerelmesek számára foglalták le. A szerzett jogok tiszteletben tartásával a sírásónak is részt követelek belőle. Oh valóban a falunak a szomorúfűzfája ez az alak, aki már lakni sem lakik bent a vidám és egyszerü közösségben, hanem a temető kapujában, az emberiség két nagy titkának, az életnek és halálnak határmesgyéjén. Ő is a számkivetettek közé tartozik. Ő csak szomorú, kétségbeesett, síró-rívó embereket lát. Özvegyeket, árvákat. Az öröm hangjai, kitörései ismeretlenek előtte. Könnyben fürdő alakok állnak körülötte, ő meg közömbösen ásójára támaszkodik és várja, hogy rákerüljön a sor. Akkor előlép és a hideg göröngyöket a koporsóra gördíti. A sebzett lelkek sikoltásai, mint ijedt madarak csapkodnak körülötte és ő csak dolgozik tovább. Ez az ő hivatala, ez az ő mindennapi kenyere. Ezekből a könnyekből ő levest főz magának, ez a bánat neki ruhát hoz a házhoz. Senki meg nem szólítja, rá se néznek. Mintha a sírgödör már nem csak a halottat, hanem őt is elválasztaná az élőktől. Aztán a temető lassan elcsöndesedik, mindenki visszatér a faluba, honnan a harangszó hallatszik, hol a kéményekből barátságos füst száll az ég felé, ő pedig ott marad egyedül a halottakkal.

A temetőnek az útja is olyan, mintha elátkozott országba vezetne hepe-hupás, gidres-gödrös, giz-gazos. Látszik, hogy nem törődik vele senki és nem jár szívesen rajta senki. És micsoda állomásai vannak! Első a bozót. A növényvilág proletárjainak tanyája. Ami szamártövis, koldustetü, királygyertya, keserü utilapu, katángkóró van a környéken, az mind itt lakik. A falu beteg kutyái idejárnak meghalni. Ha a háznak hűséges őre érzi, hogy nehezére esik az ugatás, hogy a szőre kopik és fogai hullanak, akkor elbujik ide a bozótba és itt bevárja a halálát. Az útnak itt a bozót mellett futó részén ócska keresztfa áll, melyen rendesen egy vén keselyü tanyáz. Erről a magas helyről, honnan az egész bozótot átlátja, figyeli az ebhalált. Mikor aztán az állat többé nem mozdul, a keselyü fölszáll, kering és messze hallatszó sikoltásokat hallat. Erre valahonnan előjönnek a társai és elintézik a kutya temetését. Ez a keresztfán ülő magányos sasmadár, úgy látszik, a kutyák temetkezési egyesületének vezérigazgatója. Vagy mondjuk, a bozót sírásója.

Azután fut tovább az elhagyott út, melyet senki sem gondoz, locsol, sarabol és kapál, de mindenki tipor, bujdosik tovább és újra beleütközik a számüzöttek tanyájába, a cigánysorba. Ez a második állomás. Itt a partoldalban, félig a föld alatt laknak a kitaszítottak, akik mint az állatok, az ösztöneik szerint élnek. Innen

Uj Idők 1914. XX. 30 sz.

a város még Damjanich kezében van. Csak akkor kaptak észbe, mikor az alarmirozott ellenség mindenfelől körülfogta őket.

Theodorovics tábornok és az osztrák tisztek lóra kaptak. A tábornok tajtékzott dühében.

— Egy embernek sem szabad megmenekülnie közülök! — ordította.

A szerb tüzérség, vágtató szerezsánok közt, dübörögve repült végig a városon. A svábok szájról-szájra adták a gyászos ujságot: Magyarok vannak a városban, a szerbek most vágják őket halomra!

A letepert város mozogni és vergődni kezdett... A toronyban megszólalt a lármaharang, — soha sem tudódott ki, hogy ki verte félre... Az óvatos, hideg svábokat valami hősies őrület kerítette a hatalmába. A legények előszedték az elrejtett fegyvereket és semmivel sem törődve, rohantak a szorongatott magyarok segítségére.

Az öregeket rémület szállotta meg... Hiszen ez nyilt szószegés! A tanács két órával előbb még békét kért és meghódolást igért Theodorovicsnak!

De a megvadult legényekkel nem bírt senki. Vagy százötvenen összeverődtek a fonógyárnál és hátba támadták a fehértemplomiakkal verekedő szerbeket. Graf Jani és Hoffer Tóni kommandirozták őket. Mikor a lármaharang megkondult, az öreg Grafné ugyan rájuk zárta a kaput, de ők az ablakon keresztül szöktek ki. A kis Hoffer Gyuri is velük volt. Valahonnan előkerítette a dobját és most a sűrű puskaropogás közepett fanatikusan verte, mintha ettől függne a csata sorsa.

A magyarok, akik a zsidó temetőben vetették meg a lábukat, észrevették, hogy segitség érkezett. Elkeseredett rohammal áttörték a szerb frontot és sikerült a svábokkal egyesülniök.

A téli éjszakában még sokáig villantak puskalövések a temető körül, Theodorovics azután egyszerre azon vette észre magát, hogy emberei a puszta sírköveket lövöldözik. A hősies kis csapat eltünt az éjszakában. Úgy kell lenni, hogy Theodorovics mesterséges hálójának szálai összegubancolódtak és az ellenség kisiklott valami résen.

Damjanich tábornok megparancsolta Jónás strázsamesternek, hogy hozza utána a fehértemplomiakat, ha kell a felhők hátán, ha kell a föld alatt. Nem tudni, hogy melyik utat választotta Jónás, de bizonyos, hogy a csapat másnap már egyesült Damjanich seregével. Még huszonhárom szerb hadifoglyot is hozott magával.

A hét svábok közül csak ketten vonultak be Damjanich táborába. Hoffer Tóni és a fehértemplomi Haller. Graf Janinak nyoma veszett az ütközetben. A barátai csak arra emlékeztek, hogy lövést kapott a vállába.

XIII.

A föloszlatott sváb nemzetőrség tisztjeinek meg kellett jelenniök Knicsanin előtt, hogy számot adjanak a békeszegésről. Nagyobbrészt idősebb gazdák és mesteremberek voltak, akik alázatosan állottak meg a hatalmas vezér előtt.

Ami tegnap történt, az persze őket is igen fölháborította. A baj csak az volt, hogy az igazi bűnösöket nem lehetett elcsípni, mert azok most már Damjanich seregével marsíroztak . . . Aki a nemzetőrök közül a városban maradt, az akár tíz tanuval is bizonyítani tudta, hogy nem volt semmi köze a vérengzéshez.

Knicsanin sok jóakarattal hallgatta a svábok mentegetődzését.

A szerbiai martalócok vezére — igazi neve Petrovics István volt, a Knicsanin nevet a szülőhelye után kapta — egyáltalában nagyon kellemesen szokta meglepni az embereket, akiknek dolguk akadt vele. Föltünően szép szál férfi volt, kitünően beszélt németül, jobban, mint a bánsági svábok és nagy súlyt vetett arra, hogy őt müvelt és udvarias embernek ismerjék. Knicsanin különben a szerb fejedelemség államtitkára volt.

— A tegnapi nap nekem körülbelül nyolcszáz emberembe került... És szivesen elhiszem, hogy az uraknak nem volt részük az árulásban — tisztes német polgárokat ki is gyanusíthatna ilyesmivel! — sajnos azonban, nekem tekintettel kell lennem a katonáimra is . . . Önök ismerik az én szerbjeimet: derék, jó nép, csak kissé szenvedélyes . . . A megölt testvérért bosszút állani szent kötelesség . . . A vérbosszú nálunk kvázi nemzeti intézmény és az urak be fogják látni, hogy én nem igen tehetem túl magamat a nép ősi szokásain, ha talán nem is helyeslem azokat... Szóval: valami elégtételre lesz szükség. Hogy mifélére, az majd elválik. Az urak azonban megbízhatnak bennem. Rajta leszek, hogy kíméljem a városukat.

A vezér egy lajstromot vett a kezébe.

— Úgy látom, hogy néhányan a tiszt urak közül otthon maradtak?

— Négyen betegek, — jelentette Mihájlovics kapitány.

— Ön is beteg? Nekem úgy tetszik, hogy sántítva jár.

Folytatjuk

Egy halott költőnek

Harminckétéves volnál. Szomorú.
Fáradt szemekkel néznél e világba.
Szobád falán egy fonnyadt koszorú
És a szivedben vágyak hervadása.

Azt mondanád: Nem ezt reméltem én,
Keskeny kezed szép homlokodra tennéd
És melegednél szivarod tüzén,
Mely hamvadoz, mint az öröm s az emlék.

Bús költő volnál, keserű magyar,
És a halált idéznéd csöndes este.
Most a szivedből dús rezeda hajt
És sírodon legszebb a naplemente.

Ó bár élnél! Oly jó szenvedni erre!

Juhász Gyula.

---

helyezkedtek. Kinos perczek teltek így el.

Végre felállott Aczél János és keményen, élesen így szólt a monoklis úrhoz.

— Uraságod gazember...

— Igaza van — mondta Mihalcsik úr, — igenis, igaza van. — Ls a többiek is, a békés, jámbor polgárok, a nyugodt, álmos családapák egyszerre felébredtek fáradt, ernyedt állapotukból és görcsösen megmarkolva botjukat, durván és kegyetlen haragtól csattanó hangon ismételték:

— Igen, gazember!

A monoklis úr hidegen, megvetően körülnézett s gúnyosan azt kérdezte Aczél Jánostól:

— Számithatok elégtételre?

— Ime a névjegyem — mondta Aczél úr. Szép szőke bajusza idegesen remegett.

A vörös arczú idegen gőgösen, megvetően körültekintett és leszállt a kocsiról.

Ekkor kitört a felháborodás.

— Egy pillanat alatt jó ismerősök lettek mindannyian. Gyülölködő, elkeseredett hangon szidták az előkelő idegent, a ki aljas, vérlázító viselkedésével megzavarta a nyugalmukat és részvétteljes, bátorító szóval vigasztalták Milikét, a ki sápadtan, riadtan, szégyenkezve bújt az anyja oldala mellé. Piros szájacskája reszketett a rémülettől és felindulástól.

— Alávaló, — mondta Mária asszony.

— Ezért fizetni fog, — kiáltotta Aczél úr dühösen.

— Ilyenek ők mind, az előkelőek. Azt hiszik, minden az övék, — mondta egy szánalmasan vékonynyakú idősebb hölgy, a ki biborvörös rózsákat viselt a kalapján.

— Most még párbajozni is akar, — kiáltotta felháborodva egy nehezen lélegző, igen kövér úr.

— Állok elébe, — mondta Aczél, mindenre elszántan.

— Polgár ember nem párbajozik. Az a úr sápadtan.

Ez a kijelentés élére állította a helyzetet. Mindenki érezte, hogy a Mihalcsik-családra szomorú napok következnek.

Szomorúan, sápadtan ültek egymás mellett, mint a hideg esőtől megtépázott madarak. A jövőt sötétnek és reménytelennek látták. Másnap Mihalcsik István kijelentette, hogy ha a párbaj megtörténik, Aczél János nem lesz a család tagja.

— A mitől féltem, megtörtént, — mondta. — Ön többre becsüli önmagát, mint bennünket. Ilyen embernek nincs helye a családomban.

Mindenki tudta, hogy ez meg nem változtatható itélet. Aczél daczosan összeszorította ajkait s így szólt Milikéhez:

— Ha belehalok is, nem engedek. Nekem elveim vannak.

Milike egész nap sirt.

Mária asszony kétségbeesetten járt-kelt a lakásban s egyre ezt hajtogatta:

Szlányi Lajos: Balaton.

jóizűen ették a hideg sültet és nagyot ittak rá a piros, kissé csípős izű borból.

Mihalcsikné asszony jóságosan, biztatóan

Kis szünet után tovább ebédeltek. Boldogan, lusta lassusággal fogyasztották az elemózsiát. Sokat ettek. Mihalcsik úr elbeszélte,

Az erdőből egyre hangzott a pintyőke szava. Aranytollú czikázó sárgarigók játszottak, kergetődztek a hegyes jegenyecsúcsok fölött. A virágok pazar bőkezűséggel lehellték kábító, édes illatukat.

Mikor a fák sudara vörösödni kezdett, hazafelé indultak. Lassan, megelégedetten mendegéltek. A jegyespár most már egymásba karolva, szorosan egymáshoz simulva lépett. A szivük csordultig tele volt kitörni akaró szerelemmel. Minden fordulónál megálltak, s ha az öregek nem látták, csókolództak.

Pista tapintatosan félrefordult ilyenkor.

— Istenem, milyen gyorsan öregszik az ember, — mondta Mihalcsik úr és hosszú idők után ismét felajánlotta a karját a feleségének.

Így mentek hazafelé.

Ekkor váratlanul, mint a derült égből a villám, közibük furakodott a roszmájú véletlen és megbontotta közöttük a békés harmóniát.

A villamoson egy úr nézegetni kezdte Milikét. Vörös arczú, impertinens nézésű idősebb úr volt és kitartó, szemtelen nézéssel meredt Milike finom, zavartan piruló arczára. A kocsiban ülő békés, fáradtan hazatérő polgárok

Dec. 24 1910.
289.

Szlányi Lajos : A körmöcbányai piac reggel.

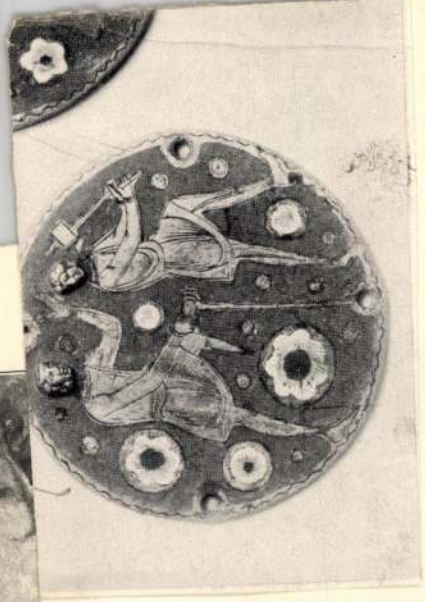

HEYER ARTHUR: Ritka vad.

Magyarság 1937. aug. 5

Szlányi Lajos

HIREK

Meginf drágul a papir

Londonból jelentik: Ujabb ujságpapirdrágulás fenyegeti a világot. A legtekintélyesebb angol pénzügyi lapnak, a *Financial Times*-nak montreali tudósitója jelenti, hogy a kanadai ujságpapirgyárosok ujabb nagyarányu áremelésre készülnek. A kanadai papirgyárak évi közel hárommillió tonna áru termelésére képesek és ezzel az első helyet foglalják el a világ ujságpapirgyártásában. Kanada után sorrendben Anglia és az Északamerikai Egyesült Államok következnek, mig az európai szárazföld legnagyobb ujságpapirtermelő állama, Svédország csupán negyedik helyen áll a nemzetközi ranglistán. A kanadai áremelésnek tehát döntő jelentősége van az ujságpapir világpiaci árának alakulása szempontjából. A *Financial Times* tudósitása szerint valószinü, hogy a kanadai gyárak a papir árát már az idén 4 dollárra emelik és jövő év lesznek folytatni az áreme áremelés okáról egyelőre n valószinü, hogy éppugy, m a nagyhatalmak fokozott áll összefüggésben. A fáb csak ujságpapirt készitenek, nyert celluloze fontos nye banóanyagiparnak, amelyn zés következtében a végle kereslete igen sok cellulozé magasba hajtja a fa árát. *pénzügyi következményeit ség ujságolvasói minőségé érezni*, mert az ujságpapir kedése valószinüleg ujabb szeriti a laptulajdonsokat

— **Cimadományozás.** A kormányzó az iparügyi miniszter előterjesztésére nyugalombahelyezésük alkalmából *Fábián* Jenő postaigazgatónak a postafőigazgatói, *Kerny* István postafőfelügyelőnek pedig a postahivatali igazgatói cimet adományozta.

— **Szlányi Lajos kitüntetése.** *Szolnokról* jelentik: *Szlányi* Lajos festőmüvészt a kormányzó a szolnoki müvésztelep fejlesztése körül kifejtett munkássága elismeréséül a Signum laudisszal tüntette ki. A kitüntetést *Borbély* György főispán nyujtotta át a festőmüvésznek.

— **A windsori hercegi visszatért Ausztriába.** *E Edvárd* windsori herceg f céből jövet visszaérkezett dási helyére, a délkrajnai kastélyba. A hét végére vá burgba a windsori her öccsét, a kenti herceget és hercegnőt. A kenti hercegi országi Lancutban *Potocki*

— **Ifj. Hegedüs Sándor s** *Beirut, Aleppo* és *Hama* vár sziriai

KATÁRSA N

nak

:ppen ezért bizonyos, hogy ettel szemben, mint a hazai nely tulságosan is az államra nogy eltartásáról és elhelyez- skodjék. Az idevalósi fiatal- már, hogy a kormány ke- lehet elnyerni vagy pedig lozása árán; és az elveket yaku, makacs, áldozatot vál- rek nem hajlandók egykönyv- Tehát *önmagukra vannak* nogy mindent csak saját ere- tnak ki. Ezért alakult ki *talpraesettség, élelmesség, k magukat az életbe.*

itaítság érzése egyre inkább z öntudatot bennük, hogy egymás oldalán a helyük n és testvériségben, akár dip- akár kérgeskezű munkások) parasztok. A Magyarország- ember és ember közé emelt álasztó fal itt már omlado- *mokrácia ebből a szempont- em politikai jelszó csupán, formál, élő és ható erő.* Szá- séges, nem csupán a csehek udapesten a minisztert „ke- és nem egyszerüen „minisz- tják és őszintén, mélyen fel- a a gondolatra, hogy Buda- nogy valaki egy államtitkár- rotekció vagy napokig tartó linceselés szükséges. „Az ál- ugy énértem van, engem lni, mint a vasuti pénztár mondják és ezt meg is kö- niniszterelnöktől is.

Warner Oland
a sárga detektiv
legizgalmasabb
kalandja
CHARLIECHAN AZ OLYMPIÁN!
Az uj
szezon első
nagy attrakciója
Premier mai
RADIUS
20th CENTURY FOX

ugy néznek ma át a határokon, mint valami sötét, elnyomásban élő feudális, középkori világba. De még a jó magyarok, akik elboruló szemmel emlékeznek Budapestre, még azok is némi gyanakvással és bizalmatlansággal figyelik a szociális és politikai viszonyokat Magyarországon.

Hogy mennyire bizalmatlanok, arra jellemző fényt vet egyik fiatal politikusuknak véleménye, aki egészen bizalmas és felmelegedett őszinteségében, leplezetlenül tárta fel aggályait:

Miért bizalmatlanok Magyarország iránt?

— Mi már olyanok vagyunk, amilyenné az élet átformált: *demokraták az embertársakkal és demokraták az állammal szemben.* És ezt a demokráciát elvárjuk a társadalom részéről éppen ugy, mint a politikában és a közigazgatásban is. Mi ebben már meg nem változhatunk, nekünk soha nem imponálhat már egy „kegyelmes ur", sem pedig a kakastollas csendőr. És ezzel talán odaát, Magyarországon is tisztában vannak az illetékes körök. Őszintén megmondom, néha felrémlik bennem a kétely és a kérdés: vajjon ma, amikor olyan sokan beszélnek odaát revizióról, határkiigazitásról, az elveszitett magyarság visszaszerzéséről, ak-

testem és vérem akarsz lenni — (Kitörő haraggal.) te, hékás, teveled elbánok! Malomkövet kötök a nyakadra, te, te . . . Vérnek kell itt folyni, te kutya, te véres kutya!

Biegler (kínosan): Kisasszony, még mindig itt maradjak? Azt hiszem, már elég volt.

Göttlingh (halkan Lorehoz): Na persze? Mi közöd neked ahhoz, hogy ez az ember itt maradjon-e vagy sem?

Lore: Apa, tégy, amit akarsz, de itt a kantinban ne kezdj veszekedést. Máskülönben távoznod kell innen . . .

Sprengel: Teljesen igaza van!

Eicholz: Igen is. Már megyek . . . Majd adandó alkalomkor tudni fogom, ki, ki . . . (Ökölbe szorított kézzel.) És itt vérnek kell folyni, — vérnek — kell — — megyek már, megyek. Jó estét, tisztelt társaság. (El.)

Göttlingh (halkan Lorehoz): Miféle dolgod van neked ezzel az emberrel?

Lore (elfordul tőle).

Göttlingh (csipősen): Nézd csak no! (Visszaül előbbi helyére.) No, de azért ne hagyjuk elrontani a jókedvünket! (Fölkapja a mandolint, újból indulatosan): Persze, de azért szeretném tudni!

Willig: Csak csöndesen, Ede!

A többiek (a kőfaragók csoportjából szintén csendesítik).

Göttlingh (a mandolint pöngetve): No hát, mit énekeljek nektek? Tömérdek szép nótát tudok, amire ott lent, sok szép asszony tanított, sok szép pásztoróra alatt . . . mert a fehérnép, ott lent! Egyáltalán a fehérnép, fiúk! (Leereszkedőn, odavetve): Nézze csak, Lore kisasszony, hozzon még egy pohár sört.

Lore (reszketve az izgalomtól, elviszi előle az üres poharat).

Göttlingh: Te azt kérdezted tőlem az imént, hogy az öreg mért volt velem olyan kedves. Tudod fiam, az embernek szerencséjének kell hogy legyen a fehérnépeknél. Ez mindennek az alapja . . . Köszönöm kisasszony, köszönöm, köszönöm. (Énekel és játszik): „Vè quà una giardiniera, sichiama Luisella, da sovra all'Aranella." (Félbeszakítva.) Mondjátok csak uraim, mit szólnátok hozzá, ha a változatosság kedvéért egyszer csak én lennék a főnökötök ezen a telepen?

Willig: Miféle otromba vicc ez már megint?

Göttlingh: Ó, az élet csinál néha efféle otromba vicceket. És én nem is nagyon bánnám. Habár a puposak nem éppen az én ízlésemre valók, de ha egy ilyen szép kis telep jár vele, hat az ember behunyhatja egyszer a szemét is.

Lore (az utálat és borzalom artikulátlan hangján fölordít).

Sprengel (halkan): Az ember olyan, mint az állat.

Willig (halkan): Nem hagynád már egyszer nyugton azt a púpot?

Göttlingh (észrevette az általános mormogást és most átszól a munkásokhoz): Valaki talán moccanni merészelt? Mi?

Lohmann: Mi csöndesen vagyunk.

Göttlingh: Mert azt ki is kérném magamnak! (Amikor Lore, fejét kezébe temetve megint fölhördül): No, de mi történik itt? Mi? Mi? Mi?

Biegler (izgatottságában reszketve, lassan fölállt, tétovázva, mintha nem bízna a saját megujult erejében): Te bitang! Te gazember! Gazember!

Göttlingh (a meglepetéstől értelmetlenül): Mit akar itt ez a szemét?

Biegler: Te közönséges, aljas gazember!

Göttlingh (humort tettetve): Fiúk, egy berugott! Tapossam agyon? Ne vegyétek tőlem rossz néven, de nem piszkítom be vele a kezem. Mint kőfaragó tartozom magamnak és nektek is azzal, hogy akármiféle alakokkal — prosit!

Biegler (rekedten): Én is vagyok olyan legény, mint te!

Göttlingh: Erre a fráterre kényszerzubbonyt kell húzni!

Biegler: Csak úgy tréfából is elvégeztem a te munkádat. Éjjel. Nappal, ha világos van, jobban is tudom náladnál!

Göttlingh (felpattanva): Hát te voltál az az átkozott?

A többiek (féken tartják): Csöndesen, nyugalom, nyugalom!

Biegler: De ez itt mellékes. (Lorera mutat.) Itt, itt, — ki áll itt? — Ő előtte merészkedel így beszélni? — Mindenki tudja, hogy gyereke van tőled. Hálából te meg — kínzod, gyötröd őt . . . Jóvá teszed-e a hibádat? Jóvá teszed? Te alávaló, te gazember, te! . . .

Göttlingh (ki akarja magát rántani a többiek karjából): Hagyjatok, eresszetek el! Egy rongyos féreg csak ez az egész legény itt, de ez az életébe kerül! (Kiszakítja magát és kirántja a tőrt.) Eresszetek, mert...

A többiek (ijedten kitérnek előle).

Biegler: Azt hiszed én is megijedek a te bicskádtól, mert a többiek megijedtek? Erő az nincs a karjaimban, mert a sok éhezéstől csak csont és bőr vagyok, de — (fölkapta a fenőkövet, amely a söntés asztalán maradt és most magasra emeli) — egy ilyen fenőkővel már agyoncsaptam egyszer egy embert! Egy ilyen fenőkővel egyszer már . . . (Nagy mozgás.) No, gyere csak, ha mersz! Gyere csak, gyere csak! (Göttlingh felé rohan.)

Göttlingh (ijedten meghátrál): No, no, no, no!

Biegler: Gyere csak, — vagy takarodj innen, takarodj!

Göttlingh (értelmetlen szavakat dadogva, az ajtóig hátrál).

Biegler (aki követi): Takarodj, takarodj!

Göttlingh Ezt nem felejtem el — neked! (Kimenekül a hirtelen kinyitott ajtón.)

Biegler (zavarodottan széjjelnéz és visszatántorog az asztalhoz. Mégegyszer értelmetlenül széjjelnéz maga körül, majd Lorera néz, aki kezével eltakarja arcát és úgy zokog, majd a többiek sápadt, ijedt arcára tekint és lassan, mintha most térne magához, halkan dörmögi): Mi az? Mi történt? Mi? . . . (Arca most megváltozik, a feltörő zokogással viaskodik, majd le akar rogyni a székre, de utolsó erőfeszítéssel fölpattan, kiissza sörét, sapkáját fejébe nyomja és ökölbe szorított kézzel az ajtóig siet; ott megfordul, kérdő, de dacos tekintetet vett a mozdulatlanul rája bámuló csoportra — és kirohan.)

Akit én szeretek

Szomoru lehet, mint az álmos,
Óraütéstől szaggatott éj
S olyan fáradt, csendes, lemondó,
Mint temetőkre hulló holdfény.

Tán messze tengerek kék partján
Vár roskadtan egy sziklafoknál,
Vagy még ma az utamba téved? . . .
Ó azt hiszem, régen halott már

Kárpáti Aurél

Szlányi Lajos: Részlet a londoni Kensington-parkból

Biegler (reszket és fuldokolva lélegzik. Önmagával küzd, hogy beszéljen-e, de nincs bátorsága).

Sprengel: Senki sem tudja biztosan, hogy ő az!

Lohmann: Hát akkor miért nem áll föl és —

(Most belép Willig, Göttlingh és még több kőfaragó, valamennyi ünneplőben.)

Göttlingh (a munkasok asztala felé mutatva): Már itt ül az egész család . . . Tinálatok, úgy látszik, soh'sincs itt elég hamar a szombat este! Mi?

Lohmann: De miért?

Willig: Azt a nagy felső templomi kőkockát, balról a lépcső mellett, meg ott hagytatok a felső párkányon. Vagy talán nem is tudtok erről?

Sprengel: Hát' iszen az ott lóg még a fölvonó kötelekben.

Willig: De nem elég erősen.

Lohmann: Amig azt onnan leemeljük, eltart még vagy egy félórát. Ha az öreg fizet túlóradíjat, hát nekilátunk mi akár rögvest is!

Göttlingh: Futyül rátok az öreg.

Willig: Mindenesetre jó lesz, ha még megerősítitek! Ha valami történik, hát ti lesztek a felelősek. (Leül a kőfaragók közé, az asztalközépre.)

Göttlingh: No, Lore, egy kicsit frissebb is lehetne, ha a kőfaragók jönnek.

Lore (sört hoz, sietve, aggódva): Itt van, kérem, már itt van minden.

Göttlingh: De persze, ha olyanokkal törődik, mint ez a fráter — az — (megösmeri Bieglert). Az ördögbe is, ki ül itten?

Willig (gyorsan): Ugyan, ne törődj ezzel az emberrel!

Göttlingh: Igazad van. Az ilyen rongy nem is létezik. Prozit, urak! Per Bacco, jókedvem van. Kedvem is kerekedett énekelni. Akartok valami szépet hallani? Persze, ti mindig akartok! Lore, hozzad — hozza csak ide azt a sóhajos szerszámot!

Lore: Igenis. (A falról leakasztja a mandolint és odaviszi neki.)

Egy kőfaragó: Te, az öreg ma nagyon kedves volt veled. Sejted, hogy miért?

Göttlingh (a mandolint hangolva): Fiam, ki tudhatja azt? Vannak az életben neha események, — hiszen az egész világ nem más, mint egy nagy majomketrec!

Eicholz (fekete szalonkabátban, mellén érdemrendekkel belép): Szerencsés szombat estét kívánok a nagyrabecsült társaságnak.

Göttlingh: Mi az, gálában, Eicholz apó?

Eicholz: Igenis. A manzsettás ingemet vettem föl és fölraktam minden érdemrendemet. Szeretném látni, hogy számít-e még egy öreg harcos valamit a hazában.

Lore (aggódva): Mit akarsz csinálni, apa?

Eicholz: Először is az öreghez megyek és megkérdem őt becsületszavára: Ki ez az ember? Mi ez az ember? . . . És ha ő . . . (Észreveszi Bieglert.) Mi, — mi — mi — mi ez itt? Ez itt —?

Lore: Apa, itt mindenki ihat sört, aki a telephez tartozik. Vagy te ezt talán nem tudnád?

Göttlingh (halkan Lorehoz): Tulajdonképpen miért ártod te bele magad minduntalan ebbe a dologba?

Eicholz: Ahogy mondani szokták, a büdös banka bele hágy piszkítani a saját fészkébe is, de ha te az én

Uj Idők 1908. XIV. 46 sz.

hajócskát, épen topor-készletével. — — — Az explosio rettenetes volt!

Öt másodperczig nem láttunk semmit: .. azután következett a vasdarab-eső . . .

*

Néma csend, — csak itt-ott sikolt egy elfojtott jaj . . . Agyunkra ránehezedett egy kábulat, az iszonyat mámora: borzalmasabb képet nem a gondolkozás képességétől.

A bombázás még tartott egy ideig. Az *Indiana* s a *Texas*, e két legerősebb csatahajónk rettentő ütegei alatt lángtenger borította a vár egész territóriumát. A gyermekeket és asszonyokat, kik az adott ultimatum folytán még a bombázás megkezdése előtt huszonnégy órával hagyták el a vár falait, követte az egesz lakosság; csupán a várőrség tartotta még magát

A habokat pirosra festette a vér; a sebesülteket elsodorta az áradat. De a csapatok száma egyre nőtt, a csónakok orrára erősített gyorstüzelő kéziágyúk pedig szórták a halált az ellen soraiba, mely egyre ritkult, szétszóródott, szétfutott, hogy útat adjon a szabadság kardjának, melynek győznie kell!

*

Az alkonyat bíbora ragyog az oczeánon. A nap már elbujt Cuba magas hegyei mögé.

Csönd. A szél sem sugdos, a viz szinére is ráült a nyugalom. Nemsokára beáll a homály.

A vár fokán lobog a csillagos lobogó. — Az öböl mélyében horgonyoz a hajóhad.

És mindenütt némaság.

A hajók fedélzetéről már lemosták a vért, az ágyúk már ismét fényesen csillognak, — csak az árbóczokat tépte meg itt-ott a gránát, a kéményt elvitte az ütközet fergetegje.

A legénység pihen. Ki alszik, ki meg ir: leveleket, miket tán egy hónap, vagy egy fél év múlva visz el a posta.

Lenn a kórházban szunnyadnak a sebesültek; — a halottak felett már összecsapott a hullámsir: a fodros habokra vér-rózsákat fest az alkonyat. Ez a tengerész sirja.

Szlányi Lajos: *Őszi tájkép.*

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

PETŐFI EZREDÉNEK JUBILEUMA.

A *Sopronban* és *Nagy-Kanizsán* állomásozó s Ernő főherczeg nevét viselő 48-ik gyalogezred decz. 10-ikén ünnepli alakulásának 100-ik évfordulóját. Ránk magyarokra kettős jelentőségű ez az ezred-jubileum, mert azonkívül, hogy e hosszú és harczi eseményekben oly rendkívül gazdag idő alatt az ezred legénysége, sőt tisztjeinek nagy része is magyar volt, itt vitte föl egykor egészen a közlegénységig *Petőfi Sándor* is.

Vas. Ujs. 1898. 869 l.

viselő 19. sz. gyalogezredben. 1789-ben már gránátos-kapitány volt az atyja nevét viselő 32-ik gyalogezredben (most Mária Terézia nevét viseli s a főváros háziezrede). A törökök elleni hadjáratban, Laudon főseregében részt vett Belgrád ostromában, a hol azzal tűnt ki, hogy a védműveken keresztül, százada élén berohant a törökök sánczaiba, azokat onnan öldöklő harcz után kiverte s a város faláig űzte, mi által a tulajdonképeni támadó oszlopok sikeres rohamát jelentékenyen megkönnyítette. E fényes hadi tetteért a Mária Terézia-rend lovagkeresztjével tüntették ki; 1798-ban huszár-alezredes s még ugyanez év nyarán ezredes s az ujonnan alakított 48-ik magyar sorgyalogezred parancsnoka lett. Ő vezette az új ezredet az első ütközetbe Gourdan tábornok franczia seregének Moreau vezénylete alatt álló jobb szárnya ellen, a hol *St.-Lucia* és *St.-Massimo* olasz falvak körül győzelmesen állták ki a vérkeresztséget.

Az első zászlóalj *Szemere* őrnagy, a második *Kecskés* őrnagy parancsnoksága alatt csodákat mívelt a túlnyomó erővel támadó francziákkal szemben. *Szemere* őrnagy alól az öldöklő harcz hevében kilőtték a lovat. Lezuhant s az iszonyú füstben és golyózáporban elszántan előrenyomuló vitézek csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták megmenteni a sebesült őrnagyot az elfogatástól.

Háromszor foglalták vissza tőlük az egyre friss erővel támadó francziák S.-Massimo falut, de a Szemere helyére állt *Scharinger* kapitány ellenállhatatlan szuronyrohammal ismét visszafoglalta tőlük s hiába volt a francziák minden támadása, valamennyit nagy veszteséggel vissza verték.

Az ezred gránátos-osztálya *Liptay* tábornok dandárába beosztva, másnap (1799 márczius 27.) kénytelen volt a túlnyomó erővel szemben St.-Luciát kiüríteni, a mikor azonban az ezred második zászlóalja segítségére jött, sikerült a falut visszafoglalniok. Az ellenség üldözésében azonban annyira előrenyomultak, hogy az elhagyott s fontos hadászati pontot képező falut az alatt újabb franczia csapatok szállták meg.

altábornagy hadosztályának élővédje volt s így legelőször bocsátkozott harczba *Delmas* hadosztályával, szintén rendkívül kitüntette magát az ezred, mert órákig tartotta hadállását a háromszor akkora franczia hadoszlop ellen s bár csaknem összes tisztjei részben elestek, részben megsebesültek, egy talpalattnyi földet sem engedett át az ellenségnek. Magát *Gyulay* ezredparancsnokot is súlyosan megsebesítette az ellenséges golyó a homlokán; ezt a sebet sohasem heverte ki többé életében.

Ez ütközetben tanusított vitézségeért az *Erzsébet Terézia-rendet* kapta, mely annál nagyobb kitüntetés volt, mert alapítása óta ő volt az első ezredes, a ki a különös királyi kegy alapján ezt a magas érdemrendet megkapta. Gyulayt ekkor Verona diszpolgárává is választották.

Az ezred, mely 1799-től fogva mindama hadjáratokban részt vett, melyekbe a monarkhia egy hosszú évszázad alatt bonyolódott.

Első ezredtulajdonosuk *Vukasovics* tábornok volt, a kit 1809-ben báró *Simbschen* József altábornagy, majd 1815-től fogva *Radivojevics* altábornagy, ennek 1829-ben történt halála után pedig *Gollner* tábornok követett, mig ennek 1845-ben bekövetkezett halála után örök időkre *Ernő* főherczeget nevezték ki az ezred tulajdonosává. Az ezred magyar vitézeinek dicsőségét *86 csata és tömérdek kisebb-nagyobb ütközet hirdeti*, a mikben, ha nem is mosolygott mindig fegyvereikre a hadi szerencse, a személyes bátorságnak olyan hőstetteivel találkozunk, a melyek csak büszkeséggel tölthetik el az ezred mai tisztikarát és legénységét.

*

A vitéz magyar ezrednek jutott egykor az a szerencse is, hogy kötelékébe tartozott másfél esztendőn át olyan közlegény is, a ki azóta nemcsak a magyar, hanem az egész világirodalomnak is egyik dísze és büszkesége lett. Petőfi életrajzírói a legkevesebbet tudnak a nagy költő katonakoráról.

Petőfi, mint köztudomásu, a jogos apai harag

mindennapi emberének születtem».

Ő nála csak másodrendű dolog volt a kenyérkérdés, a mikor katonának állt. Megmutatta már előbb, hogy a maga emberségéből is meg tudna élni. Két fontos czél elérése vezette a hadi lobogó alá: az a remény, hogy mint Kisfaludy, ő is lekerülhet Petrarca hazájába, hol megtanulhatja az olasz nyelvet, másodszor pedig az, hogy dicsőséget szomjazó s részben önmagával is meghasonló lelke *vágyva-vágyott megismerni az izgalmas hadi életet*, a hol mint közkatona is szerezhet babért a csatatéren.

A csaták fergetegei vonzották az ő képzeletgazdag lelkét, a mely később a nagy nemzeti átalakulások küszöbén olyan szenvedélyes hangu harczi riadókkal gyujtogatta a nemzet megmozdult szivét. Ferenczy azt mondja «de hogy ott (t. i. a katonaságnál) nem végső menedéket keresett volna» «az inségnek midőn éje boronga körüle», hanem dicsőséget, vagy elérhetlen ábrándokat hajszolt volna, azt nem mondja sehol. Ezzel szemben *Sass* pedig azt állítja, hogy bárha ő nem katonai dicsőségről álmodozott, s élete czéljául csakis az irodalmat, a költészetet tekintette, még is a katonai pályán való előhaladással annyiban összekapcsolta, a mennyiben ezt eszköznek kivánta fölhasználni irodalmi czéljaiban. Reménye volt, hogy szorgalommal tisztté lehet, Olaszországba jut, tapasztalatokat szerez s akkor fellép. És hogy e ponton Kisfaludy Károly sorsa vigasztaló példaként lebegett előtte, az is természetes. Mindkét állításban van egy kis valószinűség, de azért a kettő között kell keresni az igazságot.

Petőfi még akkor is, a mikor már az eperjesi tanuló ifjúság fáklyás-zenével tisztelte meg benne a lángszavú költőt, a Rákóczi zborói várának megtekintése után ezt írta útirajzaiban: «Oly jól esik ott színom a dicső lovagkor levegőjét, melyben *születnem kellett volna igazság szerint*. Én a tollat meglehetősen forgatom, de úgy érzem, *nagyobb hivatásom lett volna a kardviselésre*, mire, fájdalom, későn születtem». Ebből tehát az következik, hogy Petőfi serdülő ifjú korában még sokkal inkább rajongott a lovagkor «dicső»

Szlányi Lajos

l.

Sárvereto. 317. l.

A KÖZIGAZGATÁS ÖSSZES ÁGAI

AZ 1896. ÉVE

BUDAPEST, 18

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉN

(Hold-utcza 7. sz.)

Szlanyi Lajos

Źród
z

Nagyújmagy

75. l.

Szlányi Lajós

Wód
2

Velence 1922

157. l.

Szlamyi Lajós

1) Margithid.
2) Svájci harát

Kopp

MAGYAR MŰVESZET

1937. 29. l.

1728

79

Szlanyi Lajos

Havas tájkép

Biró József

A marosvásárhelyi képtár –

MAGYAR MUVESZET

1937. 178. l.

---

irod –

Ciupe 1934

Szlanyi Lajos

Müzeumhest c.
képe repr.

Nemzeti képzőm kiáll-
tárgym. 1937

Méltóságos

Dr Szentiványi Gyuláné
asszonyság

Budapest

Szlanyi Lajós

Szolnoki tanyák c.
képe repr.

V. Nemzeti képzőm. kiáll.
1939. Kassa.

23. Sebenicói parton.
24. Sziklapart (Raguza).
25. Naplemente.
26. Siroccós idő.
27. Falusi utca.
28. Holt Dunaág (Neszmély).
29. Kőhordás Zebegényben.
30. Nyugatflandriai emlék. Pasztel.

XVI. TEREM

SZLÁNYI LAJOS.

Született 1869-ben, Budapesten. Művészi tanulmányait a mintarajziskolában Székely és Lotz mellett kezdte, majd Karlsruheban folytatta. Részt vett a szolnoki művésztelep megalapításában. A Műcsarnoknak 1890 óta kiállítója, ahol 1896-ban a millenáris kiállítás bronzérmét, 1898-ban az Eszterházy-vízfestménydíjat, 1898-ban az állami kis aranyérmet, 1905-ben, 1906-ban és 1908-ban az Andrássy-féle ösztöndíjat, 1913-ban a Képzőművészeti Társulat nagydíját, 1916-ban a Rökk Szilárd-díjat, 1923-ban pedig a Lipótvárosi Kaszinó díját nyerte el. Ezenkívül számos díjat és kitüntetést nyert a külföldi magyar kiállításokon. Kiállítása pályájának 50. évfordulóját ünnepli.

1. Kapornaki vásár.
2. A Múzeumkert télen.
3. Nyár az Alcsi-pusztán.
4. Orgonavirágzás.
5. Hegyek alján.
6. Misefai park.
7. Szolnoki tanyán.
8. Virágzó fák.
9. Lóvásár és cirkusz.
10. Hófoltok.
11. Behavazott fenyők.
12. Vihar előtt.
13. Fensík.
14. Tél a budai hegyekben.
15. Sümegi vásár.

KMTársz. 1940. őszi Kiáll.

16. Téli napfény.
17. Zagyvaparti házak.
18. Kálvin-tér.
19. Tutajok a Tiszán.
20. Felhők.
21. Március.
22. Faluvégi házak.
23. Nyár.
24. Körmöcbánya. Tempera.
25. Szolnoki vásár.
26. Tavasz.
27. Hűvösvölgyi erdő.
28. Házak a szolnoki Tabánból.
29. Alpesi fény.
30. Szérüskert.
31. Szürke nap a Sertig-völgyben.
32. Ősz a Múzeumkertben.

XVII. TEREM

MAGYAR GRAFIKUS MŰVÉSZEK EGYESÜLETE.

A Magyar Grafikus Művészek Egyesülete első izben szerepel a Műcsarnokban a nagyközönség előtt. Bemutatkozása nem jelent merőben új neveket, ismeretlen művészeket, nagy részük számos magyar és külföldi kiállításról közismert. A kiállítás nem akar tüntető-ünnepi hangot megütni, dolgos, hosszú köznapok egyik állomásán áll meg, amelybe jelenleg Erdély egy részének visszatérte hint színes foltokat. Az egyesület nem egy-egy grafikai műfajnak harcosa, hanem átfogó grafikai kultúra terjesztésére vállalkozott a magyar fajisághoz kapcsolódó művészi vonalon. A kiállítást az Egyesület elnöke, Varga Nándor Lajos festő- és grafikusművész rendezte.

1. KAVECZKY ZOLTÁN: Vitéz Ilonka. Ezüst-rajz. Magántulajdon.
2. BAJOR ÁGOST: Sziciliai falu. Hidegtű-karc.
3. BAJOR ÁGOST: A pálosok kolostora. Rézkarc.
4. ŐSZ DÉNES. Két rézkarc.

Szlányi Lajos

Kiállítás 1929/30-
téli kiáll

SZLÁNYI LAJOS MŰVEI:

101. Téli verőfény Zalában.
102. Alpesi hangulat. (Davos.)
103. Szürke idő Davosban.
104. Téli borulás.
105. Alpesi tavasz. (Clavadel.)
106. Téli idő a Sertig-völgyben.
107. Délutáni napfény.
108. Behavazott völgy.
109. Misefai házikók.

A

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

RENDES TAGJAI TAGJEGYEIKKEL

ÖSSZES KIÁLLÍTÁSAINKAT

DÍJTALANUL LÁTOGATJÁK,

CSALÁDTAGJAIK SZÁMÁRA

ÖT INGYENJEGYET KAPNAK,

RÉSZTVESZNEK A RENDES TAGOK KÖZÖTT

RENDEZENDŐ

TÁRGYSORSJÁTÉKON

ÉS INGYEN KAPJÁK A

TÁRSULAT ÉVKÖNYVÉT

BELÉPÉSI NYILATKOZATOKAT KÍVÁNATRA

AZONNAL KÜLD A TITKÁRI HIVATAL

Szlanyi Lajos

„teljesebb festőiség"

~~Műcs. kiáll,~~ tól

Pipics 49. l.

Sunabogdány, r. k.

56

Szlányi Lajos

Magaslati napfény,
olajf-
A Tisza, olajf-

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942.

99. l.

DEUTSCH IGNÁCNÉ
U SÁOBIZOMÁNYOS
MÁRCA

SZLÁNYI, Lajos

189. *Schneereste*
190. *Häuser am Dorfende*
191. *Eingeschneite Dorfhäuser*
192. *Park im Schnee*
193. *Schmelzender Schnee*
194. *Landschaft*

Csánky Imgard

34. l.

Szántó Lajos

írók

Farkas Zoltán

Az alföld festői

Nemzeti Újság

1941. márc. 7

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Szlanyi Lajos

Behavarott falu
a. kéje repr.

Csánky Ung-Mal

Szlányi Lajos

lásd életr. arck.

Pípics Szár

48, 49. l

FORGALOMB

FOX FILM R. T. Budapest,

DIKTOR

ÁTH KÁLMÁN

: HARSÁNYI ZSOLT

ÁNKY VIKTOR

replők:

PÁGER ANTAL

január 4-én:

és OMNIA

RESKEDELMI KFT.

t 8. Telefon: 220-299, 422-577

Blányi Lajos

erod

Kip. 150. l

Szlányi Lajós

Rédei Jasor c.
képe repr.

KMTárs 1937. téli Eiáll.
Eat.

Szlányi Lajos

1. Kossuth-szobor leleplezése
2. Körmenet a Mátyás templom előtt.
3. Gellérthegy
4. Partjavítási munka a Margithidnál

1932 főv új szorzem.kiá... Mücsarnok

Szlányi Lajos

Havas ut c. képe
repr.

~~Műcs. kiáll, tól~~
Pipics 156-l

Szlányi ~~Béla~~ Lajos

Koll. kiállítása
Münsamdeban

1908

~~Mücs. ...~~ tór
Pipics 103-l.

A MŰCSARNOK
TAVASZI TÁRLATÁBÓL

HAVAZÁS UTÁN
SZLÁNYI LAJOS FESTMÉNYE

Művészet 1914.

Szlányi Lajos

Szlányi Lajos

A Klopacska Selmec-
bányán

Művészet 1918. 67. l.

Numidia VI. 212

Szlányi Lajos

életrajz

írod.

Csókány 135. l.

T. 4876.

honvéd alakokkal diszitett ke-
K NÉVSORÁ-t a mely fölött a felhők
elkedik ki POSONY, BUDA, ARAD-VÁRA
rül. Felirata a kereten fölül kö-

52: 68.5 cm.

107-95

Szlamyi Lajos

Uj Magyarság Vasárnapja

1935 márc. 31.

Olasz „farkaskölykök"

korabeli bazi-
falma-
Imre
falak
en pe-
püspöki
foly-
rt a
kert

udományos
pontjá-
rályok
k.Ezért
i ásatá-

Szlávy Lajos

Hódolvadás a hegyek-
ben c. Egyé repr.-
Művészet 1917. 57. l.

Ebendorff.

A község térrajzán minde
va és épületei közül a Kirche
hauss és a négy Mühl Grund va

Grund
Von E

Szines rajz, mérete

1600. Szlányi Lajos.

Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Est.

Az esti világításban ábrázolt dombos vidék előterét mocsár foglalja el sással, háttérében pedig, a három magános fa mögött, kisebb-nagyobb facsoportok kötik le a néző figyelmét. Az égbolt teljesen felhőtlen és rajta a növekvő hold első negyede ragyog, mely a vizben visszatükröződik. Jelzése alól balra: Szlányi L. 897.

Vászon, méretei 250: 180 cm.

Vétetett 1898: I. 12-én a 82406/97 sz. leirattal (33/98), az 1400 frtos elszámoltatott 1898: III. 6-án (99/98). Az elszámolást elfogadta 1898: III. 13-án a 2469 szvsz. leirat (114/98.).

1899: X. 14-én a 76633 sz. leirattal a pétervári és moszkvai kiállitásra engedtetett át (579/99), honnan 1900: IV. 9-én érkezett vissza. (183/900.).

904: IV. 29.

Szlányi Lajos

festő

Műcs, kiáll, 1890 tól

Pipics 12 i. l.

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Szlányi Lajos

Gellérthegy c. képét megvette a fővárosi

Képzőművészek

1928. II. évf. 173. l.

tók a kötetben. Ennek ellenére: becsületes munka, amelynek megjelenésére szükség is volt.

Az új idők ugyan nem kedveznek az ornamentikának, a technika uralmának idejében nincs nagy jelentősége a díszítésnek, a mai művész és építő nem dekorál, de szerkeszt, logikusan és igen kevés ösztönösséggel. De az ornamentális díszítmény bizonyára újra szerephez jut még s megismertetése a már említett egyik hivatása e műnek. A szerző szemlét tart a mult fölött s rámutatva az új anyagokban és új célokban rejlő új lehetőségekre, az analogiákon keresztül megállapítja, hogy a fejlődés menete mindig ugyanaz, hogy mindig a szükség és az anyag a stílusteremtő ősokok. Minden új szükségesség, minden új anyag jelentkezése zavart jelent az ornamentika életében, de végül is az új cél és az új anyag életre támasztják az új díszítményt. Azonban a díszítmény logikus, kényszerű születési, fejlődési, túlérési és elhalási menetének ismertetését, melyből egy új fejlődés megindulására következtethetnénk, az előszó szép mondatai ellenére sem találjuk meg ebben a könyvben. A munka több külső, pusztán ténymegállapító (és okokat nem kereső) történelmet ad, mint szükséges, s nem tud mást nyujtani, mint lexikális, segédkönyvszerű összefoglalását az elmúlt idők díszítőművészetének. Nagy érdeme a műnek a szerző szándékainak tiszteletreméltó önzetlensége, az adatok pontos, gondos és világosan áttekinthető beosztása, az anyag tűrhető gyakorlati használhatósága, minden zavaró és fölösleges zsúfoltság elkerülése, valaminthogy képeinek — leszámítva a modern részt — jellegzetessége. Sajnos, a képek nem színesek (s éppen ezért marad, illusztrációk tekintetében, messze a hasonnló tárgyú külföldi művektől), pedig a színtelen ornamensreprodukció sem gyakorlati, sem művelődési szempontból, nem lehet tökéletes. A mostoha viszonyokra való hivatkozással meg lehet bocsátani a műnek ezt a hiányosságát, ám annál kevésbbé bocsátható meg az, hogy a szerző magarajzolta ékítményeinek tekintélyes része igen primitív.

Annál inkább értékes azonban a stílus tiszta, egyszerű, minden esztetikai frázistól ment világossága, ami nagyon alkalmassá teszi a kötetet arra, hogy minél több laikus használhassa. Egy-két kijelentése azonban nem teljesen meggyőző. A „primitív" szót pl. nem merném másként, mint puszta korjelzőt használni, mert az ős díszítőnek, aki az anyag és célszerűség parancsának csodás közvetlenséggel engedelmeskedett, sem a kézügyessége, sem az ötlettermő fantáziája nem volt kezdetleges. Az egyiptomi ékítményekről szólva érdemes lett volna megemlíteni, hogy az egyiptomi falfestés távlattalansága éppen nem kezdetlegességet, hanem magasabbrendű stílust jelent, hiszen erre vall az, hogy a fal térhatároló karakterét nem bontották fel naturalisztikus ábrázolással, mint azt később a barokk tette. Elmulasztja szerző a perzsa ékítmények tárgyalásánál megmutatni a sátorponyvatartó dárdában a perzsa oszlop ősét, az ó-görög oszlopok lefelé keskenyedő voltában a földbe verhető facölöp utánzását. A dúsan alkalmazott római díszítmények kisebb finomságában távoli hatásra való törekvést lát, pedig valószínű, hogy ezekben inkább festői fény- és árnyékellentétekre valló törekvés mutatkozik meg.

SZLÁNYI LAJOS: TÉLI NAPSÜTÉS

Magyar Művészet
1933. 5. sz.

A theokalli-k s a lépcsőzetes piramisok közti hasonlóságban sem a két kontinens megszakítatlan összefüggését látnám elsősorban bizonyítva, de azt a megdönthetetlen tényt, hogy közös cél, közös anyag ugyanazokat a formákat hozzák létre. A cél és anyag stílusalakító erejének bizonyítására kitűnő példát szolgáltat a román ízlés épúgy, mint a gótika is. A renaissance díszítőművészet káprázatos formagazdagságát a mellékelt illusztrációk kissé szegényesen képviselik. De legmostohábban bánik el a szerző a modern ékítményekkel: a róluk szóló részbe néhány hiba is belecsúszott. Mert nem igaz, hogy a szecesszió zavaros akarásainak volna folytatása a modern művészet. A secesszionizmus díszei logikus következményei voltak a mult század rettenetes stílus-ismétléseinek, míg a modern művészetben az új törekvések, az új anyagok, a vas, az acél, a beton, az üveg kezdik meg stílusalakító munkájukat, szemben a szecesszionizmussal, melyet karakterizált a teljes anyagszerűtlenség! Maga a szerző is elismeri ezt, mikor megállapítja, hogy a modern stílustörekvéseket serkenti az a szükséglet is, „amely az új anyagok, új célok s ezekhez képest új feladatok elé állítja a konstruktív alapforma hivatott alkotóját". — Soha hatalmasabban nem érvényesültek a stílusalkotó energiák, mint most, nem értjük tehát a következetlen és némiképp bántó szavait az írónak: „... elveiknél fogva is (t. i. a modern stílustörekvések harcosai) szívesebben *rágódnak emésztetlen problémákon,* mintsem hogy a históriai stílushagyományok ismétlésének kényelmes lehetőségét válasszák..." Azt sem, hogy a modern ékítmények „több-kevesebb" nemzetközi jelleget mutatnak. Nem mutatnak se többet, se kevesebbet, mint bármelyik régi stílus (csak egy példa a sok közül: Kozma Lajos). S még egyet: az időbeli távlat játszhat szerepet a történelemben, ahol egy-egy új dokumentum akár az ellenkezőjére változtathat valamely rég megállapítottat, de a képzőművészetben nincs ilyen távlat, mert a képzőművészeti alkotásoknak formái és vonalai századok mulva is ugyanazok maradnak. Nézésükhöz nem időbeli távlat, csak elfogulatlan, világosan látó s igazán művészileg nevelt szem szükséges.

Legjobban sikerült része a könyvnek a második rész, mely a népművészeteket s a különböző művességeket tárgyalja tömören, röviden s mégis kimerítő részletességgel, világosan és könnyű áttekinthetőséggel. De a színek teljes hiányát is itt nélkülözzük a legjobban. *Rónay Kázmér*

BÉCS. Az új bécsi hercegérsek, dr. Innitzer, az érseki palotában múzeumot szándékozik létesíteni. Az új gyüjtemény alapanyagát a Szent István-székesegyház kincstárában elhelyezett műtárgyak adják, de tervbe vették, hogy más bécsi templomok is átengedik rosszul felállítható régiségeiket.

BÉCS. Az Albertina rajzgyüjteményének újabban néhány igen nagyértékű és ismeretlen régi német rajzot sikerült megszereznie. Közülök első helyen áll Albrecht Dürer hét lapja, amelyek közül egy mindkét oldalon mutat rajzokat. A nyolc tanulmánylap közül hat kéz-studiumokat ábrázol, egy további ruharedő-részletet mutat, a nyolcadik pedig különböző fejtanulmányokat. Nem kevésbbé érdekes az új szerzemények között Lucas Cranach négy rajza, amelyek közül Luther atyjának színes portrait-vázlata áll első helyen. Luther atyjának arcképe, amely ma a Wartburgban van, nyilván ezen tanulmány után készült. Wolf Huber rajzainak egy sorozata, köztük egy érdekes férfiarcképpel és Bécs látképével és néhány Jörg Breu-lap egészíti ki a nagyfontosságú kollekciót.

BERLIN. Miután Liebermannak és a francia impresszionistáknak a műveit, amelyek eddig a Kronprinzenpalais modern gyüjteményében voltak elhelyezve, a Nationalgalerie-ba vitték át, szükségessé vált a Kronprinzenpalais teljes átrendezése, amit most fejeztek be. Ez alkalommal egy sor új szerzemény is kiállításra került, így van Gogh és Munch egy-egy képe, két Beckmann és egy Nolde-festmény. Legérdekesebb csoportja az új szerzeményeknek azonban *a csere útján* Berlinbe került modern olasz sorozat, amely Modigliani, Severini, Carrà, Casorati, De Chirico, Tozzi stb. műveit tartalmazza.

BERLIN. Március 14 és 15-én árverezték el a berlini Rall- és Graupe-cégnél Albert v. Goldschmidt—Rotschild báró híres berlini gyüjteményét. A 120 számból álló kollekció meglehetősen magas összeredményt: kb. 280.000 márkát (közel 400.000 pengő) ért el, világos bizonyítékául annak, hogy jóhírnevű gyüjteményekből származó és jókvalitású műtárgyakra ma is van vevő. A festmények közül a legmagasabb árat (18.200 M) George Romney félalakos női arcképe és Pater két kompozíciója (13.000 és 10.300 M) érte el. A gyüjtemény anyagának legnagyobb és legjelentékenyebb részét iparművészeti tárgyak alkották, közülük a Hansen—Dubut által szignált fekete lakk-kommód (18.400 M), Roger La Croix asztalkája (13.500 M) és egy aubusson-paravent (20.500 M) keltek el a legmagasabb áron, de elég magas árszintet ért el Kändler néhány figurális porcellánja is.

BRUXELLES. Április 13-án töltötte be születésének 70. évfordulóját *Henry van de*

Szlányi Lajos

KMTárs, 1929. őszi Eráll.

SZLÁNYI LAJOS MŰVEI:

190. Májusi borús hangulat.
191. Asztag-rakás.
192. Alcsi tanya.
193. Gémeskút.
194. Somogyi dombvidék.
195. Somogytúri határ.

34

Mecseki Zsiga biró, Páprádi sógora	Szabó József
Fentős Manó, orvos	Szarka János
Jegyző	Tóth Sándor
Nótárius Mátyás, gazda	Nagy László
Kudar Lajos, gazda	Baán Mihály
Szomszédasszony	Nyéky Ilonka
Nazarénus asszony	Nyéky Erzsike
Csordásné	Terneny Évike
Cigányasszony	Stulla Ilonka
Törvényszéki biró	Bédy István
I. ügyvéd	Bédy László
II. ügyvéd	Baán Mihály
Kisbiró	Banai György
Inas	Serdült Gyula

Belépődij nincs. Müsormegváltás kötelező.

Müsor ára I.–IV. sor 1.— P., V.–VIII. sor 80. A többi 50 fillér
Oldalülés 30 fillér.

Adományokat és felülfizetéseket köszönettel fogadunk.

SZLÁNYI LAJOS MŰVEI.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

186. Éjjeli csend.
187. Zagyva-kanyarulat.
188. Aratáskor.
189. Behavazott Zagyvapart.
190. Zagyva áradása.
191. Tutajok a Tiszán. Kohner Adolf báró dr. tulajdona.
192. Tavaszi áradás.
193. Behavazott Zagyva. Magántulajdon.
194. Szénahordás.
195. Gyerekek a Zagyván.
196. Utca a művésztelep mellett. Kohner Adolf báró dr. tulajdona.
197. Vihar előtt.
198. Fehér ház.
199. Partmentén.
200. Komédiás-bódék és körhinták.
201. Lóvásár.
202. Téli hangulat.
203. Sáros út. Magántulajdon.
204. Cserepes tanya. Hasznos József dr. tulajdona.

205. Zagyvapart nyáron.
206. Szolnoki vártemplom.
207. Szolnoki piac.
208. Nagyvásár Szolnokon. Kohner Adolf báró dr. tulajdona
209. Alkony.
210. Laci-konyhák.
211. Téli est.
212. Lóvásár a cirkusz mellett.
213. Asztag-rakás.

KMTárs 1927/28. téli kiáll.

AZ
ATHENAEUM
NYOMÁSA
38215

Szlányi Lajos

Ivod

Ivan Ede. Delgozó Koloniák.

Pesti Naplo. 1912 jul. 7.

U. 130

A szolnoki mivesztelep

tagja

rök A. és Társa

BANKHÁZ R.T.

Üzlet. Központ: Budapest, IV., Szervita-tér 3.

sse el a kockát!

gyzeteket sziveskedjék a vonalak mentén
behajtani, az igy nyert

csekockát feldobni

lapján mutatkozó
gősen megrendelni **Töröknél!**

Budapest, a postabélyeg kelte

elt Cim!

egyformán kedvez mindenkinek, ha azt megfelelő idő
meg. *Ehhez igen kedvező alkalom a nemsokára kezdőd*
álysorsjáték. Számtalan példa igazolja, hogy a m. kir. osztály
vétel által feleink komoly összegekhez jutottak.

ügyfeleinek különösen kedvezett a szerencse, mert a közel

Szlányi

1654. Szlányi Lajos.
Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Zagyvaparti füzfák.

A gyep és előtérben jobbról három (én) füzfa van egy sorban, melyek közül a legutólsó alatt férfi heveredett le és galyakat raktak garmadába; balról pedig, a bekeritett helyen, nyirfák diszlenek. A háttérben középütt és a Zagyva túlso partján, a fák közül, házak és ólak bontakoznak ki. A derült égbolt felhözött. Jelzése alól jobbra: Szlányi Lajos 1898.

Vászon, méretei 90:115 cm.
Vétetett 1898: XII. 31-diki 90432 sz. leirattal 400 frtért.
Elszámoltatott 1899: IV. 6-án (14/99).
Az elszámolást elfogadta 1899: V. 25-én a 29855 sz. leirat (277/99).

Az 1901: XI. 16-iki felterjesztésre (607/901) az 1902: I. 10-én kelt 92507 ex 901 sz. leirattal (33/902) kiadatott az aradi Kölcsey-egyesület muzeumának (134/902).

Kiá Szm.

4613. Szlányi Lajos.
Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Éjjel.

E vázlat Szolnok külvárosának holdtól megvilágitott egyik utczáját ábrázolja, a hol földszintes házak és ezek előtt lombos akáczfák vannak. Az előtérben jobbról egy hosszú kabátos férfi várakozik, a ki puha nemez kalapot, pantallót és czipőt visel. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: Szlányi L.

Fa, méretei 20.2:29 cm.-- Lelt.sz.4613.-- Vétetett az 1913 május 31-iki 95431 sz.határozat értelmében a művésztől 100 K-án (1122-913).-- Kifizettetett 1913 junius 20-án (1233-913).-- Elszámoltatott 1913 julius 8-án (1223-913).

357

1907.

3431. Szlányi Lajos.
Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Halászkunyhók.

Láthatók

A Blyth-folyó partján, a melynek mentén több hajó kötött ki, balról ~~halászkunyhók képeznek és portot~~ ~~a melyek~~ előtt az utat járó-kelők élénkitik, ~~mig~~ és a jobbra haladó dobogonál egy kétárboczos dereglye vesztegel. A dobogón innen, a korlát közelében, hátranéző hölgy ül a gyepes földön, a ki tollas kalapot, fehér blouset, fekete övet és barna szoknyát visel. Közelében ~~egy~~ cselédleány halad a háttér felé. A vidéken esti hangulat árad el. Az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra: Szlányi L.

Vászon, méretei 92:132.7 cm.
Vétetett az 1907 január 24-iki 7738 sz. leirat alapján a Szépművészeti Muzeum keretein kivül eső elhelyezésre 1200 Kán (160-907).--

Vid Mű

Vét. 7738-907

2304. Szlányi Lajos:
Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Parkrészlet.

A háttért elfoglaló parkban látjuk az oszlopcsarnokos és tornyos kastélyt, míg a virányos előtérben három felnőtt és egy kis leány képez csoportot. Közülök egy, ki jobbkezében szalmakalapot tart, fehér derekat és rózsaszínű szoknyát; egy, a ki hátul áll, sötétkék ruhát; egy, ki fehér kalapot hord derekát piros szalaggal kötötte át, kivágott világos-kék derekat és lila szoknyát visel. A szoke kisleány puffasztott ujju ruhája piros. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »Szlányi Lajos Szolnok 1902:«

Vászon, méretei 96.8: 61.8 cm.

Vétetett a Képzőmüv. Társulat téli tárlatán az 1902: XII. 20-iki 90013 sz. leirattal 1200 Kán. (907/902).

Elszámoltatott 1903: II. 8-án. (62/903).

Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

Az 1903: XII. 5-iki 83212 sz. leirattal kiadatott Veszprém vármegye közönségének (833-903).

Vid. Muz.

90013-902

I Eszméjét

1903

2357. Szlányi Lajos:
Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.
Est.

I az est[illegible]i világitásban ábrázolt Alföld (előterét [illegible] bekanyarodó út szeli, [illegible] lombos fák képeznek csoportot. [illegible] szénaboglya van. Az égbolt[illegible] felhő[illegible] az azokat áttörő hold sugarai sárgára festették. Jelzése a felázott út szélén jobbról: Szlányi L. 1903. Szolnok.

Vászon, méretei 91: 132.5 cm.
Vétetett az 1903: IV. 23-án kelt 28272 sz. leirattal 2000 Kán. (293-903)

Elszámoltatott 1903: VI. 10-én (382-903).

Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

I, a melytől balra siéna boglya van. I jobbról fejezi ki, melynek

I, A háttérben pedig erdő huzódik.

904: IV. 27.

28272-903

1748. Szlányi Lajos

Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Éjjel.

„A dombos vidék középterében ~~egy~~ hosszú földszintes ház és ugy e körül, mint balra, több lombos fa köti le figyelmünket. A házna[k] ablakaiban világosság látszik. Az előtért kanyargó patak foglalja el, a háttérben jobbról fák és épületek körvonalai bontakoznak ki. Az égbolt felhőzött és a felhők között a hold fénye csillámlik. Jelzése alól jobbra: Szlányi L. 1899.4.

Vászon, méretei 150:216 cm.
Vétetett 1900: I. 20-án a 4924 sz. leirattal 3600 kor.
Elszámoltatott 1900: IX. 3-án (29/900, 457/900).
Az elszámolást tudomásul vette 1900: XII. 17-én a 14683 sz. alatt (689/900).

904:IV.28.

Szlányi

3850. *Fürdő fiúk.*

A kissé hullámzó Balatonnak innenső partján jobbról készülnek fürdeni. Ketten vannak és ruháikat a köves földre rakták. Az egyik hátrafordultan áll és a másik ül, de mindketten a vízben levőket nézik, kik közül egy feléjük integet, míg kettő részben úszva törekszik előre. Jobbról, a gyepes területen túl, kiteregetett hálót szárítanak, a melyet szűrt viselő halász őriz. A háttérben szemközt a közeli hegyek kéklenek. A derült égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Szlányi Lajos 1895*«.

Fa, méretei 34·2 : 44·9 cm. — Lelt. sz. 3850. — Vétetett az 1908 november 5-iki 123151 sz. engedély értelmében 400 K-án (1812–908). — Elszámoltatott 1909 február 20-án (309–909). — Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 11526–910 szvsz. határozat (912–911).

III

534 (3850)
654 (509).

III : 534

kér. 1908

Szlányi

3849. *Őszi lombok.*

Lehullott és szanaszét heverő levelek, a melyek a gyepes előtérben lévő, különféle csoportokat képező és sárgulásnak indult fákéi. Közűlök a legkopaszabb a balról látható két fűz. A háttért dombok foglalják el. A derült égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: »*Szlányi Lajos 1900*«.

Vászon, méretei 51·4 : 74 cm. — Lelt. sz. 3849. — Vétetett az 1908 november 5-iki 123151 sz. engedély alapján 200 K-án (1812–908). — Elszámoltatott 1909 február 20-án (309–909). — Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 11526–910 szvsz. határozat (912–911).

III.

534 (387)
654 (509).

III : 534.

Vét. 1908

3847—3850. Szlányi Lajos.

Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

3847. *Hóolvadás.*

Sík vidéken szemlélhető, a melyet széles folyó szel közepén homokzátonnyal, innenső partján pedig fáktól körülvett fabódéval. Az előtérben itt-ott olvadásnak indult kisebb-nagyobb hófoltok láthatók. Jobbról, de a sorban álló három fán túl, takarmányt vivő asszony tűnik fel, ki piros fejkendőt, barna réklit, kurta szoknyát és kék köténvt visel. Az égb lt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Szlányi L. 1905*«.

Vászon, méretei 76·5 : 111 cm. — Lelt. sz. 3847. — Vétetett az 1908 november 5-iki 123151 sz. engedély alapján 450 K-án (1812–908). — Elszámoltatott 1909 február 20-án (309–909). — Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 11526–910 szvsz. határozat (912–911).

III. 534

Vét. 1908

85 1904.

2496. Szlányi Lajos.

Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Falu vége.

~~A~~ Holdvilágnál van ~~ábrázolva~~ és ~~de~~ a háttért foglalja el. ~~Alfoglaló faluvégi házak előtt és azok udvarain lombos fák vannak. Az~~ Egy- és két-ablakos ~~rádfedelü~~ házai szalmafedelü ~~parasztházakat~~ és fehérre meszeltek. Az előtér dombos. Jelzése alól jobbra: Szlányi L. 1903.

Vászon, méretei 50.5:68.7 cm.

Vétetett 1903: XII. 4-én a 96711 ex 903 sz. leirattal 600 Kán. (835-903)-. Elszámoltatott 1904: II. 2-án (51-904)

Előtök és udvaraikon lombos fák vannak.

904: IV. 28.

Vid. Anz.

96711-903

1508

61. Szlányi Lajos.

(Sz. Pesten 1869. augusztus 4-én.)

A gyümölcsfák alatt.

A fák között vezető úton bekötött fejű lányka közeledik és kék kötőjében valamit hozni látszik. Fejkendője fehér, ruhájának dereka rózsaszinű s rövid szoknyája barna. A háttérben szalmafedelű ház van bekerített udvarral, rácsos kapuval s közelében fákkal. Alól jobbra a jelzés: »*Szlányi Lajos 1895.*«

Aquarell, méretei 28·6 : 35 cm. — 1898: III. 61.

A képcsarnokegyleti alap kamataiból vétetett 1896-ban. — Ltsza: az Orsz. Képtárban 1508., a N. Muzeumban 491.

I

Szlányi Lajos Szőrőskert cr. Répe

Muz. és Kvt. Ert. V. 180.

2870

64. Szlányi Lajos.

(Sz. Pesten 1869. augusztus 4-én.)

Eső után.

A sik vidék sötétzöld gyeppel boritott előterében vezető széles út ~~vezet, a melynek~~ tulsó részén szembe néző kis leányka őrzi hét libáját. Fejét fehér keszkenővel kötötte be, réklije is ilyen szinű, de szoknyája szürke. Kissé hátrább lombos fák diszlenek, ~~s~~ jobbra egy már csaknem egészen elhasznált és két még teljesen érintetlen szalmakazal köti le figyelmünket. A kazalok közelébe, ~~eső~~ két fa mellett egy másik leányka tereli haza az ő reá bizott öt libát, mi közben a jobb kezében lévő vesszőt használja. Fejé szines kendővel ~~van be~~kötve, réklije piros, ~~és~~ szoknyája barna. A középtérben zöld mező terül el. ~~s a~~ háttérben lombos erdő bontakozik ki szélén itt-ott egy asztaggal. A felhőzött égbolt derülni kezd. Jelzése alól jobbra: »*Szlányi L. 1899.*« Ly lelt. sz. 518. — T

Le be,

735

Vászon, méretei 90 : 115 cm. — A képcsarnokegyleti alap kamataiból vétetett 1899 ~~ben. — Ltsza 518.~~ május 10-én. — Átvételett 1899. május 23-án.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

1900: III. 64. -- 1901: III. 64. -- 1903: III. 64. -- 1904: III. 64 — 1905: III. 64.

T 1905. átvételi jegyzék 248. — Szárva az Orh. Képtárban a sz. nban 1893. és a leltárban 2870. —

Képcsarnokegyleti alap %. 1899. máj 10

Ly lelt 518.

246

4171. Szlányi Lajos.

Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Fenyves.

Hótól borított hegyes vidéken terül el, a hol az előtérben, a völgyben és a lejtőkön, fenyőfák képeznek különféle színbe játszó zöld csoportokat. Az égbolt kissé felhőzött. Jelzése alól jobbra: »SZLÁNYI L.«.

Vászon, méretei 60 : 69·5 cm. — Lelt. sz. 4171. — Vétetett az 1912 május 17-iki 66043 sz. leirat szerint 800 K-án (1167–912). — Kifizettetett 1912 június 7-én (1234–912). — Elszámoltatott 1912 július 8-án (1445–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 31993–912 szvsz. előadmányt.

III

843 (4171).

983 (159).

Marosvásárhely

Vet. 1912

4614. Szlányi Lajos.
Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Gyümölcsfák ~~a Tisza mellett~~. L. Szinyi

Csongrád-megyének egyik Tiszamenti vidékén szemlélhetők, a hol az előtérben ~~szemben~~ az innenső parton számos cseresznyefa virágzik és két kis leány őriz libákat. A leánykák egyike áll, a másika pedig ül. Mindkettőjök öltözete: fejkendő, különféle rékli és szoknya. A háttérben a sik vidéken több tanyai épület fehérlik. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »Szlányi L. 1905«.

Vászon, méretei 45.9:55 cm.-- Lelt. sz. 4614.-- Vétetett az 1913 május 31-iki 95431 sz. határozat értelmében a művésztől 1000 K-án (1122-913).-- Kifizettetett 1913 junius 20-án (1257-913).-- Elszámoltatott 1913 julius 8-án (1223-913).

4409.

~~4009.~~ Szlányi Lajos.

Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én

Körmöczbányai részlet.

Az előtérs foglalja el ~~melyet a hó borítot el~~ és ~~a mely~~ feléje, a ~~magános~~ lámpástól ~~jobbra~~ nem messze, egy hátrafordult nő halad. Balról a kopasz akárczfákat léczkerítés veszi körül, kiépült gyári kémény füstölög, jobbról pedig ketten beszélgetnek az utcza sarkán. A háttérben torony és magas hegy ~~közi le figyelmünkes~~ látszik. A ~~L~~ égbolt ja derült. Jelzése alól jobbra: „Szlányi L.“.

L havas vidék

Vászon, méretei 60:70 cm.--Lelt. sz. 4009.-- Vétetett az 1913 január 10-iki 151747 sz. leirat szerint 800 K-án (176-913). -- Kifizettetett 1913 február 1-jén.-- Elszámoltatott 1913 márczius 8-án (503-913). ~~-- Az elszámolást jóváhagyta~~

Sz. n. 69-913
176-913-11
Át. lelt. 9724.

8

obrd 6.

—

—

3431. Szlányi Lajos.

Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Halászkunyhók.

A Blyth-folyó partján, a melynek mentén több hajó kötött ki, balról láthatók. Előttök az utat járó-kelők élénkítik és a jobbra haladó dobogónál egy kétárboczos dereglye vesztegel. A dobogón innen, a korlát közelében, hátranéző hölgy ül a gyepes földön, a ki tollas kalapot, fehér blouset, fekete övet és barna szoknyát visel. Közelében cselédleány halad a háttér felé. A vidéken esti hangulat árad el. Az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra: »*Szlányi L.*«.

Vászon, méretei 92 : 132·7 cm. — Lelt. sz. 3431. — Vétetett középületek diszítésére és más gyüjtemények gyarapítására az 1907 január 24-iki 7738 sz. engedély szerint 1200 K-án (160–907). — Kifizettetett 1907 február 11-én. — Elszámoltatott 1907 márczius 18-án (429–907). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 szvsz. határozat (942–910).

Jegyzet. Az 1909 július 23-iki utasítás (1189–909) értelmében 1909 szeptember 15-én ideiglenes állami letétül a beszterczebányai múzeumnak adatott (Ad 1319–909). — Az átadást tudomásul vette az 1911 augusztus 23-iki 101469 sz. leirat (1488–911).

III

463 (3431)

654 (509)

Let.

III : 463

Vétel 1907

Besztercebánya

Szlányi

3848. *Est a Blyth folyón.*

Esti hangulatban ábrázolt és sík vidéket szelő folyó mentén szemlélhető, a hol az innenső parton vitorlás hajók kötöttek ki. Bennök többen dolgoznak, árboczaik az előtérben középütt lévő tócsa vizében visszatükröződnek és közelökben balról hét várakozó asszony képez különféle csoportot. Ez utóbbiak öltözete: főkötő, rékli, kötény és kurta szoknya. Jelzése alól jobbra: »*Szlányi L.*«.

Lemezpapir, méretei 50·7 : 68 cm. — Lelt. sz. 3848. — Vétetett az 1908 november 5-iki 123151 sz. engedély alapján 300 K-án (1812–908). — Elszámoltatott 1909 február 20-án (309–909). — Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 11526–910 szvsz. határozat (912–911).

III

534 (3848)
654 (509).

III : 534

Vét. 1908

209

2651 Szlányi Lajos. 1905.

Sz. Pesten 1869 augusztus 4-én.

Zagyvapart Szolnokon.

Téli időben felvett vidék a hól jobbról van a Zagyva kanyarulata, a melynek partján Szolnok házai bekeritett udvarukkal és akáczfákkal. A folyót jég, a földeket pedig hó boritja. Az égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: Szlányi Lajos Szolnok 1905.

Vászon, mér. 91.2:133 cm.

Elszámoltatott 1905:VII.2-án (582-905). Az elszámolás elfogadtatott 1905:XI.30-án a 21515 szvsz. alatt (1035-905).

Vétetett 1905: IV. 29-én a 36450 sz. leirattal 2000 K-án (400-905).

VIII. Szüz-utcza 3.

Vét. 36450-905

Vid Anz.

2000.- Sz. n. 1614-905

Szlányi Lajos

Fenyves völgy c. képe
repr.
Művészet 1915. 163. l.
A kép Déry Béla
csomagjában.
E képét megvették a
király budai palotája
részére
u. o. 186. l.

Szlányi Lajos

Magyarság Képes mell.
1934. máj. 6.

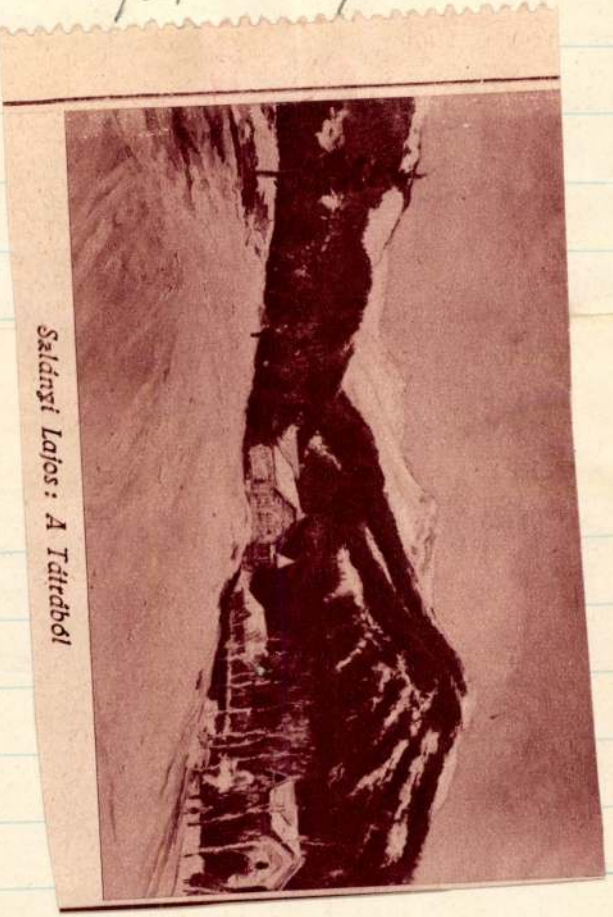

Szlányi Lajos: A Tátrából

964 : 5 : 192
46 8
14
40

Mekkora tőke kamatozik 10 év alatt
5% mellett 9640-P 1928:100

10 év 5% kamat : 9640-P
1 " 5% " : 964-P
1 " 1% " : 1928 P.

t. 19200-P

Mennyit kamatozik 10 év alatt 5% mellett 19200 P

Szlányi Lajos

Gellérthegy.

olaft

Tm. Bp. 1932.

meretlen művész.

. századból.

ordultan van ábrázolva. Feje
jat, bajuszt és körszakállt hord.
ött, kivágott mellénye és lehaj-
kás. Felirata a reczés talapzat

a 29·8 cm. — Lelt. sz. 800. — Ér-
Kreith-féle ereklyemúzeumból. —
datokat l. a 262. lapon az 580 lelt.
prilis 30-án (107–95). — Átvételi
tudomásul vette az 1895 április
).

Szlányi Lajos

Partjavitási munka
a Margithidnál.

olaj

Tm. Bp 1932

lrafordultan van ábrázolva.
a díszíti. Haja, szemöldöke,
ısza szőke, szeme szürke.
ɔjtos nyakkendőjét csokorra
ge fekete, míg a jobb vállon

m. — Lelt. sz. 799. — Értéke
ith-féle ereklyemúzeumból. —
latokat l. a 62. lapon az 580
rilis 30-án (107–95). — Átvételi
udomásul vette az 1895 április

4046. Balthasar

Sz. 1596 táján. † Ha

Haarlem látképe.

Az előtért egy széles cs
a vizben is visszatükröződő lo
zetű szélmalmok vannak és a
Ez utóbbiak közül egyben h
kötözött zsákokat szállítanak
dolgaik után. A középtért Ha
uraló templommal. A víz felet
madár repül. A tájék égboltja
található.

Fa, méretei 75 : 109 cm.
1911 november 6-iki megbízás (
27-iki felterjesztés (1906–911)
147391 sz. felhatalmazás (213
10-én Rudolph Lepkénél a Gerh

12428·58 koronán. — Kifizettetett
911) és 1911 deczember 23-án
1911 deczember 8-án (2055–91
912). — Az elszámolásra nézve
szvsz. előadmányt.

Szlányi Lajos.

Körmenet a Mátyás-templom előtt.

Olyt.

Tus. Bp. 1932.

800 – 805. Ismeretlen ~~[illegible]~~ művész.
A XIX. századból.

800. Kossuth Lajos.

Mellig, s kissé balra ~~néz~~. Feje el
körszakállt hord. Nyakkendője csoko
tott gallérú kabátja hajtókás. Felir

Gypszszobor, magassága 29.
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

904: V. 5.

Szlamp Lajos

MAGYAR MÜVÉSZET

1925. 204, 233, 283-4
1926 415-6.
1927. 166, 452, 611, 615
1928. 399. 400
1930 562
1931, 492
1929. 176, 179. 295, 358
637
1933. 157

Tamás úrfi ige

Duda és szemüv

Apu holmija k

Nosza felöltöz

Szörnyü büszke

Oldalkosarában

Ilyen nagy utr

Elbődül a duda

Talán meg sem

Szlanyi Lajos

elektr. Koll-

Miecsarnok

1908 okt.

Joó György, áll. tanító T. 61

Klampi Lajos

festő

1908. októberi budapesti kiállításának

katalógusát

kéri könyvtárunk

Aki ezen résztvenni óhaj
lékelt nyomtatvány utján
ni sziveskedjék.

Azon esetben, ha a t
tatik részt venni, a nyom
deni, emiek visszatartás
nyomtatványra se méltó
rajta le ő szám pótolja

Tisztelettel megjegyz
ző lapok feladói részére
s az ezért járó 3 koron

Szegeden 1911. Febr. 2

Kedves Szentiványi Úr!

Nagyon becses válaszát kegyes
elfuttatni hozzám.

Teljes tis.

Szlányi Lajos

Gerő Ödön, Londen Elek

Modern magyar festő-
művészek. Budapest. é. n.
35. l, 39. l,

Tájkép c. Lépe repr.
70. l

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

4946.

Szlányi Lajos:

Téli alkonyat.
Lemezpapir, méretei 60:69.5 cm.

Értéke 1200 K.
Vétel 1916.

Száma:
a leltnban 19201,
a szakleltban ~~33~~ 33-916.

Nrd. 33-916

Szlanyi Lajos

Hóolvadás a hegyekben olapt

Budapest székesfőv. tulajd.

Bronzkori csüngők VII. 21, 22.

Szlányi Lajos

állami vízfdíj 1922.

Cotgreave – rendszeri indikátor II. 148, 149.

Szlanyi Lajos

Fenyves völgy, olaszt

Budapest székesfőv. tulajd.

~~Bronztárgyak IV. 137.~~

~~ár II. 206~~

Blanyi Lajos

l.

U. 2284.

~~Arad 44.65.~~

Szlanyi Lajos

Nagybanyai kiáll kat. 1912

75

Tóth Lőrincz kézirata VI. 145.

Klaingi Lajos

Minvéret 1902 286

– 1904. 217 m, 223, 224
226, 227, 232

– 1906. 421

– 1907. 268

– 1908. 376–383, 422, 423

– 1910. 318

– 1911. 125, 129, 134, 135,
138–143, 149,

– 1913. 193, 194

– 1914. 36, 157

– 1915. 163, 354, 436

va -

sm -

Szlányi Lajos

MAFFE kiállítás 1922

állami I. vízf. díj

636

Klein, Adam.

Két kozák ló az udvarban.

Rk.

K. 3.

166 x 220 mm.

Szlamyi Lajos

Magyar Műmezet

1925. 204, 233, 283–4

1926. 415–6

1927 166, 452, 611, 615

1928. 399, 400

Állami Darnay - Múzeum l. Darnay-Mú-
zeum.—

Szlanyi Lajos

Müveiset 1917. 48. l.

Kinorámy 4. n. IX. 83.

Szlányi Lajos, szül. 1869. Budapesten. Tanulmányait Pesten és Karlsruheban végezte. Legelőször feltünt a régi Műcsarnokban 1894-ben «Vizio» czimü képével (Andrássy Géza tulajdona). További jelesebb munkái «Est», «Éjjel», «Zagyvapart» az állam tulajdonában, «Holdas éj», «Hajnalpirkadás», gróf Andrássy Tivadar tulajdonában stb. Az általa nyert dijak: Esterházy aquarell-dij, kis arany érem, bronz érem a millenniumi és III. médaille a párisi 1900-iki kiállitáson.

Műveinek jegyzéke Olgyay Ferencnél

Dr. Hendrei János. A műbarátok köre által rendezett kiállitás, Kalauza. Budapest. 1901. 3. l.

Szlányi Lajos

Zagyvapart kolnokon
Téli alkonyat
Gyümölcsfák alatt
Fürdő fiúk
Est a Blyth-tóhó
partján
Faluvégi házak
Zagyvaparti fürfák
Tiszavidéki táj
,69° Parkrezilet
Őszi lombok
Körmöcbányai rezilet
Hoolvadás

Halászkunyhók, Gyümölcsfák, Fenyves, Kápsi
Faluvége, Éjjel, Est, Erő után valari muzeumban

Szlányi Lajos

Művészeti lexikon 767 f.

Revai lex. 17 k. 67 j. l.

festő, szüb. 1869 VIII. 4. Budapesten: Itt, Karlsruhéban, Nagybányán, Párisban és Angliában tanult. 1902 részt vett a szolnoki művész telep alapításában. Itthon és külföldön szamos díjat nyert. Hangulatos naturalista tájképeket fest (A szolnoki hid, [Tiszavidéki táj, Zagyvapart Szolnokon stb).

(Hajnalpirkadás

Hóolvadás a hegyekben

31

NOVEMBER

21

Szlamp Lajó

irod

M Genius

1896 II. 808 l.

arcvéjpol

Stamp Lazes

---

ciąg
1

Vas Typ. 1899. 871 e

Klaiszkegis

[illegible]

Valp 1895.

279

Szlamiji Lajos

laid

z

Rimp. 218.

Szlavi Lajos

Ardrezlet, repr-

(Ta) 31 l. (wód is

Szlanyi Lajos

wod

z

Pauw 873 l

Szlamyi Lajos

Vred

Vas. Ny. 1908. 834. l.
(Szlamyi Lajos Képei,
Képekkel)

Szlaniy Lajos

Lvod

Vas. Ujs 1910. 890. l.
(arcszeppel)

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
láírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Szlacinyi Lajos

wod
e

Kofoz 1898

256

.....*műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu.....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Szlanyi Lajos

lásd

Művészet 1908.

378

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tan

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláírás és munkásszám.

Szlamiji Lajos

wód

KKoL

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

zem:

.....

helyettesének

ndrényi Imre, Szeged.

Szlamyi

festő

Mód

Munsarnok, 1900-96. l.
(A nékesfovárnos párisi
képei)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök

8. sorsz. Műhelyi mint

Izlaniji Lajos

ired

Hét 1908. 40 7

T. Műhelyfő

Miután keresményemnek 191..... év...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....
tanu.

.....
tanu.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Szlaingi Lajos

Irod.

Műcsarnok, 1900. 64. l
(A nehes fővárosi párisi
képei.)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Szlamyi Lajos

Irod

Műcsarnok, 1898. 197-198

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

..... vagy helyettesének
láírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Szlaniyi Lajos

erod

Műcsarnok, 1899. 291.
(Az állami aranyérmek nyertesei)

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

édélyezem:

nök vagy helyettesének
aláírása.

inta. — Endrényi Imre, Szeged.

Szlányi Lajos

Szod

Mod. fest. 1907

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Szlamyi Lajos

wéd

The Studio 1901. febr.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Szlanyi Lajos

Zugliget, olapt

Budapest székesfőv. tulajd.

V.

2.

A fekete sereg egy vitéze

sepia rajz vizfestmény

Székely Bertalan

43/30

Szlányi Lajos, festő, stb. marad,
l. 767. old. – A másodikk sorba, Budapes-
ten szó után zárjelbe beszúrandó: (Székelynél
is Lotnál)

Szlanyi Lajos

Napfény a fenyvesben olaszt.

Budapest székesfőv. tulajd.

V. 2 drb. velenczei faragott szék XVII sz.

82. magas 104.

Szlávyi Lajos, festő; szül. 1869 augusztus 4-ei Posten.

Szlányi Lajos

1890. Budapest.

(175) Télen. Olajt 70 fr.

Téli kiállítás 1890.

1891. Budapest.

(14) Részlet a Körös völgyéből. Olajt. 400 fr.

(46) Részlet Rév vidékéről a Körös völgyben. Biharmegye. Olajt 400 frt

(162) Erdei magány. Olajt 80 frt

Téli kiállítás 1891/92

1892. Budapest.

(35) Árok részlet. Olajt. 80 f.

(228) Tájkép. Olajt. 60 frt.

(437) Tájkép. Vvf 25 f.

(438) Erdő árok. " 40 f.

(448) Őszi hangulat. " 25 f.

(464) Részlet az ördög árokból. Vvf. 40 f

Téli kiállítás 1892/93

Szlányi Lajos

Sz. Pesten, 1869. aug. 4-én

1.) Gyümölcsök alatt. „Szlányi Lajos 1895." Aquarell, 28.6 x 35. A Képcsarnok egyesi alap számaiból vásárolt 1896-ban. M. N. Mus. Cat. 1709

2. Eső után. „Szlányi L. 1899." Vászon, 90 x 115. A Képcsarnok egyesi alap számaiból vásárolt 1899-ben. M. N. Mus. Cat. 1711.

Hollandi iskola.

Jan Beerestraeten

fest.

Laid. F. Molenaer.

Szlányi F

1., Templom Velencén. A szegedi képzőművészeti egyesület 1903. kiállításán megny. Grósz Mór Szeged.

Művészet 1903. 354.

2., Fűzfák. u. ott. Megny. az egyesület.

u. o.

Szlányi Lajos

kiállításának Katalogusa

1908 október

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat
Budapest, Műcsarnok.

Ára 40 fillér.

A műtárgyak eladását kizárólag Paur Géza közvetíti. Az eladó műtárgyak szabott árai minden teremben ki vannak függesztve. Minden árengedmény ki van zárva. A vételár, a kötelező vásárlási nyilatkozat aláírásától számított 8 nap alatt fizetendő be a társulati pénztárba. Az eladott műtárgyak 1908 október 30-tól kezdve adatnak ki, a tulajdonjogot igazoló átvételi elismervény ellenében. Elszállításukról a tulajdonosok tartoznak gondoskodni. Az el nem szállított műtárgyakért — a kiállítás bezárása után 15 nappal — a Társulat, semmiféle felelősséget nem vállal.

Szlányi Lajos kiállításának Katalogusa. 1908 október.

Szlányi Lajos.

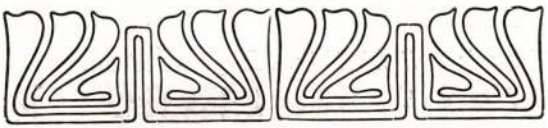

I. TEREM.

(AZ ÖSSZES MÜVEK ELADÓK.)

1 Házikó a domboldalon.
2 Viharfelhők.
3 Tisztás.
4 A blythburgh-i országút. (Anglia.)
5 Napos délelőtt.
6 Kepék.
7 Szérűskert.
8 Zagyva mentén.
9 Virágzó almafa.
10 Nyári délután.
11 Ősz.

12 *Borulat.* 1900

13 *Lajtaparti kávéház, Magyar-Óváron.*

14 *Hangulat.* Művészet nápoka 1904

15 *Zagyvakiöntés.*

16 *Angol falurészlet.*

17 *Este.* 903

18 *Kilátás ablakomból.*

19 *Czinkotai tájkép.*

20 *Csallóközi táj.* 99

21 *Tarló.*

22 *Hóolvadás.* 1905

23 *Erdő szélén.* 1898

24 *Tél.*

II. TEREM.

(AZ ÖSSZES MŰVEK ELADÓK.)

25 *Tó a Hyde-parkban.*
26 *Fényfoltok a pázsiton.*
27 *Napfényes parkrészlet.*
28 *Sétány. (London.)*
29 *Temzeparti árúraktárak és hidak.*
30 *Temze, háttérben a Szent Pál-templommal.*
31 *Nyári késő délután. (Tempera.)*
32 *Westbourne Growe-utcza. (London.)*
33 *London. (Bayswater.)*
34 *Zuzmarás reggel.*
35 *Hómező.*
36 *Fény és árny.*
37 *Párás nyári délután. (Tempera.)*

38 *Hampstead-i részlet. (London.)*

39 *Részlet a londoni Kennsington-parkból.*

40 *Tavaszi ár.*

41 *Híd a Hyde-parkban.*

42 *Májusi reggel. (Tempera.)*

43 *Házak a londoni Kensington-park mellett.*

44 *A Tisza Csongrád alatt.*

45 *A London-Bridge környéke.*

46 *Házak. (London.)*

47 *Kora tavaszszal.*

48 *Kilátás a Hampstead-i dombról. (London.)*

49 *Hampstead-i völgy. (London.)*

50 *A Zagyva télen.*

51 *Napsütés a Kennsington Garden Square-en. (London.)*

52 *Pázsit a parkban.*

53 *Udvarok.*

54 *Szolnoki Zagyvahíd.*

55 *Házikó a behavazott utczában.*

56 *Fényjáték.*

57 *Szolnoki házak és háztetők.*

58 *Londoni házak.*

59 *Hampstead.*

III. TEREM.

(AZ ÖSSZES MÜVEK ELADÓK.)

60 A falu alatt.
61 Kukoriczatöréskor.
62 Topolyafák.
63 Nocturne.
64 Cselédházak.
65 Gyalogösvény.
66 Zimankós idő.
67 Kertek.
68 Árvíz.
69 Határfák.
70 A Zagyva.
71 Házak a velenczei tó partján.
72 Őszi napsugár.

73 *Szolnoki Tabánrészlet.*
74 *Alkony.*
75 *Boglyák. (Vízfestm.)*
76 *Southwould-i tengerpart. (Anglia.)*
77 *Homokos Tiszapart.*
78 *Sziget.*
79 *Bánfalusi szélmalom.*
80 *Tanyai gazdaság.*
81 *Napsütés (téli délután.)*
82 *Libapásztorleány. (Vízfestm.)*
83 *Velenczei tó, háttérben a sukorói hegyekkel.*
84 *Nyírfák és füzek.*
85 *Est a Blyth folyón. (Anglia.)*
86 *Itató.*
87 *A híd alatt.*
88 *Walberswick-i szélmalom. (Anglia.)*
89 *Csend.*
90 *Kertészlak a Kennsington-parkban.*
91 *Zivatar előtt.*
92 *Márczíusi est.*
93 *Holdas éjjel.*
94 *Külvárosi házak. (London.)*
95 *Dülőút.*
96 *Jegenyék a domboldalon.*

IV. TEREM.

(*AZ ŐSSZES MŰVEK ELADÓK.*)

97 Ezüstös párák a Temzén.
98 Vitorláshajó.
99 Hóval fedett házikók.
100 Káposztaföld.
101 Walberswick mellett (Anglia.)
102 Borús nap a kikötőben.
103 Ősz a gyümölcsösben.
104 Virágzó körtefa.
105 Partrészlet.
106 Öreg meggyfa.
107 Buzaszentelés.

108 Eső után.
109 Faluvége holdvilágnál.
110 A walberswick-i kikötőhíd (Anglia.)
111 Novemberi szürke nap.
112 Az óvári halastónál.
113 Tiszai átvágás.
114 Angyalföldi részlet.
115 Szélmalom Delftben.
116 Őszi nap Wenhaston-ban (Anglia.)
117 Rét a velenczei tónál.
118 Futó felhők.
119 Csonka füzek.
120 Éjjel a faluban.
121 Holdvilágos utcza.
122 Almafa a kis kertben.
123 A házak alatt.
124 Szürke nap a Hyde-parkban.
125 Árnyas fasor.
126 Tavaszi esős nap.
127 Falu végén.
128 Zagyvatorkolat Szolnoknál.
129 Nádas.

130 *Napfény a londoni háztetőkön.*
131 *Ér partján.*
132 *Őszi lombok.*
133 *Júniusi köd Londonban.*
134 *Tiszaparti földek.*
135 *Szolnoki paraszthász.*
136 *Tiszahíd télen.*
137 *Bakonyi rét.*
138 *Naplemente.*
139 *Szolnoki Tiszahíd.*
140 *Londoni utczarészlet.*
141 *Malom.*
142 *Hajnal. (Pastell.)*
143 *Tó a falu szélén.*
144 *Sukorói domboldal.*
145 *Bíborfelhők.*
146 *Park szélén.*
147 *Esti harangszókor.*
148 *A műtermek mögött.*

V. TEREM.

(AZ ÖSSZES MÜVEK ELADÓK.)

149 Pitvar.
150 Zúzmarás fűzfák.
151 Mező.
152 Sárguló fák.
153 A hampstead-i magaslaton. (London.)
154 Tükröződés Zagyvaáradáskor.
155 Velenczetavi tájrészlet.
156 Délelőtt a parkban.
157 Karácsony táján.
158 Téli verőfény.
159 Behavazott falu.
160 Nyár. (Tempera.)
161 Házak a hampstead-i tó mellett. (London.)
162 Delelő.

163 *Templom téli napfényben.*
164 *Patak partján.*
165 *Mármarosi faluvég.*
166 *Havazáskor.*
167 *Serpentin-River a Kennsington-parkban.*
168 *Tükröződés.*
169 *Fűzfák a Pityó partján.*
170 *Téli világ Mármarosban.*
171 *Kukoriczatörés után.*
172 *Szolnoki paraszthász.*
173 *Alföldi szélmalom.*
174 *Szolnoki vártemplom télen.*
175 *Műtermem ablakából.*
176 *Árnyék a havon.*
177 *Holttisza Csongrádnál.*
178 *Nádkupaczok.*
179 *Fürdőfiúk a Balatonban.*
180 *Tavaszi hangulat. (Pastell.)*
181 *Utolsó hó.*
182 *Komp a Blyth folyón. (Anglia.)*
183 *Falusi udvarban.*
184 *Februári nap. (Vízfestmény.)*
185 *Kiáradt Zagyva.*
186 *Zöldtornáczos ház.*

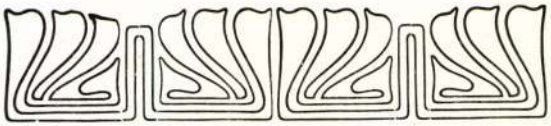

VI. SZ. FOLYOSÓ.

(AZ ÖSSZES MŰVEK ELADÓK.)

187 Liget.
188 Walberswick-i házak.
189 Márcziusi áradás.
190 Tó partján.
191 Halmos parkrészlet.
192 Csend a földeken.
193 Alkonypír.
194 Bakony-Szt.-Lászlói földek.
195 A falu főutczáján.
196 Tenger-szakgatta homokpart.
197 Magános fűz a hóban.
198 Angol falusi templom és temető.

199 *Fenyves.*
200 *Vasárnap.*
201 *A vadas szélén.*
202 *Southwould közelében. (Anglia.)*
203 *Virágos ösvény.*
204 *Lajtakanyarulat.*
205 *Kazlak.*
206 *Felszakadó köd.*
207 *Útmenti fák.*
208 *Falu vége télen.*
209 *Legelő a parkban.*
210 *Napsütés eső után.*
211 *Balaton-Berényi határból.*
212 *Virágzás után.*
213 *Hajók a walberswick-i kikötőben.*
214 *Tavasz a szolnoki ligetben.*
215 *Virágos rét a Bakony alján.*
216 *Omnibusforgalom a London-hidon.*
217 *A Tisza partja.*
218 *Akáczos utcza.*

2. Viharfelhők.

10. Nyári délután.

20. Csallóközi táj.

23. Erdő szélén.

30. A Temze, háttérben a Szt.-Pál templommal.

39. Részlet a londoni Kennsington-parkból.

40. Tavaszi ár.

45. A London-Bridge környéke.

50. A Zagyva télen.

51. Napsütés a Kennsington Gardens-Square-en.

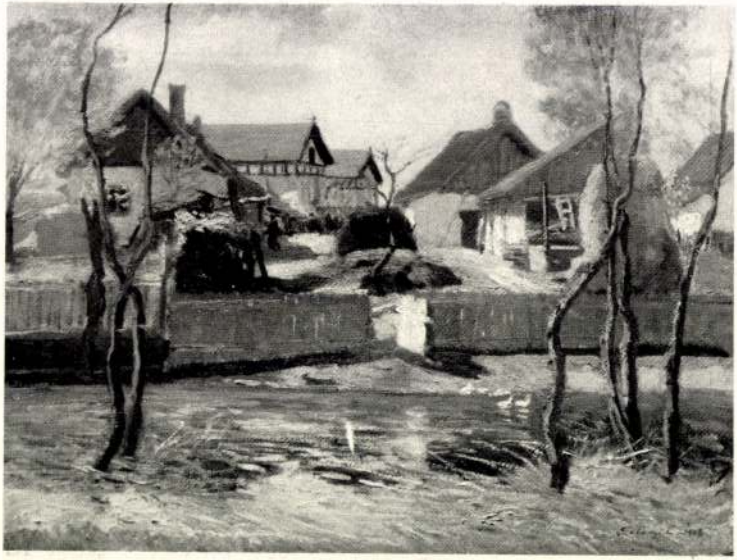

53. Udvarok.

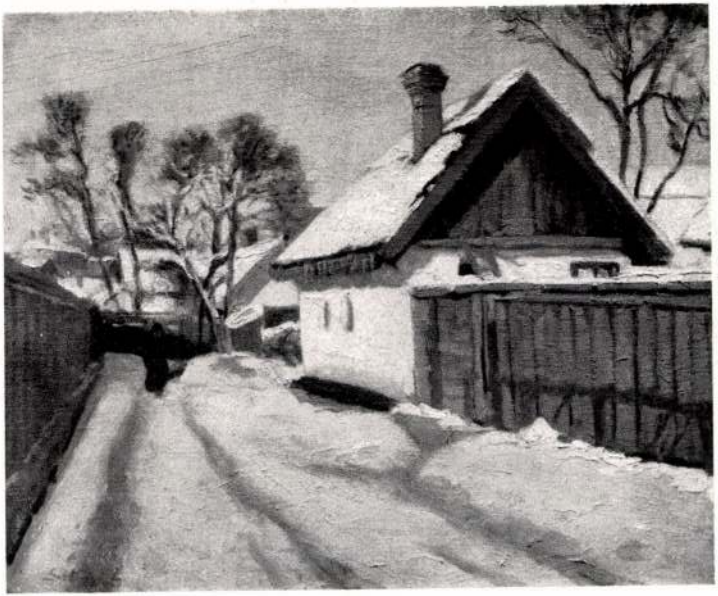

55. Házikó a behavazott utczában.

115. Szélmalom Delftben.

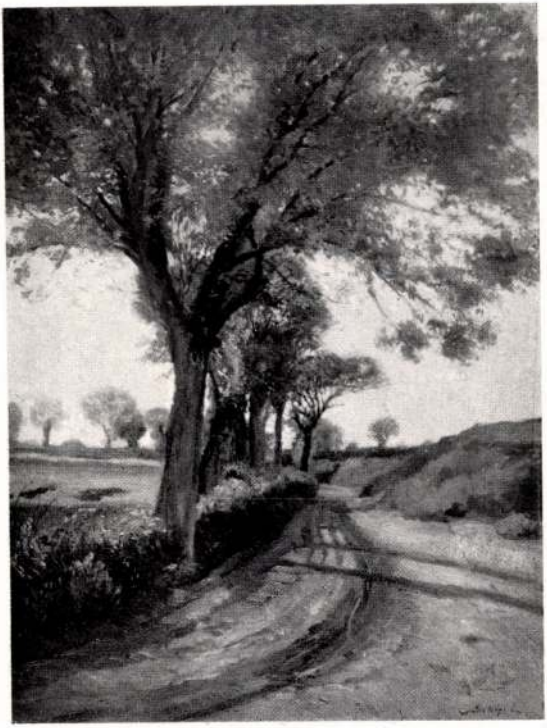

116. Őszi nap Wenhastonban.

135. Szolnoki paraszthάz.

157. Karácsony táján.

200. Vasárnap a parkban.

169. Füzfák a Pityó partján.

HORNYÁNSZKY
VIKTOR
BUDAPEST

